

Śrīmad Bhagavad-gītā

Güzel Tanrı'nın Gizli Hazinesi

Swami B.R. Sridhar

श्रीश्रीगुरुगौरंगो जयतः
Bütün övgüler Kutsal Öğretmen
ve Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa Chaitanya'nın olsun

श्रीमद्भगवद्गीता *Śrīmad Bhagavad-gītā*

Güzel Tanrı'nın Gizli Hazinesi

Gauḍīya Vaiṣṇava Dünya Önderi
Kutsal Lütufları
Prabhupada Sri Sri Bhakti Siddhanta Saraswati Goswami'nin
en sevgili refakatçisi ve hizmetkârı:

Sri Chaitanya Saraswat Math'ın Kurucu Acharya'sı
Kutsal Lütufları

Srimad Bhakti Raksak Sridhar Dev-Goswami Maharaj
tarafından dünyaya ifşa edildi.

Kendileri tarafından Sevaite-Başkan-Acharya tayin edilen,
en yakın hizmetkârı:

Kutsal Lütufları

Srimad Bhakti Sundar Govinda Dev-Goswami Maharaj'ın
merhametli dileği ve talimatı doğrultusunda hazırlandı.

Sri Chaitanya Saraswat Math, Nabadwip

İngilizce ikinci baskı: 6750 adet
İngilizce ikinci baskının yayın yılı:
Sri Jagannath Rathayatra, 27 Mayıs 2006
İngilizceye çeviren: Sri Swarupananda Prabhu
Yayınlayan: Sri Chaitanya Saraswat Math için Sadhu Shastra Seva
Basım evi: Craft Print, Singapore

Bütün haklar
Nabadwip, Sri Chaitanya Saraswat Math ve
uluslararası merkezlerinin Sevaite-Başkan-Acharya'sına aittir

Bu Türkçe baskı **Kutsal Lütufları**
Srila Bhakti Sundar Govinda Dev-Goswami Maharaj'a
21 Mart 2008 günü Sri Gaura Purnima Festivalinde sunulmak üzere,
Manevî Öğretmenlerimizin lütufları,
adandımların ve dostların karşılıksız katkıları ile,
Sripad Mahananda Das Bhakti Ranjan'ın merhametli rehberliğinde
Sri Chaitanya Saraswat Math için hazırlandı.

Saraswata Yayınları
turkish@scsmath.org • saraswata@gmail.com

Türkçe ikinci baskı: 1000 adet
Yayın yılı: 2008
Kitabın özgün adı:
Srimad Bhagavad-gita. The Hidden Treasure of the Sweet Absolute
İngilizceden çeviren ve yayınlayan:
Krishnendrani Devi Dasi, Saraswata Yayınları
Basım Evi: Pelin Ofset, Ankara, Türkiye

Sri Chaitanya Saraswat Math
Sri Chaitanya Saraswat Math Road,
Kolerganj, P.O. Nabadwip,
Dist. Nadia, Pin 741302,
West Bengal, India
☎: (03472) 240086, 240752

ISBN: 978-975-98204-7-3

İçindekiler

Yakarış	[1]
Önsöz	[5]
Giriş.....	[7]
Birinci Bölüm	
Orduların Gözlenmesi	1
İkinci Bölüm	
Ruhun Yapısı.....	19
Üçüncü Bölüm	
Eylem Yolu	49
Dördüncü Bölüm	
Bilgi Yolu.....	69
Beşinci Bölüm	
Eylemden Vazgeçme Yolu.....	87
Altıncı Bölüm	
Meditasyon Yolu.....	101
Yedinci Bölüm	
Tanrı Bilgisi ve İdraki	121
Sekizinci Bölüm	
Merhametli Tanrı.....	135
Dokuzuncu Bölüm	
Adanmışlığın Gizli Hazinesi	149
Onuncu Bölüm	
Tanrı'nın İlahî Yücelikleri	165
On Birinci Bölüm	
Evrensel Formun Görüntüsü	195
On İkinci Bölüm	
Adanmışlık Yolu	221

On Üçüncü Bölüm

Madde ile Ruh Arasındaki Fark 233

On Dördüncü Bölüm

Maddesel Yapının Üç Yönü 247

On Beşinci Bölüm

Yüce Kişi 259

On Altıncı Bölüm

Ruhanî Olan ve Ruhânî Olmayan Yapılar 271

On Yedinci Bölüm

Üç Türlü İnanç 281

On Sekizinci Bölüm

Özgürlük Yolu 293

Gītā'nın Yücelikleri 323

Śrīmad Bhagavad-Gītā'nın Yücelikleri

Śrī Vaiṣṇavīya-tantra-sāra'dan 325

Sanskrit Śloka Dizini 345

Sözlük 363

Sri Chaitanya Saraswat Math'ın

Uluslararası Merkezleri 371

॥ अथ मङ्गलाचरणम् ॥

ॐ पार्थाय प्रतिबोधितां भगवता नारायणेन स्वयं
व्यासेन ग्रथितां पुराणमुनिना मध्ये महाभारते ।
अद्वैतामृतवर्षिणीं भगवतीमष्टादशाध्यायिनी-
मम्ब त्वामनुसंदधामि भगवद्गीते भवद्वेषिणीम् ॥१॥
नमोऽस्तुते व्यासविशालबुद्धे फुल्लारविन्दायतपत्रनेत्र ।
येन त्वया भारततैलपूर्णः प्रज्वालितो ज्ञानमयः प्रदीपः ॥२॥
प्रपन्नपारिजाताय तोत्रवेत्रैकपाणये ।
ज्ञानमुद्राय कृष्णाय गीतामृतदुहे नमः ॥३॥
सर्वोपनिषदो गावो दोग्धा गोपालनन्दनः ।
पार्थो वत्सः सुधीर्भोक्ता दुग्धं गीतामृतं महत् ॥४॥
वसुदेवसुतं देवं कंसचाणूर-मर्दनम् ।
देवकीपरमानन्दं कृष्णं वन्दे जगद्गुरुम् ॥५॥
भीष्मद्रोणतटा जयद्रथजला गान्धारनीलोत्पला
शल्यग्राहवती कृपेण वहनी कर्णेन वेलाकुला ।
अश्वत्थामविकर्ण-घोरमकरा दुर्योधनावर्तिनी
सोत्तीर्णा खलु पाण्डवै रणनदी कैवर्तकः केशवः ॥६॥
पाराशर्यवचः सरोजममलं गीतार्थगन्धोत्कटं
नानाख्यानककेसरं हरिकथासंबोधनाबोधितम् ।
लोके सञ्जनषट्पदैरहरहः पेपीयमानं मुदा
भूयाद्भारतपङ्कजं कलिमलप्रध्वंसि नः श्रेयसे ॥७॥
यं ब्रह्मा वरुणेन्द्ररुद्रमरुतस्तुन्वन्ति दिव्यैः स्तवै-
र्वेदैः साङ्गपदक्रमोपनिषदैर्गायन्ति यं सामगाः ।
ध्यानावस्थिततद्गतेन मनसा पश्यन्ति यं योगिनो
यस्यान्तं न विदुः सुरासुरगणा देवाय तस्मै नमः ॥८॥
नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम् ।
देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥९॥

Maṅgalācharaṇam

om pārhāya pratibodhitām bhagavatā nārāyaṇena svayaṁ
vyāseṇa grathitām purāṇa-muniṇā madhye mahā-bhārate
advaitāmṛta-varṣiṇīm bhagavatīm aṣṭādaśādhyāyīṇīm
amba tvām anusandadhāmi bhagavad-gīte bhavad-veṣiṇīm [1]

namo 'stu te vyāsa-viśāla-buddhe
phullāravindāyata-patra-netra
yena tvayā bhārata-taila-pūrṇaḥ
prajvālito jñāna-mayaḥ pradīpaḥ [2]

prapanna-pārijātāya, totra-vetraika-pāṇaye
jñāna-mudrāya kṛṣṇāya, gītāmṛta-duhe namaḥ [3]

sarvopaniṣado gāvo, dogdhā gopāla-nandanāḥ
pārtho vatsaḥ sudhīr bhoktā, dugdham gītāmṛtaṁ mahat [4]

vasudeva-sutaṁ devaṁ, kaṁsa-chāṇūra-mardanam
devakī-paramānandaṁ, kṛṣṇaṁ vande jagad-gurum [5]

bhīṣma-droṇa-taṭā jayadratha-jalā gāndhāra-nīlotpalā
śālyā-grāhvatī kṛpeṇa vahanī karṇena velā-kulā
aśvatthāma-vikarṇa-ghora-makarā duryodhanāvartini
sottīrṇā khalu pāṇḍavai raṇa-nadī kaivartakaḥ keśavaḥ [6]

pārāśarya-vachaḥ sarojam-amalaṁ gītārtha-gandhotkaṭam
nānakhyānaka-kesaraṁ hari-kathā-sambodhanābodhitam
loke sajjana-ṣaṭ-padair ahar-ahaḥ pepīyamānaṁ mudā
bhūyād bhārata-pāṅkajaṁ kali-mala-pradhvaṁsi naḥ śreyase [7]

yaṁ brahmā varuṇendra-rudra-maruta-stunvanti divyaiḥ stavair
vedaiḥ sāṅga-pada-kramopaniṣadair gāyanti yaḥ sāmagāḥ
dhyānāvasthita-tad-gatena manasā paśyanti yaṁ yogino
yasyāntaṁ na viduḥ surāsura-gaṇā devāya tasmai namaḥ [8]

nārāyaṇaṁ namskṛtya, naraṁ chaiva narottamam
devīm sarasvatīm vyāsaṁ, tato jayam udirayet [9]

Yakarış

Śrī Gītā üzerinde meditasyon—

Ey *Bhagavad-Gītā*, Yüce Tanrı'nın Kendi şarkısı, Sen Arjuna'ya aydınlanma bahşedensin. Sen kadim bilge Śrī Vedavyāsa tarafından kutsal metin *Mahābhārata*'nın içine nakşedildin. Sen on sekiz bölümde, durmaksızın yağan, Tanrı'dan farksız olan nektar yağmurusun. Ey Anne, Senin üzerinde meditasyon yapıyorum; ne olur lütfunla kalbime gir.

Śrīla Vyāsadeva'ya naçiz saygılar—

Ey gözleri, tomurcuklanan lotus çiçeğinin uzun taç yapraklarına benzeyen ve *Mahābhārata*'nın yağıyla dolu bilgi lambasını yakan yenilmez aklın sahibi Śrīla Vyāsadeva—sana naçiz saygılarımı sunarım.

Yüce Tanrı'ya, Arjuna'nın savaş arabasının sürücüsü olarak, naçiz saygılar—

Kendisine teslim olmuş kullarının arzularını gerçekleştiren Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa'ya naçiz saygılarımı sunarım. Bir elinde kamçısını tutarken diğeri duruşuyla talimat verir, *Gītā*'nın nektarını sağan da Odur.

***Gītā*'nın Yücelikleri—**

Vedalar'ın en değerli mücevherleri olan *Upaniṣadlar*'ın hepsi inek gibidir, ineği sağan ise Nanda Mahārāj'ın oğlu Śrī Kṛṣṇa'dır. Arjuna buzağıdır, *Gītā*'nın nektarı süttür, şanslı kullar ise bu nektarın tadına varanlardır.

Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa'ya naçiz saygılar—

Vasudeva'nın oğlu, Kamsa ve Chāṇūra iblislerinin galibi, Devakī ananın neşesi ve evrensel öğretmen Śrī Kṛṣṇa'nın lotus ayakları önünde eğilirim.

Kurukṣetra savaşı nehri—

Nehrin bir kıyısı Bhīṣma'dır, diğeri Droṇāchārya; Jayadratha sudur; Gāndhārī'nin oğulları, mavi lotus çiçeği; Śalya, timsah; Kṛpa, dalgalar; Karṇa kıyıdır; Aśvatthāmā, Vikarṇa ve beraberindekiler, korkunç köpek balıkları; Duryodhana, girdap; Keśava ise Pāṇḍavalar tarafından aşılın bu savaş meydanı nehrinin sandalcısıdır.

Lotus çiçeği olan Mahābhārata—

Parāśara Muni'nin oğlu olan Śrī Kṛṣṇa Dvaipāyana Vyāsadeva'nın bu sözleri, mükemmel bir lotus çiçeğidir. *Gītā*'nın anlamı bu lotusun güzel kokusudur, çeşitli serüvenler eril organlarıdır ve Yüce Tanrı hakkındaki aydınlatıcı öyküler onun nektarıdır. Bu dünyada, lotus çiçeğinin nektarını tekrar tekrar içip hazla dolan saf adanmışlar arılardır. Şu Kali Çağında, bütün kötülükleri yok eden bu *Mahābharata* lotusu, lütfuyla bizlere iyilikler bağışlasın.

Yüce Tanrı'ya naçiz saygılar—

Yücelikleri Brahmā, Varuṇa, İndra, Rudra adlı tanrılarca ve Marutlar'ca göksel dualarla övülen; yücelikleri *Vedalar'ın ślokaları*, beraberinde altı yardımcı kitap ve *Upaniṣadlar* tarafından övülen; yücelikleri *Sāma-Veda*'yı zikreden *brāhmaṇalar* tarafından övülen; *yogilerin* meditasyona yoğunlaşmış kalplerinde gördükleri; ve sonsuz yücelikleri, ister tanrılar ister şeytanlar olsun, bütün varlıkların kavrayışlarının ötesinde olan Yüce Tanrı'ya naçiz saygılarımı sunarım.

Maddesel varoluşu yenilgiye uğratabilen kutsal metinleri okumadan önce, Nārāyaṇa, Nara ve Narottama olarak bilinen Yüce Tanrı'ya; bilgi tanrıçası Sarasvatī'ye; ve Yüce Tanrı tarafından kutsal metinleri ifşa etme yetkisiyle donatılan büyük bilge ŚrīlaVyāsadeva'ya naçiz saygılarımızı sunarız.

Önsöz

[Yayıncının Notu, ilk Bengali Baskı,
Yüce Tanrı Kᅇᅇᅇa'nın Zuhur Günü, 1961]

Yayın alanının genişlięi ve dağılım yoğunluęu açısından eᅇsiz olan *Śrīmad Bhagavad-gītā*, eski dönemlerin azizlerinin ve çağdaş bilim adamlarının yorumlarıyla birlikte, hem Hindistan'da hem de dięer ülkelerde çeşitli dillerde görünmüştür. *Jñāna-mārganın*, yani monistik yolun taraftarlarından Śrīmat Śaᅅkarāchārya'nın ve Śrī Madhusūdan Saraswatī'nin yorumları iyi bilinirken, Śrī Rāmānuja, Śrīmat Madhvamuni ve Śrī Śrīdhara Swāmīpād gibi seçkin Vaiᅇᅇava *Ācāryaların* yorumları en büyük takdiri toplar. Śrīyuta Bāla Gaᅅgādhar Tilak'ın ve Śrī Aurobindo'nun yorumları *karma-yoga* ekolünü, yani eylem yolunu üstün tutar ve çağdaş alimler bunlara da aşınadırlar. Doęunun ve Batının büyük düşünürleri, öğretilerinin içedięi ideallerden esinlenip, coşkuyla *Śrī Gītā*'nın yüceliklerini övmüşlerdir.

Bununla beraber, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun izdeşçileri olan Gauᅇīya *Ācāryalar*—Śrīla Viśvanātha Chakravartī ve Śrīla Baladeva Vidyābhūᅇaᅅa tarafından ifᅇa olunan *achintya-bhedābheda-siddhānta* yani 'akıl almaz teklik ve farklılık' teolojisi, bilgiye vakıf adanmışlar tarafından has adanmışlık için en elverişlisi kabul edilir. Adanmışlar, Śrīla Bhaktivinoda ᅇhākur'un Bengali dilindeki *Śrī Gītā* yorumunu, Śrī Kᅇᅇᅇa'ya beslenen ilahî aşk hazinesinin (*Kᅇᅇᅇa-prema*) uyum ve tinsellik kaynaęı olarak kabul ederler ve insanın dört genel hedefi olan din, servet, duysal zevk ve özgürlük ötesindeki, yaşamın beşinci ve aşkın hedefi olarak benimserler.

Sayıdeğer Kutsal Öğretmenim, Śrī Gurupādapadma Om Viṣṇupāda Paramahansa Parivrājakāchārya Śrī Śrīmad Bhakti Rakṣak Śrīdhar Dev-Goswāmī Mahārāj, giriş bölümünde okuyuculara kendi derin adanmışlık farkındalıklarından kısa açıklamalarda bulunmuştur. Halihazırda *Śrī Gītā*'nın sayısız baskısı mevcut olsa da, güvenilir kutsal öğreti zincirinin mükemmel çıkarımları doğrultusunda, saf adanmışlığı geliştiren yorum sayısının çok az olduğu söylenebilir ki bu da bizlere bu baskıyı oluşturmamız için hizmet fırsatı verdi. Eğer şanslı okurlar bu içtenlikli girişimin iyilikler bahşeden özüne kalpten ilgi duyarlarsa kendimizi kutsanmış sayarız.

Sri Bhakti Sundar Govinda

Sri Chaitanya Saraswat Math, Nabadwip

Giriş

[ilk Bengali Baskıdan]

वन्दे श्रीगुरुगौराङ्गी राधागोविन्दसुन्दरी ।
सगुणौ गीयते चाद्य गीतागूढार्थगौरवम् ॥

**vande śrī-guru-gaurāᅅgau, rādhā-govinda-sundarau
sa-guᅅau gīyate chātha, gītā-gūᅇhārtha-gauravam**

Kendilerine eşlik eden yakın dostları ile beraber, Śrī Guru, Śrī Gaurāᅅga ve Śrī Śrī Rādhā Govindasundara'nın kutsal ayaklarına eğilerek *Śrīmad Bhagavad-gītā*'nın gizli hazinesinin yüceliklerini zikrederim.

Śrīmad Bhagavad-gītā bilgi sahibi topluluklar tarafından çok yakından bilindiđi için, burada bu baskıda geçen kavramları tanıtmak uygun olabilir. Biz Śrī Chaitanya Mahāprabhu'dan inen düşünce okulunun izdeşçileriyiz, dolayısıyla bu baskı üst mertebeden, yüce Śrī Gauᅇᅇya Vaişᅅava *Āchāryalar*'ın—Śrī Vişvanāth, Śrī Baladev ve Śrīla Bhaktivinoda ᅇhākur'un—*Śrī Gītā* üzerine yaptıkları yorumlara dayanmaktadır. Saygıdeđer manevī öğretmenimiz, Om Vişᅅupāda Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī Goswāmī Prabhupāda'nın lütfuyla ve daha önce anmış olduğumuz büyük saf adanmışların yorumlarındaki işaretlerle, bazı bölümler daha derin anlamlar ortaya çıkaran yeni bir ışıkla aydınlatılmış oldu. Adanmış okuyucu bunu özellikle dört *śloka* (10.8-11) açısından takdir edecektir ki bu *ślokalar* Śrī Vişvanāthapāda tarafından kitabın dört temel *ślokası* (*chatuᅇ-ślokī*) olarak tanımlanmıştır.

Genelde, *Śrī Gītā* din biliminin mükemmel bir incelemesi olarak bilinir. *Śrī Gītā*'nın dili sade ve güzeldir; yaklaşımı ciddi, kapsamlı ve esasa dayalıdır; düşünce yapısı vecizdir, nettir ve tarafsızdır; mantığı ise sağlıklı ve doğaldır. *Śrī Gītā*'nın ön ve son sözleri, açıklamaları, muhakeme tarzı, analiz ile sentezi ve sunumu benzersizdir ve son derece çekicidir. *Śrī Gītā* tembeller için eylem, korkaklar için cesaret, umutsuzlar için umut, ölenler için ise yeni yaşamdır. *Śrī Gītā* ister devrimci, ister gizli güçlere inanan, ister iyimser, ister vazgeçmiş, ister özgürlükçü, ister tam inançlı olsun, bütün katmanları birleştirir ve ayakta tutar. Kaba görüşe sahip tanrı tanımazdan, en ileri mertebedeki azize kadar her sınıftan düşünürün temel kavramları, net ve güçlü bir mantıkla irdelenir. Yüce Tanrı'nın adanmış kulları (*bhagavad-bhaktalar*) ve eylem, bilgi ve *yoga* yollarında olan kişiler (*karmiler*, *jñāniler* ve *yogiler*) kendi yollarının özünün kapsamlı ve aydınlatıcı bir şekilde ele alındığını göreceklendir ve bu bakımdan kitap herkes tarafından büyük takdirle karşılanmıştır.

Kitapta Āryanlara ait olan *Vedalar*'ın ve *Upaniṣadlar*'ın temel ve içsel anlamı doğrudan açıklanmıştır, Āryan kökenli olmayan çeşitli doktrinlerin özüne rastlamak da mümkündür. *Śrī Gītā* bizlere, kutsal metinlerin emrettiği eylemlerin karşılık beklentisi olmaksızın yerine getirilmesi yoluyla aydınlanmayı öğretir. Bilinç bu yolla saflaşınca, özbenliği idrak ya da manevî idrak elde edilir. Olgunlaşma aşamasında, bu saf idrak, sevinç dolu ilahî boyutta, aşkla hizmet şeklinde çiçek açar.

Sambandha-jñāna yani 'ilişki bilgisi' açısından bakıldığında, *Śrī Gītā* bizlere Mutlak Gerçeğin aşkın bir şahsiyet olduğu anlayışını verir; *prayojana* yani 'amaç'

açısından bakıldığında, Mutlak Gerçeğe duyulan manevî aşk en üstün kazanım olarak verilir; *abhidheya* yani ‘araç’ açısından bakıldığında ise, bizlere kişinin öncelikle tüm eylemlerini Yüce Tanrı’ya adanması gerektiği öğretilir, bunu Tanrı idrakine götüren özbenlik idrakinin geliştirilmesi izler ve son olarak da, diğer bütün çabaların dışlandığı Tanrı’ya tam teslimiyet gelir. Nihayet, insan mükemmele ermiş olan kendi ruhanî formu içinde, kendisini bütün kalbiyle Tanrı’nın aşkın sevgi dolu hizmetine verdiği zaman, araç amaçta doruğa ulaşmış olur.

Śrī Gītā, dünyasal haz için tanrılara ibadeti de kapsayan eylem yolu ve özgürlük elde etmek için izlenen bilgi yolu gibi çeşitli yolların farklılıklarını net olarak göstermiştir. Düşünen okuyucu, *Śrī Gītā*’nın, karşılaştırmalı incelemesiyle, yolların ve hedeflerin ‘hepsi bir’dir şeklindeki yanılığını yadsıdığını görebilir. Hatta, *Śrī Gītā*’da şöyle denir, *yo yach chhradhaḥ sa eva saḥ*, “Kişi kendine has inancıyla tanınır.”

Bu bakımdan, bu *slokalardan* üzerinde derinden durmak gerekir:

“*Yogī*, riyazet uygulayan kişilerden, bilgi sahibi kişiden ve eylem yolundaki kişiden üstündür... Öyleyse, Ey Arjuna, bir *yogī* ol. Ve bütün *yogiler* içinde en iyisi Benim sadık kulumdur, Ben onun yegâne hedefiyim ve o Bana bütün kalbiyle hizmet eder. Benim görüşüm budur.” (6.46,47)

Kuru vazgeçmişliğin aşağı konumunu ve anlamsızlığını gösterdiği için, *Śrī Gītā*’nın ödülü son derece önemli ve pozitifdir. Kişi salt eylemden vazgeçmek yerine eylemlerini karşılık beklentisi olmadan Yüce Tanrı’ya sunmalıdır (*karma-yoga*). Sonunda kişi, teslimiyeti ölçüsünde, yalnızca Tanrı’ya adanarak eylem yapmanın (*bhakti*) ilhamıyla dolacaktır.

Śrī Gītā'nın kuşkuya yer bırakmayan yüce öğretisi budur. En ince anlayış açısından bakıldığında, Śrī Gītā'nın topyekûn mükemmeliyeti, adanmışlık ödülünde bulunur. Böylesine bir adanmışlık tam anlamıyla tezahür ettiğinde *prema-bhaktidir*, her şeyi cezbeden Yüce Şahsiyet—Güzel Gerçek, Śrī Kṛṣṇa'ya aşk dolu adanmışlıktır.

Bütün öğretilerin gizli, daha gizli ve en gizli bilgisi, Tanrı'nın kutsal adlarını toplulukla zikretmek (*saṅkīrtana*) ve Kṛṣṇa'nın aşkın iradesine tam teslimiyet ve bağlılık içinde, kalpten gelen hizmettir (*bhāva-sevā*); yaşamın bu en üstün amacı, Śrī Gītā'nın yankılanan çağrısıdır—*sarva-dharmān parityajya, mām ekam śaraṇam vraja*. Bu Kali çağında, merhametiyle kurtarıcı Śrī Chaitanyachandra olarak zuhur eden Yüce Tanrı'nın lotus adımlarını izleyenler bu çağrı üzerinde derin düşünceye dalmışlardır ve bu çağrı manevî öğreti zincirinin aziz mertebesindeki öğretmenleri tarafından onaylanıp kabul görmüştür.

Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa bu baskıyı bir sunu olarak kabul etsin.

Swami B.R. Sridhar
Sri Chaitanya Saraswat Math
Nabadwip

Janmāṣṭamī
Bengali yılı 1368

Kutsal Lütüfları
Srila Bhakti Sundar Govinda Dev-Goswami Maharaj

Kutsal Lütüfları
Srila Bhakti Raksak Sridhar Dev-Goswami Maharaj

Kışna'nın flütünün tatlı şarkısı, bu boyutta yankılanarak Onun ilahî oyunlarını gözler önüne serer. Lotus gözlü aşk Tanrı'sı ışınını aşağıya, savaş alanına gönderir. Yüce Tanrı Kışna, Arjuna'nın aşkın arkadaşı olarak, bütün kutsal metinlerin gizli anlamını içeren ebedî, ilahî şarkıyı *Śrīmad Bhagavad-Gītā*'yı söyler.

Sri Chaitanya Saraswat Math
Sri Dham Nabadwip

प्रथमोऽध्यायः

BİRİNCİ BÖLÜM

Sainya-darśana

Orduların Gözlenmesi

धृतराष्ट्र उवाच ।

धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।

मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥१॥

संजय उवाच ।

दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकं व्यूढं दुर्योधनस्तदा ।

आचार्यमुपसङ्गम्य राजा वचनमब्रवीत् ॥२॥

पश्यैतां पाण्डुपुत्राणामाचार्य महतीं चमूम् ।

व्यूढां द्रुपदपुत्रेण तव शिष्येण धीमता ॥३॥

dhṛtarāṣṭra uvācha

dharma-kṣetre kuru-kṣetre, samavetā yuyutsavaḥ
māmakāḥ pāṇḍavāś chaiva, kim akurvata sañjaya [1]

sañjaya uvācha

dṛṣṭvā tu pāṇḍavānikam, vyūḍham duryodhanas tadā
āchāryam upasaṅgamyā, rājā vachanam abravīt [2]
paśyaitām pāṇḍu-putrāṅām, āchārya mahatīm chamūm
vyūḍhām drupada-putreṇa, tava śiṣyeṇa dhīmatā [3]

dhṛtarāṣṭrah uvācha—Dhṛtarāṣṭra dedi ki: (he) sañjaya—Ey Sañjaya; **dharma-kṣetre kuru-kṣetre**—kutsal Kurukṣetra ülkesinde; **yuyutsavaḥ**—savaş arzusuyla; **samavetāḥ**—toplanan; **māmakāḥ**—Duryodhana ve taraftarları; **pāṇḍavāḥ cha**—ve Yudhiṣṭhira ve taraftarları; **eva**—daha sonra; **akurvata kim**—ne yaptılar?

sañjayaḥ uvācha—Sañjaya dedi ki: **tadā tu**—Sonra; **rājā duryodhanah**—Kral Duryodhana; **vyūḍham**—savaş düzenine geçmiş olan; **pāṇḍava-anikam**—Pāṇḍavaların askerlerini; **dṛṣṭvā**—görünce; **āchāryam**—Droṇāchārya'ya; **upasaṅgamyā**—yaklaşarak; **vachanam**—şu sözleri; **abravīt**—söyledi.

(he) **āchārya**—Ey saygıdeğer öğretmen; **drupada-putreṇa**—Drupada'nın oğlu, Dhṛṣṭadyumna; **tava dhīmatā-śiṣyeṇa**—zeki öğrenciniz tarafından; **pāṇḍu-putrāṅām**—Pāṇḍavaların; **vyūḍhām**—savaş düzenine geçirilmiş olan; **etām mahatīm**—bu büyük; **chamūm**—yedi *akṣauhiṇiden* oluşan ordusunu (bir *akṣauhiṇī* 21.870 savaş arabası, 21.870 fil, 65.610 at ve 109.350 piyade eder); **paśya**—lütfen görün.

① Dhṛtarāṣṭra dedi ki: Ey Sañjaya, benim oğullarım ve Pāṇḍu'nun oğulları savaş için kutsal Kurukṣetra alanında toplanınca neler oldu?

② Sañjaya şöyle dedi: Kral Duryodhana, savaş düzenine geçmiş olan Pāṇḍavaların askerlerini ve ordularını görünce, Droṇāchārya'ya yaklaştı ve dedi ki:

अत्र शूरा महेष्वासा भीमार्जुनसमा युधि ।
युयुधानो विराटश्च द्रुपदश्च महारथः ॥४॥
धृष्टकेतुश्चेकितानः काशिराजश्च वीर्यवान् ।
पुरुजित्कुन्तिभोजश्च शैब्यश्च नरपुङ्गवः ॥५॥
युधामन्युश्च विक्रान्त उत्तमौजाश्च वीर्यवान् ।
सौभद्रो द्रौपदेयाश्च सर्व एव महारथाः ॥६॥
अस्माकं तु विशिष्टा ये तान्निबोध द्विजोत्तम ।
नायका मम सैन्यस्य संज्ञार्थं तान् ब्रवीमि ते ॥७॥

atra śūrā maheṣvāsā, bhīmārjuna-samā yudhi
yuyudhāno virāṭaś cha, drupadaś cha mahā-rathaḥ [4]
dhṛṣṭaketuś chekitānaḥ, kāśirājaś cha vīryavān
purujit kuntibhojaś cha, śaibyaś cha nara-puṅgavaḥ [5]
yudhāmanyuś cha vikrānta, uttamaujāś cha vīryavān
saubhadro draupadeyāś cha, sarva eva mahā-rathāḥ [6]
asmākaṁ tu viśiṣṭā ye, tān nibodha dvijottama
nāyakā mama saīnyasya, saṁjñārthaṁ tān bravīmi te [7]

atra—Bu alayda; yudhi—savaşta; bhīma-arjuna-samā—Bhīma ve Arjuna ile kıyaslanabilen; sūrāh—savaşçılar; maheṣvāsāh—büyük okçular; (santi)—varlar; (yathā)—örneğin; yuyudhānaḥ—Sātyaki; cha—ve; virāṭaḥ—Kral Virāṭa; mahā-rathaḥ drupadaḥ cha—ve büyük savaşçı Drupada; dhṛṣṭaketuḥ—Dhṛṣṭaketu; chekitānaḥ—Kral Chekitāna; vīryavān kāśirājaḥ cha—ve Kāśi'nin güçlü Kralı; purujit—Purujit; kuntibhojaḥ cha—ve Kuntibhoja; nara-puṅgavaḥ śaibyaḥ cha—ve asil Kral Śaibya; vikrāntaḥ yudhāmanyuḥ cha—ve yürekli Yudhāmanyu; vīryavān uttamaujāḥ cha—ve yiğit Uttamaujā; saubhadraḥ—Abhimanyu; draupadeyāḥ cha—ve Draupadī'nin oğulları; eva—gerçekten; sarve mahā-rathāḥ—hepsi büyük savaşçılar.

(he) dvija-uttama—Ey Droṇāchārya, iki kez doğanların en iyisi; asmākam—içimizden; tu ye viśiṣṭāḥ—önder olanları; mama saīnyasya—ordularımın; nāyakāḥ—komutanlarını; nibodha—lütfen dikkate al. te—Sana; tān—onları; saṁjñā-artham—adlarıyla; bravīmi—söylüyorum.

③ Ey öğretmenim, parlak öğrenciniz Dhṛṣṭadyumna tarafından savaş düzenine geçirilmiş olan Pāṇḍavaların büyük ordularına lütfen iyice bakın.

④ = ⑥ Bu askerler arasında usta okçular Bhīma ve Arjuna var ve savaşta en az onlar kadar usta olan başkaları da, örneğin Sātyaki, Kral Virāṭa, büyük savaşçı Drupada, Dhṛṣṭaketu, Chekitāna, şanlı kahraman Kāśirāja, Purujit,

भवान् भीष्मश्च कर्णश्च कृपश्च समितिंजयः ।
 अश्वत्थामा विकर्णश्च सौमदत्तिर्जयद्रथः ॥८॥
 अन्ये च बहवः शूरा मदर्थे त्यक्तजीविताः ।
 नानाशस्त्रप्रहरणाः सर्वे युद्धविशारदाः ॥९॥
 अपर्याप्तं तदस्माकं बलं भीष्माभिरक्षितम् ।
 पर्याप्तं त्विदमेतेषां बलं भीमाभिरक्षितम् ॥१०॥

bhavān bhīṣmaś cha karṇaś cha, kṛpaś cha samitiñjayaḥ
 aśvatthāmā vikarṇaś cha, saumadattir jayadrathaḥ [8]
 anye cha bahavaḥ śūrā, mad-arthe tyakta-jīvitāḥ
 nānā-śastra-praharaṇāḥ, sarve yuddha-viśāradāḥ [9]
 aparyāptaṁ tad asmākaṁ, balaṁ bhīṣmābhirakṣitam
 paryāptaṁ tv idam eteṣāṁ, balaṁ bhīmābhirakṣitam [10]

bhavān—Değerli şahsınız; bhīṣmaḥ cha—Bhiṣma; karṇaḥ cha—ve Karṇa; samitiñjayaḥ kṛpaḥ cha—savaşta zafer kazanan Kṛpa; aśvatthāmā—Aśvatthāmā; vikarṇaḥ cha—ve Vikarṇa; saumadattiḥ—Bhūriśravā; jayadrathaḥ—Jayadratha; anye cha bahavaḥ śūrāḥ—ve daha başka pek çok savaşçı; (santi)—mevcut; nānā-śastra-praharaṇāḥ—türlü silahlar kuşanmış; sarve—hepsi; yuddha-viśāradāḥ—savaşta usta; tyakta-jīvitāḥ—ve yaşamlarını feda etmeye hazırlar; mad-arthe—benim uğruma.

bhīṣma-abhirakṣitam—Bhiṣma tarafından korunan; asmākaṁ tat balaṁ—ordumuzun gücü; aparyāptaṁ—sınırsız (veya yetersiz); (bhāti)—görünüyor; tu—oysa; bhīma-abhirakṣitam—Bhīma tarafından korunan; eteṣāṁ—onların; idam balaṁ—bu ordusunun gücü; paryāptaṁ—sınırlı (veya yeterli); (bhāti)—görünüyor [her iki çeviri de mümkündür].

Kuntibhoja, soylu Kral Śaibya, yürekli Yudhāmanyu, yiğit Uttamaujā, Abhimanyu ve Draupadī'nin oğulları. Bunların hepsi, gerçekten de, büyük savaşçılar.

7 Ey iki kez doğanların en iyisi, içimizden en önde gelenleri, ordularımın komutanlarını da lütfen dikkate al. Adlarını huzurunda arz ediyorum:

8, 9 En başta değerli şahsınız var, sonra Bhiṣma, Karṇa, hep muzaffer olan Kṛpāchārya, Aśvatthāmā, Vikarṇa, Bhūriśravā, Jayadratha ve savaş sanatında usta olan daha pek çok kahraman, hepsi de türlü silahlar kuşanmışlar ve benim için yaşamlarını bile feda etmeye hazırlar.

अयनेषु च सर्वेषु यथाभागमवस्थिताः ।
 भीष्ममेवाभिरक्षन्तु भवन्तः सर्व एव हि ॥११॥
 तस्य सञ्जनयन् हर्षं कुरुवृद्धः पितामहः ।
 सिंहनादं विनद्योच्चैः शङ्खं दध्मौ प्रतापवान् ॥१२॥
 ततः शङ्खाश्च भेर्यश्च पणवानकगोमुखाः ।
 सहसैवाभ्यहन्यन्त स शब्दस्तुमूलोऽभवत् ॥१३॥

ayaneṣu cha sarveṣu, yathā-bhāgam avasthitāḥ
 bhīṣmam evābhirakṣantu, bhavantaḥ sarva eva hi [11]
 tasya sañjanayan harṣam, kuru-vṛddhaḥ pitāmahaḥ
 siṁha-nādaṁ vinadyochchaiḥ, śaṅkhaṁ dadhmau pratāpavān [12]
 tataḥ śaṅkhāś cha bheryaś cha, paṇavānaka-gomukhāḥ
 sahasaivābhyahanyanta, sa śabdastumulo 'bhavat [13]

bhavantaḥ—Sizler; **sarve eva hi**—hepiniz gerçekten de; **yathā-bhāgam**—kendi görev yerlerinizde; **avasthitāḥ (santaḥ)**—kalarak; **sarveṣu ayaneṣu cha**—mevzilerin bütün giriş noktalarında; **bhīṣmam eva**—Bhīṣma'yı; **abhirakṣantu**—destekleyin.

pratāpavān—Kahraman; **kuru-vṛddhaḥ-pitāmahaḥ**—saygıdeğer 'büyük baba' Bhīṣma; **tasya harṣam sañjanayan**—Duryodhana'yı hoşnut etmek için; **siṁha-nādam vinadya**—bir arslan gibi kükreyerek; **uchchaiḥ**—çok yüksek tonda; **śaṅkham dadhmau**—deniz kabuğu borazanını öttürdü sonra.

tataḥ—Ardından; **śaṅkhāḥ cha bheryaḥ cha paṇava-ānaka gomukhāḥ**—deniz kabuğu borazanlar, büyük piring davullar, trampetler, borular ve diğer çalgılar; **sahasā eva abhyahanyanta**—bir anda çalındı. **saḥ śabdaḥ**—O ses; **tumulaḥ abhavat**—yeri göğü inetti.

10 Bhīṣma'nın önderliğindeki ordumuzun gücünü kestirmek imkânsız görünüyor, oysa Bhīma tarafından korunan Pāṇḍavaların ordusunun gücünü kestirmek mümkün.

11 Şimdi Bhīṣma'yı desteklemek için stratejik noktalara göre belirlenmiş mevzilerinize geçin.

12 Ardından, arslan kükremesini andıran savaş çığlığı ile, saygıdeğer büyük, Bhīṣma, Duryodhana'yı yüreklendirmek için var gücüyle deniz kabuğu borazanını öttürdü.

13 Bir anda deniz kabuğu borazanlardan, koca piring davullardan, trampetlerden, borulardan yeri göğü ineten bir titreşim ve bir sürü çalgının yankılanan sesi yükseldi.

ततः श्वेतैर्हयैर्युक्ते महति स्यन्दने स्थितौ ।
 माधवः पाण्डवश्चैव दिव्यौ शङ्खौ प्रदध्मतुः ॥१४॥
 पाञ्चजन्यं हृषीकेशो देवदत्तं धनञ्जयः ।
 पौण्ड्रं दध्मौ महाशङ्खं भीमकर्मा वृकोदरः ॥१५॥
 अनन्तविजयं राजा कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः ।
 नकुलः सहदेवश्च सुघोषमणिपुष्पकौ ॥१६॥

tataḥ śvetair hayair yukte, mahati syandane sthitau
 mādhaveḥ pāṇḍavaś chaiva, divyau śaṅkhau pradadhmatuḥ [14]
 pāñchajanyaṁ hṛṣikeśo, devadattaṁ dhanañjayaḥ
 paunḍraṁ dadhmau mahā-śaṅkhaṁ, bhīma-karmā vṛkodaraḥ [15]
 anantavijayaṁ rājā, kuntī-putro yudhiṣṭhiraḥ
 nakulaḥ sahadevaś cha, sughoṣa-maṇipuṣpakau [16]

tataḥ—Arıdınan; śvetaiḥ hayaiḥ yukte—beyaz atların koşulu olduđu; mahati syandane—muhteşem bir savaş arabasında; sthitau—yerlerini almış olan; mādhaveḥ pāṇḍavaḥ cha eva—Śrī Kṛṣṇa ve Arjuna, ikisi birden; divyau śaṅkhau—deniz kabuğundan kutsal borazanlarını; pradadhmatuḥ—çaldılar.

hṛṣikeśaḥ—Śrī Kṛṣṇa; pāñchajanyaṁ—Pāñchajanya'yı; dadhmau—çaldı; dhanañjayaḥ—Arjuna (çaldı); devadattaṁ—Devadatta'yı; (cha)—ve; bhīma-karmā vṛkodaraḥ—şanlı görevleri yerine getiren Bhīmasena (çaldı); paunḍraṁ—Paunḍra adındaki; mahā-śaṅkham—büyük deniz kabuğu borazanı.

kuntī-putraḥ rājā yudhiṣṭhiraḥ—Kral Yudhiṣṭhira, Kuntī'nin oğlu; anantavijayaṁ—Anantavijaya'yı; (dadhmau)—çaldı; nakulaḥ sahadevaḥ cha—ve Nakula ve Sahadeva (çaldılar); sughoṣa-maṇipuṣpakau—Sughoṣa ve Maṇipuṣpaka adlı deniz kabuğu borazanları.

14 Sonra, Yüce Tanrı Kṛṣṇa ve Arjuna, beyaz atların çektiği muhteşem bir savaş arabasında, deniz kabuğundan kutsal borazanlarını çaldılar.

15 Hṛṣikeśa Kendi borazanı Pāñchajanya'yı çaldı; Dhanañjaya kendisinininkini, Devadatta'yı çaldı; ve şanlı görevler yerine getiren Bhīmasena, Paunḍra adlı deniz kabuğu borazanını üfledi.

16 Nakula ve Sahadeva, Sughoṣa ve Maṇipuṣpaka adlı borazanlarını çalarlarken, Kuntī'nin oğlu Kral Yudhiṣṭhira, Anantavijaya'yı öttürdü.

काश्यश्च परमेष्वासः शिखण्डी च महारथः ।
 धृष्टद्युम्नो विराटश्च सात्यकिश्चापराजितः ॥१७॥
 द्रुपदो द्रौपदेयाश्च सर्वशः पृथिवीपते ।
 सौभद्रश्च महाबाहुः शङ्खान् दध्मुः पृथक् पृथक् ॥१८॥
 स घोषो धार्तराष्ट्राणां हृदयानि व्यदारयत् ।
 नभश्च पृथिवीं चैव तुमुलोऽभ्यनुनादयन् ॥१९॥

kāśyaś cha parameṣv-āsaḥ, śikhaṇḍī cha mahā-rathaḥ
 dhṛṣṭadyumno virāṭaś cha, sātyakiś chāparājitaḥ [17]

drupado draupadeyāś cha, sarvaśaḥ pṛthivī-pate
 saubhadraś cha mahā-bāhuḥ, śaṅkhān dadhmuḥ pṛthak pṛthak [18]

sa ghoṣo dhārtarāṣṭrāṇām, hṛdayāni vyadārayat
 nabhaś cha pṛthivīm chaiva, tumulo 'bhyanunādayan [19]

(he) pṛthivī-pate—Ey yeryüzünün efendisi, Dhṛtarāṣṭra; kāśyaś cha—Kāśi'nin Kralı; parama-iṣu-āsaḥ—okçuluk sanatında usta; mahā-rathaḥ śikhaṇḍī cha—ve büyük savaşçı, Sikhaṇḍī; dhṛṣṭadyumnaḥ virāṭaḥ cha—Dhṛṣṭadyumna ve Kral Virāṭa; cha—ve; aparājitaḥ—yenilmez; sātyakiḥ—Sātyaki; drupadaḥ—Kral Drupada; draupadeyāḥ cha—Draupadī'nin oğulları; mahā-bāhuḥ saubhadraḥ cha—ve şanlı Abhimanyu; sarvaśaḥ—hepsi; pṛthak pṛthak śaṅkhān—kendii borazanlarını; dadhmuḥ—çaldılar.

saḥ tumulaḥ ghoṣaḥ—O inleten ses; pṛthivīm cha nabhaḥ cha eva—yeryüzü ve göklerde; abhyanunādayan—yankılanarak; dhārtarāṣṭrāṇām—Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarının; hṛdayāni—yüreklerine; vyadārayat—işledi.

17, 18 Ey yeryüzünün efendisi, usta okçu Kāśirāja, büyük savaşçı Śikhaṇḍī, Dhṛṣṭadyumna, Kral Virāṭa, yenilmez Sātyaki, Kral Drupada, Draupadī'nin oğulları ve Subhadra'nın şanlı oğlu, Abhimanyu—hepsi de kendi borazanlarını çaldılar.

19 O deniz kabuğu borazanların olağanüstü titreşimi, yeri göğü inleterek Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarının yüreklerine işledi.

अथ व्यवस्थितान् दृष्ट्वा धार्तराष्ट्रान् कपिध्वजः ।
 प्रवृत्ते शस्त्रसंपाते धनुरुद्यम्य पाण्डवः ।
 हृषीकेशं तदा वाक्यमिदमाह महीपते ॥२०॥

अर्जुन उवाच ।

सेनयोरुभयोर्मध्ये रथं स्थापय मेऽच्युत ॥२१॥
 यावदेतान्निरीक्षेऽहं योद्धुकामानवस्थितान् ।
 कैर्मया सह योद्धव्यमस्मिन् रणसमुद्यमे ॥२२॥
 योत्स्यमानानवेक्षेऽहं य एतेऽत्र समागताः ।
 धार्तराष्ट्रस्य दुर्बुद्धेर्युद्धे प्रियचिकीर्षवः ॥२३॥

atha vyavasthitān dṛṣṭvā, dhārtarāṣṭrān kapi-dhvajaḥ
 pravṛtte śāstra-sampāte, dhanur udyamya pāṇḍavaḥ
 hṛṣīkeśam tadā vākyaṃ, idam āha mahī-pate [20]

arjuna uvācha

senayor ubhayor madhye, ratham sthāpaya me 'chryuta [21]
 yāvad etān nirikṣe 'ham, yoddhu-kāmān avasthitān
 kair mayā saha yoddhavyam, asmin raṇa-samudyame [22]
 yotsyamānān avekṣe 'ham, ya ete 'tra samāgatāḥ
 dhārtarāṣṭrasya durbuddher, yuddhe priya-chikirṣavaḥ [23]

(he) mahī-pate—Ey Kral; atha—ardından; śāstra-sampāte—silahları atmaya; pravṛtte (sati)—başlama zamanı geldiğinde; kapi-dhvajaḥ pāṇḍavaḥ—Hanumān bayraklı Arjuna; dhārtarāṣṭrān vyavasthitān dṛṣṭvā—Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarını önünde hizaya girmiş savaşa hazır görünce; tadā—o zaman; dhanuḥ udyamya—yayını eline alarak; hṛṣīkeśam—Śrī Kṛṣṇa'ya; idam vākyaṃ—şu sözleri; āha—söyledi.

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: (he) achyuta—Ey Achyuta; me ratham—savaş arabamı; ubhayor senayor—her iki ordunun; madhye—arasına; sthāpaya—yerleştir lütfen; yāvat—öyle ki; aham—ben; nirikṣe—gözleyebileyim; yoddhu-kāmān avasthitān etān—savaşmak için can atan bu savaşçıları; kaiḥ saha—ki onlarla; asmin raṇa-samudyame—bu savaş alanında; mayā yoddhavyam—savaşmak zorundayım; aham—ve ben; atra yuddhe—bu savaşta; durbuddheḥ dhārtarāṣṭrasya—zalim Duryodhana'nın; priya-chikirṣavaḥ—yandaşları olarak; ete ye samāgatāḥ—gelmiş olan; (tān) yotsyamānān—o savaşçıları; avekṣe—görebileyim.

संजय उवाच ।

एवमुक्तो हृषीकेशो गुडाकेशेन भारत ।
 सेनयोरुभयोर्मध्ये स्थापयित्वा रथोत्तमम् ॥२४॥
 भीष्मद्रोणप्रमुखतः सर्वेषां च महीक्षिताम् ।
 उवाच पार्थ पश्यैतान् समवेतान् कुरूनिति ॥२५॥

sañjaya uvācha

evam ukto hṛṣīkeśo, guḍākeśena bhārata
 senayor ubhayor madhye, sthāpayitvā rathottamam [24]
 bhīṣma-droṇa-pramukhataḥ, sarveṣāṃ cha mahīkṣitām
 uvācha pārtha paśyaitān, samavetān kurūn iti [25]

sañjayaḥ uvācha — Sañjaya dedi ki: (he) bhārata — Ey Dhṛtarāṣṭra; guḍākeśena — uykuyu yenen Arjuna tarafından; evam uktaḥ (san) — bu söylendikten sonra; hṛṣīkeśaḥ — Śrī Kṛṣṇa; ratha-uttamam — görkemli savaş arabasını; ubhayoḥ senayoḥ madhye — her iki ordunun arasına; bhīṣma-droṇa-pramukhataḥ — Bhīṣma, Droṇa ve beraberindekilerin; sarveṣāṃ cha mahī-kṣitām — ve bütün kabile şeflerinin; (purataḥ) — önüne; sthāpayitvā — yerleştirerek; uvācha iti — şöyle konuştu: (he) pārtha — Ey Arjuna; samavetān etān kurūn — şu toplanmış Kurulara; paśya — bak.

20 Ey Kral, savaş başlamak üzereyken, arabası Hanumān bayrağı ile süslü Arjuna, Duryodhana'yı ve savaş için yerini almış olan ordusunu görünce, yayını eline aldı ve Śrī Kṛṣṇa'ya şunları söyledi:

21 – 23 Ey Kṛṣṇa, lütfen savaş arabamı her iki ordunun arasına yerleştir ki, şu savaş alanında çarpışmak zorunda olduğum ve zalim Duryodhana'yı hoşnut etmek için savaşmaya gelen cengâverleri gözleyebileyim.

24, 25 Sañjaya şöyle dedi: Ey Bharata soyu, gözü açık Arjuna bu sözleri söyledikten sonra, tüm canlı varlıkların algılarının Efendisi olan Śrī Kṛṣṇa, görkemli savaş arabasını her iki ordunun arasına, Bhīṣma'nın, Droṇa'nın ve dünyanın bütün kabile şeflerinin önüne sürdü. Yüce Tanrı daha sonra şöyle dedi: Ey Pārtha, burada savaş için toplanmış olan şu Kauravalara bak!

तत्रापश्यत् स्थितान् पार्थः पितृनथ पिताहान् ।
 आचार्यान् मातुलान् भ्रातृन् पुत्रान् पौत्रान् सखींस्तथा ।
 श्वशुरान् सुहृदश्चैव सेनयोरुभयोरपि ॥२६॥
 तान् समीक्ष्य स कौन्तेयः सर्वान् बन्धूनवस्थितान् ।
 कृपया परयाविष्टो विषीदन्निदमब्रवीत् ॥२७॥

अर्जुन उवाच ।

दृष्ट्वेमान् स्वजनान् कृष्ण युयुत्सून् समवस्थितान् ।
 सीदन्ति मम गात्राणि मुखं च परिशुष्यति ॥२८॥

tatrāpaśyat sthitān pārthaḥ, pitṛn atha pitāmahān
 āchāryān mātulān bhrātṛn, putrān pautrān sakhīms tathā
 śvaśurān suhṛdaś chaiva, senayor ubhayor api [26]
 tān samikṣya sa kaunteyaḥ, sarvān bandhūn avasthitān
 kṛpayā parayāviṣṭo, viṣīdann idam abravīt [27]

arjuna uvācha

dṛṣṭvemān svajanān kṛṣṇa, yuyutsūn samavasthitān
 sīdanti mama gātrāṇi, mukhaṁ cha pariśuṣyati [28]

atha—Ardından; **eva**—kuşkusuz; **pārthaḥ**—Arjuna; **tatra**—orada; **ubhayor senayor**—her iki ordunun; (**madhye**)—içinde; **sthitān**—yer almış olan; **pitṛn**—baba tarafından gelen büyükleri; **pitāmahān**—büyük babaları; **āchāryān**—öğretmenleri; **mātulān**—anne tarafından gelen büyükleri; **bhrātṛn**—erkek kardeşleri; **putrān**—oğulları; **pautrān**—torunları; **sakhīn**—arkadaşları; **tathā śvaśurān**—kayın pederleri; **suhṛdaḥ cha**—ve diğer yandaşları; **api apaśyat**—görebildi.

(**tatra**)—Savaş alanında; **avasthitān**—mevcut olan; **tān sarvān bandhūn**—bütün bu akrabaları; **samikṣya**—görünce; **saḥ kaunteyaḥ**—o Kuntī'nin oğlu; **parayā kṛpayā āviṣṭaḥ**—büyük merhamete yenik düşerek; **viṣīdan (san)**—ve kederler içinde olduğundan; **idam abravīt**—şöyle konuştu.

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: (**he**) **kṛṣṇa**—Ey Kṛṣṇa; **samavasthitān**—toplannmış; **yuyutsūn**—ve savaş için sabırsızlanan; **imān svajanān**—bütün bu akrabaları; **dṛṣṭvā**—görünce; **mama gātrāṇi**—bedenim; **sīdanti**—yorgun düştü; **mukhaṁ cha pariśuṣyati**—ve ağzım kuruyor.

26 Orada, her iki orduda, Arjuna, baba ve ana tarafından büyükleri, büyük babaları, öğretmenleri, erkek kardeşleri, oğulları, torunları, kayınpederleri, arkadaşları ve diğer yandaşları görebildi.

27 Savaş alanında kendi kanından gelenleri gören Kuntī'nin oğlu Arjuna, hüzenlenmiş ve merhamete yenik düşmüştü. Şöyle dedi:

वेपथुश्च शरीरे मे रोमहर्षश्च जायते ।
 गाण्डीवं संसते हस्तात्वक्चैव परिदह्यते ॥२९॥
 न च शक्रोम्यवस्थातुं भ्रमतीव च मे मनः ।
 निमित्तानि च पश्यामि विपरीतानि केशव ॥३०॥
 न च श्रेयोऽनुपश्यामि हत्वा स्वजनमाहवे ।
 न काङ्क्षे विजयं कृष्ण न च राज्यं सुखानि च ॥३१॥

vepathuś cha śarīre me, roma-harṣaś cha jāyate
 gāṇḍīvaṃ sraṁsate hastāt, tvak chaiva paridahyate [29]
 na cha śaknomy avasthātum, bhramatīva cha me manaḥ
 nimitāni cha paśyāmi, viparītāni keśava [30]
 na cha śreyo 'nupaśyāmi, hatvā svajanam āhave
 na kāṅkṣe vijayam kṛṣṇa, na cha rājyam sukhāni cha [31]

me śarīre—Bedenimde; vepathuḥ—titremeler var; cha—ve; romaharṣaḥ—beden tüyleri diken diken; cha jāyate—oluyor aynı zamanda. gāṇḍīvam—Yay Gāṇḍīva; hastāt—elimden; sraṁsate—kayıyor; tvak cha—ve derim; paridahyate eva—yanıyor üstelik.

(he) keśava—Ey Śrī Kṛṣṇa; cha—ve; (aham)—ben; avasthātum cha—kendime daha fazla hakim olmayı; na śaknomi—başaramıyorum; iva—çünkü; me manaḥ—zihnim; bhramatī—karmakarışık; paśyāmi cha—ve görüyorum; parītāni nimitāni—kötülükle dolu olumsuz işaretler.

(he) kṛṣṇa—Ey Kṛṣṇa; na anupaśyāmi cha—üstelik görmüyorum; śreyaḥ—hiçbir iyilik; āhave—savaşta; svajanam hatvā—yakınlarımı öldürmekte. (aham)—Ben; vijayam na kāṅkṣe—ne zafer arzu ediyorum; na cha rājyam cha sukhāni—ne bir krallığın keyfini sürmek.

28 Ey Kṛṣṇa, toplanmış olan ve savaş için sabırsızlanan bütün bu akrabaları ve arkadaşları görünce elim ayağım çözülüyor ve ağzım kuruyor.

29 Titriyorum ve tüylerim diken diken oluyor, derim yanıyor ve yayım Gāṇḍīva'yı tutamıyorum.

30 Ey Keśava, kendime daha fazla hakim olamıyorum. Zihnim altüst oldu ve kötülükle dolu işaretler görüyorum.

31 Bu savaşta kendi kan kardeşlerimi öldürmenin hiçbir iyi yanını görmüyorum. Ey Kṛṣṇa, benim gözümde ne zafer var ne de bir krallığın keyfini sürmek.

किं नो राज्येन गोविन्द किं भोगैर्जीवितेन वा ।
 येषामर्थे काङ्क्षितं नो राज्यं भोगाः सुखानि च ॥३२॥
 त इमेऽवस्थिता युद्धे प्राणांस्त्यक्त्वा धनानि च ।
 आचार्याः पितरः पुत्रास्तथैव च पितामहाः ॥३३॥
 मातुलाः श्वशुराः पौत्राः श्यालाः संबन्धिनस्तथा ।
 एतान्न हन्तुमिच्छामि घ्नतोऽपि मधुसूदन ॥३४॥

kiṁ no rājyena govinda, kiṁ bhogair jīvitena vā
 yeṣām arthe kāṅkṣitam no, rājyam bhogaḥ sukhāni cha [32]

ta ime 'vasthitā yuddhe, prāṇāns tyaktvā dhanāni cha
 āchāryāḥ pitarāḥ putrās, tathaiva cha pitāmahāḥ [33]

mātulāḥ śvaśurāḥ pautrāḥ, śyālāḥ sambandhinas tathā
 etān na hantum ichchhāmi, ghnato 'pi madhusūdana [34]

(he) govinda—Ey Śrī Kṛṣṇa; yeṣām arthe—eğer, ki onlar için; naḥ—bizim;
 rājyam bhogaḥ sukhāni cha—zevkleri ve haz alınan nesnelere ile krallığımız;
 kāṅkṣitam—arzu edilir; te ime—tüm bu; āchāryāḥ—öğretmenler; pitarāḥ—baba
 kadar yakın büyükler; putrāḥ—oğullar; tathā eva cha—ve hatta; pitāmahāḥ—büyük
 babalar; mātulāḥ—dayılar; śvaśurāḥ—kayınpederler; pautrāḥ—torunlar; śyālāḥ—
 kayınbiraderler; tathā sambandhinaḥ—ve diğer akrabalar; dhanāni prāṇān cha—
 mallarını ve canlarını; tyaktvā—tehlikeye atmaya hazır; yuddhe avasthitāḥ—savaş
 alanında bulunuyorlarsa; kim naḥ rājyena—krallığımızın ne değeri var; kim vā
 bhogaiḥ jīvitena—ve saltanat mutluluğuna ya da yaşamın kendisine ne gerek var?
 (he) madhusūdana—(Bu nedenle,) Ey Madhusūdana; ghnataḥ api—onlar tarafından
 öldürülsem bile; etān hantum—onları öldürmek; na ichchhāmi—istemem.

32 = 34 Ey Govinda, eğer bütün bunları onlar için
 istediğimiz kişiler—öğretmenler, baba tarafından ve ana ta-
 rafından gelenler, oğullar, büyük babalar, dayılar, kayınpe-
 derler, torunlar, enişter ve diğer akrabalar—savaşta, canla-
 rını ve mallarını tehlikeye atmak üzere iseler, krallığımızın
 ve onun saltanat zevklerinin ve hatta yaşamın kendisinin ne
 değeri var? Ey Madhusūdana, ben kendi canımdan olsam
 bile, onları öldürmek istemem.

अपि त्रैलोक्यराज्यस्य हेतोः किं नु महीकृते ।
 निहत्य धार्तराष्ट्रान्नः का प्रीतिः स्याज्जनार्दन ॥३५॥
 पापमेवाश्रयेदस्मान् हत्वैतानाततायिनः ।
 तस्मान्नार्हा वयं हन्तुं धार्तराष्ट्रान् स्वबान्धवान् ।
 स्वजनं हि कथं हत्वा सुखिनः स्याम माधव ॥३६॥

api trailokya-rājyasya, hetoḥ kiṃ nu mahī-kṛte
 nihatya dhārtarāṣṭrān naḥ, kā prītiḥ syāj janārdana [35]

pāpam evāśrayed asmān, hatvaitān ātatāyinaḥ
 tasmān nārhā vayaṃ hantum, dhārtarāṣṭrān svabāndhavān
 svajanaṃ hi katham hatvā, sukhinaḥ syāma mādharma [36]

(he) janārdana—Ey Śrī Kṛṣṇa; mahī-kṛte kim nu—değil yeryüzüne hükmetmek;
 trailokya rājyasya hetoḥ api—üç dünyaya egemen olmak için olsa bile;
 dhārtarāṣṭrān—Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarını; nihatya—öldürerek; naḥ—bizler için;
 kā prītiḥ syāt—ne mutluluk mümkün olabilir?

(he) mādharma—Ey Mādharma; etān ātatāyinaḥ—bu hasımları; hatvā—öldürerek;
 asmān—bizlere; pāpam eva—yalnız günah; āśrayet—gelir. tasmāt—Bu bakımdan;
 vayaṃ—bizler; svabāndhavān—kendi aile üyelerimizi; dhārtarāṣṭrān—
 Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarını; hantum—öldürmekte; na arhāḥ—hatalıyız. svajanam
 hatvā hi—Kendi kan kardeşlerimizi öldürerek; katham—nasıl; sukhinaḥ—mutlu;
 (vayaṃ) syāma—olabiliriz?

35 Ey Janārdana, değil yeryüzüne hükmetmek, üç dünyaya birden egemen olsak bile, Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarını öldürerek nasıl mutlu olabiliriz?

36 Onlar hasmımız olsalar da, öğretmenlerimizi ve hamile-rimizi öldürürsek yalnızca günah işlemiş oluruz. Kendi akrabalarımızın, Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarının canlarını alamayız. Ey Mādharma, kendi kanımızdan olanları öldürüp nasıl mutlu olabiliriz?

यद्यप्येते न पश्यन्ति लोभोपहतचेतसः ।
 कुलक्षयकृतं दोषं मित्रद्रोहे च पातकम् ॥३७॥
 कथं न ज्ञेयमस्माभिः पापादस्मान्निवर्तितुम् ।
 कुलक्षयकृतं दोषं प्रपश्यद्भिर्जनार्दन ॥३८॥
 कुलक्षये प्रणश्यन्ति कुलधर्माः सनातनाः ।
 धर्मे नष्टे कुलं कृत्स्नमधर्मोऽभिभवत्युत ॥३९॥

yadyapy ete na paśyanti, lobhopahata-chetasah
 kula-kṣaya-kṛtaṁ doṣaṁ, mitra-drohe cha pātakam [37]

kathaṁ na jñeyam asmābhiḥ, pāpād asmān nivartitum
 kula-kṣaya-kṛtaṁ doṣaṁ, prapaśyadbhir janārdana [38]

kula-kṣaye praṇaśyanti, kula-dharmāḥ sanātanāḥ
 dharme naṣṭe kulam kṛtsnam, adharmo 'bhibhavaty uta [39]

(he) janārdana—Ey Janārdana, Kṛṣṇa; yadyapi ete—her ne kadar bu kişiler; lobha-upahata-chetasah (santah)—kalpleri açgözlülükle dolu olarak; mitra-drohe—arkadaşlara ihanet etmenin; cha—ve; kula-kṣaya-kṛtaṁ doṣaṁ—hanedanı yok etme kötülüğünün; pātakam na paśyanti—günah olduğunu görmezler; (tathāpi)—yine de; kula-kṣaya-kṛtaṁ doṣaṁ—hanedanı yok etmenin kötülüğünü; prapaśyadbhiḥ—açıkça görerek; asmāt pāpāt—bu günahkâr eylemden; nivartitum—geri durmak; asmābhiḥ—bizler tarafından; katham—nasıl; na jñeyam—bilinemez?

kula-kṣaye—Hanedanın çöküşüyle; sanātanāḥ—geleneksel; kula-dharmāḥ—dinsel uygulamaları hanedanın; praṇaśyanti—yok olur. dharme naṣṭe (sati)—Dinsel uygulamalar kaybedilince; kṛtsnam uta kulam—tüm hanedana; adharmāḥ—dinsizlik; abhibhavati—galip gelir.

37, 38 Açgözlülüğe yenik düşmüş bu adamlar, arkadaşlara ihanet etmenin ve hanedanı mahvetmenin günahını anlayamazlar bile, bizler Ey Janārdana, sonuçlarının tam anlamıyla farkında olduğumuz bu iğrenç eylemden nasıl olur da uzak duramayız?

39 Hanedanın çöküşü ile birlikte, dinsel gelenekler kaybolur. Dinsel uygulamalar kaybolunca, hanedanın tamamına dinsizlik egemen olur.

अधर्माभिभवत्कृष्ण प्रदुष्यन्ति कुलस्त्रियः ।
 स्त्रीषु दुष्टासु वार्ष्णेय जायते वर्णसङ्करः ॥४०॥
 सङ्करो नरकायैव कुलग्नानां कुलस्य च ।
 पतन्ति पितरो ह्येषां लुप्तपिण्डोदकक्रियाः ॥४१॥
 दोषैरैतैः कुलग्नानां वर्णसङ्करकारकैः ।
 उत्साद्यन्ते जातिधर्माः कुलधर्माश्च शाश्वताः ॥४२॥

adharmābhibhavāt kṛṣṇa, praduṣyanti kula-striyaḥ
 strīṣu duṣṭāsu vārṣṇeya, jāyate varṇa-saṅkaraḥ [40]
 saṅkaro narakāyaiva, kula-ghnānām kulasya cha
 patanti pitaro hy eṣām, lupṭa-piṇḍodaka-kriyāḥ [41]
 doṣair etaiḥ kula-ghnānām, varṇa-saṅkara-kārakaiḥ
 utsādyante jāti-dharmāḥ, kula-dharmāś cha śāsvatāḥ [42]

(he) kṛṣṇa—Ey Kṛṣṇa; adharmā-abhibhavāt—aile dinsizliğe yenik düşünce; kula-striyaḥ—ailenin kadınları; praduṣyanti—kirlenirler. (he) vārṣṇeya—Ey Vṛṣṇi hanedanından gelen; strīṣu duṣṭāsu (satsu)—ailenin kadınları yozlaşınca; varṇa-saṅkaraḥ—soysuz nesil; jāyate—sonuçtur.

saṅkaraḥ—Soysuz nesil; kulasya kula-ghnānām cha—hem hanedan hem de onu yok edenler için; narakāya eva (bhavati)—cehennemî bir durum yaratır. eṣām—Onların; pitarah—ataları; lupṭa-piṇḍa-udaka-kriyāḥ—yiyecek ve su sunma töresinin kesilmesi yüzünden; patanti hi—kuşkusuz düşerler.

kula-ghnānām—Hanedanın bozgucularının; varṇa-saṅkara-kārakaiḥ—varṇasaṅkara yani soysuz neslin nedeni olan; etaiḥ doṣaiḥ—böylesine iğrenç eylemleri yüzünden; śāsvatāḥ—geleneksel; kula-dharmāḥ jāti-dharmāḥ cha—aile ile ilgili ve sosyo-dinsel işlevler; utsādyante—yok olur.

40 Ey Kṛṣṇa, Vṛṣṇi hanedanından gelen, hanedan bu şekilde dinsizliğe yenik düşünce, ailenin kadınları yozlaşır, sonuç ise soysuz nesildir.

41 Soysuz nesil hem ailenin hem de ailenin hasımlarının durumunu cehenneme çevirir. Onların ataları da aynı kaderden paylarını alırlar, çünkü o atalara düzenli olarak yiyecek ve su sunularının ardı kesilir.

42 Hanedanı çökerten bozguncuların bu türden iğrenç eylemleri, uygar bir toplumun kültürünü ve soylu sülaleyi mahvederek bozuk neslin nedeni olur.

उत्सन्नकुलधर्माणां मनुष्याणां जनार्दन ।
 नरके नियतं वासो भवतीत्यनुशुश्रुम ॥४३॥
 अहो बत महत्पापं कर्तुं व्यवसिता वयम् ।
 यद्राज्यसुखलोभेन हन्तुं स्वजनमुद्यताः ॥४४॥
 यदि मामप्रतीकारमशस्त्रं शस्त्रपाणयः ।
 धार्तराष्ट्रा रणे हन्युस्तन्मे क्षेमतरं भवेत् ॥४५॥

utsanna-kula-dharmāṅāṁ, manuṣyāṅāṁ janārdana
 narake niyatam vāso, bhavatīty anuśuśruma [43]

aho bata mahat-pāpam, kartum vyavasitā vayam
 yad rājya-sukha-lobhena, hantum svajanam udyatāḥ [44]

yadi mām apratikāram, āsāstram śastra-pāṇayaḥ
 dhārtarāṣṭrā raṇe hanyus, tan me kṣemataram bhavet [45]

(he) janārdana—Ey Janārdana; (vayam) anuśuśruma—Duyduk; iti—ki; utsanna-kula-dharmāṅām—aile gelenekleri yok edilmiş olan; manuṣyāṅām—o insanlar için; niyatam—sürekli; narake vāsaḥ—cehennemde kalma; bhavati—gerçekleşir.

aho bata—Yazıklar olsun, ne büyük trajedi! vayam—Biz; mahat-pāpam—en korkunç bir günahı; kartum—işlemeye; vyavasitāḥ—karar verdik. yat rājya-sukha lobhena—Saltanat zevklerine olan açgözlülük nedeniyle; svajanam hantum—akrabalarımızı öldürmeye; udyatāḥ—hazırız.

yadi—Eğer; dhārtarāṣṭrāḥ—Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları; śastra-pāṇayaḥ—silahlar kuşanmış hâlde; raṇe—savaşta; mām—beni; āsāstram—silahsızken; apratikāram—ve karşı koymadan; hanyuḥ—öldürürse; tat—o bile; me—benim için; kṣemataram—daha hayırlı; bhavet—olur.

43 Ey Janārdana, aileyle, toplumla ve dinle ilgili gelenekleri yozlaşmış kişilerin sürekli olarak cehennemde kaldıklarını duymuşuzdur.

44 Yazıklar olsun! Ne ağır bir günah işlemeye karar verdik! Beş para etmez saltanat mutluluğu uğruna açgözlülüğümüzün pençesine düşüp, kendi kanımızdan olanları öldürme noktasına geldik.

45 Eğer, silahsız olarak ve karşı koymadan Dhṛtarāṣṭra'nın silahlı oğulları tarafından bu savaş alanında öldürülsem, benim için çok daha hayırlı olur.

संजय उवाच ।

एवमुत्तवार्युनः संख्ये रथोपस्थ उपाविशत् ।

विसृज्य सशरं चापं शोकसंविग्रमानसः ॥४६॥

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्म-
पर्वणि श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे
श्रीकृष्णार्जुनसंवादे सैन्यदर्शनं नाम प्रथमोऽध्यायः ॥१॥

sañjaya uvācha

evam uktvārjunaḥ saṅkhye, rathopastha upāviśat
visṛjya sa-śaram chāpaṁ, śoka-saṁvigna-mānasaḥ [46]

iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde sainya-
darśanaṁ nāma prathamo 'dhyāyaḥ [1]

sañjayaḥ uvācha—Sañjaya şöyle dedi: arjunaḥ—Arjuna; saṅkhye—savaş alanında; evam uktvā—böyle konuştuğundan sonra; chāpam—yay; sa-śaram—ve okları; visṛjya—bir yana fırlatarak; śoka-saṁvigna-mānasaḥ—kalbi acı içinde; ratha-upasthaḥ—savaş arabasında; upāviśat—oturdu.

46 Sañjaya şöyle dedi: Arjuna orada, savaş alanında bu sözleri söyleyip yayını ve oklarını bir yana fırlattı ve kalbi kederle dolu, savaş arabasına oturdu.

Birinci Bölümün Sonu

Orduların Gözlenmesi

Śrīla Vyāsadeva tarafından

yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin

Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,

Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,

Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

द्वितीयोऽध्यायः

İKİNCİ BÖLÜM

Sāṅkhya-yoga

Ruhun Yapısı

संजय उवाच ।

तं तथा कृपयाविष्टमश्रुपूर्णाकुलेक्षणम् ।
विषीदन्तमिदं वाक्यमुवाच मधुसूदनः ॥१॥

श्रीभगवानुवाच ।

कुतस्त्वा कश्मलमिदं विषमे समुपस्थितम् ।
अनार्यजुष्टमस्वर्ग्यमकीर्तिकरमर्जुन ॥२॥
क्लैब्यं मा स्म गमः पार्थ नैतत्त्वय्युपपद्यते ।
क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं त्यक्तवोत्तिष्ठ परन्तप ॥३॥

sañjaya uvācha

taṁ tathā kṛpayāviṣṭam, aśru-pūrṇākulekṣaṇam
viṣīdantaṁ idaṁ vākyaṁ, uvācha madhusūdanaḥ [1]

śrī-bhagavān uvācha

kutas tvā kaśmalam idaṁ, viṣame samupasthitam
anārya-juṣṭam asvargyam, akīrti-karam arjuna [2]
klaibyaṁ mā sma gamaḥ pārtha, naitat tvayy upapadyate
kṣudraṁ hr̥daya-daurbalyaṁ, tyaktvottiṣṭha parantapa [3]

sañjayaḥ uvācha—Sañjaya dedi ki: **madhusūdanaḥ**—Śrī Kṛṣṇa; **tathā**—sonra; **kṛpayā-āviṣṭam**—kalbi merhametle dolu; **aśru-pūrṇa-ākula-ikṣaṇam**—gözleri büyük ıstırabını gösteren gözyaşlarına boğulmuş; **viṣīdantaṁ taṁ**—hüzünlü Arjuna'ya; **idaṁ vākyaṁ**—bu sözleri; **uvācha**—söyledi.

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **(he) arjuna**—Ey Arjuna; **viṣame**—bu krizde; **tvā**—sana ait; **idaṁ kaśmalam**—bu yanılgı; **kutaḥ**—nasıl; **samupasthitam**—ortaya çıktı? **anārya-juṣṭam**—Bu bir Āryan'a (asil kişiye) yakışmaz; **asvargyam**—bu cennete ulaşmaya engeldir; **akīrti-karam**—ve rezilliğin nedeni.

(he) pārtha—Ey Kuntī'nin oğlu; **klaibyam mā sma gamaḥ**—korkaklığa yenik düşme. **etat**—Bu; **tvayī**—sana; **na upapadyate**—yakışmıyor. **(he) parantapa**—Ey düşmanı ezen; **kṣudram hr̥daya-daurbalyam**—değersiz kalp zaafından; **tyaktvā**—vazgeçerek; **uttiṣṭha**—savaş için ayağa kalk.

१ Sañjaya şöyle dedi: Sonra Yüce Tanrı, Madhusūdana, kalbi merhametle dolmuş, gözyaşlarına boğulmuş, hüzünlü Arjuna'ya şöyle seslendi.

२ Śrī Bhagavān dedi ki: Ey Arjuna, bu zorlu anda böylesine bir yanılgı seni nasıl dize getirdi? Bu bir Āryan'a yakışmaz ve insanı cennete değil rezilliğe götürür.

अर्जुन उवाच ।

कथं भीष्ममहं संख्ये द्रोणं च मधुसूदन ।

इषुभिः प्रतियोत्स्यामि पूजार्हावरिसूदन ॥४॥

गुरूनहत्वा हि महानुभावान् श्रेयो भोक्तुं भैक्ष्यमपीह लोके ।

हत्वार्थकामांस्तु गुरूनिहैव भुञ्जीय भोगान् रुधिरप्रदिग्धान् ॥५॥

न चैतद्विद्मः कतरन्नो गरीयो यद्वा जयेम यदि वा नो जयेयुः ।

यानेव हत्वा न जिजीविषामस्तेऽवस्थिताः प्रमुखे धार्तराष्ट्राः ॥६॥

arjuna uvācha

katham bhīṣmam ahaṁ saṅkhye, droṇaṁ cha madhusūdana
iṣubhiḥ pratiyotsyāmi, pūjārhāv arisūdana [4]

gurūn ahatvā hi mahānubhāvān
śreyo bhoktum bhaikṣyam apiha loka
hatvārtha-kāmāns tu gurūn ihaiva
bhuñjīya bhogaṅ rudhira-pradigdhan [5]
na chaitad vidmaḥ kataran no garīyo
yad vā jayema yadi vā no jayeyuḥ
yān eva hatvā na jijivīśāmas
te 'vasthitāḥ pramukhe dhārtarāṣṭrāḥ [6]

arjunah uvācha—Arjuna dedi ki: (he) madhusūdana arisūdana—Ey Madhusūdana, düşmanı katleden; pūjā-arhau—saygıdeğer; bhīṣmam droṇam cha—Bhīṣma ve Droṇa'yı; (lakṣī-kṛtya)—hedef alarak; saṅkhye—savaşta; iṣubhiḥ—oklarla; pratiyotsyāmi—karşı saldırıda bulunmayı; katham aham—ben nasıl başarabilirim?

iha loka—Bu dünyada; mahā-anubhāvān gurūn—soylu büyükleri ve öğretmenleri; ahatvā hi—öldürmeden; bhaikṣyam api bhoktum—dilenecek edinilen yiyeceklerle yaşamak; śreyah—daha iyidir. tu—Aksi hâlde; iha eva—burada; gurūn hatvā—öğretmenlerimizi ve üstlerimizi öldürerek; rudhira-pradigdhan—onların kanlarıyla lekelenmiş; artha-kāmān bhogaṅ—servetlerinin ve haset edilen zevk nesnelерinin; bhuñjīya—keyfini süreceğiz.

yad vā—Eğer gerçekten; (vayam)—bizler; jayema—kazanırsak; yadi vā—ya da eğer; (ete)—bu adamlar; naḥ jayeyuḥ—bizi tesadüfen yenerlerse; etat katarat—bunlardan hangisi; naḥ—bizler için; garīyah—daha yararlıdır; na cha vidmaḥ—bilmiyoruz. te dhārtarāṣṭrāḥ—Dhārtarāṣṭra'nın şu oğulları; yān hatvā—ki onları öldürerek; na jijivīśāmaḥ eva—hatta yaşamak bile istemeyiz; pramukhe—savaş için karşımızda; avasthitāḥ—bulunuyorlar.

③ Ey Kuntī'nin oğlu, bu korkaklıktan vazgeç, çünkü sana yakışmıyor. Ey büyük kahraman, kalbin bu beş para etmez zaafını bir kenara at ve savaş için ayağa kalk!

④ Arjuna şöyle dedi: Ey Madhusūdana, düşmanı katleden, nasıl olur da ben, saygıdeğer Bhīṣma'ya ve ustam Droṇa'ya,

कार्पण्यदोषोपहतस्वभावः पृच्छामि त्वां धर्मसंमूढचेताः ।
यच्छ्रेयः स्यान्निश्चितं ब्रूहि तन्मे शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वां प्रपन्नम् ॥७॥
न हि प्रपश्यामि ममापनुद्याद्यच्छोकमुच्छोषणमिन्द्रियाणाम् ।
अवाप्य भूमावसपत्नमृद्धं राज्यं सुराणामपि चाधिपत्यम् ॥८॥

kārpaṇya-doṣopahata-svabhāvaḥ
pṛchchhāmi tvām dharmasammūḍha-chetāḥ
yach chhreyaḥ syān niśchitaṁ brūhi tan me
śiṣyas te 'haṁ śādhi mām tvām prapannam [7]
na hi prapaśyāmi mamāpanudyād
yach chhokam uchchhoṣaṇam indriyāṇām
avāpya bhūmāv asapatnam ṛddham
rājyaṁ surāṇām api chādhipatyam [8]

kārpaṇya-doṣa upahata-svabhāvaḥ — Cesaretim kırılarak, hanedanın yıkılacağına kavrayıp savaşı cesaretini kaybederek; (**tathā**) — ve; **dharmasammūḍha-chetāḥ** — görevimi ve görev olmayı belirleme konusunda şaşkın hâlde; **tvām** — Sana; (**aham**) **pṛchchhāmi** — yalvarıyorum; (**tvam**) **brūhi** — lütfen Sen söyle; **tat** — onu (eylem yolunu); **yat** — ki o; **me** — benim için; **śreyaḥ** — en iyisi olarak; **niśchitam** — belirlenen; **syāt** — olsun. **aham** — Ben bulunuyorum; **te śiṣyaḥ** — hazır Senin tavsiyene ve yönlendirmene; (**ataḥ**) — bu nedenle; **mām** — bana; **tvām prapannam** — Sana teslim olmuş ruha; **śādhi** — lütfen talimat ver.

bhūmau — Yeryüzünde; **asapatnam** — rakisiz; **ṛddham** — geniş; **rājyam** — krallık; **cha** — ve; **surāṇām api** — hatta yarı tanrıların bile üzerinde; **ādhipatyam** — egemenlik; **avāpya** — elde ettikten sonra; (**aham**) — ben; **na hi prapaśyāmi** — görmüyorum; **yat** — onu ki; **apanudyāt** — yok edecek; **mama** — benim; **indriyāṇām** — duyumlarımı; **uchchhoṣaṇam** — zayıflatan; **śokam** — acımı.

tapındığım kişilere oklar atarak karşı saldırıda bulunabilirim?

5 Bu dünyada, soylu büyüklerimizin ve ustalarımızın canlarına kastetmeden yaşamak ve dilenmek daha iyidir. Aksi hâlde, onları öldürerek sırf onların kana bulanmış servetlerini ve mallarını yemek için bu dünyada kalacağız.

6 Hangisi daha iyi olacak, kestiremiyorum — zafer mi yoksa yenilgi mi; çünkü şimdi ön saflarda karşımızda durmakta olan Dhṛtarāṣṭra'nın oğullarını öldürürsek, içimizden yaşamak gelmeyecek.

संजय उवाच ।

एवमुक्त्वा हृषीकेशं गुडाकेशः परन्तपः ।
न योत्स्य इति गोविन्दमुक्त्वा तूष्णीं बभूव ह ॥९॥
तमुवाच हृषीकेशः प्रहसन्निव भारत ।
सेनयोरुभयोर्मध्ये विषीदन्तमिदं वचः ॥१०॥

sañjaya uvācha

evam uktvā hr̥ṣīkeśam, guḍākeśaḥ parantapaḥ
na yotsya iti govindam, uktvā tūṣṇīm babhūva ha [9]

tam uvācha hr̥ṣīkeśaḥ, prahasann iva bhārata
senayor ubhayor madhye, viṣīdantam idam vachaḥ [10]

sañjayaḥ uvācha—Sañjaya dedi ki: **parantapaḥ**—Düşmana dersini veren; **guḍākeśaḥ**—duyuları kontrol eden, uykunun galibi Arjuna; **hr̥ṣīkeśam**—Śrī Kṛṣṇa'ya; **evam uktvā**—böyle konuşup; **uktvā iti**—sonra dedi; **govindam**—Govinda'ya; (**aham**) **na yotsye**—“Savaşmayacağım”; **babhūva ha**—ve ardından kaldı; **tūṣṇīm**—sessiz.

(he) **bhārata**—Ey Dhṛtarāṣṭra; **ubhayor senayor madhye**—her iki ordunun arasına yerleşmiş; **hr̥ṣīkeśaḥ**—Hr̥ṣīkeśa, Kṛṣṇa; **prahasann iva**—gülümseyerek; **viṣīdantam**—acıyla kıvranan; **tam**—Arjuna'ya; **idam vachaḥ**—şu sözleri; **uvācha**—söyledi.

7 Şu anda şaşkıyım. Benim gerçek görevim nedir? Cesaretimi kaybediyorum, aklım başımda değil. Bu yüzden, en iyi hareket tarzının ne olduğunu lütfen açıkça söyle bana. Ben Senin teslim olmuş öğrencinim; lütfen bana yol göster.

8 Yeryüzünde rakipsiz, gelişen bir krallık ve gökyüzü üzerinde hakimiyet kazansak bile, beni aciz bırakan bu üzüntüyü giderecek hiçbir şey görmüyorum.

9 Sañjaya dedi ki: Yiğit, gözü açık Arjuna, Hr̥ṣīkeśa'ya, bütün varlıkların duyularının Efendisi Kṛṣṇa'ya böyle söyledi. Sonra, “Govinda, savaşmayacağım,” diye düşüncesini bildirdi ve sustu.

10 Ey Bhārata, orada orduların arasında, Śrī Hr̥ṣīkeśa, gülümseyerek, acıyla kıvranan Arjuna'ya şöyle seslendi:

श्रीभगवानुवाच ।

अशोच्यानन्वशोचस्त्वं प्रज्ञावादांश्च भाषसे ।
 गतासूनगतासूंश्च नानुशोचन्ति पण्डिताः ॥११॥
 न त्वेवाहं जातु नासं न त्वं नेमे जनाधिपाः ।
 न चैव न भविष्यामः सर्वे वयमतः परम् ॥१२॥
 देहिनोऽस्मिन् यथा देहे कौमारं यौवनं जरा ।
 तथा देहान्तरप्राप्तिर्धीरस्तत्र न मुह्यति ॥१३॥

śrī-bhagavān uvācha

aśochyān anvaśochas tvam, prajñā-vādānś cha bhāṣase
 gatāsūn agatāsūmś cha, nānuśochanti paṇḍitāḥ [11]
 na tv evāham jātu nāsam, na tvam neme janādhipāḥ
 na chaiva na bhaviṣyāmaḥ, sarve vayam ataḥ param [12]
 dehino 'smin yathā dehe, kaumāraṁ yauvanaṁ jarā
 tathā dehāntara-prāptir, dhīras tatra na muhyati [13]

śrī bhagavān uvācha — Śrī Bhagavān dedi ki: **tvam** — sen; **aśochyān** — yas tutmaya deḡmeyenler için; **anvaśochaḥ** — yas tutuyorsun; **prajñā-vādān cha bhāṣase** — ve bilge bir adam gibi konuşuyorsun. **paṇḍitāḥ** — Bilge olan; **gatāsūn** — ölümler için; **agatāsūn cha** — ya da yaşayanlar için; **na anuśochanti** — yas tutmaz.

aham — Benim; **jātu** — daha önce hiç; **na āsam** — var olmadığın; **(iti) na** — ne de; **tvam na** — senin var olmadığın; **(iti) na** — ne de; **ime chanādhipāḥ** — bütün bu kralların; **na** — var olmadıkları; **cha** — ve; **(iti) na eva** — ne de; **ataḥ param** — bundan sonra; **sarve vayam na bhaviṣyāmaḥ** — bir daha hep birden var olmayacağımız; **(iti) tu na eva** — gerçek değildir.

yathā — Nasıl ki; **dehinaḥ** — beden almış canlı varlığın; **asmin dehe** — bu bedeninde; **kaumāram** — çocukluk; **yauvanam** — gençlik; **jarā** — ve yaşlılık; **(bhavati)** — meydana gelirse; **tathā** — işte aynı şekilde; **deha-antara prāptiḥ** — başka bir beden alınması; **(bhavati)** — gerçekleşir. **dhīraḥ** — Bilge olanlar; **tatra** — ona; **na muhyati** — aldanmazlar.

11 Śrī Bhagavān dedi ki: Ey Arjuna, sen üzölmeye deḡmeyecek şeyler için yas tutuyorsun, bir yandan da bilgece sözler ediyorsun. Oysa bilge olanlar, ne yaşayanlar için ağlayıp sızlarlar ne ölümler için.

12 Senin, Benim ya da burada bulunan bütün bu kralların var olmadıkları bir zaman hiç olmadı. Şu anda var olduğumuz gibi geçmişte de vardık ve gelecekte de var olmaya devam edeceğiz.

13 Canlı varlık, nasıl çocukluk, gençlik ve yaşlılığın bedensel deḡişimlerinden geçerse, ölüm gerçekleştiği

मात्रास्पर्शास्तु कौन्तेय शीतोष्णसुखदुःखदाः ।
 आगमापायिनोऽनित्यास्तांस्तितिक्षस्व भारत ॥१४॥
 यं हि न व्यथयन्त्येते पुरुषं पुरुषर्षभ ।
 समदुःखसुखं धीरं सोऽमृतत्वाय कल्पते ॥१५॥
 नासतो विद्यते भावो नाभावो विद्यते सतः ।
 उभयोरपि दृष्टोऽन्तस्त्वनयोस्तत्त्वदर्शिभिः ॥१६॥

mātrā-sparsās tu kaunteya, śītoṣṇa-sukha-duḥkha-dāḥ
 āgamāpāyino 'nityās, tāms titikṣasva bhārata [14]
 yaṁ hi na vyathayanty ete, puruṣaṁ puruṣarṣabha
 sama-duḥkha-sukhaṁ dhīraṁ, so 'mṛtatvāya kalpate [15]
 nāsato vidyate bhāvo, nābhāvo vidyate sataḥ
 ubhayor api dṛṣṭo 'ntas, tv anayos tattva-darśibhiḥ [16]

(he) kaunteya—Ey Arjuna, Kuntī'nin oğlu; mātrā-sparsāḥ tu—maddesel temas—duyuların duyu nesneleri ile meşguliyeti; śīta-uṣṇa-sukha-duḥkha-dāḥ—soğuk ve sıcak, zevk ve acı hislerini yaratır; (te) āgama-apāyinaḥ—Bunlar gelir giderler; anityaḥ—ve geçicidirler. (ataḥ)—Bu nedenle; (he) bhārata—Ey Arjuna; tān—onlara; titikṣasva—katlan.

(he) puruṣa-ṛṣabha—Ey insanların en soylusu; sama duḥkha-sukham—mutluluğu ve acıyı bir tutan; saḥ dhīraṁ puruṣam—bilge kişi; yaṁ—ki onu; ete—bu; (mātrā-sparsāḥ)—maddesel duyu nesneleriyle meşgul olan duyuların eylemleri; na vyathayanti—rahatsız edemez; amṛtatvāya—ölümsüzlük için; kalpate hi—sadece o niteliklidir.

asataḥ—Yok olabilen nesnede; bhāvaḥ—ebedî varoluş; na vidyate—yoktur; tu—ve; sataḥ—ebedî olan nesnede; abhāvaḥ—yok oluş; na vidyate—yoktur; antaḥ—Böyle bir sonuç, yani yapısıyla ilgili; anayoḥ ubhayoḥ api—her birinin; tattva-darśibhiḥ—gerçeği görenler tarafından; dṛṣṭaḥ—idrak edilmiştir.

zaman, benzer şekilde, bir başka beden alır. Bilge kişiler buna aldanmazlar.

14 Ey Kuntī'nin oğlu, duyuların kendilerine ait nesnelere meşguliyeti soğuk, sıcak, zevk ve acı hislerine yol açar. Ancak bu etkiler geçicidirler—gelip giderler. Bu yüzden, Ey Bhārata, onlara katlanman gerekir.

15 Ey insanların en soylusu, ölümsüzlüğe hak kazanan yegâne kişi, zevk ve acıyı bir tutan, duysal deneyimlerden etkilenmeyen bilge kişidir.

16 Asat (yok olabilen nesne, örneğin değişken beden ve onunla bağlantılı oluşumlar) için ebedî varoluş yoktur; sat

अविनाशि तु तद्विद्धि येन सर्वमिदं ततम् ।
 विनाशमव्ययस्यास्य न कश्चित्कर्तुमर्हति ॥१७॥
 अन्तवन्त इमे देहा नित्यस्योक्ताः शरीरिणः ।
 अनाशिनोऽप्रमेयस्य तस्माद्युध्यस्व भारत ॥१८॥
 य एनं वेत्ति हन्तारं यश्चैनं मन्यते हतम् ।
 उभौ तौ न विजानीतो नायं हन्ति न हन्यते ॥१९॥

avināśi tu tad viddhi, yena sarvam idaṁ tatam
 vināśam avyayasyāśya, na kaśchit kartum arhati [17]
 antavanta ime dehā, nityasyoktāḥ śarīriṇaḥ
 anāśino 'prameyasya, tasmād yudhyasva bhārata [18]
 ya enaṁ vetti hantāraṁ, yaś chainaṁ manyate hatam
 ubhau tau na vijānīto, nāyaṁ hanti na hanyate [19]

tu—Fakat; viddhi—bil ki; tat—ruh; yena—ki onun tarafından; idam sarvam—bütün bu bedene; tatam—nüfuz edilmiştir; avināśi—yok edilemez. na kaśchit—Hiç kimse; avyayasya asya—bu ölümsüz ruhun; vināśam kartum—yok olmasını gerçekleştirmeye; arhati—muktedir değildir.

nityasya—Hep aynı olan; śarīriṇaḥ—canlı varlığı; anāśinaḥ—yok edilemez; aprameyasya—ve olağanüstü latif yapısına bağlı olarak ölçülemez; ime dehāḥ—tüm bu bedenleri; antavantaḥ—yok olmaya mahkûm; uktāḥ—diye bilinirler; tasmāt—bu nedenle; (he) bhārata—Ey Arjuna; yudhyasva—savaş.

yaḥ—O kişiler ki; hantāraṁ—bir katil; enam—olduğunu bu ruhun; vetti—düşünürler; yaḥ cha enam manyate—ve düşünenler onun; hatam—öldürüldüğünü; tau ubhau—her ikisi de; na vijānītaḥ—cahildirler; (yasmāt)—çünkü; ayam—bu ruh; na hanti—ne kimseyi öldürür; na hanyate—ne başkası tarafından öldürülür.

(ebedî nesne, ruh) için yok oluş veya değişim yoktur. Her birinin yapısı gerçeği görenler tarafından idrak edilmiştir.

17 Bil ki bütün bu bedene yayılmış olan ruh yok edilemez. Hiç kimse ölümsüz ruhu yok edemez.

18 Ruhun ebedî, yok edilemez ve ölçülemez olduğu söylenir. Sadece bu fiziksel bedenler yok oluşa mahkûmdur. Bu nedenle savaş, Ey Bhārata.

19 Canlı varlığın katlettiğini sananlar ve canlı varlığın katledildiğini sananlar, ruhun gerçek yapısı konusunda cahildirler; çünkü ruh ne katleder ne de katledilir.

न जायते म्रियते वा कदाचिन्नायं भूत्वा भविता वा न भूयः ।
 अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणो न हन्यते हन्यमाने शरीरे ॥२०॥
 वेदाविनाशिनं नित्यं य एनमजमव्ययम् ।
 कथं स पुरुषः पार्थ कं घातयति हन्ति कम् ॥२१॥
 वासांसि जीर्णानि यथा विहाय नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि ।
 तथा शरीराणि विहाय जीर्णान्यन्यानि संयाति नवानि देही ॥२२॥

na jāyate mriyate vā kadāchin
 nāyaṁ bhūtvā bhavitā vā na bhūyaḥ
 ajo nityaḥ śāśvato 'yaṁ purāṇo
 na hanyate hanyamāne śarīre [20]

vedāvināśinaṁ nityaṁ, ya enam ajam avyayam
 kathaṁ sa puruṣaḥ pārtha, kaṁ ghātayati hanti kam [21]
 vāsāṁsi jīrṇāni yathā vihāya, navāni grhṇāti naro 'parāṇi
 tathā śarīrāṇi vihāya jīrṇāny, anyāni saṁyāti navāni dehī [22]

ayam—Bu ruh; kadāchit—herhangi bir zamanda; na jāyate—ne doğar; vā na mriyate—ne de ölür; bhūtvā na vā—ne yaratılmış; bhavitā—yaratılacak; bhūyaḥ—tekrar. ayam ajaḥ—Bu ruh doğumsuzdur; nityaḥ—ebedî; śāśvataḥ—çürümekten özgür; purāṇaḥ—kadim, değişmez; (cha)—ve; (ayam)—ruh; śarīre hanyamāne (api)—beden yok olsa bile; na hanyate—asla yok olmaz.

(he) pārtha—Ey Arjuna; yaḥ—o kişi ki; enam—bu ruhu böyle; nityam—ebedî; ajam—doğumsuz; avyayam—değişmez; avināśinam—ve yok olmaz; veda—bilir; katham—nasıl mümkün olur; kam—herhangi bir kimsenin; saḥ puruṣaḥ ghātayati—ölümüne neden olması o insanın; (vā)—veya; (katham)—nasıl mümkün olur; hanti—öldürmesi; (kam)—herhangi bir kimseyi?

yathā—Nasıl ki; naraḥ—bir insan; jīrṇāni vāsāṁsi—yırtık giysileri; vihāya—reddederek; aparāṇi navāni—yeni kıyafetler; grhṇāti—kabul eder; tathā—aynı şekilde; dehī—ruh; jīrṇāni—eski ve işe yaramaz; śarīrāṇi—bedenleri; vihāya—reddederek; anyāni navāni—yeni bedenler; saṁyāti—kabul eder.

20 Ruh ne doğar ne de ölür; ne yaratılmıştır ne de yaratılacaktır, çünkü o doğumsuzdur ve ebedîdir. O hep gençtir, ama kadimdir. Beden yok olduğu zaman o yok olmaz.

21 Ey Pārtha, bir insan ruhun yok edilemez, ebedî, doğumsuz ve değişmez olduğunu bildiği halde, nasıl herhangi bir kişiyi öldürebilir ya da onun ölümüne neden olabilir?

नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः ।
 न चैनं क्लेदयन्त्यापो न शोषयति मारुतः ॥२३॥
 अच्छेद्योऽयमदाह्योऽयमक्लेद्योऽशोष्य एव च ।
 नित्यः सर्वगतः स्थाणुरचलोऽयं सनातनः ॥२४॥
 अव्यक्तोऽयमचिन्त्योऽयमविकार्योऽयमुच्यते ।
 तस्मादेवं विदित्वैनं नानुशोचितुमर्हसि ॥२५॥

nainam chhindanti śastrāṇi, nainam dahati pāvakaḥ
 na chainam kledayanty āpo, na śoṣayati mārutaḥ [23]
 achchhedyo 'yam adāhyo 'yam, akledyo 'śoṣya eva cha
 nityaḥ sarva-gataḥ sthāṇur, achalo 'yam sanātanaḥ [24]
 avyakto 'yam achintyo 'yam, avikāryo 'yam uchyate
 tasmād evam viditvainam, nānuśochitum arhasi [25]

śastrāṇi—Silahlar; enam—ruhu; na chhindanti—delip geçemez; pāvakaḥ—
 ateş; enam—ruhu; na dahati—yakamaz; āpaḥ—su; enam—ruhu; na kledayanti—
 ıslatamaz; cha—ve; mārutaḥ—rüzgâr; (enam)—ruhu; na śoṣayati—kurutamaz.

ayam achchhedyaḥ—Ruh bölünemez; ayam adāhyaḥ—yakılamaz; (ayam)
 akledyaḥ—ıslatılamaz; (ayam) aśoṣyaḥ eva cha—ve kurutulamaz. ayam
 nityaḥ—Odur sonsuz; sarva-gataḥ—her boyuta yaklaşan, eylemlerine göre,
 yaşamın bütün türlerine göç etmeye kadir; sthāṇuḥ—sabit; achalaḥ—taşınmaz;
 sanātanaḥ—başlangıçsız, değişmez, hep mevcut. ayam uchyate—Onun için
 denir; avyaktaḥ—aşırı ince yapısı nedeniyle algılanamaz; ayam achintyaḥ—
 idrak edilemez; ayam avikāryaḥ—ve dönüştürülemez. tasmāt—Bu nedenle;
 enam—ruhu; evam—böyle; viditvā—bilince; anuśochitum na arhasi—onun
 için kederlenmek doğru olmaz.

22 İnsan eski ve yıpranmış giysileri atıp nasıl yeni giysiler
 alırsa, benzer şekilde, ruh da eski ve işe yaramaz bedenleri
 bırakıp yeni bedenler almaya devam eder.

23 Ruha silah işlemez ve ateş onu yakamaz. Su onu
 ıslatamaz ve rüzgâr onu kurutamaz.

24, 25 Ruhun bölünemediği ve yakılamadığı, ıslatılmadığı
 ve kurutulamadığı söylenir. O ebedîdir, her boyuta ulaşır
 ancak hareket etmez, sabittir ve hep vardır. O algılanamaz,
 idrak edilemez ve (altı dönüşüm tarafından*) dönüştürülemez.

* Doğum, varoluş, büyüme, olgunluk, yaşlanma ve yok olma.

अथ चैनं नित्यजातं नित्यं वा मन्यसे मृतम् ।
 तथापि त्वं महाबाहो नैनं शोचितुमर्हसि ॥ २६ ॥
 जातस्य हि ध्रुवो मृत्युर्ध्रुवं जन्म मृतस्य च ।
 तस्मादपरिहार्येऽर्थे न त्वं शोचितुमर्हसि ॥ २७ ॥
 अव्यक्तादीनि भूतानि व्यक्तमध्यानि भारत ।
 अव्यक्तनिधनान्येव तत्र का परिदेवना ॥ २८ ॥

atha chainam nitya-jātam, nityam vā manyase mṛtam
 tathāpi tvam mahā-bāho, nainam śochitum arhasi [26]
 jātasya hi dhruvo mṛtyur, dhruvam janma mṛtasya cha
 tasmād aparihārye 'rthe, na tvam śochitum arhasi [27]
 avyaktādini bhūtāni, vyakta-madhyāni bhārata
 avyakta-nidhanāny eva, tatra kā paridevanā [28]

(he) mahā-bāho—Ey savaşçılarının en iyisi, Arjuna; **atha cha**—ve hatta eğer; **enam**—ruhun; **nitya-jātam**—hep doğduğunu; **vā**—ya da; **nityam mṛtam**—hep ölüme mahkûm olduğunu; **manyase**—düşünsen; **tathā api**—o zaman bile; **tvam**—sen; **enam**—onun için; **śochitum na arhasi**—üzüntü duymamalısın; **hi**—çünkü; **jātasya**—doğum almış biri için; **mṛtyuḥ**—ölüm; **dhruvaḥ**—kesindir; **mṛtasya cha**—ve ölmüş biri için; **janma**—geçmiş eylemlerinin tepkilerine maruz kalmak üzere, doğum; **dhruvam**—kesindir. **tasmāt**—Dolayısıyla; **tvam**—sen; **aparihārye arthe**—kaçınılmaz olan için; **śochitum**—üzüntü; **na arhasi**—yapmamalısın.

(he) bhārata—Ey Arjuna; **bhūtāni**—canlı varlıkların; **avyaktādini**—doğumdan önceki durumu bilinmez; **vyakta-madhyāni**—doğum ve ölüm arasındaki dönem bilinir; **avyakta-nidhanāny eva**—ve ölümden sonraki durumu yine bilinmez; **kā paridevanā**—o hâlde üzülmek için ne neden var; **tatra**—o konuda?

O hâlde, ruhun yapısı böyle bilinince, onun için yas tutmaya gerek kalmaz.

26, 27 Ve, Ey savaşçılarının en iyisi, ruh devamlı olarak doğuma ve ölüme mahkûmdur diye düşünsen bile, yine de yas tutman için neden yoktur. Doğan için ölüm kesindir, ölen ise, geçmiş eylemlerinin tepkilerine maruz kalmak üzere yeniden doğmak zorundadır. Bu yüzden kaçınılmaz olan için yas tutmamalısın.

28 Ey Bhārata, bütün canlı varlıklar doğumdan önce görünmezken, doğum ve ölüm arasında görününce ve tekrar ölümlerle birlikte görünmez olunca, neden onlar için yas tutulsun?

आश्चर्यवत्पश्यति कश्चिदेनमाश्चर्यवद्ब्रूति तथैव चान्यः ।
 आश्चर्यवच्चैनमन्यः शृणोति श्रुत्वाप्येनं वेद न चैव कश्चित् ॥२९॥
 देही नित्यमवध्योज्यं देहे सर्वस्य भारत ।
 तस्मात्सर्वाणि भूतानि न त्वं शोचितुर्हसि ॥३०॥
 स्वधर्ममपि चावेक्ष्य न विकम्पितुमर्हसि ।
 धर्म्याद्धि युद्धाच्छ्रेयोऽन्यत्क्षत्रियस्य न विद्यते ॥३१॥

āścharyavat paśyati kaśchid enam
 āścharyavad vadati tathaiva chānyaḥ
 āścharyavach chainam anyaḥ śṛṇoti
 śrutvāpy enam veda na chaiva kaśchit [29]

dehī nityam avadhyo 'yam, dehe sarvasya bhārata
 tasmāt sarvāṇi bhūtāni, na tvam śochitum arhasi [30]

svadharmam api chāvekṣya, na vikampitum arhasi
 dharmyāddhi yuddhāch chhreyo 'nyat, kṣatriyasya na vidyate [31]

kaśchit—Bazı insanlar; enam—ruhu; āścharyavat—hayret verici olarak; paśyati—görürler. tathā eva—Aynı şekilde; anyaḥ cha—başkaları da; (enam)—ruhu; āścharyavat—hayret verici olarak; vadati—tanımlarlar; anyaḥ cha—ve başkaları; enam—ruhun; āścharyavat—hayret verici olduğunu; śṛṇoti—duyarlar; kaśchit cha eva—ve bazıları; śrutvā api—onun hakkında duysalar bile; enam—ruhu; na veda—bilmezler.

(he) bhārata—Ey Arjuna; sarvasya—bütün canlı varlıkların; dehe—bedenlerindeki; ayam—bu; dehi—ruh; nityam—ebedîdir; avadhyah—öldürülemez. tasmāt—Bu nedenle; tvam—sen; sarvāṇi bhūtāni—hiçbir canlı varlık için; śochitum na arhasi—yas tutmamalısın.

api—Dahası; sva-dharmam—bir savaşçı olarak görevin; cha avekṣya—dikkate alındığı takdirde de; vikampitum—korku dolu; na arhasi—olmamalısın; hi—çünkü; kṣatriyasya—bir kṣatriya için, yani adaletten yana olan için; dharmyāt yudhāt—adalet uğruna savaştan; anyat śreyah—daha iyi eylem yolu; na vidyate—yoktur.

29 Bazıları ruhu hayret verici olarak görürler, bazıları onu hayret verici olarak tanımlarlar, bazıları onun hayret verici olduğunu duyarlar, diğerleri ise, ruhla ilgili şeyler duysalar bile, onun hakkında hiçbir şey bilmezler.

30 Ey Bhārata, tüm canlı varlıkların bedenlerinde yaşayan ruh ebedîdir ve öldürülemez. Bu nedenle kimse için gözyaşı dökmene gerek yok.

31 Üstelik, doğal görevin dikkate alınırca, kararsızlık göstermek için nedenin olmaz, çünkü bir savaşçı için adalet uğruna yapılan savaştan daha hayırlı bir eylem yoktur.

यदृच्छया चोपपन्नं स्वर्गद्वारमपावृतम् ।

सुखिनः क्षत्रियाः पार्थ लभन्ते युद्धमीदृशम् ॥३२॥

yadṛchchhayā chopapannam, svarga-dvāram apāvṛtam
sukhinaḥ kṣatriyāḥ pārtha, labhante yuddham idṛśam [32]

(he) pārtha—Ey Arjuna; sukhinaḥ—şanslı; kṣatriyāḥ—savaşçılar; apāvṛtam svarga-dvāram cha—cennete açılan kapı gibi; yadṛchchhayā—kendiliğinden; upapannam—var olan; idṛśam—buna benzer; yuddham—bir savaş; labhante—elde ederler.

Yorum

Kişinin doğal görevi yani *svadharma*, ruhun maddesel tutsaklık ya da özgürlük durumuna göre sırasıyla—görelî ya da mutlak olmak üzere—iki türdür. Özgürlük durumunda, ruhun doğal işlevi sadece Yüce Tanrı'nın aşkın zevki için gerçekleştirilen, tam anlamıyla ruhanî olan adanmış hizmettir. Oysa maddesel tutsaklık durumunda, kişinin doğal görevi maddesel niteliklere sahiptir. Şartlanmış ruh, eylemleri doğrultusunda, 8.400.000 yaşam türü içinden çeşitli doğumlar alır, ta ki dindarlığın etkisiyle insan doğumu elde edinceye kadar. Ardından, yapısına göre, Tanrı merkezli sosyo-dinsel sistemde (*Daiva-varṇāśrama*) bir konum ve belirlenmiş bir görev üstlenebilir ki bu da özgürlük durumuna has doğal görevini elde etmesinde yardımcı olur.

Bu açıdan bakıldığında, özgürleşmiş ruhun doğal görevi, bir ölçüde, maddesel dünyanın görelî yapısıyla örtülüdür; ancak bu, Tanrı merkezli sosyo-dinsel sistem içinde, yine de kişinin doğal görevi sayılır, örneğin dumanla örtülü ateşin, örtüsüne rağmen, yine de ateş sayılması gibi.

32 Ey Pārtha, cennete açılan bir kapı gibi karşına çıkan böyle bir savaş fırsatıyla, sadece en şanslı savaşçılar kutsanırlar.

अथ चेत्त्वमिमं धर्म्य संग्रामं न करिष्यसि ।
 ततः स्वधर्मं कीर्तिं च हित्वा पापमवाप्स्यसि ॥३३॥
 अकीर्तिं चापि भूतानि कथयिष्यन्ति तेऽव्ययाम् ।
 संभावितस्य चाकीर्तिर्मरणादतिरिच्यते ॥३४॥
 भयाद्राणादुपरतं मंस्यन्ते त्वां महारथाः ।
 येषां च त्वं बहुमतो भूत्वा यास्यसि लाघवम् ॥३५॥
 अवाच्यवादांश्च बहून् वदिष्यन्ति तवाहिताः ।
 निन्दन्तस्तव सामर्थ्यं ततो दुःखतरं नु किम् ॥३६॥

atha chet tvam imam dharmyam, saṅgrāmaṁ na kariṣyasi
 tataḥ svadharmaṁ kīrtim cha, hitvā pāpam avāpsyasi [33]
 akīrtim chāpi bhūtāni, kathayiṣyanti te 'vyayām
 sambhāvitasya chākīrtir, maraṇād atirichyate [34]
 bhayād raṇād uparataṁ, maṁsyante tvāṁ mahā-rathāḥ
 yeṣāṁ cha tvāṁ bahu-mato, bhūtvā yāsyasi lāghavam [35]
 avāchya-vādānś cha bahūn, vadiṣyanti tavāhitāḥ
 nindantas tava sāmartyam, tato duḥkhataram nu kim [36]

atha—Aksi hâlde; chet—eğer; tvam—sen; imam dharmyam saṅgrāmam—adalet için olan bu savaşa; na kariṣyasi—girmezsene; tataḥ—o zaman; sva-dharmam kīrtim cha—kṣatriyanın görev ve ününü; hitvā—terk ederek; pāpam—günah; avāpsyasi—işleyeceksin;

cha—Üstelik; bhūtāni—insanlar; avyayām—bütün zamanlarda; te—senin; akīrtim api—rezilliğini; kathayiṣyanti—konuşacaklar; cha—ve; akīrtiḥ—rezillik; sambhāvitasya—saygın olanlar için; maraṇāt—ölümden; atirichyate—daha beterdir.

mahā-rathāḥ—Duryodhana ve diğerleri gibi büyük savaşılar; tvām—senin; bhayāt—korku yüzünden; raṇāt—savaştan; uparataṁ—kaçtığını; maṁsyante—düşünecekler; cha—ve; yeṣāṁ—onlar için ki; tvam—sen; bahu-mataḥ bhūtvā—büyük saygı hedefiydin; lāghavam yāsyasi—alaya hedef olacaksın.

tava ahitāḥ—Senin düşmanların; tava sāmartyam—senin becerilerini; nindantaḥ—aşağılayarak; bahūn avāchya-vādān cha—yakışık almayan pek çok söz; vadiṣyanti—söyleyecekler. nu—Heyhat, Arjuna; tataḥ—ondan; duḥkhataram—daha acı verici; kim—ne olabilir?

33 Ama eğer adalet için yapılan bu savaşa girmemeyi seçersen, dinsel ilkelerinden olacaksın, ün seni terk edecek ve günah seni dize getirecek.

34 İnsanlar bundan böyle senin rezilliğinden söz edecekler; ve şanlı kişiler için rezillik ölümden beterdir.

35 Sana derin saygı besleyen büyük cengâverler, savaşmaktan korktuğunu düşünüp seni küçük düşürecekler.

हतो वा प्राप्स्यसि स्वर्गं जित्वा वा भोक्ष्यसे महीम् ।
 तस्मादुत्तिष्ठ कौन्तेय युद्धाय कृतनिश्चयः ॥३७॥
 सुखदुःखे समे कृत्वा लाभालाभौ जयाजयौ ।
 ततो युद्धाय युज्यस्व नैवं पापमवाप्स्यसि ॥३८॥
 एषा तेऽभिहिता सांख्ये बुद्धिर्योगे त्विमां शृणु ।
 बुद्ध्या युक्तो यया पार्थ कर्मबन्धं प्रहास्यसि ॥३९॥

hato vā prāpsyasi svargam, jītvā vā bhokṣyase mahīm
 tasmād uttiṣṭha kaunteya, yuddhāya kṛta-niśchayaḥ [37]
 sukha-duḥkhe same kṛtvā, lābhālābhau jayājayau
 tato yuddhāya yujyasva, naivaṁ pāpam avāpsyasi [38]
 eṣā te 'bhihitā sāṅkhye, buddhir yoge tv imāṁ śṛṇu
 buddhyā yukto yayā pārtha, karma-bandhaṁ prahāsyasi [39]

hataḥ vā—Eğer savaşa ölürsen; **svargam prāpsyasi**—cennete ulaşırsın; **jītvā vā**—ya da zafer kazanarak; **mahīm**—dünyanın; **bhokṣyase**—tadını çıkarırsın. **tasmāt**—Bu nedenle; **(he) kaunteya**—Ey Arjuna; **kṛta-niśchayaḥ (san)**—başarıdan emin olarak; **yuddhāya**—savaş için; **uttiṣṭha**—ayağa kalk.

sukha-duḥkhe—Zevk ve acıyı; **lābha-alābhau**—kazancı ve kaybı; **jaya-ajayau (cha)**—ve zafer ve yenilgiyi; **same kṛtvā**—eşit görerek; **tataḥ**—artık; **yuddhāya**—savaşa; **yujyasva**—gir. **evam**—Bu şekilde; **pāpam**—günaha; **na avāpsyasi**—girmezsın.

(he) pārtha—Ey Kuntī'nin oğlu; **eṣā buddhiḥ sāṅkhye**—ruhla ilgili bu bilgiyi; **abhihitā te**—sana açıkladım. **tu**—Bunun ötesinde; **yoge**—(bhakti-) yogada, uygulamadaki; **imām**—bu bilgiyi; **śṛṇu**—duy; **yayā buddhyā yuktaḥ**—ki o bilgeliği elde ederek; **karma-bandham**—eylemin esaretinden; **prahāsyasi**—tamamen özgür kılınacaksın.

36 Düşmanların seninle alay edecekler. Bundan daha acı ne olabilir?

37 Ey Kuntī'nin oğlu, eğer ölürsen cennete erersin ve eğer muzaffer olursan dünyada yaşamın tadını çıkarırsın. Bu nedenle, başarıdan emin olarak, savaş için ayağa kalk!

38 Zevk ile acının, kazanç ile kaybın ve zafer ile yenilginin bir ve aynı şeyler olduğunu bilerek savaş. Hiç günah işlemiş olmayacaksın.

नेहाभिक्रमनाशोऽस्ति प्रत्यवायो न विद्यते ।
स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य त्रायते महतो भयात् ॥४०॥

nehābhikrama-nāśo 'sti, pratyavāyo na vidyate
svalpam apy asya dharmasya, trāyate mahato bhayāt [40]

iha—Bu (*bhakti-*) *yogada*; **abhikrama-nāśaḥ**—başlangıçta yenilgi; **na asti**—yoktur; **na vidyate**—ve yoktur; **pratyavāyaḥ**—sonuçların azalması. **asya dharmasya**—Bu *bhakti-yoganın*; **svalpam api**—en basit uygulaması bile; **mahataḥ bhayāt**—maddesel dünyadaki doğum ve ölümün büyük korkusundan; **trāyate**—korur insanı.

३९ Sana ruhla ilgili bu bilgiyi (*buddhi*) açıklamış oldum. Şimdi Benden bu bilgi doğrultusunda nasıl hareket edeceğini duy (*bhakti-yoga*), bu yolla kendini eylemin esaretinden kurtarabilirsin.

Yorum

“*Buddhi-yoganın* (bilgelik *yogasının*) tek bir yol olduğu açıklanacaktır. *Buddhi-yoganın* eylem ideali ile sınırlandığı görüldüğünde, bu *karma-yoga* olarak bilinir; eylemin ötesine, bilginin doruğuna uzanınca *jñāna-yoga* veya *sāṅkhya-yoga* olarak bilinir; ve hem eylemin hem de bilginin sınırlamalarını aşarak *bhaktiye* yani adanmışlığa ulaşınca, o zaman *bhakti-yoga*, ya da kusursuz saflıkta ve mükemmel *buddhi-yoga* olarak bilinir.”

—Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura

40 Bu yolda ne kayıp olabilir ne de zarar. Böylesine bir manevî idealin en küçük bir uygulaması insanı en büyük korkudan kurtarır.

Yorum

Mahā-bhaya, en büyük korku, genelde bu dünyadaki doğum ölüm döngüsünün korkusu olarak düşünülür.

Oysa *mahā-bhaya* aynı zamanda *sāyujya-muktiye* yani Brahmaloğa'nın, Virajā'nın gayrişahsî, ayırt edilmeyen bilincine karışarak elde edilen özgürlüğe, ya da bir tür gayrişahsî *samādhiye* atıfta bulunur. Vazgeçme, inziva sadece *sāyujya-muktiye*, doğum ve ölümün sonlanmasına götürür, ancak pozitif boyutta bir yaşama götürmez. Kişiyi Brahmaloğa'da sürekli 'gömülü' olmaya sevk eder. *Mukti* şeytanı kişiyi toptan yutar, dolayısıyla şu eylem ve karşı eylemden oluşan sıradan yaşamdan çok daha tehlikelidir. *Mukti* organik sistemde bir tür grev demektir, bu nedenle sakınmak gerekir. Örneğin, bir fabrikada işi yok saymak ya da iş bırakarak grev ilan etmek her ikisi de anormaldir.

Bhukti, sömürme ve *mukti*, vazgeçme, her ikisi de korkunç hayaletlerdir. Bu bakımdan, buradaki *mahā-bhaya*, hem doğum ve ölüme götüren sömürü hayaletine, hem de Brahmaloğa'da gayrişahsîlik mahkûmiyetine dalarak intihar etme hayaletine yem olmanın büyük korkusu anlamına gelir—hem *bhoga-bhūmi*, sömürü ülkesinin korkusu hem de *tyāga-bhūmi*, vazgeçme boyutunun korkusu. *Bhakti-rasāmṛta-sindhu*'da (1.2.22, 1.1.9) şöyle denir:

भुक्तिमुक्तिस्मृहा यावत् पिशाची हृदि वर्तते ।
तावद्भक्तिसुखस्यात्र कथं अभ्युदयो भवेत् ॥

bhukti-mukti sprhā yāvat piśāchī hṛdi vartate
tāvad bhakti-sukhasyātra katham abhyudayo bhavet

“Sömürme ve vazgeçme hayaletlerinin ele geçirdiği kalpte Kışna'ya adanmanın vecdi asla ortaya çıkmayacaktır.”

अन्याभिलाषिता शून्यं ज्ञानकर्माद्यनावृतम् ।
आनुकूल्येन कृष्णानुशीलनं भक्तिरुत्तमा ॥

व्यवसायात्मिका बुद्धिरेकेह कुरुनन्दन ।

बहुशाखा ह्यनन्ताश्च बुद्धयोऽव्यवसायिनाम् ॥४१॥

vyavasāyātmikā buddhir, ekeha kuru-nandana
bahu-śākhā hy anantāś cha, buddhayo 'vyavasāyinām [41]

(he) kuru-nandana—Ey Arjuna, Kuru hanedanının soyu; iha—bu (*bhakti*-) *yogay* uygulamada; vyavasāya-ātmikā buddhiḥ—kararlı akıl; eka (eva)—tek hedeflidir; (tu)—oysa; avyavasāyinām—kararsızların—maddesel arzular besleyenlerin; buddhayaḥ—aklı; hi—elbette olur; anantāḥ—sonsuz şekilde; bahu-śākhāḥ cha—dal budak salmış, dışarıya yönelmiş.

anyābhilāṣitā śūnyam jñāna-karmādy anāvṛtam
ānukūlyena kṛṣṇānuśīlanam bhaktir uttamā

“En üstün adanma yalnızca Yüce Tanrı Kṛṣṇa’yı hoşnut etmek için geliştirilen adanmadır ki bu adanmada Ona hizmet etmekten başka arzu yoktur ve bütün yüzeysel girişimlerden, örneğin dünyasal eylemden, gayrişahsî Mutlak’ı arayan bilgiden ya da meditasyon yoluyla Tanrı ile bir olma girişiminden arınmıştır.”

Sadece Yüce Tanrı *abhaya*dır, kaygının ötesindedir. O hâlde, kişiyi sömürme ve vazgeçme hayaletlerinden, *bhukti* ve *muktiden*, sadece Onun hizmetine katılmak kurtarabilir. Eğer *bhukti* ve *muktiyi* çıkaracak olursak o zaman geride yalnızca pozitif *bhakti*, adanmışlık kalır. Bu bakımdan adanmışlık olmadan her şey *mahā-bhaya*dır, büyük tehlikedir.

41 Ey Kuru hanedanının soyu, Bana adanmış kararlı akıl tek amaçlıdır—Ben onun yegâne hedefiyim. Oysa kararsız akıl maddesel eğlenceye duyulan sonsuz arzularla dışarıya meyleder.

यामिमां पुष्पितां वाचं प्रवदन्त्यविपश्चितः ।
 वेदवादरताः पार्थ नान्यदस्तीति वादिनः ॥४२॥
 कामात्मानः स्वर्गपराः जन्मकर्मफलप्रदाम् ।
 क्रियाविशेषबहुलां भोगैश्वर्यगतिं प्रति ॥४३॥
 भोगैश्वर्यप्रसक्तानां तयापहृतचेतसाम् ।
 व्यवसायात्मिका बुद्धिः समाधौ न विधीयते ॥४४॥

yām imām puṣpitām vācham, pravadanty avipaśchitah
 veda-vāda-ratāḥ pārtha, nānyad astīti vādinaḥ [42]
 kāmātmānaḥ svarga-parāḥ, janma-karma-phala-pradām
 kriyā-viśeṣa-bahulām, bhogaiśvarya-gatiṁ prati [43]
 bhogaiśvarya-prasaktānām, tayāpahṛta-chetasām
 vyavasāyātmikā buddhiḥ, samādhau na vidhīyate [44]

(he) pārtha—Ey Arjuna; avipaśchitah—akılsızlar; veda-vāda-ratāḥ—ki Vedalar’ın gerçek talimatını bilmeden Vedalar’ı yorumlamaktan hoşlanırlar; vādinaḥ iti—derler ki; anyat—hayvanlar, besin, çocuk, cennet vb. ötesinde (ilahî ya da denetleyici) başka bir ilke; na asti—yoktur; pravadanti—ve en üstün olarak yüceltirler; imām vācham—o ifadeleri; puṣpitām—(ki bu şekilde anlamdan saptığında, ruhun manevî gelişimine yardım etmedikleri için son derece zehirli olan) kulağa o an için hoş gelen.

kāma-ātmānaḥ—Kalpleri bencil arzularla dolu olanların; svarga-parāḥ—hedefleri cennettir; kriyā-viśeṣa-bahulām—ve onlar çeşitli törenleri ve ritüelleri teşvik ederler; janma-karma-phala-pradām—üstün doğum veren; bhoga-aiśvarya-gatiṁ prati—ve zevke ve servete yönelten.

bhoga-aiśvarya-prasaktānām—Zevk ve servet bağımlısı o insanlar içinde; tayā—Vedalar’ın o süslü sözcükleriyle; apahṛta-chetasām—akılları yanılgıda olanlarda; samādhau—Yüce Tanrı’ya adanma konusundaki; vyavasāya-ātmikā buddhiḥ—niyet; na vidhīyate—başarıya ulaşmaz.

42 Ey Pārtha, akılsız insanlar, Vedalar’ın baş talimatının Yüce Gerçeğe ulaşmak olduğunu bilmediklerinden, Vedalar’ın Karma-kāṇḍa bölümünün geçici olduğu kadar büyüleyici sözlerini en üstün gerçek olarak yorumlamaktan hoşlanırlar.

43 Onların kalpleri arzularla doludur ve hedefleri cennettir. Onlar servet, dünyasal zevk ve üstün doğum getiren çok sayıda adağın ve ritüelin bayraktarlığını yaparlar.

44 Zevke ve servete böylesine bağımlı olan o insanlar, Vedalar’ın süslü sözlerine kanarak, kendilerini Yüce Tanrı’ya adayacak niyete sahip olmazlar.

त्रैगुण्यविषया वेदा निस्त्रैगुण्यो भवार्जुन ।
 निर्द्वन्द्वो नित्यसत्त्वस्थो निर्योगक्षेम आत्मवान् ॥४५॥
 यावानर्थ उदपाने सर्वतः संप्लुतोदके ।
 तावान् सर्वेषु वेदेषु ब्राह्मणस्य विजानतः ॥४६॥

traiguṇya-viṣayā vedā, nistraiguṇyo bhavārjuna
 nirdvandvo nitya-sattva-stho, niryoga-kṣema ātmavān [45]
 yāvān artha udapāne, sarvataḥ samplutodake
 tāvān sarveṣu vedeṣu, brāhmaṇasya vijānataḥ [46]

(he) arjuna—Ey Arjuna; vedāḥ—*Vedalar*; trai-guṇya-viṣayāḥ—maddesel yapının hâllerini—dünyasal konuları ele alırlar. nirdvandvaḥ—(Bu hâllerin alanına giren şeref ve şerefsizlik, vb.) ikilikten vazgeç; nitya-sattva-sthaḥ—her zaman gerçekte ol (ya da gerçek adanmışlarla kal); niryoga-kṣemaḥ—elde etme ve elde tutma çabalarından özgür olarak; (cha)—ve; ātmavān (san)—sana öğrettiğim bu buddhi-yogaya, bilgelik yogasına kendini vererek; nistraiguṇyaḥ—maddesel yapının üç hâline aşkın; bhava—ol.

yāvān arthaḥ—Çeşitli amaçlar ki; udapāne—bir kuyudan ya da göletten; (sidhyati)—elde edilir; sarvataḥ—bütün bu kuyuların; tāvān (eva arthaḥ)—tüm amaçları; (tato 'pi vaiśiṣṭyena)—ondan daha iyi bir şekilde; sampluta-udake—büyük bir su kaynağından, bir gölden; (sidhyati)—elde edilir. (evam)—Aynı şekilde; sarveṣu vedeṣu—çeşitli yarı tanrılara ibadet için *Vedalar*'ın tümünde anlatılan dualarla; (yāvān arthaḥ sidhyati)—gerçekleştirilen çeşitli amaçlar içinde; brāhmaṇasya vijānataḥ—Yüce Tanrı'ya kendini adamanın *Vedalar*'ın yegâne anlamı olduğunu tam anlamıyla bilen *brāhmaṇaya* göre; (bhagavad ārādhanē eva) Yüce Tanrı'ya ibadet ederek; (tāvān arthaḥ sidhyati)—o amaçların tümü gerçekleştirilir.

45 Ey Arjuna, *Vedalar* (meyvesel eylemi ve özgürlüğü, *Vedalar*'ın gerçek hedefinden habersiz olan kişilere bir ödenek ve teşvik gibi düzenleyerek) maddesel yapının üç hâlini ele alırlar. Oysa sen, Arjuna, ikiliklerden, elde etme ve elde tutma ile ilgili bütün çabalardan vazgeç, her zaman gerçeğin boyutunda kal ve bilgelik *yogası* yoluyla, maddesel yapının hâllerini aş.

(*Vedalar*'ın hedefi aşkındır. Sen, Ey Arjuna, meyvesel eylem ya da özgürlük olmaksızın, *Vedalar* tarafından öğretilen şekilde Tanrı'ya adanmanın aşkın yolunu izle.)

46 Birkaç göletin hizmet ettiği bütün amaçlara büyük bir göl tarafından nasıl çok daha iyi hizmet edilirse, aynı

कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ।
 मा कर्मफलहेतुर्भूर्मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि ॥४७॥
 योगस्थः कुरु कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा धनञ्जय ।
 सिद्धयसिद्धयोः समो भूत्वा समत्वं योग उच्यते ॥४८॥
 दूरेण ह्यवरं कर्म बुद्धियोगाद्धनञ्जय ।
 बुद्धौ शरणमन्विच्छ कृपणाः फलहेतवः ॥४९॥

karmaṇy evādhikāras te, mā phaleṣu kadāchana
 mā karma-phala-hetur bhūr, mā te saṅgo 'stv akarmaṇi [47]
 yoga-sthaḥ kuru karmāṇi, saṅgam tyaktvā dhanañjaya
 siddhy-asiddhyoḥ samo bhūtvā, samatvaṁ yoga uchyate [48]
 dūreṇa hy avaraṁ karma, buddhi-yogād dhanañjaya
 buddhau śaraṇam anvichchha, kṛpaṇāḥ phala-hetavaḥ [49]

te—Senin; **adhikārah**—hakkın; **eva karmaṇi**—belirlenmiş görevlerini yerine getirmektedir; **mā kadāchana (bhūh)**—ancak asla; **phaleṣu**—sonuçlarla ilgili değildir. **mā bhūh**—Ne ol; **karma-phala-hetuḥ**—eylemin meyveleri tarafından harekete geçirilmiş; **mā**—ne de; **akarmaṇi**—belirlenmiş görevlerinin yerine getirilmemesi; **te**—senin; **saṅgaḥ**—eğilimin; **(bhūh)**—olsun; **astu**—istenir.

(he) **dhanañjaya**—Ey Arjuna; **saṅgam**—egodan; **tyaktvā**—vazgeçerek; **yoga-sthaḥ**—*yogada* yer al; **samaḥ bhūtvā**—ve dengede kalarak; **siddhi-asiddhyoḥ**—başarıda ve yenilgide; **karmāṇi**—görevlerini; **kuru**—yerine getir; **(yataḥ)**—çünkü; **samatvam**—böyle ölçülü olma; **yogaḥ**—*yoga*; **uchyate**—olarak adlandırılır.

(he) **dhanañjaya**—Ey Dhanañjaya; **buddhi-yogāt**—bilgelik *yogasma* göre; **karma hi**—salt eylem; **dūreṇa avaram**—çok daha aşağıdır; **(ataḥ)**—o nedenle; **buddhau**—ölçülü olma bilgelğinde; **śaraṇam**—sığınmak; **anvichchha**—ara. **phala-hetavaḥ**—Onlar ki eylemlerinin meyveleri tarafından harekete geçirilirler; **kṛpaṇāḥ**—cimridirler.

şekilde, çeşitli tanrılara, kendilerine özgü Vedic dualarla ibadet etmenin meyveleri, Bana hizmet ederek kat kat aşılır. *Vedalar*'ın anlamını böyle bilen Brahman'ı tanımış kişi yaşamın bütün hedeflerini gerçekleştirir.

47 Yaptığın iş üzerinde hak sahibisin, asla meyveleri üzerinde değil. Ne eylemin meyvesi için harekete geç ne de eylemden vazgeçme eğiliminde ol.

48 Ey Dhanañjaya, seni yapan kılan egodan vazgeç ve başarı ile yenilgide dengede kal. Böylece *yoga* boyutunda sebat et ve belirlenmiş görevlerini yap. Bu türlü bir denge durumu gerçekten de *yoga* diye bilinir.

बुद्धियुक्तो जहातीह उभे सुकृतदुष्कृते ।
 तस्माद्योगाय युज्यस्व योगः कर्मसु कौशलम् ॥५०॥
 कर्मजं बुद्धियुक्ता हि फलं त्यक्त्वा मनीषिणः ।
 जन्मबन्धविनिर्मुक्ताः पदं गच्छन्त्यनामयम् ॥५१॥
 यदा ते मोहकलिलं बुद्धिर्व्यतितरिष्यति ।
 तदा गन्तासि निर्वेदं श्रोतव्यस्य श्रुतस्य च ॥५२॥

buddhi-yukto jahātiha, ubhe sukṛta-duṣkṛte
 tasmād yogāya yujyasva, yogaḥ karmasu kauśalam [50]
 karma-jaṁ buddhi-yuktā hi, phalaṁ tyaktvā manīṣiṇaḥ
 janma-bandha-vinirmuktāḥ, padaṁ gachchhanty anāmayaṁ [51]
 yadā te moha-kalilam, buddhir vyatitariṣyati
 tadā gantāsi nirvedaṁ, śrotavyasya śrutasya cha [52]

buddhi-yuktaḥ—Bilge kişi; **iha**—bu dünyada; **sukṛta-duṣkṛte**—iyi ve kötü eylemlerin; **ubhe**—her ikisinden de; **jahāti**—sakınır. **tasmāt**—Bu nedenle; **yujyasva**—kendini ver; **yogāya**—*yogaya*. **yogaḥ**—*Yoga*; **karmasu**—eylemin; **kauśalam**—ustalığıdır.

hi—Çünkü; **buddhi-yuktaḥ**—bilge kişiler; **karma-jaṁ**—işten kaynaklanan; **phalam**—meyvelerden; **tyaktvā**—vazgeçerek; **manīṣiṇaḥ (santaḥ)**—aydınlanırlar; **janma-bandha-vinirmuktāḥ (santaḥ)**—ve doğumun esaretinden kurtuluşa ererek; **anāmayaṁ**—acının ötesindeki; **padam**—boyutu; **gachchhanti**—elde ederler.

yadā—Ne zaman ki; **te**—senin; **buddhiḥ**—akıl; **moha-kalilam**—(bedenle özdeşleşmek olan) güçlü yanılığa; **vyatitariṣyati**—galip gelir; **tadā**—o zaman; **śrotavyasya**—bütün duyulacak olanlara; **śrutasya cha**—ve çoktan duyulmuş olanlara karşı; **nirvedam**—kayıtsızlık; **(tvam) gantāsi**—elde edersin.

49 Ey Dhanañjaya, bu bilgelik *yogasına* kıyasla (meyvesel) eylem çok daha aşağıdır; eylemlerinin meyveleri için harekete geçenler cimridirler. Bu nedenle, ölçülü olmanın beklentisiz bilgeliliğine sığın.

50 Akıllı kişi bu dünyada hem iyi hem de kötü eylemlerden sakınır. Kendini bu şekilde *yogaya* ver, çünkü *yoga* bütün işlerin sanatıdır.

51 Akıllı kişiler eylemlerinin meyvelerinden vazgeçerek aydınlanırlar ve bu yolla doğumun esaretinden özgürlüğe erip, bütün acıların ötesindeki boyuta ulaşırlar.

52 Aklın yanılığının sık ormanından tamamen aydınlığa çıkınca, duyulmuş olan ya da duyulacak olan her şeye kayıtsız kalacaksın.

श्रुतिविप्रतिपन्ना ते यदा स्थास्यति निश्चला ।
समाधावचला बुद्धिस्तदा योगमवाप्स्यसि ॥५३॥

अर्जुन उवाच ।

स्थितप्रज्ञस्य का भाषा समाधिस्थस्य केशव ।
स्थितधीः किं प्रभाषेत किमासीत् ब्रजेत किम् ॥५४॥

श्रीभगवानुवाच ।

प्रजहाति यदा कामान् सर्वान् पार्थ मनोगतान् ।
आत्मन्येवात्मना तुष्टः स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते ॥५५॥

śruti-vipratipannā te, yadā sthāsyati niśchalā
samādhāv achalā buddhis, tadā yogam avāpsyasi [53]
arjuna uvācha

sthita-prajñasya kā bhāṣā, samādhi-sthasya keśava
sthita-dhīḥ kiṁ prabhāṣeta, kim āsīta vrajeta kim [54]
śrī-bhagavān uvācha

prajahāti yadā kāmān, sarvān pārtha mano-gatān
ātmany evātmanā tuṣṭaḥ, sthita-prajñas tadochyate [55]

yadā—Ne zaman ki; śruti-vipratipannā—Vedalar'ın görünüşteki çelişkilerinden; achalā—etkilenmeyen; te buddhiḥ—akıl; niśchalā samādhau—kararlılıkla Yüce Tanrı'nın bilincinde yoğunlaşmış olarak; sthāsyati—kalır; tadā—o zaman; yogam—yogaya; avāpsyasi—ulaşacaksınız.

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: (he) keśava—Ey Keśava; samādhi-sthasya—samādhide olan, Yüce Tanrı'nın düşüncesine yoğunlaşmış; sthita-prajñasya—sarsılmaz bilgelik sahibi kişinin; kā bhāṣā—tanımı nedir? sthita-dhīḥ kim prabhāṣeta—Zihni kararlı olan böyle bir kişi nasıl konuşur? kim āsīta kim vracheta—Nasıldır ve nasıl davranır?

śrī bhagavān uvācha—Śrī Kṛṣṇa dedi ki: (he) pārtha—Ey Kuntī'nin oğlu; yadā—ne zaman ki; (jīvaḥ)—canlı varlık; manaḥ-gatān—zihne giren; sarvān—bütün; kāmān—arzulardan; prajahāti—vazgeçer; tuṣṭaḥ (bhavati)—ve hoşnuttur; ātmanā eva—özbenlik sayesinde; ātmani—özbenlik içinde; tadā—o zaman; (saḥ)—o kişinin; sthita-prajñāḥ—kararlı akla sahip; uchyate—olduğu söylenir.

53 Vedalar'ın görünüşteki çelişkilerinden etkilenmeyen aklın Yüce Tanrı'da karar kıldığı zaman, mükemmel yogaya yani saf adanmışlığa ulaşacaksınız.

54 Arjuna dedi ki: Ey Keśava, tam anlamıyla Tanrı bilincine yoğunlaşmış olan (samādhi), sarsılmaz bilgelik sahibi kişinin özellikleri nelerdir? Böylesine kararlı zihne sahip bir insan, bu dünyada nasıl konuşur, ne durumdadır ve nasıl davranır?

दुःखेष्वनुद्विग्नमनाः सुखेषु विगतस्पृहः ।
 वीतरागभयक्रोधः स्थितधीर्मुनिरुच्यते ॥५६॥
 यः सर्वत्रानभिस्त्रेहस्तत्तत्प्राप्य शुभाशुभम् ।
 नाभिनन्दति न द्वेष्टि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥५७॥
 यदा संहरते चायं कूर्मोऽङ्गानीव सर्वशः ।
 इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥५८॥

duḥkheṣv anudvigna-manāḥ, sukheṣu vigata-spr̥haḥ
 vīta-rāga-bhaya-krodhaḥ, sthita-dhīr munir uchyate [56]
 yaḥ sarvatrānabhisnehas, tat tat prāpya śubhāśubham
 nābhinandati na dveṣṭi, tasya prajñā pratiṣṭhitā [57]
 yadā saṁharate chāyaṁ, kūrmo 'ṅgānīva sarvaśaḥ
 indriyāṇīndriyārthebhyas, tasya prajñā pratiṣṭhitā [58]

duḥkheṣu—Kederden; anudvigna-manāḥ—zihni etkilenmeyen; vigata-spr̥haḥ
 sukheṣu—ve zevke olan özlemi biten; (cha)—ve; vīta-rāga-bhaya-krodhaḥ—
 bağımlılıktan, korkudan ve öfkeden kurtulmuş olan; (saḥ eva)—böyle bir kişi; sthita-
 dhīḥ—kararlı akla sahip; munīḥ—sessiz bir bilge; uchyate—olarak adlandırılır.

yaḥ—O kişi ki; sarvatra—bu dünyada hiçbir şeye; anabhisnehaḥ—bağlılığı
 yoktur; śubha-aśubham—iyilik ya da kötülük; prāpya—durumunda; tat tat—
 sırasıyla; na abhinandati—ne sevinçli; na dveṣṭi—ne küskün; tasya—onun;
 prajñā—bilgeliği; pratiṣṭhitā—sarsılmaz durumdadır.

yadā cha—Ne zaman ki; ayam—bu kişi; indriyāṇi—algı duyularını; indriya-
 arthebhyah—kendilerine ait duyu nesnelere (ses, dokunma, şekil, tat ve koku);
 kūrmaḥ aṅgāni iva—bir kaplumbağın bacakları gibi; sarvaśaḥ—tam olarak;
 saṁharate—geri çeker; (tadā)—işte o zaman; tasya—onun; prajñā—bilgeliği;
 pratiṣṭhitā—sarsılmaz durumdadır.

55 Śrī Bhagavān şöyle dedi: Ey Pārtha, zihne giren bütün arzuları geri çeviren ve kendi içinde öz doyuma sahip olan kişi, sarsılmaz bilgeliği sahibi kişi diye bilinir.

56 Kederden etkilenmeyen, zevk alma özlemi biten ve bağımlılıktan, korku ve öfkeden özgür olan kişi kararlı akla sahip sessiz bilge diye bilinir.

57 Bu dünyada hiçbir şeye bağlı olmayan, iyilikler ve kötülükler karşısında ne zevk duyan ne de küsen kişi—onun akli sarsılmaz bilgeliğe sahiptir.

विषया विनिवर्तन्ते निराहारस्य देहिनः ।
 रसवर्जं रसोऽप्यस्य परं दृष्ट्वा निवर्तते ॥५९॥
 यततो ह्यपि कौन्तेय पुरुषस्य विपश्चितः ।
 इन्द्रियाणि प्रमाथीनि हरन्ति प्रसभं मनः ॥६०॥
 तानि सर्वाणि संयम्य युक्त आसीत् मत्परः ।
 वशे हि यस्येन्द्रियाणि तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥६१॥

viṣayā vinivartante, nirāhārasya dehinaḥ
 rasa-varjaṁ raso 'py asya, paraṁ dṛṣṭvā nivartate [59]
 yatato hy api kaunteya, puruṣasya vipaśchitaḥ
 indriyāṇi pramāthīni, haranti prasabhaṁ manaḥ [60]
 tāni sarvāṇi samyamya, yukta āsīt mat-paraḥ
 vaśe hi yasyendriyāṇi, tasya prajñā pratiṣṭhitā [61]

nirāhārasya—Duyuları bastıran; dehinaḥ—bedenlenmişler için; viṣayāḥ—duyuların nesnelere; vinivartante—geri çekilir; rasa-varjaṁ—ancak onlardan zevk almanın tadı değil. rasaḥ api—Ama tat bile; paraṁ—Yüce Tanrı hakkındaki; dṛṣṭvā—görüşüyle; asya—bilge kişi için; nivartate—kaybolur.

(he) kaunteya—Ey Arjuna; hi—yine de; indriyāṇi pramāthīni—çalkantılı duyular; yatataḥ—özgürlük için çabalayan; vipaśchitaḥ puruṣasya api—bilge kişinin bile; manaḥ—aklı; prasabhaṁ—zorla; haranti—alıp götürür.

mat-paraḥ—Benim bilincime yoğunlaşmış, Bana aşkla bağlı kişi; tāni sarvāṇi—bütün bu duyuları; samyamya—kontrol ederek; yukta āsīt—konsantrasyonda tek hedefli kalmalıdır; hi—çünkü; yasya—o kişi ki onun; indriyāṇi—duyuları; vaśe—kontrol altına alınmıştır; tasya—onun; prajñā—aklı; pratiṣṭhitā—kararlıdır.

58 İnsanın duyuları, kabuğunun içine çekili kaplumbağa bacakları gibi kontrol altına alınınca ve ait oldukları nesnelere tamamen çekilince, sarsılmaz bilgeliğe sahip olur.

59 Beden almış varlık duyu nesnelere vazgeçebilir, ama onlar için olan tat kalır. Oysa bilge kişi için, Yüce Tanrı ile ilgili görüşü sayesinde, tat da kaybolur.

60 Yine de, Ey Kuntî'nin oğlu, çalkantılı duyular, özgürlük için çaba gösteren bilge kişinin zihnini bile zorla alt üst edebilirler.

61 Bana bağlı olan bhakti-yogî, duyularını doğru biçimde kontrol altına alır. Duyuları kontrol altında olan kişi sarsılmaz bilgeliğe sahiptir.

ध्यायतो विषयान् पुंसः सङ्गस्तेषूपजायते ।
 सङ्गात्संजायते कामः कामात्क्रोधोऽभिजायते ॥६२॥
 क्रोधाद्भवति संमोहः संमोहात्स्मृतिविभ्रमः ।
 स्मृतिभ्रंशाद्बुद्धिनाशो बुद्धिनाशात्प्रणश्यति ॥६३॥
 रागद्वेषविमुक्तैस्तु विषयानिन्द्रियैश्चरन् ।
 आत्मवश्यैर्विधेयात्मा प्रसादमधिगच्छति ॥६४॥

dhyāyato viṣayān puṁsaḥ, saṅgas teṣūpajāyate
 saṅgāt sañjāyate kamaḥ, kāmāt krodho 'bhijāyate [62]
 krodhād bhavati saṁmohaḥ, saṁmohāt smṛti-vibhramaḥ
 smṛti-bhramśād buddhi-nāśo, buddhi-nāśāt praṇaśyati [63]
 rāga-dveṣa-vimuktais tu, viṣayān indriyaiś charan
 ātma-vaśyair vidheyātmā, prasādam adhigachchhati [64]

dhyāyataḥ—(Aksi hâlde, adanmışlık olmadan, salt vazgeçmek başarısız olur:)
 Düşünerek; **viṣayān**—duyu nesnelere; **puṁsaḥ**—bir insanın; **teṣu**—onlara;
saṅgaḥ—bağlılığı; **upajāyate**—doğar. **saṅgāt**—Bağlılıktan; **kāmaḥ**—arzu;
sañjāyate—doğar. **kāmāt**—Arzudan; **krodhaḥ**—öfke; **abhijāyate**—yükselir.

krodhāt—Öfkeden; **saṁmohaḥ**—yanılgı; **bhavati**—ortaya çıkar. **saṁmohāt**—
 Yanılgıdan; **smṛti-vibhramaḥ**—kutsal metinlerin ahlâkî değerlerini unutma;
(bhavati)—ortaya çıkar. **smṛti-bhramśāt**—Unutkanlıktan; **buddhi-nāśaḥ**—gerçek
 peşinde olan akli yitirmek; **(bhavati)**—ortaya çıkar. **buddhi-nāśāt**—Akli yitirerek;
(pumān)—insan; **praṇaśyati**—*saṁsārāya*, maddesel dünyadaki doğum ölüm çarkına
 düşer.

tu—Fakat; **vidheya-ātmā**—istediği zaman zihnini kontrol edebilen kişi—ki zihni
 kendisine itaat eder; **rāga-dveṣa-vimuktaiḥ** (veya bir başka okunuşu **-viyuktaiḥ**)—
 hoşlanma ve nefretten özgür kalarak, *yukta-vairāgyayī* yani adanmışlıkla bütünleşmiş
 tarafsızlığı benimseyerek; **ātma-vaśyaiḥ indriyaiḥ**—kendi kontrolü altındaki duyular
 aracılığı ile; **viṣayān**—nesnelere; **charan**—faal olarak kabul edip; **prasādam**—
 sükûnete; **adhigachchhati**—erer.

62 Oysa, düşünceleri duyu nesnelere kalan kişi onlara
 bağlanır. Bağlılıktan arzu doğar ve arzudan öfke yükselir.

63 Öfke yanılgıyı getirir, yanılgının gücü ise unutkanlığa
 neden olur; unutkanlık akli yok eder ve akıl yitirilince, insan
 her şeyi yitirir.

64 Oysa, istediği an zihnini kontrol edebilen ve hoşlanma
 ile nefretten özgür kalarak dünyasal gereksinimlerini kontrol
 edilmiş duyularıyla kabul eden bütünleşmiş kişi, sükûnete
 erer.

प्रसादे सर्वदुःखानां हानिरस्योपजायते ।
 प्रसन्नचेतसो ह्याशु बुद्धिः पर्यवतिष्ठते ॥६५॥
 नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य न चायुक्तस्य भावना ।
 न चाभावयतः शान्तिरशान्तस्य कुतः सुखम् ॥६६॥
 इन्द्रियाणां हि चरतां यन्मनोऽनुविधीयते ।
 तदस्य हरति प्रज्ञां वायुर्नावमिवाम्भसि ॥६७॥

prasāde sarva-duḥkhānām, hānir asyopajāyate
 prasanna-chetaso hy āśu, buddhiḥ paryavatiṣṭhate [65]
 nāsti buddhir ayuktasya, na chāyuktasya bhāvanā
 na chābhāvayataḥ śāntir, aśāntasya kutaḥ sukham [66]
 indriyāṇām hi charatām, yan mano 'nuvidhīyate
 tad asya harati praññām, vāyur nāvam ivāmbhasi [67]

prasāde (sati)—Kalp huzurlu olunca; **asya**—böyle biri için; **sarva-duḥkhānām**—bütün kederlerin; **hāniḥ**—sonu; **upajāyate**—gerçekleşir; **hi**—çünkü; **prasanna-chetasah**—huzurlu kalbe sahip kişinin; **buddhiḥ**—aklı; **pari-avatiṣṭhate**—sebatkâr; **āśu**—olur kısa zamanda.

ayuktasya—Öz kontrolü olmayan kişi için; **buddhiḥ**—bilgelik, özbenlik bilgisi; **na asti**—yoktur. **ayuktasya**—Bu akıldan yoksun olan böyle biri için; **bhāvanā**—Yüce Tanrı üzerinde meditasyon, düşüncede saflık; **na cha (asti)**—yoktur. **abhāvayataḥ**—Meditasyonsuz biri için; **śāntiḥ**—huzur; **na cha (asti)**—yoktur. **aśāntasya**—Huzuru olmayan biri için; **kutaḥ**—nerededir; **sukham**—mutluluk?

hi—Çünkü; **vāyuh**—elverişişiz bir rüzgar; **nāvam**—bir tekneyi; **ambhasi**—okyanusta; **iva**—nasıl; **(harati)**—sürüklerse; **(tadvat)**—aynı şekilde; **manaḥ**—zihin; **indriyāṇām**—duyulardan; **charatām**—kendi nesneleri peşinde dolaşıp duran; **yat**—hangi duyuyu; **anuvihīyate**—izlerse; **tat**—o duyuyu; **asya**—öz kontrolden yoksun olan o insanın; **praññām**—aklını, zekâsını; **harati**—baştan çıkarır, kendi nesnesine cezbeder.

65 Kişi huzurlu bir kalbe erince, bütün kederleri dağılıp gider. Huzurlu insanın akli kısa zamanda sebatkâr olur.

66 Öz kontrolden yoksun kişi ne bilgelige sahip olabilir ne de meditasyona. Meditasyon olmadan huzur olmaz, huzur olmadan, nerede bulunur mutluluk umudu?

67 Bir tekne okyanusta elverişişiz bir rüzgarla nasıl rotasından çıkarsa, aynı şekilde, öz kontrolden yoksun olan kişinin akli, zihnin peşine takılabileceği başıboş duyulardan biriyle bile baştan çıkar.

तस्माद्यस्य महाबाहो निगृहीतानि सर्वशः ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥६८॥

या निशा सर्वभूतानां तस्यां जागर्ति संयमी ।
यस्यां जाग्रति भूतानि सा निशा पश्यतो मुनेः ॥६९॥

आपूर्यमाणमचलप्रतिष्ठं समुद्रमापः प्रविशन्ति यद्दत् ।
तद्दत् कामा यं प्रविशन्ति सर्वे स शान्तिमाप्नोति न कामकामी ॥७०॥

tasmād yasya mahā-bāho, nigr̥hītāni sarvaśaḥ
indriyāṇīndriyārthebhyas, tasya prajñā pratiṣṭhitā [68]
yā niśā sarva-bhūtānām, tasyām jāgarti saṁyamī
yasyām jāgrati bhūtāni, sā niśā paśyato muneḥ [69]
āpūryamāṇam achala-pratiṣṭham
samudram āpaḥ praviśanti yadvat
tadvat kāmā yaṁ praviśanti sarve
sa śāntim āpnoti na kāmā-kāmī [70]

(he) mahā-bāho—Ey düşmanı dize getiren; tasmāt—bu nedenle; yasya—o kişi ki; indriyāṇi—duyuları; sarvaśaḥ—tam olarak; indriya-arthebhyaḥ—duyu nesnelere; nigr̥hītāni—geri çekilmiştir; tasya—onun; prajñā—bilgelik; pratiṣṭhitā—sarsılmaz hâle gelmiştir.

sarva-bhūtānām yā niśā—(Cehalete batmış olduklarından, manevî bilgi karşısında uyukuda olan) bütün canlı varlıklar için gece olan; tasyām—o gecede; saṁyamī—öz disipline sahip insan; jāgarti—(manevî akıllı hazla dolu olarak) uyanık kalır. yasyām—O (maddeci akıl) ki içinde; bhūtāni—bütün canlı varlıklar; jāgrati—uyanık kalırlar (dünyasal yaşamın zevk ve acılarını, keder ve yanılgılarını deneyimlerler); sā—böylesi (maddeci akıl) olur; niśā—gece; muneḥ—bilge için; paśyataḥ—ki o görür (maddesel çabaların boşluğunu ve ikiliklere kayıtsız kalır).

yadvat—Nasıl ki; āpaḥ—su; āpūryamāṇam—her zaman dolu olan; samudram—okyanusa; praviśanti—girer; achala-pratiṣṭham—dengede kalır, suyu asla kıyıyı aşmaz; tadvat—benzer şekildedir; yaṁ—o bilge ki ona; sarve kāmā—bütün arzular; praviśanti—zevk alınsın diye girerler (çünkü zihnini etkileyemezler). saḥ—Sadece o; āpnoti—elde eder; śāntim—huzur; (tu)—fakat; kāmā-kāmī—arzular besleyen kişi; na (tad āpnoti)—onu elde edemez.

७८ Bu nedenle, Ey düşmanı dize getiren, duyuları duyu nesnelere tamamen çekilmiş olan kişi, sarsılmaz bilgelik sahibi kişidir.

७९ Öz kontrole sahip bilgeye göre gündüz olan bütün varlıklara göre geceder ve bütün varlıklara göre gündüz olan

विहाय कामान् यः सर्वान् पुमांश्चरति निःस्पृहः ।
 निर्ममो निरहङ्कारः स शान्तिमधिगच्छति ॥७१॥
 एषा ब्राह्मी स्थितिः पार्थ नैनां प्राप्य विमुह्यति ।
 स्थित्वास्यामन्तकालेऽपि ब्रह्मनिर्वाणमृच्छति ॥७२॥

vihāya kāmān yaḥ sarvān, pumāṁś charati niḥspṛhaḥ
 nirmamo nirahaṅkāraḥ, sa śāntim adhigachchhati [71]
 eṣā brāhmī sthitiḥ pārtha, nainān prāpya vimuhyati
 sthityāsyām anta-kāle 'pi, brahma-nirvāṇam ṛchchhati [72]

yaḥ pumān—O kişi ki; sarvān kāmān—bütün arzuları; vihāya—terk ederek; niḥspṛhaḥ—özlemden özgür; nirahaṅkāraḥ-nirmamaḥ—(Yüce Tanrı ile ilahî bir ilişkiye sahip olduğu için) beden ve onun bağlantılarıyla ilgili 'ben' ve 'bana ait' tarzındaki sahte egodan özgür; charati—hareket eder dünyada; saḥ—o; śāntim—huzur; adhigachchhati—elde eder.

(he) pārtha—Ey Arjuna; eṣā brāhmī sthitiḥ—bu Brahman'ın, Mutlak olanın idrak edildiği aşamadır. enām prāpya—Buna ulaşıncı; (naraḥ)—bir insan; na vimuhyati—maddesel varoluşun yanılgısından kurtulur. anta-kāle api—Hatta ölüm anında bile asyām—bu durumda; sthityā—kalarak; ṛchchhati—o elde eder; brahma-nirvāṇam—maddeden özgürlük ve ilahî boyuta giriş.

gören bilge için gecedir. (Maddesel yaşama yoğunlaşmış canlı varlıklar, onların manevî sevinçten yoksun duyusal zevk arayışlarına kayıtsız kalan, kendini idrak etmiş ruhun sahip olduğu manevî sevinç karşısında uykudadırlar.)

70 Okyanus, içine giren pek çok nehre ve akıntıya rağmen nasıl dolu ve değişmeden kalırsa, sarsılmaz bilgelik sahibi kişi de, içine giren bütün arzulara rağmen huzura ulaşır. Oysa arzu besleyen insan huzur nedir bilemez.

71 Sadece bütün arzuları, özlemi, egoyu ve sahiplenmeyi terk ederek yaşam süren insan gerçek huzuru bilebilir.

72 Ey Pārtha, bu Mutlak'ın idrakidir ki buna ulaşıncı insan maddesel varoluşun yanılgısından azat olur. Hatta ölüm anında, bu duruma bir an ulaşmak bile kişiyi ilahî mekâna götürür.

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे सांख्ययोगो नाम द्वितीयोऽध्यायः ॥२॥

iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde
sāṅkhya-yogo nāma dvitīyo 'dhyāyaḥ [2]

İkinci Bölümün Sonu

Ruhun Yapısı

Śrīla Vyāsadeva tarafından
yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin
Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,
Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,
Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

तृतीयोऽध्यायः

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Karma-yoga

Eylem Yolu

अर्जुन उवाच ।

ज्यायसी चेत्कर्मणस्ते मता बुद्धिर्जनार्दन ।
तत्किं कर्मणि घोरे मां नियोजयसि केशव ॥१॥
व्यामिश्रेणेव वाक्येन बुद्धिं मोहयसीव मे ।
तदेकं वद निश्चित्य येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम् ॥२॥

श्रीभगवानुवाच ।

लोकेऽस्मिन् द्विविधा निष्ठा पुरा प्रोक्ता मया नघ ।
ज्ञानयोगेन सांख्यानां कर्मयोगेन योगिनाम् ॥३॥

arjuna uvācha

vyāyasī chet karmaṇas te, matā buddhir janārdana
tat kiṁ karmaṇi ghore mām, niyojayasi keśava [1]
vyāmiśreṇeva vākyena, buddhiṁ mohayasīva me
tad ekaṁ vada niśchitya, yena śreyo 'ham āpnuyām [2]

śrī-bhagavān uvācha

loke 'smin dvi-vidhā niṣṭhā, purā proktā mayānagha
jñāna-yogena sāṅkhyānām, karma-yogena yoginām [3]

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: (**he**) **janārdana**—Ey Janārdana; (**he**) **keśava**—Ey Keśava; **chet**—eğer; **te matā**—Senin görüşün odur ki; **buddhiḥ**—bilgelik; **karmaṇaḥ**—eylemden; **vyāyasī**—daha üstündür; **tat kim**—o zaman neden; **ghore karmaṇi**—savaşın korkunç eylemine; **niyojayasi mām**—girmeye zorluyorsun beni?

vyāmiśreṇa iva—Karışık anlamlar içeren, bazen eylemi öven ve bazen bilgeliği öven; **vākyena**—sözlerinle; **mohayasī iva**—Sen şaşkına çeviriyorsun; **me**—benim; **buddhiḥ**—aklımı. **tat**—Bu nedenle; **ekam**—birini; **niśchitya**—kesinleştirerek; **vada**—lütfen söz et; **yena**—ondan ki onunla; **aham**—ben; **āpnuyām**—elde edebileyim; **śreyāḥ**—en yüksek yararı.

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: (**he**) **anagha**—Ey günahsız Arjuna; **purā**—önceki bölümde; **mayā**—Benim tarafımdan; **asmin loke**—bu dünyada; **dvi-vidhā niṣṭhā**—iki yoldan; **proktā**—söz edilmiştir; **sāṅkhyānām**—idrak sahibi olanların; **jñāna-yogena**—bilgi *yogası* yoluyla; (**niṣṭhā sthāpitā**)—belli uygulaması; (**niṣṭhā sthāpitā**)—ve belli uygulaması; **yoginām**—dünyada eylem içinde olanların; **karma-yogena**—karşılıksız eylem *yogası* yoluyla.

1 Arjuna şöyle konuştu: Ey Janārdana, Ey Keśava, eğer Sen bilgeliğin eylemden üstün olduğunu düşünüyorsan, o zaman beni neden vahşet dolu savaşa girmeye zorluyorsun?

2 Senin sözlerinle aklım karıştı. Söylediklerin belirsiz görünüyor, bazen eylemi destekliyor, bazen bilgeliği destek-

न कर्मणामनारम्भान्नाैष्कर्म्यं पुरुषोऽश्नुते ।
 न च संन्यसनादेव सिद्धिं समधिगच्छति ॥४॥
 न हि कश्चित्क्षणमपि जातु तिष्ठत्यकर्मकृत् ।
 कार्यते ह्यवशः कर्म सर्वः प्रकृतिजैर्गुणैः ॥५॥

na karmaṇām anārambhān, naiṣkarmyam puruṣo 'śnute
 na cha sannyasanād eva, siddhim samadhigachchhati [4]
 na hi kaśchit kṣaṇam api, jātu tiṣṭhaty akarmakṛt
 kāryate hy avaśaḥ karma, sarvaḥ prakṛti-jair guṇaiḥ [5]

puruṣaḥ—Bir insan; **naiṣkarmyam**—maddesel faaliyetin ötesindeki ruhsal bilinç düzeyine; **karmaṇām**—(kutsal metinlerce önerilmiş) eylemlerden; **anārambhāt**—kaçınarak; **na aśnute**—ulaşamaz; **na samadhigachchhati**—ve o elde edemez; **siddhim**—doyum, mükemmeliyet; **sannyasanād eva cha**—sadece vazgeçme yoluyla.

kaśchit—Kişi; **jātu**—hiçbir zaman; **akarma-kṛt**—eylem içinde olmadan; **kṣaṇam api**—bir an bile; **na hi tiṣṭhati**—kalamaz. **sarvaḥ hi**—Gerçekten de, tüm canlı varlıklar; **avaśaḥ**—elde olmadan; **prakṛti-jaiḥ guṇaiḥ**—maddesel yapıdan kaynaklanan hâller ya da özellikler tarafından; **karma kāryate**—eyleme yöneltirler.

liyor. Bu yüzden lütfen söyle bana, benim için izlenecek en yararlı yol hangisidir?

③ Śrī Bhagavān cevap verdi: Ey, günahsız olan, bu dünyada bulunan iki yolu daha önce açıklamıştım—idrak sahipleri tarafından uygulanan bilgelik *yogası* ve dünyada faal olanların uyguladıkları karşılıksız eylem *yogası*. (Her iki yol da adanmışlık uygulamasının başlangıç düzeyinde yer alır, çünkü adanmışlık boyutuna giden merdiven birdir ve uygulama, ulaşılan düzeye göre iki türdür.)

④ Kişi eylemden kaçınarak eylemden özgür olamaz. Ne de sadece vazgeçme ile doyuma ulaşabilir.

⑤ Hiç kimse bir an bile faaliyetten uzak duramaz. Herkes maddesel yapının hâlleri doğrultusunda hareket etmeye zorlanır. (Bu bakımdan bilinci saf olmayan insan kutsal metinlerin önerdiği arındırıcı işleri görmezden gelmemelidir.)

कर्मेन्द्रियाणि संयम्य य आस्ते मनसा स्मरन् ।
 इन्द्रियार्थान् विमूढात्मा मिथ्याचारः स उच्यते ॥६॥
 यस्त्विन्द्रियाणि मनसा नियम्यारभतेऽर्जुन ।
 कर्मेन्द्रियैः कर्मयोगमसक्तः स विशिष्यते ॥७॥
 नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः ।
 शरीरयात्रापि च ते न प्रसिद्ध्येदकर्मणः ॥८॥

karmendriyāṇi saṁyamya, ya āste manasā smaran
 indriyārthān vimūḍhātmā, mithyāchārah sa uchyate [6]
 yas tv indriyāṇi manasā, niyamyārabhate 'rjuna
 karmendriyaiḥ karma-yogam, asaktaḥ sa viśiṣyate [7]
 niyataṁ kuru karma tvaṁ, karma jyāyo hy akarmaṇaḥ
 śarīra-yātrāpi cha te, na prasiddhyed akarmaṇaḥ [8]

yaḥ—O insan ki; **karma-indriyāṇi**—eylem duyularını—eller, bacaklar, vb.ni (bkz. 13.6); **saṁyamya**—kontrol altına aldıktan sonra; **indriya-arthān**—duyu nesnelерini; **smaran āste**—hatırlar, tutar; **manasā**—zihninde; **saḥ**—o kişi; **vimūḍha-ātmā**—bir budala; **mithyā-āchārah**—ve bir ikiyüzlü; **uchyate**—bilinir.

(he) **arjuna**—Ey Dhanañjaya; **yaḥ tu**—oysa o kişi ki; **indriyāṇi**—duyuları; **manasā**—zihinle; **niyamya**—dengeledikten sonra; **karma-indriyaiḥ**—eylem duyularını kullanarak; **asaktaḥ**—sonuçlar için hiç arzu duymadan; **karma-yogam**—kutsal metinlerin işaret ettiği gibi eylem *yogasına*; **ārabhate**—kendini verir; **saḥ**—o kişi; **viśiṣyate**—öyle bir ikiyüzlüye kıyasla üstündür.

tvam—Sen; **niyatam karma**—belirlenmiş görevlerini; **kuru**—yerine getir; **hi**—çünkü; **karma**—görev yerine getirmek; **akarmaṇaḥ**—görevden vazgeçmekten; **jyāyaḥ**—üstündür. **akarmaṇaḥ cha**—Hareketsiz hâle gelerek; **te śarīra yātrā api**—senin bedensel beslenme bile; **na prasiddhyet**—gerçekleşmeyecektir.

⑥ Dış görünüşte ellerine, ayaklarına ve diğer eylem duyularına gem vuran, ama zihni duyu nesnelерinde kalan kişi aptaldır. Böyle bir kişinin ikiyüzlü olduğunu bil.

7 Ey Arjuna, (evli olduğu halde) duyularını zihinle dengelemiş olan ve karşılıksız eylem *yogası* ile uğraşan kişi daha üstündür.

⑧ Belirlenmiş görevlerini yerine getir, çünkü faal olmak tembellikten iyidir. Faal olmayan insanlar varlıklarını bile sürdüremezler. (Meyvesel eylemden vazgeçerek ve zorunlu

यज्ञार्थात्कर्मणोऽन्यत्र लोकोऽयं कर्मबन्धनः ।
 तदर्थं कर्म कौन्तेय मुक्तसङ्गः समाचर ॥९॥
 सहयज्ञाः प्रजाः सृष्ट्वा पुरोवाच प्रजापतिः ।
 अनेन प्रसविष्यध्वमेष वोऽस्त्विष्टकामधुक् ॥१०॥

yajñārthāt karmaṇo 'nyatra, loko 'yaṁ karma-bandhanaḥ
 tad-arthaṁ karma kaunteya, mukta-saṅgaḥ samāchara [9]
 saha-yajñāḥ prajāḥ sṛṣṭvā, purovācha prajāpatiḥ
 anena prasaviṣyadhvam, eṣa vo 'stv iṣṭa-kāma-dhuk [10]

(he) kaunteya—Ey Arjuna; **ayam lokah**—bu dünyanın bütün canlı varlıkları; **yajña-arthāt**—Yüce Tanrı Vişnu'ya karşılıksız görev olarak sunulan; **karmaṇaḥ anyatra**—eylem dışında; **karma-bandhanaḥ (bhavati)**—eylemleriyle tutsak olurlar. (ataḥ)—Bu nedenle; **tat-artham**—Onun için olan böyle bir adak amacıyla; **mukta-saṅgaḥ (san)**—bağlılıktan kurtularak; **karma samāchara**—tam anlamıyla faal ol.

purā—Evensel tezahür sırasında; **prajā-patiḥ**—Yüce Brahmā; **saha-yajñāḥ prajāḥ**—dünyadaki soyları Yüce Tanrı Vişnu için olan adaklarla birlikte; **sṛṣṭvā**—tezahür ettirdikten sonra; **uvācha**—dedi ki; **anena**—“Bu dinsel uygulamayla; **prasaviṣyadhvam**—servetin çoğalsın. **eṣaḥ astu**—Bu adak olsun; **vaḥ**—senin; **iṣṭa-kāma-dhuk**—arzuladığın nesnelerin bahşedicisi.”

görevlerini yerine getirerek, kalbin arınacaktır. Vazgeçme boyutunu aşarak, maddesel boyuta aşkın olan saf adanmışlığa ulaşacaksınız.)

⑨ Yüce Tanrı'ya sunu olarak yerine getirilen karşılıksız göreve *yajña*, ya da adak denir. Ey Arjuna, bundan başka bir amaçla yerine getirilen bütün eylemler, doğum ve ölüm döngüsü dünyasına köle olmanın nedenidir. Bu nedenle, eylemin meyvelerine bağlı kalmadan, bütün görevlerini bu adak ruhuyla yerine getir. (Böyle karşılıksız eylem, adanmışlık uygulamasına başlamanın, zamanla Tanrı'nın varlığını idrak etmenin ve nihayet maddesel yapının hâllerine aşkın olan saf adanmışlığa ulaşmanın [*nirguṇa-bhakti*] yoludur).

⑩ Başlangıçta, Yüce Brahmā dünyadaki soyları, adaklarla birlikte tezahür ettirdi. Onlara şöyle buyurdu: “Bu dinsel

देवान् भावयतानेन ते देवा भावयन्तु वः ।
 परस्परं भावयन्तः श्रेयः परमवाप्स्यथ ॥११॥
 इष्टान् भोगान् हि वो देवा दास्यन्ते यज्ञभाविताः ।
 तैर्दत्तानप्रदायैभ्यो यो भुङ्क्ते स्तेन एव सः ॥१२॥

devān bhāvayatānena, te devā bhāvayantu vaḥ
 parasparam bhāvayantaḥ, śreyaḥ param avāpsyatha [11]
 iṣṭān bhogān hi vo devā, dāsyante yajña-bhāvitāḥ
 tair dattān apradāyaibhyo, yo bhuṅkte stena eva saḥ [12]

anena—“Bu *yajña* aracılığıyla; (*yūjam*)—hepiniz; **devān**—yarı tanrıları; **bhāvayata**—hoşnut edin; **te devāḥ (api)**—ve yarı tanrılar böyle hoşnut olunca; **bhāvayantu vaḥ**—arzuladığınız tüm meyveleri size bahşedebilirler. (**evam**)—Bu yolla; **parasparam**—karşılıklı; **bhāvayantaḥ**—beslenerek; **param śreyaḥ**—en üstün iyiliği; **avāpsyatha**—elde edersiniz.”

devāḥ—Yarı tanrılar (Benim evrensel formumun uzuvları olarak); **yajña-bhāvitāḥ (santaḥ)**—adaklardan hoşnut kalıp; **vaḥ**—senin üzerine; **iṣṭān bhogān**—arzulanan hoş şeyleri; **dāsyante**—bahşedeceklerdir. **hi**—Bu nedenle; **yaḥ**—o kişi ki; (**vṛṣṭyādi dvāreṇa**)—yağmur vb. yoluyla; **taiḥ dattān**—yarı tanrılar tarafından sağlanan besinlerden; **ebhyaḥ**—hepsi Bana sığınmış olan o yarı tanrılara; (**pañcha-yajña-ādibhiḥ**)—beş tür adak vb. yoluyla; **apradāya**—(o besinlerden) hiç sunu yapmadan; **bhuṅkte**—zevk alır; **saḥ**—o kişi; **stenaḥ eva**—sadece bir hırsızdır.

adak ilkesine sığınmın; zenginleşin ve gelişin. Bu türlü adak, arzuladığınız şeylerin bahşedicisi olsun.”

11 “Adaklarla tanrıların gönlünü hoş edin, onlar da arzu ettiğiniz meyveleri bahşederek sizi tatmin etsinler. Böylece, karşılıklı beslenerek, büyük hayır sahibi olursunuz.”

12 Adaklarla hoşnut edilen tanrılar (Benim dünyasal temsilcilerim), size arzu edilen zevk verici şeylerin hepsini bahşederler. Ama tanrılar tarafından verilenden onlara sunmadan zevk alan kişi, bir hırsızdır.

यज्ञशिष्टाशिनः सन्तो मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषैः ।
 भुञ्जते ते त्वघं पापा ये पचन्त्यात्मकारणात् ॥१३॥
 अन्नाद्भवन्ति भूतानि पर्जन्यादन्नसंभवः ।
 यज्ञाद्भवति पर्जन्यो यज्ञः कर्मसमुद्भवः ॥१४॥
 कर्म ब्रह्मोद्भवं विद्धि ब्रह्माक्षरसमुद्भवम् ।
 तस्मात् सर्वगतं ब्रह्म नित्यं यज्ञे प्रतिष्ठितम् ॥१५॥

yajña-ṣiṣṭāśīnaḥ santo, muchyante sarva-kilbiṣaiḥ
 bhujjate te tv agham̐ pāpā, ye pachanty ātma-kāraṇāt [13]
 annād bhavanti bhūtāni, parjanyaḍ anna-sambhavaḥ
 yajñād bhavati parjanya, yajñāḥ karma-samudbhavaḥ [14]
 karma brahmodbhavaḥ vid̐dhi, brahmākṣara-samudbhavam
 tasmāt sarva-gataḥ brahma, nityaḥ yajñe pratiṣṭhitam [15]

santaḥ—Erdemli kişiler; **yajña-ṣiṣṭa-āśīnaḥ**—ki yarı tanrılar (Yüce Tanrı'ya tabi olan evrensel yöneticiler) için olan adakların artıklarından pay alırlar; **sarva-kilbiṣaiḥ**—bütün günahlardan (*pañca-sūnā*, diğer canlı varlıklara yöneltilen beş tür şiddetten kaynaklanan beş tür günah); **muchyante**—özgür olurlar. **ye-tu**—Oysa onlar ki; **ātma-kāraṇāt**—kendii keyifleri için; **pachanti**—pişirirler; **te**—onlar; **pāpāḥ**—günahkâr insanlar; (**eva**)—sadece; **agham**—günah; **bhujjate**—yerler.

annāt—Besinden (ki meniyeye ve kana dönüşür); **bhūtāni**—tüm canlı varlıklar (fiziksel bedenleri); **bhavanti**—tezahür eder. **anna-sambhavaḥ**—Besin oluşur; **parjanyaḥ**—yağış sayesinde. **parjanyaḥ**—Yağış; **bhavati**—meydana gelir; **yajñāt**—*yajña*, adak sayesinde. **yajñāḥ**—Adak; **karma-samudbhavaḥ**—eylemden doğar.

vid̐dhi—Bil ki; **karma**—eylem; **brahma-udbhavam**—*Vedalar*'dan doğar. **brahma**—*Vedalar*; **ākṣara-samudbhavam**—Akşara'dan, Ölümsüz'den doğar. **tasmāt**—Bu nedenle; **sarva-gataḥ**—her yerde var olan; **brahma**—Yüce Tanrı; **nityam pratiṣṭhitam**—her zaman yer alır; **yajñe**—adağın içinde.

13 Erdemli insanlar, evrensel tanrıların adak artıklarını yemek suretiyle,* diğer canlı varlıklara yönelik şiddetten kaynaklanan bütün günahlardan arınırlar. Oysa kendi keyifleri için yemek hazırlayanlar sadece günah yemiş olurlar.

14 Canlı varlıkların bedenleri besinden oluşur, besin yağmur sayesinde oluşur, yağış adak eyleminin ardından gelir ve adağın nedeni eylemdir.

*Burada sözü edilen artıklar, *Kṣhṇa-prasāda* (adanmışlar tarafından Yüce Tanrı'ya sunulan besin) ile bir değildir. Bkz. 9.20—26.

एवं प्रवर्तितं चक्रं नानुवर्तयतीह यः ।
 अघायुरिन्द्रियारामो मोघं पार्थ स जीवति ॥१६॥
 यस्त्वात्मरतिरेव स्यादात्मतृप्तश्च मानवः ।
 आत्मन्येव च सन्तुष्टस्तस्य कार्यं न विद्यते ॥१७॥
 नैव तस्य कृतेनार्थो नाकृतेनेह कश्चन ।
 न चास्य सर्वभूतेषु कश्चिदर्थव्यपाश्रयः ॥१८॥

evam pravartitam chakram, nānuvartayatīha yaḥ
 aghāyur indriyārāmo, mogham pārtha sa jīvati [16]
 yas tv ātma-ratir eva syād, ātma-tṛptaś cha mānavaḥ
 ātmany eva cha santuṣṭas, tasya kāryam na vidyate [17]
 naiva tasya kṛtenārtho, nākṛteneha kaśchana
 na chāsya sarva-bhūteṣu, kaśchid artha-vyapāśrayaḥ [18]

(he) pārtha—Ey Arjuna; yaḥ—o kişi ki; iha—bu yaşamda; (parama-puruṣeṇa)—
 Yüce Mutlak Şahsiyet tarafından; evam pravartitam—neden ve sonuç yapısı içinde
 böyle belirlenmiş olan; chakram—döngüyü; na anuvartayati—izlemez; saḥ—o;
 mogham—boş yere; indriya-ārāmaḥ—duyulardan zevk alarak; agha-āyuh—
 günahkâr bir yaşam; jīvati—yaşar.

tu—Fakat; yaḥ mānavaḥ—o insan ki; ātma-ratiḥ—içsel vecd; ātma-tṛptaḥ
 eva cha—içsel doyum; cha—ve; ātmani eva—sadece özbenlikte; santuṣṭaḥ—tam
 hoşnutluk; syāt—hâlidir; tasya—onun; kāryam—görevleri; na vidyate—hiç
 yoktur.

iha—Bu dünyada; tasya—o ātmārāma, içsel vecd hâlindeki kişi için; kṛtena—
 eylemle; arthaḥ na eva—ne sevap elde edilir; kaśchana (anārthaḥ) na—ne de günah
 işlenir; akṛtena—eylemsizlikle; sarva-bhūteṣu cha—ve tüm varlıklar arasında;
 asya artha-vyapāśrayaḥ—herhangi bir amaç için onun bel bağladığı; kaśchit na
 (bhavati)—kimse yoktur.

15 Eylem *Vedalar*'da öngörülür, *Vedalar* ise Akşara'dan
 yani Ölümsüz'den kaynaklanır. Dolayısıyla, her yerde var
 olan ölümsüz Tanrı, Kendisine sunulan adak eylemlerinin
 içinde ebedî olarak mevcuttur.

16 Ey Arjuna, boş yere duyuları tatmin ederek bu doğal
 nedensel döngüye saygı göstermeyen kişi, günahkâr bir
 yaşam sürer.

17 Oysa özbenlikte haz yaşayan idrak sahibi kişi içsel
 olarak tam doyumuna ulaştığı için, yerine getirecek görevi
 bulunmaz. (Onun yegâne dünyasal eylemi ya da *karması*
 yaşamını sürdürmek için gerekli olandır.)

तस्मादसक्तः सततं कार्यं कर्म समाचर ।
 असक्तो ह्याचरन् कर्म परमाप्नोति पूरुषः ॥१९॥
 कर्मणैव हि संसिद्धिमास्थिता जनकादयः ।
 लोकसंग्रहमेवापि संपश्यन् कर्तुमर्हसि ॥२०॥
 यद्यदाचरति श्रेष्ठस्तत्तदेवेतरो जनः ।
 स यत् प्रमाणं कुरुते लोकस्तदनुवर्तते ॥२१॥

tasmād asaktaḥ satatam, kāryam karma samāchara
 asakto hy ācharan karma, param āpnoti pūruṣaḥ [19]
 karmaṇaiva hi saṁsiddhim, āsthitā janakādayaḥ
 loka-saṅgraham evāpi, sampaśyan kartum arhasi [20]
 yad yad ācharati śreṣṭhas, tat tad evetaro janaḥ
 sa yat pramāṇam kurute, lokas tad anuvartate [21]

tasmāt—Bu nedenle; **asaktaḥ (san)**—eylemlerinin meyvelerine bağlı olmadan; **satatam**—her zaman; **kāryam karma**—belirlenmiş görevlerini; **samāchara**—mükemmel şekilde yerine getir; **hi**—çünkü; **puruṣaḥ**—bir insan; **asaktaḥ**—bağlanmadan; **karma ācharan**—bu görevleri yerine getirerek; **param**—özgürlüğe, **param-bhakti**—saf adanmışlığa; **āpnoti**—ulaşır.

janaka-ādayaḥ—Bilgi sahibi kişiler, örneğin Kral Janaka ve diğerleri; **hi**—kuşkusuz; **karmaṇā eva**—görevlerini yerine getirerek; **saṁsiddhim**—başarı—adanmışlık; **āsthitāḥ**—elde ettiler. **api**—Hem; **loka-saṅgraham sampaśyan eva**—insanların refahı dikkate alındığında; (**karma**)—iş; **kartum**—yapmaya; **arhasi**—hazırlıklı ol.

śreṣṭhaḥ—Büyük şahsiyet; **yat yat**—ne türlü; **ācharati**—yönetir kendisini; **itaraḥ janaḥ**—daha alt kişiler; **tat tat eva**—ona göre; (**ācharati**)—kendilerini yöneteceklerdir. **saḥ**—Büyük şahsiyet; **pramāṇam**—ölçüt olarak; **yat**—her neyi; **kurute**—benimser; **lokaḥ**—sıradan insanlar; **tat anuvartate**—onu izlerler.

18 O kişi, dünyada, ne eylemle kazanır ne de eylemsizlikle kaybeder. O (Yüce Brahmā'dan en basit yaşam biçimine kadar) herhangi bir varlığa herhangi bir amaç için sırtını dayamaz.

19 O hâlde belirlenmiş görevlerini bağlanmadan yerine getir. İnsan görevlerini karşılık beklentisi olmadan yaparak özgürlüğe ulaşır. (Gerçek özgürlük karşılıksız eylemin olgunluğa erişmesi ile kazanılan saf adanmışlık durumudur.)

20 Kral Janaka ve diğer bilgi sahibi şahsiyetler belirlenmiş görevlerini yerine getirme yoluyla adanmışlığa ulaştılar. Dolayısıyla, insanların refahını göz önünde tutarak görevini yerine getirmen uygun olur.

न मे पार्थास्ति कर्तव्यं त्रिषु लोकेषु किञ्चन ।
 नानवाप्तमवाप्तव्यं वर्त एव च कर्मणि ॥२२॥
 यदि ह्यहं न वर्तेयं जातु कर्मण्यतन्द्रितः ।
 मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः ॥२३॥
 उत्सीदेयुरिमे लोका न कुर्या कर्म चेदहम् ।
 सङ्करस्य च कर्ता स्यामुपहन्यामिमाः प्रजाः ॥२४॥

na me pārthāsti kartavyaṁ, triṣu lokeṣu kiñchana
 nānavāptam avāptavyaṁ, varta eva cha karmaṇi [22]
 yadi hy ahaṁ na varteyaṁ, jātu karmaṇy atandritaḥ
 mama vartmānuvartante, manuṣyāḥ pārtha sarvaśaḥ [23]
 utsīdeyur ime lokā, na kuryāṁ karma ched aham
 saṅkarasya cha kartā syām, upahanyām imāḥ prajāḥ [24]

(he) pārtha—Ey Arjuna; triṣu-lokeṣu—üç dünyada; na asti—yoktur; kiñchana—hiç; kartavyam—yapılacak görev; me—Benim için; (yataḥ)—çünkü; na (asti kiñchana)—hiçbir şey yoktur; anavāptam—elde edilmemiş; avāptavyam—ya da elde edilecek; (mama)—Benim için; (tathāpi)—ve yine de; varte eva cha—Ben uğraşırım; karmaṇi—faaliyetle.

(he) pārtha—Ey Arjuna; yadi jātu—eğer; aham—Ben; na varteyam—uğraşmam; atandritaḥ—özen göstererek; karmaṇi—görevlerle; (tarhi)—o zaman; hi—kuşkusuz; manuṣyāḥ—tüm insanlar; sarvaśaḥ—her bakımdan; mama—Benim; vartma—yolumu; anuvartante—izleyecekler.

chet—Eğer; aham—Ben; karma—görevle; na kuryāṁ—uğraşmam; (tarhi)—o zaman; ime lokāḥ—bu dünyaların sakinleri; (karma tyaktvā)—görevlerini terk ederek; utsīdeyuh—mahvolurlar; cha—ve; (aham)—Ben; saṅkarasya—varnasaṅkaranın yani soysuz neslin; kartā—yapanı; syām—olumum; (evam aham eva)—ve bu şekilde, sadece Ben; imāḥ prajāḥ—bu insanların; upahanyām—düşmesine neden olurum.

21 Kitleler büyük adamların koydukları ölçütlerin peşinden giderek, onların yollarını izlerler.

22 Ey Arjuna, Ben üç dünyada da göreve sahip değilim. Benim hiçbir eksiğim yok ve ulaşacağım hiçbir şey bulunmuyor; yine de Ben, Kendim faaliyet hâlindeyim.

23 Ey Arjuna, eğer Ben, dikkatli bir şekilde görevlerle meşgul olmasam, o zaman bütün insanlar, Beni örnek alarak, görevlerinden vazgeçerler.

24 Eğer Ben görevle meşgul olmasam, bu dünyaların insanları görevlerinden el çekerler ve mahvolmanın eşliğine gelirler. Böylece soysuz neslin neden olduğu yıkımdan Ben sorumlu olmuş olurum.

सक्ताः कर्मण्यविद्वांसो यथा कुर्वन्ति भारत ।
 कुर्याद्विद्वांस्तथासक्तश्चिकीर्षुर्लोकसंग्रहम् ॥ २५॥
 न बुद्धिभेदं जनयेदज्ञानां कर्मसङ्गिनाम् ।
 योजयेत् सर्वकर्माणि विद्वान् युक्तः समाचरन् ॥ २६॥
 प्रकृतेः क्रियमाणानि गुणैः कर्माणि सर्वशः ।
 अहङ्कारविमूढात्मा कर्ताहमिति मन्यते ॥ २७॥

saktāḥ karmaṇy avidvāṁso, yathā kurvanti bhārata
 kuryād vidvāns tathāsaktaś, chikīrṣur loka-saṅgraham [25]
 na buddhi-bhedam janayed, ajñānām karma-saṅginām
 yojayet sarva-karmāṇi, vidvān yuktaḥ samācharan [26]
 prakṛteḥ kriyamāṇāni, guṇaiḥ karmāṇi sarvaśaḥ
 ahaṅkāra-vimūḍhātmā, kartāham iti manyate [27]

(he) bhārata—Ey Arjuna; yathā—nasıl ki; karmaṇi saktāḥ—işe bağımlı olan; avidvāmsaḥ—cahiller; (karmaṇi)—iş; kurvanti—yerine getirirler; tathā—aynı şekilde; vidvān—bilgeler; asaktaḥ (san)—bağlı olmadıklarından; loka-saṅgraham—insanlara önderlik yapma; chikīrṣuḥ—isteğiyle; kuryāt—çalışmalıdırlar.

vidvān—Bilgi sahibi kişi, jñāna-yoga öğretmeni; karma saṅginām—işe bağımlı olan; ajñānām—cahil kişiler arasında; buddhi-bhedam—görevleri ihmal etme ve bilgiyi geliştirme kargaşası; na janayet—yaratmamalıdır. (api tu)—Bunun yerine; yuktaḥ (san)—bağlanmadan kalıp; sarva-karmāṇi—bütün görevleri; samācharan—tam olarak yerine getirerek; (ajñān) yojayet—cahil olanları görevlerinde cesaretlendirmelidir.

karmāṇi—Eylemler; sarvaśaḥ—her yönden; prakṛteḥ—maddesel yapıya ait; guṇaiḥ—hâller tarafından (zorlanan duyuvar tarafından); kriyamāṇāni—meydana getirilir; (tu)—fakat; ahaṅkāra-vimūḍha-ātmā—bedensel nefis yanılığında olan kişi; manyate iti—şöyle düşünür; aham kartā —“Ben yapanım.”

25 Ey Arjuna, cahil kişiler nasıl bağlanarak çalışırlarsa, bilge kişiler de, dünyasal eylem boyutunda var olan sıradan insanlara rehberlik etmek için çalışmalıdırlar, ancak bağlanarak değil. (Onların farklılıkları işlerinde değil bağlanma ve bağlanmama tavırlarındadır.)

26 Kutsal metinlerin bilgisine sahip olan öğretmen, bilginin geliştirilmesi adına görevin ihmal edilmesini açıkça savunarak cahil, bağımlı insanların zihinlerinde kargaşa yaratmamalıdır. Onun yerine, görevleri yerine getirirken beklentisiz olma örneği oluşturmalı, böylece cahil kişileri belirlenmiş görevlerini yerine getirmeleri konusunda cesaretlendirmelidir.

तत्त्ववित्तु महाबाहो गुणकर्मविभागयोः ।
 गुणा गुणेषु वर्तन्त इति मत्वा न सज्जते ॥२८॥
 प्रकृतेर्गुणसंमूढाः सज्जन्ते गुणकर्मसु ।
 तानकृत्स्नविदो मन्दान् कृत्स्नविन्न विचालयेत् ॥२९॥

tattvavit tu mahā-bāho, guṇa-karma-vibhāgayoḥ
 guṇā guṇeṣu vartanta, iti matvā na sajjate [28]
 prakṛter guṇa-saṁmūḍhāḥ, sajjante guṇa-karmasu
 tān akṛtsna-vido mandān, kṛtsna-vin na vichālayet [29]

tu—Fakat; (**he**) **mahā-bāho**—Ey Arjuna, kahramanların en üstünü; **guṇa-karma-vibhāgayoḥ**—maddesel yapının hâllerinin bölümleri (üç hâl: iyilik, tutku ve cehalet) ve eylem (görevli yarı tanrılar, duyular ve duyu nesneleri) hakkında; **tattva-vit**—bilgisi olan kişi; **matvā**—göz önünde bulundurur; **iti**—ki; **guṇāḥ**—(yarı tanrılar tarafından harekete geçirilen algılama duyuları—kulak, deri, gözler, dil ve burun şeklindeki) hâller; **vartante**—meşguldürler; **guṇeṣu**—(duyu nesneleri—ses, dokunma, form, tat ve koku şeklindeki) hâllerin içinde; (**saḥ**)—o kişi; **na sajjate**—onlara bağlanmaz, onlara dalmaz.

prakṛteḥ-guṇa-saṁmūḍhāḥ—Hâller tarafından büyülenmiş insanlar; **guṇa-karmasu**—hâllerin işlevlerine (duyuların duyu nesneleri ile meşguliyetine); **sajjante**—dalarlar. **kṛtsna-vit**—Bilgiye sahip olanlar; **tān**—o; **akṛtsna-vidāḥ**—cahil; **mandān**—talihsiz kişileri; **na vichālayet**—huzursuz etmemeli (özbenliğin ve özbenlik olmayanın bilgisini kabul etmeleri için ikna etmeye çalışmamalı); (**kintu guṇāveśa-nivartakaṁ nişkāma karmaiva kārayet**)—ama onları daha çok, yapısal hâllere dalmaktan kurtaran karşılıksız eylemle meşgul etmelidir.

27 Dünyadaki bütün eylemler her bakımdan (duyuları zorlayan) maddesel yapının hâlleri tarafından meydana getirilir. Oysa bedenle özdeşleşmenin yanılttığı kişi “bu işi tek başıma ben başarıyorum,” diye düşünür.

28 Ancak, Ey şanlı silahşör Arjuna, maddesel yapının hâllerinin bölümlerine ve eyleme vakıf kişi bilir ki hâller hâllerin içinde uğraşıp durmaktadırlar ve kendisi onlardan bağımsızdır. (Yarı tanrılar tarafından harekete geçirilen üç hâlin, duyuları kendi nesneleriyle meşgul olmaya zorladığını bilen kişi, kendisinin bu unsurlardan bağımsız olduğunu bilir, bu nedenle kendisini bir yapan olarak görmez.)

मयि सर्वाणि कर्माणि संन्यस्याध्यात्मचेतसा ।
 निराशीर्निर्ममो भूत्वा युध्यस्व विगतज्वरः ॥३०॥
 ये मे मतमिदं नित्यमनुतिष्ठन्ति मानवाः ।
 श्रद्धावन्तोऽनसूयन्तो मुच्यन्ते तेऽपि कर्मभिः ॥३१॥

mayi sarvāṇi karmāṇi, sannyasyādhyātma-chetasā
 nirāśīr nirmamo bhūtvā, yudhyasva vigata-jvaraḥ [30]
 ye me matam idam nityam, anutiṣṭhanti mānavāḥ
 śraddhāvanto 'nasūyanto, muchyante te 'pi karmabhiḥ [31]

sarvāṇi karmāṇi—Bütün faaliyetleri; mayi—Bana; sannyasya—tamamen teslim ederek; adhyātma-chetasā—Ruhani Varlığın daima bilincinde olup; nirāśīḥ—meyvesel arzu olmadan; nirmamaḥ—sahiplenme olmadan; vigata-jvaraḥ (cha)—ve ıstırap olmadan; bhūtvā—var olarak; yudhyasva—savaş.

ye mānavāḥ—O insanlar ki; idam—bu; me matam—Benim karşılıksız eylem öğretimi; śraddhāvantaḥ—sadakatle; anasūyantaḥ—ve özverili olarak; nityam—daima; anutiṣṭhanti—uygularlar; te api—onlar da; karmabhiḥ—*karmann* esaretinden, yani maddesel boyuttaki eylem ve karşı eylemden; muchyante—kurtulurlar.

29 Yapısal hâller tarafından büyülenmiş kişiler hâllerin işlevlerine (duyuların kendi nesnelere ile meşguliyetine) dalarlar. Aydınlanmış kişiler böyle cahil, talihsiz kişileri daha üstün felsefi gerçekler konusunda ikna etmeye çalışarak huzursuz etmemelidirler. (Onun yerine, şartlanmış ruhlara, onları hâllere dalmaktan kurtaran karşılıksız eylem yapmaları tavsiyesinde bulunmalıdırlar.)

30 Bütün faaliyetlerini şu anlayışla Bana teslim et: “Bütün eylemlerim, içte yaşayan Yüce Tanrı'nın kontrolünde.” Her türlü sahiplenme duygusu ve ıstıraptan arınmış bu tür bir bilinçle (doğal görevin olarak) savaşa dön.

31 Her zaman Benim öğretimi, bu karşılıksız eylem *yoga* yolunu uygulayan sadık, özverili insanlar eylem içinde olsalar bile, eylemin esaretinden özgür olurlar.

ये त्वेतदभ्यसूयन्तो नानुतिष्ठन्ति मे मतम् ।
 सर्वज्ञानविमूढांस्तान् विद्धि नष्टानचेतसः ॥३२॥
 सदृशं चेष्टते स्वस्याः प्रकृतेर्ज्ञानवानपि ।
 प्रकृतिं यान्ति भूतानि निग्रहः किं करिष्यति ॥३३॥
 इन्द्रियस्येन्द्रियस्यार्थे रागद्वेषौ व्यवस्थितौ ।
 तयोर्न वशमागच्छेत्तौ ह्यस्य परिपन्थिनौ ॥३४॥

ye tv etad abhyasūyanto, nānutiṣṭhanti me matam
 sarva-jñāna-vimūḍhāns tān, viddhi naṣṭān achetasah [32]
 sadṛśam cheṣṭate svasyāḥ, prakṛter jñānavān api
 prakṛtiṁ yānti bhūtāni, nigrahaḥ kiṁ kariṣyati [33]
 indriyasyendriyasyārthe, rāga-dveṣau vyavasthitau
 tayor na vaśam āgachchhet, tau hy asya paripanthinau [34]

ye tu—Oysa o kişiler ki; **abhyasūyantaḥ**—sırt çevirdikleri için; **etat me matam**—Benim o öğretimi; **na anutiṣṭhanti**—izlemezler; **tān viddhi**—bil ki onlar; **sarva-jñāna-vimūḍhān**—bilgiden yoksundurlar; **naṣṭān**—insan yaşamının amacından tamamen sapmışlardır; **achetasah**—ve doğru yarıdan yoksundurlar.

jñānavān api—Hatta bilgili bir insan bile; **svasyāḥ prakṛteḥ**—kendi yapısına; **sadṛśam**—göre; **cheṣṭate**—hareket eder. **bhūtāni**—Canlı varlıklar; **prakṛtiṁ yānti**—kendi yapılarını izlerler. **kiṁ kariṣyati**—Ne yararı olur; (**teṣām**)—onların; **nigrahaḥ**—baskı altında tutulmalarının?

indriyasya—Bütün duyuların; **rāga-dveṣau**—cezbolma ve nefreti; **indriyasya-arthe**—kendi nesnelere için; **vyavasthitau**—var olurlar. (**tathāpi**)—Yine de; **tayoḥ**—böylesi cezbolma ve nefret tarafından; **vaśam na āgachchhet**—kişi kontrol altında tutulmamalıdır; **hi**—çünkü; **asya**—ruhanî uygulama içinde olana; **tau paripanthinau**—onlar bir engeldir.

32 Oysa Benim öğretime sırt çeviren kendini beğenmiş kişiler tüm bilgiden yoksundurlar. Bil ki onlar cehalette kaybolmuşlardır.

33 Çünkü bilgi sahibi kişi bile kendi yapısına (maddesel eğilimlere) göre hareket etmeye yatkındır. Canlı varlıkların çabaları yapıları tarafından dikte edilir. Öyleyse, baskı ne yarar getirebilir?

34 Duyular duyu nesnelere cezboldukları ve onları reddettikleri halde, kişi bu dürtüler tarafından kontrol

श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः परधर्मात् स्वनुष्ठितात् ।
स्वधर्मे निधनं श्रेयः परधर्मो भयावहः ॥३५॥

śreyān sva-dharmo viguṇaḥ, para-dharmāt svanuṣṭhitāt
sva-dharme nidhanaṁ śreyaḥ, para-dharmo bhayāvahaḥ [35]

viguṇaḥ—Kusurlarla karışmış; **sva-dharmaḥ**—kişinin kendi işlevi; **para-dharmāt**—başkasının işlevinin; **su-anuṣṭhitāt**—iyi yapılmasından; **śreyān**—daha iyidir. **sva-dharme**—Kendi görevi yolunda (*varnāśrama* veya Tanrı merkezli sosyo-dinsel sistemde kendisine uygun mertebeye göre); **nidhanaṁ**—ölüm bile; **śreyaḥ**—daha iyidir. **para-dharmaḥ**—Başkasının görev yolu; **bhaya-āvahaḥ**—tehlikelidir.

edilmemelidir, çünkü onlar özbenliği idrak etmeye aday olan için en büyük düşmandır.

35 Mükemmel olmasa bile, insanın görevini kendi yapısına göre yapması, başkasının görevini iyi yapmasından daha iyidir. Kişinin kendi görevini yaparken ölümü bile daha iyidir, çünkü başkasınınkini yapmak tehlikelidir.

Yorum

Ruhun ebedî, en mükemmel, doğal işlevi (*dharma*) Adhokşaja'ya, aşkın Yüce Tanrı'ya saf adanmışlıktır. Bu bakımdan, her ne kadar bu işlev, dışta hatalı uygulamalar içinde olan kişi tarafından bir ölçüde kusurlu bir şekilde yerine getirilmeye kalkılırsa da, böyle bir girişim, ruhun yapısına yabancı olan maddesel yapının hâlleri içerisindeki ve dünyasal eylem ve alışkanlık zinciri kapsamındaki 'iyi' uygulamalardan üstün olacaktır. Böylesine bir saf adanmışlığın uygun ruhanî kişilerin beraberliğinde geliştirilmesi sırasında ölüm gerçekleşse bile, kişiye en yüce iyiliği bahşeder; oysa, iyi uygulamalar adına, cahilce 'başkasının yolunu' izlemek—Yüce Tanrı'ya adanmışlık

अर्जुन उवाच ।

अथ केन प्रयुक्तोऽयं पापं चरति पूरुषः ।

अनिच्छन्नपि वार्ष्णेय बलादिव नियोजितः ॥३६॥

श्रीभगवानुवाच ।

काम एष क्रोध एष रजोगुणसमुद्भवः ।

महाशनो महापाप्मा विद्ध्येनमिह वैरिणम् ॥३७॥

arjuna uvācha

atha kena prayukto 'yaṁ, pāpam charati pūruṣaḥ
anichchhann api vārṣṇeya, balād iva niyojitaḥ [36]

śrī-bhagavān uvācha

kāma eṣa krodha eṣa, rajoguṇa-samudbhavaḥ
mahā-śano mahā-pāpmā, viddhy enam iha vairiṇam [37]

arjunah uvācha—Arjuna dedi ki: **atha**—Şimdi; (**he**) **vārṣṇeya**—Ey Vṛṣṇi hanedanından gelen; **kena prayuktaḥ (san)**—kim tarafından kışkırtılarak; **pāpam**—günahkâr faaliyetler; **ayam pūruṣaḥ charati**—işler bu canlı varlık; **anichchhann api**—hatta istemeyerek; **niyochitaḥ iva**—uğraştırılır adeta; **balāt**—zorla?

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **eṣaḥ kāmaha**—Maddeden zevk alma arzusudur; **eṣaḥ krodhaḥ**—öfkeye dönüşmüş olan. **rajo-guṇa-samudbhavaḥ**—O tutku hâlimden kaynaklanır ve o arzudan, kör öfke doğar. **viddhi enam**—Bil ki bu arzu; **mahā-śanaḥ**—asla doymaz; **mahā-pāpmā**—büyük ölçüde öfke doludur; **vairiṇam**—ve canlı varlığın en büyük düşmanı; **iha**—bu dünyada.

dışında olan her şey (*dvitīyābhiniveśa*)—*bhayāvaḥtīr*, ruhun manevî gelişimini tehlikeye atar. *

ॐ Arjuna sordu: Ey Vṛṣṇilerin soyu, canlı varlığı istemeyerek, adeta zorla günahkâr faaliyetlerde bulunmaya iten şey nedir?

*भयं द्वितीयाभिनिवेशतः स्यादीशादपेतस्य विपर्ययोऽस्मृतिः ।
तन्माययातो बुध आभजेत्तं भक्त्यैकयेषं गुरुदेवतात्मा ॥

bhayaṁ dvitīyābhiniveśataḥ syād-iśād apetasya viparyayo 'smṛtiḥ
tan māyayāto budha ābhajet taṁ bhaktyaikayeṣaṁ guru-devatātmā

“İnce zekâya sahip olan kişi öğretmeni ve can dostu olan Yüce Tanrı’sına sarsılmaz adanmışlıkla hizmet eder. Oysa Yüce Tanrı’ya sırt çevirmiş olan kişiler, yanıltıcı egoyu benimseyerek kendi gerçek kimliklerini unuturlar ve ölümlü bedeninin özbenlik olduğunu düşünürler. Bilinçleri ‘ikincil uğraşlara’ yani maddesel hedeflere yoğunlaşır, onlar her an bedenle ve ona bağlı şeylerle ilgili korku yaşarlar.” (Bhāg. 11.2.37)

धूमेनाव्रियते वह्निर्यथादर्शो मलेन च ।
 यथोल्बेनावृतो गर्भस्तथा तेनेदमावृतम् ॥३८॥
 आवृतं ज्ञानमेतेन ज्ञानिनो नित्यवैरिणा ।
 कामरूपेण कौन्तेय दुष्पूरेणानलेन च ॥३९॥

dhūmenāvriyate vahnir, yathādarśo malena cha
 yatholbenāvṛto garbhas, tathā tenedam āvṛtam [38]
 āvṛtaṁ jñānam etena, jñānino nitya-vairiṇā
 kāma-rūpeṇa kaunteya, duṣpūreṇānalena cha [39]

yathā—Nasıl ki; vahnih—ateş; dhūmena—dumanla; āvriyate—örtülüdür; yathā—nasıl ki; ādarśah—bir ayna; malena—tozla; (āvriyate)—örtülüdür; (yathā) cha—ve nasıl ki; garbhaḥ—cenin; ulbena—rahimle; āvṛtaḥ—örtülüdür; tathā—aynı şekilde; idam—kişinin bilinci; tena—o arzuyla; āvṛtam—örtülüdür.

(he) kaunteya—Ey Arjuna, Kuntî'nin oğlu; jñāninaḥ—hatta bilgi sahibi kişilerin bile; jñānam—ayırt edici bilgisi; duṣpūreṇa analena cha—açgözlü ateşe benzeyen; kāma-rūpeṇa—arzu şeklindeki; nitya vairiṇā—ebedî düşman; etena—tarafından; āvṛtam—örtülüdür;

37 Śrī Bhagavān cevap verdi: Kişiyi günah işlemeye sevk eden şey, dünyasal olandan zevk alma arzusudur ve bu, farklı durumlarda öfke yaratır. Arzu son derece açgözlüdür, aşırı fesat doludur ve insanın bu dünyadaki en kötü düşmanıdır.

38 Ateş dumanla nasıl hafifçe perdelenirse, bir ayna toz tabakasıyla nasıl kalınca örtülürse ve cenin rahmin içinde nasıl tamamen kapalı kalırsa, bu arzu da canlı varlığın bilincini benzer şekilde (maddesel yapının hâlleri—iyilik, tutku ve cehalete göre, bu üç yoğunluk derecesinde) örter.

39 Bilgi, bilge kişilerin ezeli düşmanı olan arzu ile örtülüdür. O (tereyağ sunuları ile asla tatmin olmayan) açgözlü ateş gibi yanar durur.

इन्द्रियाणि मनो बुद्धिरस्याधिष्ठानमुच्यते ।
 एतैर्विमोहयत्येष ज्ञानमावृत्य देहिनम् ॥४०॥
 तस्मात्त्वमिन्द्रियाण्यादौ नियम्य भरतर्षभ ।
 पाप्मानं प्रजहि ह्येनं ज्ञानविज्ञाननाशनम् ॥४१॥
 इन्द्रियाणि पराण्याहुरिन्द्रियेभ्यः परं मनः ।
 मनसस्तु परा बुद्धिर्बुद्धेयः परतस्तु सः ॥४२॥

indriyāṇi mano buddhir, asyādhiṣṭhānam uchyate
 etair vimohayaty eṣa, jñānam āvṛtya dehinam [40]
 tasmāt tvam indriyāṇy ādau, niyamyā bharatarṣabha
 pāpmānaṁ prajahi hy enaṁ, jñāna-vijñāna-nāśanam [41]
 indriyāṇi parāṇy āhur, indriyebhyaḥ paraṁ manaḥ
 manasas tu parā buddhir, buddher yaḥ paratas tu saḥ [42]

uchyate—Denir ki; **indriyāṇi**—duyular; **manaḥ buddhiḥ**—zihin ve akıl; **asya**—bu düşmanın, arzunun; **adhiṣṭhānam**—yerleridir. **eṣaḥ**—Bu arzu; **etaiḥ**—bu yerler aracılığıyla; **jñānam**—kişinin bilgisini; **āvṛtya**—örterek; **dehinam**—canlı varlığı; **vimohayati**—yanıltıya düşürür.

(**he**) **bharatarṣabha**—Ey Arjuna, Bhārataların en soylusu; **tvam**—sen; **tasmāt**—bu nedenle; **ādau**—önce; **indriyāṇi niyamyā**—duyuları kontrol altına al; **hi**—ve tamamen; **prajahi**—yok et; **enam**—bu arzuyu; **pāpmānam**—ki o günahın somut hâlidir; **jñāna-vijñāna-nāśanam**—ve hem *jñānanun*, kutsal metinlerde tanımlanan özbenlik ve özbenlik dışı bilginin, hem de *vijñānanun*, bu türlü bilginin idrakinin yok edicisidir.

(**pañḍitāḥ**)—Bilge kişiler; **āhuḥ**—derler ki; **indriyāṇi parāṇi**—duyular üstündür; (**viṣayebhyaḥ**)—maddeye göre; **manaḥ**—zihin; **param**—üstündür; **indriyebhyaḥ**—duyulara göre; **buddhiḥ**—akıl ya da karar becerisi; **parā**—üstündür; **manasaḥ tu**—zihne göre; **yaḥ**—ve o ki; **parataḥ**—üstündür; **buddheḥ tu**—hatta akla bile; **saḥ**—o *jīvadit*—ruhtur.

40 Denir ki, duyularda, zihinde ve akılda yaşayan bu düşman, arzu, beden almış canlı varlığın algılama gücünü örter ve onu yanıltır.

41 Bu nedenle, Ey Bhārataların en soylusu, duyularını denetle ve hem bilgiyi hem de idraki yok eden arzuyu, günahın somut hâlini yok et.

42 Bilge kişilerin söylediğine göre duyular maddeden üstündür, zihin duyulardan üstündür ve akıl zihinden üstündür; ruh ise akıldan bile üstündür.

एवं बुद्धे परं बुद्ध्वा संस्तभ्यात्मानमात्मना ।

जहि शत्रुं महाबाहो कामरूपं दुरासदम् ॥४३॥

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे कर्मयोगो नाम तृतीयोऽध्यायः ॥३॥

evaṁ buddheḥ paraṁ buddhvā, saṁstabhyātmānam ātmanā
jahi satruṁ mahā-bāho, kāma-rūpaṁ durāsadam [43]

iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde
karma-yogo nāma tṛtīyo 'dhyāyaḥ [3]

(he) mahā-bāho—Ey şanlı Arjuna; buddheḥ param—ruhun akıldan üstün olduğunu; evam—bu şekilde; buddhvā—ayırt ederek; ātmānam—zihni; ātmanā—azimli akılla, kalpten gelen inançla; saṁstabhya—dengeye getirerek; kāma-rūpam—arzu şeklindeki; durāsadam—korkunç; śatrum—düşmanı; jahi—yok et.

43 Ey şanlı Arjuna, ruhun akıldan üstün olduğunu bilerek, zihni azimli akılla dengeye getir ve şu korkunç düşmanı, arzuyu yok et.

Üçüncü Bölümün Sonu

Eylem Yolu

Śrīla Vyāsadeva tarafından
yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin
Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,
Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,
Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

चतुर्थोऽध्यायः

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Jñāna-yoga

Bilgi Yolu

श्रीभगवानुवाच ।

इमं विवस्वते योगं प्रोक्तवानहमव्ययम् ।
 विवस्वान्मनवे प्राह मनुरिक्ष्वाकवेऽब्रवीत् ॥१॥
 एवं परम्पराप्राप्तमिमं राजर्षयो विदुः ।
 स कालेनेह महता योगो नष्टः परन्तप ॥२॥
 स एवायं मया तेऽद्य योगः प्रोक्तः पुरातनः ।
 भक्तोऽसि मे सखा चेति रहस्यं ह्येतदुत्तमम् ॥३॥

śrī-bhagavān uvācha

imaṁ vivasvate yogam, proktavān aham avyayam
 vivasvān manave prāha, manur ikṣvākave 'bravīt [1]
 evaṁ paramparā-prāptam, imaṁ rājarṣayo viduḥ
 sa kāleneha mahatā, yogo naṣṭaḥ parantapa [2]
 sa evāyaṁ mayā te 'dya, yogaḥ proktaḥ purātanah
 bhakto 'si me sakhā cheti, rahasyaṁ hy etad uttamam [3]

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **aham**—Ben; **imam**—bu; **avyayam**—ölümsüz; **yogam**—karşılıksız eylemle elde edilen bilgi *yogasını* (*jñāna-yoga*); **vivasvate**—Sūrya'ya, Güneş tanrısına; **proktavān**—tebliğ ettim. **vivasvān**—Sūrya; **manave**—oğlu, Vaivasvata Manu'ya; **prāha**—öğretti; **manuḥ**—ve Manu; **ikṣvākave**—oğlu İkṣvāku'ya; **abravīt**—nakletti onu.

evam—Bu şekilde; **paramparā-prāptam**—öğreti zinciri aracılığıyla elde edilmiş olan; **imam**—bu yolu; **rājarṣayaḥ**—aziz krallar; **viduḥ**—öğrendiler. (**he**) **parantapa**—Ey Arjuna, düşmanı dize getiren; **saḥ yogaḥ**—o *yoga*; **mahatā kālena**—uzun bir zaman geçtikten sonra; **iha**—şu anda; **naṣṭaḥ**—kaybolmuş bulunuyor.

(**tvam**)—Sen; **me**—Benim; **bhaktaḥ sakhā cha**—has kulum ve arkadaşım; **asi**—olursun. **iti (hetoh)**—Bu nedenle; **ayam saḥ eva**—bu aynı; **purātanah**—kadim; **yogaḥ**—*yoga*; **proktaḥ**—anlatılıyor; **adya**—bugün; **mayā**—Benim tarafımdan; **te**—sana; **etat**—bu; **uttamam rahasyam**—büyük bir sır olmasına; **hi**—rağmen.

1 Śrī Bhagavān dedi ki: Ben karşılıksız eylemle elde edilen bu ölümsüz bilgi *yogasını* Sūrya'ya, güneş tanrısına açıkladım. Sūrya onu oğlu Vaivasvata Manu'ya öğretti, o da oğlu İkṣvāku'ya aktardı.

2 Ey düşmanı ele geçiren, böylece, Nimi, Janaka gibi aziz krallar ve diğerleri, öğreti zinciri aracılığıyla kendilerine aktarılan bu *yogayı* öğrendiler. Ama zaman içerisinde, bu öğreti kayboldu.

अर्जुन उवाच ।

अपरं भवतो जन्म परं जन्म विवस्वतः ।
कथमेतद्विजानीयां त्वमादौ प्रोक्तवानिति ॥४॥

श्रीभगवानुवाच ।

बहूनि मे व्यतीतानि जन्मानि तव चार्जुन ।
तान्यहं वेद सर्वाणि न त्वं वेत्थ परन्तप ॥५॥
अजोऽपि सन्नव्ययात्मा भूतानामीश्वरोऽपि सन् ।
प्रकृतिं स्वामधिष्ठाय संभवाम्यात्ममायया ॥६॥

arjuna uvācha

aparam bhavato janma, param janma vivasvataḥ
katham etad vijāniyām, tvam ādau proktavān iti [4]

śrī-bhagavān uvācha

bahūni me vyatitāni, janmāni tava chārjuna
tāny aham veda sarvāṇi, na tvam vettha parantapa [5]
ajo 'pi sann avyayātmā, bhūtānām īśvaro 'pi san
prakṛtiṁ svām adhiṣṭhāya, sambhavāmy ātma-māyayā [6]

arjunah uvācha—Arjuna dedi ki: **bhavataḥ**—Senin; **janma**—doğumun; **aparam**—bu dönemlerdedir. **vivasvataḥ**—Güneş tanrısının; **janma**—doğumu; **param**—çok önce idi. (**tasmāt**)—Bu nedenle; **katham**—nasıl; (**aham**) **vijāniyām**—anlayayım; **etat**—ki; **ādau**—eski çağlarda; **tvam**—Sen; (**imam yogam**)—bu *yogayı* **proktavān iti**—böyle öğretmiştin?

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: (**he**) **parantapa arjuna**—Ey Arjuna, düşmana dersini veren; **me tava cha**—Benim ve senin; **bahūni**—pek çok; **janmāni**—doğumlar; **vyatitāni**—geçti. **aham**—Ben; **tāni sarvāṇi**—onların hepsini; **veda**—biliyorum; **tvam**—(oysa) sen; (**tāni**)—onları; **na vettha**—bilmiyorsun.

ajah—Doğumsuz; **san**—olmama; **api**—rağmen; **bhūtānām**—bütün varlıkların; **avyaya-ātmā**—yok edilemez forma sahip; **īśvaraḥ**—Yüce Efendisi; **san**—olmama; **api**—rağmen; (**aham**)—Ben; **svām prakṛtiṁ**—gerçek, iyilik ve güzellikten oluşan kendi ilahî yapım içinde; **adhiṣṭhāya**—kalarak; **ātma-māyayā**—enerjim, Yoga-māyā aracılığıyla; **sambhavāmi**—dünyada görünürüm.

③ Sen Benim has kulum ve arkadaşım olduğun için, şimdi sana bu yüce sırrı—ebedî *yogayı* açıklıyorum.

④ Arjuna dedi ki: Vivasvān, Güneş tanrısı, Senden çok önce, eski çağlarda doğmuştu. Dolayısıyla, bu öğretileri ona daha önceden verdiğini nasıl düşünebilirim?

यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत ।
 अभ्युत्थानमधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम् ॥७॥
 परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
 धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥८॥
 जन्म कर्म च मे दिव्यमेवं यो वेत्ति तत्त्वतः ।
 त्यक्त्वा देहं पुनर्जन्म नैति मामेति सोऽर्जुन ॥९॥

yadā yadā hi dharmasya, glānir bhavati bhārata
 abhyutthānam adharmasya, tadātmānaṁ sṛjāmy aham [7]
 paritrāṇāya sādḥūnāṁ, vināśāya cha duṣkṛtām
 dharma-saṁsthāpanārthāya, sambhavāmi yuge yuge [8]
 janma karma cha me divyam, evaṁ yo veti tattvataḥ
 tyaktvā dehaṁ punar janma, naiti mām eti so 'rjuna [9]

(he) bhārata—Ey Arjuna; yadā yadā hi—ne zaman ki; dharmasya—dinde; glāniḥ—bir gerileme (cha)—ve; adharmasya—dinsizlikte; abhyutthānam—bir artış; bhavati—meydana gelir; tadā—o zaman; aham sṛjāmi—görünüşte bu dünyada doğmuş bir varlık gibi görünürüm; ātmānam—Kendim.

sādḥūnām—Aziz mertebesindeki kulların; paritrāṇāya—kurtuluşları için; (tathā)—ve; duṣkṛtām—inançsızların; vināśāya—yenilmesi için; saṁsthāpana-arthāya cha—ve sağlamca kurmak için; dharma—hepsi Bana odaklanmış olan dhyāna (meditasyon), yajana (adak uygulaması), paricharyā (ibadet) ve saṅkīrtana (kutsal adların toplulukla zikredilmesi); (aham)—Ben; yuge yuge—her çağda; sambhavāmi—görünürüm.

(he) arjuna—Ey Arjuna; yaḥ—o kişi ki; evam—bu şekilde; tattvataḥ—gerçeği; veti—bilir; me—Benim; divyam—kendiliğinden oluşan, ilahî; janma karma cha—doğum ve faaliyetlerimi; saḥ—o; tyaktvā—terk ettikten sonra; deham—bedeni; punaḥ janma—yeniden doğum; na eti—almaz. mam eti—O Beni elde eder.

5 Śrī Bhagavān dedi ki: Ey düşmana dersini veren, sen ve Ben pek çok doğum geçirdik. Ben bu doğumların hepsini hatırlayabilirim, oysa sen, Ey Arjuna, hatırlayamazsın.

6 Benim ebedî formum doğuma ve ölüme aşkın olduğu halde ve tüm varlıkların Efendisi olmama rağmen, Kendi güzel irademle, içsel enerjimi yayarak, yeryüzünde ilahî formum içinde görünürüm.

7 Ey Bhārata, ne zaman dinde bir gerileme ve dinsizlikte bir artış olsa Ben şahsen gelirim.

वीतरागभयक्रोधा मन्मया मामुपाश्रिताः ।
 बहवो ज्ञानतपसा पूता मद्भावमागताः ॥१०॥
 ये यथा मां प्रपद्यन्ते तांस्तथैव भजाम्यहम् ।
 मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः ॥११॥

vīta-rāga-bhaya-krodhā, man-mayā mām upāśritāḥ
 bahavo jñāna-tapasā, pūtā mad-bhāvam āgatāḥ [10]
 ye yathā mām prapadyante, tāns tathaiva bhajāmy aham
 mama vartmānuvartante, manuṣyāḥ pārtha sarvaśaḥ [11]

vīta-rāga-bhaya-krodhāḥ—Maddesel bağımlılıktan, korku ve öfkeden özgür olarak; mat-mayāḥ—bütün kalpleri ile Benim hizmetlerime yoğunlaşan; bahavaḥ—pek çok insan; mām upāśritāḥ—Bana sığınıp; pūtāḥ (santāḥ)—arınarak; jñāna-tapasā—Benim hizmetimle bağlantılı riyazetlerle; mat-bhāvam—Benim bhāvama—Bana adanmışlığa; āgatāḥ—ulaşılar.

yathā—Hangi yoldan olursa olsun; ye—onlar ki; mām—Bana; prapadyante—teslim olurlar; aham—Ben; tathā eva—o ölçüde; tān—onları; bhajāmi—ödüllendiririm. (he) pārtha—Ey Arjuna; sarvaśaḥ manuṣyāḥ—(bütün yollar üzerindeki) her türden insan; mama vartma—Benim yolumu; anuvartante—izler.

8 Ben, aziz mertebesindeki adanmışları kurtarmak, inançsızları dize getirmek ve gerçek dini sağlam temellere oturtmak için her çağda görünürüm.

9 Ey Arjuna, Benim ilahî doğumumla ve faaliyetlerimle ilgili oyunlarımın gerçeğini bu şekilde anlamayı başaran kişi yeniden doğuma maruz kalmaz. Bu bedeni terk ettikten sonra, Bana ulaşır. (Benim lütfum ona, aşkın haz dolu enerjimi, hlādini-śakti şeklinde ilham olunur. O kişinin kalbi ilahî aşkla erir ve Benim ebedî adanmış hizmetime ulaşır.)

10 Bağımlılık, korku ve öfkeden özgür olan pek çok kişi, kalplerini Benim hizmetlerime (duyma, zikir ve hatırlama) yoğunlaştırarak Bana sığındılar. Onlar bilgiyle ve hizmetimde sınanma ateşiyle arınarak, Benim ilahî aşkıma ulaşılar.

11 İnsanlar Bana ne ölçüde sığınırlarsa, Ben onları ona göre ödüllendiririm. Bütün yolların nihai amacı olduğum için, herkesin ulaşması gereken hedef Benim. Ey Pārtha, bütün insanlar Benim değişik yollarımı izlerler.

काङ्क्षन्तः कर्मणां सिद्धिं यजन्त इह देवताः ।
 क्षिप्रं हि मानुषे लोके सिद्धिर्भवति कर्मजा ॥१२॥
 चातुर्वर्ण्यं मया सृष्टं गुणकर्मविभागशः ।
 तस्य कर्तारमपि मां विद्ध्यकर्तारमव्ययम् ॥१३॥
 न मां कर्माणि लिम्पन्ति न मे कर्मफले स्पृहा ।
 इति मां योऽभिजानाति कर्मभिर्न स बध्यते ॥१४॥

kāṅkṣantaḥ karmaṇām siddhim, yajanta iha devatāḥ
 kṣipram hi mānuṣe loke, siddhir bhavati karmajā [12]
 chātur-varṇyam mayā sṛṣṭam, guṇa-karma-vibhāgaśaḥ
 tasya kartāram api mām, viddhy akartāram avyayam [13]
 na mām karmāṇi limpanti, na me karma-phale sprhā
 iti mām yo 'bhijānāti, karmabhir na sa badhyate [14]

iha—Bu dünyada; **karmaṇām**—dünyasal eylemlerin; **siddhim**—gerçekleşmesini; **kāṅkṣantaḥ**—arzu eden insanlar; **devatāḥ**—yanı tanrılara; **yajante**—ibadet ederler; **hi**—çünkü; **mānuṣe loke**—insan boyutunda; **karma-chā**—eylemden kaynaklanan; **siddhiḥ**—meyve (cennete ulaşma, vb.); **kṣipram**—çok çabuk; **bhavati**—ortaya çıkar.

chātuḥ-varṇyam—Dört toplumsal kat ya da *varṇa*—*brāhmaṇa*, *kṣatriya*, *vaiśya* ve *śūdra*; **guṇa-karma-vibhāgaśaḥ**—yapının hâllerinin sınıflandırılması ve her birine ait faaliyetlere göre (bkz. 18.41-44); **mayā**—Benim tarafımdan; **sṛṣṭam**—ortaya çıkarılmıştır. **tasya**—Onun; **kartāram api**—yapanı olmama rağmen; **viddhi**—bil; **mām**—Beni; **akartāram**—yapmayan olarak; **avyayam**—ve değişmez.

karmāṇi—Eylemler; **mām**—Beni; (**jīvam iva**)—canlı varlıklar gibi; **na limpanti**—bağlamazlar veya lekelemezler; **me**—Bende; **karma-phale**—eylemin meyveleri için; **sprhā**—arzu; **na (asti)**—yoktur. **yaḥ**—O kişi ki; **iti**—böyle; **mām abhijānāti**—bilir Beni doğru şekilde (Yüce Tanrı olarak); **saḥ**—o; **karmabhiḥ**—*karma* tarafından; **na badhyate**—tutsak edilmez.

12 Eylemlerinin meyvelerini arzulayan kişiler tanrılara ibadet ederler, çünkü insan boyutunda, eylemler çok çabuk meyve verir.

13 Maddesel yapının hâllerine göre sınıflandırılmış olan dört toplumsal kat ve her birinin kendi faaliyetleri Benim tarafımdan tezahür ettirilmiştir. Bunu yapan Ben olduğum halde, Benim yapan olmadığımı ve değişmez olduğumu bil.

14 Ben asla eyleme ortak olmam ve eylemin meyvelerini de arzulamam. Beni (dünyasal eyleme aşkın Yüce Tanrı olarak) böyle bilen kişi asla eyleme tutsak olmaz.

एवं ज्ञात्वा कृतं कर्म पूर्वैरपि मुमुक्षुभिः ।
 कुरु कर्मैव तस्मात्त्वं पूर्वं: पूर्वतरं कृतम् ॥१५॥
 किं कर्म किमकर्मेति कवयोऽप्यत्र मोहिताः ।
 तत्ते कर्म प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वा मोक्षयसेऽशुभात् ॥१६॥
 कर्मणो ह्यपि बोद्धव्यं बोद्धव्यं च विकर्मणः ।
 अकर्मणश्च बोद्धव्यं गहना कर्मणो गतिः ॥१७॥

evam jñātvā kṛtam karma, pūrvair api mumukṣubhiḥ
 kuru karmaiva tasmāt tvaṁ, pūrvaiḥ pūrvataram kṛtam [15]
 kiṁ karma kim akarmeti, kavayo 'py atra mohitāḥ
 tat te karma pravakṣyāmi, yaj jñātvā mokṣyase 'subhāt [16]
 karmaṇo hy api boddhavyam, boddhavyam cha vikarmaṇaḥ
 akarmaṇaś cha boddhavyam gahanā karmaṇo gatiḥ [17]

pūrvaiḥ—Geçmiş zamanların; mumukṣubhiḥ api—özgürlük arayışçıları; evam—bunu; jñātvā—bilerek; karma—karşılıksız eylem; kṛtam—yerine getirdiler. tasmāt—Bu nedenle; tvam—sen; eva—kuşkusuz; pūrvaiḥ—Janaka ve diğerlerini gibi kadim mahājanalar, aziz mertebesindeki yüce kişiler tarafından; pūrvataram kṛtam—geçmişte yapıldığı şekilde; karma—karşılıksız eylem yolunu; kuru—benimsemelisin.

kim karma—Eylem nedir? kim akarma—Eylemsizlik nedir? iti atra—Bu konuda; kavayaḥ api—bilgili kişiler bile; mohitāḥ (bhavanti)—şaşkınlığa düşerler. (ataḥ)—Bu nedenle; te—sana; tat karma—karma ve akarma, eylem ve eylemsizlik nedir; pravakṣyāmi—anlatacağım; yat jñātvā—ki onu bilerek; aśubhāt—kötülüklerden; mokṣyase—kurtulacaksınız;

karmaṇaḥ api boddhavyam—(Vedalar tarafından) belirlenmiş eylem anlaşılmalıdır; cha—ve; vikarmaṇaḥ boddhavyam—(Vedalar tarafından) yasaklanmış eylem anlaşılmalıdır; cha—ve; akarmaṇaḥ boddhavyam—eylemden vazgeçme anlaşılmalıdır; hi—çünkü; karmaṇaḥ—eylemin; gatiḥ—gerçek doğasını; gahanā—kavramak çok zordur.

15 Geçmiş zamanların özgürlük arayışçıları, bu temel ilkeyi bildikleri için, meyve veren bütün işlerden vazgeçtiler ve tüm görevlerini kişisel çıkar gözetmeden Bana sunu olarak yerine getirdiler. Benzer şekilde, sen de, geçmişte aziz mertebesindeki yüce kişilerin yaptığı gibi, bu karşılıksız eylem *yogasını* benimsemelisin.

16 Eylem nedir? Eylemsizlik nedir? Bilgi sahibi kişiler bile bunu anlamakta zorlanırlar. Onun için, şimdi seni bu konuda aydınlatacağım, bunu bilerek kötülüklerden kurtulacaksın.

कर्मण्यकर्म यः पश्येदकर्मणि च कर्म यः ।
 स बुद्धिमान्मनुष्येषु स युक्तः कृत्स्नकर्मकृत् ॥१८॥
 यस्य सर्वे समारम्भाः कामसंकल्पवर्जिताः ।
 ज्ञानाग्निदग्धकर्माणं तमाहुः पण्डितं बुधाः ॥१९॥
 त्यक्त्वा कर्मफलासङ्गं नित्यतृप्तो निराश्रयः ।
 कर्मण्यभिप्रवृत्तोऽपि नैव किञ्चित्करोति सः ॥२०॥

karmaṇy akarma yaḥ paśyed, akarmaṇi cha karma yaḥ
 sa buddhimān manuṣyeṣu, sa yuktaḥ kṛtsna-karma-kṛt [18]
 yasya sarve samārambhāḥ, kāma-saṅkalpa-varjitāḥ
 jñānāgni-dagdha-karmāṇam, tam āhuḥ paṇḍitaṁ budhāḥ [19]
 tyaktvā karma-phalāsaṅgam, nitya-tṛpto nirāśrayaḥ
 karmaṇy abhipravṛtto 'pi, naiva kiñchit karoti saḥ [20]

yaḥ—O kişi ki; akarma—eylemsizliği; karmaṇi—eylem içinde; paśyet—görür; cha—ve; yaḥ—o kişi ki; karma—eylemi; akarmaṇi—eylemsizlikte; (paśyet)—görür; manuṣyeṣu—insanlar içinde; saḥ buddhimān—o kişi akıllıdır. saḥ yuktaḥ—O bir yogidir; kṛtsna-karma-kṛt—bütün eylemlerin yapanı.

yasya—O kişi ki; sarve—her; samārambhāḥ—girişimi; kāma-saṅkalpa-varjitāḥ—meyvesel arzudan arınmıştır; jñāna-agni-dagdha-karmāṇam—ve bütün eylemleri bilgi ateşinde yakmıştır; budhāḥ—bilgeler; āhuḥ paṇḍitam—bilgili; tam—olarak tanımlarlar onu.

(yaḥ)—O kişi ki; tyaktvā—terk ederek; karma-phala-āsaṅgam—eylemin meyvelerine bağlılığı; nirāśrayaḥ—dünyasal bağımlılıktan özgürdür; nitya-tṛptaḥ—ve içteki ebedî mutluluktan hoşnuttur; saḥ—o; karmaṇi—her türlü faaliyetle; abhipravṛttaḥ api—tam olarak meşgul olsa da; kiñchit eva—hiçbir şey; na karoti—yapmaz.

17 Eylemin gerçek yapısını kavramak zordur. Kişinin belirlenmiş eylemi, yasaklanmış eylemi ve eylemsizliği anlaması gerekir.

18 Eylemsizlikte eylemi, eylemde ise eylemsizliği gören kişi insanlar içinde bilge olandır. O bir yogidir ve bütün eylemlerin yapanıdır.

19 Her eylemi meyvesel arzudan arınmış olan ve bütün eylemleri bilgi ateşinde yakan kişi, bilgiler tarafından bilgili insan olarak tanımlanır.

निराशीर्यतचित्तात्मा त्यक्तसर्वपरिग्रहः ।
 शारीरं केवलं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषम् ॥२१॥
 यदृच्छालाभसन्तुष्टो द्वन्द्वातीतो विमत्सरः ।
 समः सिद्धावसिद्धौ च कृत्वापि न निबध्यते ॥२२॥

nirāśīr yata-chittātāmā, tyakta-sarva-parigrahaḥ
 śārīraṁ kevalaṁ karma, kurvan nāpnoti kilbiṣam [21]
 yaḍṛchchhā-lābha-santuṣṭo, dvandvātīto vimatsaraḥ
 samaḥ siddhāv asiddhau cha, kṛtvāpi na nibadhyate [22]

nirāśīḥ — Arzusuz; yata-chitta-ātāmā — kontrol altına alınmış zihin ve bedene sahip;
 tyakta-sarva-pari-grahaḥ — tüm sahiplenmeyi ve elde etmeyi terk etmiş; (saḥ) — o
 kişi; kevalam — sadece; śārīram-karma — bedeni ayakta tutma eylemini; kurvan
 (api) — yerine getirdiği halde; kilbiṣam — günaha; na āpnoti — maruz kalmaz.

yaḍṛchchhā-lābha-santuṣṭaḥ — O anda elde olanla yetinen; dvandva-aītaḥ —
 sıcak ve soğuk, zevk ve acı, hoşlanma ve nefret gibi ikiliklerin ötesinde olan;
 vimatsaraḥ — kıskançlık beslemeyen; cha — ve; samaḥ — dengede; (janaḥ) — bir
 insan; (karma) — eylem; kṛtvā api — yerine getiriyor olsa da; siddhau-asiddhau —
 eylemin başarılı ya da başarısız olma durumunda; na nibadhyate — tutsak olmaz.

20 İçsel ebedî mutlulukta tam olarak doyuma ulaşmış
 ve dünyasal bağımlılıktan özgür olmuş böyle bir insan,
 tamamen faal olsa bile, eylemin meyvelerine bağlanmaktan
 vazgeçerek, hiçbir şey yapmaz.

21 Zihni ve bedeni akılla kontrol ederek ve her türlü
 sahiplenmeyi ve elde etmeyi bırakarak arzusuz olan,
 sadece bedenini ayakta tutan maddesel nesnelere edinmek
 için faaliyet gösterebilen böyle bir insan, günah ya da
 sevap olsun hiçbir tepki almaz.

22 Elde olanla yetinen, (zevk ve acı, hoşlanma ve nefret
 gibi) ikiliklerden etkilenmeyen böyle bir kişide kıskançlık
 bulunmaz. O dengededir, başarı ya da yenilgide ne keyiflenir
 ne kederlenir. Faal olduğu halde, hiçbir eyleme tutsak
 olmaz.

गतसङ्गस्य मुक्तस्य ज्ञानावस्थितचेतसः ।
यज्ञायाचरतः कर्म समग्रं प्रविलीयते ॥२३॥

**gata-saṅgasya muktasya, jñānāvasthita-chetasah
yajñāyācharataḥ karma, samagram̄ praviliyate [23]**

muktasya—Özgür olan; **jñāna-avasthita-chetasah**—idrak sahibi; **yajñāya**—*yajñā* için, yani Yüce Tanrı'yı hoşnut etmek için; **karma ācharataḥ**—eylem yapan; **gata-saṅgasya**—bağımlılıktan kurtulmuş o kişi için; **samagram**—bütün; (**karma**)—eylem; **praviliyate**—dağılıp gider, yani hiçbir tepki yaratmaz.

23 Bağlarından arınmış, aydınlanmış ve özgürlüğe ulaşmış kişinin bütün eylemleri, adak ruhuyla yapıldığı zaman tamamen dağılıp gider.

Yorum

Karşılıksız eylem *yogasını* uygulayan kişinin eylemleri, Karma-mīmāṃsaka adıyla bilinen filozofların düşündüklerinin aksine *apūrva* ile nihayet bulmaz. Karma-mīmāṃsakalar yani maddeci rasyonalistler, etik ancak ateist ideolojilerine göre, iyi eylemlerin *apūrva* diye bilinen ve ölümden sonra sırası geldiğinde meyve vermesi gereken görünmez, süptil bir enerji yarattığını iddia ederler. Bu meyvenin daha sonra başkalarıyla paylaşılabilceği doğrultusundaki anlayışları, *karmanın* yani eylemin ebedi olduğunu göstermek içindir, ancak bu anlayış Yüce Otokratın mevcudiyetini hesaba katmaz.

Dolayısıyla Śrī Kṛṣṇa'nın *samagram̄ praviliyate*, “Bütün eylemler dağılıp gider” ifadesi, özgür ruhların eylemleri belirsiz dünyasal bir sonuç yani *apūrva* yaratacağı anlamına gelecek şekilde yanlış yorumlanmamalıdır. Aksine, Yüce Tanrı belirtmektedir ki, özverili bir *karma-yoginin* Kendisine sunduğu eylemler, bu dünyasal boyutta, başkalarına ne zevk ne de acı verecek sonuçlar doğurur.

ब्रह्मार्पणं ब्रह्म हविर्ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा हुतम् ।
 ब्रह्मैव तेन गन्तव्यं ब्रह्मकर्मसमाधिना ॥२४॥
 दैवमेवापरे यज्ञं योगिनः पर्युपासते ।
 ब्रह्माग्नावपरे यज्ञं यज्ञेनैवोपजुह्वति ॥२५॥
 श्रोत्रादीनीन्द्रियाण्यन्ये संयमाग्निषु जुह्वति ।
 शब्दादीन् विषयानन्य इन्द्रियाग्निषु जुह्वति ॥२६॥

brahmārpaṇam brahma havir, brahmāgnau brahmaṇā hutam
 brahmaiva tena gantavyam, brahma-karma-samadhinā [24]
 daivam evāpare yajñam, yoginaḥ paryupāsate
 brahmāgnāv apare yajñam, yajñenaivopajuhvati [25]
 śrotrādīnīndriyāṅy anye, saṁyamāgniṣu juhvati
 śabdādīn viṣayān anya, indriyāgniṣu juhvati [26]

arpaṇam (bhavati)—Adak gereçleri örneğın *sruk, sruvā* yani kaşık, kepeç, vb., sayılır; **brahma**—Brahman; **brahmaṇā** (*havana kartā*)—Brahman olan *brāhmaṇa* sunucu tarafından; **brahma-agnau**—Brahman'ın adak ateşine; **hutam**—sunulan; (**arpyamāṇam**) **haviḥ**—ghee sunusu, vb.; **brahma**—Brahman; (**bhavati**)—sayılır. **brahma eva**—Brahman'a, Mutlak'a; **tena brahma-karma-samādhinā**—bilinci Brahman eylemine yoğunlaşmış kişi tarafından; **gantavyam**—ulaşılabilir.

apare—Diğer; **yoginaḥ**—(*karma-*) *yogiler*; **daivam yajñam eva**—yarı tanrılara adakla; **paryupāsate**—ibadet ederler. **apare**—Diğer (*jñāna-*) *yogiler*; **yajñena eva**—Praṇava *mantra*, Om'u titreştirmek suretiyle; **yajñam**—özbenliği (adak yağı ghee'yi temsil eden *jivātmāyi, tvam* elemanı olarak); **brahma-agnau**—Brahman ateşine (yani *tat* elemanı olarak adak ateşini temsil eden Yüce Ruh'a, Paramātmān'a); **upajuhvati**—sunarlar.

anye—Diğerleri (*naiṣṭika* yani yaşam boyu bekâret yemini edenler); **śrotrā-dīni**—işitme, vb.; **indriyāṇi**—duyuları; **saṁyama-agniṣu**—(zihinsel) öz kontrol ateşlerine; **juhvati**—sunarlar. **anye**—Diğerleri (kutsal evlilik bağı içinde olanlar); **śabda-ādīn**—ses, vb.; **viṣayān**—duyu nesnelerini; **indriya-agniṣu**—duyuların ateşlerine; **juhvati**—sunarlar.

24 Kepçe Brahman'dır, sunu Brahman tarafından Brahman ateşine sunulan Brahman'dır. Bilinci tam olarak Brahman eylemine yoğunlaşmış kişi kuşkusuz Brahman'a, Mutlak'a ulaşır.

25 Bazı *yogiler*, yarı tanrılara adaklar sunarlar, diğerleri ise Praṇava *mantra*, Om'u titreştirip özbenliği Brahman ateşine sunarlar.

26 Bazıları duyma, dokunma, görme, tat alma ve koklama duyularını öz kontrol ateşine sunarlar; diğerleri ise ses,

सर्वाणीन्द्रियकर्माणि प्राणकर्माणि चापरे ।
 आत्मसंयमयोगाग्नौ जुह्वति ज्ञानदीपिते ॥२७॥
 द्रव्ययज्ञास्तपोयज्ञा योगयज्ञास्तथापरे ।
 स्वाध्यायज्ञानयज्ञाश्च यतयः संशितव्रताः ॥२८॥
 अपाने जुह्वति प्राणं प्राणेऽपानं तथापरे ।
 प्राणापानगती रुद्ध्वा प्राणायामपरायणाः ।
 अपरे नियताहाराः प्राणान् प्राणेषु जुह्वति ॥२९॥

sarvāṇīndriya-karmāṇi, prāṇa-karmāṇi chāpare
 ātma-saṁyama-yogāgnau, juhvati jñāna-dīpīte [27]
 dravya-yajñās tapo-yajñā, yoga-yajñās tathāpare
 svādhyāya-jñāna-yajñās cha, yatayaḥ saṁśīta-vratāḥ [28]
 apāne juhvati prāṇam, prāṇe 'pānam tathāpare
 prāṇāpāna-gatī ruddhvā, prāṇāyāma-parāyaṇāḥ
 apare niyatāhārāḥ, prāṇān prāṇeṣu juhvati [29]

apare—Diğerleri (saf özbenlik [*tvam*] idraki için meditasyonda olan mistik *yogiler*); **sarvāṇi**—bütün; **indriya-karmāṇi**—duyuların işlevlerini; **cha**—ve; **prāṇa-karmāṇi**—vazgeçilmez on yaşamsal havanın işlevlerini; **jñānadīpīte**—bilgiyle tutuşturulan; **ātma-saṁyama-yoga-agnau**—*yoganın* kendini arındırma ateşine; **juhvati**—sunarlar.

(**kechit**)—Bazıları; **dravya-yajñāḥ**—maddesel mülk ya da servet bağışlarlar; (**kechit**)—bazıları; **tapah-yajñāḥ**—(Chāndrāyaṇa vb. gibi) çile çekme şeklinde adak uygulamalar; **tathā-apare**—ve diğerleri; **yoga-yajñāḥ**—sekiz basamaklı mistik *yoga* uygulaması şeklinde adak yaparlar; (**kechana**)—ve yine bazıları; **svādhyāya-jñāna-yajñāḥ cha**—*Vedaların* zikredilmesi ve iç gözlem yaparak incelenmesi şeklinde 'bilgi adağı' uygulayanlardır. (**ete sarve**)—Bütün bu insanlar; **yatayaḥ**—gayretlidirler; **saṁśīta-vratāḥ**—vazgeçilmez yeminlerin uygulayıcılarıdır.

apare—Diğerleri; **juhvati apāne prāṇam**—nefes alırken giren havayı çıkan havayla birleştirirler (*pūraka*). **tathā**—Benzer şekilde; **prāṇe apānam**—nefes verirken çıkan havayı giren havaya (*rechaka*); (**juhvati**)—sunarlar; (**cha**)—ve; **prāṇa-apāna-gatī**—*prāṇa* ve *apānanın* ikisinin birden akışını, nefesi tutup (*kumbhaka*); **ruddhvā**—durdurarak; **prāṇāyāma-parāyaṇāḥ (bhavanti)**—onlar azimle nefes kontrolü (*prāṇāyāma*) uygulamalar. **apare**—Diğerleri; **niyata-āhārāḥ**—besin alımlarını azaltarak; **prāṇān**—duyular; **prāṇeṣu**—yaşamsal havaya, *prāṇa-vayuya*; **juhvati**—sunarlar;

dokunma, form, tat ve kokuya ait duyu nesnelere duyuların ateşine sunarlar.

27 Yine, duyuların bütün işlevlerini ve yaşam güçlerini *yoganın* bilgi ile tutuşturulan kendini arındırma ateşine sunan *yogiler* vardır.

सर्वेऽप्येते यज्ञविदो यज्ञक्षयितकल्मषाः ।
यज्ञशिष्टामृतभुजो यान्ति ब्रह्म सनातनम् ॥३०॥
नायं लोकोऽस्त्ययज्ञस्य कुतोऽन्यः कुरुसत्तम ॥३१॥

sarve 'py ete yajña-vido, yajña-kṣayita-kalmaṣāḥ
yajña-śiṣṭāmṛta-bhujo, yānti brahma sanātanam [30]
nāyaṁ loko 'sty ayajñasya, kuto 'nyaḥ kuru-sattama [31]

ete sarve api—Bütün bu insanlar; **yajña-vidah**—adağı bilenlerdir. **yajña-kṣayita-kalmaṣāḥ**—Adak uygulaması sayesinde günahın arınmışlardır; **yajña-śiṣṭa-amṛta-bhujaḥ**—onlar adağın nektarı artıklarının tadına varırlar; **yānti sanātanam**—ve ulaşırlar ebedî; **brahma**—Brahman'a, Mutlak Gerçeğe.

(he) kuru-sattama—Ey Arjuna, Kuruların en üstünü; **ayajñasya**—adak yerine getirmeyen kişiye; **ayam lokah (api)**—hatta bu dünya (yani sıradan zevklerin bulunduğu insan boyutu) bile; **na asti**—nasip olmaz. **kutaḥ (prāptavyaḥ)**—Öyleyse, onun ulaşması nasıl mümkün olur; **anyaḥ (lokaḥ)**—bir sonraki dünyaya (ya da cennete)?

28 Uygulamalarında samimi ve yeminlerine sadık olan bazı kişiler mallarını adarlar, bazıları adak olarak katı çileler çekerler, bazıları adak olarak sekiz basamaklı mistik *yoga* uygularlar, diğerleri ise *Vedaları* zikrederek ve iç gözlem amacıyla inceleyerek 'bilgi adağı' yerine getirirler.

29 Diğerleri nefes kontrolü uygularlar. Sağ burun deliğini kapatıp soldan nefes alarak giren havayı çıkan havayla birleştirirler; sol burun deliğini kapatıp sağdan nefes vererek, aynı şekilde, çıkan havayı giren havaya sunarlar; sonra her iki burun deliğini de kapatıp giren ve çıkan havayı kontrol ederler. Duyu kontrolünün diğer uygulayıcıları ise besin tüketimlerini azaltmak suretiyle tüm duyuları yaşamsal havaya sunarlar.

30 Bu insanların hepsi de adağı bilenlerdir, adakla arınanlardır. Onlar adağın nektarı artıklarının tadına vararak, Mutlak'ın ebedî boyutuna ulaşırlar.

31 Ey Arjuna, Kuruların en önde geleni, insanın adak olmadan, değil bir sonrakinde, bu dünyada bile doyuma ulaşması mümkün değildir.

एवं बहुविधा यज्ञा वितता ब्रह्मणो मुखे ।
 कर्मजान् विद्धि तान् सर्वानिवं ज्ञात्वा विमोक्ष्यसे ॥३२॥
 श्रेयान् द्रव्यमयाद्यज्ञाज्ज्ञानयज्ञः परन्तप ।
 सर्वं कर्माखिलं पार्थ ज्ञाने परिसमाप्यते ॥३३॥
 तद्विद्धि प्रणिपातेन परिप्रश्नेन सेवया ।
 उपदेक्ष्यन्ति ते ज्ञानं ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः ॥३४॥

evam bahu-vidhā yajñā, vitatā brahmaṇo mukhe
 karma-jān viddhi tān sarvān, evam jñātvā vimokṣyase [32]
 śreyān dravyamayād yajñāj jñāna-yajñāḥ parantapa
 sarvaṁ karmākhilam pārtha, jñāne parisamāpyate [33]
 tad viddhi praṇipātena, paripraśnena sevayā
 upadekṣyanti te jñānam, jñāninas tattva-darśinaḥ [34]

evam—Nitekim; bahu-vidhāḥ—çok değişik türden; yajñāḥ—adaklar; brahmaṇaḥ-mukhe—Vedalar’ın sözcüsü tarafından; vitatāḥ—net bir şekilde anlatılmıştır. (tvam)—Sen; tān sarvān—tüm o adakların; karma-jān—düşünce, söz ve fiil olarak eylemden doğduğunu; viddhi—bilmelisin. evam—Bunu; jñātvā—bilerek; vimokṣyase—eylemin esaretinden kurtulacaksın.

(he) parantapa pārtha—Ey Arjuna, düşmanı dize getiren; jñāna-yajñāḥ—‘bilgi adağı’; śreyān—daha iyidir; dravya-mayāt—maddelerin; yajñāt—adağından; (yataḥ)—çünkü; sarvam—bütün; karma—eylem; akhīlam (sat)—her yönüyle, meyvesi de dahil; jñāne—bilgide; parisamāpyate—sonlanır.

tat—O türlü bilgi; praṇipātena—boyun eğerek, tevazulu saygı sunarak; paripraśnena—yerinde sorular sorarak; sevayā—ve içtenlikli hizmetle; viddhi—bilinmelidir. tattva-darśinaḥ—Yüce Mutlak Gerçeęin ilahî vahyine sahip olan; jñāninaḥ—kutsal metinlere vakfı kişiler; te—sana; jñānam—bilgi; upadekṣyanti—aktaracaklardır.

32 Nitekim *Vedalar*’da ve onları destekleyen kutsal metinlerde pek çok adak türünden söz edilir. Bil ki bunların hepsi (düşünce, söz ve fiili kapsayan) eylem aracılığıyla başarılır. Bunu bilerek, eylemin esaretinden özgür olacaksın.

33 Ey Arjuna, düşmanı dize getiren, ‘bilgi adağı’, maddesel nesnelere adanmasından üstündür, çünkü her türlü eylemin mükemmeliyeti, meyvesi de dahil, bilgide doruk noktaya ulaşmasıdır.

34 İtaatle, yerinde sorularla ve içtenlikli hizmetle manevî öğretmeni hoşnut ederek bilgi sahibi olabileceksin. Kutsal

यज्ज्ञात्वा न पुनर्मोहमेवं यास्यसि पाण्डव ।
येन भूतान्यशेषाणि द्रक्ष्यस्यात्मन्यथो मयि ॥३५॥
अपि चेदसि पापेभ्यः सर्वेभ्यः पापकृत्तमः ।
सर्वं ज्ञानप्लवेनैव वृजिनं सन्तरिष्यसि ॥३६॥
यथैधांसि समिद्धोऽग्निर्भस्मसात्कुरुतेऽर्जुन ।
ज्ञानाग्निः सर्वकर्माणि भस्मसात्कुरुते तथा ॥३७॥

yaj jñātvā na punar moham, evaṁ yāsyasi pāṇḍava
yena bhūtāny aśeṣāṇi, draṅśyasy ātmany atho mayi [35]
api ched asi pāpebhyaḥ, sarvebhyaḥ pāpa-kṛttamaḥ
sarvaṁ jñāna-plavenaiva, vṛjinaṁ santariṣyasi [36]
yathaidhāṁsi samiddho 'gnir, bhasmasāt kurute 'rjuna
jñānāgniḥ sarva-karmāṇi, bhasmasāt kurute tathā [37]

(he) pāṇḍava—Ey Arjuna, Pāṇḍu'nun oğlu; yat (jñānam)—o bilgiyi; jñātvā—bilerek; punaḥ—bir daha; evam—böyle; moham—yanılığa; na yāsyasi—asla maruz kalmayacaksın. yena—O bilgi aracılığıyla; aśeṣāṇi bhūtāni—en üstten en aşağıya bütün türleri; (pṛthak upādhitvena)—kendi çeşitli maddesel vasıflarının formunda görünmelerine rağmen; ātmani—atma içinde—ruhanî yapıları içinde; draṅśyasi—göreceksin; atha—ve; (draṅśyasi)—göreceksin onları; mayi—Benim içimde.

api chet—Hatta; sarvebhyaḥ pāpebhyaḥ—bütün günahkârların; pāpa-kṛttamaḥ—en günahkârı; asi—olsan; (tathāpi)—yine de; sarvam vṛjinaṁ—bütün günahları; jñāna-plavena—bilgi gemisiyle; santariṣyasi eva—aşacaksın.

(he) arjuna—Ey Arjuna; samiddhaḥ—parıldayan; agniḥ—ateş; edhāṁsi—çırayı; bhasmasāt—küle; yathā—nasıl; kurute—dönüştürür; tathā—aynı şekilde; jñāna-agniḥ—bilgi ateşi; sarva-karmāṇi—bütün karmayı (bu yaşamdaki dünyasal eylemleri ve karşı eylemleri); bhasmasāt—küle; kurute—dönüştürür.

metinlerin bilgisine vakıf olan ve Yüce Mutlak Gerçeğin doğrudan idraki bahşedilmiş aydınlanmış ruhlar, sana ilahî bilgi aktaracaklar.

35 Ey Pāṇḍava, gerçeğin bilgisi ile aydınlanınca, şu anki yanılığına bir daha düşmeyeceksin. En üstününden en aşağısına kadar bütün yaşam türlerindeki tek ruhanî yapıyı ve hepsinin Benim içimde yer aldığını göreceksin.

36 Bütün günâhkar kişilerin en günahkârı olsan bile, günahlar okyanusunu bilgi gemisi ile aşacaksın.

न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।
 तत्स्वयं योगसंसिद्धः कालेनात्मनि विन्दति ॥३८॥
 श्रद्धावान् लभते ज्ञानं तत्परः संयतेन्द्रियः ।
 ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिमचिरेणाधिगच्छति ॥३९॥
 अज्ञश्चाश्रद्धानश्च संशयात्मा विनश्यति ।
 नायं लोकोऽस्ति न परो न सुखं संशयात्मनः ॥४०॥

na hi jñānena sadṛśam, pavitram iha vidyate
 tat svayaṁ yoga-saṁsiddhaḥ, kālenātmani vindati [38]
 śraddhāvān labhate jñānam, tat-paraḥ saṁyatendriyaḥ
 jñānam labdhvā parāṁ śāntim, achireṇādhighachchati [39]
 ajñāś chāśraddadhānaś cha, saṁśayātmā vinaśyati
 nāyaṁ loko 'sti na paro, na sukhaṁ saṁśayātmanaḥ [40]

iha—Bu dünyada veya, daha önce sözü edilen riyazet, vb. uygulamalar içinde; (**kim api**) **na hi vidyate**—hiçbir şey yoktur; **jñānena sadṛśam**—bilgi kadar; **pavitram**—saf. **yoga-saṁsiddhaḥ**—(*Niškāma karma*) *yogada* başarılı olan kişi; **ātmani**—kalpteki; **tat**—o bilgiyi; **kālena**—(uzun bir) süre sonra; **svayam**—kendisi; **vindati**—fark eder.

tat-paraḥ—Adanmış; **saṁyata-indriyaḥ**—duyusal kontrole sahip kişi; **śraddhāvān**—(Yüce Tanrı'nın sözlerine ve kutsal metinlere) inançlı olduğundan; **jñānam**—bilgiye; **labhate**—ulaşır. **jñānam**—Aydınlanmaya; **labdhvā**—ulaştıktan sonra; **achireṇa**—hızla; **parāṁ śāntim**—(maddenin ötesindeki) yüce huzura; **adhigachchati**—kavuşur.

ajñāḥ—(Hayvan gibi) cahil; **cha**—ve; **aśraddadhānaḥ**—inançsız (kutsal metinlerin bilgisine rağmen, farklı yorumlarla kafası karışık olan); **saṁśaya-ātmā cha**—ve (bir miktar inancı olduğu halde başaracağından kuşku duyan) kuşkulu kişi; **vinaśyati**—talihsizliğin kurbanı olur. **saṁśaya-ātmanaḥ**—Kuşkulu kişi için; **na ayam lokah**—ne bu dünyada; **na (cha) paraḥ**—ne de bir sonrakinde; **sukham**—mutluluk; **na asti**—vardır.

37 Alev alev yanan bir ateş çırayı nasıl küle çevirirse, Ey Arjuna, bilgi ateşi de dünyasal eylemlerin hepsini yakıp kül eder.

38 Bu dünyada, bilgi kadar saf olan başka birşey yoktur. Karşılıksız eylem *yogasında* mükemmeliyete ulaşan kişi sonunda, kalbindeki bu bilgiyi doğal olarak idrak eder.

39 Bilgiye ulaşan kişi, adanmış, sadık ve duyusal kontrole sahip kişidir. Böyle bir kişi, aydınlanmaya ulaşarak kısa zamanda en büyük huzura kavuşur.

योगसंन्यस्तकर्माणं ज्ञानसंछिन्नसंशयम् ।
 आत्मवन्तं न कर्माणि निबध्नन्ति धनञ्जय ॥४१॥
 तस्मादज्ञानसंभूतं हृत्स्थं ज्ञानासिनात्मनः ।
 छित्त्वेन संशयं योगमातिष्ठोत्तिष्ठ भारत ॥४२॥

yoga-sannyasta-karmāṇaṁ, jñāna-sañchhinna-saṁśayam
 ātmavantaṁ na karmāṇi, nibadhnanti dhanañjaya [41]

tasmād ajñāna-sambhūtaṁ, hṛt-sthaṁ jñānāsinātmanaḥ
 chhittvainaṁ saṁśayam yogam, ātiṣṭhottiṣṭha bhārata [42]

(he) dhanañjaya—Ey Dhanañjaya; yoga-sannyasta-karmāṇam—sadece *nişkāma karma-yoga*, karşılıksız eylem yolunu uyguladıktan sonra *sannyāsa* veya ferâgat yoluna uygun olarak bütün eylemi durdurmuş olanı; jñāna-sañchhinna-saṁśayam—ve ilahî bilginin (*sambandha-jñāna*, bireysel ruhun Yüce Tanrı'sı ile olan ebedî hizmet ilişkisi bilgisinin) geliştirilmesiyle bütün kuşkularını yenmiş olanı; ātma-vantam—ve ruhun yapısını fark etmiş olanı; karmāṇi—eylemler; na nibadhnanti—bağlayamaz.

(he) bhārata—Ey Arjuna; tasmāt—bu nedenle; jñāna-asinā—bilgi kılıcıyla, *sambandha-jñāna*; ajñāna-sambhūtam—cehaletten doğan; hṛt-stham—kalbindeki; ātmanaḥ—sana ait; enam—bu; saṁśayam—kuşkuları; chittvā—paramparça ederek; yogam—*nişkāma karma-yogaya*—karşılıksız eylem *yogasına*; ātiṣṭha—sığın; (cha)—ve; uttiṣṭha—savaş için ayağa kalk.

40 Cahil, inançsız ve kuşkucu insan talihsizliğe mahkûmdur. Kuşkucu ruh ne bu yaşamda mutluluğa sahip olabilir ne de bir sonrakinde.

41 Ey Dhanañjaya, karşılıksız eylem yolunu izleyerek bütün dünyasal eylemlerden vazgeçtikten sonra, bütün kuşkularını bilgi ile yok eden ve içsel ilahî yapısının farkına varan kişi, asla eyleme tutsak olamaz.

42 Bu nedenle Ey Bhārata, kalbinde bulunan ve cehaletten doğan bütün bu kuşkuları bilgi kılıcıyla paramparça et. Karşılıksız eyleme sığın ve savaş için ayağa kalk!

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे ज्ञानयोगो नाम चतुर्थोऽध्यायः ॥४॥

iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryāṁ saṁhitāyāṁ vaiyāsikyāṁ
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyāṁ yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde
jñāna-yogo nāma caturtho 'dhyāyaḥ [4]

Dördüncü Bölümün Sonu

Bilgi Yolu

Śrīla Vyāsadeva tarafından
yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin
Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,
Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,
Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

पञ्चमोऽध्यायः

BEŞİNCİ BÖLÜM

Karma-sannyāsa-yoga

**Eylemden Vazgeçme
Yolu**

अर्जुन उवाच ।

संन्यासं कर्मणां कृष्ण पुनर्योगं च शंससि ।
यच्छ्रेय एतयोरेकं तन्मे ब्रूहि सुनिश्चितम् ॥१॥

श्रीभगवानुवाच ।

संन्यासः कर्मयोगश्च निःश्रेयसकरावभौ ।
तयोस्तु कर्मसंन्यासात्कर्मयोगो विशिष्यते ॥२॥
ज्ञेयः स नित्यसंन्यासी यो न द्वेष्टि न काङ्क्षति ।
निर्द्वन्द्वो हि महाबाहो सुखं बन्धात्प्रमुच्यते ॥३॥

arjuna uvācha

sannyāsam karmaṇām kṛṣṇa, punar yogam cha śamsasi
yach chhreya etayor ekam, tan me brūhi suniśchitam [1]

śrī-bhagavān uvācha

sannyāsaḥ karma-yogaś cha, niḥśreyasa-karāv ubhau
tayos tu karma-sannyāsāt, karma-yogo viśiṣyate [2]
jñeyaḥ sa nitya-sannyāsī, yo na dveṣṭi na kāṅkṣati
nirdvandvo hi mahā-bāho, sukham bandhāt pramuchyate [3]

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: **(he) kṛṣṇa**—Ey Kṛṣṇa; **(tvam)**—Sen; **karmaṇām**—eylemlerden; **sannyāsam**—vazgeçmekten; **śamsasi**—söz ediyorsun; **punaḥ**—sonra yeniden; **yogam cha**—uygulamadan, (*niṣkāma karma-yoga*, karşılıksız eylemle ilgili) *yogadan*. **me brūhi**—Lütfen bana söyle; **suniśchitam**—açıkça; **etayoḥ**—bu ikisinden; **yat tat ekam**—hangisi; **śreyah**—üstündür.

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **ubhau**—her ikisi de; **sannyāsaḥ karma-yogaḥ cha**—eylemden vazgeçme ve karşılıksız eylem yolu; **niḥśreyasa-karau**—büyük yarar getirir; **tu**—ancak; **tayoḥ**—bu ikisinden; **karma-yogaḥ**—karşılıksız eylem yolu; **karma-sannyāsāt**—eylemden vazgeçmekten; **viśiṣyate**—üstündür.

(he) mahā-bāho—Ey şanlı silahşör; **jñeyaḥ**—bilinmelidir ki; **yaḥ**—her kim; **na dveṣṭi**—ne nefret duyar; **na kāṅkṣati**—ne de arzu besler; **saḥ**—o insan; **nitya-sannyāsī**—eylem yaptığı halde, vazgeçmiştir; **hi**—çünkü; **nirdvandvaḥ**—ikilikten arınmış olan; **sukham**—kolayca; **bandhāt**—esaretten; **pramuchyate**—özgür olur.

1 Arjuna dedi ki: Ey Kṛṣṇa, Sen eylemlerden vazgeçmekten söz ediyorsun ve sonra yine, karşılıksız eylem yolundan söz ediyorsun. Bu yüzden, hangisinin üstün olduğunu lütfen açıkça söyle bana.

2 Śrī Bhagavān dedi ki: Eylemden vazgeçmek de, karşılıksız eylem yolu da büyük yarar getirir. Yine de, bil ki ikisi içinden karşılıksız eylem yolu üstündür.

3 Ey şanlı silahşör Arjuna, bil ki hoşlanma ve nefretten özgür olan kişi, eylem yapıyor olsa bile, gerçekten

सांख्ययोगौ पृथग्बालाः प्रवदन्ति न पण्डिताः ।
 एकमप्यास्थितः सम्यग्भयोर्विन्दते फलम् ॥४॥
 यत्सांख्यैः प्राप्यते स्थानं तद्योगैरपि गम्यते ।
 एकं सांख्यं च योगं च यः पश्यति स पश्यति ॥५॥
 संन्यासस्तु महाबाहो दुःखमाप्तुमयोगतः ।
 योगयुक्तो मुनिर्ब्रह्म न चिरेणाधिगच्छति ॥६॥

sāṅkhya-yogau pṛthag bālāḥ, pravadanti na paṇḍitāḥ
 ekam apy āsthitaḥ samyag, ubhayor vindate phalam [4]
 yat sāṅkhyaiḥ prāpyate sthānam, tad yogair api gamyate
 ekam sāṅkhyam cha yogam cha, yaḥ paśyati sa paśyati [5]
 sannnyāsa tu mahā-bāho, duḥkham āptum ayogataḥ
 yoga-yukto munir brahma, na chireṇādhigachchhati [6]

bālāḥ—Çocuk gibi olanlar, akılsızlar; **pravadanti**—derler ki; **sāṅkhya-yogau**—vazgeçme ve (*karma-*) *yoga* yolları; **pṛthag**—ayrıdır; (**tu**)—oysa; **paṇḍitāḥ**—bilgi sahibi kişiler; **na (vadanti)**—böyle söylemezler. **ekam api**—Sadece birini; **samyak āsthitaḥ**—mükemmel şekilde benimseyen bir insan; **ubhayoḥ**—her ikisinin birden; **phalam**—sonucuna; **vindate**—ulaşır.

yat sthānam—O aşama ki; **sāṅkhyaiḥ**—vazgeçme ile (*sannyāsa*); **prāpyate**—elde edilir; **tat (sthānam)**—o aşamaya; **yogaiḥ api**—*nişkāma karma-yoga* ile de; **gamyate**—ulaşılır; **yaḥ**—O kişi ki; (**vivekena**)—doğru değerlendirerek; **sāṅkhyam cha yogam cha**—hem *sannyāsayı* hem de *karma-yogayı*; **ekam paśyati**—eşit görür; **saḥ**—o; **paśyati**—görür.

(**he**) **mahā-bāho**—Ey yiğitlerin en üstünü; **ayogataḥ**—*nişkāma karma-yoga* olmadan; **sannyāsaḥ**—vazgeçme; **duḥkham āptum**—kederin nedeni; (**bhavati**)—olur; **tu**—oysa; **yoga-yuktaḥ**—*nişkāma karma-yoga* yerine getiren kişi; **munih (san)**—bilgi adamı olduğu için; **na chireṇa**—çok kısa zamanda; **brahma**—Mutlak'a; **adhigachchhati**—ulaşmaya muktedir olur.

vazgeçmiştir; çünkü ikilikten özgür olan kolayca esaretten kurtuluşa erer.

4 Vazgeçme yolu (*sāṅkhya-yoga*) ve karşılıksız eylem yolu (*karma-yoga*) akılsız kişiler tarafından ayrı yollar olarak kabul edilir, ama bilgi sahibi kişiler tarafından değil. Bu yollardan herhangi birini mükemmel şekilde izleyen kişi her ikisinin sonucunu elde edecektir.

5 Eylemden vazgeçerek ulaşılan mertebeye karşılıksız eylem yaparak da ulaşılır. Bu iki yolun bir ve aynı olduğunu gören kişi, gerçekten görür.

योगयुक्तो विशुद्धात्मा विजितात्मा जितेन्द्रियः ।
 सर्वभूतात्मभूतात्मा कुर्वन्नपि न लिप्यते ॥७॥
 नैव किञ्चित्करोमीति युक्तो मन्येत तत्त्ववित् ।
 पश्यञ्शृण्वन्स्पृशञ्जिघ्रन्नश्नन्नाच्छन्त्वपञ्चसन् ॥८॥
 प्रलपन्विसृजन्गृह्णन्निमिषन्निमिषन्नपि ।
 इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेषु वर्तन्त इति धारयन् ॥९॥

yoga-yukto viśuddhātmā, vijitātmā jitendriyaḥ
 sarva-bhūtātmabhūtātmā, kurvann api na lipyate [7]
 naiva kiñchit karomīti, yukto manyeta tattva-vit
 paśyañ śr̥ṇvan spr̥śañ jighrann, aśnan gachchhan svapañ śvasan [8]
 pralapan viśr̥jan gr̥hṇann, unmiṣan nimiṣann api
 indriyāṇīndriyārtheṣu, vartanta iti dhārayan [9]

yoga-yuktaḥ—Böyle bir *yoga* uygulamasıyla uğraşan; **vijita-ātmā**—zihinsel kontrole sahip; **viśuddha-ātmā**—temiz kalpli insan; **jita-indriyaḥ**—ki o duyular üzerinde hakimiyete sahiptir; **sarva-bhūta-ātmabhūta-ātmā (san)**—tüm varlığı, bütün varlıklara karşı sevgi ve şefkatin egemen olduğu mertebeye ulaşmış olduğu için; **kurvan api**—eylem yaptığı halde; **na lipyate**—iştirak etmez.

yuktaḥ tattva-vit—Kendini idrak etmiş bir *karma-yogī*; **paśyan**—görme; **śr̥ṇvan**—duyma; **spr̥śan**—dokunma; **jighrañ**—koku alma; **aśnan**—yeme; **gachchhan**—hareket etme; **svapan**—uyuma; **śvasan**—soluma; **pralapan**—konuşma; **viśr̥jan**—boşaltma; **gr̥hṇan**—nesneleri elle kavrama; **unmiṣan**—ve açma; **nimiṣan**—ve kapatma gözleri yani göz kırpmaya; **api**—işlevleri ile uğraşsa da; **dhārayan**—anlayarak; **iti**—onu ki; **indriyāṇī**—duyular, örneğin gözler, vb.; **indriya-artheṣu**—kendilerine ait, form vb. duyu nesnelileriyle bağlantılı olarak; **vartante**—işlev görmekteler; **iti manyeta**—şöyle düşünür; **(aham)**—“Ben; **kiñchit eva**—hiçbir şey; **na karomi**—yapmıyorum”.

⑥ Ey şanlı kahraman, karşılıksız eylem olmadan, sadece eylemden vazgeçmek kederin nedenidir. Oysa kendisini karşılıksız eyleme veren akıllı insan kısa sürede Mutlak'a ulaşır.

⑦ *Yoga* ile bu şekilde uğraşan temiz kalpli insan zihnini ve duyularını kontrol eder. Bütün varlıklara karşı sevgi ve şefkat dolu hâle geldiği için, tam anlamıyla faal olsa da, asla hiçbir eyleme iştirak etmez.

ब्रह्मण्याधाय कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा करोति यः ।
 लिप्यते न स पापेन पद्मपत्रमिवाम्भसा ॥१०॥
 कायेन मनसा बुद्ध्या केवलैरिन्द्रियैरपि ।
 योगिनः कर्म कुर्वन्ति सङ्गं त्यक्त्वात्मशुद्धये ॥११॥

brahmaṇy ādhāya karmāṇi, saṅgam tyaktvā karoti yaḥ
 lipyate na sa pāpena, padma-patram ivāmbhasā [10]

kāyena manasā buddhyā, kevalair indriyair api
 yoginaḥ karma kurvanti, saṅgam tyaktvātma-śuddhaye [11]

yaḥ—O kişi ki; **saṅgam**—bağlılığı; **tyaktvā**—bırakmış olduğundan; **karmāṇi**—tüm eylemleri; **brahmaṇi**—Yüce Tanrı’ya; **ādhāya**—sunarak; **karoti**—hareket eder; **saḥ**—o; **pāpena**—kötülükten (veya iyilikten); **na lipyate**—etkilenmez; **ambhasā**—sudan; (**na lipyate**)—etkilenmeyen; **padma-patram iva**—lotus yaprağı gibi.

yoginaḥ—Karma-yogiler; **saṅgam**—(eylemin meyvelerine) bağlılıktan; **tyaktvā**—vazgeçerek; **ātma-śuddhaye**—kalbin arınması, öz arınma için; **kevalaiḥ**—sadece; **kāyena**—bedenle; **manasā**—zihinle; **buddhyā**—akılla; **indriyaiḥ**—ve hatta duyuyla; **karma kurvanti**—eylem yerine getirirler.

8, 9 Kendini idrak etmiş olan *karma-yogī* görme, duyma, dokunma, koklama, yeme, hareket etme, uyuma, soluma, konuşma, boşaltma, nesnelere kavrama, göz kırpmaya ve benzeri faaliyetler yerine getirir ve şunu anlar: “Benim duyu organlarım—gözlerim, kulaklarım, derim, burnum ve dilim—kendilerine ait olan form, ses, dokunma, koku ve tat nesneleriyle meşguller.” Dolayısıyla, şöyle düşünür, “Ben hiçbir eylem yapmıyorum.”

10 Lotus yaprağı suda durduğu halde nasıl ondan etkilenmezse, bu dünyada yaşadığı halde, bütün eylemlerini karşılık beklemeden Yüce Tanrı’ya sunan kişi, günahla kirlenmez.

11 *Karma-yogiler*, kendilerini arındırmak için bağlılıktan vazgeçerek, eylemleri sadece beden, zihin, akıl ve hatta duyuyla yerine getirirler.

युक्तः कर्मफलं त्यक्त्वा शान्तिमाप्नोति नैष्ठिकीम् ।
 अयुक्तः कामकारेण फले सक्तो निबध्यते ॥१२॥
 सर्वकर्माणि मनसा संन्यस्यास्ते सुखं वशी ।
 नवद्वारे पुरे देही नैव कुर्वन्न कारयन् ॥१३॥
 न कर्तृत्वं न कर्माणि लोकस्य सृजति प्रभुः ।
 न कर्मफलसंयोगं स्वभावस्तु प्रवर्तते ॥१४॥

yuktaḥ karma-phalaṁ tyaktvā, śāntim āpnoti naiṣṭhikīm
 ayuktaḥ kāma-kāreṇa, phale saktō nibadhyate [12]
 sarva-karmāṇi manasā, sannasyāste sukhaṁ vaśī
 nava-dvāre pure dehī, naiva kurvan na kārayan [13]
 na kartṛtvaṁ na karmāṇi, lokasya sṛjati prabhuḥ
 na karma-phala-saṁyogaṁ, svabhāvas tu pravartate [14]

yuktaḥ—Karşılıksız eylem *yogasının* izdeşçisi olan bir *nişkāma karma-yogī*;
karma-phalam—eylemin meyvelerinden; **tyaktvā**—vazgeçerek; **naiṣṭhikīm**—
 kesintisiz; **śāntim**—huzur, yani özgürlük; **āpnoti**—elde eder; (**kintu**)—oysa; **ayuktaḥ**—
 bir *sakāma-karmī*, meyve işçisi; **kāma-kāreṇa**—meyvesel arzular besleyerek; **phale**—
 eylemin meyvelerine; **saktaḥ (san)**—bağlı olduğundan; **nibadhyate**—esir olur.

manasā—Zihinsel olarak; **sarva-karmāṇi**—bütün eylemlerden; **sannasya**—
 vazgeçip; **vaśī**—duyularına hakim olan; **dehī**—bedenlenmiş varlık; **na eva kurvan**—
 ne eylem yaparak; **na kārayan**—ne de başkalarının işine neden olarak; **nava-dvāre-**
pure—dokuz kapılı şehirde; **sukham**—mutluluk içinde; **āste**—kalır.

prabhuḥ—Tanrı; **lokasya**—kimsenin; **kartṛtvaṁ**—kendisini ‘yapan’ olarak
 gören nefsinin; **na sṛjati**—yaratmaz; **na karmāṇi**—ne eylemlerini; **na karma-phala-**
saṁyogam—ne de eylemlerin meyvelerle olan ilişkilerini; **tu**—ama; **svabhāvaḥ**—
 onların (ezelden beri cehaletten oluşan) yapısı; **pravartate**—bunları başlatır.

12 Maddesel koşullanmadan uzak olan (*nişkāma karma-*
yogī, eyleminin meyvelerine bağlanmaktan vazgeçerek
 sürekli huzura kavuşur, yani eylemlerden ve karşı eylemler-
 den özgür olur. Oysa meyve işçisi (*sakāma-karmī*), eylemler-
 ninin meyvelerine takılıp kalır ve çabalarının tutsağı olur.

13 Duyu kontrolüne sahip olan bedenlenmiş canlı varlık,
 bütün eylemlerden zihinsel olarak vazgeçerek, dokuz kapılı
 şehirde* mutlu yaşar, ne eylemde bulunur ne de başkalarının
 işine neden olur.

* Dokuz kapılı beden—iki göz, iki burun deliği, iki kulak, ağız, anus ve üreme organı.

नादत्ते कस्यचित्पापं न चैव सुकृतं विभुः ।
 अज्ञानेनावृतं ज्ञानं तेन मुह्यन्ति जन्तवः ॥१५॥
 ज्ञानेन तु तदज्ञानं येषां नाशितमात्मनः ।
 तेषामादित्यवज्ज्ञानं प्रकाशयति तत्परम् ॥१६॥
 तद्बुद्ध्यस्तदात्मानस्तन्निष्ठास्तत्परायणाः ।
 गच्छन्त्यपुनरावृत्तिं ज्ञाननिर्धूतकल्मषाः ॥१७॥

nādatte kasyachit pāpaṁ, na chaiva sukr̥taṁ vibhuḥ
 ajñānenāvṛtaṁ jñānaṁ, tena muhyanti jantavaḥ [15]
 jñānena tu tad ajñānaṁ, yeṣāṁ nāśitam ātmanaḥ
 teṣāṁ ādityavaj jñānaṁ, prakāśayati tat param [16]
 tad-buddhayas tad-ātmānas, tan-niṣṭhās tat-parāyaṇāḥ
 gachchhanty apunar-āvṛttim, jñāna-nirdhūta-kalmaṣāḥ [17]

vibhuḥ—Kendi kendine yeten Yüce Tanrı; **kasyachit**—hiç kimsenin; **na pāpam**—ne günahını; **sukṛtam cha na eva**—ne sevabını; **ādatte**—kabul eder. **jñānam**—Bilgi; **ajñānena**—canlı varlığın maddesel dünyadan zevk alma arzusunu tatmin etmek için cehaletle—Yüce Tanrı'nın dışsal enerjisiyle (*avidya-śakti*); **āvṛtam**—örtülü; (*bhavati*)—hâldedir; **tena**—böylece; **jantavaḥ**—canlı varlıklar (yapısal olarak ruhanî oldukları halde); **muhyanti**—bedeni özbenlik sanarak yanılgıya düşerler.

tu—Oysa; **yeṣāṁ**—onlar için ki; **tat ajñānam**—böylesi cehalet; **ātmanaḥ jñānena**—özbenlik bilgisiyile, Yüce Tanrı'nın üstün enerjisiyle; **nāśitam**—yok edilmiştir; **teṣāṁ**—o kişilerin; **tat jñānam**—o bilgisi; **ādityavat**—karanlığı kovan güneş gibi; **param**—Yüce Gerçekliği; **prakāśayati**—gösterir.

jñāna-nirdhūta-kalmaṣāḥ—Cehaletleri bilgi tarafından yok edilmiş olan insanlar; **tad-buddhayaḥ**—ki sürekli Yüce Tanrı'yı düşünürler; **tat-ātmānaḥ**—ki sadece Onun üzerinde meditasyon yaparlar; **tat-niṣṭhāḥ**—her zaman Ona sığınır; **tat-parāyaṇāḥ**—ve Onun yüceliklerini duymaya ve zikretmeye adanmışlardır; (**santaḥ**)—bu türlü uğraş içinde olarak; **apunaḥ-āvṛttim**—özgürlüğe; **gachchhanti**—ulaşırlar.

14 Tanrı, hiç kimsenin kendilerini 'yapan' olarak gören egosunu yaratmadığı gibi, ne eylemlerini yaratır ne de eylemlerinin meyveleri ile olan ilişkilerini. Bunların hepsi onların ezelden beri cehalette olan dış yapılarının sonucudur.

15 Yüce Tanrı, hiç kimsenin ne günahını kabul eder ne de sevabını. Canlı varlıklar yanılgıya düşerler çünkü bilgileri cehaletle örtülüdür.

विद्याविनयसंपन्ने ब्राह्मणे गवि हस्तिनि ।
 शुनि चैव श्वपाके च पण्डिताः समदर्शिनः ॥१८॥
 इहैव तैर्जितः सर्गो येषां साम्ये स्थितं मनः ।
 निर्दोषं हि समं ब्रह्म तस्माद्ब्रह्मणि ते स्थिताः ॥१९॥

vidyā-vinaya-sampanne, brāhmaṇe gavi hastini
 śuni chaiva śvapāke cha, paṇḍitāḥ sama-darśinaḥ [18]
 ihaiva tair jitaḥ sargo, yeṣāṁ sām्यe sthitaṁ manaḥ
 nirdoṣaṁ hi samaṁ brahma, tasmād brahmaṇi te sthitāḥ [19]

sama-darśinaḥ eva—O kişiler ki eşit görürler, Brahman'ı, aşkınlığı görürler; **vidyā-vinaya-sampanne**—bilgili ve alçak gönüllü; **brāhmaṇe**—bir *brāhmaṇada*; **gavi**—bir inekte; **hastini**—bir filde; **śuni cha**—ve bir köpekte; **śvapāke cha**—veya bir *chanḍālada* (köpek eti yiyende yani serseride); (**kathyate**)—(böyle görülen) bilinmelidir; **paṇḍitāḥ**—gerçekten bilgili.

yeṣāṁ—O kişiler ki onların; **manaḥ**—zihni; **sām्यe**—Brahman'da dengede; **sthitaṁ**—bulunmaktadır; **taiḥ**—onlar tarafından; **sargaḥ**—doğum ve ölüm döngüsüne; **eva iha**—bu dünyada yaşarken; **jitaḥ**—galip gelinmiştir. **brahma samaṁ hi**—Ruhanî eşit bakışa sahip olarak; **nirdoṣaṁ**—ve kusursuz olarak (hoşlanma ve nefretten özgür); **tasmāt**—bu şekilde; **te**—onlar; **brahmaṇi sthitāḥ**—Brahman'da yer alırlar.

16 İlahî bilgisi uyanmış olan kişilerin cehaleti yok olur ve bilgelikleri, parlayan güneş gibi, Yüce Gerçekliği gözler önüne serer.

17 Yanılgıları bilgi aracılığı ile tamamen yok edilmiş olanlar, her zaman Beni, Yüce Tanrı'yı düşünürler; Ben onların meditasyonuyum ve onlar saf adanmışlık içinde, Benim sonu gelmez yüceliklerimi duyarak ve zikrederek sadece Bana sığınırılar. Böylece dünyasal olandan özgür kılınırlar.

18 Aydınlanmış ruhlar, ister alçak gönüllü ve bilgili *brāhmaṇa*, ister inek, fil, köpek ya da köpek yiyen olsun, tüm canlı varlıkların içindeki aşkınlığı görürler. Bu bakımdan onlar *paṇḍita*—gerçek bilgeliğe sahip insanlar—olarak bilinmelidirler.

19 Zihinleri Brahman'da dengede olanlar bu dünyada yaşarken doğum ölüm döngüsünü ele geçirmişlerdir. Eşit bakışa sahip mükemmel ruhanî anlayışlarıyla, onlar her zaman aşkınlıkta yer alırlar.

न प्रहृष्येत्प्रियं प्राप्य नोद्विजेत्प्राप्य चाप्रियम् ।
 स्थिरबुद्धिरसमूढो ब्रह्मविद् ब्रह्मणि स्थितः ॥२०॥
 बाह्यस्पर्शेष्वसक्तात्मा विन्दत्यात्मनि यत्सुखम् ।
 स ब्रह्मयोगयुक्तात्मा सुखमक्षयमश्रुते ॥२१॥
 ये हि संस्पर्शजा भोगा दुःखयोनय एव ते ।
 आद्यन्तवन्तः कौन्तेय न तेषु रमते बुधः ॥२२॥

na prahṛṣyet priyaṁ prāpya, nodvijet prāpya chāpriyam
 sthira-buddhir asaṁmūḍho, brahma-vid brahmaṇi sthitaḥ [20]
 bāhya-sparśeṣv asaktātmā, vindaty ātmani yat sukham
 sa brahma-yoga-yuktātmā, sukham akṣayam aśnute [21]
 ye hi saṁsparśajā bhogā, duḥkha-yonaya eva te
 ādy-antavantaḥ kaunteya, na teṣu ramate budhaḥ [22]

brahmaṇi-sthitaḥ—Tam anlamıyla Brahman’da yer almış; **sthira-buddhiḥ**—dengeli akıl bahşedilmiş; **asaṁmūḍhaḥ**—bedenini ve onun bağlılıklarını “ben ve bana ait” olarak görme yanılgısından arınmış; **brahma-vid**—Brahman bilgisine sahip kişi; **na prahṛṣyet**—ne coşar; **priyam prāpya**—hoşa giden bir şey elde edince; **na chā udvijet**—ne de keyfi kaçar; **apriyam prāpya**—hoşa gitmeyen bir şey elde edince.

bāhya-sparśeṣu—Dışsal (duyusal-) zevkten; **asakta-ātmā**—zihni bağımsız olan insan; **(adau)**—önce; **yat ātmani (anubhūyamāne)**—özbenlik idrakinde deneyimlenen; **(tat) sukham**—o mutluluğu; **vindati**—tadar; **(tataḥ)**—sonra; **brahma-yoga-yukta-ātmā**—kendisini Mutlak üzerinde meditasyona yoğunlaştırarak; **saḥ**—böyle bir insan; **akṣayam**—hiç bitmeyen; **sukham**—mutluluk; **aśnute**—deneyimler.

(he) kaunteya—Ey Arjuna; **saṁsparśa-jāḥ**—nesneleriyle temas eden duyulardan doğan; **ye bhogāḥ**—o zevkler; **te duḥkha-yonayaḥ eva**—acının kaynağıdır; **hi**—çünkü; **ādi-antavantaḥ**—başlar ve biterler. **(ataḥ)**—Bu nedenle; **budhaḥ**—akıllı insan; **na ramate**—haz bulmaz; **teṣu**—onlarda.

20 Aşkın boyuta yoğunlaşmış, dengeli akıl bahşedilmiş ve bedenini ve onunla bağlantılı nesnelere “ben” ve “bana ait” olarak düşünme yanılgısından özgür olan Mutlak’ı tanımış kişi, ne hoşa giden şeylerle karşılaştığında mutludur ne de hoşa gitmeyen şeylerle karşılaştığında hüznü.

21 Mutlak Gerçeği bilen böyle bir kişi, zihnini dış zevklerden bağımsızlaştırarak özbenliği idrak etmenin içsel sevincini tadar. Sonra, Mutlak üzerinde meditasyona yoğunlaşarak, hiç bitmeyen mutluluk deneyimler.

शक्रोतीहैव यः सोढुं प्राक् शरीरविमोक्षणात् ।
 कामक्रोधोद्भवं वेगं स युक्तः स सुखी नरः ॥२३॥
 योऽन्तःसुखोऽन्तरारामस्तथान्तर्ज्योतिरेव यः ।
 स योगी ब्रह्मनिर्वाणं ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति ॥२४॥
 लभन्ते ब्रह्मनिर्वाणमृषयः क्षीणकल्मषाः ।
 छिन्नद्वैधा यतात्मानः सर्वभूतहिते रताः ॥२५॥

śaknotihaiva yaḥ soḍhum, prāk śarīra-vimokṣaṇāt
 kāma-krodhodbhavaṁ vegarṁ, sa yuktaḥ sa sukhī naraḥ [23]
 yo 'ntaḥ-sukho 'ntar-ārāmas, tathāntar-jyotir eva yaḥ
 sa yogī brahma-nirvāṇaṁ, brahma-bhūto 'dhigachchhati [24]
 labhante brahma-nirvāṇam, ṛṣayaḥ kṣīṇa-kalmaṣāḥ
 chhinna-dvaidhā yatātmānaḥ, sarva-bhūta-hite-ratāḥ [25]

yaḥ—O kişi ki; iha eva—bu yaşamda; kāma-krodha-udbhavam vegam—arzu ve öfke dürtülerini; soḍhum—denetlemeye; śaknoti—(karşılıksız eylem *yogasi* aracılığıyla) muktedirdir; śarīra-vimokṣaṇāt—bedeni terk etmeden; prāk—önce; saḥ naraḥ—o kişi; yuktaḥ—bir *yogidir*; saḥ—o; sukhī—mutludur.

yaḥ—O kişi ki; antaḥ-sukhaḥ—içteki özbenliğin sevincini deneyimler; antaḥ-ārāmaḥ—içteki özbeninde haz bulur; tathā yaḥ—ve o kişi ki; eva—bu şekilde; antaḥ-jyotiḥ—içteki aydınlığı görür; saḥ yogī—böyle bir (*niṣkāma karma-*) *yogī* (karşılıksız eylem *yogasının* izdeşçisi); brahma-bhūtaḥ—aşkın mertebeye elde ederek; adhigachchhati—ulaşır; brahma-nirvāṇam—Brahman'da özgürlüğe; şahsî anlayış doğrultusunda, Yüce Ruha, Paramātman'a varır.

kṣīṇa-kalmaṣāḥ—Günahsız; yata-ātmānaḥ—öz denetime sahip; chhinna-dvaidhāḥ—yok edilmiş kuşkuyla; sarva-bhūta-hite-ratāḥ—bütünün refahına adanmış; ṛṣayaḥ—pirler; brahma-nirvāṇam—dünyasal boyuttan kurtuluş; labhante—ereler.

22 Ey Kuntī'nin oğlu, duyuların kendilerine ait nesnelere temasından kaynaklanan zevkler, geçici oldukları için, mutsuzluğun nedenidir. Bilge kişiler asla bu tür zevklerden haz almazlar.

23 Bil ki, bedeni terk etmeden önce, bu yaşam fırsatını arzu ve öfke dürtülerini denetlemek için kullanan—gerçek mutluluğu bilen bir *yogidir*.

24 Böyle bir *yogī* içteki özbenliği görür ve içteki özbenliğin sevincinden haz duyar. Aşkın mertebeye elde ederek, maddeden özgürlüğe (ve Brahman'ın mekânına) ulaşır.

कामक्रोधविमुक्तानां यतीनां यतचेतसाम् ।
 अभितो ब्रह्मनिर्वाणं वर्तते विदितात्मनाम् ॥२६॥
 स्पर्शान् कृत्वा बहिर्बाह्यांश्चक्षुश्चैवान्तरे भ्रुवोः ।
 प्राणापानौ समौ कृत्वा नासाभ्यन्तरचारिणौ ॥२७॥
 यतेन्द्रियमनोबुद्धिर्मुनिर्मोक्षपरायणः ।
 विगतेच्छाभयक्रोधो यः सदा मुक्त एव सः ॥२८॥

kāma-krodha-vimuktānām, yatīnām yata-chetasām
 abhito brahma-nirvāṇam, vartate viditātmanām [26]
 sparśān kṛtvā bahir bāhyāmś, chakṣuś chaivāntare bhruvoḥ
 prāṇāpānau samau kṛtvā, nāsābhyantara-chāriṇau [27]
 yatendriya-mano-buddhir, munir mokṣa-parāyaṇaḥ
 vigatechchhā-bhaya-krodho, yaḥ sadā mukta eva saḥ [28]

yata-cetasām—Düşüncelerini kontrol eden (latif bedeni ele geçirmiş olan);
 yatīnām—*Sannyāsilerden*; vidita-ātmanām—*tvam* elemanın, ruhu bilenler; kāma-
 krodha-vimuktānām—ve arzu ve öfkeden özgür olanlar; abhitaḥ—yaşasalar da
 ölseler de, iki şekilde; brahma-nirvāṇam—maddeden özgürlük; vartate—meydana
 gelir.

yaḥ—O insan ki; (manah praviṣṭān)—zihne girmiş olan; bāhyān-sparśān—
 dışsal duyu nesnelerini ses, vb.ni; bahiḥ kṛtvā—kovarak; cha eva (kṛtvā)—ve
 odaklayarak; chakṣuḥ—gözleri; bhruvoḥ—kaşların; antare—arasına; kṛtvā
 samau—dengeleyerek; nāsā-abhyantara-chāriṇau—burun deliklerinden akıp duran;
 prāṇa-apānau—nefes alma ve vermeyi; (yaḥ)—o insan ki; yata-īndriya-manah-
 buddhiḥ—duyuların, zihnin ve aklın hakimidir; mokṣa-parāyaṇaḥ—özgürlüğe
 adanmıştır; vīgata-ichchhā-bhaya-krodhaḥ—arzudan, korkudan ve öfkeden
 özgürdür; muniḥ—özbenliğin derin düşünceye dalan arayışçısıdır; saḥ—o; mukta
 eva—gerçekten özgür; sadā—olur her zaman.

25 Günahsız, kuşkudan arınmış, öz denetime sahip ve bütün canlı varlıkların refahına adanmış olan, gerçeği görmüş kişiler böyle bir özgürlüğe ulaşırlar.

26 Düşüncelerini kontrol etmiş, arzu ve öfkeden özgürleşmiş ve ruhun yapısı hakkında bilgi kazanmış olan vazgeçmişlik mertebesinin insanları, yaşasalar da ölseler de özgürdüler.

भोक्तारं यज्ञतपसां सर्वलोकमहेश्वरम् ।

सुहृदं सर्वभूतानां ज्ञात्वा मां शान्तिमृच्छति ॥२९॥

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे कर्मसंन्यासयोगो नाम पञ्चमोऽध्यायः ॥५॥

bhoktāraṁ yajña-tapasām, sarva-loka-maheśvaram
suhṛdaṁ sarva-bhūtānām, jñātvā māṁ śāntim ṛchchhati [29]
iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde karma-
sannyāsa-yogo nāma pañchamo 'dhyāyaḥ [5]

(jīvaḥ)—Canlı varlık; māṁ—Beni; yajña-tapasām—*karmilerin* adaklarının ve *jñānilerin* riyazetlerinin; bhoktāram—muhafaza edeni veya tapılacak hedefi; sarva-loka-mahā-īśvaram—bütün boyutların Yüce Tanrı'sı—Tanrı Nārāyaṇa; suhṛdam sarva-bhūtānām—ve adanmışların tapılması arkadaşı, Yüce Tanrı Kṛṣṇa olduğum için, merhametimle adanmış kullarım aracılığıyla saf adanmışlığı Kendime öğrettiğimden bütün canlı varlıkların velinimeti; jñātvā—bilerek; śāntim—kendi özgün ilahî kimliğinin mutluluğuna; ṛchchhati—ulaşır.

27, 28 Ses, dokunma, form, tat ve koku içeren dışa ait bütün duyu nesnelere zihinden atarak; konsantrasyonu odaklayarak ve giren, çıkan nefesi dengeleyerek; duyulara, zihne ve akla hakim olarak; kendisini özgürlüğe adayarak; arzusu, korkusu ve öfkesi yok olmuş böyle bir bilge daima özgürdür.

29 Ben, eylem adamları tarafından gerçekleştirilen adakların ve bilgi adamları tarafından gerçekleştirilen riyazetlerin zevk alanı ve hedefiyim. Ben Nārāyaṇa'yım, yaşamın tüm boyutlarının içte yaşayan rehberiyim, özgürlük bahşeden tapılacak Yüce Şahsiyetim. Ben, her şeyin iyiliğini isteyen ve adanmışların sevgili dostu olan Kṛṣṇa'yım. Beni böyle bilen, kendi özgün ilahî kimliğini bilmenin sevincine ulaşır.

Beşinci Bölümün Sonu

Eylemden Vazgeçme Yolu

Śrīla Vyāsadeva tarafından
yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin
Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,
Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,
Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

षष्ठोऽध्यायः

ALTINCI BÖLÜM

Dhyāna-yoga

Meditasyon Yolu

श्रीभगवानुवाच ।

अनाश्रितः कर्मफलं कार्यं कर्म करोति यः ।
स संन्यासी च योगी च न निरग्रिर्न चाक्रियः ॥१॥
यं संन्यासमिति प्राहुर्योगं तं विद्धि पाण्डव ।
न ह्यसंन्यस्तसंकल्पो योगी भवति कश्चन ॥२॥

śrī-bhagavān uvācha

anāśritaḥ karma-phalam, kāryam karma karoti yaḥ
sa sannyāsī cha yogī cha, na niragnir na chākriyaḥ [1]
yam sannyāsam iti prāhur, yogam tam viddhi pāṇḍava
na hy asannyasta-saṅkalpo, yogī bhavati kaśchana [2]

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **yaḥ**—O kişi ki; **kāryam**—zorunlu olan; **karma**—kutsal metinlerin önerdiği eylemleri; **karma-phalam**—eylemin meyvesine; **anāśritaḥ**—beklenti olmadan; **karoti**—yerine getirir; **sannyāsī**—bir *sannyāsī*, Yüce Tanrı için her şeyden vazgeçmiş kişi; **saḥ cha**—odur; **yogī cha**—ve o bir *yogīdir*, Yüce Tanrı ile birlik içinde olandır. **na niragnih**—Sadece ateş adağından (*agnihotra yajña*) ve diğer belirlenmiş görevlerden vazgeçmiş kişi *sannyāsī* olmaz; **na cha akriyaḥ**—ne de salt fiziksel faaliyetlerden vazgeçmiş kişi bir *yogī* olmaz.

(**he**) **pāṇḍavaḥ**—Ey Arjuna; **yam**—o şey ki onu; (**sudhiyaḥ**)—bilgi sahibi olanlar; **sannyāsam iti**—*sannyāsa*, tam vazgeçme; **prāhuḥ**—diye adlandırırlar; **tam (eva)** **yogam**—*yoga* olarak; **viddhi**—bilmelisin; **hi**—çünkü; **asannyasta-saṅkalpaḥ**—meyveye bağlılıktan vazgeçme olmadan (ki bu *nişkāma karma-yoganın* temelidir); **na kaśchana**—hiç kimsenin; **yogī**—bir *yogī*; **bhavati**—olabilmesi (mümkün değildir).

1 Śrī Bhagavān dedi ki: Bil ki gerçek bir *sannyāsī* ve *yogī*, eylemlerinin meyvelerine bel bağlamadan, görevlerini kutsal metinler tarafından önerilen şekilde yerine getiren kişidir. İnsan sadece ateş adağını ve belirlenmiş diğer görevleri yerine getirmekten vazgeçerek *sannyāsī* olmaz ve sadece fiziksel açıdan hareketsiz kalarak *yogī* olunmaz.

2 Ey Arjuna, bilmelisin ki, *sannyāsa* (tam vazgeçme) diye bilinen şey *yogadır*, çünkü meyve arzusundan vazgeçmedikçe kimse bir *yogī* olamaz.

आरुरुक्षोर्मुनेर्योगं कर्म कारणमुच्यते ।
 योगारूढस्य तस्यैव शमः कारणमुच्यते ॥३॥
 यदा हि नेन्द्रियार्थेषु न कर्मस्वनुषङ्गते ।
 सर्वसंकल्पसंन्यासी योगारूढस्तदोच्यते ॥४॥
 उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
 आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुरात्मैव रिपुरात्मनः ॥५॥

āruruḡṣor muner yogaṁ, karma kāraṇam uchyate
 yogārūḡhasya tasyaiva, śamaḡ kāraṇam uchyate [3]
 yadā hi nendriyārtheṣu, na karmasv anuṣaḡjate
 sarva-saṅkalpa-sannyāsi, yogārūḡhas tadochyate [4]
 uddhared ātmanātmānaṁ, nātmānam avasādayet
 ātmaiva hy ātmano bandhur, ātmaiva ripur ātmanaḡ [5]

yogam—Kıptırsız *yoga* meditasyonuna; **āruruḡṣoḡ**—yükselme arzusunda olan; **muneḡ**—*yoga* uygulayıcısı için; (**tad ārohe**)—*yogaya* yükselme sırasında; **karma**—eylemin; **kāraṇam**—araç olduğu; **uchyate**—söylenir. **tasya eva yoga-ārūḡhasya**—*Yogada* başarılı olan o kişi için, yani o kişi meditasyona ulaştınca; **śamaḡ**—bütün eylemlerden vazgeçmek; **kāraṇam**—araç olarak; **uchyate**—tanımlanır.

yadā hi—Ne zaman ki; (**yogī**)—*yoga* uygulayıcısı; **indriya-artheṣu**—duyuların yani; ses, dokunma, form, tat ve kokunun zevk veren nesnelere; **na anuṣaḡjate**—bağımlı olmaz; **na (anuṣaḡjate) karmasu (cha)**—ve onlardan zevk alma peşinde olan eyleme bağlanmaz; **sarva-saṅkalpa-sannyāsi (cha bhavati)**—ve bütün zevk alma düşüncesinden vazgeçer; **tadā**—o zaman; **uchyate yoga-ārūḡdhaḡ**—onun *yogaya* ulaştığı olduğu söylenir.

ātmānam—Canlı varlık; **ātmanā**—(bağımsız) zihin tarafından; **uddharet**—maddesel dünyanın esaretinden kurtarılmalıdır; **ātmānam**—ve canlı varlık; (**ātmanā**)—(duyu nesnelere tarafından büyülenmiş) zihin tarafından; **na avasādayet**—maddesel dünyanın esaretine düşürülmemelidir; **hi**—çünkü; **ātmā eva**—bu aynı zihin; **ātmanaḡ**—canlı varlığın; **bandhuḡ**—dostudur; **ātmā eva**—ve bu aynı zihin; **ātmanaḡ**—canlı varlığın; **ripuḡ**—düşmanlıdır.

③ Kıptırsız *yoga* meditasyonuna ulaşma arzusunda olan *yoga* uygulayıcısı için eylemin araç olduğu söylenir. *Yoga* meditasyonuna ulaştığı zaman, bütün eylemlerden vazgeçmenin, meditasyonda kalma aracı olduğu söylenir.

④ *Yoga* uygulayıcısı, duyuların nesnelere ve onlardan zevk alma peşinde olan hiçbir eyleme bağlanmadığı ve zevk alma ile ilgili bütün düşüncelerden vazgeçtiği zaman, onun *yogaya* ulaştığı söylenir.

बन्धुरात्मात्मनस्तस्य येनैवात्मात्मना जितः ।
 अनात्मनस्तु शत्रुत्वे वर्तेतात्मैव शत्रुवत् ॥६॥
 जितात्मनः प्रशान्तस्य परमात्मा समाहितः ।
 शीतोष्णसुखदुःखेषु तथा मानापमानयोः ॥७॥
 ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा कूटस्थो विजितेन्द्रियः ।
 युक्त इत्युच्यते योगी समलोष्ट्राश्मकाञ्चनः ॥८॥

bandhur ātmātmanas tasya, yenaivātmātmanā jitaḥ
 anātmānā tu śatrutve, vartetaīva śatruvat [6]

jitātmanāḥ praśāntasya, param ātmā samāhitaḥ
 śītoṣṇa-sukha-duḥkheṣu, tathā mānāpamānayoḥ [7]

jñāna-vijñāna-tr̥pta-ātmā, kūṭastho vijitendriyaḥ
 yukta ity uchyate yogī, sama-loṣṭrāśma-kāñcanaḥ [8]

yena ātmanā—O kişi için ki onun tarafından; **ātmā**—zihin; **jitaḥ**—yenilgiye uğratılmıştır; **tasya ātmanāḥ**—o kişinin; **ātmā eva**—o zihni; **bandhuḥ**—bir dosttur; **tu**—oysa; **anātmānaḥ**—kontrol altına alınmamış zihne sahip bir kişi için; **ātmā eva**—o aynı zihin; **śatruvat**—bir düşman gibi; **śatrutve**—kötü hizmetle; **varteta**—meşguldür.

śīta-uṣṇa-sukha-duḥkheṣu—Soğukta ve sıcakta, mutlulukta ve mutsuzlukta; **tathā māna-apamānayoḥ**—saygı ve saygısızlıkta; **jitātmanāḥ**—zihnine hükmeden *yogīnīn*; **praśāntasya**—(hoşlanma ve nefret olmaksızın) huzurlu; **ātmā**—zihni; **param samāhitaḥ**—mükemmel *samādhīde*; (**bhavet**)—bulunur.

jñāna-vijñāna-tr̥pta-ātmā—Hem kutsal metinlerin bilgisi hem de öz farkındalık sayesinde kalbinde doyuma sahip; **kūṭa-sthaḥ**—tek değişmez ruhanî yapıda yer alan; **vijita-indriyaḥ**—duyusal kontrole sahip; **sama-loṣṭra-aśma-kāñcanaḥ**—ve toprağa, taş ve altına eşit gözle bakan; **yogī**—*yogīye*; **yuktaḥ iti**—*yogaya* ulaşmış; **uchyate**—denir.

5 İnsan zihinle kendisini yukarıya çekmelidir, zihinle kendisini alçaltmamalıdır; çünkü zihin bazen canlı varlığın dostudur, farklı bir durumda ise o aynı zihin onun düşmanıdır.

6 Zihnine hükmeden insanın zihni onun dostudur. Zihni kontrol etmeye gücü yetmeyen insanın zihni, bir düşman gibi onun aleyhine çalışır.

सुहृन् मित्रार्युदासीनमध्यस्थद्वेष्यबन्धुषु ।
 साधुष्वपि च पापेषु समबुद्धिर्विशिष्यते ॥९॥
 योगी युञ्जीत सततमात्मानं रहसि स्थितः ।
 एकाकी यतचित्तात्मा निराशीरपरिग्रहः ॥१०॥

suhṛn-mitrāry-udāsīna-, madhyastha-dveṣya-bandhuṣu
 sādhuṣv api cha pāpeṣu, sama-buddhir viśiṣyate [9]

yogī yuñjīta satatam, ātmānam rahasi sthitaḥ
 ekāki yata-chittātmā, nirāśīr aparigrahaḥ [10]

suhṛt-mitra-ari-udāsīna-madhya-stha-dveṣya-bandhuṣu—Herkesin iyiliğini isteyen biri, bir dost, bir düşman, kayıtsız bir kimse, bir aracı, sevilmeyen biri, bir akraba karşısında; **sādhūṣu**—bir aziz; **pāpeṣu cha api**—ve hatta bir günahkâr; **sama-buddhiḥ**— dengeli akla sahip olan kişi; **viśiṣyate**—böyle bir *yogī* üstün niteliklidir.

yogī—Uygulama yapan *yogī*; **rahasi**—kimsenin olmadığı bir yerde; **ekākī**—yalnız; **sthitaḥ**—kalarak; **yata-chitta-ātmā**—zihni ve bedeni kontrol ederek; **nirāśīh**—arzusuz; **aparigrahaḥ**—zevk alma nesnelere ya da kazanım olmaksızın; **satatam**—süreklili; **yuñjīta ātmānam**—zihnini konsantre etmelidir.

7 Zihne hükmeden *yogī*, soğuk ve sıcak, mutluluk ve mutsuzluk ya da övgü ve yergiden etkilenmeden, huzur içinde derin *yoga* transında kalır.

8 Hem bilgi hem de idrak sayesinde her zaman kendi içinde doyumlu olan, her zaman kendi ruhanî yapısına odaklanan, duyularını kontrol eden ve bir avuç toprağa, taşa ya da altına eşit gözle bakan kişinin—böyle bir insanın *yogaya* ulaştığı söylenir.

9 Böylesine seçkin bir *yogī*, herkesin iyiliğini isteyen birini, bir dostu, bir düşmanı, bir kayıtsız, bir arabulucuyu, nefret edilen birini, bir akrabayı, bir azizi ve bir günahkârı eşit gözle görür.

10 *Yogī*, zihni ve bedeni kontrol altına alınmış, arzudan ve kazanımdan özgürleşmiş olarak, kimsenin olmadığı bir yerde tek başına kalarak zihnini sürekli konsantrasyon halinde tutmalıdır.

शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य स्थिरमासनमात्मनः ।
 नात्युच्छ्रितं नातिनीचं चेलाजिनकुशोत्तरम् ॥११॥
 तत्रैकाग्रं मनः कृत्वा यतचित्तेन्द्रियक्रियः ।
 उपविश्यासने युञ्ज्याद्योगमात्मविशुद्धये ॥१२॥
 समं कायशिरोग्रीवं धारयन्नचलं स्थिरः
 संप्रेक्ष्य नासिकाग्रं स्वं दिशश्चानवलोकयन् ॥१३॥
 प्रशान्तात्मा विगतभीर्ब्रह्मचारित्रते स्थितः ।
 मनः संयम्य मच्चित्तो युक्त आसीत मत्परः ॥१४॥

śuchau deṣe pratiṣṭhāpya, sthiram āsanam ātmanah
 nāty-uchchhritam nāti-nīcham, chelājina-kuśottaram [11]
 tatraikāgraṁ manaḥ kṛtvā, yata-chittendriya-kriyaḥ
 upaviśyāsane yuñjyād, yogam ātma-viśuddhaye [12]
 samaṁ kāya-śiro-grīvaṁ, dhārayann achalaṁ sthiraḥ
 sampreṣya nāsikāgraṁ svaṁ, diśaś chānavalokayan [13]
 praśāntātmā vigata-bhīr, brahmachāri-vrate sthitaḥ
 manaḥ samyamya mach-chitto, yukta āsīta mat-paraḥ [14]

chela-ajina-kuśa-uttaram—Kuśa otundan, geyik derisi ve kumaştan; **śuchau-deṣe**—temiz bir yerde; **ātmanah**—kendisi; **āsanam**—yerini; **pratiṣṭhāpya**—kurduktan sonra; **sthiram**—ki serttir; **na ati-uchchhritam**—ne çok yüksek; **na ati-nīcham**—ne çok alçak; **tatra āsane**—o yere; **upaviśya**—oturarak; **yata-chitta-indriya-kriyaḥ**—tüm zihinsel ve duysal faaliyetleri yenerek; **manaḥ**—zihni; **eka-agram**—tek hedefli; **kṛtvā**—yaparak; **ātma-viśuddhaye**—manevî farkındalık elde etmek için kendini arındırmak amacıyla; **yogam**—*samādhi*; **yuñjyāt**—uygulamalıdır.

kāya-śiraḥ-grīvam—Bedeni, başı ve boynu; **samam**—dik; **acalam**—sabit; **sthirah**—ve dengeli; **dhārayan**—tutarak; **sampreṣya**—gözleri dikerek; **svam nāsikā**—burnuna; **agram**—(konsantrasyonu odaklayarak) yukarıya, gözlerin arasına; **diśaḥ**—bütün yönlere; **cha anavalokayan**—bakmadan; **brahmachāri-vrate-sthitaḥ**—ruhaniyete (ya da bekârete) yoğunlaşarak; **praśānta-ātmā**—huzurlu bir kalple; **vigata-bhīḥ**—ve korkusuz; **manaḥ samyamya**—zihne hükmederek; **mat-paraḥ**—Bana bağlı; **yuktaḥ**—*yogī*; **mat-chittaḥ**—Benim düşünceme yoğunlaşmış hâlde; **āsīta**—kalmalıdır.

11, 12 Ne çok yüksek ne çok alçak olan temiz bir yerde, *yogī*, Kuśa otu, geyik derisi ve kumaşla, sert bir yer hazırlamalıdır. Sonra, o yere oturup, bütün zihinsel ve duysal faaliyetlere hükmederek, tek hedefli konsantrasyonla, kalbini arındırmak için meditasyon transi uygulamalıdır.

युञ्जन्नेवं सदात्मानं योगी नियतमानसः ।
 शान्तिं निर्वाणपरमां मत्संस्थामधिगच्छति ॥१५॥
 नात्यश्रतस्तु योगोऽस्ति न चैकान्तमनश्रतः ।
 न चातिस्वप्नशीलस्य जाग्रतो नैव चार्जुन ॥१६॥

yuñjann evaṁ sadātmānaṁ, yogī niyata-mānasaḥ
 śāntiṁ nirvāṇa-paramāṁ, mat-saṁsthām adhi-gachchhati [15]
 nāty-aśnatas tu yogo 'sti, na chaikāntam anaśnataḥ
 na chāti-svapna-śīlasya, jāgrato naiva chārjuna [16]

evam—Bu şekilde; **sadā**—devamlı; **yuñjan ātmānam**—zihni *yoga* meditasyonunda tutarak; **yogī**—*yogī*; **niyata-mānasaḥ**—maddesel zevk özleminden geri çekilmiş zihinle; **nirvāṇa-paramām**—maddesel varoluşun yok edilmesiyle, azad olmanın; **śāntim**—huzuruna; **adhi-gachchhati**—ulaşır; **mat-saṁsthām**—ki (huzur) Benim içimde (Benim ayırt edilmeyen Brahman ışığımda) mevcuttur [Śrīla Viśvanāth Chakravartī Ṭhākur.].

(**he**) **Arjuna**—Ey Arjuna; **yogaḥ**—*yoga*, *samādhi*; **ati-aśnataḥ tu**—aşırı yiyen için; **na cha**—ne; **ekāntam-anaśnataḥ**—çok az yiyen için; **na cha**—ne; **āti-svapna-śīlasya**—aşırı uyuyan için; **na cha**—ne; **eva jāgrataḥ**—çok uyanık kalan için; **na asti**—değildir.

13, 14 *Yogī*, farkında olarak bedenini, başını ve boynunu bir hizada ve dik tutup dengede kalarak, başka hiçbir yöne göz atmadan, bakışını bir noktaya, adeta gözlerin arasına odaklamalıdır. Sakin, korkusuz ve bekâret yemininden huzur bularak, Benim üzerimde (dört kollu Vişnu olarak) meditasyon yapmalı ve kendisini Bana adayarak, bu şekilde *yoga* uygulamalıdır.

15 Böylece, zihnini sürekli meditasyona (*dhyāna-yoga*) yoğunlaştırarak, maddesel zevke özlem duymayı bırakmış olan *yogī* maddesellikten özgür olmanın huzurunu, Benim içimde (Benim Brahman ışığımda) mevcut olan huzuru elde eder.

16 Ey Arjuna, *yoga* aşırı yiyen, çok az yiyen, aşırı uyuyan, çok az uyuyan kişi tarafından uygulanamaz.

युक्ताहारविहारस्य युक्तचेष्टस्य कर्मसु ।
 युक्तस्वप्नावबोधस्य योगो भवति दुःखहा ॥१७॥
 यदा विनियतं चित्तमात्मन्येवावतिष्ठते ।
 निःस्पृहः सर्वकामेभ्यो युक्त इत्युच्यते तदा ॥१८॥
 यथा दीपो निवातस्थो नेङ्गते सोपमा स्मृता ।
 योगिनो यतचित्तस्य युञ्जतो योगमात्मनः ॥१९॥

yuktāhāra-vihārasya, yukta-cheṣṭasya karmasu
 yukta-svapnāvabodhasya, yogo bhavati duḥkha-hā [17]
 yadā viniyatam chittam, ātmany evāvatiṣṭhate
 nispr̥haḥ sarva-kāmebhyo, yukta ity ucyate tadā [18]
 yathā dīpo nivāta-stho, neṅgate sopamā smṛtā
 yogino yata-chittasya, yuñjato yogam ātmanaḥ [19]

yukta-āhāra-vihārasya—Yemesi ve dinlenmesi düzenli olan kişi için; yukta-cheṣṭasya-karmasu—ki işlerindeki gayreti düzenlidir; yukta-svapna-avabodhasya—ve uyku ve uyanma saatleri ölçülüdür; yogaḥ—yoga; duḥka-hā—acıнын yok edicisi; bhavati—olur.

yadā—Ne zaman ki; viniyatam—disipline girmiş olan; chittam—kalp; ātmani eva—sadece ruhta; avatiṣṭhate—yaşar; tadā—o zaman; sarva-kāmebhyah—bütün arzularдан; nispr̥haḥ—bağımsız olan insan; yuktaḥ iti—tam anlamıyla yogada olarak; uchyate—tanımlanır.

yathā—Nasıl ki; dīpaḥ—bir lamba alevi; nivāta-sthaḥ—rüzgârsız bir yerde; na ṅgate—kıpırdamaz; yoginaḥ—yogī için; sā—böylesi; upamā—bir benzetme; smṛtā—yapılır; yata-chittasya—kıpırtısız tek hedefli zihne sahip; ātmanaḥ—ruh merkezli; yogam—yoga; yuñjataḥ—uygulayıcısı.

17 Düzenli bir şekilde yemek yiyen, dinlenen ve düzenli çalışan ve ölçü dahilinde hep belli saatlere bağlı kalan bir insanın uyguladığı yoga onun bütün acılarını giderir.

18 Bir yogī zihni dünyasal düşüncelerden çekip onu kararlılıkla özbenlik kavramına odakladığı zaman, onun dünyasal arzularдан özgür olarak, gerçek anlamda yogada yer aldığı, ya da Mutlak ile bağlantıda olduğu söylenir.

19 Denir ki, rüzgârsız yerde duran lamba alevi nasıl hiç titreşmezse, özbenliğe yoğunlaşmış olan yoginin zihni de, benzer şekilde, konsantrasyon sırasında asla kıpırtılı olmaz.

यत्रोपरमते चित्तं निरुद्धं योगसेवया ।
 यत्र चैवात्मनात्मानं पश्यन्नात्मनि तुष्यति ॥२०॥
 सुखमात्यन्तिकं यत्तद्बुद्धिग्राह्यमतीन्द्रियम् ।
 वेत्ति यत्र न चैवायं स्थितश्चलति तत्त्वतः ॥२१॥
 यं लब्ध्वा चापरं लाभं मन्यते नाधिकं ततः ।
 यस्मिन् स्थितो न दुःखेन गुरुणापि विचाल्यते ॥२२॥
 तं विद्याद्दुःखसंयोगवियोगं योगसंज्ञितम् ।
 स निश्चयेन योक्तव्यो योगोऽनिर्विण्णचेतसा ॥२३॥

yatroparamate chittam, niruddham yoga-sevayā
 yatra chaivātmanātmānam, paśyann ātmani tuṣyati [20]
 sukham ātyantikam yat tad, buddhi-grāhyam atīndriyam
 vetti yatra na chaivāyam, sthitaś chalati tattvataḥ [21]
 yam labdhvā chāparam lābham, manyate nādhikam tataḥ
 yasmin sthito na duḥkhena, guruṇāpi vichālyate [22]
 tam vidyād duḥkha-samyoga-, viyogam yoga-samjñitam
 sa niśchayena yoktavyo, yogo 'nirviṇṇa-chetasā [23]

yatra—O (*samādhi*) ki içindeki; **chittam**—zihin; **yoga-sevayā**—*yoga* çalışmasıyla; **niruddham**—disiplin altındadır; **uparamate**—huzurludur (dünyasal ilişkiden özgür); **cha**—ve; **yatra**—içindeki; **ātmānam**—Yüce Ruhu, Paramātman’ı; **ātmāna**—Yüce Ruhla aynı yapıya sahip olan saf özbenlik aracılığıyla; **paśyan**—gözledikten sonra; **ātmani eva**—sadece Onda; **tuṣyati**—tatmin bulur kişi; (**cha**)—ve; **yatra**—onun aracılığıyla; **ayam**—bu *yogī*; **vetti tat**—deneyimler o; **ati-indriyam**—duyulara aşkın; **ātyantikam**—sürekli; **sukham**—hazrı; **yat**—ki o; **buddhi-grāhyam**—ruhanî aydınlanmayla bilinebilir; **cha**—ve; (**yatra**) **sthitaḥ (san)**—onun içinde kalarak; **na eva chalati**—kişi asla sapmaz; **tattvataḥ**—gerçeklikten; (**cha**)—ve; **yam labdhvā**—onu kazanarak; **na manyate**—kişi dikkate almaz; **tataḥ**—ondan; **adhikam**—daha büyük; **aparam lābham**—başka herhangi bir başarıyı; **cha**—ve; **yasmin sthitaḥ (san)**—onun içinde kalarak; **na vichālyate**—kişi rahatsız olmaz; **guruṇā duḥkhena api**—hatta çok yoğun acıdan bile; **tam**—o; **duḥkha-samyoga-viyogam**—içinde mutsuzlukla olan bütün temasın kesildiği durumun; **yoga-samjñitam**—*yoga* diye tanımlanacağını; **vidyāt**—bil. **saḥ yogah**—Bu *yogay*; **niśchayena**—azimle; **anirviṇṇa-chetasā**—ve asla cesareti kırılmayan bir kalple; **yoktavyah**—uygulamak gerekir.

20 = 23 *Yoga* uygulaması ile kontrol edilen zihin, dünyasal ilişkiden bağımsızlaşarak yatıştığı için sakindir. *Yogī*, arınmış

संकल्पप्रभवान् कामांस्त्यक्त्वा सर्वानशेषतः ।
मनसैवेन्द्रियग्रामं विनियम्य समन्ततः ॥२४॥
शनैः शनैरुपरमेद्बुद्ध्या धृतिगृहीतया ।
आत्मसंस्थं मनः कृत्वा न किञ्चिदपि चिन्तयेत् ॥२५॥

saṅkalpa-prabhavān kāmāms, tyaktvā sarvān aśeṣataḥ
manasaivendriya-grāmaṁ, viniyamya samantataḥ [24]
śanaih śanair uparamed, buddhyā dhṛti-gr̥hītayā
ātma-saṁstham manaḥ kṛtvā, na kiñchid api chintayet [25]

aśeṣataḥ—Tamamen (bütün izlenimler dahil); saṅkalpa-prabhavān—
düşüncelerden doğan; sarvān-kāmān—bütün arzulardan; tyaktvā—vazgeçerek;
manasā eva—ve zihin aracılığıyla (dünyasal zevkin beyhudeliği görüşünü taşıyarak);
indriya-grāmam—duyu gruplarını; samantataḥ—bütün maddesel nesnelere;
viniyamya—geri çekerek; (yoktavyaḥ)—böyle bir *yoga* uygulanmalıdır.

dhṛti-gr̥hītayā—Yoga uygulaması *dhāraṇā* tarafından kontrol edilen; buddhyā—
akıl aracılığıyla; manaḥ-ātma-saṁstham kṛtvā—zihni tamamen özbenlikte
yoğunlaştırıp; śanaih śanaih—ve yavaş yavaş; uparameṭ—zihni sakinleşirken;
kiñchit api—başka hiçbir şey; na chintayet—düşünmemelidir kişi.

bilinci aracılığıyla Yüce Ruhu doğrudan görerek, yalnızca Yüce Tanrı'da doyum bulur. O manevî aydınlanmasında, aşkın, ebedî hazzı tadar. Asla gerçeklikten sapmaz. Bu dünyada daha büyük bir kazanç olmadığını düşünür. Acının en kötüsünden bile etkilenmez. Bil ki, mutsuzlukla olan bütün ilişkinin kesildiği böyle bir mertebeye ulaşmak *yoga* diye adlandırılır. *Yoga* azimle ve asla cesareti kırılmayan bir kalple uygulanmalıdır.

24 *Yoga* uygulaması yapmak için kişi, arzuları kamçılayan bütün düşünceleri terk etmeli ve zihni kullanarak, duyuları bütün maddesel nesnelere geri çekmelidir.

25 Kişi, akılı dengeye getirerek, zihni yavaş yavaş sakinleştirmeli ve onu sadece özbenliğe odaklamalıdır.

यतो यतो निश्चलति मनश्चञ्चलमस्थिरम् ।
 ततस्ततो नियम्यैतदात्मन्येव वशं नयेत् ॥२६॥
 प्रशान्तमनसं ह्येनं योगिनं सुखमुत्तमम् ।
 उपैति शान्तरजसं ब्रह्मभूतमकल्मषम् ॥२७॥
 युञ्जन्नेवं सदात्मानं योगी विगतकल्मषः ।
 सुखेन ब्रह्मसंस्पर्शमत्यन्तं सुखमश्नुते ॥२८॥

yato yato niśchalati, manaś chañchalam asthiram
 tatas tato niyamyaitad, ātmany eva vaśam nayet [26]
 praśānta-manasaṁ hy enaṁ, yoginaṁ sukham uttamam
 upaiti śānta-rajasaṁ brahma-bhūtam akalmaṣam [27]
 yuñjann evaṁ sadātmānaṁ, yogī vigata-kalmaṣaḥ
 sukhena brahma-saṁsparśam, atyantaṁ sukham aśnute [28]

chañchalam—Oynak; **asthiram**—kararsız; **manaḥ**—zihin; **yataḥ yataḥ**—hangi nesnelerin; **niśchalati**—peşinden giderse; **etat**—bu zihin; **tataḥ tataḥ**—o nesnelerden; **niyamyā**—geri çekilmelidir; **vaśam nayet**—ve boyun eğmelidir; **ātmani eva**—sadece özbenliğe.

śānta-rajasaṁ—Tutku hâlinin eyleminden özgür olan; **praśānta-manasaṁ**—kalbi sakinleşmiş; **akalmaṣam**—bağlılık, korku ve öfkenin kusurlarından arınmış; **brahma-bhūtam**—ve ruhanî yapıda olan; **enam yoginaṁ hi**—böyle bir *yogīye*; **uttamam sukham**—özbenlik idrakinin sevinci; **upaiti**—gelir.

evam—Bu yolla; **vigata-kalmaṣaḥ**—temiz kalpli; **yogī**—*yogī*; **ātmānam**—kendi içsel yapısını; **sadā yuñjan**—sürekli olarak *yoga* ile deneyimleyip; **brahma-saṁsparśam**—ilahî olanla temasa geçerek; Yüce Ruhu idrak ederek; **sukhena**—kolayca; **atyantaṁ sukham**—sınırsız, derin vecde; **aśnute**—ulaşır.

26 Oynak ve kararsız olan zihin, hangi dünyasal nesnenin peşine takılmış ise geri çekilmeli ve sadece özbenlikte tutulmalıdır.

27 Tutkuları yatışmış, kalbi huzurlu, bağlılık, korku ve öfke kusurlarından özgür ve daima ruhanî yapıda olan *yogīye* özbenliği idrak etmenin aşkın sevinci gelir.

28 Özbenliğin idrakine böyle yoğunlaşınca, temiz kalpli *yogī*, ilahî olanla temas kurmanın sınırsız vecdine ulaşır. O Yüce Ruh'u idrak eder. (Bu türlü *yoga* adanmışlık yapısındadır).

सर्वभूतस्थमात्मानं सर्वभूतानि चात्मनि ।
 ईक्षते योगयुक्तात्मा सर्वत्र समदर्शनः ॥२९॥
 यो मां पश्यति सर्वत्र सर्वं च मयि पश्यति ।
 तस्याहं न प्रणश्यामि स च मे न प्रणश्यति ॥३०॥
 सर्वभूतस्थितं यो मां भजत्येकत्वमास्थितः ।
 सर्वथा वर्तमानोऽपि स योगी मयि वर्तते ॥३१॥

sarva-bhūta-stham ātmānam, sarva-bhūtāni chātmani
 īkṣate yoga-yuktātmā, sarvatra sama-darśanaḥ [29]
 yo mām paśyati sarvatra, sarvaṁ cha mayi paśyati
 tasyāham na praṇaśyāmi, sa cha me na praṇaśyati [30]
 sarva-bhūta-sthitaṁ yo mām, bhajaty ekatvam āsthitaḥ
 sarvathā vartamāno 'pi, sa yogī mayi vartate [31]

yoga-yukta-ātmā—Brahman ile, Mutlak ile birleşmiş *yogī*, ki o kendisinin nitelik olarak Brahman ile eş olduğunu fark eder; **sarvatra sama-darśanaḥ**—ve her yerde aynı ruhaniyeti görendir; **ātmānam**—Yüce Ruh; **sarva-bhūta-stham**—tüm varlıkların içinde; **īkṣate**—görür; **cha**—ve; **sarva-bhūtāni**—tüm varlıkları; (**sthitaḥ**)—yer almış olarak; **ātmani**—Yüce Ruhun içinde.

yaḥ—O kişi ki; **mām**—Beni; **sarvatra**—her yerde, bütün elemanlarda; **paśyati**—görür; **cha**—ve; **sarvam**—her şeyi; **mayi**—Benim içimde; **paśyati**—görür; **aham**—Ben; **na**—asla olmam; **praṇaśyāmi**—görünmez, kayıp; **tasya**—ona; **saḥ cha**—ve o; **na**—asla olmaz; **praṇaśyāti**—görünmez; **me**—Bana—Benim bilincimde olmaktan asla vazgeçmez.

yaḥ—O *yogī* ki; **mām**—Bana; **āsthitaḥ**—sığınarak; **ekatvam**—Benim değişmez formuma; **sarva-bhūta-sthitaṁ**—her varlığın kalbinde (Yüce Ruh olarak, Benim bir *prādeśa*, baş parmakla işaret parmağı arasındaki mesafe boyutundaki dört kollu formum olarak) bulunur; **bhajatī (mām)**—Bana (duyma, zikir ve hatırlamaya dayalı) adanmışlıkla ibadet eder; **saḥ yogī**—böyle bir *yogī*; **varta-mānaḥ api**—bulunduğu halde; **sarvathā**—her türlü koşulda (ister kutsal metinlerin önerdiği görevleri yerine getirmekle uğraşsın, ister uğraşmasın); **mayi (eva)**—salt Benim içimde; **vartate**—yaşar.

29 Bilinci Sonsuzla birleşmiş olan *yoga* ustası, evrensel tinselliği görür. O bütün varlıkların içindeki Yüce Ruhun görür ve bütün varlıkları Yüce Ruhun içinde görür.

30 Her şeyde Beni gören ve her şeyi Bende gören için Ben asla kaybolmam, o da Benim için asla kaybolmaz.

31 Bana sığınan ve Yüce Ruh olarak her canlı varlığın kalbinde bulunan değişmez formum içinde Bana hayranlık duyan *yogī*, her türlü koşulda Benim içimde yaşar.

आत्मौपम्येन सर्वत्र समं पश्यति योऽर्जुन ।
सुखं वा यदि वा दुःखं स योगी परमो मतः ॥३२॥

अर्जुन उवाच ।

योज्यं योगस्त्वया प्रोक्तः साम्येन मधुसूदन ।
एतस्याहं न पश्यामि चञ्चलत्वात् स्थितिं स्थिराम् ॥३३॥
चञ्चलं हि मनः कृष्ण प्रमाथि बलवद्दृढम् ।
तस्याहं निग्रहं मन्ये वायोरिव सुदुष्करम् ॥३४॥

ātmaupamyena sarvatra, samam paśyati yo 'rjuna
sukham vā yadi vā duḥkham, sa yogī paramo mataḥ [32]
arjuna uvācha

yo 'yam yogas tvayā proktaḥ, sāmyena madhusūdana
etasyāham na paśyāmi, chañchalatvāt sthitim sthirām [33]
chañchalam hi manaḥ kṛṣṇa, pramāthi balavad dṛḍham
tasyāham nigrahaṁ manye, vāyor iva suduṣkaram [34]

(he) arjuna—Ey Arjuna; yaḥ—o kişi ki; ātmā-upamyena—kendisiyle kıyaslayınca; sarvatra—bütün canlı varlıkların; sukham vā yadi vā duḥkham—mutluluk veya mutsuzluğunu; samam—(kendisinininkine) eşit; paśyati—görür; saḥ yogī—böyle bir yogī; mataḥ—Benim görüşüme göre; paramaḥ—en iyisidir.

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: (he) madhusūdana—Ey Madhusūdana; tvayā—Senin tarafından; sāmyena—ölçülü olmak şeklinde; yaḥ proktaḥ—tarif edilmiş olan; ayam—bu; yogaḥ—yogada; (manasaḥ)—zihnin; chañchalatvāt—oynak yapısından dolayı; aham—Ben; etasya—onun; sthirām—dengeli; sthitim—hâlini; na paśyāmi—tasavvur edemiyorum.

(he) kṛṣṇa—Ey Kṛṣṇa; hi—çünkü; manaḥ—zihin; chañchalam—doğal olarak oynaktır; pramāthi—karişiktir—aklı, bedeni ve duyuları huzursuz eder; balavat—güçlüdür—akılla bile kontrol edilemez; dṛḍham—ve inatçıdır. (ataḥ)—Bu nedenle; aham—Ben; tasya—zihnin; nigraham—kontrolünü; vayoḥ iva—(kontrol etmeyi) rüzgardan; suduṣkaram—daha zor; manye—olarak görürüm.

32 Ben, bütün canlıların mutluluk ve mutsuzluklarını kendisinininkiyile bir tutan kişiyi yogilerin en üstünü kabul ederim.

33 Arjuna şöyle dedi: Ey Madhusūdana, zihnin oynak yapısı yüzünden, yogada Senin tarif etmiş olduğun dengeyi insan nasıl koruyabilir tasavvur edemiyorum.

श्रीभगवानुवाच ।

असंशयं महाबाहो मनो दुर्निग्रहं चलम् ।
अभ्यासेन तु कौन्तेय वैराग्येण च गृह्यते ॥३५॥
असंयतात्मना योगो दुष्प्राप इति मे मतिः ।
वश्यात्मना तु यतता शक्योऽवाप्तुमुपायतः ॥३६॥

अर्जुन उवाच ।

अयतिः श्रद्धयोपेतो योगाच्चलितमानसः ।
अप्राप्य योगसंसिद्धिं कां गतिं कृष्ण गच्छति ॥३७॥

śrī-bhagavān uvācha

asamśayam mahā-bāho, mano durnigrahaṁ chalam
abhyāseṇa tu kaunteya, vairāgyeṇa cha gr̥hyate [35]
asamyatātmanā yogo, duṣṣrāpa iti me matiḥ
vaśyātmanā tu yatatā, śakyo 'vāptum upāyataḥ [36]
arjuna uvācha
ayatiḥ śraddhayopeto, yogāch chālita-mānasaḥ
aprāpya yoga-saṁsiddhim, kām gatiṁ kṛṣṇa gachchhati [37]

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: (he) mahā-bāho—Ey kahraman Arjuna; asamśayam—hiç kuşku yok; manaḥ—zihin; chalam—oyndaktır; durnigraham—ve kontrol etmesi aşırı zordur; tu—oysa; (he) kaunteya—Ey Kuntī'nin oğlu; abhyāseṇa—gerçek bir manevî öğretmenin rehberliğinde, (Yüce Tanrı üzerinde meditasyon) uygulama sayesinde; cha—ve; vairāgyeṇa—bağımsız olmakla; gr̥hyate—o kontrol edilir.

yogaḥ—Yogaya; asamyata-ātmāna—zihni kontrol altında olmayan biri tarafından; duṣṣrāpaḥ—ulaşmak zordur; me—Benim; matiḥ—düşüncem; iti—budur; tu—oysa; vaśya-ātmanā—zihni kontrol etmek için; upāyataḥ—uygun metotla, zorlu uygulama (sādhanā) ile; yatatā—çaba gösteren kişi; avāptum śakyaḥ—yogaya ulaşabilir.

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: (he) kṛṣṇa—Ey Kṛṣṇa; śraddhayā upetaḥ—yoga metinlerine olan inancı nedeniyle yoga uygulaması yapan bir insan ki; ayatiḥ—ancak gayretli değildir; yoga-saṁsiddhim—yogada başarı; aprāpya—elde etmeden; yogāt chālita-mānasaḥ—(uygulama ve ferâgatte yetersiz olduğu için) zihni yogadan sapmıştır; kām gatiṁ gachchhati—akıbeti nedir?

34 Ey Kṛṣṇa, zihin oynaktır, karışık, inatçıdır ve çok güçlüdür. Ben onu kontrol etmenin rüzgarı kontrol etmekten çok daha zor olduğunu düşünüyorum.

35 Śrī Bhagavān dedi ki: Ey kahraman Arjuna, kuşkusuz zihin oynaktır ve kontrol etmesi son derece zordur. Ancak,

कच्चिनोभयविभ्रष्टश्छिन्नाभ्रमिव नश्यति ।
 अप्रतिष्ठो महाबाहो विमूढो ब्रह्मणः पथि ॥३८॥
 एतन्मे संशयं कृष्ण छेतुमर्हस्यशेषतः ।
 त्वदन्यः संशयस्यास्य छेत्ता न ह्युपपद्यते ॥३९॥

kachchin nobhaya-vibhraṣṭaś, chhinnābhram iva naśyati
 apratiṣṭho mahā-bāho, vimūḍho brahmaṇaḥ pathi [38]
 etan me saṁśayaṁ kṛṣṇa, chhettum arhasy aśeṣataḥ
 tvad-anyaḥ saṁśayasyaśya, chhettā na hy upapadyate [39]

(he) mahā-bāho—Ey şanlı kahraman; brahmaṇaḥ pathi—Mutlak'a ulaşma yolunda; apratiṣṭhaḥ—korunmasız; ubhaya-vibhraṣṭaḥ—ve hem karma ve hem de yoga yollarından sapmış; vimūḍhaḥ—şaşkın olan; (saḥ)—böyle bir insan; chhinna-abhram—dağılmış bir bulut parçası; iva—gibi; naśyati—kaybolur; kachchit na—değil mi?

(he) kṛṣṇa—Ey Kṛṣṇa; (tvam)—Sen; etat me—bana ait olan; saṁśayam—bu kuşkuyu; aśeṣataḥ chhettum—tamamen kesip atmaya; arhasi—muktedirsin. tvat anyaḥ—Senden başka; asya saṁśayasya—bu kuşkunun; chhettā—bir yok edicisi; na hi upapadyate—bulunamaz.

Ey Kuntî'nin oğlu, uygulamayla ve bağlı olmamakla bu mümkündür.

36 Benim düşünceme göre, zihni dizginlenmemiş insanın *yogaya* ulaşması zordur. Ama uygun uygulama ile zihnini dizginlemek için çaba gösteren kişi *yogada* başarılı olabilir.

37 Arjuna dedi ki: Ey Kṛṣṇa, kutsal metinlere olan inancı nedeniyle *yoga* uygulaması yapan, ancak sebat, doğru uygulama ve ferâgatten yoksun olduğu için, maddesel eğilimler yüzünden yoldan çıkan ve *yoga* uygulamasında başarısız olan insanın kaderi ne olur?

38 Ey şanlı kahraman, Ey Kṛṣṇa, Mutlak'a ulaştıran *yogadan* saptıktan sonra korunmasız kalan, hem eylem hem de meditasyon yollarından düşen böyle bir insan, dağılmış bir bulut parçası gibi tamamen kaybolup gitmez mi?

39 Ey Kṛṣṇa! Bendeki bu kuşkuyu Senden başka kimse gideremez. Lütfen merhametinle onu kökünden kesip at.

श्रीभगवानुवाच ।

पार्थ नैवेह नामुत्र विनाशस्तस्य विद्यते ।
 न हि कल्याणकृत्कश्चिद्दुर्गतिं तात गच्छति ॥४०॥
 प्राप्य पुण्यकृतां लोकानुषित्वा शाश्वतीः समाः ।
 शुचीनां श्रीमतां गेहे योगभ्रष्टोऽभिजायते ॥४१॥

śrī-bhagavān uvācha

pārtha naiveha nāmutra, vināśas tasya vidyate
 na hi kalyāṇa-kṛt kaśchid, durgatiṁ tāta gachchhati [40]
 prāpya puṇya-kṛtām lokān, uṣitvā śāśvatīḥ samāḥ
 śuchīnām śrīmatām gehe, yoga-bhraṣṭo 'bhijāyate [41]

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: (he) pārtha—Ey Kuntī'nin oğlu; na vidyate—yoktur; tasya vināśaḥ—o kişi için kayıp, o cennet boyutunun mutluluğundan mahrum bırakılmaz; iha eva—bu dünyada; na (vidyate)—ve yoktur; (tasya vināśaḥ)—o kişi için kayıp, o Yüce Ruhü görme fırsatından mahrum bırakılmaz; amutra—bir sonraki yaşamda yani madde ötesi boyutta; hi—çünkü; (he) tāta—Ey sevgili varlık; kaśchit—herhangi; kalyāṇa-kṛt—bir insan, erdemli eylemler içinde olan; na gachchhati durgatiṁ—kötü kadere sahip olmaz.

yoga-bhraṣṭaḥ—(Nispeten kısa) yoga uygulamasından düşen insan; puṇya-kṛtām—inananların; lokān—boyutlarına; prāpya—ulaşarak; (tatra)—orada; śāśvatīḥ samāḥ—uzun yıllar; uṣitvā—kalıp; śuchīnām—saf ve dürüst uygulamalara bağlı; śrīmatām—asil, varlıklı insanların; gehe—evinde; abhijāyate—doğum alır.

40 Śrī Bhagavān dedi ki: Ey Arjuna, Kuntī'nin oğlu, başarısız yoga uygulayıcısı için kayıp söz konusu değildir çünkü o bu dünyadaki cennet boyutunun mutluluğundan mahrum bırakılmaz ne de aşkın mekândaki Yüce Ruhü görme fırsatından mahrum kalır. Bu böyledir, Ey sevgili varlık, çünkü erdemli eylemler yapan kişi asla kötü kadere sahip olmaz.

41 Başarısız yoga uygulayıcısı, Aśvamedha gibi büyük adaklar gerçekleştirenlere nasib olan bütün o cennet katlarında uzun yıllar kaldıktan sonra, saf ve dürüst uygulamalara bağlı olan saygın, varlıklı insanların evinde doğum alır.

अथवा योगिनामेव कुले भवति धीमताम् ।
 एतद्धि दर्लभतरं लोके जन्म यदीदृशम् ॥४२॥
 तत्र तं बुद्धिसंयोगं लभते पौर्वदैहिकम् ।
 यतते च ततो भूयः संसिद्धौ कुरुनन्दन ॥४३॥
 पूर्वाभ्यासेन तेनैव हियते ह्यवशोऽपि सः ।
 जिज्ञासुरपि योगस्य शब्दब्रह्मातिवर्तते ॥४४॥

athavā yoginām eva, kule bhavati dhimatām
 etaddhi durlabhataram, loke janma yad idrṣam [42]
 tatra taṁ buddhi-samyogam, labhate paura-daihikam
 yatate cha tato bhūyaḥ, saṁsiddhau kuru-nandana [43]
 pūrvābhyāseṇa tenaiva, hriyate hy avaśo 'pi saḥ
 jijñāsuraḥ api yogasya, śabda-brahmātivartate [44]

athavā eva—Aksi hâlde (görelî olarak daha uzun *yoga* uygulamasından sonra); **yoginām**—*yoga* uygulamasına adanmış; **dhimatām**—*yoga* öğretmenlerinin; **kule**—çizgisinde; **bhavati**—doğar. **hi**—Kuşkusuz; **yat idrṣam**—bunun gibi; **janma**—bir doğumun; **etat**—benzeri; **loke**—bu dünyada; **durlabhataram**—daha ender elde edilir.

(he) **kuru-nandana**—Ey Arjuna, Kuru'nun oğlu; **tatra**—bu durumlardan bir tanesinde; (**saḥ**)—o; **paura-daihikam**—önceki yaşantısının; **taṁ buddhi-samyogam**—o Yüce Ruh bilincine; **labhate**—ulaşır. **tataḥ cha**—O vesileyle; **bhūyaḥ**—tekrar; **saṁsiddhau**—manevî başarı için—Yüce Ruhun *darśanasına* yani aşkın görüntüsüne ulaşmak için; **yatate**—çaba gösterir.

hi—Çünkü; **avaśaḥ api**—hatta kendisi istemeden; **saḥ eva**—o; **tena pūrvābhyāseṇa**—önceki yaşantısının uygulamasına; **hriyate**—cezbolur. **yogasya**—Yoganın; **jijñāsuraḥ api**—bir arayışçısı olarak; **śabda-brahma**—*Vedalar*'ı (onların meyvesel ritüellerini); **ativartate**—aşar.

42 Veya o kişi, *yoga* uygulamasını sadakatle izleyen *yoga* ustalarının evinde ya da ailesinde doğum alır. Bu dünyada böyle bir doğuma daha ender ulaşılır.

43 Ey Kuru'nun oğlu, bu durumlardan herhangi birinde, geçmiş yaşamında edinmiş olduğu bilgelik canlanır ve o, başarı için yeniden çaba gösterir.

44 Hatta kendisi istemeden, önceki yaşamının *yoga* uygulamasına cezbolur. O, arayışı sırasında *Vedalar*'ın meyvesel ritüellerini aşar.

प्रयत्नाद्यतमानस्तु योगी संशुद्धकिल्बिषः ।
 अनेकजन्मसंसिद्धस्ततो याति परां गतिम् ॥४५॥
 तपस्विभ्योऽधिको योगी ज्ञानिभ्योऽपि मतोऽधिकः ।
 कर्मिभ्यश्चाधिको योगी तस्माद्योगी भवार्जुन ॥४६॥
 योगिनामपि सर्वेषां मद्गतेनान्तरात्मना ।
 श्रद्धावान् भजते यो मां स मे युक्ततमो मतः ॥४७॥

prayatnād yatamānas tu, yogī saṁśuddha-kilbiṣaḥ
 aneka-janma-saṁsiddhas, tato yāti parāṁ gatim [45]
 tapasvibhyo 'dhiko yogī, jñānibhyo 'pi mato 'dhikaḥ
 karmibhyaś chādhiko yogī, tasmād yogī bhavārjuna [46]
 yoginām api sarveṣāṁ, mad-gatenāntar-ātmanā
 śraddhāvān bhajate yo mām, sa me yuktatamo mataḥ [47]

yogī tu—*Yogī*; **prayatnāt**—bir önceki girişimden; **yatamānaḥ**—daha fazla çabalayarak; **saṁśuddha-kilbiṣaḥ**—bilinci bütün dünyasal bağılıklardan arınmış olarak; **aneka-janma-saṁsiddhaḥ**—pek çok yaşam sürecinin çabalarının mükemmelliğini kazanır; **tataḥ**—ve bu yolla; **parāṁ gatim**—hem özbenliği idrak etme hem de Yüce Ruh'u idrak etme şeklindeki özgürlüğü; **yāti**—kazanır.

yogī—*Yogī*; **tapasvibhyaḥ**—(Chāndrāyaṇa gibi) katı riyazet uygulayanlardan; **adhikaḥ**—üstündür; **adhikaḥ api**—ve hem de üstündür; **jñānibhyaḥ**—*jñāniden*, bilgi adamından. **yogī**—*Yogī*; **adhikaḥ cha**—hem de üstündür; **karmibhyaḥ**—*karmiden*, eylem adamından; **(iti me)**—budur Benim; **mataḥ**—düşüncem. **tasmāt**—Bu nedenle; **(he) arjuna**—Ey Arjuna; **(tvam)**—sen; **yogī**—bir *yogī*; **bhava**—ol.

sarveṣāṁ yoginām api—*Karma, jñāna, tapasyā, aṣṭāṅga-yoga, bhakti*, vb. yollarındaki bütün *yogī* türleri arasında; **yaḥ**—o kişi ki; **śraddhāvān**—Bana adanmışlığın olağanüstü mükemmelliğini onaylayan kutsal metinlere sarsılmaz inançla; **antaḥ-ātmanā**—ve kalple; **mat-gatena**—Bana derinden adanmış; **bhajate mām**—Benim övgülerimi duymakla ve anlatmakla başlayan adanmışlık uygulamalarıyla uğraşarak Bana hizmet sunar; **saḥ**—böyle bir adanmış; **yuktatamaḥ**—en üstünüdür. **me**—Benim; **mataḥ**—görüşüm; **(iti)**—budur.

45 Öncekinden çok daha fazla çaba gösteren *yogīnin* bilinci dünyasal bağılıkların hepsinden arınır ve yaşamlar boyu süren *yoga* uygulamasının meyvesini elde eder—o en yüce hedefe ulaşır.

46 *Yogī* (Chāndrāyaṇa yemini gibi) katı riyazetlere kapılmış kişilerden üstündür, Brahman'a ibadet eden bilgi adamından

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे ध्यानयोगो नाम षष्ठोऽध्यायः ॥६॥

iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde
dhyāna-yogo nāma ṣaṣṭho 'dhyāyah [6]

üstündür ve eylem adamından üstündür. Bil ki Benim
vardığım sonuç budur. Bu nedenle, Ey Arjuna, bir *yogī* ol.

47 Bütün *yogiler* içinde en iyisi, güvenilir saf
adanlılık metinlerine tam inanç besleyen ve Benim ilahî
yüceliklerimi duyarak ve zikrederek bütün kalbiyle Bana
hayranlık duyan, bütün hizmetleri Bana sunan adanmış
kuldur. Benim görüşüm budur.

Altıncı Bölümün Sonu

Meditasyon Yolu

Śrīla Vyāsadeva tarafından
yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin
Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,
Aşkım Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,
Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

सप्तमोऽध्यायः

YEDİNCİ BÖLÜM

Jñānā-vijñāna-yoga

Tanrı Bilgisi ve İdraki

श्रीभगवानुवाच ।

मय्यासक्तमनाः पार्थ योगं युञ्जन् मदाश्रयः ।
 असंशयं समग्रं मां यथा ज्ञास्यसि तच्छृणु ॥१॥
 ज्ञानं तेऽहं सविज्ञानमिदं वक्ष्याम्यशेषतः ।
 यज्ज्ञात्वा नेह भूयोऽन्यज्ज्ञातव्यमवशिष्यते ॥२॥
 मनुष्याणां सहस्रेषु कश्चिद्यतति सिद्धये ।
 यततामपि सिद्धानां किञ्चिन्मां वेत्ति तत्त्वतः ॥३॥

śrī-bhagavān uvācha

mayy āsakta-manāḥ pārtha, yogaṁ yuñjan mad-āśrayaḥ
 asaṁśayaṁ samagraṁ mām, yathā jñāsyasi tach chhṛṇu [1]
 jñānaṁ te 'haṁ sa-vijñānam, idaṁ vaksyāmy aśeṣataḥ
 yaj jñātvā neha bhūyo 'nyaj, jñātavyam avaśiṣyate [2]
 manuṣyāṇāṁ sahasreṣu, kaśchid yatati siddhaye
 yatatām api siddhānām, kaśchin mām vetti tattvataḥ [3]

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān şöyle dedi: (**he**) **pārtha**—Ey Arjuna; **mayi**—Bana, Yüce Bhagavān'a; **āsakta-manāḥ**—bağlı zihinle; **yuñjan yogam**—bilincini Benimle birleştirerek; **mat-āśrayaḥ**—(*karma* vb. girişimler olmadan) sadece Bana sığınarak; **asaṁśayam**—kuşkusuz; **mām**—Beni; **samagram**—tam olarak—mekânım, zenginliklerim ve yakınlarımla birlikte; **yathā**—nasıl; **jñāsyasi**—bilmeyi başaracaksın; **śṛṇu tat**—duy.

aham—Ben; **te**—sana; **aśeṣataḥ**—tam olarak; **idaṁ jñānam**—Benim mutlak gücümün bilgisini (*aiśvaryamaya-jñāna*); **sa-vijñānam**—Benim güzelliğimin (*mādhurya-anubhava*) idrak edilecek olan bilgisiyle birlikte; **vaksyāmi**—şimdi anlatacağım; **yat**—ki onu; **jñātvā**—bilerek; **bhūyaḥ**—bir daha; **iha**—bu en yüce yolda; **anyat**—başka; (**tava**) **jñātavyam**—şey, senin tarafından bilinmesi gereken; **na avaśiṣyate**—kalmayacak.

manuṣyāṇām sahasreṣu—Binlerce insan arasından; **kaśchit**—ender kişi; **siddhaye**—özbenliği idrak için ve Yüce Ruh'u idrak için; **yatati**—uğraşır; **yatatām siddhānām api**—ve böyle idrake ulaşmış olan binlerce kişiden; **kaśchit**—ender kişi; **tattvataḥ**—gerçekten; **mām**—Beni, Śyāmasundara'yı; **vetti**—bilir.

† Śrī Bhagavān şöyle dedi: Ey Pārtha, Bana, Yüce Tanrı'ya bağlı zihinle, bilincini Benimle birleştirerek ve yalnız Bana sığınarak, kuşku olmadan, Beni, kutsal mekânımı, zenginliklerimi ve yakın dostlarımı nasıl tanıyabileceğini duy Benden.

भूमिरापोऽनलो वायुः खं मनो बुद्धिरेव च ।
 अहङ्कार इतीयं मे भिन्ना प्रकृतिरष्टधा ॥४॥
 अपरेयमितस्त्वन्यां प्रकृतिं विद्धि मे पराम् ।
 जीवभूतां महाबाहो ययेदं धार्यते जगत् ॥५॥

bhūmir āpo 'nalo vāyuh, kham mano buddhir eva cha
 ahaṅkāra itiyam me, bhinnā prakṛtir aṣṭadhā [4]
 apareyam itas tv anyām, prakṛtiṁ viddhi me parām
 jīva-bhūtām mahā-bāho, yayedam dhāryate jagat [5]

bhūmiḥ—Toprak; **āpaḥ**—su; **analaḥ**—ateş; **vāyuh**—hava; **kham**—eter; **manaḥ**—zihin; **buddhiḥ**—akıl; **ahaṅkāraḥ eva cha**—ve ego; **iti**—böylece; **me**—Bana ait olan; **iyam**—bu; **prakṛtiḥ**—yapı, Māyā-*śakti*, yaratıcı enerji; **aṣṭa-dhā**—sekize; **bhinnā**—ayrılmıştır.

(he) **mahā-bāho**—Ey şanlı kahraman; **iyam**—bu dışsal yapı, dışsal enerji; **aparā**—aşğıdır; **tu**—ama; **viddhi**—bilmelisin ki; **itaḥ**—buna göre; **parām**—daha üstün; **me**—Bana ait; **jīva-bhūtām**—bireysel ruhlar şeklinde; **anyām**—bir başka; **prakṛtiṁ**—yapı, marjinal enerji; **yayā**—bilinçli enerji ki onun tarafından; **idam jagat**—bu dünya; **dhāryate**—meyvesel eylemler aracılığıyla zevk almak için benimsenir.

② Şimdi sana, hem Benim mutlak gücümle ilgili bu bilgiyi hem de Benim güzelliğimin idrak edilmesini açıklayacağım ki onu bilince, bu yüce yolda bilinecek hiçbir şey kalmayacak.

③ Sayısız ruh içinden insan formuna ulaşan azdır; binlerce insan içinden ruhu ve Yüce Ruh'u idrak etmek için çaba göstermesi muhtemel olan çok azdır; ve böyle idrake ulaşan binlercesi içinden Beni, Śyāmasundara'yı gerçekten bilebilen bir tek kişi zor çıkar.

④ Toprak, su, ateş, hava, eter, zihin, akıl ve ego Benim bu dünyadaki yaratıcı enerjimin sekiz unsurudur.

Yorum

Bu *ślokada* ifade edilir ki, *jñāna* ya da bilgi, kelimenin gerçek anlamıyla ve adanmışlık ilkeleri doğrultusunda, aslında *bhagavad-aiśvarya-jñānadır*, yani Tanrı'nın

एतद्योनीनि भूतानि सर्वाणीत्युपधारय ।

अहं कृत्स्नस्य जगतः प्रभवः प्रलयस्तथा ॥६॥

etad yonīni bhūtāni, sarvāṇīty upadhāraya

aham kṛtsnasya jagataḥ, prabhavaḥ pralayas tathā [6]

upadhāraya—Anla; **iti**—ki; **sarvāṇi bhūtāni**—hareketli ve hareketsiz bütün canlı türleri; **etad yonīni**—bu iki tür *prakṛtīden* yani yapıdan, *kṣetra* ve *kṣetrajña* olarak doğar (bkz. 13.12). **kṛtsnasya**—Bütün; **jagataḥ**—evrenin; **aham prabhavaḥ**—tezahürünün kaynağı Benim; **tathā pralayaḥ**—ve yok oluşunun.

üstünlüğünün bilgisidir. Bilgi arayışçılarının geneli ruhu—bedenden ve maddesel elemanlardan ayrı olarak—idrak etmenin aydınlanma olduğunu düşünürler, oysa bu en üstün bilgiyi oluşturmaz. Dolayısıyla, Yüce Tanrı, Kendi Hakimiyeti ile ilgili kavramı açıklamak için formlarını, enerjilerini ve onların özelliklerini ifşa ediyor:

“Benim farklı yönlerim Brahman, Paramātman ve Bhagavān’dır. Brahman, Benim enerjimin ayırt edilmez, formsuz yönüdür. Paramātman, Yüce Ruh da Benim enerjimin (kozmetik tezahürle bağlantılı olan) bir görünümüdür ve Benim bu yönüm ebedî tezahür hâlinde değildir. Sadece Bhagavān formum, Yüce Tanrı, Benim ebedî olarak tezahür eden Özbenliğimdir ve bu form içinde, *antaraṅgā-* ya da *chit-śakti*—içteki ilahî enerji; *bahiraṅgā-* ya da *Māyā-śakti*—dıştaki yanıltıcı enerji; ve *taṭastha-* ya da *jīva-śakti*—sayısız canlı varlığı kapsayan sınırsal, marjinal enerji olmak üzere Benim üç ebedî enerjim mevcuttur.”

Bu *ślokada*, Tanrı Kendi dışsal yanıltıcı enerjisini anlatmıştır.

—Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura

5 Ey şanlı kahraman, Arjuna, bu dışsal, maddesel yapı aşağıdır. Ama bil ki bu yapıdan üstünü, Benim bireysel

मत्तः परतरं नान्यतत्किञ्चिदस्ति धनञ्जय ।
मयि सर्वमिदं प्रोतं सूत्रे मणिगणा इव ॥७॥
रसोऽहमप्सु कौन्तेय प्रभास्मि शशिसूर्ययोः ।
प्रणवः सर्ववेदेषु शब्दः खे पौरुषं नृषु ॥८॥

mattaḥ parataram nānyat, kiñchid asti dhanañjaya
mayi sarvam idam protam, sūtre maṇi-gaṇā iva [7]
raso 'ham apsu kaunteya, prabhāsmi śaśi-sūryayoh
praṇavaḥ sarva-vedeṣu, śabdaḥ khe pauruṣam nṛṣu [8]

(he) dhanañjaya—Ey Dhanañcaya, servet ele geçiren; **na anyat kiñchit**—başka hiçbir şey; **mattaḥ**—Benden; **parataram**—üstün; **asti**—değildir. **idam sarvam**—Bütün bu dünya; **sūtre**—bir ipe dizili; **maṇi-gaṇāḥ**—değerli taşlar; **iva**—gibi; **mayi**—Bana; **protam**—iple bağlıdır.

(he) kaunteya—Ey Kuntî'nin oğlu; **aham asmi**—Ben bulunurum; **rasaḥ**—kudretimle öz tadı olarak; **apsu**—suyun; (**aham asmi**)—Ben bulunurum; **prabhā**—ışık yayma kudretimle; **śaśi-sūryayoh**—ayda ve güneşte. (**aham asmi**)—Ben bulunurum; **praṇavaḥ**—*Vedalar*'ın kaynağı, Omkāra olarak; **sarva-vedeṣu**—bütün *Vedalar*'da. (**aham asmi**)—Ben bulunurum; **śabdaḥ**—ses elemanı olarak; **khe**—eterde. (**aham asmi**)—Ben bulunurum; **pauruṣam**—eril güç olarak; **nṛṣu**—erkeklerde.

ruhlardan oluşan sınırsal enerjimidir. Maddesel varoluş, ruhlar tarafından meyvesel eylemler aracılığıyla zevk almak için benimsenir. (İlahî dünya Benim içsel enerjimden, maddesel dünya ise Benim dışsal enerjimden yayılır. Canlı varlıkların enerjisi, yapısal olarak bu boyutlara eşit uzaklıkta yer aldığı için, sınırsal diye bilinir. Onlar ya maddesel boyutta kalmayı seçebilirler ya da ilahî boyutta.)

⑥ Bil ki hareketli veya hareketsiz bütün türler, eylem ortamı ve bu ortamı bilen olarak bu iki yapıdan tezahür ederler; ve tüm evrenin tezahür edişinin ve yok oluşunun yegâne nedeni Benim.

7 Ey Arjuna, Benden üstün hiçbir şey yoktur. Bütün varoluş, bir ipe dizili değerli taşlar gibi, Bana bağlıdır.

पुण्योः गन्धः पृथिव्यां च तेजश्चास्मि विभावसौ ।
 जीवनं सर्वभूतेषु तपश्चास्मि तपस्विषु ॥९॥
 बीजं मां सर्वभूतानां विद्धि पार्थ सनातनम् ।
 बुद्धिर्बुद्धिमतामस्मि तेजस्तेजस्विनामहम् ॥१०॥
 बलं बलवतां चाहं कामरागविवर्जितम् ।
 धर्माविरुद्धो भूतेषु कामोऽस्मि भरतर्षभ ॥११॥

puṇyo gandhaḥ pṛthivyām cha, tejaś chāsmi vibhāvasau
 jīvanam sarva-bhūteṣu, tapaś chāsmi tapasviṣu [9]
 bijam mām sarva-bhūtānām, viddhi pārtha sanātanam
 buddhir buddhimatām asmi, tejas tejasvinām aham [10]
 balam balavatām chāham, kāma-rāga-vivarjitam
 dharmāviruddho bhūteṣu, kāmo 'smi bharatarṣabha [11]

(aham)—Ben; asmi—bulunurum; puṇyaḥ gandhaḥ—katışksız koku olarak; pṛthivyām cha—toprakta; tejaḥ vibhāvasau cha—ve ışık ve ısının gücü olarak ateşte; asmi—(Ben) varım; jīvanam—yaşam süresi olarak; sarva bhūteṣu—tüm canlı varlıklarda; cha—ve; tapaḥ—ikiliklere vb. katlanma gücü olarak; tapasviṣu—riyazet uygulayanlarda.

(he) pārtha—Ey Arjuna; viddhi—bil; mām—Beni; sarva-bhūtānām—bütün yaşam biçimlerinin; sanātanam-bijam—pradhāna diye bilinen ebedî nedeni olarak. aham asmi—Ben bulunurum; buddhiḥ—aklı şeklinde; buddhi-matām—akıllıların; tejaḥ—ve cesareti şeklinde; tejasvinām—cesurların.

(he) bharatarṣabha—Ey Bharata hanedanının en iyisi; aham-asmi—Ben bulunurum; bala-vatām—güçlüler için; kāma-rāga-vivarjitam—bencillik ve bağılılık olmadan; balam—sāttvika niteliğinin gücü, yani iyilik niteliği olarak, ki bu kişinin dinsel görevlerini yerine getirmesini mümkün kılar; cha—ve; (aham asmi)—Ben bulunurum; bhūteṣu—canlı varlıklarda; kāmaḥ—can verme arzusu olarak; dharmāviruddhaḥ—dinin evrensel ilkelerini çiğnemenen, yani insanın sadece karısından çocuk sahibi olması.

⑧ Ey Kuntī'nin oğlu, Ben suyun tadıyım, güneşin ve ayın yaydığı ışığı. Ben Om'um, bütün Vedalar'daki temel titreşimim, Ben eterdeki sesim ve erkeklerdeki eril gücüm.

⑨ Ben toprağın saf kokusuyum, ateşin aydınlığıyım. Ben bütün varlıkların yaşam süresiğim ve keşişlerde, soğuk ve sıcak gibi ikiliklere katlanma gücüyüm.

⑩ Ey Pārtha, Beni tüm yaşam biçimlerinin ebedî ilksel nedeni olarak bil. Ben akıllı olanların akli, kudretli olanların kudretiğim.

ये चैव सात्त्विका भावा राजसास्तामसाश्च ये ।
 मत्त एवेति तान् विद्धि न त्वहं तेषु ते मयि ॥१२॥
 त्रिभिर्गुणमयैर्भावैरेभिः सर्वमिदं जगत् ।
 मोहितं नाभिजानाति मामेभ्यः परमव्ययम् ॥१३॥
 दैवी ह्येषा गुणमयी मम माया दुरत्यया ।
 मामेव ये प्रपद्यन्ते मायामेतां तरन्ति ते ॥१४॥

ye chaiva sāttvikā bhāvā, rājasās tāmasās cha ye
 matta eveti tāt viddhi, na tv ahaṁ teṣu te mayi [12]
 tribhir guṇamayair bhāvair, ebhiḥ sarvam idaṁ jagat
 mohitaṁ nābhijānāti, mām ebhyaḥ param avyayam [13]
 daivī hy eṣā guṇamayī, mama māyā duratyayā
 mām eva ye prapadyante, māyām etāṁ taranti te [14]

sāttvikāḥ—İyilik yapısında; **rājasāḥ cha**—ve şehvet yapısında; **tāmasāḥ cha**—ve cehalet yapısında; **ye ye bhāvāḥ eva**—varolan ne varsa; **viddhi**—bil; **tāt (sarvān)**—tüm bunları; **mattaḥ eva**—sadece Benden ortaya çıkmış; **iti**—olarak. **ahaṁ na (varte)**—Ben bulunmam; **teṣu**—onların içinde; **tu**—fakat; **te (vartante)** **mayi**—onlar Benim içimdedir.

sarvam—Bütün; **idam**—bu; **jagat**—yaşayan dünya; **ebhiḥ bhāvair tribhiḥ guṇamayair**—maddesel yapının üç hâlinin tezahürü nedeniyle; **mohitam**—yanılgıdadır. (**ataḥ**)—Dolayısıyla; **ebhyaḥ param**—bu hâllere aşkın olan; **avyayam**—ve değişmez olan; **mām**—Beni, Kışna'yı; **na abhijānāti**—kimse bilmez.

eṣā—Bu; **mama**—Bana ait olan; **guṇa-mayī**—maddesel yapının üç hâlden oluşmuş; **daivī**—madde üstü (akıl çelen); **māyā**—dışsal enerjiyi; **hi**—kuşkusuz; **duratyayā**—aşmak zordur. (**tathāpi**)—Oysa; **ye**—onlar ki; **mām eva**—sadece Bana; **prapadyante**—sığınrlar; **te**—onlar; **etām**—bu neredeyse aşılması imkânsız; **māyām**—Māyā'yı, yanılgıyı; **taranti**—aşabilirler.

11 Ey Arjuna, Ben güçlülerde, bencillik ve bağılıktan arınmış gücüm; ve Ben canlı varlıklarda, evrensel din ilkelerini çiğnemeyen can verme arzusuyum.

12 Dahası, bil ki yapılarında iyilik, şehvet ve cehalet olan bütün her şey sadece Benden doğar. Buna rağmen Ben onların içinde değilim. Onlar, Bana tabi olduklarından, Benim içimdedirler.

13 Canlı varlıklar dünyasının tamamı, maddesel yapının üç hâli tarafından yanılgıya düşürülmüştür. Bu yüzden,

न मां दुष्कृतिनो मूढाः प्रपद्यन्ते नराधमाः ।
 माययापहतज्ञाना आसुरं भावमाश्रिताः ॥१५॥
 चतुर्विधा भजन्ते मां जनाः सुकृतिनोऽर्जुन ।
 आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी ज्ञानी च भरतर्षभ ॥१६॥

na mām duṣkṛtino mūdhāḥ, prapadyante narādhamāḥ
 māyayāpahṛta-jñānā, āsuram-bhāvam-āśritāḥ [15]

chatur-vidhā bhajante mām, janāḥ sukṛtino 'rjuna
 ārto jijñāsura arthārthī, jñānī cha bharatarṣbha [16]

duṣkṛtinaḥ—Bu dört çeşit sapkın yani talihsiz insan; **mām**—Bana; **na prapadyante**—teslim olmaz; **mūdhāḥ**—(1) *karmiler*, yani meyve için çalışanlar; **nara-adhamāḥ**—(2) düşmüş kişiler, yani adanmışlık yoluna sığınan ama sonra yetersiz veya değersiz olduğunu düşünüp terk edenler; **apahṛta-jñānaḥ**—(3) bilgisi örtülü olanlar; **māyāyā**—Māyā, yanılgı tarafından (—kutsal metinleri inceledikleri halde onlar sadece Nārāyaṇa'nın formunun ibadet edilebilir olduğunu, Kṛṣṇa, Rāma ve Yüce Tanrı'nın diğer gerçek formlarının sadece ölümlü olduğunu düşünenler); **āsuram-bhāvam-āśritāḥ**—ve (4) şeytanî olanlar (sahte mantık oklarıyla Benim formumu parçalayan, Jarāsandha gibi iblislere benzeyen Māyāvādiler, gayrişahsiyetçiler).

(**he**) **bharatarṣabha**—Ey Bharata'nın yüce oğlu; (**he**) **arjuna**—Ey Arjuna; **ārtaḥ**—hastalık ya da başka dertler çeken; **jijñāsuh**—kutsal metinlerin bilgisini ya da ruhun bilgisini arayan; **artha-arthī**—dünya ya da cennet mutluluğu arzusu içinde olan; **cha**—ve; **jñānī**—ruhu bilen saflaşmış kişi; (**iti**) **chatur-vidhāḥ janāḥ**—bu dört çeşit insan; **sukṛtinaḥ (santaḥ)**—şanslı oldukları için—Bana olan kalpten bağlılığın etkisinde kalarak; **bhajante mām**—(harekete geçme nedenleri ister eylemle ister bilgiyle karışmış olsun) Bana ibadet ederler.

hiç kimse Beni, bütün bu hâllere aşkın olan ve değışmeyen Yüce Tanrı'yı tanıyamaz.

14 Benim baştan çıkarıcı, 'üç hâlli,' yanıltıcı enerjim kolay kolay aşılamaz. Yine de, Bana teslim olanlar, bu güçlü engeli aşabilirler.

15 Bu dört çeşit sapkın Bana teslim olmaz: meyve için çalışan, hayvana benzer insanlar; en ileri yol olan adanmışlık yolunu benimseyen, ama sonra yetersiz ya da değersiz diye düşünüp sırt çevirmiş olan düşmüş insanlar; bilgileri yanılgıyla, Māyā ile örtülü olanlar (—kutsal metinleri inceledikleri halde onlar yalnız Nārāyaṇa'nın

तेषां ज्ञानी नित्ययुक्त एकभक्तिर्विशिष्यते ।
 प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्यर्थमहं स च मम प्रियः ॥१७॥
 उदाराः सर्व एवैते ज्ञानी त्वात्मैव मे मतम् ।
 आस्थितः स हि युक्तात्मा मामेवानुत्तमां गतिम् ॥१८॥

teṣāṃ jñānī nitya-yukta, eka-bhaktir viśiṣyate
 priyo hi jñānino 'ty-artham, ahaṃ sa cha mama priyaḥ [17]
 udārāḥ sarva evaite, jñānī tv ātmaiva me matam
 āsthitaḥ sa hi yuktātmā, mām evānuttamāṃ gatim [18]

teṣāṃ—Onların arasında; **jñānī**—özbenliğini idrak etmiş kişi; **eka-bhaktiḥ**—Benim has kulum; **nityaḥ-yuktaḥ**—ki onun bilinci tamamen Bende yoğunlaşmıştır; **viśiṣyate**—en üstün olandır. **hi**—Çünkü; **ahaṃ**—Ben, Śyāmasundara; **ati-artham**—olumum çok; **priyaḥ**—değerli; **jñāninaḥ**—o aydınlanmış ruh için; **saḥ cha priyaḥ**—ve o da değerlidir; **mama**—Benim için.

eva—Elbette; **sarve**—bütün; **ete**—bu insanlardır; **udārāḥ**—asil, bencil olmayan Benim için değerli ruhlar; **tu**—fakat; **jñānī**—manevî olarak özbenliğini idrak etmiş kişi; **ātmā-eva**—Benim için kendi özüm kadar değerlidir. (**iti**)—Budur; **me**—Benim; **matam**—düşüncem; **hi**—çünkü; **yukta-ātmā eva (san)**—kalbini tam anlamıyla Bana adayarak; **saḥ**—o *jñānī*; **eva āsthitaḥ**—tam belirlemiştir; **mām**—Beni, Śyāmasundara'yı; **anuttamām**—en yüce; **gatim**—hedef.

formunun ibadet edilebilir olduğunu düşünürler ve Kṛṣṇa, Rāma ve gerçeğe dayalı diğer formların ölümlü olduğuna inanırlar); ve şeytanî olanlar (sahte mantık oklarıyla Benim formumu parçalayan, Jarāsandha gibi ibislere benzeyen gayrişahsiyetçiler).

16 Ey Arjuna, Bhārata'ların en üstünü, dört çeşit insan Bana ibadet etme şansına sahiptir: sıkıntı çeken, bilgi arayan, mutluluk arayan ve özbenliğini idrak etmiş olan.

17 Bu dört çeşit adanmışın en iyisi Benim saf kulum olan ve bilinci tamamen Bana yoğunlaşmış olan özbenliğini idrak etmiş kişidir. Çünkü ben, Śyāmasundara, onun için çok değerliyimdir ve o da Benim için değerlidir.

18 Elbette onların hepsi de Benim için değerli olan asil ruhlardır, yine de manevî olarak özbenliğini idrak etmiş

बहूनां जन्मनामन्ते ज्ञानवान् मां प्रपद्यते ।
वासुदेवः सर्वमिति स महात्मा सुदुर्लभः ॥१९॥
कामैस्तैस्तैर्हृतज्ञानाः प्रपद्यन्तेऽन्यदेवताः ।
तं तं नियममास्थाय प्रकृत्या नियताः स्वया ॥२०॥
यो यो यां यां तनुं भक्तः श्रद्धयार्चितुमिच्छति ।
तस्य तस्याचलां श्रद्धां तामेव विदधान्यहम् ॥२१॥

bahūnām janmanām ante, jñānavān mām prapadyate
vāsudevaḥ sarvam iti, sa mahātmā sudurlabhaḥ [19]
kāmais tais tair hr̥ta-jñānāḥ, prapadyante 'nya-devatāḥ
taṁ taṁ niyamam āsthāya, prakṛtyā niyatāḥ svayā [20]
yo yo yām yām tanuṁ bhaktaḥ, śraddhayārchitum ichchhati
tasya tasyāchalām śraddhām, tām eva vidadhāmy aham [21]

bahūnām—Birçok; **janmanām**—doğumlardan; **ante**—sonra; **jñānavān**—aydınlanmış kişi (*sādhu-saṅga*, adanmış kullarla bağlantıda olma şansı sayesinde); **iti**—böylece idrak ederek; **sarvam**—her şeyin, hareketli ve hareketsiz varlıklar dünyasının; **vāsudevaḥ**—Vāsudeva'nın, Śrī Kṛṣṇa'nın yapısında olduğunu; **mām**—Bana; **prapadyate**—teslim olur. **saḥ**—Böylesine; **mahātmā**—büyük bir ruh; **sudurlabhaḥ**—çok enderdir.

taḥ taḥ kāmāḥ—Sevilen ve sevmeyenlere bağlı belli dünyasal arzular tarafından; **hr̥ta-jñānāḥ**—akılları yanlış yönlendirilmiş kişiler; **svayā prakṛtyā**—kendi yapılı tarafından; **niyatāḥ (santāḥ)**—yönetildiklerinden; **taṁ taṁ**—ona uygun; **niyamam**—oruç tutma, vb. ritüelleri; **āsthāya**—uyguladıktan sonra; **anya-devatāḥ**—diğer ruhanî şahsiyetlere—yarı tanrılara—güneş tanrısına, vb.; **prapadyante**—ibadet ederler.

yaḥ yaḥ—Belli bir; **bhaktaḥ**—adanmış kulun; **architum śraddhayā**—inançla ibadet etmek; **ichchhati**—istediği; **tanum**—Benim bir formumu temsil eden yarı tanrı; **yām yām**—hangisi ise; **aham**—Ben, onun kalbinde yaşayan Yüce Ruh olarak; **eva**—elbette; **tasya tasya**—o belli adanmış kulda; **tām**—o form için; **achalām**—sağlam; **śraddhām**—inanç; **vidadhāmi**—takdir ederim.

ruh Benim için kendi özüm kadar değerlidir, çünkü o Beni yegâne sığınağı ve yaşamın nihai hedefi olarak gördüğünden kalbini Bana vermiştir.

19 Pek çok doğumdan sonra, (adanmış kullarla bağlantıda kalarak kutsanmış olan) aydınlanmış ruh, her şeyin Vāsudeva'nın yapısında (Ona tabi) olduğunu fark eder ve böylece Bana teslim olur. Böylesine yüce bir ruh çok az bulunur.

स तया श्रद्धया युक्तस्तस्याराधनमीहते ।
 लभते च ततः कामान् मयैव विहितान् हि तान् ॥२२॥
 अन्तवत्तु फलं तेषां तद्भवत्यल्पमेधसाम् ।
 देवान् देवयजो यान्ति मद्भक्ता यान्ति मामपि ॥२३॥

sa tayā śraddhayā yuktaṣ, tasyārādhanam ihate
 labhate cha tataḥ kāmān, mayaiva vihitān hi tān [22]
 antavat tu phalaṁ teṣāṁ, tad bhavaty alpa-medhasām
 devān deva-yajo yānti, mad-bhaktā yānti mām api [23]

tayā śraddhayā—O sağlam inançla; **yuktaḥ (san)**—bağlantıda olduğu için; **saḥ**—o adanmış kul; **tasyāḥ**—o yarı tanrının deitiesine; **ārādhanam**—ibadet; **ihate**—eder; **cha**—ve; **hi**—aslında; **mayā eva**—o yarı tanrının Yüce Ruh olarak, sadece Benim tarafımdan; **vihitān**—düzenlenmiştir; **labhate**—(adanmış kul) elde eder; **tataḥ**—o deityden; **tān kāmān**—kendi arzulanan sonuçlarını.

tu—Fakat; **teṣām alpa-medhasām**—o akılsız yarı tanrı ibadetçilerinin; **taḥ phalam**—o meyvesi; **antavat**—geçici; **bhavati**—olur. **deva-yajajāḥ**—Yarı tanrılara ibadet edenler; **devān**—kendi yarı tanrılarına; **yānti**—ulaşırlar; **mat-bhaktāḥ api**—ve Benim kullarım; **mām**—Bana; **yānti**—ulaşırlar.

20 Dünyasal arzuların yanlış yönlendirdiği insanlar, kendi yapıları tarafından yönetildikleri için, amaçlarına ulaşmak üzere belli ritüelleri benimseyerek, ruhanî niteliklere sahip diğer şahsiyetlere, örneğin güneş tanrısına ve çok sayıda başka yarı tanrılara taparlar.

21 Kişinin isteğine göre, belli bir yarı tanrıya ibadet etmek için inancı geliştikçe, Ben, onun kalbindeki Yüce Ruh olarak, (Benim bir formumu temsil eden) o yarı tanrıya olan inancını güçlendiririm.

22 İnancı Benim tarafımdan beslenen böyle bir adanmış, o yarı tanrının deitiesine ibadet etmeye devam eder ve istediği bütün nesnelere o yarı tanrıdan elde eder. Ben, Yüce Ruh olarak, yarı tanrının kalbinde de bulunduğum için, bu yine sadece Benim onayım ile gerçekleşir.

23 Ama yarı tanrılara ibadet eden bu akılsızların elde ettikleri meyve geçicidir. Onlar ibadet ettikleri tanrılara ulaşırlar, oysa Benim kullarım Bana gelirler.

अव्यक्तं व्यक्तिमापन्नं मन्यन्ते मामबुद्धयः ।
 परं भावमजानन्तो ममाव्ययमनुत्तमम् ॥२४॥
 नाहं प्रकाशः सर्वस्य योगमायासमावृतः ।
 मूढोऽयं नाभिजानाति लोको मामजमव्ययम् ॥२५॥
 वेदाहं समतीतानि वर्तमानानि चार्जुन ।
 भविष्याणि च भूतानि मां तु वेद न कश्चन ॥२६॥

avyaktam vyaktim āpannam, manyante mām abuddhayaḥ
 param bhāvam ajānanto, mamāvyayam anuttamam [24]
 nāham prakāśaḥ sarvasya, yoga-māyā-samāvṛtaḥ
 mūḍho 'yaṁ nābhijānāti, loko mām ajam avyayam [25]
 vedāham samatītāni, vartamānāni chārjuna
 bhaviṣyāni cha bhūtāni, mām tu veda na kaścana [26]

mama—Benim; **avyayam**—ebedî; **anuttamam**—olağanüstü mükemmellikteki; **param**—aşkın; **bhāvam**—yapımı—form, doğum, özellikler, faaliyetler ve oyunlar, vb.; **ajānantaḥ**—bilmediklerinden; **abuddhayaḥ**—akılsız insanlar; **mām**—Beni; **vyaktim**—Vasudeva'nın hücreinde sıradan bir insan olarak doğum; **āpannam**—almış; **avyaktam**—gayrişahsî ya da formsuz Brahman olarak; **manyante**—düşünürler.

aham—Ben; **yoga-māyā-samāvṛtaḥ**—Yogamāyā enerjimle örtülü olduğum için; **sarvasya**—herkese; **prakāśaḥ**—kendimi belli; **na (bhavāmi)**—etmem; **(ataḥ)**—bu nedenle; **ajam**—bunlar; **mūḍhaḥ lokaḥ**—aptal insanlar; **ajam**—doğumsuz; **avyayam**—ve değişmez; **mām**—Beni, Śyāmasundara'ya, Vasudeva'nın oğlunu; **na abhijānāti**—bilemezler.

(he) arjuna—Ey Arjuna; **aham**—Ben; **samatītāni**—bütün geçmiş; **vartamānāni**—şimdiki; **bhaviṣyāni cha**—ve gelecek; **bhūtāni**—hareketli ve hareketsiz varlıkları; **veda**—bilirim; **tu**—ama; **kaścana**—kimse (ne bu dünyada ne de onun ötesinde); **mām**—Beni (bilgileri Māyā ve Yogamāyā ile, benim dışsal yanıtıcı enerjimle ve Benim irademle içsel enerjisiyle örtülü olduğum için); **na cha veda**—bilemez.

24 Benim ebedî olağanüstü mükemmellikteki yapım—formum, niteliklerim, faaliyetlerim ve oyunlarım hepsi de aşkındır, oysa akılsız insanlar gerçeği bilemezler ve şöyle düşünürler, “Formsuz Brahman, sıradan bir insan gibi Vasudeva'nın hücreinde doğum aldı.”

25 Kendi tatlı irademle, Kendi kudretim tarafından gizlenerek, herkese Kendimi göstermem. Bu bakımdan, aptal olanlar, siyahımsı yağmur bulutuna benzeyen güzel Śyāmasundara formumla Beni, doğmamış ve ebediyen var olan Vasudeva'nın oğlunu bilemezler.

इच्छाद्वेषसमुत्थेन द्वन्द्वमोहेन भारत ।
 सर्वभूतानि संमोहं सर्गे यान्ति परन्तप ॥२७॥
 येषां त्वन्तगतं पापं जनानां पुण्यकर्मणाम् ।
 ते द्वन्द्वमोहनिर्मुक्ता भजन्ते मां दृढव्रताः ॥२८॥
 जरामरणमोक्षाय मामाश्रित्य यतन्ति ये ।
 ते ब्रह्म तद्विदुः कृत्स्नमध्यात्मं कर्म चाखिलम् ॥२९॥

ichchhā-dveṣa-samutthena, dvandva-mohena bhārata
 sarva-bhūtāni saṁmoham, sarge yānti parantapa [27]
 yeṣāṁ tv anta-gataṁ pāpaṁ, janānāṁ puṇya-karmaṇām
 te dvandva-moha-nirmuktā, bhajante mām dṛḍha-vratāḥ [28]
 jarā-maraṇa-mokṣāya, mām āśritya yatanti ye
 te brahma tad viduḥ kṛtsnam, adhyātmaṁ karma chākhilam [29]

(he) bhārata (he) parantapa — Ey Arjuna, düşmana dersini veren; sarge — evrenin tezahürü sırasında; sarva-bhūtāni — bütün varlıklar; ichchhā-dveṣa-samutthena — sevilenler ve sevilmeyenlerden kaynaklanan; dvandva-mohena — ikiliğin yanılgısı ile; saṁmoham — aldanmış; yānti — hâle gelirler.

tu — Oysa; janānām — insanlar; puṇya-karmaṇām — ki erdemli eylemler yaparlar; yeṣām — ki onların; pāpam — günahları; anta-gatam — (Benim saf kulumla bağlantı kurma şansı sayesinde) silinmiştir; dvandva-moha-nirmuktāḥ — ikiliğin yanılgısından kurtulmuş; dṛḍha-vratāḥ — ve Benim bilincimde yoğunlaşmış; te — böyle insanların hepsi; mām — Bana; bhajante — ibadet ederler, hizmet ederler.

ye — Onlar ki; mām — Bana; śritya — sığınarak, güvenlerini ve bağlılıklarını teslim ederek; jarā-maraṇa-mokṣāya — hastalık ve ölümden özgür olmak için; yatanti — çabalarlar; te — onlar; tat-brahma — o Brahman'ı; adhyātmaṁ — bireysel ruhu; cha — ve; akhilaṁ — bütün; karma — eylemi ki ruhlar onunla maddesel varoluşa tutsak olmuşlardır; kṛtsnam — tam olarak; viduḥ — bilirler.

26 Ey Arjuna, Ben geçmişin, şimdinin ve geleceğin bütün canlı varlıklarını bilirim, ama hiç kimse Beni gerçek anlamda bilemez.

27 Ey Arjuna, düşmana dersini veren, evrenin tezahürü sırasında bütün varlıklar, temelinde sevilenler ve sevilmeyenler olan ikilik tarafından yanılgıya düşürülürler.

28 Ama erdemli işler yapanlar, (Benim saf kulumla bağlantı olmanın şansıyla) tüm günahlardan arınırlar. İkiliğin yanılgısından bu yolla kurtularak, Bana sarsılmaz kararlılıkla ibadet ederler.

साधिभूताधिदैवं मां साधियज्ञं च ये विदुः ।

प्रयाणकालेऽपि च मां ते विदुर्युक्तचेतसः ॥३०॥

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे ज्ञानविज्ञानयोगो नाम सप्तमोऽध्यायः ॥७॥

sādhībhūtādhidaivam mām, sādhiyajñam cha ye viduḥ
prayāṇa-kāle 'pi cha mām, te vidur yukta-chetasah [30]
iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde jñāna-
vijñāna-yogo nāma saptamo 'dhyāyah [7]

cha—Ve; ye—onlar ki; mām—Beni; sa-adhibhūta-adhidaivam—maddesel boyutla ve göksel boyutla bağlantılı olarak; sa-adhiyajñam cha—ve adakla bağlantılı olarak; viduḥ—bilirler; yukta chetasah—bilinçleri Bana yoğunlaşmış olan; te—o insanlar; mām—Beni; prayāṇa-kāle api—ölüm anında bile; viduḥ—bilirler.

29 Onlar ki güvenlerini ve adanmışlıklarını Bana teslim ederek hastalık ve ölüm dünyasından özgür olmak için çaba gösterirler—onlar Brahman'ı bilirler, ruhu bilirler ve ruhu bu maddesel ıstırap boyutuna tekrar tekrar tutsak eden eylemi, *karmayı* bilirler.

30 Ve Beni, maddesel boyutla, göksel boyutla ve adak boyutuyla bağlantılı olarak bilenler—kalpleri Bana yoğunlaşmış böyle kişiler, ölüm anında bile Beni tanıyabilirler. (Dehşet saçan ölüm karşısında acı çekseler de, Beni unutmazlar.)

Yedinci Bölümün Sonu

Tanrı Bilgisi ve İdraki

Śrīla Vyāsadeva tarafından

yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin

Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,

Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,

Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

अष्टमोऽध्यायः

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Tāraka-brahma-yoga

Merhametli Tanrı

अर्जुन उवाच ।

किं तद्ब्रह्म किमध्यात्मं किं कर्म पुरुषोत्तम ।
 अधिभूतं च किं प्रोक्तमधिदैवं किमुच्यते ॥१॥
 अधियज्ञः कथं कोऽत्र देहेऽस्मिन्मधुसूदन ।
 प्रयाणकाले च कथं ज्ञेयोऽसि नियतात्मभिः ॥२॥

श्रीभगवानुवाच ।

अक्षरं परमं ब्रह्म स्वभावोऽध्यात्ममुच्यते ।
 भूतभावोद्भवकरो विसर्गः कर्मसंज्ञितः ॥३॥

arjuna uvācha

kiṁ tad-brahma kim adhyātmam, kiṁ karma puruṣottama
 adhibhūtam cha kiṁ proktam, adhidaivam kim uchyate [1]
 adhiyajñaḥ katham ko 'tra, dehe 'smin madhusūdana
 prayāṇa-kāle cha katham, jñeyo 'si niyatātmabhiḥ [2]

śrī-bhagavān uvācha

akṣaram paramam brahma, svabhāvo 'dhyātmam uchyate
 bhūta-bhāvodbhava-karo, visargaḥ karma-samjñitaḥ [3]

arjunaḥ uvācha—Arjuna şöyle dedi: **(he) puruṣottama**—Ey Puruṣottama, Yüce Kişi; **kim**—nedir; **tat**—o; **brahma**—Brahman? **adhyātmam kim**—Ruh, *adhyātma* nedir? **karma kim**—Eylem, *karma* nedir? **cha**—Ve; **kim proktam**—nedir; **adhibhūtam**—*adhibhūta*, maddesel boyut? **kim (cha) uchyate**—Ve nedir; **adhidaivam**—*adhidaiva*, göksel boyut? **(he) madhusūdana**—Ey Madhusūdana; **atra dehe**—bu bedenin içinde; **kaḥ adhiyajñaḥ**—kim ya da nedir *adhiyajña*, adağın aracısı? **katham**—Nasıl; **(sthitāḥ)**—O mevcuttur; **asmin (dehe)**—bu bedende? **katham cha**—Ve nasıl; **(tvam) jñeyāḥ asi**—bileceksin; **prayāṇa-kāle**—ölüm zamanı; **niyata-ātmabhiḥ**—denetlenmiş zihne sahip kişiler tarafından?

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **brahma**—Brahman; **akṣaram paramam**—yok olmayan Mutlak; **uchyate**—demektir. **adhyātmam**—Bireysel ruh; **svabhāvaḥ**—saf ruhanî yapıya; **(uchyate)**—gönderme yapar. **karma**—Eylem; **bhūta-bhāva-udbhava-karaḥ**—ki kaba ve ince maddesel elemanlar aracılığıyla insanların ve daha alt türlerin bedenlerini oluşturur; **visargaḥ**—yaratıcı güç (ya da bir yarı tanrıya sunular); **samjñitaḥ**—anlamına gelir.

1, 2 Arjuna sordu: Ey Yüce Kişi, Brahman nedir ve ruh nedir? Eylem nedir ve maddesel boyut nedir? Göksel boyut nedir? Ey Madhusūdana: bu bedende adağın aracısı kimdir ve ne şekilde bulunur? Ve Sen öz denetim sahibi olanlar tarafından ölüm zamanı nasıl bileceksin?

अधिभूतं क्षरो भावः पुरुषश्चाधिदैवतम् ।
 अधियज्ञोऽहमेवात्र देहे देहभृतां वर ॥४॥
 अन्तकाले च मामेव स्मरन्मुक्त्वा कलेवरम् ।
 यः प्रयाति स मद्भावं याति नास्त्यत्र संशयः ॥५॥

adhibhūtām kṣaro bhāvaḥ, puruṣaś chādihidaivatam
 adhiyajño 'ham evātra, dehe deha-bhṛtām vara [4]
 anta-kāle cha mām eva, smaran muktva kalevaram
 yaḥ prayāti sa mad-bhāvaṁ, yāti nāsty atra saṁśayaḥ [5]

(he) deha-bhṛtām vara—Ey bedenlenmiş varlıkların en üstünü, Arjuna; adhibhūtām—dünyasal varoluş; kṣaraḥ—yok olan; bhāvaḥ—varoluştur. adihidaivatam—Göksel varoluş; puruṣaḥ—güneş tanrılarının önderliğindeki yarı tanrıları kapsayan müşterek evrensel formdur; cha—ve; aham eva—Ben, elbette; atra dehe—bu bedende; adhiyajñāḥ—canlı varlıkların (adakla ilgili, vb.) eylemlerinin onaylayıcısı ve ödüllendiricisi olan Yüce Ruh formundaki adak Tanrısıyım.

yaḥ—O kişi ki; anta-kāle cha—ölüm anında; prayāti—bu dünyadan ayrılmak üzere; kalevaram—bedeni; muktva—terk ederken; mām eva—sadece Beni; smaran—düşünür; saḥ—o; mat-bhāvam—Benim yapıma; yāti—ulaşır. atra—Bu konuda; saṁśayaḥ—kuşku; na asti—yoktur.

③ Śrī Bhagavān şöyle konuştu: Brahman'ın Ölümsüz Mutlak olduğu söylenir, ruh ise canlı varlığın kendi saf ruhanî yapısıdır. Eylem, kaba ve ince elemanlar aracılığıyla, insan ve diğer yaşam türlerinin bedenlerini oluşturan yaratıcı gücü (ya da bir yarı tanrıya bağlı, adak ve riyazet yoluyla yapılan sunuları) kasteder.

④ Ey varlıkların en üstünü Arjuna, maddesel boyut (beden gibi) yok olan anlamına gelir. Göksel boyut, yarı tanrıları barındıran ve yöneten müşterek evrensel formdur; Ben ise bütün canlı varlıkların bedenlerinde, onların (adak, vb.) eylemlerinin kutsayıcısı ve ödüllendiricisi Yüce Ruh olarak bulunan adak Tanrı'sıyım.

⑤ Ölüm zamanı Beni düşünen, bu dünyadan ayrılırken Benim yapıma ulaşır. Bundan hiç kuşku yok.

यं यं वापि स्मरन्भावं त्यजत्यन्ते कलेवरम् ।
 तं तमेवैति कौन्तेय सदा तद्भावभावितः ॥६॥
 तस्मात्सर्वेषु कालेषु मामनुस्मर युध्य च ।
 मय्यर्पितमनोबुद्धिर्मा मे वैष्यस्य संशयः ॥७॥
 अभ्यासयोगयुक्तेन चेतसा नान्यगामिना ।
 परमं पुरुषं दिव्यं याति पार्थानुचिन्तयन् ॥८॥

yaṁ yaṁ vāpi smaran bhāvaṁ, tyajaty ante kalevaram
 taṁ tam evaiti kaunteya, sadā tad-bhāva-bhāvitaḥ [6]
 tasmāt sarveṣu kāleṣu, mām anusmara yudhya cha
 mayy arpita-mano-buddhir, mām evaiśyasy asaṁśayaḥ [7]
 abhyāsa-yoga-yuktena, chetasā nānya-gāminā
 paramaṁ puruṣaṁ divyaṁ, yāti pārthānuchintayan [8]

(he) kaunteya—Ey Kuntī'nin oğlu; (yaḥ)—o kişi ki; ante—ölüm zamanı; yam yam vā api—her ne tür; bhāvam—nesneyi; smaran—hatırlayarak; kalevaram—bedeni; tyajati—terk eder; sadā—devamlı; tat-bhāva-bhāvitaḥ—zihnini onun düşüncesine yoğunlaştırdığı için; tam tam eva—o belli nesneyi; eti—elde eder.

tasmāt—Bu nedenle; sarveṣu kāleṣu—her zaman; mām—Beni; anusmara—hatırla; cha—ve; yudhya—savaş, doğal görevini yerine getir. arpita-manah-buddhiḥ—Zihni ve aklı sunarak; mayi—Bana; eva—kuşkusuz; mām—Bana; eśyasi—ulaşırsın. asaṁśayaḥ—Kuşku yok; (atra)—bunda.

(he) pārtha—Ey Pārthā'nın oğlu; divyam—ışık saçan; paramam puruṣam—Yüce Kişi'yi; anuchintayan—her an düşünerek; na anya-gāminā chetasā—dağılmayan bir zihinle; abhyāsa-yoga-yuktena—yoga uygulaması ile uğraşan; (yogī)—yogī; (tam eva)—o Yüce Kişi'ye; yāti—ulaşır.

⑥ Ey Kuntī'nin oğlu, her zaman belli bir nesneyi düşünmüş olan kişi onu hatırlar ve bedeni terk ettikten sonra ona ulaşır.

⑦ Bu nedenle, her zaman Beni hatırlayarak savaş, çünkü bu senin doğal görevin. Zihnini ve aklını bu şekilde Bana adayarak, Bana ulaşırsın. Bundan hiç kuşku yok.

⑧ Ey Pārtha, her zaman ışık saçan Yüce Kişi'yi düşünerek, dağılmayan zihinle meditasyon uygulayan yogī, Ona ulaşır.

कविं पुराणमनुशासितारमणोरणीयांसमनुस्मरेद्यः ।
 सर्वस्य धातारमचिन्त्यरूपमादित्यवर्णं तमसः परस्तात् ॥९॥
 प्रयाणकाले मनसाचलेन भक्त्या युक्तो योगबलेन चैव ।
 भ्रवोर्मध्ये प्राणमावेश्य सम्यक् स तं परं पुरुषमुपैति दिव्यम् ॥१०॥

kaviṁ purāṇam anuśāsītāram
 aṇor aṇīyāṁsam anusmared yaḥ
 sarvasya dhātāram achintya-rūpam
 āditya-varṇam tamasah parastāt [9]
 prayāṇa-kāle manasāchalena
 bhaktyā yukto yoga-balena chaiva
 bhruvor madhye prāṇam āveśya samyak
 sa taṁ paraṁ puruṣam upaiti divyam [10]

yaḥ—O kişi ki; prayāṇa-kāle—ölüm zamanı; achalena manasā—kıpırtısız bir zihinle; yoga-balena—yoga uygulamasının gücüyle; bhaktyā yuktaḥ—sürekli smaraṇam, adanmışlığı hatırlayarak; samyak āveśya cha—ve tam odaklayarak; prāṇam—yaşam gücünü; bhruvoḥ madhye—kaşların arasına; kavim—her şeyi bilen; purāṇam—başlangıçsız; anuśāsītāram—Kendisine adanmanın merhametli öğretmeni; aṇoh-aṇīyāṁsam—ki atomdan bile latiftir; sarvasya-dhātāram—(yine de) bütün varoluşun dayanağı; achintya-rūpam—ve aprākṛta, madde üstü forma sahip—orta boylu—insan yapısında; āditya-varṇam—güneş gibi, hem Kendisini hem başkalarını aydınlatan ışıklı bir forma sahip; tamasah parastāt—ve maddesel yapıya aşkın; (param puruṣam)—Yüce Kişi'nin; anusmaret—üzerinde meditasyon yapan; saḥ—o kişi; eva—kuşkusuz; taṁ—o; divyam—ışık saçan; param—Yüce; puruṣam—Kişi'ye; upaiti—ulaşır.

9, 10 O, Yüce Kişi, Kendisine adanmanın her şeyi bilen, başlangıçsız, merhametli öğretmenidir. Atomdan daha latif olduğu halde, bütün varoluşun sonsuz dayanağıdır. Formu maddeden üstündür, yani insana benzer yapıdadır, ama aynı güneş gibi kendisini ve bütünü aydınlatandır. Yanılgıya aşkındır. Yoga uygulamasının gücüyle zihni tam odaklanmış olan, adanmışlık ruhuyla devamlı Onu hatırlayan ve ölüm anında yaşam gücünü tam konsantrasyonla kaşların arasında (ājñā-chakra) tutup Onu düşünen, ışık saçan Yüce Kişi'ye ulaşır.

यदक्षरं वेदविदो वदन्ति विशन्ति यद्यतयो वीतरागाः ।
 यदिच्छन्तो ब्रह्मचर्यं चरन्ति तत्ते पदं संग्रहेण प्रवक्ष्ये ॥११॥
 सर्वद्वाराणि संयम्य मनो हृदि निरुध्य च ।
 मूर्ध्न्याधायात्मनः प्राणमास्थितो योगधारणाम् ॥१२॥
 ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म व्याहरन्मामनुस्मरन् ।
 यः प्रयाति त्यजन्देहं स याति परमां गतिम् ॥१३॥

yad akṣaram veda-vido vadanti
 viśanti yad yatayo vīta-rāgāḥ
 yad ichchhanto brahmacharyam charanti
 tat te padam saṅgrahaṇa pravakṣye [11]

sarva-dvārāṇi saṁyamya, mano hṛdi nirudhya cha
 mūrdhny ādhāyātmanaḥ prāṇam, āsthito yoga-dhāraṇām [12]
 om ity ekākṣaram brahma, vyāharan mām anusmaran
 yaḥ prayāti tyajan deham, sa yāti paramām gatim [13]

(aham)—Ben; te—sana; **tat padam**—o hedefi; **saṅgrahaṇa**—ona ulaşma yöntemi ile birlikte; **pravakṣye**—açıklayacağım; **yat**—ki onu; **veda-vidaḥ**—*Vedalar*'ın bilgisine vakıf olanlar; **akṣaram**—Brahman'ı simgeleyen ölümsüz Ömkāra diye; **vadanti**—adlandırdılar; **yat**—ki ona; **vīta-rāgāḥ**—arzusuz; **yatayaḥ**—keşişler; **viśanti**—girerler; **ichchhantaḥ**—ve ulaşmak için; **yat**—ona; (**brahmacāriṇaḥ**)—*brahmachāriler*, Mutlak'ın saf arayışçıları; **brahmacharyam**—bekâret yemini; **charanti**—ederler.

sarva-dvārāṇi—Duyuların bütün giriş kapılarını—duyu nesnelерini içeriye almalarını engelleyip; **saṁyamya**—kontrol ederek; **manaḥ**—zihni; **hṛdi**—kalpte; **nirudhya**—dengeye getirerek; **ādhāya cha**—ve bulundurarak; **prāṇam**—vazgeçilmez yaşamsal havayı; **mūrdhni**—kaşlar arasında; **yoga-dhāraṇām**—*dhārāṇā*, yoga konsantrasyonu uygulayıp, *samādhide*; **ātmanaḥ**—ruhanî özde; **āsthitaḥ**—kalarak; **vyāharan**—ve söyleyerek; **om iti**—bu şekilde, Om; **eka-akṣaram**—tek hecesini; **brahma**—Brahman'ın ses titreşimini; **anusmaran mām**—tamamen Beni hatırlayarak; **saḥ yaḥ**—o ki; **deham tyajan**—bedeni terk ederken; **prayāti**—bu şekilde ayrılır; **paramām gatim**—yüce amacı—ruhanî boyutu yani *sālokyā-muktyi*; **yāti**—elde eder.

११ *Vedalar*'ın bilgisine vakıf kişilerin Om, Ölümsüz diye adlandırdıkları, arzusuz keşişlerin içine daldıkları ve sadık arayışçıların bekâret yemini uygulayarak ulaşmayı umdukları o hedefi sana, onu elde etme yöntemiyle birlikte anlatacağım.

अनन्यचेताः सततं यो मां स्मरति नित्यशः ।
 तस्याहं सुलभः पार्थ नित्ययुक्तस्य योगिनः ॥१४॥
 मामुपेत्य पुनर्जन्म दुःखालयमशाश्वतम् ।
 नाप्नुवन्ति महात्मानः संसिद्धिं परमां गताः ॥१५॥

ananya-chetāḥ satataṁ, yo mām smarati nityaśaḥ
 tasyāhaṁ sulabhaḥ pārtha, nitya-yuktasya yoginaḥ [14]
 mām upetya punar janma, duḥkhālayam aśāsvatam
 nāpnuvanti mahātmānaḥ, saṁsiddhim paramām gatāḥ [15]

(he) pārtha—Ey Pārtha; yaḥ—o kişi ki; ananya-chetāḥ—tek hedefli olarak (*karma*, *jñāna* vb. uygulamalar olmadan ya da onların hedefleri olan cenneti, özgürlüğü arzu etmeden); satatam—her koşulda; nityaśaḥ—her zaman; mām—Beni; smarati—hatırlar; nitya-yuktasya—daima Benim ilahî yakınlığının özlemine duyan; tasya yoginaḥ—*dāsya*, *sakhya*, vb. ilişki içinde olan böyle bir kişi için; aham—Ben; sulabhaḥ—kolaylıkla ulaşıırım.

paramām saṁsiddhim—En üstün mükemmeliyeti, Benim oyunlarımda Benim yakınlığımı; gatāḥ—elde etmiş olan; mahātmānaḥ—büyük ruhlar; mām—Bana; upetya—ulaştıkları için; punaḥ—bir daha; duḥkhālayam—acının mekânı olan; aśāsvatam—geçici; janma—bir doğum; na āpnuvanti—almazlar.

12, 13 Bedenini terk ederken duyu kapılarının hepsini kontrol ederek, zihni sebatla kalpte tutarak, yaşam gücünü kaşlar arasına getirerek ve düşünceleri tamamen ruhanî öze yoğunlaştırarak, bu tek heceli Om’u titreştiren ve Benim bilincimde olarak bu dünyadan ayrılan, aşkın dünyaya ulaşır.

14 Ey Pārtha, her zaman, her koşulda tek hedefli olarak Beni hatırlayan ve Benimle olan (hizmetkârlık, dostluk, vb.) ilişkisinde daima Benim ilahî yakınlığıma özlem duyan böyle bir adanmış tarafından kolayca ulaşıırım.

15 Benim ilahî oyunlarımda Benim yakınlarım olan ulu ruhlar, Bana ulaştıkları için bir daha asla acının mekânı olan geçici varoluşa doğmazlar.

आब्रह्मभुवनाल्लोकाः पुनरावर्तिनोऽर्जुन ।
 मामुपेत्य तु कौन्तय पुनर्जन्म न विद्यते ॥१६॥
 सहस्रयुगपर्यन्तमहर्षद्ब्रह्मणो विदुः ।
 रात्रिं युगसहस्रान्तां तेऽहोरात्रविदो जनाः ॥१७॥
 अव्यक्ताद्व्यक्तयः सर्वाः प्रभवन्त्यहरागमे ।
 रात्र्यागमे प्रलीयन्ते तत्रैवाव्यक्तसंज्ञके ॥१८॥

ābrahma-bhuvanāl lokāḥ, punar āvartino 'rjuna
 mām upetya tu kaunteya, punar janma na vidyate [16]
 sahasra-yuga-paryantam, ahar yad brahmaṇo viduḥ
 rātrim yuga-sahasrāntām, te 'ho-rātra-vido janāḥ [17]
 avyaktād vyaktayaḥ sarvāḥ, prabhavanty ahar-āgame
 rātry-āgame praliyante, tatraivāvyakta-saṁjñake [18]

(he) arjuna—Ey Arjuna; ābrahma-bhuvanāt—evrendeki en üst boyut
 Brahma-loka'dan aṣaḡiya doğru; lokāḥ—tüm boyutlar veya sakinleri; punaḥ
 āvartinaḥ—doğa gereği tekrar tekrar geri gelirler; tu—ama; (he) kaunteya—Ey
 Kuntī'nin oğlu; mām upetya—Bana ulaştınca, Benim himayemi kazanınca; punaḥ
 janma—tekrarlanan doğum; na vidyate—yoktur.

te janāḥ (ye)—Onlar ki; viduḥ—bilirler; brahmaṇaḥ—Yüce Brahmā'nın;
 ahaḥ—gününü; yat—ki; sahasra-yuga-paryantam—bin *chatur-yuga* süresini
 kapsar; rātrim—ve (onun) gecesi; yuga-sahasra-antām—bin *chatur-yuga* süresidir;
 ahaḥ-rātra-vidah—günü ve geceyi bilenlerdir.

ahaḥ-āgame—(Yüce Brahmā'nın) gününün gelmesiyle; sarvāḥ vyaktayaḥ—
 evrendeki soylar, bedenleri, duyuları, zevk alınan nesnelere ve mekânlarıyla;
 prabhavanti—doğarlar; avyaktāt—uyanık hâldeki Yüce Brahmā'dan; (punaḥ)—
 ve tekrar; rātri-āgame—gecenin gelmesiyle; avyakta-saṁjñake—avyakta,
 “tezahürsüz” diye bilinen; tatra eva—Yüce Brahmā'nın içine; praliyante—dalarlar.

16 Ey Arjuna, Yüce Brahmā'nın boyutundan başlayıp
 aṣaḡiya doğru olan bütün boyutlar ya da onların sakinleri,
 geri gelmeye mahkûmdur. Oysa, Ey Kaunteya, Bana
 ulaştıktan sonra yeniden doğum yoktur.

17 Yüce Brahmā'nın bir günü bin *chatur-yuga** sürer ve
 gecesi de aynı uzunluktadır. Bunu bilen insanlar gece ve
 gündüzle ilgili doğru anlayışa sahiptirler.

*Yarı tanrılara ait zaman hesaplarına göre bir *yuga* (çağ), insanın zaman hesaplarına göre dört *yugaya*
 yani bir *chatur-yugaya* ya da 4.320.000 yıla eşittir.

भूतग्रामः स एवायं भूत्वा भूत्वा प्रलीयते ।
 रात्र्यागमेऽवशः पार्थ प्रभवत्यहरागमे ॥१९॥
 परस्तस्मात्तु भावोऽन्योऽव्यक्तोऽव्यक्तात्सनातनः ।
 यः स सर्वेषु भूतेषु नश्यत्सु न विनश्यति ॥२०॥

bhūta-grāmaḥ sa evāyaṁ, bhūtvā bhūtvā praliyate
 rātry-āgame 'vaśaḥ pārtha, prabhavaty ahar-āgame [19]

paras tasmāt tu bhāvo 'nyo, 'vyakto 'vyaktāt sanātanāḥ
 yaḥ sa sarveṣu bhūteṣu, naśyatsu na vinaśyati [20]

(he) pārtha—Ey Pārtha; avaśaḥ (san)—çaresizlik içinde; *karma* yasına tabi olarak; ahaḥ-āgame—Yüce Brahmā'nın gününün gelişiyile; bhūtvā bhūtvā—tekrar tekrar doğan; ayam saḥ eva bhūta-grāmaḥ—bu varlıklar kalabalığı; rātri-āgame—gece olduğunda; praliyate—kaybolurlar; prabhavati—ve doğarlar; (punaḥ ahaḥ-āgame)—yeni bir günle.

tu—Fakat; tasmāt avyaktāt—bu tezahürsüz Hiraṇyagarbha'nın ('altın yumurta, evrende doğan'), Yüce Brahmā'nın; paraḥ—ötesinde, daha üstün; anyah—bir başka; avyaktaḥ—tezahürsüz, algılanamaz, aşkın; sanātanāḥ—başlangıçsız; bhāvaḥ—varoluş; (asti)—vardır; saḥ yaḥ—O ki; na vinaśyati—yok olmaz; sarveṣu bhūteṣu aśyatsu—bütün varlıklar yok olduğu halde.

18 Günün gelmesiyle birlikte, evrensel soylar, bedenleri, duyuları, zevk alınan nesnelere ve mekânları ile, uyanık hâldeki Yüce Brahmā'dan doğarlar; ve gece olduğunda tekrar 'tezahürsüz' diye bilinen Yüce Brahmā'ya karışıp giderler.

19 Ey Pārtha, varlıklar kalabalığı çaresizlik içinde (*karma* yasına tabi olarak) tekrar tekrar doğarlar. Onlar Yüce Brahmā'nın gecesinin gelmesiyle birlikte ona karışıp giderler ve gününün gelmesiyle birlikte tekrar doğarlar.

20 Oysa bu tezahürsüz olandan (Yüce Brahmā) çok daha üstün bir başka tezahürsüz daha vardır ve o varoluş başlangıçsızdır ve canlı varlıkların idrakine aşkındır. Bütün varlıklar yok olduklarında O yok olmaz.

अव्यक्तोऽक्षर इत्युक्तस्तमाहुः परमां गतिम् ।
यं प्राप्य न निवर्तन्ते तद्धाम परमं मम ॥२१॥
पुरुषः स परः पार्थ भक्त्या लभ्यस्त्वनन्यया ।
यस्यान्तःस्थानि भूतानि येन सर्वमिदं ततम् ॥२२॥
यत्र काले त्वनावृत्तिमावृत्तिं चैव योगिनः ।
प्रयाता यान्ति तं कालं वक्ष्यामि भरतर्षभ ॥२३॥

avyakto 'kṣara ity uktas, tam āhuḥ paramāṁ gatim
yam prāpya na nivartante, tad dhāma paramaṁ mama [21]
puruṣaḥ sa paraḥ pārtha, bhaktyā labhyas tv ananyayā
yasyāntaḥsthāni bhūtāni, yena sarvam idaṁ tatam [22]
yatra kāle tv anāvṛttim, āvṛttim chaiva yoginaḥ
prayātā yānti taṁ kālaṁ, vakṣyāmi bharatarṣabha [23]

(saḥ)—Onun; avyaktaḥ-akṣaraḥ (cha)—Tezahürsüz ve Yenilmez; uktaḥ iti—olduğu söylenir. (vedāntāḥ)—Upaniṣadlar; tam—Onu; paramāṁ gatim—yüce hedef; āhuḥ—ilan ederler; yam prāpya—ki Ona ulaşılnca; (jīvāḥ)—canlı varlıklar; na nivartante—dönmezler. (viddhi)—Bil; mama—Benim; paramam dhāma—yüce mekânım; tat—olarak onu.

(he) pārtha—Ey Pārtha; (aham)—Ben; antaḥ—içteki; saḥ paraḥ puruṣaḥ—Yüce Kişi; yasya—ki Onun içinde; bhūtāni—bütün varlıklar; sthāni—yer alırlar; yena—ki Onun tarafından; idam—bu; sarvam—evrenin tamamına; tatam—nüfuz edilmiştir; ananyayā bhaktyā tu—sadece müstesna adanmışlıkla; labhyaḥ (bhavāmi)—ulaşılabilirim.

(he) bharatarṣabha—Ey Arjuna, Bhārataların en üstünü; (aham)—Ben; prayātāḥ—ölümün meydana geldiği; tam kālam eva—o anı; vakṣyāmi—anlatacağım şimdi; yatra kāle tu—ki o sırada; yoginaḥ—yogiler; anāvṛttim—özgürlük; āvṛttim cha—veya yeniden doğum; yānti—elde ederler.

21 Onun Tezahürsüz ve Yenilmez olduğu söylenir, (Upaniṣadlar tarafından) en yüce amaç ilan edilir, Ona ulaşılnca artık bu maddesel dünyaya dönülmez. Bil ki o hedef Benim yüce mekânımdır.

22 Ey Pārtha, içinde tüm varlıkları barındıran ve bütün bu evrene yayılmış olan Ben, Yüce Kişi, sadece müstesna adanmışlıkla elde edilebilirim.

23 Ey Bharatarṣabha, şimdi sana yogilerin ölüm anında ya özgürlük ya da yeniden doğum elde ettikleri koşulları anlatacağım.

अग्निर्ज्योतिरहः शुक्लः षण्मासा उत्तरायणम् ।
 तत्र प्रयाता गच्छन्ति ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः ॥२४॥
 धूमो रात्रिस्तथा कृष्णः षण्मासा दक्षिणायनम् ।
 तत्र चान्द्रमसं ज्योतिर्योगी प्राप्य निवर्तते ॥२५॥
 शुक्लकृष्णे गती ह्येते जगतः शाश्वते मते ।
 एकया यात्यनावृत्तिमन्ययावर्तते पुनः ॥२६॥

agnir jyotir ahaḥ śuklaḥ, ṣaṇ-māsā uttarāyaṇam
 tatra prayātā gachchhanti, brahma brahma-vido janāḥ [24]
 dhūmo rātris tathā kṛṣṇaḥ, ṣaṇ-māsā dakṣiṇāyanam
 tatra chāndramasaṁ jyotir, yogī prāpya nivartate [25]
 śukla-kṛṣṇe gati hy ete, jagataḥ śāśvate mate
 ekayā yāty anāvṛttim, anyayāvartate punaḥ [26]

(yatra)—O yol ki üzerinde; **agnih jyotih**—ateş ve ışık yarı tanrıları; **ahaḥ**—gün yarı tanrısı; **śuklaḥ**—büyüyen ay yarı tanrısı; **uttarāyaṇam ṣaṇ-māsāḥ**—ve güneşin kuzeyde yükseldiği altı aylık dönemin yarı tanrısı; (**avasthitah**)—hükmeder; **tatra**—o yol üzerinde; **prayātāḥ**—giden, yani bedeni terk eden; **brahma-vidah janāḥ**—Brahman'ı bilenler; **brahma**—Brahman'a; **gachchhanti**—ulaşırlar.

(yatra)—O yol ki üzerinde; **dhūmaḥ**—duman yarı tanrısı; **rātrih**—gece yarı tanrısı; **kṛṣṇaḥ**—küçülen ay yarı tanrısı; **tathā ṣaṇ-māsāḥ dakṣiṇāyanam**—ve güneşin güneyde yükseldiği altı aylık dönemin yarı tanrısı; (**avasthitah**)—hükmeder; **tatra**—o yol üzerinde; (**prayātāḥ**)—giden; **yogī**—(karma-) yogi; **chāndramasaṁ jyotih**—Svarga-loka'ya, cennet boyutuna; **prāpya**—ulaştıktan sonra; **nivartate**—döner—yeniden doğuma maruz kalır.

jagataḥ—(İnsanların *jñāna* ve *karma* yollarını izlemek durumunda oldukları) dünyanın; **ete**—bu; **gati śukla-kṛṣṇe**—aydınlık ve karanlık iki yolu; **śāśvate hi**—daimî; **mate**—kabul edilir. **ekayā**—Birisıyla; **anāvṛttim**—özgürlük; **yāti**—elde edilir; **anyayā**—diğeriyle; **punaḥ āvartate**—kişi döner, yeniden doğar.

24 Brahman'ı bilenler, bedeni terk edince, ateş, ışık, gün, büyüyen ay ve güneşin kuzeydeki yükselişi yoluyla Brahman'a ulaşırlar.

25 Karma-yogi, bedeni terk edince, duman, gece, küçülen ay ve güneşin güneydeki yükselişi yoluyla cennet boyutuna ulaşır, ama yeniden doğum almak için döner.

नैते सृती पार्थ जानन्योगी मुह्यति कश्चन ।
 तस्मात्सर्वेषु कालेषु योगयुक्तो भवार्जुन ॥२७॥
 वेदेषु यज्ञेषु तपःसु चैव दानेषु यत्पण्यफलं प्रदिष्टम् ।
 अत्येति तत्सर्वमिदं विदित्वा योगी परं स्थानमुपैति चाद्यम् ॥२८॥

naite sṛtī pārtha jānan, yogī muhyati kaścana
 tasmāt sarveṣu kāleṣu, yoga-yukto bhavārjuna [27]

vedeṣu yajñeṣu tapaḥsu chaiva
 dāneṣu yat puṇya-phalam pradiṣṭam
 atyeti tat sarvam idam viditvā
 yogī param sthānam upaiti chādyaṃ [28]

(he) pārtha—Ey Pārtha (Arjuna); kaścana yogī—herhangi bir (*bhakti*-) *yogī* (Yüce Tanrı'nın adanmış hizmetiyle meşgul olan kişi); *ete*—bu; *sṛtī*—bir çift yolu; *jānan*—bildiğinden; *na muhyati*—yanılığa düşmez. *tasmāt*—Bu nedenle; (he) *arjuna*—Ey Arjuna; *sarveṣu-kāleṣu*—her zaman; *yoga-yuktaḥ*—*yoga* ile meşgul; *bhava*—ol.

viditvā—Bilerek; *idam*—bunu; Benim üstünlüğümü ve Bana adanmışlığın üstünlüğünü; *yogī*—*yogī*, adanmış ruh; *vedeṣu*—*Vedalar*'ı zikrederek; *yajñeṣu*—adakta bulunarak; *tapaḥsu*—riyazet uygulayarak; *dāneṣu eva cha*—ve bağışta bulunarak kazanılan; *tat sarvam puṇya-phalam*—bütün o dindarlık meyvelerini; *atyeti*—aşar; *yat*—ki; *pradiṣṭam*—kutsal metinlerde söz edilmiştir; *cha*—ve; *param*—üstün; *ādyaṃ*—özgün; *sthānam*—yere; *upaiti*—ulaşır.

26 Dünyanın aydınlık ve karanlık bu iki yolunun daimî olduğu kabul edilir. Aydınlık yolla özgürlüğe ulaşılır, karanlık yolla ise kişi yeniden doğar.

27 Ey Pārtha, bu aydınlık ve karanlık yolları bilen adanmış kul (*bhakti-yogī*) yanılığa düşmez. Onun için, Ey Arjuna, bundan böyle aşkın, müstesna adanmışlığa odaklan.

28 Benim yüceliklerimi ve Bana adanmanın yüceliklerini böyle bilen sadık ruh, *Vedalar*'ı zikrederek ve adak, riyazet ve bağış yerine getirerek kazanılan, kutsal metinlerin söz ettiği dindarlık meyvelerini aşır Benim yüce, kutsal mekânıma ulaşır.

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे तारकब्रह्मयोगो नामाष्टमोऽध्यायः ॥८॥

iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde tārika-
brahma-yogo nāmāṣṭamo 'dhyāyaḥ [8]

Sekizinci Bölümün Sonu

Merhametli Tanrı

Śrīla Vyāsadeva tarafından
yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin
Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,
Aşkım Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,
Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

नवमोऽध्यायः

DOKUZUNCU BÖLÜM

Rāja-guhya-yoga

**Adanmışlığın Gizli
Hazinesi**

श्रीभगवानुवाच ।

इदं तु ते गुह्यतमं प्रवक्ष्याम्यनसूयवे ।
 ज्ञानं विज्ञानसहितं यज्ज्ञात्वा मोक्ष्यसेऽशुभात् ॥१॥
 राजविद्या राजगुह्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ।
 प्रत्यक्षावगमं धर्म्यं सुसुखं कर्तुमव्ययम् ॥२॥
 अश्रद्धानाः पुरुषा धर्मस्यास्य परन्तप ।
 अप्राप्य मां निवर्तन्ते मृत्युसंसारवर्त्मनि ॥३॥

śrī-bhagavān uvācha

idam tu te guhyatamam, pravakṣāmy anasūyave
 jñānam vijñāna-sahitam, yaj jñātvā mokṣyase 'subhāt [1]
 rāja-vidyā rāja-guhyam, pavitram idam uttamam
 pratyakṣāvagamam dharmyam, susukham kartum avyayam [2]
 āsraddadhānāḥ puruṣā, dharmasyāsyā parantapa
 aprāpya mām nivartante, mṛtyu-saṁsāra-vartmani [3]

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: (aham) pravakṣyāmi—şimdi söylüyorum; anasūyave—kıskançlıktan özgür olan; te—sana; idam—bu; guhyatamam—en gizli; jñānam—(sınırsız hizmetlere yayılan yüceliklerimin zikredilmesi şeklindeki) Bana olan saf adanmışlığın bilgisini; vijñāna-sahitam tu—Benim doğrudan idrakime kadar; jñātvā—ki bilerek; yat—onu; (tvam)—sen; aśubhāt—kötülüklerden ve adanmışlığa karşı olan her şeyden; mokṣyase—özgür olacaksın.

idam—Bunu; rāja-vidyā—bilginin kralı olarak; rāja-guhyam—gizlilerin en gizlisi; uttamam—yüce; pavitram—saf; pratyakṣa-avagamam—doğrudan idrakle elde edilen; dharmyam—dinin mükemmeliyeti; kartum susukham—uygulaması çok kolay; avyayam (cha)—ve ölümsüz; (viddhi)—bil.

(he) parantapa—Ey düşmanı yenen; asya dharmasya—Bana olan saf bağlılık yaşamına; āsraddadhānāḥ—inancı olmayan; puruṣāḥ—insanlar; mām—Bana; aprāpya—ulaşamazlar; mṛtyu-saṁsāra-vartmani—maddesel dünyadaki ölüm yolunda; nivartante—durmadan dönüp dururlar.

१ Śrī Bhagavān dedi ki: İçinde kıskançlık bulunmayan sana, şimdi bu en gizli saf adanmışlık bilgisi hazinesini, Benim doğrudan idrakimle birlikte bahşedeceğim, onu bilerek olumsuzluktan—adanmışlığa karşı olan her şeyden özgür olacaksın.

२ Bil ki bu bilgi, sırların kralıdır, bilginin kralıdır, üstündür, saftır ve ölümsüzdür. Bu bilgi (Bana hizmet etmek için

मया ततमिदं सर्वं जगदव्यक्तमूर्तिना ।
 मत्स्थानि सर्वभूतानि न चाहं तेष्ववस्थितः ॥४॥
 न च मत्स्थानि भूतानि पश्य मे योगमैश्वरम् ।
 भूतभृत्र च भूतस्थो ममात्मा भूतभावनः ॥५॥
 यथाकाशस्थितो नित्यं वायुः सर्वत्रगो महान् ।
 तथा सर्वाणि भूतानि मत्स्थानीत्युपधारय ॥६॥

mayā tatam idam sarvam, jagad avyakta-mūrtinā
 mat-sthāni sarva-bhūtāni, na chāham teṣv avasthitaḥ [4]
 na cha mat-sthāni bhūtāni, paśya me yogam aiśvaram
 bhūta-bhṛt na cha bhūta-stho, mamātmā bhūta-bhāvanaḥ [5]
 yathākāśa-sthito nityam, vāyuḥ sarvatra-go mahān
 tathā sarvāṇi bhūtāni, mat-sthānīty upadhāraya [6]

idam—Bu; **sarvam jagat**—bütün dünya; **avyakta-mūrtinā**—Benim tezahürsüz formumla; **mayā**—Benim tarafımdan; **tatam**—kuşatılmıştır. **sarva-bhūtāni**—Bütün varlıklar; **mat-sthāni**—Benim, sonsuzun içinde yer alırlar; **aham cha**—ama Ben; **teṣu**—onların içinde; **na avasthitaḥ**—bulunmam.

bhūtāni na cha mat-sthāni—Yine de bütün varlıklar Benim içimde bulunmazlar. **paśya**—Gör; **me**—Benim; **aiśvaram yogam**—yüce mistik kudretimi. **mama**—Benim; **ātmā**—Özüm; **bhūta-bhṛt**—dayanağıdır; **bhūta-bhāvanaḥ cha**—ve bütün varlıkların kaynağı; **(kintu)**—yine de; **na bhūta-sthaḥ**—onların içinde değildir.

upadhāraya—Kavra; **iti**—bu şekilde; **yathā**—nasıl ki; **sarvatra-gaḥ**—her yere giden; **mahān**—güçlü; **vāyuḥ**—hava ya da rüzgar; **nityam**—her zaman; **ākāśa-sthitaḥ**—bulunur gökyüzünde; **tathā**—benzer şekilde; **sarvāṇi-bhūtāni**—bütün varlıklar; **mat-sthāni**—Benim içimde kalırlar.

can atan kişi tarafından) doğrudan idrakte bilinir, dinin mükemmeliyetidir ve uygulaması çok kolaydır.

③ Ey düşmanı ele geçiren, Bana adanmanın bu gizli hazinesine inancı olmayan insanlar Bana ulaşmaya muktedir değildirler ve bu yüzden maddesel dünyada ölüm yolunda dolaşıp dururlar.

④ Ben tezahürsüz formumla bütün bu evrene yayılmış durumdayım ve bütün varlıklar Benim içimde yer alır; ancak Ben onların içinde değilim.

⑤ Yine, onlar Benim içimde değiller. Benim akıl almaz tekliğimin ve farklılığımın (*achintya-bhedābheda*) yüce mistik kudretine bak. Ben, Kendim, bütün varlıkların dayanağı ve kaynağıyım, ama Ben onların içinde değilim.

सर्वभूतानि कौन्तेय प्रकृतिं यान्ति मामिकाम् ।
 कल्पक्षये पुनस्तानि कल्पादौ विसृजाम्यहम् ॥७॥
 प्रकृतिं स्वामवष्टभ्य विसृजामि पुनः पुनः ।
 भूतग्राममिमं कृत्स्नमवशं प्रकृतेर्वशात् ॥८॥
 न च मां तानि कर्माणि निबध्नन्ति धनञ्जय ।
 उदासीनवदासीनमसक्तं तेषु कर्मसु ॥९॥

sarva-bhūtāni kaunteya, prakṛtiṁ yānti māmikām
 kalpa-kṣaye punas tāni, kalpādaṁ viśrjāmy aham [7]
 prakṛtiṁ svām avaṣṭabhya, viśrjāmi punaḥ punaḥ
 bhūta-grāmam imam kṛtsnam, avaśam prakṛter vaśāt [8]
 na cha māṁ tāni karmāṇi, nibadhnanti dhanañjaya
 udāsīnavad āsīnam, asaktam teṣu karmasu [9]

(he) kaunteya—Ey Kaunteya; kalpa-kṣaye—bin yılın sonunda; sarva-bhūtāni—bütün varlıklar; māmikām prakṛtiṁ—Benim üç hâlli maddesel yapıma; yānti—karışır. kalpa-ādaṁ—Brahmā'nın yeni günüyle birlikte; aham—Ben; tāni—onları; punaḥ—yeniden; viśrjāmi—tezahür ettiririm.

svām-prakṛtiṁ—Üç hâlli yapıma; avaṣṭabhya—kontrol ederek; (aham)—Ben; punaḥ punaḥ—tekrar tekrar; viśrjāmi—tezahür ettiririm; kṛtsnam—bütün; imam—bu; bhūta-grāmam—varlıklar kalabalığını; avaśam—ki onlar çaresizce; prakṛteḥ vaśāt—önceki eylemlerinden edindikleri yapılarının kontrolündedirler.

(he) dhanañjaya—Ey Dhanañjaya; tāni karmāṇi—o tezahür ettirme, yaşatma ve geri alma eylemleri; teṣu karmasu—o eylemlerde; udāsīnavat āsīnam cha—tarafsız kalarak; asaktam—bağımsız olan; mām—Beni; na nibadhnanti—bağlayamaz.

⑥ Bil ki, her yerde esen güçlü rüzgar nasıl her zaman gökyüzünde kalırsa, bütün varlıklar da, benzer şekilde Benim içimde kalırlar.

7 Ey Kuntī'nin oğlu, bin yılın sonunda, bütün varlıklar Benim dışsal enerjimi olan üç hâlli maddesel yapıya karışır; ve yeni bir bin yılın başında, Ben onları yeniden tezahür ettiririm.

⑧ Ben, çaresizlik içinde kendi yapıları tarafından kontrol edilen sayısız varlığı tekrar tekrar tezahür ettirmek için, maddesel yapı enerjimi kontrolüm altında tutarım.

⑨ Ey servet ele geçiren, Ben, kozmik tezahür, yaşatma ve geri alma sırasında kayıtsız kalırım ve tarafsız konumda bulunurum ve bu işlevler Beni bağlayamaz.

मयाध्यक्षेण प्रकृतिः सूयते सचराचरम् ।
हेतुनानेन कौन्तेय जगद्विपरिवर्तते ॥१०॥
अवजानन्ति मां मूढा मानुषीं तनुमाश्रितम् ।
परं भावमजानन्तो मम भूतमहेश्वरम् ॥११॥
मोघाशा मोघकर्माणो मोघज्ञाना विचेतसः ।
राक्षसीमासुीं चैव प्रकृतिं मोहिनीं श्रिताः ॥१२॥

mayādhyaṅṣeṇa prakṛtiḥ, sūyate sa-charācharam
hetunānena kaunteya, jagad viparivartate [10]
avajānanti mām mūḍhā, mānuṣīm tanum āśritam
param bhāvam ajānanto, mama bhūta-maheśvaram [11]
moghāśā mogha-karmāṇo, mogha-jñānā vichetasah
rākṣasīm āsurīm chaiva, prakṛtiṁ mohiniṁ śritāḥ [12]

(he) kaunteya—Ey Arjuna, mayā adhyaṅṣeṇa—Benim tarafımdan takdir edilen; prakṛtiḥ—Benim Māyā enerjimi; sa-chara-acharam—hareketli ve hareketsiz varlıklarla; (jagat)—evreni; sūyate—meydana getirir; anena hetunā—Bu nedenle; jagat—evren; viparivartate—tekrar tekrar tezahür ettirilir.

mama—Benim; āśritam mānuṣīm tanum—insan özelliklerine sahip formumun; param—aşkın; bhāvam—yapısını, gerçekliğini; ajānantaḥ—anlamaya muktedir olmadıklarından; mūḍhāḥ—cahil insanlar; avajānanti—Beni sadece bir ölümlü kabul ederek, küfrederek; mām—Bana; bhūta-mahā-īśvaram—bütün varlıkların Yüce Tanrı'sına.

(te)—Onlar; mohiniṁ—yanılgılarına, düşmelerine yol açan; rākṣasīm—cahil; āsurīm cha—ve tutkulu, şeytanî; prakṛtiṁ eva—yapıyı; śritāḥ—benimseyerek; mogha-āśāḥ—boş umutlarla; mogha-karmāṇah—boş eylemlerle; mogha-jñānāḥ—boş bilgiyle; (cha)—ve; vichetasah—boş düşüncelerle; (bhavanti)—kalırlar.

10 Ey Kaunteya, Benim takdirimle, bu hareketli ve hareketsiz varlıklar evrenini Benim yanıltıcı enerjimi meydana getirir. Böylece evren tekrar tekrar tezahür ettirilir.

11 Benim insan özelliklerine sahip formumun aşkın yapısını bilmediklerinden, cahil insanlar Benim sadece bir ölümlü olduğumu düşünerek, Bana, bütün varlıkların Yüce Tanrı'sına küfrederek.

12 Tamamen beyhude umutlara, eylemlere, bilgi ve düşüncelere sahip böyle kişiler, kendi mahvoluşlarına neden olan cahil ve şeytanî yapıya bürünürler.

महात्मानस्तु मां पार्थ दैवीं प्रकृतिमाश्रिताः ।
 भजन्त्यनन्यमनसो ज्ञात्वा भूतादिमव्ययम् ॥१३॥
 सततं कीर्तयन्तो मां यतन्तश्च दृढव्रताः ।
 नमस्यन्तश्च मां भक्त्या नित्ययुक्ता उपासते ॥१४॥
 ज्ञानयज्ञेन चाप्यन्ये यजन्तो मामुपासते ।
 एकत्वेन पृथक्त्वेन बहुधा विश्वतोमुखम् ॥१५॥

mahātmānas tu mām pārtha, daivīm prakṛtim āśritāḥ
 bhajanty ananya-manaso, jñātvā bhūtādim avyayam [13]
 satataṁ kīrtayanto mām, yatantaś cha dṛḍha-vratāḥ
 namasyantaś cha mām bhaktyā, nitya-yuktā upāsate [14]
 jñāna-yajñena chāpy anye, yajanto mām upāsate
 ekatvena pṛthaktvena, bahudhā viśvato-mukham [15]

tu—Fakat; (he) pārtha—Ey Pṛthā'nın oğlu, Arjuna; mahā-ātmānaḥ—yüce kalpli, adanmış ruhlar; daivīm prakṛtim—ruhanî yapıya; āśritāḥ—sığınarak; mām—Beni; bhūta-ādim—bütün varlıkların nedeni; (cha)—ve; avyayam—yok edilemez; jñātvā—bilerek; (mām)—Bana; ananya-manasaḥ—bütün kalpleriyle; bhajanti—ibadet ederler, hayranlık duyarlar.

satatam—Her zaman, her yerde ve koşulda; mām kīrtayantaḥ—Benim ilahî adımın, formumun, vb.nin yüceliklerini zikrederek; yatantaḥ—Benim aşkın yapımın, kişiliğimin vb.nin ruhanî gerçeklerini öğrenmek için çabalayarak; dṛḍha-vratāḥ cha—ve Ekādaśi ve kutsal adın düzenli zikri gibi adanmışlık vecibelerini tam olarak yerine getiren; namasyantaḥ cha—Bana tevazulu saygılarını sunan ve adanmışlığın bütün uygulamalarını izleyen; (te)—onlar; mām—Bana; bhaktyā—adanmışlık içinde; nitya-yuktāḥ—Benimle ebedî bir ilişkiye kuvvetle özlem duyarak; upāsate—ibadet ederler.

apī cha—Hem de; jñāna-yajñena—'bilgi adağı' yerine getirerek; yajantaḥ—sunular sunan; anye—diğerleri, özbenliğe ibadet edenler; ekatvena—teklik bilincinde olarak; mām upāsate—Bana ibadet ederler; (anye cha)—ve diğerleri, dış forma ibadet edenler; (mām upāsate)—ibadet ederler Bana; pṛthaktvena—Vişṇu'ya, ama yarı tanrıların formunda, farklılığın bilincinde olarak; (anya cha)—ve yine diğerleri; bahudhā—çok çeşitli şekillerde; viśvataḥ-mukham—kozmetik veya evrensel form olarak; (mām upāsate)—Bana ibadet ederler.

13 Oysa, Ey Pārtha, yüce kalpli ruhlar ilahî yapıya sığınır ve Beni her şeyin ebedî kaynağı olarak bildiklerinden bütün kalpleriyle Bana ibadet ederler ve hayranlık beslerler.

14 Onlar devamlı olarak Benim yüceliklerimi zikrederler, Benimle ilgili ruhanî gerçekleri öğrenmek için çabalarlar ve sadakatle adanmışlık uygulamalarını yerine getirirler. Benim önümde eğilerek ve Bana bağlılıkla ibadet ederek, Benimle olan ebedî ilişkilerine özlem duyarlar.

अहं ऋतुरहं यज्ञः स्वधाहमहमौषधम् ।
 मन्त्रोऽहमहमेवाज्यमहमग्निरहं हुतम् ॥१६॥
 पिताहमस्य जगतो माता धाता पितामहः ।
 वेद्यं पवित्रमोँकार ऋक्साम यजुरेव च ॥१७॥

aham kratuṛ aham yañṇaḥ, svadhāham aham auśadham
 mantra 'ham aham evājyam, aham agnir aham hutam [16]
 pitāham asya jagato, mātā dhātā pitāmahaḥ
 vedyaṃ pavitraṃ omkāra, ṛk sāma yajuṛ eva cha [17]

aham kratuḥ—Ben topluca Jyotiṣtoma olarak bilinen ateş ritüelleri, Agniṣtoma, Atyāgniṣtoma, Uktha, Şoḍaşı, Atirātra, Aptoryāma ve Vājapeya'yım. **aham yañṇaḥ**—Ben kutsal *Smṛti* metinlerine göre yarı tanrı deitilerine, örneğin Viśva-devalara ve diğerlerine sunulan beş tür adağım; **aham svadhā**—Ben atalara sunulan ölüyü anma ritüeliyim; **aham auśadham**—Ben besinim; **aham mantraḥ**—Ben kutsal *mantrayim*; **aham ājyam**—Ben gheeyim (arıtılmış tereyağ) ve diğer sunu malzemesiyim; **aham agniḥ**—Ben ateşim; **aham hutam eva**—Ben sunu eylemiyim.

aham pitā—Ben babasıyım; **asya jagataḥ**—bu evrenin; **mātā**—annesiyim; **dhātā**—canlı varlıkların eylemlerinin meyvesini takdir edenim; **pitāmahaḥ**—büyük baba; **vedyam**—bütün bilginin hedefi; **pavitraṃ omkāraḥ**—arındıran *praṇava* tek hecesi; **ṛk**—*Rg Veda*; **sāma**—*Sāma Veda*; **yajuḥ eva cha**—ve *Yajuṛ Veda*.

15 Diğerleri 'bilgi adağı' yerine getirirler ve Bana teklik doğrultusunda ibadet ederler, diğerleri Bana farklılık doğrultusunda ibadet ederler ve yine diğerleri bana evrensel form olarak sayısız şekillerde ibadet ederler.

16 Ben kutsal *Smṛti* metinlerinde önerilen, Vedic Jyotiṣtoma adağı ve Viśva-deva yarı tanrılarına ve diğerlerine sunulan beş adağım. Ben atalara sunuyum, besinim ve *mantrayim*. Ben arıtılmış tereyağ gibi adak malzemesiyim, Ben kutsanmış ateşim ve adağı sunma eylemiyim.

17 Ben evrenin babası ve annesiyim, canlı varlıkların eylemlerinin meyvelerini tayin edenim, atayım ve bütün bilginin hedefiyim. Ben arındıran Om'um, *Rg*, *Sama* ve *Yajuṛ Vedalarım*.

गतिर्भर्ता प्रभुः साक्षी निवासः शरणं सुहृत् ।
प्रभवः प्रलयः स्थानं निधानं बीजमव्ययम् ॥१८॥

तपाम्यहमहं वर्षं निगृह्णाम्युत्सृजामि च ।

अमृतं चैव मृत्युश्च सदसच्चाहमर्जुन ॥१९॥

त्रैविद्या मां सोमपाः पूतपापा यज्ञैरिष्ट्वा स्वर्गतिं प्रार्थयन्ते ।

ते पुण्यमासाद्य सुरेन्द्रलोकमश्नन्ति दिव्यान् दिवि देवभोगान् ॥२०॥

gatiḥ bhartā prabhuḥ sāksī, nivāsaḥ śaraṇam suhṛt
prabhavaḥ pralayaḥ sthānam, nidhānam bījam avyayam [18]
tapāmy aham aham varṣam, nigṛhṇāmy utsṛjāmi cha
amṛtam chaiva mṛtyuś cha, sad asach chāham arjuna [19]

trai-vidyā mām soma-pāḥ pūta-pāpā
yajñair iṣṭvā svargatim prārthayante
te puṇyam āsādy surendra-lokam
aśnanti divyān divi deva-bhogān [20]

(aham) gatiḥ—Ben eylemin meyvesi; bhartā—ayakta tutan; prabhuḥ—Efendi; sāksī—şahit; nivāsaḥ—sığınak; śaraṇam—koruyan; suhṛt—gerçek dost; prabhavaḥ—evrensel tezahür; pralayaḥ—geri alma; sthānam—ve yaşatma; nidhānam—kaynak; avyayam bījam—ölümsüz tohum.

cha—Ve; (he) arjuna—Ey Arjuna; aham tapāmi—Ben ısı veririm. aham utsṛjāmi—Ben gönderirim; varṣam—yağmur; nigṛhṇāmi cha—ve geri çekerim. aham eva amṛtam—Benim, ölümsüzlük; mṛtyuḥ cha—ve ölüm; sat—gerçek; asat cha—ve gerçek olmayan.

trai-vidyāḥ—Rg, Yajur ve Sāma Vedalar'ın meyvesel ritüellerini yerine getirenler; soma-pāḥ—ki onlar Soma sarmaşığında yapılan, yarı tanrılarca sevilen bir şerbet olan soma-rasanın artıklarını kabul ederler; yajñair—adak yoluyla, ama dolaylı olarak yarı tanrılar aracılığıyla; mām—Bana; iṣṭvā—ibadet ettikten sonra; pūta-pāpāḥ—günahtan arınırlar; svargatim—yarı tanrıların mekânına, cennet boyutuna ulaşmak için; prārthayante—dua ederler. āsādy—Ulaştıktan sonra; puṇyam—dindarlıklarının armağanı olarak; sura-indra-lokam—İndra'nın boyutu, cennete; te aśnanti—onlar yaşarlar; divi—cennette; divyān—yüce; deva-bhogān—mutluluğu, yarı tanrılara lâyık.

18 Ve Ben amacım, ayakta tutanım, efendiyim, şahidim, sığınacağım, koruyanım ve gerçek dostum. Ben evrensel tezahür, yaşatma ve geri almayım. Ben kaynağım, Ben ilk tohumum, Ben ölümsüz Yüce Tanrı'yım.

19 Ey Arjuna, Ben ısı veririm ve yağmur benim irademle gelir ve gider. Ben ölümsüzlüğüm ve ölümüm, Ben gerçek olanım ve gerçek olmayanım.

ते तं भुक्त्वा स्वर्गलोकं विशालं क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोकं विशन्ति ।
 एवं त्रयीधर्ममनुप्रपन्ना गतागतं कामकामा लभन्ते ॥२१॥
 अनन्याश्चिन्तयन्तो मां ये जनाः पर्युपासते ।
 तेषां नित्याभियुक्तानां योगक्षेमं वहाम्यहम् ॥२२॥

te taṁ bhuktvā svarga-lokaṁ viśālaṁ
 kṣīṇe puṇye martya-lokaṁ viśanti
 evaṁ trayī-dharmam anuprapannā
 gatāgataṁ kāma-kāmā labhante [21]

ananyāś chintayanto mām, ye janāḥ paryupāsate
 teṣāṁ nityābhiyuktānām, yoga-kṣemaṁ vahāmy aham [22]

tam—O; **viśālam**—engin; **svarga-lokam**—cennet boyutunda; **bhuktvā**—eğlendikten sonra; **puṇye-kṣīṇe**—dindarlık eylemlerinin tükenmesiyle birlikte; **te**—onlar; **martya-lokam**—insan boyutuna; **viśanti**—girerler. **evam**—Bu şekilde; **trayī-dharmam**—*Vedalar*'ın üçünde birden önerilen ibadetle; **anuprapannāḥ**—hevesle uğraşan; **kāma-kāmāḥ**—zevk isteyenler; **gata-agatam**—bu maddesel dünyaya gelip gitmeyi; **labhante**—elde ederler.

nitya-abhiyuktānām—Onlar ki yalnızca Bana adanmışlardır; **ye janāḥ**—ve onlar ki; **ananyāḥ**—müstesna olarak; **mām chintayantaḥ**—hep Beni düşünerler; **pari-upāsate**—ve her bakımdan, her ilişkide Bana ibadet ederler; **aham**—Ben; **teṣām**—onların; **yoga-kṣemam**—ihtiyaçlarını sağlamanın ve korumanın sorumluluğunu; **vahāmi**—üstlenirim.

20 Üç *Veda*'da önerilen meyvesel adak ritüellerini yerine getiren insanlar İndra'ya ve diğer yarı tanrılara ibadet ederler. Aslında, onlar Bana ibadet ederler, ama dolaylı bir şekilde. Onlar Soma şerbeti adağının artanını içerler, kendilerini günahattan arındırırlar ve cennet katına ulaşmak için dua ederler. Dindarlıklarının sonucu olarak, cennete ulaşıp göksel zevkleri tadarlar.

21 Onlar, uçsuz bucaksız cennet boyutunun zevklerini yaşadıkdan sonra, sevapkar meziyetlerinin tükenmesi ile birlikte insan boyutuna dönerler. Yarı tanrı ibadetinde Vedic ritüelleri izleyen zevk düşkününü insanlar, bu şekilde gelip giderler—bu maddesel dünyada tekrar tekrar doğuma ve ölüme maruz kalırlar.

22 Her an Benim düşünceme yoğunlaşan ve her şekilde Bana ibadet eden, tamamen Bana dayanan kullarımın

येऽप्यन्यदेवताभक्ता यजन्ते श्रद्धयान्विताः ।
 तेऽपि मामेव कौन्तेय यजन्त्यविधिपूर्वकम् ॥२३॥
 अहं हि सर्वयज्ञानां भोक्ता च प्रभुरेव च ।
 न तु मामभिजानन्ति तत्त्वेनातश्च्यवन्ति ते ॥२४॥
 यान्ति देवव्रता देवान् पितॄन् यान्ति पतृव्रताः ।
 भूतानि यान्ति भूतेज्या यान्ति मद्याजिनोऽपि माम् ॥२५॥

ye 'py anya-devatā-bhaktā, yajante śraddhayānvitāḥ
 te 'pi mām eva kaunteya, yajanty avidhi-pūrvakam [23]
 ahaṁ hi sarva-yajñānām, bhoktā cha prabhur eva cha
 na tu mām abhijānanti, tattvenātaś cyavanti te [24]
 yānti deva-vratā devān, pitṛn yānti pitṛ-vratāḥ
 bhūtāni yānti bhūtejyā, yānti mad-yājino 'pi mām [25]

(he) kaunteya—Ey Kuntī'nin oğlu; ye—o insanlar ki; anya-devatā-bhaktāḥ api—'başka tanrıların' kulları oldukları halde; śraddhayā-anvitāḥ—inançla; yajante—yarı tanrılara ibadet ederler; te api—onlar da; mām eva—Bana; yajanti—ibadet ederler; avidhi-pūrvakam—ama Bana ulaşmaya uygun olmayan bir şekilde.

sarva-yajñānām—Bütün adakların; bhoktā eva cha—zevk alanı; prabhuh cha—ve ödüllendiricisi; ahaṁ hi—sadece Benim; tu—fakat; te—onlar; mām—Beni; tattvena—gerçekte; na abhijānanti—bilmedikleri için; ataḥ—bu yüzden; (punaḥ)—tekrar; chyavanti—doğum almak için düşerler.

deva-vratāḥ—Yarı tanrı ibadetçileri; yānti—ulaşırlar; devān—yarı tanrılara; pitṛ-vratāḥ—ataların ibadetçileri; yānti—ulaşırlar; pitṛn—atalarına; bhūta-ijyāḥ—cinlere tapanlar; yānti—ulaşırlar; bhūtāni—cinlere; mat-yājinaḥ—Bana ibadet edenler; yānti—ulaşırlar; mam api—Bana.

ihtiyaçlarını sağlama ve koruma sorumluluğunu Ben üstlenirim.

23 Ey Kaunteya, yarı tanrıların ibadetine inanmış olan yarı tanrı kulları, aslında Bana ibadet ederler, ama yanlış bir şekilde.

24 Bütün adakların zevk alanı ve ödüllendiricisi yalnız Benim, oysa yarı tanrılara ibadet edenler Benim konumumu bilmediklerinden tekrar doğum almak için düşerler.

25 Yarı tanrılara ibadet edenler yarı tanrılara ulaşırlar, atalarına ibadet edenler atalarının katına giderler, cinlere tapanlar cinlere giderler. Oysa Bana ibadet edenler Bana gelirler.

पत्रं पुष्पं फलं तोयं यो मे भक्त्या प्रयच्छति ।
 तदहं भक्त्युपहृतमश्रामि प्रयतात्मनः ॥२६॥
 यत्करोषि यदश्रासि यज्जुहोषि ददासि यत् ।
 यत्तपस्यसि कौन्तेय तत्कुरुष्व मदर्पणम् ॥२७॥
 शुभाशुभफलैरेवं मोक्ष्यसे कर्मबन्धनैः ।
 संन्यासयोगयुक्तात्मा विमुक्तो मामुपैष्यसि ॥२८॥

patraṁ puṣpaṁ phalaṁ toyam, yo me bhaktyā prayachchhati
 tad ahaṁ bhakty-upahṛtam, aśnāmi prayatātmanaḥ [26]
 yat karoṣi yad aśnāsi, yaj juhoṣi dadāsi yat
 yat tapasyasi kaunteya, tat kuruṣva mad-arpaṇam [27]
 śubhāśubha-phalair evaṁ, mokṣyase karma-bandhanaiḥ
 sannyāsa-yoga-yuktātmā, vimukto mām upaiṣyasi [28]

yaḥ—O kişi ki; me—Bana; bhaktyā—adanmışlıkla; patraṁ—bir yaprak; puṣpaṁ—bir çiçek; phalam—meyve; toyam—su; prayachchhati—sunar; aham—Ben; aśnāmi—ondan pay alırım—sevgiyle kabul ederim; prayata-ātmanaḥ—temiz kalpli olan; (tasya)—o kişinin; tat—o; bhakti-upahṛtam—adanmışlık sunusunu.

(he) kaunteya—Ey Arjuna, Kuntī'nin oğlu; yat (tvam) karoṣi—ister genel ister kutsal metinlerin önerdiği eylemler olsun, ne yaparsan yap; yat aśnāsi—ne yersen ye; yat juhoṣi—adak olarak ne sunarsan sun; yat dadāsi—bağış olarak ne verirken ver; yat tapasyasi—ve hangi tür riyazet uygularsan uygula veya tövbe edersen et; mat-arpaṇam—Bana sunu olarak; tat kuruṣva—yap onu.

evaṁ—Bu şekilde; (karma kurvan)—davranarak; karma-bandhanaiḥ—eylemin esaretinden; śubha-āsubha-phalaiḥ—ve onun hayırlı ve hayırsız sonuçlarından; mokṣyase—özgür olacaksın. sannyāsa-yoga-yukta-ātmā—Tüm eylemlerinin meyvelerinden vazgeçerek, Bana bağlanmış zihinle; vimuktaḥ (san)—mükemmel şekilde özgür olarak; mām upaiṣyasi—Bana ulaşacaksın.

26 Eğer bir kişi Bana kalpten gelen bağlılıkla, bir yaprak, çiçek, meyve ya da su sunarsa, Ben temiz kalpli adanmışın o sunusunu sevgiyle kabul ederim.

27 Ey Kaunteya, ne yaparsan yap, ne yersen ye, adak olarak ne sunarsan sun, ne verirken ver, hangi yemine bağlı kalırsan kal—her şeyi Bana bir sunu olarak yap.

28 Bu türlü hareket ederek, eyleme tutsak olmaktan ve onun hayırlı ya da hayırsız sonuçlarından kurtulacaksın. Bana bağlı olan beklentisiz zihinle, mükemmel şekilde özgürlüğe kavuşacaksın ve Bana geleceksin.

समोऽहं सर्वभूतेषु न मे द्वेष्योऽस्ति न प्रियः ।
 ये भजन्ति तु मां भक्त्या मयि ते तेषु चाप्यहम् ॥२९॥
 अपि चेत्सुदुराचारो भजते मामनन्यभाक् ।
 साधुरेव स मन्तव्यः सम्यग्व्यवसितो हि सः ॥३०॥
 क्षिप्रं भवति धर्मात्मा शश्वच्छान्तिं निगच्छति ।
 कौन्तेय प्रतिजानीहि न मे भक्तः प्रणश्यति ॥३१॥

samo 'ham sarva-bhūteṣu, na me dveṣyo 'sti na priyaḥ
 ye bhajanti tu mām bhaktyā, mayi te teṣu chāpy aham [29]
 api chet sudurāchāro, bhajate mām ananya-bhāk
 sādthur eva sa mantavyaḥ, samyag vyavasito hi saḥ [30]
 kṣipram bhavati dharmātmā, śāsvach-chhāntim nigachchhati
 kaunteya pratijānihi, na me bhaktaḥ praṇaśyati [31]

aham samaḥ—Ben eşitim; **sarva-bhūteṣu**—bütün varlıklara; **me**—Benim için; **na asti**—ne bulunur; **dveṣyaḥ**—bir düşman; **priyaḥ (cha) na**—ne de bir dost; **tu**—fakat; **ye bhajanti**—kim hizmet sunarsa; **mām**—Bana; **bhaktyā**—aşkla; **te**—onlar; **mayi**—Bana; (**āsaktāḥ**)—bağlı oldukları; (**yathā**)—için; **aham api cha**—Ben de; (**tathā āsaktiḥ**)—benzer şekilde bağlıyım; **teṣu**—onlara.

chet—Eğer; **api**—hatta; **su-durāchāraḥ**—günahkâr işlerin insanı; **ananya-bhāk**—(diğer bütün çabaları örneğin, *karma, jñāna* vb., terk ederek) müstesna adanmışlıkla; **mām**—Bana; **bhajate**—hizmet ederse; **eva**—kuşkusuz; **sādhuḥ**—bir kutsal kişi gibi; **saḥ mantavyaḥ**—kabul edilmelidir; **hi**—çünkü; **saḥ samyak vyavasitaḥ**—onun niyeti mükemmeldir.

[1] (**saḥ**)—O (ki kendisini bana vakfetmiştir); **kṣipram**—kısa zamanda; **dharmātmā**—erdemli uygulamaların insanı; **bhavati**—hâline gelir; **nigachchhati**—ve ulaşır; **śāsvat**—sürekli; **śāntim**—huzura, engellerden kurtuluşa. (**he**) **kaunteya**—Ey Kuntî'nin oğlu; **pratijānihi**—ilan et; (**iti**)—böyle; **me**—Benim; **bhaktaḥ**—adlanmış kulum; **na praṇaśyati**—asla yenik düşmez.

[2] (**he**) **kaunteya**—Ey Kuntî'nin oğlu; **pratijānihi**—söz ver ve ilan et bunu; (**iti**)—ki; **me bhaktaḥ**—Benim adanmış kulum; **na praṇaśyati**—asla yenik düşmez. (**saḥ**)—Bunu ilan eden o kişi; **kṣipram**—kısa zamanda; **dharmātmā**—erdemli, dindar; **bhavati**—olur; **nigachchhati**—ve elde eder; **śāsvat**—sürekli; **śāntim**—huzur, sevinç.

29 Ben herkese karşı eşitim, bu bakımdan kimse Benim düşmanım ya da dostum değildir. Ancak, Bana aşkla hizmet edenler, nasıl Bana sevgiyle bağlılarsa, Ben de onlara aynı şekilde sevgi bağıyla bağlıyım.

30 Hatta çok günahkâr biri bile adanmışlıkla sadece Bana hizmet ederse, onu kutsal kişi gibi görmek gerekir, çünkü niyeti mükemmeldir.

31 O kısa zamanda erdemli uygulamaların sahibi olur ve sürekli huzura erer. Ey Kuntî'nin oğlu, dünyaya ilan et ki Benim adanmış kulum asla yenilmez!

veya

31 Ey Kuntî'nin oğlu, dünyaya ilan et ki Benim adanmış kulum asla yenilmez. Bunu ilan eden kısa zamanda erdemli olur ve ebedî sevince erer.

Yorum

Bu *ślokanın* ikinci açıklaması, Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākur'a bir rüyada ifşa olundu.

Śrīmad Bhāgavatam'da (11.11.32) Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa der ki:

आज्ञायैवं गुणान् दोषान् मयादिष्टान् अपि स्वकान् ।
धर्मान् संत्यज्य यः सर्वान् मां भेजत् स च सत्तमः ॥

ājñāyāivam guṇān doṣān
mayādiṣṭān api svakān
dharmān samtyajya yaḥ sarvān
mām bhajet sa cha sattamaḥ

“Kutsal kişiler içinde en iyileri, Benim kutsal metinlerde, insanlara genel olarak önerdiğim görev şekillerini aşmış olanlardır. Benim buyruğum olduğu halde onlar bunu çiğnerler ve Bana aşkla hizmet sunarlar.”

Toplum içinde, kişi yasaya uymak zorundadır, ama krala sadakat göstermek için yasayı çiğneme durumu da vardır. Eğer bir kişi, kralın canına kastedenle savaşmak için yaşamını ve adını hiçe sayarak ve genel yasayı çiğneyerek

मां हि पार्थ व्यपाश्रित्य येऽपि स्युः पापयोनयः ।
स्त्रियो वैश्यास्तथा शूद्रास्तेऽपि यान्ति परां गतिम् ॥३२॥

mām hi pārtha vyapāśritya, ye 'pi syuḥ pāpa-yonayaḥ
striyo vaiśyās tathā śūdrās, te 'pi yānti parām gatim [32]

(he) pārtha—Ey Arjuna; ye api—hatta onlar ki; pāpa-yonayaḥ—alt doğum almış insanlar; syuḥ—olarak kabul edilirler; striyaḥ—kadınlar; vaiśyāḥ—tüccarlar; tathā śūdrāḥ—ve işçiler; vyapāśritya hi—eğer tam olarak sığınarlarsa; mām—Bana; te api yānti—onlar da elde ederler; parām gatim—yüce hedefi.

kralın odasına girerse, bu durumda en sadık hizmetkâr kabul edilir. Benzer şekilde, Tanrı diyor ki, “Ben genel toplum için zaten bazı yönergeler vermiş bulunuyorum. Bunu yap, şunu yapma, bu yasaları çiğneme, vb. Ama eğer bir kimse Benim uğruma günah işleme riskini göze alıyorsa, o zaman onu bütün adanmış kullarım arasında en iyisi olarak görmek gerekir.

“O halde, Arjuna, git ve ilan et, topluma şu sözü ver, *ananya-bhāk* (śloka 30), yani gerçek anlamda Bana adanmış kişiler, asla yıkıma uğramazlar. Bu durumda *sen* yarar sağlayacaksın. *Sen dharmātmā*, dindar olacaksın ve ebedî ilahî mutluluğa ereceksin. *Ananya-bhāk* olanlar, tam anlamıyla adanmış kullar zaten *dharma* eşiğini yani görev ölçütünü aştılar ve kendilerini her şeyleriyle Benim hizmetime atma tehlikesini göze aldılar. *Sarva dharmān parityajya mām ekam śaraṇam vraja* (18.66). Artık onların tekrar erdemli ya da dindar olma gibi bir sorunları yok. *Dharmayı* çoktan aştılar, tehlikeyi göze aldılar, dindarlığı ve günahkârlığı aşır *prema-dharmaya*, Benim aşk dolu hizmetime girdiler.”

32 Ey Pṛthā'nın oğlu, alt doğum almış insanlar, kadınlar, tüccarlar ya da işçiler—onlar da, tam anlamıyla Bana sığınarak yüce hedefe ulaşırlar.

किं पुनर्ब्राह्मणाः पुण्या भक्ता राजर्षयस्तथा ।
 अनित्यमसुखं लोकमिमं प्राप्य भजस्व माम् ॥३३॥
 मन्मना भव मद्भक्तो मद्याजी मां नमस्कुरु ।
 मामेवैष्यसि युक्तवैवमात्मानं मत्परायणः ॥३४॥

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
 श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
 संवादे राजगुह्ययोगो नाम नवमोऽध्यायः ॥९॥

kiṁ punar brāhmaṇāḥ puṇyā, bhaktā rājarṣayas tathā
 anityam asukhaṁ lokam, imaṁ prāpya bhajasva mām [33]
 man-manā bhava mad-bhaktō, mad-yājī mām namaskuru
 mām evaiṣyasi yuktvaivam, ātmānaṁ mat-parāyaṇaḥ [34]

iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
 bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
 vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde rāja-
 guhya-yogo nāma navamo 'dhyāyaḥ [9]

kim punaḥ—Kaldı ki; **bhaktāḥ** (santaḥ)—Bana bağılandıktan sonra; **puṇyāḥ**—saf; **brāhmaṇāḥ**—*brāhmaṇalar*; **tathā**—ve; **rājarṣayaḥ**—aziz krallar; (**parām gatiṁ yānti**)—elbette yüce hedefi elde edecekler. **prāpya**—(Bu nedenle) elde ettiğine göre; **imam**—bu; **anityam**—geçici; **asukham**—mutsuz; **lokam**—insan bedenini; **mām**—Bana; **bhajasva**—hizmet et.

mat-manāḥ—Hep Benim bilincimde; **mat-bhaktāḥ**—Benim adanmış hizmetkârim; **mat-yājī** (cha)—ve Benim ibadetçim; **bhava**—ol. **mām**—Bana; **namaskuru**—tevazulu saygılarını sun. **evam**—Bu şekilde; **yuktvā ātmānam**—kendini Bana vakfederek; **mat-parāyaṇaḥ**—Bana sığınarak; **mām eva**—Bana; **eşyasi**—ulaşsın.

33 Öyleyse saf kullar olan o *brāhmaṇaların* ve aziz kralların yüce amaca ulaşacaklarından kuşku duymak mümkün mü? Bu nedenle, Bana ibadet et, çünkü bu insan bedeni geçici ve acı çekme yeri olduğu halde, ancak pek çok doğumdan sonra elde edilir ve Bana adanmış hizmet sunmak için en iyi fırsatı barındırır.

34 Her zaman Beni düşün, Benim kulum ol, her zaman Bana ibadet et ve Bana saygılarını sun. Bu şekilde Kendini Bana sunarak ve Bana sığınarak, Bana gelirsin.

Dokuzuncu Bölümün Sonu

Adanmışlığın Gizli Hazinesi

Śrīla Vyāsadeva tarafından
yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin
Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,
Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,
Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

दशमोऽध्यायः

ONUNCU BÖLÜM

Vibhuti-yoga

**Tanrı'nın İlahî
Yücelikleri**

श्रीभगवानुवाच ।

भूय एव महाबाहो शृणु मे परमं वचः ।
यत्तेऽहं प्रीयमाणाय वक्ष्यामि हितकाम्यया ॥१॥
न मे विदुः सुरगणाः प्रभवं न महर्षयः ।
अहमादिर्हि देवानां महर्षीणां च सर्वशः ॥२॥
यो मामजमनादिं च वेत्ति लोकमहेश्वरम् ।
असंमूढः स मर्त्येषु सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥३॥

śrī-bhagavān uvācha

bhūya eva mahā-bāho, śṛṇu me paramam vachah
yat te 'ham priyamāṇāya, vakṣyāmi hita-kāmyayā [1]
na me viduḥ sura-gaṇāḥ, prabhavam na maharṣayaḥ
aham ādir hi devānām, maharṣīnām cha sarvaśaḥ [2]
yo mām ajam anādirim cha, vetti loka-maheśvaram
asammūḍhaḥ sa martyeṣu, sarva-pāpaiḥ pramuchyate [3]

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: (he) mahā-bāho—Ey şanlı silahşör Arjuna; me—Benim; paramam—yüce; vachah—sözümü; bhūyaḥ eva—bir kez daha; śṛṇu—duy; yat—çünkü; aham—Ben; te priyamāṇāya—Benim için çok değerli olan seninle; hita-kāmyayā—sadece iyiliğini istediğim için; vakṣyāmi—konuşacağım.

na—Ne; sura-gaṇāḥ—yarı tanrılar; na—ne; mahā-ṛṣayaḥ—ulu pirlere; me—Benim; prabhavam—aşkın doğumumu; viduḥ—anlarlar; hi—çünkü; sarvaśaḥ—her bakımdan; devānām—yarı tanrıların; mahā-ṛṣīnām cha—ve aynı zamanda, ulu pirlere; aham ādir—kaynağıyım.

yaḥ—O kişi ki; mām—Beni, Devakī'nin oğlunu; ajam—doğumsuz olarak; anādirim—başlangıçsız; loka-mahā-iśvaram cha—ve bütün varlıkların Yüce Tanrı'sı; vetti—bilir; saḥ—o; asammūḍhaḥ—yanılığa düşmemiş; martyeṣu—insanlar içinde; sarva-pāpaiḥ—adandırlığa karşı bütün günahlardan ya da engellerden; pramuchyate—özgürdür.

1 Śrī Bhagavān şöyle dedi: Ey yürekli Arjuna, Benim yüce sözümü bir kere daha dinle. Sen ki Benim için çok değerlisin, senin iyiliğini istediğim için konuşacağım seninle.

2 Ne yarı tanrılar ne de yüce pirlere Benim bu dünyadaki aşkın görüntümü anlayabilirler, çünkü bütün o göksel varlıkların ve pirlere yegâne kaynağı Benim.

3 Beni, Devakī'nin oğlunu, doğumsuz, başlangıçsız, bütün varlıkların Yüce Tanrı'sı olarak bilen, insanlar içinde yanılığsız olandır ve günahattan tam anlamıyla özgürdür.

बुद्धिर्ज्ञानमसंमोहः क्षमा सत्यं दमः शमः ।
 सुखं दुःखं भवोऽभावो भयं चाभयमेव च ॥४॥
 अहिंसा समता तुष्टिस्तपो दानं यशोऽयशः ।
 भवन्ति भावा भूतानां मत्त एव पृथग्विधाः ॥५॥
 महर्षयः सप्त पूर्वे चत्वारो मनवस्तथा ।
 मद्भावा मानसा जाता येषां लोक इमाः प्रजाः ॥६॥

buddhir jñānam asaṁmohaḥ, kṣamā satyaṁ damaḥ śamaḥ
 sukhaṁ duḥkhaṁ bhavo 'bhāvo, bhayaṁ chābhayaṁ eva cha [4]
 ahimsā samatā tuṣṭis, tapo dānaṁ yaśo 'yaśaḥ
 bhavanti bhāvā bhūtānām, matta eva pṛthag-vidhāḥ [5]
 maharṣayaḥ sapta pūrve, chatvāro manavas tathā
 mad-bhāvā mānasā jātā, yeṣām loka imāḥ prajāḥ [6]

bhūtānām—Canlı varlıkların; (ete)—bütün bu; **pṛthak-vidhāḥ bhāvāḥ**—çeşitli nitelikleri; **mattaḥ eva**—sadece Benden; **bhavanti**—doğarlar; **buddhiḥ**—ince anlamları belirleme yeteneği; **jñānam**—ruh ve maddeyi ayırt etme yeteneği; **asaṁmohaḥ**—yanılgıdan özgür olma; **kṣamā**—hoşgörü; **satyaṁ**—doğruluk; **damaḥ**—dışsal duyuların kontrolü; **śamaḥ**—içsel duyuların kontrolü; **sukhaṁ**—mutluluk; **duḥkhaṁ**—mutsuzluk; **bhavaḥ**—doğum; **abhāvaḥ**—ölüm; **bhayaṁ cha**—korku; **abhayaṁ eva cha**—ve korkusuzluk; **ahimsā**—şiddetsizlik; **samatā**—eşit bakış, bütün canlıların mutluluk ve mutsuzluğunu kendisinininki gibi görme; **tuṣṭiḥ**—doyum; **tapāḥ**—*Vedalar*'da öngörüldüğü şekilde riyazet; **dānaṁ**—bağış; **yaśaḥ**—ün; **ayaśaḥ (cha)**—ve kötü ün.

(ete) **mat-bhāvāḥ**—Benim tarafımdan yetkili kılınan bütün bu şahsiyetler; **mānasāḥ jātāḥ**—Hiranyagarbha, Yüce Brahmā olarak zuhur eden zihninden doğmuşlardır; **sapta-mahā-ṛṣayaḥ**—yedi ulu pir—Marīchi, Atri, Aṅgiras, Pulastya, Pulaha, Kratu ve Vasiṣṭha; **pūrve**—ve onların ataları; **chatvārah**—dört ermiş Sanaka, Sanandana, Sanat-kumāra ve Sanātana, hepsi *brahmarṣiler* olarak bilinir; **tathā manavaḥ**—ve Svayambhuva'nın önderliğindeki on dört Manu. **imāḥ prajāḥ loka**—İnsanlık—*brāhmaṇa*, vb. ve bütün soylar; **yeṣām**—bu saygın önderlerden iner.

4, 5 Akıl, bilgi, yanılgıdan özgür olma, sabır, doğruluk, zihinsel kontrol, duyu kontrolü, mutluluk, mutsuzluk, doğum, ölüm, korku, cesaret, şiddetsizlik, eşit bakış, doyum, riyazet, bağış, ün ve kötü ün—canlı varlıkların bütün bu çeşitli sıfatları sadece Benden doğar.

6 Marīchi'nin önderliğindeki yedi ulu pir, onlardan önce Sanaka'nın önderliğindeki dört *brahmaṇa* pir ve ayrıca on dört Manu yani Svayambhuva'nın önderliğindeki atalar—

एतां विभूर्ति योगं च मम यो वेत्ति तत्त्वतः ।
 सोऽविकल्पेन योगेन युज्यते नात्र संशयः ॥७॥
 अहं सर्वस्य प्रभवो मत्तः सर्वं प्रवर्तते ।
 इति मत्वा भजन्ते मां बुधा भावसमन्विताः ॥८॥

etām vibhūtim yogam cha, mama yo vetti tattvataḥ
 so 'vikalpena yogena, yujyate nātra saṁśayaḥ [7]

aham sarvasya prabhavo, mattaḥ sarvaṁ pravartate
 iti matvā bhajante mām, budhā bhāva-samanvitāḥ [8]

yaḥ—O kişi ki; **tattvataḥ**—doğru olarak; **vetti**—bilir; **etām**—bu; **vibhūtim**—yüceliği; **cha**—ve; **mama**—Bana ait; **yogam**—(bhakti-) yogayı; **saḥ**—böyle bir kişi; **yujyate**—bağlantıdadır; **avikalpena**—şaşmaz; **yogena**—bilgisi ile, en önemli gerçeğin. **atra**—Bu konuda; **na saṁśayaḥ (asti)**—hiç kuşku yok.

aham prabhavaḥ—Ben Yüce Mutlak Gerçeğim, *svayam* Bhagavān yani özgün Yüce Tanrı, nedeni; **sarvasya**—bütün nedenlerin, Brahman, Paramātman ve Bhagavān dahil. **sarvam**—Madde ve Ruh evrenindeki bütün faaliyet ve *Vedalar* ve yardımcı kutsal metinler; **mattaḥ**—Benden; **pravartate**—kaynaklanır. **budhāḥ**—İnce tinsel akla sahip insanlar; **iti**—bu derin gerçeği; **matvā**—idrak ederek; **bhāva-samanvitāḥ**—hizmetkârlık, arkadaşlık, vb., ilahî ilişkilerinde; **mām**—Bana; **bhajante**—ibadet ederler, hayranlık duyarlar.

bunların hepsi de Benim tarafımdan yetkili kılınırlar ve Benim zihnimin tezahürü olan Yüce Brahmā'dan doğarlar. İnsanlık ve bütün soylar bu saygın önderlerden gelir.

7 Benim üstünlüğümü ve adanmış hizmeti gerçekten böyle bilen kişi, Bana kararlı farkındalıkla hizmet eder. Bundan hiç kuşku olmasın.

8 Ben Kṛṣṇa'yım, Güzel Mutlak'ım, bütünüün kaynağiyım. Maddesel ve aşkın oyun, faaliyet, amaç evreninin tamamı ve yol gösteren *Vedalar* ile benzeri metinler—hepsi yalnızca Benden yayılır. İnce tinsel zekâya sahip insanlar, bu gizli hazineyi fark edip dünyasal olanı aşarak ilahî aşk yolu, *rāga-mārgayı* benimserler ve ebediyen Bana hayranlık beslerler.

Yorum

8-11'inci *ślokalar Śrīmad Bhagavad-gītā*'nın en başta gelen dört *śloka*sıdır. Kitabın varlık bilgisi ile ilgili özü, *aham sarvasya prabhavo*—“Her şey Benden yayılır,” sözleri ile başlayan bu dört önemli *ślokada* toplanmıştır.

Śrīmad Bhāgavatam'da (1.2.11), Mutlak'ın üç temel kavramı Brahman, Paramātman ve Bhagavān olarak verilir. Brahman, Mutlak'ın her şeyi kapsayan yönüdür, Paramātman, Mutlak'ın her şeye nüfuz etmiş yönüdür, Bhagavān ise Mutlak'ın kişisel kavramıdır. Bhagavān sözcüğü genellikle *Viṣṇu Purāṇa*'da (6.5.47) ifade edildiği şekliyle tanımlanır,

ऐश्वर्यस्य समग्रस्य वीर्यस्य यशसः श्रियः ।
ज्ञानवैराग्ययोश्चैव षण्णां भग इतीङ्गना ॥

aśvaryaśya samagrasya, vīryasya yaśasaḥ śriyaḥ
jñāna-vairāgyayoś chaiva, ṣaṅṅāṁ bhaga itiṅgānā

“O ki altı zenginliğin hepsi ile, servet, güç, ün, güzellik, bilgi ve vazgeçmişlikle mükemmeldir, Bhagavān, Yüce Tanrı diye bilinir.”

Bhagavān'ın Tanrı Nārāyaṇa olarak özelliği şudur ki, her türlü enerji, şahsen Onun tarafından kontrol edilir. Yine de, Śrīla Jīva Goswāmī özel ve özgün bir incelik taşıyan şu açıklamayı getirmiştir: Bhagavān, *bhajanīya guṇa-viśiṣṭa* anlamına gelir. Onun yapısı öyledir ki her kim Onunla temasa geçse, Ona hizmetten kendisini alamaz. Onun cazip şahsiyetine ibadet etme ve hayran olma duygusuna kimse karşı koyamaz. O, Yüce Tanrı Kṛṣṇa olarak herkesin sevgisini cezbeder.

Bu nedenle, *sarvasya* sözcüğü ile, Śrī Kṛṣṇa şunu belirtir, “Ben *svayam* Bhagavān’ım, Yüce Tanrı’nın Kendisiyim. Ben yalnızca Brahman’ın ve Paramātman’ın kaynağı değilim. Aynı zamanda, bütün enerjilerin herkeste saygı uyandıran Efendisi, Vaikuṅṭha’nın Tanrı’sı Nārāyaṇa’nın da kaynağıyım.”

“*Mattaḥ sarvaṁ pravarttate*—Herkesin Bana adanmışlık içinde ibadet etme ve hizmet sunma yöntemi de dahil olmak üzere, her girişim ve devinim Benden başlar.”

नायमात्मा प्रवचनेन लभ्यो न मेधया न बहुना श्रुतेन ।
यमेवैष वृणुते तेन लभ्यस्तस्यैष आत्मा विवृणुते तनूं स्वाम् ॥
(कठोपनिषद् १/२/२३)

nāyam ātmā pravachanena labhyo
na medhayā na bahunā śrutena
yam evaiṣa vṛṇute tena labhyas
tasyaiṣa ātmā vivṛṇute tanūm svām

(Kaṭhapaniṣad 1.2.23)

“Tanrı mantıkla, akılla, ya da kutsal metinlerin derinlemesine incelenmesiyle bilinemez. Ama, Ona hizmet etmek için büyük istek duyan ve lütfu için Ona duacı olan kişiye Kendisini gösterir.”

Bu şekilde, *mattaḥ sarvaṁ pravarttate*—“İnsanlara bunu ilk kez ifşa eden Benim, ‘Bana böyle ibadet edin.’ Ben *guru* olarak görünürüm ve Onun aracılığı ile Kendime ibadet ederim.”

Śrīmad Bhāgavatam’da (11.17.27) Guru, Tanrı tarafından doğrudan doğruya Kendi zuhuru olarak tanımlanır:

आचार्यं मां विजानीयान्नावमन्येत कर्हिचित् ।
न मर्त्य बुद्ध्यासूयेत सर्व दवमयो गुरुः ॥

āchāryaṁ mām vijāniyān, nāvamanyeta karhichit
na martya buddhyāsūyeta, sarva deva-mayo guruḥ

(Śrī Kṛṣṇa, has kulu Uddhava'ya şöyle dedi:) “Gerçek ruhanî öğretmeni Benim Özüm olarak bilmelisin. Gurudeva bütün tanrıların beden almış hâlidir. Ona asla saygısızlık etme ya da ona yer, zaman ve koşullarla ilgili herhangi bir maddesel kavramı yükleyip onda kusur bulma.”

Dahası, Tanrı'nın en latif enerjisi Śrīmatī Rādhārāṇī'dir. Elbette, daha pek çok ebedî dost vardır, ancak adanmış hizmetin en üst mertebesi Śrīmatī Rādhārāṇī'de temsil edilir. Tanrı, bu nedenle diyor ki, “Bana ibadet, Benim tarafımdan gösterilir. Ben, en latif enerjim olarak, Kendime ibadet ederim. *Īti matvā bhajante mām*—adanmış kul bu kavramı anlayarak, her zaman Benim en üstün ibadetçimin—Benim en ince enerjim ve temsilcim—Rādhārāṇī'nin, ya da Gurudeva'nın talimatı altında, Bana ibadet etmeye gelecektir. Onu atlayıp, Bana en yüksek ve en arzulanan şekilde hizmet mümkün değildir.”

Burada, *Rādhā-dāsyam*'a yani Śrīmatī Rādhārāṇī'nin hizmetkârlığına dikkat çekiliyor. Bunun değerini, *māyika* bölgesinden yani yanlış anlamalar dünyasından kendi çabalarıyla edindikleri akla sahip kişiler değil, yalnız ilahî akılla kutsanmış kişiler takdir edebileceklerdir. Bu *ślokadaki budhāḥ* sözcüğü, *Śrīmad Bhāgavatam*'da (11.5.32) anlatılan *sumedhasaḥa* yani aşkın mekânla doğrudan bağlantı içinde olmanın yarattığı ince tinsel zekâyâ sahip kişilere gönderme yapar. Onlara ulaşan içsel rehberlik ve talimat *sukṛtīden*, saf kulların yanında bulunmakla kazanılan ilahî meziyetten kaynaklanır. *Bhāva-samanvitāḥ* demek, *rāga-samanvitāḥ—anurāga*—aşk ve cazibe demektir, büyük yakınlıktır ve bu da kutsal metinlerin kurallarını körü körüne izleyerek veya herhangi bir kâr, zarar boyutundan elde edilmez, *bhāvadan*, içten gelen ilahî ilhamdan doğar. Bu yüksek türden

adanmışlık, Śrīla Rūpa Goswāmī'nin *Śrī Bhakti-rasāmṛta-sindhu*'da (1.1.9) açıkladığı gibi hiçbir şekilde hesap kitap tanımaz (*jñāna-sūnya bhakti*):

अन्याभिलाषिता शून्यं ज्ञानकर्माद्यनावृतम् ।
आनुकूल्येन कृष्णानुशीलनं भक्तिरुत्तमा ॥

anyābhilāṣitā śūnyam, jñāna-karmādy anāvṛtam
ānukūlyena kṛṣṇānuśīlanam bhaktir uttamā

“En üstün adanmışlık, eylem veya bilgi gibi uğraşların örtülerinden özgür olan, Tanrı Kṛṣṇa'yı hoşnut eden adanmışlıktır.”

Adanmışlığın en nadir ve yüce mertebesi *rāga-mārga* diye bilinen, kendiliğinden ortaya çıkan adanmışlık çizgisindedir. O çizgide, yetkin Guru'nun rehberliğinde olan saf yüce bir adanmış, Tanrı'ya oyunlarında dostluk (*sakhya-rasa*), ebeveyn (*vātsalya-rasa*), ya da eş (*madhura-rasa*) ilişkisi içinde hizmet sunmakta olan Kṛṣṇa'nın kişisel refakatçilerine ait gruplardan birinin öncüsüne hizmet fırsatı elde edebilir. Vṛndāvana'da, Tanrı'ya Subala Sakhā öncülüğündeki dostları tarafından ve Nanda Mahārāja ile Yaśodā anne öncülüğündeki ebeveyn grubu adanmışları tarafından içten gelen bağlılıkla hizmet sunulur. Lalitā ve Viśākhā öncülüğündeki *Gopiler* Ona eş ilişkisi içinde hizmet ederler. Ancak tüm yakınları arasında, tüm *Gopiler* arasında, Tanrı'ya en üst mertebedeki ilahî aşkla hizmet, Śrīmatī Rādhārāṇī tarafından sunulmaktadır. Dolayısıyla, *rāga-mārganın* zirvesi Rādhārāṇī'nin hizmetidir (*Rādhā-dāsyam*). Rūpānuga Gauḍīya Sampradāya'nın, yani Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun çizgisi doğrultusunda, Śrīla Rūpa Goswāmī Prabhupāda tarafından öğretilen saf adanmışlığın izinden gidenlerin en üstün amacı budur.

मच्चित्ता मद्गतप्राणा बोधयन्तः परस्परम् ।
कथयन्तश्च मां नित्यं तुष्यन्ति च रमन्ति च ॥९॥

*mach-chittā mad-gata-prāṇā, bodhayantaḥ parasparam
kathayantaś cha mām nityam, tuṣyanti cha ramanti cha* [9]

mat-gata-prāṇā—Yaşamlarını bana adanmış olanlar; **mat-chittā**—her zaman Beni düşünenler; **mām kathayantaḥ cha**—ve Benim hakkımda konuşanlar; **bodhayantaḥ parasparam (santaḥ)**—birbirlerini kendi adanmışlık farkındalıklarının nektarıyla canlandırarak; **tuṣyanti cha**—hoşnut; **ramanti cha**—ve vecd dolu; **nityam**—olurlar her zaman.

⑨ Her zaman Beni düşünen o teslim olmuş ruhlar, adanmışlıkla ilgili farkındalıklarının nektarıyla birbirlerini aydınlatarak, ilahî yapıları içinde hep hoşnut ve vecd dolu olarak, Benim hakkımda konuşurlar.

Yorum

Yüce Tanrı Kṛṣṇa Kendi saf kulları hakkında konuşuyor. “Ben onların kalplerinin en derin yerindeyim, onların her düşüncesindeyim. Onların tüm enerjisi—yaşamlarının tamamı—Beni hoşnut etmeye adanmıştır. Onlar birbirleri ile Beni konuşurlar ve karşılıklı aydınlanma deneyimlerler. Onlar kiminle karşılaşırsalar, başka hiçbir şeyden değil, hep Benden söz etmekten hoşlanırlar. Her zaman, her yerde ve durumda Ben onların yegâne konuşma konusuyum. Onlar bundan çok fazla hoşnut olurlar (*tuṣyanti cha*).” İlahî ebeveyn ilişkisine kadar tatmin duygusu vardır.

Bunun da ötesinde, *ramanti cha* — “Bir kadın kocasıyla olan evlilik ilişkisinden nasıl zevk alırsa, adanmışlar da benzer şekilde Benimle olan samimi beraberlikleri sırasında Benden söz ederlerken içlerinde benzer vecd duyumsarlar.” Bu önceki *Āchāryalar* tarafından da söz konusu edilmiştir.

तेषां सततयुक्तानां भजतां प्रीतिपूर्वकम् ।
ददामि बुद्धियोगं तं येन मामुपयान्ति ते ॥१०॥

teṣāṁ satata-yuktānām, bhajatām prīti-pūrvakam
dadāmi buddhi-yogaṁ taṁ, yena mām upayānti te [10]

teṣāṁ prīti-pūrvakam bhajatām—O sevgi dolu kullara; satata-yuktānām—ki onlar daima Benim hizmetimle uğraşırlar: (aham)—Ben; tam—o; buddhi-yogaṁ—ilhamı; dadāmi—veririm; yena—ki onunla; te—onlar; mām—Bana; upayānti—gelebilirler.

10 Her zaman Bana aşkla hizmet eden o adanmışlara, Bana gelebilecekleri ilahî ilhamı veririm.

Yorum

Tanrı der ki: “Benim hizmetkârlarım içerisinde en üstün olan grup (ki adanmışlıkları bir önceki *ślokada ramanti* sözcüğü ile açıklanmıştır) Bana eş ilişkisi içinde (*madhura-rasa*), gerçek aşkla (*bhajatām prīti-pūrvakam*) devamlı olarak hizmet verenlerdir (*satata-yukta*).” Ardından, onlara daha çok ilham ya da içsel talimat vereceğini, ‘bununla Kendisine gelebileceklerini’ (*yena mām upayānti te*) söyler. Hem bu *ślokada* hem de bir öncekinde, adanmış kulun Tanrı’ya hizmeti (*nityam* ve *satata-yukta* sözcükleriyle) zaten ebedî olarak tanımlanmışken, şimdi onlara daha çok ilham vereceğini ve ‘bununla kendisine gelebileceklerini’ ifade etmesi gereksiz tekrar gibi görünebilir. Bu nedenle, *mām upayānti te* (“Onlar Bana gelecekler”) ifadesinde, *upayānti* sözcüğünü *pāra-kīya-bhāvena—upapati* olarak tanımlamak gerekir. *Pati* koca demektir, *upapati* ise sevgili anlamına gelir.

Vṛndāvana'da, Tanrı Kṛṣṇa yasal eş olarak kabul edilmez, ama O kalbin Efendisidir; hatta kocadan aşkındır (*pāra-kīya-rasa*). Vṛndāvana'nın *gopileri* eşlerini aldatarak Kṛṣṇa ile birleşirler. Bir ikinci tarafın kendileri ile Kṛṣṇa arasına girmesine izin vermezler. Toplumsal yasanın hatta kutsal metinlerdeki talimatın bile engel olmasına izin veremezler, çünkü Kṛṣṇa'nın konumu mutlaktır ve böyle bir ilişki Ona daha fazla tat verir. İşte bu *Vṛndāvana *bhajanadır* ve *upapatinin* anlamı da budur.

* विक्रीडितं ब्रजवधूभिरिदं च विष्णोः । श्रद्धान्वितोऽनुश्रुणुयादथ वर्णयेद्यः ॥
भक्तिं परां भगवति प्रतिलभ्य कामं हृद्रोगमाश्रपहिनोत्यचिरेण धीरः ॥

(भा: १०/३३/३९)

vikriḍitaṁ vraja-vadhūbhir idam̐ cha viṣṇoḥ
śraddhānvito 'nuśṛṇuyād atha varṇayed yaḥ
bhaktim̐ parām̐ bhagavati pratilabhya kāmam̐
hṛd-rogam̐ āśv apahinoty achireṇa dhīraḥ

(Bhāg. 10.33.39)

“Yüce Tanrı Kṛṣṇa'nın *Gopilerle* oynarken aşkın zevk aldığı ilahî oyunlara (*rāsa-lilā*) samimi inanç besleyen ve gerçek Guru'nun lotus ağzından bu ilahî oyunları dinledikten sonra hiç durmadan onların yüceliklerini zikreden ya da anlatan öz denetime sahip kişi—böyle bir insan Tanrı'ya saflıkla adanmanın en yüksek mertebesine kolayca ulaşır ve bir yürek hastalığı olan şehveti anında defedebilir.”

Śrīla Jīva Goswāmī yazılarında, ‘öz denetim’ anlamındaki *dhīra* sözcüğüne dikkat çekmiştir. Bu yüksek konuları duymak için kişinin duyusal kontrol aşamasına ulaşmış olması gerekir, aksi halde mahvolur.

नैतत् समाचरेज्जातु मनसापि ह्यनीश्वरः । विनश्यत्याचरन्मौढ्याद्यथारुद्रोऽब्धिवं विषम् ॥

(भा: १०/३३/३०)

naitat samācharej jātu, manasāpi hy anīśvaraḥ
vinaśyaty ācharan maudhyād, yathārudro 'bdhi-jaṁ viṣam

(Bhāg. 10.33.30)

“Hiç kimse hiçbir zaman Yüce Tanrı'nın ve *gopilerin* bu davranışlarını taklit etmeyi aklından bile geçirmemelidir. Eğer bir kişi duyarsız şaşkınlığı yüzünden Tanrı'nın oyunlarını taklit etmeye çalışırsa, okyanustan çıkan zehiri içip Śiva'yı taklit etmişçesine mahvolur.” (*Śrīmad Bhāgavatam*'da şöyle anlatılır, bir zamanlar yarı tanrılar ve iblisler nektar çıkarmak amacıyla el ele verip okyanusu çalkalamaya koyulmuşlar. Ortaya hem nektar hem de zehir çıkmış. Śiva ise, kudreti sayesinde, zehiri boğazında tutabilmiş.)

“Benim onlarla olan ilişkim yasa, toplum ve kutsal metinler dahil, kavranabilir her şeyden bağımsızdır. En özgün ve en doğal ilişkidir ve toplumsal bakımdan veya kutsal metinler doğrultusunda hiçbir onay gerektirmez. Onlara şöyle derim, ‘Sizler, tüm bu kısıtlamalara biçimsel olarak saygı gösterip toplum içinde yaşayabilirsiniz. Ancak bütün kalbinizle Benimsiniz.’ Bu kullara verdiğim özel ilham ve içgörü işte budur (*buddhi-yogam yena mām upayānti te*).

“Dışarıda toplumun ve kutsal metinlerin talepleri vardır, oysa Benim konumum onların üzerinde ve yukarıdadır. *Veda*, Benden sapmış olan kitlelerin yararı için Benim verdiğim yönlendirmedir ve toplum da Benim tarafından insanlara verilen o genel yönergelerin denetimindedir. Ancak Benim her şeyle olan ilahî ilişkim kendine özgü ve bağımsızdır. Kimseden onay gerektirmez. Böyle bir ilişki en üstünüdür. Sürekli olandır. *Vedalar* tarafından yönlendirilen her türlü yasayı ve toplumu kat kat aşar; aslına bakılırsa, bütün *Vedalar* böyle bir şeyin arayışı içindedirler.”

Śrutibhir vimṛgyām (Bhāg. 10.47.61); viśeṣa-mṛgya—Vedalar bu ideal ilahî konumun peşindedirler. *Śrīmad Bhāgavatam*’ın *Rāsa-līlā*’yı ele alan bölümünde, *Vedalar* bağışlanmak için yakarmaktadırlar.

“Bizler genelde Senden haber vermekle yükümlüyüz, oysa Seni, şu anda burada Seninle ilgili deneyimimiz doğrultusunda anlatamadık. Şimdi anlıyoruz ki ihanet işledik, çünkü bu *Rāsa-līlā*’yı dünyaya dağıtmayı başaramadık.”

İfşa olunmuş kutsal metinlerin hepsi, işaret direkleri gibi sadece yönü gösteriyorlar; ama nereye, nasıl? “Bilmiyoruz.” Sadece, “Onu bu yönde bulabilirsiniz,” diyorlar.

Her yerde her şey Ona aittir. Bunu bilen kişi için duyusal zevk ve sömürü ile ilgili bütün ihtimaller kökten sökülüp atılır. Örneğin, evlenmemiş bir kadına pek çok kişinin yaklaşma ihtimali vardır, ama evli olanlar için bu ihtimal daha azdır, çünkü onlar bir kişinin aidiyetindedirler. Aynı şekilde, bizler de her şeyin sadece Kışna'nın doyumunu için olduğunu anlayabilirsek, o zaman sömürme eğilimlerimizin ebediyen kaybolduğunu fark ederiz. Kendi duyusal deneyimimizin zevki için kullanılacak hiçbir şey kalmaz. Bütün kalbimizle hissederiz ki her şeyin varoluşu sadece Onun tatmini içindir ve başka türden sömürüye yer yoktur.

Bizler de oraya dahiliz—bizim varoluşumuz da sadece Onun tatmini içindir. Her şey Onun ilahî oyunları (*lilā*) adınadır ve başka birilerinin oyunlarına ihtimal yoktur. Her şey o bir tek *lilāya* dahil edilmiştir. Her şeyin doğru kullanımını öğrenince başkasının hakkına tecavüz ortadan kalkar. O sahiptir ve Onun sahipliği mutlaktır. Kutsal metinler, toplum ve yasa, “Bu senin, şu başkasının, o ise bir üçüncü tarafa ait,” diye belirlemiştir. Bu geçici kiracılık gibi birşeydir, oysa sürekli mülkiyet her yönüyle Ona aittir. Bunun dışındakiler—malik ve mal, efendi ve köle—görelidir ve yalnız Onun tarafından şu an için onay verilmiştir. Mutlak malik, sahip ve zevk alan yalnızca Odur. Kalplerimizin tam anlamıyla arınması, ancak böyle bir sonuca vardığımız zaman mümkündür. Herkes kendisini pek çok şeyin efendisi olarak görüyor, oysa bu tümüyle bir kalp hastalığıdır (*hrd-rogam*). Hastalıklı bir bilinç halindeyken bu türlü düşünülür. Sağlıklı haldeyken, kalp yeterince sağlam olduğunda, Yüce Bütünü görebiliriz ve her şeyin sadece Onun doyumunu için olduğunu anlayabiliriz.

तेषामेवानुकम्पार्थमहमज्ञानजं तमः ।
नाशयाम्यात्मभावस्थो ज्ञानदीपेन भास्वता ॥११॥

teṣām evānukampārtham, aham ajñāna-jam tamaḥ
nāśayāmy ātma-bhāva-stho, jñāna-dīpena bhāsvatā [11]

teṣām eva—Onlara olan; **anukampa-artham**—şefkatten ötürü; **aham**—Ben; **ātma-bhāva-sthaḥ**—kalplerinde görünerek; **bhāsvatā jñāna-dīpena**—bilginin parlak lambasıyla; **ajñāna-jam**—cehaletten kaynaklanan; **tamaḥ**—karanlığı; **nāśayāmi**—yok ederim.

॥ Onlara olan şefkatimden ötürü, bütün canlı varlıkların kalplerinde bulunan Ben, bilginin parlak ışığı ile cehaletin karanlığını defederim.

veya

॥ Benden ayrı olmanın ıstırabından doğan kahredici karanlıkta, saf sevgi dolu bağlılıklarıyla, acı içinde kıvranan o kulların aşkına yenik düşerek, ayrılık acılarının karanlığını yok edip kalplerini varlığımla aydınlatırım.

Yorum

Yukarıda verilen iki çeviriden ilki, bu *śloka* ile ilgili en genel açıklamadır. Ama eğer bizler saf, çıkara dayanmayan adanmışlığın değerini takdir ediyorsak (*jñāna-śūnya bhakti*), Yüce Tanrı'nın buradaki ifadesi yine gereksiz ve tutarsız görünebilir.

O üstün kullar zaten sürekli ve saf hizmet yapmaya uygun bulunmuşlarken ve hatta onun da üzerinde, kendiliğinden ve otomatik olarak ortaya çıkan saf aşk boyutunda (*rāga mārga*) yerlerini almışlarken, Tanrı'nın şimdi, son aşamada onların yanlış anlamadan kaynaklanan (*ajñāna-jam*) cehaletlerini

(*tamaḥ*), onlara bilgi (*jñāna*) vererek yok edeceğini nasıl bağdaştırmalı? *Jñāna* bir örtüden ibarettir—sonsuz Mutlakla ilgili beyhude ve sınırlı bir kavrayıştır (*jñāna-karmādy anāvṛtam. . . bhaktir uttamā*). Onlar bilgi örtüsü olmadan kendilerini adamaya ermişken (*jñāna sūnya bhakti*), nasıl olur da yeniden o bilgiye (*jñāna*) dönmek zorunda kalırlar? Śrīla Viśvanātha Chakravartī Ṭhākur yorumunda, belli detaya girmese de, bu bilginin olağanüstü (*vilakṣaṇam*) olduğundan söz etmiştir. Bu noktayı netleştirmek için, aşağıdaki açıklamayı yaptık:

Yakınma ve yanılğı genellikle cehalet hâlinin (*tamo-guṇa*) belirtileri olarak bilinir. *Jñāna-sūnya bhakti*'de, Kṛṣṇa'yı Yüce Tanrı değil de dost, oğul, eş, sevgili yerine koymuş olan üstün kullar, yakınma ve yanılğı deneyimleyeceklerdir, ama bu sadece dış görünüşte cehalettir. Gerçekte, bu ilahî ayrılığın ıstırabıdır. Onlar “Sen nereye gittin?” diye yakınırırlar.

Bu *ślokada*, Tanrı'nın ifadesi, *teṣām evānukampārtham* genelde “Onlar ne şanslılar ki,” ya da “Onlara teveccüh göstermek için (onların karanlığını vb. dağıtırım)” anlamına gelir. Ancak şöyle de açıklanabilir, “Onlar Bana teveccüh gösterebilirler istiyorum. O en yüksek mertebedeki kulların Bana teveccüh göstermelerine özlem duyuyorum.”

Tanrı, *Śrīmad Bhāgavatam*'da (10.82.44) *Gopilere* şunları da söyler:

मयि भक्तिर्हि भूतानाममृतत्वाय कल्पते ।
दिष्ट्या यदासीन्मत्स्रेहो भवतीनां मदापनः ॥

mayi bhaktir hi bhūtānām, amṛtatvāya kalpate
diṣṭyā yad āsīn mat-sneho, bhavatīnām mad-āpanaḥ

“Genelde, insanlar ebedî yaşama ulaşmak için Bana adanmak isterler. Onlar, ölümlülük sınırını aşmak ve ebedî

yaşama sahip olmak için Bana gelirler ve Bana ibadet ederler. Bu nedenlerle Benim hizmetimi isterler, oysa ne şanslısınız ki, Ey *Gopiler*, sizlerin Bana karşı doğal bir sevginiz var. Bu sizleri en sonunda Bana getirecektir.”

Bu genel anlamdır. Oysa *Śrī Chaitanya-charitāmṛta*'da Śrīla Kṛṣṇadāsa Kavirāja Goswāmī, Kṛṣṇa'nın *Gopilere* söylediklerinin tam zıddı olan içsel anlamı ortaya çıkarmıştır:

“Herkes, adanmışlık yoluyla, ebedî yararın en üstün mertebesine ulaşmak için Benden kendilerine yardımcı olmamı ister ve eğer Benimle bir bağlantıları varsa, kendilerini şanslı sayarlar. Oysa, kalplerinizde bulduğum değerli sevgiyle ilişkide olduğum için Ben Kendimi şanslı sayıyorum. Sizin beraberliğinize sahip olduğum için şanslıyım.”

Dolayısıyla, burada *Śrī Gītā*'da, Tanrı şöyle diyor, “*Teṣām evānukampārtham*—o saf adanmışların aşklarına yenik düşüp, onların ayrılık acılarına katlanamadığım zaman, onları hoşnut etmek için hemen koşup gelirim ve özel bir ışıkla, onlara özel bir bilinç ilham ederim, ‘İşte döndüm size—haydi görün Beni.’ Bana en çok ihtiyaç duyduklarında, güçlü bir ışıltıyla (*jñāna-dīpena*) onlara Kendi varlığını gösteririm ve onların ayrılık acılarını dindiririm.”

Ātma-bhāva-sthaḥ: O, kulunun Kendisiyle olan ilahî ilişkisine göre (*rasa*) Kendisini gösterir: dosta dost olarak; anneye çocuk olarak; zevceye koca olarak ve sevgiliye sevgili olarak görünür.

Śrī Chaitanya Mahāprabhu evini terk ettikten ve *sannyāsa*, yani vazgeçmişlik yaşamını benimsedikten sonra, Śachī anne bu derin ayrılık acısına katlanamadı ve ağlamaya başladı. Śachīdevī nefis yemekler hazırlıyor, onları Deity'ye sunuyor, bir yandan da göz yaşı döküyordu, “Nerede benim Nimāi'm?

Bu körili yemeklere bayılır—Onun en sevdiği yemekler var, Nimāi ise burada yok.” O anda Śrī Chaitanya geldi ve yemek yemeye başladı. Śachīdevī şaşkınlıkla bağırdı, “Ah, Nimāi yemek yiyor!” ve o an için ayrılık acısı hafifledi. Dakikalar geçtikten sonra yeniden durup düşündü, “Nimāi'nin yemek yediğini mi gördüm? Ama O şimdi Jagannātha Purī'de bir *sannyāsī*, öyleyse nasıl oldu da buraya gelebildi? Ona servis mi yaptım? Bir yanlışlık olmalı.” Sonra, içinde yemek var mı yok mu diye kapları yeniden inceledi. Boş olduklarını görünce acaba bir köpek ya da başka bir hayvan mı gelip yedi diye tahmin yürütmeye başladı. Oysa o sırada, Nimāi gerçekten gelmişti ve Śachī anne onu güpegündüz görmüştü. İşte o aydınlanma aşkın niteliktedir, sözlüğümüzde genelde bilgi (*jñāna*) diye bilinen şey değildir.

Tanrı inancının zirvesi *pāraḱīya-rasadır*. *Pāraḱīya* ‘başkasının’ demektir. Her ilahî ilişkide, Tanrı ne varsa ele geçirir. Aşk yolunun (*rāga-mārga*) izlendiği Vṛndāvana'nın tamamına, bu *pāraḱīya-rasa* nüfuz etmiştir. Kṛṣṇa'nın arkadaşları bazen şöyle derler, “Birileri Kṛṣṇa'nın Mathurā'da oturduğunu söylüyor. Vasudeva'nın oğluymuş ve yakında Mathurā'ya gidecekmiş. Bizim dostumuz da değilmiş! Acaba gerçekten Ondan ayrı mı düşeceğiz? O giderse, bu ormanda nasıl yaşayabiliriz, nasıl inek güdebiliriz?” Onlar bu kaygıyı deneyimlerler— “Onu her an kaybedebiliriz.” Bu, onların Kṛṣṇa'ya olan dostane hizmetlerini yoğunlaştırır.

Benzer şekilde, Yaśodā Anne şöyle düşünür, “Bazı kişiler Kṛṣṇa'nın benim oğlum olmadığını, Devakī'nin oğlu olduğunu söylüyorlar. Bu ne demek? Böyle bir şeyi kabul etmem. O benim çocuğum.” Bu düşünce Yaśodā'nın Kṛṣṇa'ya beslediği şefkati artırır: “Belki Onu kaybedebilirim? O zaman nasıl yaşarım ben?” Bu bakımdan, *pāraḱīya-rasa* Kṛṣṇa'nın ilişkisinin ender bulunan birşey olduğunu

vurgular, çünkü Onun birlikteliğini kaybetme olasılığı geri plânda hep mevcuttur. Ama hizmetin en yoğun hâli, *madhura-rasa* (evlilik ilişkisi) grubundadır. Diğer *rasalarda* Kṛṣṇa'nın 'gidebileceği' kuşkusu vardır, oysa kutsal mekân Vṛndāvana'daki evlilik ilişkisinde eşler, onları karı koca olarak kalmaya (*svakīya*) sevk eden kutsal metinleri ve toplum düzenini çiğnerler. *Pāraakīya* ('başkasının olma'), adanmışlık öğretisindeki en yüksek kavram olarak, toplumca ve kutsal metinlerce onaylanmış olan *svakīyadan* ('aidiyetinde olma') üstün kabul edilmiştir.

Pāraakīya yani sevgili ilişkisi, birbirinin üzerinde hak iddia edeni, örneğin karısı üzerinde hak iddia eden kocayı, ya da çocuğu üzerinde hak iddia eden ana babayı aldatarak Kṛṣṇa'nın oyunlarını besler. Genel olarak kabul gören *svakīya* ilişki sıradandır, oysa sevgili olarak, kutsal metinlerin ve toplumun yargısını çiğnemek, günah işlemekle eşdeğer, daha büyük bir risk anlamına gelir. Bu bakımdan, bu türden bir ilişki çok enderdir ve ender oluşu yoğunluğunu ve değerini artırır. 'Sahip olmayanı' kayırmak için 'sahip olanı' aldatma düşüncesi (ruhanî anlamda) çok güzel, süslü bir kavramdır. Aslına bakılırsa, Kṛṣṇa'nın durumunda sevgili hâli söz konusu olamaz, çünkü gerçekte O her şeyin sahibidir. Yine de, adanmış kulun Tanrı'ya olan içsel bağlılığını artırmak için ilahî düzen böyle biçimlenmiştir, çünkü açlık söz konusu olunca yemek daha nefis görünür.

Vaikuṅṭha'da, Yüce Tanrı Viṣṇu'ya sunulan ibadetin yapısı gösterişli, haşmetli, saygı dolu ve huşu uyandırıcıdır. Ancak onun da üzerinde, en üstün kavrama göre, Tanrı form ve yapı olarak insana benzerdir. *Śrī Chaitanya-charitāmṛta*'da, Sanātana Goswāmī'ye aktarılan öğretilerde şöyle ifade edilmiştir:

কৃষ্ণের যতেক খেলা, সর্বোত্তম নরলীলা,
 নরবপু তাহার স্বরূপ ।
 গোপবেশ, বেণুकर, নবকিশোর, নটবর,
 নরলীলা হয় অনুরূপ ॥
 কৃষ্ণের মধুর রূপ শুন সনাতন ।
 যে রূপের এক কণ, ডুবায় সব ত্রিভুবন,
 সর্বপ্রাণী করে আকর্ষণ ॥

kṛṣṇera yateka khelā, sarvvottama nara-līlā,
 nara-vapu tāhāra svarūpa;
 gopa-veśa, veṇu-kara, nava-kiśora, ṇaṭavara,
 nara-līlā haya anurūpa.
 kṛṣṇera madhura-rūpa śuna sanātana:
 ye rūpera eka kaṇa, ḍubāya saba tribhuvana,
 sarvva-prāṇī kare ākarṣaṇa.

“Tanrı Katının en yüce formu, ebedî ilahî oyunlarında, aynı bir insan gibi rol alan Kṛṣṇa’dır. Vṛndāvana’nın her zaman genç olan çoban çocuğu, dansçıların en iyisi Kṛṣṇa, devamlı flütünü çalarak oyunlarının tadını çıkarır. Onun güzelliği öylesine cazip ve tatlıdır ki bütün evren bu güzelliğin en küçük atomuyla bile dolup taşar ve tüm varlıklar karşı konulamaz bir şekilde Onun cazibesine kapılırlar.”

Ona herkes yaklaşabilir. Tanrı’yı—bir insan yapısında—hemen yanibaşımızda bulabiliriz. Kṛṣṇa’nın insan yapısına sahip formunun, Sonsuz’un kapsadığı bütün alanlarda ortak ölçüt olan vecd (*rasa*) hesaplarına göre, nasıl Mutlak’ın en üstün yapısı olduğu açıklanmış bulunuyor. *Śānta-*, *dāśya-*, *sakhya-*, *vātsalya-* ve *madhura-rasaların*, ardından da *pāra-kīya-rasanın* (sükûnet, hizmetkârlık, dostluk, ebeveyn, eş ve ardından sevgili ilişkisinin) gelişmesi ile bu bilimsel olarak kanıtlanmıştır ve keyfi, körü körüne inançtan

अर्जुन उवाच ।

परं ब्रह्म परं धाम पवित्रं परमं भवान् ।

पुरुषं शाश्वतं दिव्यमादिदेवमजं विभुम् ॥१२॥

आहुस्त्वामृषयः सर्वे देवर्षिर्नारदस्तथा ।

असितो देवलो व्यासः स्वयं चैव ब्रवीषि मे ॥१३॥

arjuna uvācha

param brahma param dhāma, pavitraṁ paramaṁ bhavān
puruṣaṁ śāśvataṁ divyam, ādi-devam ajam vibhum [12]

āhus tvām ṛṣayaḥ sarve, devarṣir nāradas tathā

asito devalo vyāsaḥ, svayaṁ chaiva bravīṣi me [13]

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: **bhavān**—Yüce Şahsını; **param brahma**—Yüce Brahman, doğrudan Yüce Tanrı olarak; **param dhāma**—olağanüstü mükemmel Śyāmasundara form, yüce sığınak olarak; **paramam**—yüce; **pavitraṁ**—kutsayıcı, kurtarıcı; (**aham manye**)—kabul ediyorum. **sarve**—Bütün; **ṛṣayaḥ**—pirler; **devarṣiḥ nāradaḥ**—Nārada Muni, yarı tanrılar arasındaki aziz; **asitaḥ**—Asita; **devalaḥ**—Devala; **tathā vyāsaḥ**—ve büyük pir Vyāsa; **tvām**—Seni; **śāśvataṁ puruṣam**—ebedî Şahsiyet; **divyam**—zuhur eden; **ādi-devam**—özgün Yüce Tanrı; **ajam**—doğumsuz; **vibhum**—ve her yerde var olan, bütün nimetlerin kaynağı; **āhuḥ**—adlandırırlar; **cha eva svayaṁ**—ve Sen Kendin; **bravīṣi me**—bana şimdi bunu açıklıyorsun.

uzaktır. Eğer bizler, Śrī Chaitanyadeva'dan kaynaklanan *Rūpānuga-bhajana* (Śrīla Rūpa Goswāmī doğrultusundaki adanmışlık) çizgisini izlersek, bu bilimsel temel takdir edilebilir. Geçmişteki *Āchāryalar* bizlere bütün bunları nasıl izleyeceğimizi, kavrayacağımızı ve elde edeceğimizi gösteren kapsamlı öğretiler bırakmışlardır.

12, 13 Arjuna dedi ki: Ey Yüce Tanrı, Sen yüce Brahman'sın, yüce sığınaksın ve yüce kurtarıcısın. Devarṣi Nārada, Asita, Devala ve Vyāsa gibi seçkin pirler Seni ışıksaçan, kendi kendine zuhur eden, ebedî Yüce Kişi, bütün nimetlerin kaynağı ve ilahî oyunundan her şeyin yayıldığı bütün varoluşun kökü olarak tanımladılar. Ve şimdi Sen şahsen bunun gerçek olduğunu açıklıyorsun.

सर्वमेतद्वत्तं मन्ये यन्मां वदसि केशव ।
 न हि ते भगवन्व्यक्तिं विदुर्देवा न दानवाः ॥१४॥
 स्वयमेवात्मनात्मानं वेत्थ त्वं पुरुषोत्तम ।
 भूतभावन भूतेश देवदेव जगत्पते ॥१५॥
 वक्तुमर्हस्यशेषेण दिव्या ह्यात्मविभूतयः ।
 याभिर्विभूतिभिर्लोकानिमांस्त्वं व्याप्य तिष्ठसि ॥१६॥

sarvam etad ṛtam manye, yan māṁ vadasi keśava
 na hi te bhagavan vyaktim, vidur devā na dānavāḥ [14]
 svayam evātmanātmānam, vettha tvaṁ puruṣottama
 bhūta-bhāvana bhūteśa, deva-deva jagat-pate [15]
 vaktum arhasy aśeṣeṇa, divyā hy ātma-vibhūtayāḥ
 yābhir vibhūtibhir lokān, imāns tvaṁ vyāpya tiṣṭhasi [16]

(he) keśava—Ey Keśava; māṁ—bana; yat vadasi—söylemiş olduğun; etat sarvam—her şeyi; ṛtam—gerçek olarak; (aham) manye—kabul ediyorum. (he) bhagavān—Ey Bhagavān; hi—gerçekten; na devāḥ na dānavāḥ—ne yarı tanrılar ne iblisler; te—Senin; vyaktim—şahsiyetini tam olarak; viduḥ—bilirler.

(he) puruṣottama—Ey Yüce Kişi; (he) bhūta-bhāvana—Ey evrensel baba; (he) bhūta-īśa—Ey bütün varlıkların Tanrı'sı; (he) deva-deva—Ey tanrıların Tanrı'sı; (he) jagat-pate—Ey Jagannātha, evrenin Tanrı'sı; eva—sadece; tvam—Sen; svayam—Kendin; vettha—bilirsin; ātmānam—Kendini; ātmanā—Kendinle—Kendi kudretinle.

hi (tvam) vaktum arhasi—Sen lütfen anlat; aśeṣeṇa—detaylı olarak; (tāḥ)—o; divyāḥ—ilahî; ātma-vibhūtayāḥ—kişisel zenginliklerini; yābhiḥ vibhūtibhiḥ—ki o zenginliklerle; tvam—Sen; tiṣṭhasi—mevcutsun; imān lokān—bütün bu dünyalarda; vyāpya—yayılmış olarak.

14 Ey Keśava, söylemiş olduğun her şeyi tamamen kabul ediyorum. Ey Yüce Tanrı, ne yarı tanrılar, ne de iblisler Senin şahsiyetini tam olarak bilirler.

15 Ey Yüce Kişi, evrensel baba, bütün varlıkların Tanrı'sı, tanrıların Tanrı'sı, evrenin Tanrı'sı! Kendini, Kendi ilahî kudretinle, ancak Sen bilebilirsin.

16 Lütfen bana, onlar aracılığıyla bütün bu dünyalara egemen olduğun o kişisel zenginliklerini tam olarak anlat.

कथं विद्यामहं योगिस्त्वां सदा परिचिन्तयन् ।
 केषु केषु च भावेषु चिन्त्योऽसि भगवन्मया ॥१७॥
 विस्तरेणात्मनो योगं विभूतिं च जनार्दन ।
 भूयः कथय तृप्तिर्हि शृण्वतो नास्ति मेऽमृतम् ॥१८॥

श्रीभगवानुवाच ।

हन्त ते कथयिष्यामि दिव्या ह्यात्मविभूतयः ।
 प्राधान्यतः कुरुश्रेष्ठ नास्त्यन्तो विस्तरस्य मे ॥१९॥

katham vidyām aham yogims, tvām sadā parichintayan
 keṣu keṣu cha bhāveṣu, chintyo 'si bhagavan mayā [17]
 vistareṇātmano yogam, vibhūtiṁ cha janārdana
 bhūyaḥ kathaya tṛptir hi, śṛṇvato nāsti me 'mṛtam [18]

śrī-bhagavān uvācha

hanta te kathayiṣyāmi, divyā hy ātma-vibhūtayāḥ
 prādhānyataḥ kuru-śreṣṭha, nāsty anto vistarasya me [19]

(he) yogin—Ey Yoga-māyānın Efendisi, ilahî enerjinin Tanrısı; (he) bhagavān—Ey Bhagavān; aham—ben; sadā—devamlı olarak; tvām—Senin; parichintayan—düşüncene yoğunlaşmış; katham—nasıl olabilirim? (tvam)—Seni; vidyām—bilebilirim; cha—ve; (tvam)—Senin; chintyaḥ—düşünülmen; mayā—Benim tarafımdan; keṣu keṣu bhāveṣu—hangi formlar içinde; asi—olur?

(he) janārdana—Ey Janārdana; kathaya—lütfen anlat; bhūyaḥ—tekrar; vistareṇa—ayrıntılı olarak; ātmanaḥ yogam—Seninle adanmışlıkta birleşme sürecini (bhakti-yoga); vibhūtim cha—ve Senin zenginliklerini; hi—çünkü; śṛṇvataḥ—duyunca; amṛtam—Senin ambrosia gibi sözlerini; me—benim; tṛptiḥ—doyumum; na asti—gerçekleşmiyor.

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: hanta kuru-śreṣṭha—Ey Kuruların en iyisi; te—sana; prādhānyataḥ—önde gelen; divyāḥ—aşkın; ātma-vibhūtayāḥ—ilahî enerjiden tezahür eden kişisel zenginliklerimi; kathayiṣyāmi—anlatacağım; hi—çünkü; vistarasya me—Benim engin yüceliklerimin; antaḥ—sonu; na asti—yoktur.

17 Ey ilahî enerjinin Efendisi, devamlı Senin düşüncene yoğunlaşmış hâlde nasıl kalabilirim, Seni nasıl tanıyabilirim ve Seni hangi formlar içinde düşünmem gerekir?

18 Ey Janārdana, zenginliklerini ve Sana adanma yolunu lütfen ayrıntılı olarak bir kere daha anlat, çünkü Senin ambrosia tadındaki sözlerini duymaktan asla yorulmam.

19 Śrī Bhagavān dedi ki: Ey Arjuna, Kuruların en iyisi, Benim yüceliklerim sınırsızdır, bu nedenle sana bu dünyada

अहमात्मा गुडाकेश सर्वभूताशयस्थितः ।
 अहमादिश्च मध्यं च भूतानामन्त एव च ॥२०॥
 आदित्यानामहं विष्णुर्ज्योतिषां रविरंशुमान् ।
 मरीचिर्मरुतामस्मि नक्षत्राणामहं शशी ॥२१॥
 वेदानां सामवेदोऽस्मि देवानामस्मि वासवः ।
 इन्द्रियाणां मनश्चास्मि भूतानामस्मि चेतना ॥२२॥

aham ātmā guḍākeśa, sarva-bhūtāśaya-sthitaḥ
 aham ādiś cha madhyam̄ cha, bhūtānām anta eva cha [20]
 ādityānām aham̄ viṣṇur, jyotiṣām̄ ravir am̄sumān
 marīchir marutām̄ asmi, nakṣatrāṇām̄ aham̄ śāśī [21]
 vedānām̄ sāma-vedo 'smi, devānām̄ asmi vāsavaḥ
 indriyāṇām̄ manaś chāsmi, bhūtānām̄ asmi chetanā [22]

(he) guḍākeśa—Ey Arjuna; sarva-bhūta-āśaya-stithaḥ—bütün varlıkların kalplerinde bulunan; aham ātmā—Yüce Ruhum; cha eva—ve; bhūtānām—bütün varlıkların; aham ādiḥ—başlangıcıyım; madhyam cha—ortası; antaḥ cha—ve sonu.

ādityānām—On iki Āditya içinde; aham asmi viṣṇuḥ—Ben Viṣṇu olarak bilinen Āditya'yım. jyotiṣām—Işık kaynaklarından; am̄sumān—göz kamaştıran; raviḥ—güneş; asmi aham—Benim; marutām—Vāyu yarı tanrılarında; marīchiḥ—(Benim) Marīchi olarak bilinen Vāyu; nakṣatrāṇām—ve yıldızlardan; śāśī—(Benim) ay.

vedānām—Vedalar'dan; (aham) asmi—Benim; sāma-vedaḥ—Sāma-veda. devānām—Yarı tanrılardan; (aham) asmi—Benim; vāsavaḥ—İndra. indriyāṇām—Duyulardan; (aham) asmi—Benim; manaḥ—zihin; cha—ve; bhūtānām—yaşayan her şeyin; chetanā—canı; (aham) asmi—Benim.

ilahî enerjimi aracılığıyla tezahür eden aşkın zenginliklerimden önde gelenleri anlatacağım.

20 Ey uykuyu ele geçiren, Ben bütün varlıkların kalplerindeki Yüce Ruhum ve onların başlangıcı, ortası ve sonuyum.

21 On iki Āditya içinde Viṣṇu'yum, ışık kaynaklarından göz kamaştıran güneşim; Vāyulardan Marīchi'yim, yıldızlardan ayım.

22 Ben Vedalar'dan Sāma-veda'yım; yarı tanrılardan İndra'yım; duyulardan zihin Benim ve yaşayan her şeyin canıyım.

रुद्राणां शंकरश्चास्मि वित्तेशो यक्षरक्षसाम् ।
 वसूनां पावकश्चास्मि मेरुः शिखरिणामहम् ॥२३॥
 पुरोधसां च मुख्यं मां विद्धि पार्थ बृहस्पतिम् ।
 सेनानीनामहं स्कन्दः सरसामस्मि सागरः ॥२४॥
 महर्षीणां भृगुरहं गिरामस्येकमक्षरम् ।
 यज्ञानां जपयज्ञोऽस्मि स्थावराणां हिमालयः ॥२५॥

rudrāṇām śaṅkaraś chāsmi, vittaśo yakṣa-rakṣasām
 vasūnām pāvakaś chāsmi, meruḥ śikhariṇām aham [23]
 purodhasām cha mukhyaṁ mām, viddhi pārtha bṛhaspatim
 senānīnām aham skandaḥ, sarasām asmi sāgaraḥ [24]
 maharṣiṇām bhṛgur aham, girām asmy ekam akṣaram
 yajñānām japa-yajño 'smi sthāvarāṇām himālayaḥ [25]

rudrāṇām—On bir Rudradan; śaṅkaraḥ—Śiva; aham asmi—Benim; cha—ve; yakṣa-rakṣasām—Yakşalardan ve Rākşasalardan; (aham) asmi—Benim; vitta-īśaḥ—Kubera. vasūnām—Sekiz Vasu'dan; pāvakaḥ—(Benim) Agni; cha—ve; śikhariṇām—dağlardan; meruḥ—(Benim) Sumeru.

(he) pārtha—Ey Pārtha; viddhi—bil; mām—Beni; mukhyaṁ purodhasām—adakla uğraşan rahiplerin başı; bṛhaspatim—Bṛhaspati olarak. senānīnām—Komutanlar arasında; aham asmi—Benim; skandaḥ—Kārtikeya; cha—ve; sarasām—kaynaklar arasında; sāgaraḥ—(Benim) okyanus.

mahā-ṛṣiṇām—Ulu pirlerden; aham asmi—Benim; bhṛguḥ—Bhṛgu. girām—Ses titreşimlerinden; (aham asmi)—Benim; ekam akṣaram—pranava tek hecelisi, Omkāra. yajñānām—Tüm adaklar içinde; (aham) asmi—Benim; japa-yajñaḥ—kutsal adları meditatif olarak zikretme adağı; (cha)—ve; sthāvarāṇām—hareket etmeyenlerden; himālayaḥ—(Benim) Himālayalar.

23 On bir Rudradan Śaṅkara'yım, Yakşa ve Rākşasalardan Kubera'yım. Sekiz Vasu'dan Agni'yım ve dağlardan Sumeru'yum.

24 Ey Pārtha, bil ki Ben rahiplerin başı Bṛhaspati'yım; komutanlardan Kārtikeya'yım ve kaynaklardan okyanusum.

25 Ulu pirlerden Bhṛgu'yum; ses titreşimlerinden Om'um; tüm adaklar içinde kutsal adların zikriyim; ve hareket etmeyenlerden Himālayalar'ım.

अश्वत्थः सर्ववृक्षाणां देवर्षीणां च नारदः ।
 गन्धर्वाणां चित्ररथः सिद्धानां कपिलो मुनिः ॥२६॥
 उच्चैःश्रवसमश्वानां विद्धि माममृतोद्भवम् ।
 ऐरावतं गजेन्द्राणां नराणां च नराधिपम् ॥२७॥
 आयुधानामहं वज्रं धेनूनामस्मि कामधुक् ।
 प्रजनश्चास्मि कन्दर्पः सर्पाणामस्मि वासुकिः ॥२८॥

aśvatthaḥ sarva-vṛkṣāṇām, devarṣiṇām cha nāradaḥ
 gandharvāṇām chitrarathaḥ, siddhānām kapilo muniḥ [26]
 uchchaiḥśravasam aśvānām, viddhi mām amṛtodbhavam
 airāvataṁ gajendrāṇām, narāṇām cha narādhipam [27]
 āyudhānām aham vajraṁ, dhenūnām asmi kāmadhuk
 prajānaś chāsmi kandarpaḥ, sarpāṇām asmi vāsukiḥ [28]

sarva-vṛkṣāṇām—Bütün ağaçlardan; aśvatthaḥ—(Benim) Aśvattha ağacı; deva-
 rṣiṇām—ruhanî pirlerden; nāradaḥ—(Benim) Nārada Muni. gandharvāṇām—
 Gandharvalardan; chitrarathaḥ—(Benim) Chitraratha; cha—ve; siddhānām—
 mükemmel varlıklardan; kapilaḥ muniḥ—(Benim) ermiş Kapila.

aśvānām—Atlardan; amṛta-udbhavam—nektarın çalkalanmasından doğan; mām
 uchchaiḥśravasam—Uchchaiḥśravā olarak Beni; viddhi—bil. gaja-indrāṇām—
 Fillerden; airāvataṁ—(Benim) Airāvata; cha—ve; narāṇām—erkekler arasında;
 nara-adhipam—(Benim) kral.

āyudhānām—Silahlardan; vajraṁ—yıldırım, İndra'nın silahı; aham asmi—
 Benim. dhenūnām—İneklerden; kāma-dhuk—dilekleri yerine getiren inek;
 (aham) asmi—Benim. (kandarpāṇām)—Küpidlerden; prajānaḥ—soyu başlatan;
 kandarpaḥ—Küpid; (aham) asmi—Benim; cha—ve; sarpāṇām—tek başlı zehirli
 yılanlardan; vāsukiḥ—(Benim) Vāsuki, yılanların kralı.

26 Ben ağaçlardan Aśvattha'yım, ruhanî pirlerden Nārada'yım, göksel şarkıcılardan Chitraratha'yım ve mükemmel varlıklardan Kapila Muni'yim.

27 Beni atlar arasında nektardan doğan Uchchaiḥśravā olarak bil; Beni fillerden Airāvata ve erkeklerden kral olarak bil.

28 Ben silahlardan yıldırımım ve ineklerden dilek gerçekleştiren göksel ineğim. Aşk tanrılarından soyu başlatanım ve tek başlı zehirli yılanlardan yılanların kralı, Vāsuki'yim.

अनन्तश्चास्मि नागानां वरुणो यादसामहम् ।
 पितॄणामर्यमा चास्मि यमः संयमतामहम् ॥२९॥
 प्रह्लादश्चास्मि दैत्यानां कालः कलयतामहम् ।
 मृगाणां च मृगेन्द्रोऽहं वैनतेयश्च पक्षिणाम् ॥३०॥
 पवनः पवतामस्मि रामः शस्त्रभृतामहम् ।
 झषाणां मकरश्चास्मि स्रोतसामस्मि जाह्नवी ॥३१॥

anantaś chāsmi nāgānām, varuṇo yādasām aham
 piṭṛṇām aryamā chāsmi, yamaḥ saṁyamātām aham [29]
 prahlādaś chāsmi daityānām, kālaḥ kalayatām aham
 mṛgāṇām cha mṛgēndro 'ham, vainateyaś cha pakṣiṇām [30]
 pavanaḥ pavatām asmi, rāmaḥ śastra-bhṛtām aham
 jhaṣāṇām makaraś chāsmi, srotasām asmi jāhnavī [31]

nāgānām—Çok başlı zehirsiz yılanlardan; **anantaḥ**—ilahî yılan Ananta; **aham asmi**—Benim; **cha**—ve; **yādasām**—suda yaşayanlardan; **varuṇaḥ**—Varuṇadeva; **aham asmi**—Benim. **piṭṛṇām**—Tanrılaşmış atalardan; **aryamā**—(Benim) Aryamā; **cha**—ve; **saṁyamātām**—ışlah ediciler arasında; **yamaḥ**—Yamarāja.

daityānām—Diti'nin soyundan gelenlerden; **prahlādaḥ**—Prahlada; **aham asmi**—Benim; **kalayatām cha**—ve boyun eğdirenlerden; **aham (asmi)**—Benim; **kālaḥ**—zaman; **cha**—ve; **mṛgāṇām**—hayvanlardan; **mṛga-indraḥ**—arşlan; **cha**—ve; **pakṣiṇām**—kuşlardan; **vainateyaḥ**—Garuda.

pavatām—Arındıranlardan veya hızlılardan; **pavanaḥ**—rüzgar; **aham asmi**—Benim. **śastra-bhṛtām**—Kahraman silahşörlerden; **rāmaḥ**—Paraśurāma; (**aham asmi**)—Benim. **jhaṣāṇām**—Balıklar arasında; **makaraḥ**—köpek balığı; (**aham asmi**)—Benim; **cha**—ve; **srotasām**—nehirlerden; **jāhnavī**—(Benim) Jāhnavī, Ganj.

29 Çok başlı zehirsiz yılanlardan Ananta-nāga'yım ve suda yaşayanlardan Varuṇadeva'yım. Tanrılaşmış atalardan Aryamā'yım, elçilerden ceza tanrısı, Yamarāja'yım.

30 Ben Daityalardan Prahlāda'yım ve boyun eğdirenlerden zamanım. Hayvanlar içinde arşlanım ve kuşlardan Garuda'yım.

31 Arındıranlardan rüzgarım; kahraman silahşörlerden Yüce Paraśurāma'yım; balıklar arasında köpek balığıyım ve nehirlerden Ganj'im.

सर्गाणामादिरन्तश्च मध्यं चैवाहमर्जुन ।
 अध्यात्मविद्या विद्यानां वादः प्रवदतामहम् ॥३२॥
 अक्षराणामकारोऽस्मि द्वन्द्वः सामासिकस्य च ।
 अहमेवाक्षयः कालो धाताहं विश्वतोमुखः ॥३३॥
 मृत्युः सर्वहरश्चाहमुद्भवश्च भविष्यताम् ।
 कीर्तिः श्रीर्वाक् च नारीणां स्मृतिर्मेधा धृतिः क्षमा ॥३४॥

sargāṇām ādir antaḥ cha, madhyam̄ chaivāham arjuna
 adhyātma-vidyā vidyānām, vādaḥ pravadatām aham [32]
 akṣarāṇām akāro 'smi, dvandvaḥ sāmāsikasya cha
 aham evākṣayaḥ kālo, dhātāham̄ viśvato-mukhaḥ [33]
 mṛtyuḥ sarva-haraś chāham, udbhavaś cha bhaviṣyatām
 kīrtiḥ śrīr vāk cha nārīṇām, smṛtir medhā dhṛtiḥ kṣamā [34]

(he) arjuna—Ey Arjuna; sargāṇām—tezahür etmişlerden; aham eva ādiḥ—Benim başlangıcı; antaḥ—son; madhyam̄ cha—ve orta. vidyānām—Bilgi içinde; adhyātma-vidyā—(Benim) özbenlik bilgisi; cha—ve; pravadatām—filozofların; aham vādaḥ—felsefesiyim.

akṣarāṇām—Harflerden; aham asmi—Benim; a-kārah—'a' harfi; cha—ve; sāmāsikasya—bileşik kelimelerden; dvandvaḥ—ikili bileşik sözcük (Benim). aham eva akṣayaḥ kālah—Ebedî zaman akışı yalnız Benim; (sraṣṭṛṇām cha)—ve yaratıcılardan; viśvataḥ-mukhaḥ—dört başlı; dhātā—Yüce Brahmā.

(haraṇa-kāriṇām)—Yağmacılardan; aham mṛtyuḥ—ölümüm Ben; sarva-haraḥ—her şeyi silip süpüren; cha—ve; bhaviṣyatām—canlı varlıkların önceden belirlenmiş altı dönüşümlerinden; udbhavaḥ—doğum olarak ilki (Benim); cha—ve; nārīṇām—dişil niteliklerden: kīrtiḥ—ün; śrīḥ—güzellik; vāk—kusursuz konuşma becerisi; smṛtiḥ—hafıza gücü; medhā—(kutsal metinlerden gelen bilgelik doğrultusunda) akıl; dhṛtiḥ—sabır; cha—ve; kṣamā—bağışlayıcılık (yani Dharma'nın yedi eşi).

32 Ey Arjuna, tezahür eden her şeyin başlangıcı, ortası ve sonu Benim. Her türlü bilgelik içinde özbenlik bilgisiyim ve filozofların felsefesiyim.

33 Alfabenin ana harflerinden 'a' harfiyim ve bileşik sözcüklerden ikili bileşkenim. Zamanın sonsuz akışı yalnız Benim ve evrensel yaratıcılardan dört başlı Yüce Brahmā'yım.

34 Yağmacılardan her şeyi yutan ölümüm ve önceden belirlenmiş altı dönüşümden en başta gelen doğumum. Dişil niteliklerden—Dharma'nın yedi eşi—ün, güzellik, kusursuz konuşma becerisi, hafıza, zekâ, sabır ve bağışlamayım.

बृहत्साम तथा साम्नां गायत्री छन्दसामहम् ।
 मासानां मार्गशीर्षोऽहमृतूनां कुसुमाकरः ॥३५॥
 द्यूतं छलयतामस्मि तेजस्तेजस्विनामहम् ।
 जयोऽस्मि व्यवसायोऽस्मि सत्त्वं सत्त्ववतामहम् ॥३६॥
 वृष्णीनां वासुदेवोऽस्मि पाण्डवानां धनञ्जयः ।
 मुनीनामप्यहं व्यासः कवीनामुशनाः कविः ॥३७॥

bṛhat-sāma tathā sāmṇām, gāyatrī chhandasām aham
 māsānām mārḡa-śīrṣo 'ham, ṛtūnām kusumākaraḥ [35]
 dyūtaṁ chalayataṁ asmi, tejas tejasvinām aham
 jayo 'smi vyavasāyo 'smi, sattvaṁ sattvavatām aham [36]
 vṛṣṇīnām vāsudevo 'smi, pāṇḍavanām dhanañjayaḥ
 munīnām apy ahaṁ vyāsaḥ, kavīnām uśanāḥ kaviḥ [37]

sāmṇām—*Sāma-veda*'da bulunan *mantralar* içinde; **bṛhat-sāma**—Yüce İndra'ya dua olan özel *mantra* (Benim); **tathā**—ve; **chhandasām**—şiiir ölçüsüyle yazılan *mantralar* içinde; **aham gāyatrī**—Gāyatrī *mantrayım*. **māsānām**—Aylardan; **aham mārḡa-śīrṣaḥ**—Agrahāyaṇa ayıyım, hasat ayı (Kasım ortasından Aralık ortasına). (**cha**)—Ve; **ṛtūnām**—mevsimlerden; **kusumākaraḥ**—(Benim) ilkbahar.

chhalayatām—Düzenbazlıklardan; **dyūtam**—kumar; **aham asmi**—Benim. **tejasvinām**—Muhteşem olanın; **tejaḥ**—ihtişamı; **aham asmi**—Benim. **jayaḥ**—Zafer; (**vyavasāyīnām**)—sebat; (**cha**)—ve; **sattva-vatām**—doğrucularda; **sattvam**—doğruluğun gücü; **asmi**—(Benim).

vṛṣṇīnām—Yādavalardan; **aham asmi**—Benim; **vāsudevaḥ**—Vāsudeva; **pāṇḍavanām**—Pāṇḍavalardan; **dhanañjayaḥ**—Arjuna; **muninām**—pirlerden; **vyāsaḥ**—Vyāsadeva; **api**—ve; **kavīnām**—kutsal metinleri bilenlerden; **uśanāḥ kaviḥ**—Paṇḍita Śukrāchārya.

35 Ben *Sāma-veda*'daki tüm *mantralar* içinde, Yüce İndra'ya okunan Bṛhat-sāma duasıyım ve ölçülü *mantralar* içinde kutsal Gāyatrī *mantrayım*. Aylardan en başta gelen Agrahāyaṇa'yım ve mevsimlerden çiçek veren ilkbaharım.

36 Ben düzenbazların kumarı ve muhteşem olanın ihtişamıyım. Ben zaferim, sebatım ve dürüst insanlardaki doğruluğun gücüyüm.

37 Ben Yādavalardan Vāsudeva'yım, Pāṇḍavalardan Arjuna'yım, pirlerden Vyāsadeva'yım ve kutsal metinleri bilenlerden Śukrāchārya'yım.

दण्डो दमयतामस्मि नीतिरस्मि जिगीषताम् ।
 मौनं चैवास्मि गुह्यानां ज्ञानं ज्ञानवतामहम् ॥३८॥
 यच्चापि सर्वभूतानां बीजं तदहमर्जुन ।
 न तदस्ति विना यत्स्यान्मया भूतं चराचरम् ॥३९॥
 नान्तोऽस्ति मम दिव्यानां विभूतीनां परन्तप ।
 एष तूद्देशतः प्रोक्तो विभूतेर्विस्तरो मया ॥४०॥

daṇḍo damayatām asmi, nītir asmi jigīṣatām
 maunaṁ chaivāsmi guhyānām, jñānaṁ jñānavatām aham [38]
 yach chāpi sarva-bhūtānām, bījaṁ tad aham arjuna
 na tad asti vinā yat syān, mayā bhūtaṁ charācharam [39]
 nānto 'sti mama divyānām, vibhūtīnām parantapa
 eṣa tūddeśataḥ prokto, vibhūter vistaro mayā [40]

damayatām—Yasa uygulayıcılardan; aham asmi—Benim; daṇḍaḥ—ceza. jigīṣatām—Fethetmek isteyenlerden; (aham) asmi—Benim; nītiḥ—politik bilgelik. guhyānām—Tüm sırlardan; (aham) asmi—Benim; maunam—sessizlik; cha—ve; jñāna-vatām—bilenler içinde; jñānam eva—(Benim) bilgi.

(he) arjuna—Ey Arjuna; cha—ve; sarva-bhūtānām—bütün varlıkların; bījam—tohumu; yat—her ne ise; aham tat api—Ben oyum. chara-acharam—Hareketli veya hareketsiz; yat tat syāt—varolan ne varsa; mayā vinā—Bensiz; bhūtam—varoluş; na asti—yoktur.

(he) parantapa—Ey düşmana dersini veren; mama divyānām vibhūtīnām—Benim ilahî zenginliklerimin; antaḥ—sonu; na asti—yoktur; eṣaḥ tu—bu nedenle; vibhūteḥ—bu zenginliklerin; vistaraḥ—boyutunun; uddeśataḥ—bir göstergesi; proktaḥ—anlatılmış oldu; mayā—Benim tarafımdan.

38 Ben yasa uygulayıcılar tarafından verilen cezayım, Ben fethetmek isteyenlerin politik bilgeliğiyim. Ben bütün sırların sessizliğiyim, bilgilerdeki bilgelik Benim.

39 Ey Arjuna, bütün varlıkların başlangıcı ne olarak kabul edilmişse, Ben oyum. Hiçbir şey, ister hareketli olsun ister hareketsiz, Bensiz var olamaz.

40 Ey düşmanı ele geçiren, Benim ilahî yüceliklerimin sonu gelmez. Ben sana onlardan sadece bir ipucu vermiş oldum.

41 Şunu kesinlikle bil ki, görkemli, güzel ya da şahane ne varsa Benim kudretim yalnızca bir zerresinden doğmuştur.

यद्यद्विभूतिमत्सत्त्वं श्रीमदूर्जितमेव वा ।

तत्तदेवागच्छ त्वं मम तेजोऽशसंभवम् ॥४१॥

अथवा बहुनैतेन किं ज्ञातेन तवार्जुन ।

विष्टभ्याहमिदं कृत्स्नमेकांशेन स्थितो जगत् ॥४२॥

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे विभूतियोगो नाम दशमोऽध्यायः ॥१०॥

yad yad vibhūtimat sattvaṁ, śrīmad ūrjītam eva vā

tat tad evāvagachchha tvaṁ, mama tejo 'mśa-sambhavam [41]

athavā bahunaitena, kiṁ jñātena tavārjuna

viṣṭabhyāham idaṁ kṛtsnam, ekāṁśena sthito jagat [42]

iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryāṁ saṁhitāyāṁ vaiyāsikyāṁ

bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-

vidyāyāṁ yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde

vibhūti-yogo nāma daśamo 'dhyāyaḥ [10]

yat yat eva—Her bir; vibhūtimat—görkemli; śrīmat—güzel; vā—veya; ūrjītam—şahane; sattvam—varoluş; tat tat—içinden her birisi; tvam—sen; avagachchha eva—bilmelisin ki; mama tejaḥ—Benim gücümün; aṁśa-sambhavam—bir zerresinden doğmuştur.

(he) arjuna—Ey Arjuna; athavā—yine de; etena—bunu; bahunā—detaylı olarak; jñātena—bilmeye; tava kim—ne gerek var? kṛtsnam—Bütün; idam—bu; jagat—evreni; viṣṭabhya—ayakta tutar; eka-aṁśena—maddesel yapının Yüce Ruhü şeklindeki zerresel uzantım içinde—Mahā-Vişṇu yani Kāraṇāmaśāyī Vişṇu olarak; aham sthitaḥ—yer alırım.

42 Fakat, Ey Arjuna, Benim zenginliklerimle ilgili daha fazla ayrıntıya girmeye ne gerek var? Ben maddesel yapının Yüce Ruhü şeklindeki zerresel uzantım içinde, bütün bu evreni ayakta tutarım.

Onuncu Bölümün Sonu, Tanrı'nın İlahî Yücelikleri

Śrīla Vyāsadeva tarafından

yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin

Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,

Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,

Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

एकादशोऽध्यायः

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Viśva-rūpa-darśana-yoga

**Evrensel Formun
Görüntüsü**

अर्जुन उवाच ।

मदनुग्रहाय परमं गुह्यमध्यात्मसंज्ञितम् ।
 यत्त्वयोक्तं वचस्तेन मोहोऽयं विगतो मम ॥१॥
 भवाप्ययौ हि भूतानां श्रुतौ विस्तरशो मया ।
 त्वत्तः कमलपत्राक्ष माहात्म्यमपि चाव्ययम् ॥२॥
 एवमेतद्यथात्थ त्वमात्मानं परमेश्वर ।
 द्रष्टुमिच्छामि ते रूपमैश्वरं पुरुषोत्तम ॥३॥

arjuna uvācha

mad-anugrahāya paramaṁ, guhyam adhyātma-sañjñitam
 yat tvayoktaṁ vachas tena, moho 'yaṁ vigato mama [1]
 bhavāpyayau hi bhūtānām, śrutau vistaraśo mayā
 tvattaḥ kamala-patrākṣa, mähātmyam api chāvvyayam [2]
 evam etad yathāttha tvam, ātmānaṁ parameśvara
 draṣṭum ichchhāmi te rūpam, aiśvaraṁ puruṣottama [3]

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: **mat-anugrahāya**—bana olan merhametinden dolayı; **tvayā**—Senin tarafından; **uktam**—anlatıldığı; **yat**—şekliyle; **adhyātma-sañjñitam**—Senin Yüce Özünün ilahî yücelikleri ile ilgili; **paramam**—çok; **guhyam**—gizli; **vachah**—açıklama; **tena**—aracılığıyla; **ayam**—şu; **mama mohah**—Seninle ilgili cehaletim; **vigataḥ**—giderilmiş oldu.

(**he**) **kamala-patra-akṣa**—Ey, gözleri lotus çiçeğinin taç yapraklarına benzeyen Yüce Tanrı Kṛṣṇa; **hi**—kuşkusuz; **bhūtānām**—bütün varlıkların; **bhava-apyayau**—tezahür ediş ve geri çekilişi; **mayā**—benim tarafından; **tvattaḥ**—Senden; **vistaraśah**—ayrıntılı şekilde; **śrutau**—duyuldu; **cha**—ve; (**tava**)—Senin; **avyayam**—tükenmez; **mähātmyam**—yüceliklerin; **api**—de; (**śrutam**)—duyulmuş oldu.

(**he**) **parama-iśvara**—Ey Yüce Tanrı; **tvam**—Senin; **āttha**—konuşmuş olduğun; **yathā**—gibi; **ātmānam**—Kendinle ilgili yücelikler; **evam**—elbette; **etat**—öyledir. (**tathāpi**)—Yine de; (**he**) **puruṣa-uttama**—Ey Yüce Şahsiyet; **te**—Senin; **aiśvaram**—muhteşem; **rūpam**—formunu; **draṣṭum**—görmek; (**aham**) **ichchhāmi**—isterim.

① Arjuna şöyle dedi: Lütfunla, saklı hazineni bana açıkladın ve Senin Yüce Özünle ilgili cehaletim giderilmiş oldu.

② Ey güzel lotus gözlü Tanrı, canlı varlıkların tezahürleri ve yok oluşlarıyla ilgili ayrıntılı tanımlamanı duymuş oldum ve Senin sonu gelmez yüceliklerinle ilgili tanımlamanı da duydum.

मन्यसे यदि तच्छक्यं मया द्रष्टुमिति प्रभो ।
योगेश्वर ततो मे त्वं दर्शयात्मानमव्ययम् ॥४॥

श्रीभगवानुवाच ।

पश्य मे पार्थ रूपाणि शतशोऽथ सहस्रशः ।
नानाविधानि दिव्यानि नानावर्णाकृतीनि च ॥५॥
पश्यादित्यान्वसून् रुद्रानश्विनौ मरुतस्तथा ।
बहून्यदृष्टपूर्वाणि पश्याश्चर्याणि भारत ॥६॥

manyase yadi tach chhakyam, mayā draṣṭum iti prabho
yogeśvara tato me tvam, darśayātmānam avyayam [4]

śrī-bhagavān uvācha

paśya me pārtha rūpāṇi, śataśo 'tha sahasraśaḥ
nānā-vidhāni divyāni, nānā-varṇākṛtīni cha [5]

paśyādityān vasūn rudrān, aśvinau marutas tathā
bahūny adṛṣṭa-pūrvāṇi, paśyāścharyāṇi bhārata [6]

(he) prabho—Ey Yüce Tanrı; yadi—eğer; manyase iti—Sen düşünüyorsan; tat—ki; śakyam draṣṭum—görülmeğe mümkündür; mayā—benim tarafımdan; tataḥ—o zaman; (he) yoga-iśvara—Ey en güçlü olan; tvam—Sen; darśaya—lütfen göster; avyayam ātmānam—Senin ölümsüz Özünü; me—bana.

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: (he) pārtha—Ey Pārtha; me—Bana ait; śataśaḥ—yüzlerce; atha sahasraśaḥ—ve binlerce; nānā-vidhāni—çok çeşitli; nānā-varṇa-akṛtīni cha—ve pek çok renkte ve şekildeki; divyāni—ilahî; rūpāṇi—formları; paśya—gör.

(he) bhārata—Ey Bharata'nın soyu; ādityān—on iki Ādityayı; vasūn—sekiz Vasuyu; rudrān—on bir Rudrayı; aśvinau—Aśvini ikizleri; tathā marutaḥ—ve kırk dokuz Vâyuyu; paśya—gör. adṛṣṭa-pūrvāṇi—Şimdiye kadar görülmemiş; bahūni—çok sayıda; āścharyāṇi—harikulâde formları; paśya—gör.

③ Ey Yüce Tanrı, Sen Kendi Yüce Özünü mükemmel şekilde anlattın. Yine de, Ey Puruṣottama, Senin şu muhteşem formunu görmek istiyorum.

④ Ey Yogeśvara, Sana yalvarıyorum, eğer görebileceğime ihtimal veriyorsan, lütfen o ölümsüz formunu bana göster.

⑤ Śrī Bhagavān şöyle dedi: Ey Pārtha, Benim saymakla bitmeyen çok çeşitli, çok renkli ve çok şekilli kutsal formlarıma bir bak.

इहैकस्थं जगत्कृत्स्नं पश्याद्य सचराचरम् ।
 मम देहे गुडाकेश यच्चान्यद्द्रष्टुमिच्छसि ॥७॥
 न तु मां शक्यसे द्रष्टुमनेनैव स्वचक्षुषा ।
 दिव्यं ददामि ते चक्षुः पश्य मे योगमैश्वरम् ॥८॥

संजय उवाच

एवमुक्त्वा ततो राजन्महायोगेश्वरो हरिः ।
 दर्शयामास पार्थाय परमं रूपमैश्वरम् ॥९॥

ihaikastham jagat kṛtsnam, paśyādya sa-charācharam
 mama dehe guḍākeśa, yach chānyad draṣṭum ichchhasi [7]
 na tu mām śakyase draṣṭum, anenaiva sva-chakṣuṣā
 divyaṁ dadāmi te chakṣuḥ, paśya me yogam aiśvaram [8]
 sañjaya uvācha
 evam uktvā tato rājan, mahā-yogeśvaro hariḥ
 darśayāmāsa pāṛthāya, paramaṁ rūpam aiśvaram [9]

(he) guḍākeśa—Ey uykuyu ele geçiren; kṛtsnam—bütün; jagat—evren; sa-
 chara-acharam—hareketli ve durağan varlıklar da dahil; mama—Benim; iha dehe—
 bu formum içinde; eka-stham—tek yerde bulunur; cha—ve; anyat—başka; yat—her
 ne ise; (tvam)—senin; draṣṭum—görmek; ichchhasi—istediğin; adya—bugün;
 (tadapi)—onu da; paśya—gör.

tu—Ama; anena—bunlarla; sva-chakṣuṣā eva—şu anki gözlerinle; (tvam)—sen;
 mām—Beni; draṣṭum—görmeye; na śakyase—muktedir değilsin. dadāmi—(Bu
 nedenle) veriyorum; te—sana; divyam—ilahî; chakṣuḥ—gözler. paśya—Bir bak;
 me—Benim; yogam—ilahî kudretten oluşan; aiśvaram—zenginliklerime.

sañjayah uvācha—Sañjaya dedi ki: (he) rājan—Ey Kral Dhṛtarāṣṭra; mahā-
 yoga-iśvaraḥ—her şeye kadir Yüce Tanrı; hariḥ—Śrī Kṛṣṇa; evam—bu şekilde;
 uktvā—konuşarak; tataḥ—ardından; paramam—Kendi her şeye kadir; aiśvaram—
 muhteşem; rūpam—formunu; pāṛthāya—Arjuna'ya; darśayāmāsa—gösterdi.

⑥ Ey Bhārata, şu tanrılara—Ādityalara, Vasulara, Rudralara, Aśvinī-kumāralara ve Vāyulara—bir bak. Şimdiye kadar görülmemiş olan çok sayıdaki olağanüstü forma bir bak.

⑦ Ey gözü açık Arjuna, hareketli ve hareketsiz varlıklar evreninin tamamını, ya da görmeyi arzuladığın ne varsa hepsini, Benim bu formum içinde, bir yerde gör.

⑧ Ancak Beni bu gözlerle göremezsin, bu yüzden sana ilahî göz veriyorum. Benim ilahî zenginliklerime bir bak.

अनेकवक्रनयनमनेकाद्भुतदर्शनम् ।
 अनेकदिव्याभरणं दिव्यानेकोद्यतायुधम् ॥१०॥
 दिव्यमाल्याम्बरधरं दिव्यगन्धानुलेपनम् ।
 सर्वाश्चर्यमयं देवमनन्तं विश्वतोमुखम् ॥११॥
 दिवि सूर्यसहस्रस्य भवेद्युगपदुत्थिता ।
 यदि भाः सदृशी सा स्याद्भासस्तस्य महात्मनः ॥१२॥

aneka-vaktra-nayanam, anekādbhuta-darśanam
 aneka-divyābharaṇam, divyānekodyatāyudham [10]
 divya-mālyāmbara-dharam, divya-gandhānulepanam
 sarvāścharyamayam devam, anantaṁ viśvato-mukham [11]
 divi sūrya-sahasrasya, bhaved yugapad utthitā
 yadi bhāḥ sadṛśī sā syād, bhāsaḥ tasya mahātmanah [12]

(hariḥ)—Yüce Tanrı; **aneka-vaktra-nayanam**—çok ağızlı ve çok gözlü; **aneka-adbhuta-darśanam**—çok mucizeler; **aneka-divya-ābharaṇam**—çok sayıda ışık saçan takılar; **divya-aneka-udyata-āyudham**—ve havaya kalkmış ışıltılı silahlarla; **divya-mālya-ambara-dharam**—harikulade bir şekilde çiçeklerle bezenmiş ve güzel giysiler giymiş; **divya-gandha-anulepanam**—göksel kokular sürünmüş; **sarvāścharya-mayam**—hepsi harika; **anantaṁ**—sınırsız; **devam**—ışık saçan; **viśvataḥ-mukham**—ve evrenin bütün yönlerine bakan; (**rūpam darśayāmāsa**)—formunu gözler önüne serdi.

yadi—Eğer; **yugapat**—aynı anda; **sūrya-sahasrasya**—bin güneşin; **bhāḥ**—aydınlığı; **divi**—gökyüzünde; **utthitā bhavet**—görünse; (**tarhi**)—o zaman; **sā**—o; **tasya mahā-ātmanah**—bu yüce evrensel formun; **bhāsaḥ**—aydınlığına; **syāt**—belki; **sadṛśī**—benzeyebilirdi.

9 Sañjaya dedi ki: Ey Kral Dhṛtarāṣṭra, her şeye gücü yeten Tanrı Śrī Hari, Arjuna'ya bunları söyleyerek Kendi muhteşem, olağanüstü formunu gözler önüne serdi.

10, 11 Tanrı, göksel kokularla, göz kamaştıran takılarla ve havaya kalkmış parlak silahlarla, çok sayıda ağızdan ve gözden, çok sayıda mucizeden, parıltılı giysiden ve çiçek kolyelerden oluşan, ışık saçan, her yerde mevcut olan, harikulade evrensel formunu gözler önüne serdi.

12 Gökyüzünde aynı anda doğan bin güneşin aydınlığı, Tanrı'nın bu büyük evrensel formundan yayılan güçlü ışığa benzeyebilirdi.

तत्रैकस्थं जगत्कृत्स्नं प्रविभक्तमनेकधा ।
 अपश्यद्देवदेवस्य शरीरे पाण्डवस्तदा ॥१३॥
 ततः स विस्मयाविष्टो हृष्टरोमा धनञ्जयः ।
 प्रणम्य शिरसा देवं कृताञ्जलिरभाषत ॥१४॥
 अर्जुन उवाच ।

पश्यामि देवांस्तव देव देहे सर्वास्तथा भूतविशेषसङ्घान् ।
 ब्रह्माण्मीशं कमलासनस्थमृषींश्च सर्वानुरगांश्च दिव्यान् ॥१५॥

tatraika-sthaṁ jagat kṛtsnaṁ, pravibhaktam anekadhā
 apaśyad deva-devasya, śarīre pāṇḍavas tadā [13]
 tataḥ sa vismayāviṣṭo, hr̥ṣṭa-romā dhanañjayaḥ
 praṇamya śirasā devaṁ, kṛtāñjalir abhāṣata [14]

arjuna uvācha

paśyāmi devāṁs tava deva dehe
 sarvāṁs tathā bhūta-viśeṣa-saṅghān
 brahmāṇam īśaṁ kamalāsana-stham
 ṛṣīṁs cha sarvān uragāṁs cha divyān [15]

tadā—Ardından; **tatra**—orada savaş alanında; **pāṇḍavaḥ**—Arjuna; **deva-devasya**—tanrıların Tanrı'sının; **śarīre**—bedeninde; **kṛtsnam**—bütün; **jagat**—evreni; **eka-stham**—bir yerde; **aneka-dhā**—farklı farklı; **pravibhaktam**—bölünmüş olarak; **apaśyat**—gördü.

tataḥ—Ondan sonra; **vismaya-aviṣṭaḥ**—şaşkın; (**san**)—hâlde; **hr̥ṣṭa-romāḥ**—tüyleri diken diken; **saḥ dhanañjayaḥ**—Arjuna; **śirasā**—eğik başla; **praṇamya**—itaatkâr saygılarını sunarak; **kṛtā-añjaliḥ**—avuçlarını dua için birleştirip; **devam**—Tanrı Kṛṣṇa'ya; **abhāṣata**—konuştu.

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: (**he**) **deva**—Ey Tanrı; (**aham**) **paśyāmi**—görüyorum; **tava dehe**—Senin bedeninin içinde; **sarvān**—tüm; **devān**—yarı tanrıları; **tathā**—ve; **bhūta-viśeṣa-saṅghān**—bütün yaşam türlerini; **sarvān**—tüm; **divyān ṛṣīn**—göksel pirleri; **uragān**—ve yılanları; **īśam cha**—ve Mahādeva, Yüce Śiva'yı; **brahmāṇam cha**—ve Yüce Brahmā'yı da; **kamala-āsana-stham**—lotus çiçeğinde oturan.

13 O an, orada savaş alanında, Arjuna çok kesitli evrenin tamamını bir yerde, tanrıların Yüce Tanrı'sı Śrī Kṛṣṇa'nın bedeni içinde görebildi.

14 Şaşkınlığa düşen, tüyleri diken diken olan Arjuna, Tanrı Kṛṣṇa'ya tevazulu saygılarını sunmak için başını eğdi. Avuçlarını birleştirerek dua etti.

अनेकबाहूदरवक्रनेत्रं पश्यामि त्वां सर्वतोऽनन्तरूपम् ।
 नान्तं न मध्यं न पुनस्तवादिं पश्यामि विश्वेश्वर विश्वरूप ॥१६॥
 किरीटिनं गदिनं चक्रिणं च तेजोराशिं सर्वतो दीप्तिमन्तम् ।
 पश्यामि त्वां दुर्नरीक्ष्यं समन्ताद्दीप्तानलार्कद्युतिमप्रमेयम् ॥१७॥

aneka-bāhūdara-vaktra-netraṃ
 paśyāmi tvāṃ sarvato 'nanta-rūpaṃ
 nāntaṃ na madhyaṃ na punas tavādiṃ
 paśyāmi viśveśvara viśva-rūpa [16]
 kirīṭinaṃ gadināṃ chakriṇaṃ cha
 tejorāśiṃ sarvato dīptimantam
 paśyāmi tvāṃ durnirikṣyaṃ samantād
 dīptānalārka-dyutim aprameyam [17]

(he) viśva-īśvara—Ey evrenin Tanrı'sı; (he) viśva-rūpa—Ey evrensel form; tvām—Seni; sarvataḥ—bütün yönlerde; aneka-bāhu-udara-vaktra-netram—çok sayıdaki kolların, karınların, ağızların ve gözlerinle; ananta-rūpaṃ—sınırsız form içinde; (aham) paśyāmi—görüyorum. punaḥ—Yine de; tava—Senin; na ādim—ne başlangıcını; na madhyam—ne ortanı; na antam—ne de sonunu; (aham) paśyāmi—görüyorum.

tvām—Seni; samantāt—her yerde; kirīṭinaṃ—taçla; gadinam—gürzle; cha—ve; chakriṇam—diskle; tejaḥ-rāśiṃ—ışık kitlesi hâlinde; sarvataḥ dīptimantam—her şeyi aydınlatan; dipta-anala-arka-dyutim—güneşin parıldayan ateşi gibi; durnirikṣyam—bakması zor; aprameyam—ve kavranması imkânsız; (aham) paśyāmi—görüyorum.

15 Arjuna şöyle dedi: Ey Yüce Tanrı, Senin bedeninde yarı tanrıları, yaşamın bütün türlerini, göksel pirleri ve yılanları, Mahādeva'yı ve lotus çiçeğinde oturan Yüce Brahmā'yı görüyorum.

16 Ey evrenin Tanrı'sı, Ey evrensel form, bütün yönlerde Senin çok kollu, çok karınlı, çok ağızlı ve çok gözlü sonsuz formunu görüyorum. Senin ne başlangıcını ne ortanı ne de sonunu görüyorum.

17 Seni her yerde taç, gürz ve disk ile, güneşin göz kamaştıran ışığı gibi bütünü aydınlatan, bakması zor ve idrak edilemez bir ışık kitlesi olarak görüyorum.

त्वमक्षरं परमं वेदितव्यं त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम् ।
 त्वमव्ययः शाश्वतधर्मगोप्ता सनातनस्त्वं पुरुषो मतो मे ॥१८॥
 अनादिमध्यान्तमनन्तवीर्यमनन्तबाहुं शशिसूर्यनेत्रम् ।
 पश्यामि त्वां दीप्तहुताशवक्रं स्वतेजसा विश्वमिदं तपन्तम् ॥१९॥

tvam akṣaram paramaṁ veditavyam
 tvam asya viśvasya param nīdhānam
 tvam avyayaḥ śāśvata-dharma-goptā
 sanātanas tvam puruṣo mato me [18]
 anādi-madhyāntam ananta-vīryam
 ananta-bāhurṁ śaśi-sūrya-netram
 paśyāmi tvāṁ dīpta-hutāśa-vaktram
 sva-tejasā viśvam idam tapantam [19]

tvam paramam akṣaram—Sen Parabrahman’sın; **veditavyam**—*Vedalar*’dan bilinen. **tvam param**—Sen yüce; **nīdhānam**—kaynağısın; **asya viśvasya**—bu evrenin. **tvam avyayaḥ**—Sen yok edilemez; **śāśvata-dharma-goptā**—koruyucususun Vedik *sanātana-dharmanın*, ebedî dinin; **tvam sanātanah**—Sen ebedî; **puruṣah**—Yüce Şahsiyetsin; **(iti)**—budur; **me**—benim; **mataḥ**—anlayışım.

tvām—Seni; **anādi-madhyā-antam**—başlangıcsız, ortasız ve sonsuz olarak; **ananta-vīryam**—sonsuz kudrette; **ananta-bāhum**—sonsuz kola sahip; **(aham)** **paśyāmi**—görüyorum; **śaśi-sūrya-netram**—ve Senin gözlerin güneş ve aydır; **dīpta-hutāśa-vaktram**—ağzın alev alev yanan ateşten; **idam viśvam**—bu evren; **sva-tejasā**—Senden yayılan ışıkla; **tapantam**—dağlanır.

18 Sen, *Vedalar*’dan öğrenilen Yüce Mutlak Gerçeksin. Sen evrenin yüce kaynağısın ve *Vedalar*’da anlatılan ebedî dinin yok edilmez koruyucususun. Şimdi anlıyorum ki Sen ebedî Yüce Şahsiyetsin.

19 Seni başlangıcı, ortası ve sonu olmayan, sayısız kolla sonsuz güce sahip olarak görüyorum. Gözlerin güneş ve aydır, ağzın alev alev yanan ateştir ve evrenin tamamı Senden yayılan ışıkla dağlanır.

द्यावापृथिव्योरिदमन्तरं हि व्याप्तं त्वयैकेन दिशश्च सर्वाः ।
 दृष्ट्वाद्भुतं रूपमिदं तवोग्रं लोकत्रयं प्रव्यथितं महात्मन् ॥२०॥
 अमी हि त्वां सुरसङ्घा विशन्ति केचिद्भीताः प्राञ्जलयो गृणन्ति ।
 स्वस्तीत्युत्त्वा महर्षिसिद्धसङ्घाः स्तुवन्ति त्वां स्तुतिभिः पुष्कलाभिः ॥२१॥

dyāv āpṛthivyor idam antaram hi
 vyāptam tvayaikena diśaś cha sarvāḥ
 dṛṣṭvādbhutam rūpam idam tavogram
 loka-trayam pravayathitam mahātman [20]

amī hi tvām sura-saṅghā viśanti
 kechid bhītāḥ prāñjalayo gṛṇanti
 svastīty uktvā maharṣi-siddha-saṅghāḥ
 stuvanti tvām stutibhiḥ puṣkalābhiḥ [21]

hi—Kuşkusuz; **dyau-āpṛthivyoḥ**—gökyüzü ve yeryüzünün; **idam**—bu; **antaram**—arasındaki boşluğa; **sarvāḥ diśaś cha**—ve bütün yönlere; **ekena**—sadece; **tvayā**—Senin tarafından; **vyāptam**—nüfuz edilmiştir. (**he**) **mahā-ātman**—Ey lütufkâr olan; **tava**—Senin; **idam**—bu; **adbhutam**—şaşırtıcı; **ugram**—korkunç; **rūpam**—formunu; **dṛṣṭvā**—göerek; **loka-trayam**—üç dünyanın tamamı; **pravayathitam**—dehşet içindeler.

amī—Bütün bu; **sura-saṅghāḥ**—yarı tanrılar; **tvām hi**—Senin içine; **viśanti**—giriyorlar; **kechid**—bazıları; **bhītāḥ**—korku içinde; **prāñjalayaḥ**—kavuşmuş ellerle; **su-asti iti uktvā**—“Dünyaya iyilikler gelsin”—diyerek; **gṛṇanti**—dualar sunuyorlar; **mahā-ṛṣi-siddha-saṅghāḥ**—ulu pirlere ve mükemmel varlıklar; **stutibhiḥ**—Senin yüceliklerini öven *şlokalar*; **puṣkalābhiḥ**—aracılığıyla ki mükemmeler; **tvām**—Sana; **stuvanti**—dualar sunuyorlar.

20 Bütün yönlere ve gökyüzü ile yeryüzü arasındaki bütün boşluğa sadece Sen yayılırsın. Ey lütufkâr olan, Senin bu şaşırtıcı ve korkunç formunu gören üç dünyanın tüm sakinleri, dehşet içindeler.

21 Bütün yarı tanrılar Senin içine giriyorlar, bazıları ellerini kavuşturmuş, korku içinde Sana dualar sunuyorlar. Ulu pirlere ve mükemmel varlıklar, “Bütün iyilikler dünyanın üzerine olsun” diyerek güzel *şlokalarla* Sana övgüler söylüyorlar.

रुद्रादित्या वसवो ये च साध्या विश्वेऽश्विनौ मरुतश्चोष्मपाश्च ।
 गन्धर्वयक्षासुरसिद्धसङ्घा वीक्षन्ते त्वां विस्मिताश्चैव सर्वे ॥२२॥
 रूपं महत्ते बहुवक्रनेत्रं महाबाहो बहुबाहुरूपादम् ।
 बहूदरं बहुदंष्ट्राकरालं दृष्ट्वा लोकाः प्रव्यथितास्तथाहम् ॥२३॥

rudrādityā vasavo ye cha sādhyā
 viśve 'śvināu marutaś choṣmapāś cha
 gandharva-yakṣāsura-siddha-saṅghā
 vīkṣante tvām vismitāś chaiva sarve [22]

rūpaṁ mahat te bahu-vaktra-netraṁ
 mahā-bāho bahu-bāhūru-pādam
 bahūdaraṁ bahu-daṁṣṭrā-karālaṁ
 dṛṣṭvā lokāḥ pravyathitās tathāham [23]

rudra-ādityāḥ—Rudralar ve Ādityalar; **vasavaḥ**—Vasular; **ye cha (nāma)**—ve onlar ki adlandırılırlar; **sādhyāḥ**—Sādhyalar; **viśve**—Viśvadevalar; **aśvināu**—Aśvinī-kumāralar; **marutaḥ cha**—ve Vāyular; **uṣma-pāḥ cha**—ve ataların yarı tanrıları; **gandharva-yakṣa-asura-siddha-saṅghāḥ cha**—ve aynı zamanda Gandharvalar, Yakṣalar, Asuralar ve mükemmel varlıklar; **(te) sarve eva**—gerçekten, onların hepsi; **vīkṣante tvām**—Seni görmekten; **vismitāḥ**—hayrete düştüler.

(he) mahā-bāho—Ey şanlı savaşçı, Kṛṣṇa; **lokāḥ**—herkes; **tathā-aham**—ben dahil; **te**—Senin; **bahu-vaktra-netraṁ**—çok ağızlı ve gözlü; **bahu-bāhu-uru-pādam**—çok kollu, kalçalı ve ayaklı; **bahu-udaram**—çok karınlı; **bahu-daṁṣṭrā-karālam**—ve pek çok dişle ürkütücü; **mahat**—devasa; **rūpaṁ**—formunu; **dṛṣṭvā**—görmekten; **pravyathitāḥ**—dehşete düştük.

22 Rudralar, Ādityalar, Vasular, Sādhyalar, Viśvadevalar, Aśvinī-kumāralar, Vāyular, ataların deityleri, Gandharvalar, Yakṣalar, Asuralar ve Siddhalar—gerçekten, hepsi de Seni görmekten şaşkınlığa düştüler.

23 Ey şanlı savaşçı, Senin bu bir sürü ağıza, göze, kola, bacağı, ayağı ve karna sahip, bir sürü dişle ürkütücü olan devasa formunu görünce, tüm varlıklar, ben de dahil dehşete kapıldık.

नभःस्पृशं दीप्तमनेकवर्णं व्यात्ताननं दीप्तविशालनेत्रम् ।
 दृष्ट्वा हि त्वां प्रव्यथितान्तरात्मा धृतिं न विन्दामि शमं च विष्णो ॥२४॥
 दंष्ट्राकरालानि च ते मुखानि दृष्ट्वैव कालानलसन्निभानि ।
 दिशो न जाने न लभे च शर्म प्रसीद देवेश जगन्निवास ॥२५॥

nabhaḥ-spr̥śam̐ dīptam̐ aneka-varṇam̐
 vyāttānam̐ dīpta-viśāla-netram̐
 dr̥ṣṭvā hi tvām̐ pravryathitāntar-ātmā
 dhṛtim̐ na vindāmi śamam̐ cha viṣṇo [24]

daṁṣṭrā-karālāni cha te mukhāni
 dr̥ṣṭvaiva kālānala-sannibhāni
 diśo na jāne na labhe cha śarma
 prasīda deveśa jagan-nivāsa [25]

(he) viṣṇo—Ey evrene egemen olan; tvām—Seni; nabhaḥ-spr̥śam—göğе değen; dīptam—göz kamaştıran; aneka-varṇam—çok renkli; vyātta-ānam—açık ağızla; dīpta-viśāla-netram—ve ateş saçan dev gibi gözle; dr̥ṣṭvā—görünce; (aham)—ben; pravryathita-antaḥ-ātmā—çok büyük korkuyla dolu kalple; na hi vindāmi dhṛtim şamam cha—denge ve huzur bulamıyorum.

te—Senin; daṁṣṭrā-karālāni—dişleriyle ürkütücü; kāla-anala-sannibhāni cha—ve evrensel kıyamet ateşine benzeyen; mukhāni—ağızlarını; dr̥ṣṭvā eva—görünce; (aham)—ben; diśaḥ—yönleri; na jāne—bilemiyorum; na labhe—ne de bulabiliyorum; śarma cha—huzur. (he) deva-iśa—Ey tanrıların Tanrı'sı; (he) jagat-nivāsa—Ey evrenin mekânı; (tvam) prasīda—lütüfkâr ol.

24 Ey Vişnu, Senin aralık ağızla ve ateş saçan devasa gözle, göğе değen, binlerce renkten oluşan göz kamaştıran formunu görünce, kalbim korkuyla titiyor, denge de huzur da bulamıyorum.

25 Senin, korkunç dişleriyle tüyler ürperten, evrensel kıyamet ateşini andıran ağızlarını görünce çılgına döndüm ve yönümü ayırt edemez oldum. Lütüfkâr ol, Ey tanrıların Efendisi, Ey evrenin mekânı.

अमी च त्वां धृतराष्ट्रस्य पुत्राः सर्वे सहैवावनिपालसङ्गैः ।
 भीष्मो द्रोणः सूतपुत्रस्तथासौ सहास्मदीयैरपि योधमुख्यैः ॥ २६॥
 वक्राणि ते त्वरमाणा विशन्ति दंष्ट्राकरालानि भयानकानि ।
 केचिद्विलग्रा दशनान्तरेषु संदृश्यन्ते चूर्णितैरुत्तमाङ्गैः ॥ २७॥
 यथा नदीनां बहवोऽम्बुवेगाः समुद्रमेवाभिमुखा द्रवन्ति ।
 तथा तवामी नरलोकवीरा विशन्ति वक्राप्यभितो ज्वलन्ति ॥ २८॥

amī cha tvām dhṛtarāṣṭrasya putrāḥ
 sarve sahaivāvanipāla-saṅghaiḥ
 bhīṣmo droṇaḥ sūta-putras tathāsau
 sahāsmadiyair api yodha-mukhyaiḥ [26]
 vaktrāṇi te tvaramāṇā viśanti
 daṁṣṭrā-karālāni bhayānakāni
 kechid vilagnā daśanāntareṣu
 saṁdṛśyante chūrṇitair uttamāṅgaiḥ [27]
 yathā nadīnām bahavo 'mbu-vegāḥ
 samudram evābhimukhā dravanti
 tathā tavāmī nara-loka-vīrā
 viśanti vaktrāṇy abhito jvalanti [28]

amī cha sarve—Bütün bu; dhṛtarāṣṭrasya—Dhṛtarāṣṭra'nın; putrāḥ—oğulları; avani-pāla-saṅghaiḥ saha eva—müttefik krallarıyla birlikte; tathā—hem de; bhīṣmaḥ—Bhīṣma; droṇaḥ—Droṇa; asau sūta-putraḥ—ve şu Karṇa; saha api—beraberinde; asmadiyaiḥ—bizim tarafımızda olan; yodha-mukhyaiḥ—baş savaşılar; te—Senin; daṁṣṭrā-karālāni—korkunç dişli; bhayānakāni—korkunç; vaktrāṇi—ağızlarına; viśanti—girerek; tvaramāṇāḥ—hızla; tvām—Sana; (viśanti)—dalıyorlar. kechit—Bazıları; daśana-antareṣu—dişler arasına; vilagnāḥ—takılmış; chūrṇitaiḥ-uttama-aṅgaiḥ—parçalanmış kafalarıyla; saṁdṛśyante—görülüyorlar.

yathā—Nasıl ki; abhimukhāḥ (santaḥ)—okyanusa doğru akan; bahavaḥ—çok sayıdaki; nadīnām—nehirlerin; ambu-vegāḥ—su akıntısı; samudram—okyanusa; dravanti eva—dalar; tathā—benzer şekilde; amī—bütün bu; nara-loka-vīrāḥ—kahraman erkekler; tava—Senin; abhitāḥ—dört bir yanı; jvalanti—alev alev, aydınlatan; vaktrāṇi—ağızlarına; viśanti—dalıyorlar.

26, 27 Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları, müttefik kralları ve Bhīṣma, Droṇa ve Karṇa, baş cengâverlerimizle birlikte, hep birden Senin korkunç dişleriyle dehşet uyandıran ağızlarına girmek için var güçleriyle koşuyorlar. Bazıları, Senin dişlerine takılmış ve parçalanmış kafaları ile görülebiliyor.

यथा प्रदीप्तं ज्वलनं पतङ्गा विशन्ति नाशाय समृद्धवेगाः ।
 तथैव नाशाय विशन्ति लोकास्तवापि वक्राणि समृद्धवेगाः ॥२९॥
 लेलिह्यसे ग्रसमानः समन्ताल्लोकान्समग्रान्वदनैर्ज्वलद्भिः ।
 तेजोभिरापूर्य जगत्समग्रं भासस्तवोग्राः प्रतपन्ति विष्णो ॥३०॥

yathā pradīptam̐ jvalanam̐ pataṅgā
 viśanti nāśāya samṛddha-vegāḥ
 tathaiva nāśāya viśanti lokāḥ
 tavāpi vaktrāṇi samṛddha-vegāḥ [29]

lelihyase grasamānaḥ samantāl
 lokān samagrān vadanair̐ jvaladbhiḥ
 tejobhir̐ āpūrya jagat samagram̐
 bhāsaḥ tavogrāḥ pratapanti viṣṇo [30]

yathā—Nasıl ki; pataṅgāḥ—böcekler; pradīptam—göz kamaştırır; jvalanam—ateş; viśanti—içine girerek; nāśāya—yok olmaya; samṛddha-vegāḥ—zorlanırlar; tathā—aynı şekilde; lokāḥ api—bütün dünyalar; tava vaktrāṇi—Senin ağızlarına; viśanti—girerek; nāśāya eva—kesin ölüme; samṛddha-vegāḥ (santaḥ)—var güçleriyle çaresizce koşuyorlar.

(he) viṣṇo—Ey evrene yayılmış olan; (tvam)—Sen; jvaladbhiḥ vadanaiḥ—alevden ağızlarınla; samantāt—her yöndeki; samagrān—bütün bu; lokān—insanları, dünyaları; grasamānaḥ—yutarak; lelihyase—zevk alıyorsun. ugrāḥ—Şiddetli; bhāsaḥ—aydınlığa sahip; tava tejobhiḥ—ışığımla; āpūrya—dolan; samagram jagat—evrenin tamamı; pratapanti—dağlanıyor.

28 Nehirler nasıl okyanusa doğru akarlar ve sonunda ona dalarlarsa, dünyanın bu kahramanları da Senin dört bir yanı aydınlatan alevden ağızlarına öylesine dalıyorlar.

29 Pervaneler parlak ateşteki ölümlerine nasıl zorla yönelirlerse, bütün dünyalar da Senin ağızlarına dalarak, çaresizlik içinde var güçleriyle kesin ölüme koşuyorlar.

30 Ey Vişnu, Sen alevden ağızlarınla, bütün dünyaları yutmaktan zevk alıyorsun. Senin her yere yayılan, göz kamaştırır ışığın bütün evreni dağlıyor.

आख्याहि मे को भवानुग्ररूपो नमोऽस्तु ते देववर प्रसीद ।
विज्ञातुमिच्छामि भवन्तमाद्यं न हि प्रजानामि तव प्रवृत्तिम् ॥३१॥

श्रीभगवानुवाच ।

कालोऽस्मि लोकक्षयकृत्वृद्धो लोकान्समाहर्तुमिह प्रवृत्तः ।
ऋतेऽपि त्वां न भविष्यन्ति सर्वे येऽवस्थिताः प्रत्यनीकेषु योधाः ॥३२॥

ākhyāhi me ko bhavān ugra-rūpo
namo 'stu te deva-vara prasīda
vijñātum ichchhāmi bhavantam ādyam
na hi prajānāmi tava pravṛttim [31]

śrī-bhagavān uvācha
kālo 'smi loka-kṣaya-kṛt pravṛddho
lokān samāhartum iha pravṛttaḥ
ṛte 'pi tvām na bhaviṣyanti sarve
ye 'vasthitāḥ pratyānīkeṣu yodhāḥ [32]

ākhyāhi me—Lütfen söyle bana; **ugra-rūpaḥ**—korkunç formula; **kaḥ bhavān**—kimsin Sen. **te**—Sana; **namaḥ astu**—itaatkâr saygı sunuyorum. (**he**) **deva-vara**—Ey tanrıların Yüce Tanrı'sı; (**tvam**) **prasīda**—lütfkâr ol. **bhavantam**—Seni; **ādyam**—Öz Kaynağı; **vigyātum**—açıkça tanımak; (**aham**) **ichchhāmi**—istiyorum; **hi**—çünkü; (**aham**)—ben; **tava**—Senin; **pravṛttim**—niyetini; **na prajānāmi**—anlayamıyorum.

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: (**aham**) **asmi**—Benim; **loka-kṣaya-kṛt**—bütün varlıkları yok eden; **pravṛddhaḥ**—kudretli; **kālaḥ**—zaman; **iha**—bu boyuttaki; **lokān**—bütün varlıkları; **samāhartum**—yok etmek için; **pravṛttaḥ**—uğraş veren. **ye yodhāḥ**—O savaşçılardan; **pratyānīkeṣu**—düşman ordusunda; **avasthitāḥ**—bulunan; (**te**) **sarve na bhaviṣyanti**—biri bile hayatta kalmayacak; **tvām ṛte api**—sana rağmen.

31 Ey dehşet saçan, lütfen bana kim olduğunu söyle. Ey tanrıların Efendisi, Sana itaatkâr saygı sunuyorum; lütfen lütfkâr ol. Eylemlerini anlayamadığım için Seni, Öz Kaynağı tam olarak bilmek istiyorum.

32 Śrī Bhagavān dedi ki: Ben zamanım, her şeyi yenen şanlı fatihim ve dünyaları yok etmekle meşgulüm. Sen onları öldürmesen de, düşman tarafındaki savaşçılardan biri bile hayatta kalmayacak.

तस्मात्त्वमुत्तिष्ठ यशो लभस्व जित्वा शत्रून् भुङ्क्व राज्यं समृद्धम् ।
 मयैवैते निहताः पूर्वमेव निमित्तमात्रं भव सव्यसाचिन् ॥३३॥
 द्रोणं च भीष्मं च जयद्रथं च कर्णं तथान्यानपि योधवीरान् ।
 मया हतांस्त्वं जहि मा व्यथिष्ठा युध्यस्व जेतासि रणे सपत्नान् ॥३४॥

tasmāt tvam uttiṣṭha yaśo labhasva
 jītvā śatrūn bhun̄kṣva rājyaṁ samṛddham
 mayaivaite nihatāḥ pūrvam eva
 nimitta-mātraṁ bhava savyasāchin [33]

droṇaṁ cha bhīṣmaṁ cha jayadrathaṁ cha
 karṇaṁ tathānyān api yodha-vīrān
 mayā hatāns tvam̄ jahi mā vyathiṣṭhā
 yudhyasva jetāsi raṇe sapatnān [34]

tasmāt—Bu nedenle; tvam—Sen; uttiṣṭha—savaş için ayağa kalk; yaśaḥ— itibar; labhasva—kazan; jītvā—ve ele geçirerek; śatrūn—düşmanları; samṛddham rājyam— zenginleşen bir krallığın; bhun̄kṣva— tadını çıkar. ete— Bütün bu savaşçılar; mayā eva—Benim tarafımdan; pūrvam eva—çok önceden; nihatāḥ—öldürülmüş bulunuyorlar. (he) savyasāchin—Ey Arjuna, sol eliyle bile maharetle ok atabilen; (tvam)—sen; nimitta-mātram—sadece bir araç; bhava—ol.

tvam—Sen; jahi—öldür; droṇaṁ cha—Droṇa; bhīṣmaṁ cha—Bhīṣma; jayadrathaṁ—Jayadratha; karṇaṁ cha—ve Karṇa’yı; tathā—nasıl ki; anyān api—diğer; yodha-vīrān—savaş isteyen savaşçılar; mayā—Benim tarafımdan; hatān—(zaten çoktan) öldürüldüler. mā vyathiṣṭhāḥ—Korkma; yudhyasva—savaş! raṇe—Savaşta; sapatnān—düşmanı; jetā asi—yeneceksin.

33 O halde ayağa kalk! Şan şeref senin olsun! Düşmanları dize getir ve genişleyen bir krallığın keyfini sür. Bütün bu savaşçılar Benim tarafımdan zaten öldürüldüler. Ey Savyasāchin, sen sadece bir araç ol.

34 Benim tarafımdan gerçekten de öldürülmüş olan Droṇa’yı, Bhīṣma’yı, Jayadratha’yı, Karṇa’yı ve bir sürü savaşçıyı öldür. Korkma, savaş! Düşmanı yenip muzaffer olacaksın.

संजय उवाच ।

एतच्छ्रुत्वा वचनं केशवस्य कृताञ्जलिर्वेपमानः किरिटी ।
नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्णं सगद्गदं भीतभीतः प्रणम्य ॥३५॥

अर्जुन उवाच ।

स्थाने हृषीकेश तव प्रकीर्त्या जगत्प्रहृषयत्यनुरज्यते च ।
रक्षांसि भीतानि दिशो द्रवन्ति सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसङ्घाः ॥३६॥

sañjaya uvācha

etach chhrtvā vachanam keśavasya
kṛtāñjalir vepamānaḥ kirīṭi
namaskṛtvā bhūya evāha kṛṣṇam
sagadgadam bhīta-bhītaḥ praṇamya [35]

arjuna uvācha

sthāne hṛṣīkeśa tava prakīrtyā
jagat prahṛṣyaty anurajyate cha
rakṣāmsi bhītāni diśo dravanti
sarve namasyanti cha siddha-saṅghāḥ [36]

sañjayaḥ uvācha—Sañjaya dedi ki: **kirīṭi**—Arjuna; **keśavasya**—Śrī Kṛṣṇa'nın; **etat vachanam**—bu sözlerini; **śrutvā**—duyunca; **vepamānaḥ**—titreyerek; **kṛtāñjaliḥ (san)**—avuçlarını dua için birleştirip; **namaḥ-kṛtvā**—eğilerek; **bhīta-bhītaḥ eva**—çok korkmuş kalple; **bhūyaḥ**—tekrar; **praṇamya**—tevazulu saygılarını sunarak; **āha**—konuştu; **kṛṣṇam**—Tanrı Kṛṣṇa'ya; **sa-gad-gadam**—kekeleyerek.

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: **(he) hṛṣīkeśa**—Ey bütün varlıkların duyularının Efendisi; **sthāne**—haklı olarak; **jagat**—bütün dünya; **cha anurajyate**—sevgiyle; **tava prakīrtyā**—Senin yüceliklerini zikrederek; **prahṛṣyati**—sevinç dolar; **rakṣāmsi**—şeytanlar; **bhītāni (santaḥ)**—korktuklarından; **diśaḥ**—dört bir yana; **dravanti**—koşarlar; **cha**—ve; **sarve**—bütün; **siddha-saṅghāḥ**—kâmil varlıklar; **namasyanti**—saygılar, itaatler sunarlar.

35 Sañjaya dedi ki: Yüce Tanrı'nın bu sözlerini duyduktan sonra, titreyen Arjuna avuçlarını dua için birleştirip başını eğdi. Korku dolu kalple, bir kez daha eğilip kekeleyerek şöyle konuştu.

36 Arjuna dedi ki: Ey Hṛṣīkeśa, haklı olarak bütün evren neşe içinde sevgiyle Senin yüceliklerini zikreder, şeytanlar dört bir yana kaçışır ve kâmil varlıklar Sana tevazulu saygı sunarlar.

कस्माच्च ते न नमेरन्महात्मन् गरीयसे ब्रह्मणोऽप्यादिकर्त्रे ।
 अनन्त देवेश जगन्निवास त्वमक्षरं सदसत्तत्परं यत् ॥३७॥
 त्वमादिदेवः पुरुषः पुराणस्त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम् ।
 वेत्तासि वेद्यं च परं च धाम त्वया ततं विश्वमनन्तरूप ॥३८॥

kasmāch cha te na nameran mahātman
 gariyase brahmaṇo 'py ādi-kartre
 ananta deveṣa jagan-nivāsa
 tvam akṣaram sad-asat tat param yat [37]

tvam ādi-devaḥ puruṣaḥ purāṇas
 tvam asya viśvasya param nidhānam
 vettāsi vedyaṁ cha param cha dhāma
 tvayā tataṁ viśvam ananta-rūpa [38]

(he) mahā-ātman—Ey bağışlayıcı şahsiyet; (he) ananta—Ey sonsuz, bütünün sembolü; (he) deva-īśa—Ey tanrıların Tanrı'sı; (he) jagat-nivāsa—Ey evrenin mekânı; gariyase—tapınılan; ādi-kartre cha—ve yaratıcısı; brahmaṇaḥ api—Yüce Brahmā'nın bile; kasmāt (sarve) na nameran—onların hepsi nasıl boyun eğmezler; te—Sana? tvam sat asat—Sen görünen ve görünmeyensin, maddesel neden ve sonuç; akṣaram—Ölümsüz, Brahman; tat param yat—ki aşkın olan, Yüce Tanrı.

tvam (asi)—Sensin; ādi-devaḥ—özgün Tanrı; purāṇaḥ puruṣaḥ—ebedî şahsiyet; tvam asi—Sensin; asya viśvasya—bu evrenin; param—yegâne; nidhānam—sığınağı, durduğu yer; vettā—bilen; vedyaṁ cha—ve bilinebilen; param dhāma cha—ve yüce mekân. (he) ananta-rūpa—Ey sınırsız formlara sahip olan Tanrı; viśvam—evren; tvayā—Senin; tatam—egemenliğindedir.

37 Ve, Ey bağışlayıcı olan, yaratıcı Yüce Brahmā'nın bile yaratıcı olan tapılası şahsına onlar nasıl boyun eğmezler? Ey tanrıların sonsuz Tanrı'sı, Ey evrenin mekânı, görünen, görünmeyen Sensin, Sen Yüce Ölümsüzsün.

38 Sen bütün yarı tanrıların ebedî kaynağısın ve bu evrenin yegâne sığınağısın. Bilen ve bilinebilen yalnızca Sensin ve en üstün mekânsın. Ey sonsuz formların Tanrı'sı, evrenin tamamı Senin egemenliğinin altındadır.

वायुर्यमोऽग्निर्वरुणः शशाङ्कः प्रजापतिस्त्वं प्रपितामहश्च ।
 नमो नमस्तेऽस्तु सहस्रकृत्वः पुनश्च भूयोऽपि नमो नमस्ते ॥३९॥
 नमः पुरस्तादथ पृष्ठतस्ते नमोऽस्तु ते सर्वत एव सर्व ।
 अनन्तवीर्यामितविक्रमस्त्वं सर्वं समाप्नोषि ततोऽसि सर्वः ॥४०॥

vāyur yamo 'gnir varuṇaḥ śaśāṅkaḥ
 prajāpatis tvam prapitāmahaś cha
 namo namas te 'stu sahasra-kṛtvaḥ
 punaś cha bhūyo 'pi namo namas te [39]

namaḥ purastād atha pṛṣṭhataś te
 namo 'stu te sarvata eva sarva
 ananta-vīryāmita-vikramas tvam
 sarvaṁ samāpnoṣi tato 'si sarvaḥ [40]

tvam vāyuh—Sensin hava tanrısı; **yamaḥ**—ölüm tanrısı; **agnih**—ateş tanrısı; **varuṇaḥ**—okyanus tanrısı; **śaśāṅkaḥ**—ay tanrısı; **prajāpatiḥ**—evrensel baba, Yüce Brahmā; **prapitāmahaḥ cha**—ve aynı zamanda, büyük baba. **namaḥ astu**—İtaatkâr saygılarım; **te**—Sana; **sahasra-kṛtvaḥ**—binlerce kez; **puṇaḥ cha namaḥ**—ve tekrar itaatkâr saygılar; **bhūyaḥ api**—ve bir kez daha; **namaḥ namaḥ**—itaatkâr saygılar, itaatkâr saygılar; **te**—Sana.

(**he**) **sarva**—Ey bütün varoluşların beden almış hâli; **namaḥ**—itaatkâr saygılarım; **te**—Sana; **purastāt**—karşıdan; **atha**—ve; **pṛṣṭhataḥ**—arkadan. **te**—Sana; **eva**—gerçekten; **sarvataḥ**—her yönden; **namaḥ astu**—itaatkâr saygılarımı sunarım. (**he**) **ananta-vīrya**—Ey sonsuz kudrete sahip Yüce Tanrı; **amita-vikramaḥ**—ölçülemez marifet sahibi; **tvam**—Sen; **samāpnoṣi**—egemensin; **sarvam**—bütün her şey; **tataḥ**—o hâlde; **sarvaḥ**—her şey; **asi**—Sensin.

39 Sen bütün varlıkların babası ve büyük babasıdır. Sen hava, ölüm, ateş, okyanus ve aysın. Sana binlerce defa, tekrar ve tekrar itaatkâr saygılar sunulsun.

40 Ey bütün varoluşların beden almış hâli, Sana karşıdan, arkadan ve bütün yönlerden naçiz saygılarımı sunarım. Ey sınırsız kudretin ve ölçülemez marifetin Tanrı'sı, Sen bütün her şeye egemensin, o halde Sen her şeysin.

41, 42 Ben Senin bu yüceliğın konusunda cahil olduğum için, sevgiden kaynaklanan teklifsizlikle Sana düşüncesizce, “Kırsna”, “Yādava” veya “dostum” diye seslendim.

सखेति मत्वा प्रसभं यदुक्तं हे कृष्ण हे यादव हे सखेति ।
 अजानता महिमानं तवेदं मया प्रमादात्प्रणयेन वापि ॥४१॥
 यच्चावहासार्थमसत्कृतोऽसि विहारशय्यासनभोजनेषु ।
 एकोऽथवाप्यच्युत तत्समक्षं तत्क्षामये त्वामहमप्रमेयम् ॥४२॥
 पितासि लोकस्य चराचरस्य त्वमस्य पूज्यश्च गुरुर्ररीयान् ।
 न त्वत्समोऽस्त्यभ्यधिकः कुतोऽन्यो लोकत्रयेऽप्यप्रतिमप्रभाव ॥४३॥

sakheti matvā prasabham yad uktam
 he kṛṣṇa he yādava he sakheti
 ajānatā mahimānam tavedam
 mayā pramādāt praṇayena vāpi [41]
 yach chāvahāsārtham asatkṛto 'si
 vihāra-śayyāsana-bhojaneṣu
 eko 'thavāpy achyuta tat-samakṣam
 tat kṣāmaye tvām aham aprameyam [42]
 pitāsi lokasya charācharasya
 tvam asya pūjyaś cha gurur gariyān
 na tvat-samo 'sty abhyadhikaḥ kuto 'nyo
 loka-traye 'py apratima-prabhāva [43]

ajānatā—Bilmeyerek; **tava**—Senin; **mahimānam**—büyüklüğüünü; **idam cha**—ve bunu (evrensel formu); **pramādāt**—yanılgı nedeniyle; **praṇayena vā api**—ve samimiyetten; **sakhā iti matvā**—Seni bir dost sayarak; **yad uktam**—ne söylenmiş ise; **prasabham**—düşünmeden; **mayā**—benim tarafımdan; **iti**—bu şekilde; **he kṛṣṇa**—“Ey Kṛṣṇa; **he yādava**—Ey Yādava; **he sakhe**—dostum”; **(he) achyuta**—Ey yanılmaz olan; **avahāsa-artham**—şaka yollu; **yad asat-kṛtaḥ asi**—Sana karşı ne saygısızlıkta bulunduysam; **vihāra-sayyā-āsana-bhojaneṣu**—boş zamanda, dinlenirken, otururken, yemek yerken; **ekaḥ**—yalnızken; **athavā**—veya; **api**—hatta; **tat-samakṣam**—başkalarının yanında; **tat**—bütün bu şeyler için; **aham**—ben; **tvām aprameyam kṣāmaye**—kavranamaz olan Sana, lütfen beni bağışla, diye yalvarıyorum.

tvam-asi—Sensin; **chara-acharasya**—hareketli ve hareketsiz varlıklardan oluşan; **asya lokasya**—bu evrenin; **pitā**—babası; **pūjyaḥ**—tapılası; **gariyān**—en muhteşem; **guruḥ**—öğretmeni; **cha**—ve; **api**—elbette; **loka-traye**—üç dünyada; **na asti**—yoktur kimse; **tvat-samaḥ**—Sana eş; **kutaḥ**—öyleyse ne mümkün; **anyaḥ**—bir başkası; **abhyadhikaḥ**—üstün olsun; **(he) apratima-prabhāva**—Ey rakipsiz kudretin Tanrı 'sı!

Ey yanılmaz Tanrı, Sana karşı—şakalaşırken, yorgunluk atarken, dinlenirken, otururken veya yemek yerken, ya Seninle baş başayken ya da başkalarının önünde—ne saygısızlıkta bulunduysam, idraki mümkün olmayan Sana yalvarıyorum, lütfen bunun için Beni bağışla.

तस्मात्प्रणम्य प्रणिधाय कायं प्रसादये त्वामहमीशमीड्यम् ।
 पितेव पुत्रस्य सखेव सख्युः प्रियः प्रियायार्हसि देव सोढुम् ॥४४॥
 अदृष्टपूर्वं हृषितोऽस्मि दृष्ट्वा भयेन च प्रव्यथितं मनो मे ।
 तदेव मे दर्शय देव रूपं प्रसीद देवेश जगन्निवास ॥४५॥

tasmāt praṇamya praṇidhāya kāyaṁ
 prasādaye tvām aham īsam idyam
 piteva putrasya sakheva sakhyuḥ
 priyaḥ priyāyārhasi deva soḍhum [44]
 adṛṣṭa-pūrvam hr̥ṣito 'smi dr̥ṣtvā
 bhayena cha pravryathitaṁ mano me
 tad eva me darśaya deva rūpaṁ
 prasīda deveśa jagan-nivāsa [45]

(he) deva—Ey Yüce Tanrı; tasmāt—bu nedenle; kāyam praṇidhāya—bedenimi secdeye getirip; praṇamya—itaatkâr saygı içinde; tvām—Senin; idyam—tapılası; īsam—Yüce Tanrı'nın; aham prasādaye—gönlünü alıyorum. iva—Nasıl ki; pitā sakhā priyaḥ—bir baba, bir dost ya da bir sevgili (bağışlar); putrasya sakhyuḥ priyāyāḥ—bir oğulun, bir dostun ya da sevgilinin (hatalarını); (tvam)—Sen; (tatha) iva—aynı şekilde; arhasi—lütfen; soḍhum—(beni) bağışla.

(he) deva—Ey Yüce Tanrı; (idam) adṛṣṭa-pūrvam—daha önce görülmemiş olan Senin bu evrensel formunu; dr̥ṣtvā—görmekten; hr̥ṣitaḥ asmi—sevinçliyim; cha—ve yine; me—benim; manaḥ—zihnim; bhayena pravryathitaṁ—korkudan altüst oldu. (he) deva-īsa—Ey tanrıların Tanrı'sı; (he) jagat-nivāsa—Ey evrenin sığınağı; prasīda—lütfkâr ol; darśaya—göstermek için; me—bana; tat eva rūpaṁ—daha önce gösterdiğin formu.

43 Sen bütün canlı varlıkların babasisin, tapılası ve en muhteşem öğretmenisin. Bu üç dünyada Senin eşin yoktur. Ey rakipsiz kudretin Tanrı'sı, Senden daha büyük biri nasıl olabilir!

44 Bu nedenle, Tanrı'm ve tapılası efendim, merhame-tin için duacı olarak, önünde secde edip Sana saygılarımı sunuyorum. Bir baba, bir dost ya da bir sevgili oğlunun, arkadaşının ya da sevgilisinin hatalarını nasıl görmezden gelirse lütfen beni öyle bağışla.

45 Ey Yüce Tanrı, Senin bugüne kadar görülmemiş olan evrensel formunu görmek kalbimi sevinçle doldurdu. Ancak korkuyorum. Ey tanrıların Tanrı'sı, evrenin sığınağı, bana karşı lütfkâr ol ve daha önce gördüğüm formda görün.

किरीटिनं गदिनं चक्रहस्तमिच्छामि त्वां द्रष्टुमहं तथैव ।
तेनैव रूपेण चतुर्भुजेन सहस्रबाहो भव विश्वमूर्ते ॥४६॥

श्रीभगवानुवाच ।

मया प्रसन्नेन तवार्जुनेदं रूपं परं दर्शितमात्मयोगात् ।
तेजोमयं विश्वमनन्तमाद्यं यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम् ॥४७॥

kirīṭinaṁ gadinam chakra-hastam
ichchhāmi tvām draṣṭum aham tathaiva
tenaiva rūpeṇa chatur-bhujena
sahasra-bāho bhava viśva-mūrte [46]

śrī-bhagavān uvācha
mayā prasannena tavārjunedaṁ
rūpaṁ paraṁ darśitam ātma-yogāt
tejomayaṁ viśvam anantaṁ ādyam
yan me tvad-anyena na dṛṣṭa-pūrvam [47]

aham—Ben; **tvām**—Seni; **tathā eva**—daha önce olduğu gibi; **kirīṭinam**—taçla; **gadinam**—elde güz; **chakra-hastam**—ve disk tutarken; **draṣṭum**—görmek; **ichchhāmi**—istiyorum. **(he) sahasra-bāho**—Ey bin kollu Tanrı'm; **(he) viśva-mūrte**—Ey evrensel form; **bhava**—lütfen görün; **tena chatuḥ-bhujena rūpeṇa eva**—o dört kollu formunda.

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **(he) arjuna**—Ey Arjuna; **prasannena**—hoşnut olduğum için; **me**—Bana ait olan; **idam**—bu; **tejaḥ-mayam**—ışık saçan; **anantaṁ**—sınırsız; **ādyam**—ve ezeli; **param**—yüce; **viśvam**—evrensel; **rūpam**—form; **yat**—ki o; **na dṛṣṭa-pūrvam**—daha önce görülmedi; **tvad-anyena**—başka kimse tarafından; **tava**—sana; **mayā**—Benim tarafından; **ātmā-yogāt**—Benim ilahî enerjim Yoga-māyā aracılığıyla; **darśitam**—gösterilmiş bulunuyor.

46 Seni yine taç giymiş hâlde ve güz ile disk tutarken görmek istiyorum. Ey bin kollu Tanrı, Ey evrensel form, lütfen o dört kollu formunda görün.

47 Śrī Bhagavān dedi ki: Ey Arjuna, sana özel teveccühümü bahşetmek için, bu ışık saçan, evrensel, sonsuz ve ezeli formumu, ilahî kudretim aracılığıyla, bugün sana göstermiş bulunuyorum. Bu yüce evrensel form daha önce hiç kimse tarafından görülmedi.

न वेदयज्ञाध्ययनैर्न दानैर्न च क्रियाभिर्न तपोभिरुग्रैः ।
 एवंरूपः शक्य अहं नृलोके द्रष्टुं त्वदन्येन कुरुप्रवीर ॥४८॥
 मा ते व्यथा मा च विमूढभावो दृष्ट्वा रूपं घोरमीदृङ्गमेदम् ।
 व्यपेतभीः प्रीतमनाः पुनस्त्वं तदेव मे रूपमिदं प्रपश्य ॥४९॥

na veda-yajñādhyayanair na dānair
 na cha kriyābhir na tapobhir ugraiḥ
 evaṁ-rūpaḥ śakya ahaṁ nṛloke
 draṣṭuṁ tvad-anyena kuru-pravīra [48]

mā te vyathā mā cha vimūḍha-bhāvo
 drṣṭvā rūpaṁ ghoram īdṛṅ mamedam
 vyapeta-bhīḥ prīta-manāḥ punas tvaṁ
 tad eva me rūpam idaṁ prapaśya [49]

(he) **kuru-pravīra**—Ey Kauravaların en yürekli; **nṛ-loke**—bu insan boyutunda; **na veda-yajña-adhyayanaiḥ**—ne *Vedalar*’ı inceleme ve Vedik adaklar yoluyla; **na dānaiḥ**—ne bağış için toprak vb. vererek; **na kriyābhiḥ**—ne ritüellerle; **na cha tapobhiḥ ugraiḥ**—ne de katı riyazetle; **aham**—Benim; **evaṁ rūpaḥ**—böyle bir (evrensel) formda; **tvat-anyena**—senden başkaları tarafından; **draṣṭuṁ**—görülmem; **śakyaḥ**—mümkündür.

īdṛk idam ghoram—Böylesine korkunç özellikteki; **mama rūpam**—evrensel formumu; **drṣṭvā**—görerek; **te vyathā mā (astu)**—aklın karışmasın artık; **cha**—ve; **vimūḍha-bhāvaḥ**—şaşkın; **mā (astu)**—olma. **vyapeta-bhīḥ (san)**—Korkudan arınmış olarak; **prīta-manāḥ**—ve hoşnut; **idam**—bu; **me**—Benim; **tat rūpam eva**—dört kollu formumu; **punaḥ**—yeniden; **tvaṁ prapaśya**—gör.

48 Ey Arjuna, Kauravaların en yürekli, ne *Vedalar*’ı inceleyerek ne Vedik adaklarla ne bağışla ne ritüellerle ne katı riyazetle olsun, bu insan boyutundaki hiç kimse, senin görmüş olduğun bu formumu göremez.

49 Benim bu korkunç yönümü görmek seni şaşkına çevirmesin. Korkma. Şimdi, huzur dolu bir kalple, Benim dört kollu formumu bir daha gör.

संजय उवाच ।

इत्यर्जुनं वासुदेवस्तथोत्त्वा स्वकं रूपं दर्शयामास भूयः ।
आश्वासयामास च भीतमेनं भूत्वा पुनः सौम्यवपुर्महात्मा ॥५०॥

अर्जुन उवाच ।

दृष्ट्वेदं मानुषं रूपं तव सौम्यं जनार्दन ।
इदानीमस्मि संवृत्तः सचेताः प्रकृतिं गतः ॥५१॥

sañjaya uvācha

ity arjunaṁ vāsudevas tathoktvā
svakaṁ rūpaṁ darśayāmāsa bhūyaḥ
āśvāsayāmāsa cha bhītaṁ enaṁ
bhūtvā punaḥ saumya-vapur mahātmā [50]

arjuna uvācha

dr̥ṣṭvedam mānuṣaṁ rūpaṁ, tava saumyaṁ janārdana
idānīm asmi saṁvṛttaḥ, sa-chetāḥ prakṛtiṁ gataḥ [51]

sañjayaḥ uvācha—Sañjaya dedi ki; arjunam—Arjuna'ya; iti—bu şekilde; uktvā—konuşarak; vāsudevaḥ—Śrī Kṛṣṇa; tathā svakaṁ rūpaṁ—Kendi formunu; bhūyaḥ—bir kez daha; darśayāmāsa—sergiledi; punaḥ cha—ve bir kez daha; mahā-ātmā—en merhametli Śrī Kṛṣṇa olarak; saumya-vapuḥ—çekici (insan) yapısıyla, Arjuna'nın alışkın olduğu sarı giysiler içinde; bhūtvā—görünerek; enaṁ bhītaṁ—korku dolu Arjuna'yı; āśvāsayāmāsa—sakinleştirdi.

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: (he) janārdana—Ey Kṛṣṇa; tava—Senin; idam—bu; saumyam—çekici; mānuṣam—insan yapılı; rūpaṁ—formunu; dr̥ṣṭvā—görerek; idānīm—şimdi; sa-chetāḥ saṁvṛttaḥ—sakinleştim; prakṛtiṁ gataḥ asmi—ve kendime geldim bir kez daha.

50 Sañjaya dedi ki: Kṛṣṇa, Arjuna'ya böyle dedikten sonra tekrar Kendi formunu gözler önüne serdi. Ve bir kere daha o cazip şahsiyetini (insan özelliklerine sahip, sarı giysi, Kaustubha mücevheri ve çiçek kolye Vijayanti ile süslü)—en merhametli Śrī Kṛṣṇa'yı gözler önüne serdi, böylelikle korku dolu Arjuna'nın içini rahatlattı.

51 Arjuna dedi ki: Ey Janārdana, Senin insan özelliklerine sahip cazip formunu görünce tekrar sakinleştim ve kendime geldim.

श्रीभगवानुवाच ।

सुदुर्दर्शमिदं रूपं दृष्टवानसि यन्मम ।
 देवा अप्यस्य रूपस्य नित्यं दर्शनकाङ्क्षिणः ॥५२॥
 नाहं वेदैर्न तपसा न दानेन न चेज्यया ।
 शक्य एवंविधो द्रष्टुं दृष्टवानसि यन्मम ॥५३॥
 भक्त्या त्वनन्यया शक्य अहमेवंविधोऽर्जुन ।
 ज्ञातुं द्रष्टुं च तत्त्वेन प्रवेष्टुं च परन्तप ॥५४॥

śrī-bhagavān uvācha

sudurdarśam idaṁ rūpaṁ, dṛṣṭavān asi yan mama
 devā apy asya rūpasya, nityaṁ darśana-kāṅkṣiṇaḥ [52]
 nāhaṁ vedair na tapasā, na dānena na chejyayā
 śakya evaṁ-vidho draṣṭuṁ, dṛṣṭavān asi yan mama [53]
 bhaktyā tv ananyayā śakya, aham evaṁ-vidho 'rjuna
 jñātuṁ draṣṭuṁ cha tattvena, praveṣṭuṁ cha parantapa [54]

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **mama**—Bana ait; **idaṁ rūpaṁ**—bu *sach-chid-ānanda* form; **yat**—ki; (**tvam**)—sen; **dṛṣṭavān asi**—karşında görüyorsun; **sudurdarśam**—çok ender görülür. **devāḥ api**—Hatta yarı tanrılar bile; **asya rūpasya**—bu formu; **nityaṁ darśana-kāṅkṣiṇaḥ**—hep bir an için de olsa görmeyi umurlar.

na vedaiḥ—Ne *Vedalar*'ın derinlemesine incelenmesiyle; **na tapasā**—ne *chāndrāyana* yemini gibi katı riyazetlerle; **na dānena**—ne bağış için toprak vb. vererek; **na ijjayā cha**—ne de Agnişoma gibi büyük adaklarla; **evaṁ-vidhaḥ mama**—insan özelliklerine sahip bu ebedî formum içinde; **draṣṭuṁ aham**—Beni görmeye; (**kaśchit**) **śakyaḥ**—kimse muktedir değildir; **yat**—ki; (**tvam**)—sen; **dṛṣṭavān asi**—görüyorsun.

(**he**) **parantapa**—Ey düşmanı ele geçiren; (**he**) **arjuna**—Ey Arjuna; (**bhaktena**)—saf adanmış tarafından; **ananyayā**—müstesna; **bhaktyā**—adanmışlık aracılığıyla; **tu**—yine de; **evaṁ-vidhaḥ**—bu form içerisinde; **aham śakyaḥ (asmi)**—Benim mümkündür; **tattvena**—gerçekte; **jñātuṁ**—bilinmem; **draṣṭuṁ cha**—ve görünmem; **praveṣṭuṁ cha**—ve Benim oyunlarına katılmak.

52 Śrī Bhagavān dedi ki: Ey Arjuna, senin şimdi görmekte olduğun bu formumu herhangi bir kimsenin görmesi çok enderdir. Hatta tanrılar bile bu insana benzer ilahî formu bir an olsun görmeye can atarlar.

53 Ne *Vedalar*'ı inceleyerek ne de riyazetle, bağışla ve adakla herhangi bir kimse, Benim insana benzer ebedî formum Güzel Mutlak'ı, senin Beni gördüğün gibi görebilir.

मत्कर्मकृन्मत्परमो मद्भक्तः सङ्गवर्जितः ।

निर्वैरैः सर्वभूतेषु यः स मामेति पाण्डव ॥५५॥

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे विश्वरूपदर्शनयोगो नामैकादशोऽध्यायः ॥११॥

mat-karma-kṛn mat-paramo, mad-bhaktaḥ saṅga-varjitaḥ
nirvairāḥ sarva-bhūteṣu, yaḥ sa mām eti pāṇḍava [55]

iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde viśva-rūpa-
darśana-yogo namaikādaśo 'dhyāyah [11]

(he) pāṇḍava—Ey Pāṇḍu'nun oğlu; mat-bhaktaḥ—Benim adanmış kulum; yaḥ—ki o; mat-paramaḥ—Beni en yüce bilerek; mat-karma-kṛt—Bana hizmet eder; (yah) saṅga-varjitaḥ—maddesel nesnelere olan bütün bağılıklardan vazgeçerek; nirvairāḥ—ve düşmanlıktan özgür; sarva-bhūteṣu—bütün varlıklara karşı; saḥ—böyle bir insan; mām—Beni; eti—elde eder.

54 Ey Arjuna, düşmanı ele geçiren, Beni bilmek, Beni görmek ve Benim ilahî oyunlarıma girmek sadece saf adanmışlıkla mümkündür.

55 Ey Arjuna, bütün bağılıklardan vazgeçen ve bütün varlıklara karşı kalbi düşmanlıktan tamamen özgür olan, Benim Yüce Tanrı olduğumu bilip bütün kalbiyle Bana hizmet eden adanmış kulum, Bana ulaşır.

On Birinci Bölümün Sonu

Evrensel Formun Görüntüsü

Śrīla Vyāsadeva tarafından

yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin

Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,

Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,

Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

द्वादशोऽध्यायः

ON İKİNCİ BÖLÜM

Bhakti-yoga

Adanmışlık Yolu

अर्जुन उवाच ।

एवं सततयुक्ता ये भक्तास्त्वां पर्युपासते ।
ये चाप्यक्षरमव्यक्तं तेषां के योगवित्तमाः ॥१॥

श्रीभगवानुवाच ।

मय्यावेश्य मनो ये मां नित्ययुक्ता उपासते ।
श्रद्धया परयोपेतास्ते मे युक्ततमा मताः ॥२॥

arjuna uvācha

evam̐ satata-yuktā ye, bhaktās tvām̐ paryupāsate
ye chāpy akṣaram̐ avyaktam̐, teṣām̐ ke yoga-vittamāḥ [1]

śrī-bhagavān uvācha

mayy āveśya mano ye mām̐, nitya-yuktā upāsate
śraddhayā parayopetās, te me yuktatamā matāḥ [2]

arjunah uvācha—Arjuna şöyle dedi: **ye bhaktāḥ**—O adanmış kullar ki; **evam**—böyle; **satata-yuktāḥ**—müstesna adanmışlıkla hiç durmadan; **tvām**—Sana, Śyāmasundara’ya; **paryupāsate**—ibadet ederler; **cha api**—veya; **ye**—onlar ki; **avyaktam**—tezahürsüz, gayrişahsî; **akṣaram**—ölümsüz, Brahman’a; (**paryupāsate**)—ibadet ederler; **teṣām**—bu iki tür *yogiden (jñāna-yogī ve bhakti-yogī)*; **ke**—kim; **yoga-vittamāḥ**—*yogayı* en iyi bilendir?

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **ye**—Onlar ki; **śraddhayā upetāḥ**—inançla; **parayā**—maddeye aşkın olarak; **manah**—zihni; **mayī**—Benim, Śyāmasundara’nın düşüncesine; **āveśya**—yoğunlaştırmışlardır; **nitya-yuktāḥ**—her zaman müstesna adanmışlıkla meşgul olarak; **mām**—Bana; (**iti**)—bu şekilde; **upāsate**—ibadet ederler; **te**—onlar; **yuktatamāḥ**—*yogayı* en iyi bilenlerdir. **me**—Benim; **matāḥ**—düşüncem; (**iti**)—Budur.

① Arjuna sordu: Müstesna adanmışlıkla, hiç durmadan Sana (insana benzer özgün formun Śyāmasundara olarak) ibadet eden adanmış kullardan ve gayrişahsî Brahman’a ibadet edenlerden hangisi *yogayı* en iyi bilendir?

② Śrī Bhagavān dedi ki: Benim görüşüme göre, ilahî olana inanç besleyerek Benim, Śyāmasundara’nın düşüncesine yoğunlaşanlar ve müstesna adanmışlık içinde sürekli olarak Bana ibadet edenler, *yoganın* en üstün bilenleridir.

ये त्वक्षरमनिर्देश्यमव्यक्तं पर्युपासते ।
 सर्वत्रगमचिन्त्यं च कूटस्थमचलं ध्रुवम् ॥३॥
 सन्नियम्येन्द्रियग्रामं सर्वत्र समबुद्धयः ।
 ते प्राप्नुवन्ति मामेव सर्वभूतहिते रताः ॥४॥

ye tv akṣaram anirdeśyam, avyaktam paryupāsate
 sarvatra-gam achintyaṁ cha, kūṭastham achalaṁ dhruvam [3]
 sanniyamyendriya-grāmaṁ, sarvatra sama-buddhayaḥ
 te prāpṇuvanti mām eva, sarva-bhūta-hite ratāḥ [4]

ye tu—Oysa onlar ki; sarvatra—her şeyi; sama-buddhayaḥ—eşit gözle
 görerek; indriya-grāmam—bütün duyuları; sanniyamya—tam olarak kontrol
 ederler; ratāḥ—(onlar ki) adanmışlardır; sarva-bhūta-hite—bütün varlıkların
 iyiliğine; (iti)—ve böylece; (me)—Benim; anirdeśyam—tarifi mümkün olmayan;
 avyaktam—tezahürsüz, gayrişahsî; sarvatra-gam—her yere yayılan; achintyam—
 idrak edilemeyen; kūṭa-stham—değişmeyen; achalam—sabit; dhruvam—ebedî;
 akṣaram cha—Brahman'ın sıfatsız yönüne; paryupāsate—ibadet ederler; te eva—
 onlar da; prāpṇuvanti—ulaşırlar; mām—(Brahman ışığım olarak) Bana.

3, 4 Bununla beraber, duyularını tam olarak kontrol altında tutan, her şeyi eşit gözle gören, kendilerini bütün varlıkların iyiliğine vakfetmiş olan ve böylece Benim tarif edilemez, gayrişahsî, her yere yayılmış, idrak edilemez, değişmez, hareketsiz, ebedî, sıfatsız Brahman yönüne ibadet edenler—onlar da (Brahman olarak) Bana ulaşırlar.

Yorum

Tanrı'nın, “Brahman'a ibadet edenler de Bana ulaşırlar” ifadesini yanlış yorumlayarak bundan gayrişahsiyetçilerin adanmış kullarla aynı düzeyde oldukları anlamı çıkarılmamalıdır. Gayrişahsiyetçilerin Kṛṣṇa'ya nasıl ulaşabileceklerinin ipucu Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura'nın yazılarında verilmiştir.

Gītā'nın ilk altı bölümünde anlatıldığı gibi, bir insan, meditasyon aşamasına kadar karşılıksız eylem yolunda ilerleyebilir. Sonra gayrişahsiyetçilik yolundayken Tanrı'yı

arayışı sırasında büyük güçlülere maruz kalabilir. Ancak kendisini diğer kişiler için sosyal yardım çalışmasına adama düzeyine ulaştınca (*sarva-bhūta-hite ratāḥ*), saf bir adanmışa hizmet sunma şansına kavuşabilir.

Örneğin, eğer bir kişi bir hastane açarak ya da işleterek sosyal yardım çalışmasıyla uğraşırsa ve hatta bilmeden, Yüce Tanrı'nın adanmış kuluna, bir Vaiṣṇava'ya belli bir hizmet sunulursa, kişinin adanmışlık becerisi başlamış olur (*ajñāta-sukṛti*). Kişi bir adanmış kulla bağlantı kurarak (*sādhu-saṅga*), Tanrı'nın ilahî kişisel formuna inanç beslemeye başlar ve gayrişahsî Brahman'a ulaşma girişimini kendiliğinden terk eder.

Kişi bu türlü bir inançla, gerçek bir Guru'ya sığınır, Yüce Tanrı'nın kutsal adını ve yüceliklerini duymaya ve zikretmeye dayalı olan adanmışlık uygulamalarıyla uğraşır ve yuvaya dönüş, Tanrı Katına dönüş yolunda ilerler. Dolayısıyla Yüce Tanrı Kṛṣṇa şuna işaret eder: “Ben nihai amacım, Brahman ise sadece görelî bir durumdur. O nihai mutlak değildir, çünkü mutlak konum Bana aittir. Gayrişahsiyetçiler yalnızca başkalarına hizmet ederlerse Bana gelebilirler—çünkü Bana ulaşmanın tek yolu bir Vaiṣṇava aracılığı ile gerçekleşir.”

रहूगणैतत्तपसा न याति न चेज्यया निर्वपणाद्गृहाद्वा ।
न च्छन्दसा नैव जलाग्निसूर्यैर्विना महत् पादरजोऽभिषेकम् ॥
(भा: ५/१२/१२)

rahūgaṇaitat tapasā na yāti
na chejyayā nirvapaṇād gṛhād vā
na chchhandasā naiva jalāgni-sūryair
vinā mahat-pāda-rajo 'bhiṣekam

(Bhāg. 5.12.12)

(Bilge Jaḍa Bharata, Kral Rahūgaṇa'ya şöyle dedi:)

“Ey Rahūgaṇa, bir kişi, saf adanmışların (*mahābhāgavata* Vaiṣṇavaların) kutsal ayaklarının tozunda yıkanmadan (hizmet), sadece *brahmacharya*, *gṛhastha*, *vānaprastha* veya *sannyāsanın* dinsel yaşamını uygulayarak veya su, ateş ve güneş tanrılarına ve benzeri tanrılara ibadet ederek Yüce Tanrı'yı bilemez.”

नैषां मतिस्तावदुरुक्रमाङ्घ्रिं स्पृशत्यनर्थापगमो यदर्थः ।
महीयसां पादरजोऽभिषेकं निष्किञ्चनानां न वृणीत यावत् ॥
(भा: ७/५/३२)

naiṣāṁ matis tāvad urukramāṅghrim
sprśaty anarthāpagamo yad arthaḥ
mahīyasāṁ pāda-rajo 'bhiṣekam
niṣkiñchanānām na vṛṇīta yāvat

(*Bhāg.* 7.5.32)

(Prahāda Mahārāja şöyle dedi:)

“Maddesel zihniyete sahip kişiler, Tanrı Kṛṣṇa'nın maddesel bağlılıktan özgür olan teslim olmuş kullarının ayaklarının tozunda yıkanmadıkça, Kṛṣṇa'nın tüm engelleri yok eden lotus ayaklarına dokunamazlar.”

Tanrı'nın, şahsî ve gayrişahsî yönleri eşit gördüğünü düşünmek çok sık işlenen bir hatadır. Tanrı, Arjuna'nın bu konudaki kuşkusunu cevaplarırken şahsiyetçilerin, gayrişahsiyetçilerden üstün olduklarını açıkça belirtmiştir—bununla beraber, gayrişahsiyetçilere de Ona ulaşma şansı verilmiştir, çünkü O olmadan, hiçbir nihai amaç varolmaz. Adanmışlık yoluna gelmeden, gayrişahsî Brahman'a ibadet edenler Brahman'a, yani Tanrı Śrī Kṛṣṇa'nın ilahî formunun göz kamaştırıcı ışığına ulaşırlar.

क्लेशोऽधिकतरस्तेषामव्यक्तासक्तचेतसाम् ।
 अव्यक्ता हि गतिर्दुःखं देहवद्विरवाप्यते ॥५॥
 ये तु सर्वाणि कर्माणि मयि संन्यस्य मत्पराः ।
 अनन्येनैव योगेन मां ध्यायन्त उपासते ॥६॥
 तेषामहं समुद्धर्ता मृत्युसंसारसागरात् ।
 भवामि नचिरात्पार्थ मय्यावेशितचेतसाम् ॥७॥
 मय्येव मन आधत्स्व मयि बुद्धि निवेशय ।
 निवसिष्यसि मय्येव अत ऊर्ध्वं न संशयः ॥८॥

kleśo 'dhikataras teṣām, avyaktāsakta-chetasām
 avyaktā hi gatiḥ duḥkhaṁ, dehavadbhīr avāpyate [5]
 ye tu sarvāṇi karmāṇi, mayi sannyasya mat-parāḥ
 ananyenaiva yogena, mām dhyāyanta upāsate [6]
 teṣām ahaṁ samuddhartā, mṛtyu-saṁsāra-sāgarāt
 bhavāmi na chirāt pārtha, mayy āveśita-chetasām [7]
 mayy eva mana ādhatsva, mayi buddhiṁ niveśaya
 nivasiṣyasi mayy eva, ata ūrdhvaṁ na saṁśayaḥ [8]

teṣām—O kişiler için; avyakta-āsakta-chetasām—ki onların zihinleri tezahürsüz olana bağlıdır; **adhikatarah**—daha büyük; **kleśah**—mücadele; (**bhavati**)—vardır; **hi**—çünkü; **avyaktā gatiḥ**—tezahürsüz, gayrişahsî Brahman'a ulaşma yolu; **dehavadbhiḥ**—beden almış ruh tarafından; **duḥkham**—zorlukla; **avāpyate**—elde edilir.

ye tu—Oysa onlar ki; **sarvāṇi**—tüm; **karmāṇi**—eylemleri; **mayi**—Bana; **sannyasya**—sunarak; **mat-parāḥ**—Bana sığınarak; **mām dhyāyantaḥ**—Benim üzerimde meditasyon yaparak; **ananyena yogena eva**—müstesna adanmışlıkla; **upāsate**—bu şekilde (Bana) ibadet ederler; (**he**) **pārtha**—Ey Arjuna; **ahaṁ**—Ben; **na chirāt**—gecikmeden; **teṣām**—o insanların; **mṛtyu-saṁsāra-sāgarāt**—maddesel acının ölümcül okyanusundan; **samuddhartā**—kurtarıcısı; **bhavāmi**—olurum; **āveśita-chetasām**—ki onların kalpleri düşüncelere yoğunlaşmıştır; **mayi**—Bana ait.

manaḥ—Zihnini; **mayi eva**—sadece Bende; **ādhatsva**—sabitleştir. **buddhiṁ**—Aklını; **mayi (eva)**—sadece Bende; **niveśaya**—tut. **ataḥ ūrdhvaṁ**—Bundan böyle; **mayi eva**—Bende; **nivasiṣyasi**—mekân tutacaksın; **na saṁśayaḥ**—hiç kuşku yok.

5 Beden almış ruhun gayrişahsî Brahman'a ulaşma yolu zor olduğu için, zihinleri gayrişahsî Brahman'a bağlı olanlar daha büyük bir mücadeleye maruz kalmak zorundadırlar.

6, 7 Oysa bütün eylemlerini Bana sunan, Bana sığınan, kalpleri saf adanmışlıkla Benim düşüncelerime yoğunlaşan ve Bana bu şekilde ibadet eden ve hayranlık besleyenleri—

अथ चित्तं समाधातुं न शक्नोषि मयि स्थिरम् ।
 अभ्यासयोगेन ततो मामिच्छाप्तुं धनञ्जय ॥९॥
 अभ्यासेऽप्यसमर्थोऽसि मत्कर्मपरमो भव ।
 मदर्थमपि कर्माणि कुर्वन् सिद्धिमवाप्स्यसि ॥१०॥
 अथैतदप्यशक्तोऽसि कर्तुं मद्योगमाश्रितः ।
 सर्वकर्मफलत्यागं ततः कुरु यतात्मवान् ॥११॥

atha chittam samādhātum, na śaknoṣi mayi sthiram
 abhyāsa-yogena tato, mām ichchhāptum dhanañjaya [9]
 abhyāse 'py asamartho 'si, mat-karma-paramo bhava
 mad-artham api karmāṇi, kurvan siddhim avāpsyasi [10]
 athaitad apy aśakto 'si, kartum mad-yogam āśritaḥ
 sarva-karma-phala-tyāgam, tataḥ kuru yatātmavān [11]

(he) dhanañjaya—Ey Arjuna; **atha**—eğer; **chittam**—zihnini; **sthiram**—kararlıca; **mayi**—Bende; **samādhātum**—tutmaya; **na śaknoṣi**—muktedir değilsen; **tataḥ**—o zaman; **abhyāsa-yogena**—sürekli uygulama *yogasıyla*; **mām**—Bana; **āptum**—ulaşmayı; **ichchha**—dene.

(yadi)—Eğer; **abhyāse api**—Beni hatırlama uygulamasını da; **asamarthaḥ**—başaramaz; (tvam) **asi**—isen; (**tarhi**)—o zaman; **mat-karma-paramaḥ bhava**—eylemlerini Bana sunmaya yoğunlaş. **kurvan api**—Üstelik yerine getirecek; **karmāṇi**—eylemleri; **mat-artham**—Benim için; **avāpsyasi**—elde edeceksin; **siddhim**—mükemmeliyet.

atha—Ve eğer; **etat api**—bunu da; **kartum**—yapmak; **aśaktaḥ**—imkânsiz; **asi**—olursa; **tataḥ**—o zaman; **mat-yogam āśritaḥ (san)**—Benim *yogama* sığınarak; **yata-ātmavān (bhūtvā)**—zihnini kontrol edip; **sarva-karma-phala-tyāgam kuru**—Benim için, bütün eylemlerinin meyvelerinden vazgeç.

Ey Pārtha, böylesine adanmış ruhları maddesel acının ölümcül okyanusundan çabucak kurtarırım.

⑧ O halde, zihnini her zaman Bana yoğunlaştır ve aklını Bana, Śyāmasundara'ya ver, böylece en sonunda Bende mekân tutacaksın. Bundan hiç kuşku yok.

⑨ Ey Dhanañjaya, ve eğer zihnini sebatla Bende tutamıyorsan, tekrar tekrar Beni hatırlama uygulaması yaparak Bana ulaşmaya çalış.

⑩ Eğer onu da yapamazsan, eylemlerini Bana sunma üzerinde yoğunlaş. Sen, Benim için gerçekleştirilen eylemler aracılığıyla mükemmeliyete ulaşacaksın.

श्रेयो हि ज्ञानमभ्यासाज्ज्ञानाद्ध्यानं विशिष्यते ।
 ध्यानात्कर्मफलत्यागस्त्यागाच्छान्तिरनन्तरम् ॥१२॥
 अद्वेष्टा सर्वभूतानां मैत्रः करुण एव च ।
 निर्ममो निरहङ्कारः समदुःखसुखः क्षमी ॥१३॥
 सन्तुष्टः सततं योगी यतात्मा दृढनिश्चयः ।
 मय्यर्पितमनोबुद्धिर्यो मद्भक्तः स मे प्रियः ॥१४॥

śreyo hi jñānam abhyāsāj, jñānād dhyānam viśiṣyate
 dhyānāt karma-phala-tyāgas, tyāgāch chhāntir anantaram [12]
 adveṣṭā sarva-bhūtānām, maitraḥ karuṇa eva cha
 nirmamo nirahaṅkāraḥ, sama-duḥkha-sukhaḥ kṣamī [13]
 santuṣṭaḥ satataṁ yogī, yatātmā dṛḍha-niśchayaḥ
 mayy-arpita-mano-buddhir, yo mad-bhaktaḥ sa me priyaḥ [14]

hi—Çünkü; jñānam—Benimle ilgili bilgi; abhyāsāt—uygulama yapmaktan; śreyaya—daha iyidir; dhyānam—Benim üzerimde meditasyon; jñānāt viśiṣyate—bilgiden daha iyidir. karma-phala-tyāgaḥ (syāt)—Benim için eylemin meyvelerinden vazgeçme; dhyānāt—meditasyondan gelir. tyāgāt—Benim için, eylemin meyvelerinden vazgeçmeyi; anantaram—daha sonra; śāntiḥ—huzur izler.

sarva-bhūtānām—Bütün varlıklara karşı; adveṣṭā—nefretten arınmış; maitraḥ—arkadaşça; karuṇa eva cha—ve şefkatli; nirmamaḥ—sahiplenmeden özgür; nirahaṅkāraḥ—egodan özgür; sama-duḥkha-sukhaḥ—mutlu ve mutsuz koşullarda dengede kalan; kṣamī—bağışlayıcı, hoşgörülü; satatam santuṣṭaḥ—hep doyumlu; yogī—bir yogi; yata-ātmā—öz denetime sahip; dṛḍha-niśchayaḥ—sarsılmaz niyet sahibi; mayi—Bana; arpita-mano-buddhiḥ—zihnini ve aklını vermiş; yah—olan kişi; saḥ—böyle bir insan, olur; mat-bhaktaḥ—Benim kulum; me priyaḥ—Benim için değerli.

11 Ve eğer onu da yapamazsan, o zaman, Benim uğruma, eylemlerinin meyvelerinden vazgeçmeye niyet et.

12 Çünkü Benim hakkımdaki bilgi salt uygulamadan üstündür ve Benim üzerimde meditasyon salt bilgiden üstündür; meditasyondan, Benim uğruma, eylem meyvelerinden vazgeçmenin özgeçiliği gelir ki bunu huzur izler.

13, 14 Nefret bilmeyen, herkese karşı arkadaşça ve sevecen olan, sahiplenme ve egodan özgür olan, mutlu ve mutsuz koşullarda dengede kalan, bağışlayıcı, her zaman hoşnut, zihnini ve aklını Bana vermiş sarsılmaz azim sahibi

यस्मान्नोद्विजते लोको लोकान्नोद्विजते च यः ।
 हर्षामर्षभयोद्गैर्मुक्तो यः स च मे प्रियः ॥१५॥
 अनपेक्षः शुचिर्दक्ष उदासीनो गतव्यथः ।
 सर्वारम्भपरित्यागी यो मद्भक्तः स मे प्रियः ॥१६॥
 यो न हृष्यति न द्वेष्टि न शोचति न काङ्क्षति ।
 शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान्यः स मे प्रियः ॥१७॥

yasmān nodvijate loko, lokān nodvijate cha yaḥ
 harṣāmarṣa-bhayodvegair, mukto yaḥ sa cha me priyaḥ [15]
 anapekṣaḥ śuchir dakṣa, udāsīno gata-vyathaḥ
 sarvārambha-parityāgī, yo mad-bhaktaḥ sa me priyaḥ [16]
 yo na hṛṣyati na dveṣṭi, na śochati na kāṅkṣati
 śubhāsubha-parityāgī, bhaktimān yaḥ sa me priyaḥ [17]

yasmāt—O kişi ki onun tarafından; **lokaḥ**—kimse; **na udvijate**—huzursuz edilmez; **yaḥ cha**—ve o kişi ki; **na udvijate**—huzursuz edilmez; **lokāt**—başkası tarafından; **yaḥ cha**—ve o ki; **muktaḥ**—özgürdür; **harṣa-amarṣa-bhaya-udvegaiḥ**—sevinçten, öfkeden, korkudan ve kederden; **me**—Benim için; **priyaḥ**—değerli; **saḥ**—odur.

yaḥ—O kişi ki; **anapekṣaḥ**—beklentisiz; **śuchiḥ**—temiz kalpli; **dakṣaḥ**—işinin ehli; **udāsīnaḥ**—tarafsız; **gata-vyathaḥ**—korkusuz; **sarva-ārambha-parityāgī**—ve bütün bencil işlerden vazgeçmiş; **mat-bhaktaḥ**—Benim has kulum; **me priyaḥ**—Benim için değerli; **saḥ**—odur.

yaḥ—O kişi ki; **na hṛṣyati**—ne coşkulu; **na dveṣṭi**—ne küskün; **na śochati**—ne herhangi bir kayıpta yas tutar; **na kāṅkṣati**—ne ele geçmeye özlem besler; **śubha-aśubha-parityāgī**—hem iyi hem kötü eylemlerden vazgeçmiştir; **yaḥ bhaktimān**—ve adanmışlığa sahiptir; **saḥ me priyaḥ**—o Benim için değerlidir.

öz denetimli bir *yogi*—böyle bir insan Benim has kulumdur ve Benim için değerlidir.

15 Kimseye huzursuzluk vermeyen ve kimseden huzursuz olmayan, coşkudan, öfkeden, korkudan ve kederden özgür olan kişi—Benim için değerlidir.

16 Beklentisi olmayan, temiz kalpli, işinin ehli, taraf tutmayan, korkusuz olan ve bütün bencil girişimleri terk etmiş kişi—Benim has kulumdur, Benim için değerlidir.

17 Ne coşan ne küsüp darılan, hem hayırlı hem hayırsız çabaları bırakmış olduğu için ne yakınan ne özlem duyan ve adanmışlığa sahip olan kişi—Benim için değerlidir.

समः शत्रौ च मित्रे च तथा मानापमानयोः ।
 शीतोष्णसुखदुःखेषु समः सङ्गविवर्जितः ॥१८॥
 तुल्यनिन्दास्तुतिमौनी सन्तुष्टो येन केनचित् ।
 अनिकेतः स्थिरमतिर्भक्तिमान्मे प्रियो नरः ॥१९॥
 ये तु धर्माभ्युत्थिता यथोक्तं पर्युपासते ।
 श्रद्धधाना मत्परमा भक्तास्तेऽतीव मे प्रियाः ॥२०॥

samaḥ śatrau cha mitre cha, tathā mānāpamānayoḥ
 śītoṣṇa-sukha-duḥkheṣu, samaḥ saṅga-vivarjitaḥ [18]

tulya-nindā-stutir-maunī, santuṣṭo yena kenachit
 aniketaḥ sthira-matir, bhaktimān me priyo naraḥ [19]

ye tu dharmāmṛtam idam, yathoktam paryupāsate
 śraddadhānā mat-paramā, bhaktās te 'tīva me priyāḥ [20]

(yah) naraḥ—O kişi ki; śatrau cha—bir düşmanı; mitre cha—ve bir dostu; samaḥ—eşit görür; tathā—ve benzer şekilde; māna-apamānayoḥ—saygı ve saygısızlıkta; śīta-uṣṇa-sukha-duḥkheṣu—ve soğuk, sıcak, zevk ve acının mevcudiyetinde; samaḥ—dengededir; saṅga-vivarjitaḥ—bütün bağılıkları terk etmiş olan ya da sözünü denetleyen; yena kenachit—her durumda; santuṣṭaḥ—hoşnut olan; aniketaḥ—aile ocağına bağlı olmayan; sthira-matiḥ—zihni huzurlu olan; bhaktimān—ve adanmışlık sahibi olan; (saḥ) me priyāḥ—Benim için değerlidir.

ye tu śraddadhānāḥ—O sadık insanlar ki; yathā-uktam—anlatıldığı üzere; mat-paramāḥ—Beni yüce hedef bilerek; idam—bu; dharmā-amṛtam—nektarı yola; paryupāsate—hayranlık duyar ve izlerler; te bhaktāḥ—böyle adanmış kullar; me—Benim için; atīva—olurlar çok; priyāḥ—değerli.

18, 19 Dostu, düşmanı eşit gören; saygı ve saygısızlıkta ve soğuk, sıcak, zevk ve acının mevcudiyetinde dengede kalan; bütün bağılıklardan vazgeçmiş olan; yergiyi ve övgüyü bir tutan; düşünceli olan; her koşulda hoşnut olan; aile ocağına düşkünlüğü bulunmayan; zihni huzurlu olan ve adanmışlıkla donanmış kişi—Benim için değerlidir.

20 Beni yaşamın yüce hedefi bilerek, anlatmış olduğum nektarı yolu bütün kalpleriyle izleyen o sadık kullar Benim için çok değerlidirler.

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे भक्तियोगो नाम द्वादशोऽध्यायः ॥१२॥

iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde
bhakti-yogo nāma dvādaśo 'dhyāyaḥ [12]

On İkinci Bölümün Sonu

Adanmışlık Yolu

Śrīla Vyāsadeva tarafından
yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin
Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,
Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,
Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

त्रयोदशोऽध्यायः

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Prakṛti-puruṣa-viveka-yoga

**Madde ile Ruh
Arasındaki Fark**

अर्जुन उवाच ।

प्रकृतिं पुरुषं चैव क्षेत्रं क्षेत्रज्ञमेव च ।
एतद्वेदितुमिच्छामि ज्ञानं ज्ञेयं च केशव ॥१॥

श्रीभगवानुवाच ।

इदं शरीरं कौन्तेय क्षेत्रमित्यभिधीयते ।
एतद्यो वेत्ति तं प्राहुः क्षेत्रज्ञ इति तद्विदः ॥२॥
क्षेत्रज्ञं चापि मां विद्धि सर्वक्षेत्रेषु भारत ।
क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानं यत्तज्ज्ञानं मतं मम ॥३॥

arjuna uvācha

prakṛtiṁ puruṣaṁ chaiva, kṣetraṁ kṣetrajñam eva cha
etad veditum ichchhāmi, jñānaṁ jñeyaṁ cha keśava [1]

śrī-bhagavān uvācha

idaṁ śarīraṁ kaunteya, kṣetraṁ ity abhidhīyate
etad yo veti taṁ prāhuḥ, kṣetrajña iti tad vidadḥ [2]
kṣetrajñam chāpi mām viddhi, sarva-kṣetreṣu bhārata
kṣetra-kṣetrajñayor jñānaṁ, yat taj jñānaṁ mataṁ mama [3]

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: **(he) keśava**—Ey Keśava; **(aham) Ben**; **etad**—bu konuları; **veditum**—bilmek; **ichchhāmi**—isterim; **prakṛtim**—maddesel yapıyı; **puruṣam cha eva**—ve insanı; **kṣetraṁ**—alanı; **kṣetra-jñam eva cha**—ve alanı bileni; **jñānam**—bilgiyi; **jñeyam cha**—ve bilginin hedefini.

śrī-bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **(he) kaunteya**—Ey Kuntī'nin oğlu; **idaṁ śarīram**—bu beden; **kṣetraṁ**—*kṣetra* veya alan; **abhidhīyate iti**—diye adlandırılır. **yaḥ veti**—O ki bilir; **etad**—bu alanı; **tat-vidah**—bilgili kişiler; **tam**—onu; **kṣetra-jñāḥ iti**—*kṣetrajña*, alanı bilen olarak; **prāhuḥ**—tanımlarlar.

(he) bhārata—Ey Bharata hanedanının soyu; **api**—dahası; **cha**—üstelik; **mām**—Beni; **sarva-kṣetreṣu**—bütün bedenlerin içinde; **kṣetra-jñam**—*kṣetrajña*, alanı bilen olarak; **viddhi**—bil. **kṣetra-kṣetrajñayoḥ**—Alan ve alanı bilen hakkındaki; **yat jñānam**—bu bilgi; **mama matam**—Bana göre; **tat jñānam**—gerçek bilgidir.

① Arjuna şöyle dedi: Ey Keśava, maddesel yapı, insan, alan, alanın bileni, bilgi ve bilginin hedefi nedir bilmek isterdim.

② Śrī Bhagavān dedi ki: Bu beden, Ey Arjuna, alan diye bilinir. Bu alanı bilen, bilgi sahibi kişilerce alanın bileni diye tanımlanır.

तत्क्षेत्रं यच्च याहक् च यद्विकारि यतश्च यत् ।
 स च यो यत्प्रभावश्च तत्समासेन मे शृणु ॥४॥
 ऋषिभिर्बहुधा गीतं छन्दोभिर्विविधैः पृथक् ।
 ब्रह्मसूत्रपदैश्चैव हेतुमद्भिर्विनिश्चितैः ॥५॥
 महाभूतान्यहङ्कारो बुद्धिरव्यक्तमेव च ।
 इन्द्रियाणि दशैकं च पञ्च चेन्द्रियगोचराः ॥६॥
 इच्छा द्वेषः सुखं दुःखं संघातश्चेतना धृतिः ।
 एतत्क्षेत्रं समासेन सविकारमुदाहृतम् ॥७॥

tat kṣetram yach cha yādṛk cha, yad vikāri yataś cha yat
 sa cha yo yat prabhāvaś cha, tat samāseṇa me śṛṇu [4]
 ṛṣibhir bahudhā gītaṁ, chhandobhir vividhaiḥ pṛthak
 brahma-sūtra-padaś chaiva, hetumadbhir viniśchitaiḥ [5]
 mahā-bhūtāny ahaṅkāro, buddhir avyaktam eva cha
 indriyāṇi daśaikam cha, pañcha chendriya-gocharāḥ [6]
 ichchhā dveṣaḥ sukham duḥkham, saṅghātaś chetanā dhṛtiḥ
 etat kṣetram samāseṇa, sa-vikāram udāhṛtam [7]

yat tat kṣetram—O alanın ne olduğunu; cha—ve; yādṛk—nasıl oluştuğunu; cha—ve; yat vikāri—dönüşümlerinin neler olduğunu; cha—ve; yataḥ—nereden; yat—geliştiğini; cha—ve; saḥ—o alanı bilen; yaḥ—kim olduğunu; cha—ve; yat prabhāvaḥ—kudretinin ne olduğunu; tat samāseṇa—kısaca; śṛṇu—duy; me—Benden.

(tat)—Kṣetra ve kṣetrañja ile ilgili o bilgi; vividhaiḥ ṛṣibhiḥ—çok çeşitli bilgiler tarafından; bahudhā eva—birçok şekilde; pṛthak chhandobhiḥ—farklı Vedalar aracılığıyla; brahma-sūtra-padaḥ—ve Vedānta'nın özlü sözleri aracılığıyla; viniśchitaiḥ—kuşkuyla yer vermeyen; hetumadbhiḥ cha—mantıkla; gītam—aktarılır.

mahā-bhūtāni—Beş temel eleman; ahaṅkāraḥ—ego; buddhiḥ—akıl (mahat-tattva); avyaktam eva cha—tezahür etmemiş maddesel yapı; daśa indriyāṇi—on duyu (beş eylem duyusu—sözlü ifade, eller, bacaklar, anüs ve üreme organları; ve beş algı duyusu—göz, dil, deri, burun ve kulak); ekam cha—ve zihin; pañca cha—ve beş; indriya-gocharāḥ—nesne, duyuların karşılaştığı olan (form, tat, dokunma, koku ve ses); ichchhā—hoşa gidenler; dveṣaḥ—hoşa gitmeyenler; sukham—mutluluk; duḥkham—mutsuzluk; saṅghātaḥ—hepsinin bileşimi, kaba beden; chetanā—bilinç; dhṛtiḥ—kararlılık; etat—bütün bunlar; sa-vikāram—dönüşümleri ile birlikte; samāseṇa—kısaca; kṣetram—alan olarak; udāhṛtam—tanımlanır.

③ Ey Bhārata, Benim bütün alanların bileni olduğumu da bilmelisin. Alan ve alanın bileni hakkındaki bu bilgi, Bana göre, gerçek bilgidir.

अमानित्वमदम्भित्वमहिंसा क्षान्तिरार्जवम् ।
 आचार्योपासनं शौचं स्थैर्यमात्मविनिग्रहः ॥८॥
 इन्द्रियार्थेषु वैराग्यमनहङ्कार एव च ।
 जन्ममृत्युजराव्याधिदुःखदोषानुदर्शनम् ॥९॥
 असक्तिरनभिष्वङ्गः पुत्रदारगृहादिषु ।
 नित्यं च समचित्तत्वमिष्टानिष्टोपपत्तिषु ॥१०॥
 मयि चानन्ययोगेन भक्तिरव्यभिचारिणी ।
 विविक्तदेशसेवित्वमरतिर्जनसंसदि ॥११॥
 अध्यात्मज्ञाननित्यत्वं तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम् ।
 एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तमज्ञानं यदतोऽन्यथा ॥१२॥

amānitvam adambhitvam, ahimsā kṣāntir ārjavam
 āchāryopāsanam śaucaṁ, sthairyam ātma-vinigrahaḥ [8]
 indriyārtheṣu vairāgyam, anahaṅkāra eva cha
 janma-mṛtyu-jarā-vyādhi-duḥkha-doṣānudarśanam [9]
 asaktir anabhiṣv-aṅgaḥ, putra-dāra-grhādiṣu
 nityam cha sama-chittatvam, iṣṭāniṣṭopapattiṣu [10]
 mayi chānanya-yogena, bhaktir avyabhichāriṇī
 vivikta-deśa-sevitvam, aratir jana-saṁsadi [11]
 adhyātma-jñāna-nityatvaṁ, tattva-jñānārtha-darśanam
 etaj jñānam iti proktam, ajñānam yad ato 'nyathā [12]

etaj jñānam—Aşağıdaki nitelikler bilgi göstergesidir; amānitvam—itibar için isteksizlik niteliği; adambhitvam—mağrur olmama; ahimsā—şiddetsizlik; kṣāntiḥ—sabır; ārjavam—mertlik ve sadelik; āchārya-upāsanam—manevî öğretime hizmet; śaucaṁ—sıfık; sthairyam—sebat; ātma vinigrahaḥ—öz kontrol; indriya-artheṣu vairāgyam—duyu neselerinden bağımsız olma; anahaṅkāra eva cha—bencilliğin bulunmaması; janma-mṛtyu-jarā-vyādhi—doğum, ölüm, düşkünlük ve hastalık; duḥkha-doṣa-anudarśanam—acılarının farkındalığı; asaktiḥ—dünyasal olandan bağımsızlık; putra-dāra-grha-ādiṣu—çocuklara, eşe, yuvaya vb.ne; anabhiṣv-aṅgaḥ—düşkün olmama; iṣṭa-anīṣṭa-upapattiṣu—arzulanan ya da arzulanmayan koşullarda; nityam sama-chittatvam cha—süreklî dengede kalma; cha—ve; mayi—Bana; ananya-yogena—tek hedefli; avyabhichāriṇī—yolundan şaşmayan; bhaktiḥ—adanmışlık; vivikta-deśa-sevitvam—kalabalıktan uzakta olma; jana-saṁsadi—maddesel beraberliğe; aratiḥ—kayıtsızlık; adhyātma-jñāna-nityatvam—azim, özbenlik bilgisinde; tattva-jñāna-ārtha-darśanam—ve gerçek bilgi hedefine bakışta; (ṛṣibhiḥ)—bilgeler tarafından; iti—bu şekilde; proktam—açıklanmıştır. atah—Bunun; anyathā—aksi; yat—ne varsa; ajñānam—cehalettir.

ज्ञेयं यत्तत्रप्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वामृतमश्नुते ।
अनादिमत्परं ब्रह्म न सत्तन्नासदुच्यते ॥१३॥

jñeyam yat tat pravakṣyāmi, yaj jñātvāmṛtam aśnute
anādi mat-param brahma, na sat tan nāsad uchyate [13]

(aham) pravakṣyāmi—Şimdi anlatıyorum; tat—onu; yat—ki o; jñeyam—bilginin hedefidir; yat—ki onu; jñātvā—idrak ederek; amṛtam—yaşamın nektarı; aśnute—elde edilir. tat brahma uchyate—O Brahma olarak bilinir; anādi—başlangıçsız, ebedi; mat-param—Benim içimde bulunur; na sat—varlığın ötesinde, maddesel sonucun ötesinde; na asat—ve varlık olmayanın ötesinde, maddesel nedenin ötesinde.

4 Şimdi Benden kısaca bu alanın ne olduğunu, yapısal durumunu, dönüşümlerini, nedenlerini ve sonuçlarını; ve alanı bilen kim olduğunu ve onun kudretini duy.

5 Farklı bilgiler, çeşitli *Vedalar* ve tartışmasız mantığıyla *Brahma-sūtra*'nın özdeyişleri, bunu pek çok şekilde öğretmişlerdir.

6, 7 Beş temel eleman olan eter, hava, ateş, su ve toprak; ego, akıl ve tezahür etmemiş maddesel yapı; on duyu, zihin ve duyuların beş nesnesi; hoşça gidenler, hoşça gitmeyenler, mutluluk, mutsuzluk, bileşim, bilinç ve kararlılık—bunların hepsi kısaca alan ve onun dönüşümleri diye bilinir.

8 – 12 İtibar için isteksizlik, mağrur olmama, şiddet kullanmama, sabır, dürüstlük, manevî öğretmene hizmet, saflık, sebat, öz denetim, duyu nesnelere bağimsız olma, bencilliğin bulunmaması, doğum, hastalık, yaşlılık ve ölüm acılarıyla ilgili farkındalık; dünyasal olandan bağimsız olma, çocuklara, eşe, yuvaya, vb.ne düşkün olmama, arzulanana ya da arzulanmayan koşullarda hep dengede kalma, Bana karşı yolundan şaşmayan saf adanmışlık, kalabalıktan uzakta olma, dünyasal birlikteliğe kayıtsızlık, özbenlik bilgisinde ve gerçek bilginin hedefiyle ilgili görüşte azimli olma—bütün bu niteliklerin bilgi göstergesi olduğu söylenmiştir. Bunun aksi olan ne varsa cehalet sayılmalıdır.

13 Şimdi bilginin hedefini anlatacağım, kişi onu idrak ederek yaşam nektarını elde eder. O Benim içimdedir,

सर्वतः पाणिपादं तत्सर्वतोऽक्षिशिरोमुखम् ।
 सर्वतः श्रुतिमल्लोके सर्वमावृत्य तिष्ठति ॥१४॥
 सर्वेन्द्रियगुणाभासं सर्वेन्द्रियविवर्जितम् ।
 असक्तं सर्वभृच्चैव निर्गुणं गुणभोक्तृ च ॥१५॥
 बहिरन्तश्च भूतानामचरं चरमेव च ।
 सूक्ष्मत्वात्तदविज्ञेयं दूरस्थं चान्तिके च तत् ॥१६॥

sarvataḥ pāṇi-pādam tat, sarvato 'kṣi-śiro-mukham
 sarvataḥ śrutimal loke, sarvam āvṛtya tiṣṭhati [14]
 sarvendriya-guṇābhāsam, sarvendriya-vivarjitam
 asaktam sarva-bhṛcchaiva, nirguṇam guṇa-bhokṭṛ cha [15]
 bahir antaś cha bhūtānām, acharam charam eva cha
 sūkṣmatvāt tad avijñeyam, dūrastham chāntike cha tat [16]

sarvataḥ—Her yerde; pāṇi-pādam—eller ve ayaklar; sarvataḥ—her yerde; akṣi-śiraḥ-mukham—gözler, başlar ve ağızlar; sarvataḥ—her yerde; śrutimat—kulaklar; tat—o bilginin hedefi; loke—evrendeki; sarvam—her şeye; āvṛtya—nüfuz ederek ; tiṣṭhati—var olur.

sarva-indriya-guṇa-ābhāsam—(O) bütün duyuları ve onların işlevlerini aydınlatır; (tat api)—yine de; sarva indriya-vivarjitam—(maddesel) duyuları yoktur. asaktam—Tamamen kayıtsız (olmasına rağmen); sarva-bhṛt cha—her şeyi muhafaza eden (Odur). nirguṇam cha—Maddesel yapının hâllerine aşkın (olmasına rağmen); guṇa bhokṭṛ eva—bütün niteliklerin Efendisi (Odur).

tat—O bilinebilen, bulunur; acharam—durağan; charam eva cha—ve hareketli; bhūtānām—varlıkların; bahiḥ cha—dışında; antaḥ—ve içinde. sūkṣmatvāt—Latif oluşu nedeniyle; tat—onu; avijñeyam—kavramak zordur; antike cha—yakın; dūrastham cha—ama uzak.

Brahman olarak bilinir, ebedîdir, ne varlıktır ne varlık olmayandır.

14 Onun elleri ve ayakları her yerededir, Onun gözleri, başları, ağızları ve kulakları her yerededir. O (Yüce Ruh olarak) bütün evrene yayılır.

15 O bütün duyuları ve onların işlevlerini aydınlatır, ancak Kendisi maddesel duylara sahip değildir; O her şeye tamamen kayıtsızdır, ancak bütünü kollayandır (Vişṇu); O maddesel yapının üç hâline aşkındır, ancak bütün niteliklerin Efendisidir.

16 O, hareketli ve hareketsiz bütün varlıkların içindedir, yakın ama uzaktır, latiftir ve bu yüzden kavranması son derece zordur.

अविभक्तं च भूतेषु विभक्तमिव च स्थितम् ।
 भूतभर्तृ च तज्ज्ञेयं ग्रसिष्णु प्रभविष्णु च ॥१७॥
 ज्योतिषामपि तज्ज्योतिस्तमसः परमुच्यते ।
 ज्ञानं ज्ञेयं ज्ञानगम्यं हृदि सर्वस्य धिष्ठितम् ॥१८॥
 इति क्षेत्रं तथा ज्ञानं ज्ञेयं चोक्तं समासतः ।
 मद्भक्त एतद्विज्ञाय मद्भावायोपपद्यते ॥१९॥

avibhaktam cha bhūteṣu, vibhaktam iva cha sthitam
 bhūta-bhartṛ cha taj jñeyam grasiṣṇu prabhaviṣṇu cha [17]
 jyotiṣām api taj jyotis, tamasah param uchyate
 jñānam jñeyam jñāna-gamyam, hṛdi sarvasya dhiṣṭhitam [18]
 iti kṣetram tathā jñānam, jñeyam choktum samāsataḥ
 mad-bhakta etad vijñāya, mad-bhāvāyopapadyate [19]

tat avibhaktam—O bölünmeyen; bhūteṣu—canlı varlıklarda; vibhaktam iva cha—bölünmüş olarak; sthitam—görünür. (tat eva)—O; jñeyam—bilinmelidir; prabha-viṣṇu cha—tezahür ettiren olarak; bhūta-bhartṛ cha—kollayan; grasiṣṇu cha—ve yok eden.

tat—Onun; jyotiṣām api—ışık saçanların; jyotiḥ—aydınlatıcısı; uchyate—olduğu söylenir; tamasah—karanlığın; param—ötesinde; (tat eva)—Odur; jñānam—bilgi; jñeyam—bilginin hedefi; jñāna-gamyam—bilgiyle ulaşılan (8-12. ślokalar); dhiṣṭitam—Yüce Ruh olarak yer alan; sarvasya—bütün her şeyin; hṛdi—kalbinde.

iti—Böylece; kṣetram—alan; jñānam—bilgi; jñeyam cha—ve bilginin hedefi (Brahman, Paramātman ve Bhagavān yönleriyle Tanrı); samāsataḥ—kısaca; tathā uktam—açıktandı. mat-bhaktaḥ—Benim kulum; etad vijñāya—bunu idrak ederek; mat-bhāvāya—Benim aşkıma; upapadyate—ulaşır.

17 Bölünmez olduğu halde, O bütün varlıklarda bölünmüş olarak görünür. Bilinmelidir ki, bütün varlıkları tezahür ettiren, kollayan ve yok eden Odur.

18 O, ışıklı cisimlerin aydınlatıcısı, karanlığın ötesi diye bilinir. Bütün varlıkların kalplerinde mevcut olan O bilgidir, bilginin hedefidir, bilgiyle ulaşılandır.

19 Alan, bilgi ve bilginin hedefi Benim tarafımdan kısaca tanımlanmış oldu. Benim adanmış kulum bu gerçekleri idrak ederek, Benim aşkıma ulaşır.

प्रकृतिं पुरुषं चैव विद्ध्यनादी उभावपि ।
 विकारांश्च गुणांश्चैव विद्धि प्रकृतिसंभवान् ॥२०॥
 कार्यकारणकर्तृत्वे हेतुः प्रकृतिरुच्यते ।
 पुरुषः सुखदुःखानां भोक्तृत्वे हेतुरुच्यते ॥२१॥
 पुरुषः प्रकृतिस्थो हि भुंक्ते प्रकृतिजान् गुणान् ।
 कारणं गुणसङ्गोऽस्य सदसद्योनिजन्मसु ॥२२॥

prakṛtiṁ puruṣaṁ chaiva, viddhy anādī ubhāv api
 vikārāṁś cha guṇāṁś chaiva, viddhi prakṛti-sambhavān [20]
 kārya-kāraṇa-kartṛtve, hetuḥ prakṛtir uchyate
 puruṣaḥ sukha-duḥkhānām, bhoktṛtve hetur uchyate [21]
 puruṣaḥ prakṛti-stho hi, bhukte prakṛti-jān guṇān
 kāraṇam guṇa-saṅgo 'sya, sad-asad-yoni-janmasu [22]

ubhau api—Her ikisini de; **prakṛtiṁ**—yapıyı—Māyāyī; **puruṣam cha**—ve ‘alana bilen’ olarak tanımlanan *jīvātmāni*, bireysel ruhu; **anādī eva**—başlangıçsız olarak; **viddhi**—bil. **viddhi**—Bil ki; **vikārān cha**—dönüşümler—beden, duyular ve işlevleri; **guṇān eva cha**—ve mutluluk, mutsuzluk, keder ve yanılğı, vb. şeklindeki yapısal hâllerin dönüşümü; **prakṛti sambhavān**—maddesel yapıdan kaynaklanır.

kārya-kāraṇa-kartṛtve—Duyulara egemen yarı tanrılar aracılığıyla, beden şeklindeki sonucun oluşmasına ve duyular şeklindeki nedenin oluşmasına; **prakṛtiḥ**—(*puruṣanin* varlığı ile birlikte) maddesel yapının; **hetuḥ**—neden; **uchyate**—olduğu söylenir. **sukha-duḥkhānām**—Mutluluktan ve mutsuzluktan; **bhoktṛtve**—zevk alan ya da acı çeken durumunda olmanın; **hetuḥ**—nedeninin; **puruṣaḥ**—kişi—*jīva*; **uchyate**—olduğu söylenir.

prakṛti-sthaḥ—Maddesel yapının (bir sonucu olan beden) içinde yaşam süren; **puruṣa hi**—bir kişi; **prakṛti-jān**—maddesel yapıdan kaynaklanan; **guṇān**—hâllerden; **bhukte**—zevk alır. **guṇa-saṅgaḥ**—(Beden, duyular, vb. şeklindeki) hâllere bağımlı olmak; **asya**—o kişinin; **sat-asat-yoni-janmasu**—daha üstün ve daha aşağı türlerdeki doğumlarının; **kāraṇam**—nedeni; (**bhavati**)—olur.

20 Bil ki hem maddesel yapı (Māyā) hem de kişi (bireysel ruh) başlangıçsızdır ve bil ki dönüşümler (beden, duyular ve onların işlevleri) ve yapısal hâllerin (zevk, acı, keder ve yanılğı gibi) dönüşümleri maddesel yapıdan kaynaklanır.

21 Sonucun (beden) ve nedenin (duyular) oluşmasına maddesel yapının neden olduğu söylenir; mutluluk ve mutsuzluktan zevk alan ve acı çeken durumunda olunmasına (maddesel esaretteki) kişinin neden olduğu söylenir.

उपद्रष्टानुमन्ता च भर्ता भोक्ता महेश्वरः ।
 परमात्मेति चाप्युक्तो देहेऽस्मिन् पुरुषः परः ॥२३॥
 य एवं वेत्ति पुरुषं प्रकृतिं च गुणैः सह ।
 सर्वथा वर्तमानोऽपि न स भूयोऽभिजायते ॥२४॥
 ध्यानेनात्मनि पश्यन्ति केचिदात्मानमात्मना ।
 अन्ये सांख्येन योगेन कर्मयोगेन चापरे ॥२५॥

upadraṣṭānumantā cha, bhartā bhoktā maheśvaraḥ
 paramātmēti chāpy ukto, dehe 'smin puruṣaḥ paraḥ [23]
 ya evaṁ vetti puruṣam, prakṛtiṁ cha guṇaiḥ saha
 sarvathā vartamāno 'pi, na sa bhūyo 'bhijāyate [24]
 dhyānenātmani paśyanti, kechid ātmānam ātmānā
 anye sāṅkhyena yogena, karma-yogena chāpare [25]

asmin dehe—Bu beden içerisindeki; **paraḥ puruṣaḥ**—Yüce Kişi; **upadraṣṭā**—şahit; **anumantā**—onaylayan; **bhartā**—dayanak; **bhoktā**—muhafaza eden; **mahā-īśvaraḥ cha**—ve Yüce Tanrı; **apī uktaḥ**—aynı zamanda tanımlanır; **paramātmā**—Paramātman, Yüce Ruh; **iti cha**—olarak.

yaḥ—O kişi ki; **evam vetti**—bu şekilde bilir; **puruṣam**—Yüce Kişiyi; **prakṛtim cha**—ve maddesel doğayı; **guṇaiḥ saha**—hâllerıyla birlikte; **sah**—o; **sarvathā**—hangi durumda; **vartamānaḥ api**—olursa olsun; **bhūyah**—yeniden; **na abhijāyate**—doğum almaz.

kechit—Bazıları; **ātmani**—kalpteki; **ātmānam**—Yüce Ruh'u; **dhyānena**—meditasyon yoluyla; **ātmanā**—saf bilinçle; **anye**—diğerleri; **sāṅkhyena yogena**—*sāṅkhya-yoga* yoluyla; **apare cha**—ve yine diğerleri; **karma-yogena**—*karma-yoga* yoluyla; **paśyanti**—görürler.

22 Bir insan maddesel yapı içinde bulunduğundan, maddesel yapıdan kaynaklanan hâllerden zevk alır. Onun bu hâllere bağlanması daha üst ve daha alt yaşam türlerinde tekrarlanan doğumlarının nedenidir.

23 Yüce Kişi—şahit, onaylayan, destekleyen, koruyan ve her şeye kadir olan bu bedendeki Tanrı, Paramātman yani Yüce Ruh diye bilinir.

24 Dolayısıyla, Yüce Kişi'yi ve maddesel yapı ile onun hâllerini gerçekten bilen kişi, asla, hiçbir koşulda yeniden doğum almak zorunda kalmaz.

25 Bazı insanlar, saf bilinçleriyle, Yüce Ruh'u, meditasyonları sırasında, kalpte görürler. Diğerleri Onu aydınlanma

अन्ये त्वेवमजानन्तः श्रुत्वान्येभ्य उपासते ।
 तेऽपि चातितरन्त्येव मृत्युं श्रुतिपरायणाः ॥२६॥
 यावत्संजायते किञ्चित्सत्त्वं स्थावरजङ्गमम् ।
 क्षेत्रक्षेत्रज्ञसंयोगात्तद्विद्धि भरतर्षभ ॥२७॥
 समं सर्वेषु भूतेषु तिष्ठन्तं परमेश्वरम् ।
 विनश्यत्स्वविनश्यन्तं यः पश्यति स पश्यति ॥२८॥

anye tv evam ajānantaḥ, śrutvānyebhya upāsate
 te 'pi chātitaranty eva, mṛtyum śruti-parāyaṇāḥ [26]
 yāvat sañjāyate kiñchit, sattvaṁ sthāvara-jaṅgamam
 kṣetra-kṣetrajña-saṁyogāt, tad viddhi bhatararṣabha [27]
 samam sarveṣu bhūteṣu, tiṣṭhantaṁ parameśvaram
 vinaśyatsv avinaśyantaṁ, yaḥ paśyati sa paśyati [28]

anye tu—Ancak başkaları; **evam**—tüm bu yöntemleri; **ajānantaḥ**—bilmeden; **anyebhyaḥ**—başkalarından; **śrutvā**—duyarak; **upāsate**—ibadet ederler. **te api**—Onlar da; **śruti-parāyaṇāḥ (santaḥ)**—duyma yoluyla inançları derinleşince; **mṛtyum cha**—ölümü; **atitaranti eva**—aşarlar.

(he) **bharatarṣabha**—Ey Bharata hanedanının en iyisi; **yāvat kiñchit**—her ne türlü; **sthāvara-jaṅgamam**—hareketsiz veya hareketli; **sattvam**—varlık; **sañjāyate**—doğmuşsa; **viddhi**—bil; **tat**—onu; **kṣetra-kṣetrajña-saṁyogāt**—eylem alanı ve onu bilenin karışımından doğmuş olarak.

yaḥ—O kişi ki; **parama-īśvaram**—Yüce Tanrı'nın; **sarveṣu bhūteṣu**—bütün varlıklarda; **samam**—eşit şekilde; **vinaśyatsu**—ölümlünün içinde; **avinaśyantaṁ**—ölümsüz olarak; **tiṣṭhantaṁ**—yer aldığını; **paśyati**—görür; **saḥ**—böyle bir kişi; **paśyati**—mükemmel şekilde görür.

yoluyla ve yine diğerleri karşılıksız eylem *yogası* yoluyla idrak ederler.

26 Dahası, bazıları vardır ki, bu yöntemleri bilmeden, kutsal metinleri duyarak ibadete yönelirler. Bu türlü duyma ile inançları derinleştiği zaman, onlar da ölümlü boyutun ötesine geçerler.

27 Ey Arjuna, Bhāratalar'ın en iyisi, dünyada hareketli veya hareketsiz ne doğmuşsa, bil ki alan ve alanı bilenin karışımından doğmuştur.

28 Yüce Tanrı'nın eşit olarak bütün varlıklarda bulunduğunu yani ölümsüzün ölümlünün içinde olduğunu gören kişi—böyle bir insan mükemmel şekilde görür.

समं पश्यन् हि सर्वत्र समवस्थितमीश्वरम् ।
 न हिनस्त्यात्मनात्मानं ततो याति परां गतिम् ॥२९॥
 प्रकृत्यैव च कर्माणि क्रियमाणानि सर्वशः ।
 यः पश्यति तथात्मानमकर्तारं स पश्यति ॥३०॥
 यदा भूतपृथग्भावमेकस्थमनुपश्यति ।
 तत एव च विस्तारं ब्रह्म संपद्यते तदा ॥३१॥

samaṁ paśyan hi sarvatra, samavasthitam īśvaram
 na hinasty ātmanātmānaṁ, tato yāti parāṁ gatim [29]
 prakṛtyaiva cha karmāṇi, kriyamāṇāni sarvaśaḥ
 yaḥ paśyati tathātmānam, akartāraṁ sa paśyati [30]
 yadā bhūta-prthag-bhāvam, eka-stham anupaśyati
 tata eva cha vistāraṁ, brahma sampadyate tadā [31]

(saḥ) hi—Böyle bir insan; sarvatra—her yerde; samavasthitam—aynı şekilde yaşayan; īśvaram—Yüce Tanrı'yı; samam—eşit gözle; paśyan—görerek; ātmānam—kendisini; ātmanā—kendisi aracılığıyla; na hinasty—kandırmaz, yoksun bırakmaz; tataḥ—ve bu nedenle; parāṁ gatim—yüce hedefi; yāti—elde eder.

cha—Ve; yaḥ—o ki; paśyati—görür; tathā—ki; sarvaśaḥ—bütün; karmāṇi—eylemler; eva—yalnızca; prakṛtyā—maddesel yapı tarafından; kriyamāṇāni—gerçekleştirilir; saḥ—böyle bir insan; ātmānam—kendisini; akartāram—yapan olmayan şekilde; paśyati—görür.

yadā—Ne zaman ki; (saḥ)—böyle bir gören; bhūta-prthag-bhāvam—farklı türden varlıkların; eka-stham—tek bir yapı içinde bulunduğunu; cha—ve; (bhūtānām) vistāram—bütün varlıkların tezahürlerinin; tataḥ eva—o yapıdan olduğunu; anupaśyati—görebilir; tadā—o zaman; brahma sampadyate—Brahman mertebesine ulaşılır.

29 Eşit bakışa sahip böyle bir kişi, Tanrı'nın her yerde aynı şekilde mevcut olduğunu gördüğü için, kendisini kandırmaz ve böylece yüce hedefe ulaşır.

30 Bütün eylemlerin yalnızca maddesel yapı tarafından yerine getirildiğini gören kişi, kendisini yapan olmayan şekilde görür.

31 Böyle aydınlanmış bir kişi değişik türden varlıkların tek yapı içinde yer aldığını ve hepsinin o yapıdan görünür kıldığını idrak ettiği zaman, Brahman idrakine ulaşır.

अनादित्वात्रिगुणत्वात्परमात्मायमव्ययः ।
 शरीरस्थोऽपि कौन्तेय न करोति न लिप्यते ॥३२॥
 यथा सर्वगतं सौक्ष्म्यादाकाशं नोपलिप्यते ।
 सर्वत्रावस्थितो देहे तथात्मा नोपलिप्यते ॥३३॥
 यथा प्रकाशयत्येकः कृत्स्नं लोकमिमं रविः ।
 क्षेत्रं क्षत्री तथा कृत्स्नं प्रकाशयति भारत ॥३४॥

anāditvān nirguṇatvāt, paramātmāyam avyayaḥ
 śārīra-stho 'pi kaunteya, na karoti na lipyate [32]
 yathā sarva-gataṁ saukṣmyād, ākāśaṁ nopalipyate
 sarvatrāvasthito dehe, tathātmā nopalipyate [33]
 yathā prakāśayaty ekaḥ, kṛtsnam lokam imaṁ raviḥ
 kṣetraṁ kṣetrī tathā kṛtsnam, prakāśayati bhārata [34]

(he) kaunteya—Ey Kuntī'nin oğlu; anāditvāt—ebedî oluşu nedeniyle; nirguṇatvāt—ve maddesel hâllere aşkın olduğu için; avyayaḥ—ve sonu gelmez; ayam—bu; paramātmā—Yüce Ruh; śārīra-sthaḥ api—alanın içinde bulunduğu halde; na karoti—ne eylem yapar; na lipyate—ne de eylemden etkilenir.

sarva-gataṁ—Her yere yayılan; ākāśaṁ—boşluk; saukṣmyāt—inceliğinden ötürü; yathā—nasıl; na upalipyate—hiçbir şeyle lekelenmezse, kirletilmezse; tathā—benzer şekilde; dehe—bedene; sarvatra—yayılmış olarak; avasthitaḥ—bulunan; ātmā—*atmān*, ruh da; na upalipyate—lekelenmez ya da kirlenmez.

(he) bhārata—Ey Arjuna; ekaḥ—o tek; raviḥ—güneş; kṛtsnam—bütün; imam—bu; lokam—dünyayı; yathā—nasıl; prakāśayati—aydınlatır; tathā—benzer şekilde; kṣetrī—alanın içinde yaşayan; prakāśayati—aydınlatır; kṛtsnam—bütün; kṣetraṁ—alanı.

32 Ey Arjuna, Yüce Ruh, başlangıçsız, aşkın ve tükenmez olduğu için, (bireysel ruhla birlikte) alanda bulunduğu halde, ne eylem gerçekleştirir ne de herhangi bir eylemden etkilenir.

33 Nasıl ki en latif eleman boşluk, bütüne yayıldığı halde hiçbir şeyden etkilenmezse, benzer şekilde, ruh da, bedene yayıldığı halde ondan etkilenmez.

34 Ey Bhārata, tek bir güneş dünyanın tamamını nasıl aydınlatırsa, alanda yaşayan da alanın tamamını öyle aydınlatır.

क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेवमन्तरं ज्ञानचक्षुषा ।

भूतप्रकृतिमोक्षं च ये विदुर्यान्ति ते परम् ॥३५॥

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे प्रकृतिपुरुष-विवेक-योगो नाम त्रयोदशोऽध्यायः ॥१३॥

kṣetra-kṣetrajñayor evam, antaram jñāna-chakṣuṣā
bhūta-prakṛti-mokṣam cha, ye vidur yānti te param [35]
iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde prakṛti-
puruṣa-viveka-yogo nāma trayodaśo 'dhyāyaḥ [13]

ye—Onlar ki; jñāna-chakṣuṣā—bilgi gözleri aracılığıyla; kṣetra-kṣetrajñayoh—
eylem alanı ve onun bilenini arasındaki; antaram—farklılığı; evam viduḥ—böyle
bilebilir; cha—ve (böylece bilebilir); bhūta-prakṛti-mokṣam—canlı varlıkların
maddesel yapıdan kurtuluş yolunu; te—onlar; param—Tanrı'ya; yānti—ulaşırlar.

35 Bilgi gözüyle, alanı ve alanın bilenini böylesine ayırt
edebilenler ve böylece canlı varlıkların maddesel yapıdan
kurtulma yolunu anlayabilenler—böyle kişiler Tanrı'ya
ulaşırlar.

On Üçüncü Bölümün Sonu

Madde ile Ruh Arasındaki Fark

Śrīla Vyāsadeva tarafından

yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin

Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,

Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,

Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

चतुर्दशोऽध्यायः

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Guṇatrāya-vibhāga-yoga

**Maddesel Yapının
Üç Yönü**

श्रीभगवानुवाच ।

परं भूयः प्रवक्ष्यामि ज्ञानानां ज्ञानमुत्तमम् ।
 यज्ज्ञात्वा मुनयः सर्वे परां सिद्धिमितो गताः ॥१॥
 इदं ज्ञानमुपाश्रित्य मम साधर्म्यमागताः ।
 सर्गेऽपि नोपजायन्ते प्रलये न व्यथन्ति च ॥२॥
 मम योनिर्महद्ब्रह्म तस्मिन् गर्भं दधाम्यहम् ।
 संभवः सर्वभूतानां ततो भवति भारत ॥३॥

śrī-bhagavān uvācha

param bhūyaḥ pravakṣyāmi, jñānānām jñānam uttamam
 yaj jñātvā munayaḥ sarve, parām siddhim ito gatāḥ [1]
 idam jñānam upāśritya, mama sādharmaḥyama āgatāḥ
 sarge 'pi nopajāyante, pralaye na vyathanti cha [2]
 mama yonir mahad-brahma, tasmin garbham dadhāmy aham
 sambhavaḥ sarva-bhūtānām, tato bhavati bhārata [3]

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **bhūyaḥ**—Bir kez daha; (**aham**) **pravakṣyāmi**—söz edeceğim; **jñānānām**—bütün bilgi alanlarının; **uttamam**—en üstünü; **param**—en yüce; **jñānam**—bilgiden, öğretilen; **sarve**—bütün; **munayaḥ**—pirler; **yaj**—onu; **jñātvā**—bilerek; **itaḥ**—maddesel boyutun ötesindeki; **parām**—nihai; **siddhim**—mükemmeliyete; **gatāḥ**—ulaştılar.

(**jīvaḥ**)—Canlı varlık; **idam**—bu; **jñānam**—bilgiye; **upāśritya**—sığınarak; **mama**—Benimki gibi; **sādharmaḥyama**—aynı (ruhanî) yapıya; **āgatāḥ (santaḥ)**—ulaşıp; **na upajāyante**—ne doğar; **sarge api**—evrensel tezahürde; **na vyathanti**—ne de acı çeker; **pralaye cha**—evrensel yok oluşta.

(**he**) **bhārata**—Ey Arjuna; **mahat-brahma**—ilksel madde; **maha yonih**—Benim aşladığım yerdir; **tasmin**—ki içine; **aham**—Ben; **garbham**—tohumu; **dadhāmi**—saçarım. **tataḥ**—Oradan; **sarva-bhūtānām**—bütün canlı varlıkların; **sambhavaḥ**—doğumu; **bhavati**—gerçekleşir.

1 Śrī Bhagavān dedi ki: Ben sana yüce öğretiyi, bilgi alanları içinde en üstün olanı bir kez daha anlatacağım, bilge kişiler onu bilerek bu maddesel boyutun ötesindeki nihai mükemmeliyete erdiler.

2 Ruh, bu bilgiye sığınarak, Benim yapıma ulaşır. O zaman, ne kozmik tezahür sırasında doğar ne de kozmik çözünme sırasında (ölümden) acı çeker.

सर्वयोनिषु कौन्तेय मूर्तयः संभवन्ति याः ।
तासां ब्रह्म महद्योनिरहं बीजप्रदः पिता ॥४॥
सत्त्वं रजस्तम इति गुणाः प्रकृतिसंभवाः ।
निबध्नन्ति महाबाहो देहे देहिनमव्ययम् ॥५॥
तत्र सत्त्वं निर्मलत्वात्प्रकाशकमनामयम् ।
सुखसङ्गेन बध्नाति ज्ञानसङ्गेन चानघ ॥६॥

sarva-yoniṣu kaunteya, mūrtayaḥ sambhavanti yāḥ
tāsāṃ brahma mahad yonir, ahaṃ bija-pradaḥ pitā [4]
sattvaṃ rajasa tama iti, guṇāḥ prakṛti-sambhavāḥ
nibadhnanti mahā-bāho, dehe dehinam avyayam [5]
tatra sattvaṃ nirmalatvāt, prakāśakam anāmayam
sukha-saṅgena badhnāti, jñāna-saṅgena chānagha [6]

(he) kaunteya—Ey Kuntī'nin oğlu; yāḥ mūrtayaḥ—bütün formlar içinde, ki onlar; sarva-yoniṣu—bütün yaşam türlerinin rahimlerinden; sambhavanti—doğurlar; tāsāṃ—onların; yoniḥ—rahmi; mahat brahma—ilksel maddedir; aham—ve ben; bija-pradaḥ—tohum veren; pitā—babayım.

(he) mahā-bāho—Ey şanlı kahraman; prakṛti-sambhavāḥ—maddesel yapıdan tezahür eden; sattvaṃ rajaḥ tamaḥ iti—iyilik, tutku ve cehalet olarak bilinen; guṇāḥ—nitelikler; avyayam—değişmez; dehinam—beden kiracısını; dehe—bedenin içinde; nibadhnanti—bağlar.

(he) anagha—Ey günahsız; tatra—bu üçü arasında; nirmalatvāt—saflığa bağlı olarak; prakāśakam—aydınlatici; anāmayam—ve sağlıklı; sattvaṃ—iyilik hâli; (dehinam)—bedenlenmiş canlı varlığı; sukha-saṅgena—mutlulukla; jñāna-saṅgena cha—ve bilgiyle; badhnāti—bağlar.

③ Ey Bhārata, içinden bütün canlı varlıkların doğdukları ezeli madde olan rahmime tohumu Ben yerleştirim.

④ Ey Kaunteya, ilksel madde, bütün türlerin rahimlerinden doğan yaşam formlarının özgün rahmidir ve Ben tohum veren babayım.

⑤ Ey şanlı kahraman, Arjuna, maddesel yapıdan kaynaklanan üç maddesel hâl, iyilik, tutku ve cehalet, değişmez ruh canı bedende bağlı tutar.

⑥ Ey günahsız olan, bu üç hâl arasında, saflığı nedeniyle, iyilik hâli aydınlatici ve sağlıklıdır, kişiyi mutluluk ve bilgiye koşullandırır.

रजो रागात्मकं विद्धि तृष्णासङ्गसमुद्भवम् ।
 तन्निबध्नाति कौन्तेय कर्मसङ्गेन देहिनम् ॥७॥
 तमस्त्वज्ञानजं विद्धि मोहनं सर्वदेहिनाम् ।
 प्रमादालस्यनिद्राभिस्तन्निबध्नाति भारत ॥८॥
 सत्त्वं सुखे संजयति रजः कर्मणि भारत ।
 ज्ञानमावृत्य तु तमः प्रमादे संजयत्युत ॥९॥

rajo rāgātmakam viddhi, tṛṣṇā-saṅga-samudbhavam
 tan nibadhnāti kaunteya, karma-saṅgena dehinam [7]
 tamas tv ajñāna-jaṁ viddhi, mohanam sarva-dehinām
 pramādālasya-nidrābhis, tan nibadhnāti bhārata [8]
 sattvaṁ sukhe sañjayati, rajaḥ karmaṇi bhārata
 jñānam āvṛtya tu tamaḥ, pramāde sañjayaty uta [9]

(he) kaunteya—Ey Kuntī'nin oğlu; tṛṣṇā-saṅga-samudbhavam—özlem ve bağılılıktan doğan; rajaḥ—tutku hâlini; rāga-ātmakam—arzunun sembolü olarak; viddhi—bil. tat—O rajo guṇa, tutku hâli; dehinam—bedenlenmiş olanı; karma-saṅgena—eylemle; nibadhnāti—bağlar.

(he) bhārata—Ey Arjuna; viddhi tu—ve bil; ajñāna-jaṁ—karanlıktan doğan; tamaḥ—cehalet hâlini; sarva-dehinām—bütün varlıkların; mohanam—yanılgısı; tat—ki; (dehinam)—canlı varlığı; pramāda-ālasya-nidrābhiḥ—yanılgı, tembellek ve uykuyla; nibadhnāti—bağlar.

(he) bhārata—Ey Arjuna; sattvaṁ—iyilik hâli; sañjayati—hükmeder; (dehinam)—bedenlenmiş canlı varlığa; sukhe—mutlulukla; rajaḥ—ve tutku hâli; karmaṇi—eylemle; tu—ancak; tamaḥ—cehalet hâli; jñānam—bilgiyi; āvṛtya—örterek; pramāde—yanılgıyla; sañjayati uta—bağlar kişiyi.

7 Ey Kuntī'nin oğlu, bil ki tutku hâli arzunun sembolüdür. Özlem ve bağılılıktan kaynaklandığı için, kişiyi eyleme koşullandırır.

8 Ve, Ey Bhārata, bil ki karanlıktan doğan cehalet hâli, bütün bedenlenmiş varlıkların cehaletidir; onları yanılgıya, tembelleğe ve uykuya koşullandırır.

9 Ey Arjuna, iyilik hâli bedenlenmiş varlığı mutluluğa koşullandırır, tutku hâli ise onu eyleme koşullandırır. Oysa cehalet hâli bilgisini örter ve onu yanılgı tuzağına düşürür.

रजस्तमश्चाभिभूय सत्त्वं भवति भारत ।
 रजः सत्त्वं तमश्चैव तमः सत्त्वं रजस्तथा ॥१०॥
 सर्वद्वारेषु देहेऽस्मिन्प्रकाश उपजायते ।
 ज्ञानं यदा तदा विद्याद्विवृद्धं सत्त्वमित्युत ॥११॥
 लोभः प्रवृत्तिरारम्भः कर्मणामशमः स्पृहा ।
 रजस्येतानि जायन्ते विवृद्धे भरतर्षभ ॥१२॥

rajas tamaś chābhibhūya, sattvaṁ bhavati bhārata
 rajaḥ sattvaṁ tamaś chaiva, tamaḥ sattvaṁ rajas tathā [10]
 sarva-dvāreṣu dehe 'smin, prakāśa upajāyate
 jñānaṁ yadā tadā vidyād, vivṛddhaṁ sattvam ity uta [11]
 lobhaḥ pravṛttir ārambhaḥ, karmaṇām aśamaḥ spṛhā
 rajasy etāni jāyante, vivṛddhe bhatararṣabha [12]

(he) bhārata—Ey Arjuna; sattvam—iyilik hâli; rajaḥ tamaḥ cha—tutku ve cehalet hâllerini; abhibhūya—yeniyor; bhavati—görünür. rajaḥ—Tutku hâli; sattvam tamaḥ eva cha—iyiliği ve hem de cehaleti; (abhibhūya)—yeniyor; (bhavati)—görünür. tathā—Aynı şekilde; tamaḥ—cehalet; sattvam rajaḥ—iyiliği ve tutkuyu; (abhibhūya bhavati)—yener.

yadā—Ne zaman ki; jñānam—bilginin; prakāśaḥ—aydınlığı; asmin dehe—bu bedenin; sarva-dvāreṣu—kapılarında (duyularda); upajāyate—görünür; tadā—o zaman; vidyāt iti uta—o belirti aracılığıyla bil ki; sattvam—iyilik hâli; vivṛddham—artmıştır.

(he) bhatararṣabha—Ey Bharata hanedanının en soylusu; rajasi vivṛddhe—tutku hâlinin üstün gelmesiyle; etāni—bütün bu belirtiler; jāyante—tezahür eder: lobhaḥ—açgözlülük; pravṛttiḥ—çaba; karmaṇām—faaliyetler; ārambhaḥ—üstlenme; aśamaḥ—huzursuzluk; spṛhā—ve beklenti.

10 Ey Bhārata, iyilik, tutku ve cehalete galip gelir, tutku, iyilik ve cehalete galip gelir ve cehalet de iyilik ve tutkuya galip gelir. Her hâl, sonu gelmez bir üstünlük savaşı içinde, sırasıyla diğerlerine egemen olur.

11 Bedenin kapıları bilgiyle aydınlandığı zaman, bunun iyilik hâlinin tezahürü olduğunu bil.

12 Ey Arjuna, Bharata hanedanının en soylusu, bil ki bir insanda tutku hâli ağır basınca, açgözlülük, çaba, faaliyet üstlenme, huzursuzluk ve beklenti tezahür eder.

अप्रकाशोऽप्रवृत्तिश्च प्रमादो मोह एव च ।
 तमस्येतानि जायन्ते विवृद्धे कुरुनन्दन ॥१३॥
 यदा सत्त्वे प्रवृद्धे तु प्रलयं याति देहभृत् ।
 तदोत्तमविदां लोकानमलान्प्रतिपद्यते ॥१४॥
 रजसि प्रलयं गत्वा कर्मसङ्गिषु जायते ।
 तथा प्रलीनस्तमसि मूढयोनिषु जायते ॥१५॥

aprakāśo 'pravṛttiś cha, pramādo moha eva cha
 tamasy etāni jāyante, vivṛddhe kuru-nandana [13]
 yadā sattve pravṛddhe tu, pralayaṁ yāti deha-bhṛt
 tadottama-vidāṁ lokān, amalān pratipadyate [14]
 rajasi pralayaṁ gatvā, karma-saṅgiṣu jāyate
 tathā pralīnas tamasi, mūḍha-yoniṣu jāyate [15]

(he) **kuru-nandana**—Ey Kuru soyundan gelen; **tamasi vivṛddhe**—cehalet hâlinin gücüyle; **etāni**—bütün bu belirtiler; **jāyante**—tezahür eder; **aprakāśaḥ**—duyarsızlık; **apravṛttiḥ cha**—hareketsizlik; **pramādaḥ**—yanılgı; **mohaḥ eva cha**—ve şaşkınlık.

yadā—Ne zaman ki; **deha-bhṛt**—beden alan; **sattve**—iyilik; **pravṛddhe** (**sati**)—geliştirip; **pralayaṁ**—ölüme; **yāti**—kavuşur; **tadā tu**—o zaman; **uttama-vidāṁ**—daha üstün bilgiye sahip kişilerin (Hiraṇyagarbha'ya vb.ne ibadet edenlerin); **amalān**—saf; **lokān**—boyutlarına; **pratipadyate**—ulaşılır.

(**jīvaḥ**) **pralayaṁ gatvā**—Bir insan ölünce; **rajasi (pravṛddhe)**—tutku hâlinin baskın olduğu sırada; **karma-saṅgiṣu**—eyleme bağlı bir insan olarak; **jāyate**—doğar. **tathā**—Aynı şekilde; **tamasi (vivṛddhe)**—cehalet hâli ağır bastığı zaman; **pralīnaḥ (san)**—ölerek; **jāyate**—kişi doğum alır; **mūḍha-yoniṣu**—daha alt türler arasında.

13 Ey Kurunandana, cehalet hâlinin etkisine bağlı olarak, duyarsızlık, hareketsizlik, yanılgı ve şaşkınlıkla ilgili tüm belirtiler tezahür eder.

14 Eğer bir insan, iyilik hâlindeyken ölürse, daha üst bilgiye sahip olanların kaldıkları saf boyutlara gider.

15 Bir insan tutku hâlindeyken ölünce, dünyasal faaliyete bağlı bir insan olarak doğum alır. Eğer bir kişi cehalet hâlindeyken ölürse, daha alt türler içinde doğum alır.

कर्मणः सुकृतस्याहुः सात्त्विकं निर्मलं फलम् ।
 रजसस्तु फलं दुःखमज्ञानं तमसः फलम् ॥१६॥
 सत्त्वात्संजायते ज्ञानं रजसो लोभ एव च ।
 प्रमादमोहौ तमसो भवतोऽज्ञानमेव च ॥१७॥
 ऊर्ध्वं गच्छन्ति सत्त्वस्था मध्ये तिष्ठन्ति राजसाः ।
 जघन्यगुणवृत्तिस्था अधो गच्छन्ति तामसाः ॥१८॥

karmaṇaḥ sukṛtasyāhuḥ, sāttvikam nirmalam phalam
 rajasa tu phalam duḥkham, ajñānam tamaśaḥ phalam [16]
 sattvāt sañjāyate jñānam, rajaso lobha eva cha
 pramāda-mohau tamaso bhavato 'jñānam eva cha [17]
 ūrdhvaṁ gachchhanti sattva-sthā, madhye tiṣṭhanti rājasāḥ
 jaghanya-guṇa-vṛtti-sthā, adho gachchhanti tāmasāḥ [18]

(paṇḍitāḥ)—Bilgi sahibi kişiler; āhuḥ—bildirirler; sukṛtasya karmaṇaḥ—iyi işlerin; phalam—meyvesinin; nirmalam—saf olduğunu; sāttvikam—ve iyilik yapısında; tu phalam—ve meyvesinin; rajasah—tutkulu eylemin; duḥkham—üzüntü olduğunu; phalam (cha)—ve meyvesinin; tamasah—cahil eylemin; ajñānam—cehalet olduğunu.

sattvāt—İyilikten; jñānam—bilgi; cha eva—ve; rajasah—tutkudan; lobhah—açgözlülük; sañjāyate—doğar; tamasah (cha)—ve cehaletten; pramāda-mohau—yanılgı ve şaşkınlık; bhavataḥ—kaynaklanır; ajñānam eva cha—ve bilgiden yoksunluk; (bhavati)—izler.

sattva-sthāḥ—İyilik hâlinde bulunan insanlar; gachchhanti—giderler; ūrdhvam—yukarıya (Satyaloka'ya kadar). rājasāḥ—Tutku hâlinde olanlar; tiṣṭhanti—kalırlar; madhye—ortada (insan olarak). jaghanya-guṇa-vṛtti-sthāḥ—Daha alt niteliklere eğilimli; tāmasāḥ—cehalet hâlindeki insanlar; gachchhanti—giderler; adhaḥ—aşağıya (acı çekerler).

16 Bilgi sahibi kişiler derler ki, iyi eylemler saflıkla sonuçlanır, tutkulu eylemler üzüntüyle biter, cahil eylemler ise karanlığa götürür.

17 İyilik hâlinde, bilgi doğar; tutku hâlini, açgözlülük; cehalet hâlini ise yanılgı, şaşkınlık ve bilgiden yoksunluk izler.

18 İyilik hâlindeki insanlar (Satyaloka'ya kadar) yükselirler, tutku hâlindekiler (insan olarak) ortada kalırlar ve talihsiz, cahil insanlar (acıların olduğu) daha alt boyutlara düşerler.

नान्यं गुणेभ्यः कर्तारं यदा द्रष्टानुपश्यति ।
 गुणेभ्यश्च परं वेत्ति मद्भावं सोऽधिगच्छति ॥१९॥
 गुणानेतानतीत्य त्रीन् देही देहसमुद्भवान् ।
 जन्ममृत्युजरादुःखैर्विमुक्तोऽमृतमश्नुते ॥२०॥
 अर्जुन उवाच ।
 कैर्लिङ्गैस्त्रीन् गुणानेतानतीतो भवति प्रभो ।
 किमाचारः कथं चैतांस्त्रीन् गुणानतिवर्तते ॥२१॥

nānyam guṇebhyaḥ kartāraṁ, yadā draṣṭānupaśyati
 guṇebhyaś cha paraṁ vetti, mad-bhāvaṁ so 'dhigachchhati [19]
 guṇān etān atītya trīn, dehī deha-samudbhavān
 janma-mṛtyu-jarā-duḥkhair, vimukto 'mṛtam aśnute [20]
 arjuna uvācha
 kair liṅgais trīn guṇān etān, atīto bhavati prabho
 kim āchāraḥ katham chaitāms, trīn guṇān ativartate [21]

yadā—Ne zaman; draṣṭā—canlı varlık, şahit; kartāram—yapan olarak; guṇebhyaḥ—maddesel yapının üç hâli dışında; na anyam—hiçbir şeyi; anupaśyati—görür; cha—ve; guṇebhyaḥ—üç hâle; param—aşkın olarak Yüce Tanrı'yı; vetti—bilebilir; (tadā)—o zaman; saḥ—o; adhigachchhati—elde eder; mat-bhāvam—Benim yapımı (Benim bhāva-bhaktimi).

dehī—Bedenlenmiş canlı varlık; deha-samudbhavān—bedende ortaya çıkan; etan trīn guṇān—yapının bu üç hâlini; atītya—aşarak; janma-mṛtyu-jarā-duḥkhaiḥ—doğum, ölüm ve yaşlılık acılarından; vimuktaḥ (san)—özgürleşince; amṛtam—ölümsüzlüğün, aşkın sevginin (nirguṇa-prema); aśnute—sevincini bilir.

arjunah uvācha—Arjuna dedi ki: (he) prabho—Ey Yüce Tanrı; etān—bu; trīn—üç; guṇān—hâli; atītaḥ—aşmış bir kişi; kaiḥ liṅgaiḥ—hangi belirtilerle; bhavati (jñeyah)—tanınabilir? kim āchāraḥ—Nasıl davranır? katham cha—Ve nasıl; etān—bu; trīn guṇān—üç hâli; ativartate—aşar?

19 Bir insan bu üç hâli bu dünyanın yegâne dürtüsü olarak görünce ve hâllere aşkın olan Yüce Tanrı'yı bilince, o zaman kalpten gelen bağıllıkla Bana aşık olur.

20 O, bedende tezahür eden bu hâlleri aşarak doğum, ölüm ve yaşlılık acılarından özgür olur ve ölümsüzlüğün sevincini bilir.

21 Arjuna dedi ki: Ey Yüce Tanrı, maddesel yapının bu üç hâline aşkın olan kişinin göstergeleri nelerdir? Nasıl davranır ve hâlleri nasıl aşar?

श्रीभगवानुवाच ।

प्रकाशं च प्रवृत्तिं च मोहमेव च पाण्डव ।
 न द्वेष्टि संप्रवृत्तानि न निवृत्तानि काङ्क्षति ॥२२॥
 उदासीनवदासीनो गुणैर्यो न विचाल्यते ।
 गुणा वर्तन्त इत्येवं योऽवतिष्ठति नेङ्गते ॥२३॥
 समदुःखसुखः स्वस्थः समलोष्ट्राश्मकाञ्चनः ।
 तुल्यप्रियाप्रियो धीरस्तुल्यनिन्दात्मसंस्तुतिः ॥२४॥
 मानापमानयोस्तुल्यस्तुल्यो मित्रारिपक्षयोः ।
 सर्वारम्भपरित्यागी गुणातीतः स उच्यते ॥२५॥

śrī-bhagavān uvācha

prakāśaṁ cha pravṛttim cha, moham eva cha pāṇḍava
 na dveṣṭi sampravṛttāni, na nivṛttāni kāṅkṣati [22]
 udāsīnavad āsīno, guṇair yo na vichālyate
 guṇā vartanta ity evaṁ, yo 'vatiṣṭhati neṅgate [23]
 sama-duḥkha-sukhaḥ svasthaḥ, sama-loṣṭrāśma-kāṅchanaḥ
 tulya-priyāpriyo dhīras, tulya-nindātma-saṁstutiḥ [24]
 mānāpamānayos tulyas, tulyo mitrāri-pakṣayoḥ
 sarvārambha-parityāgī, guṇātītaḥ sa uchyate [25]

śrī-bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān cevap verdi: (he) pāṇḍava—Ey Pāṇḍu'nun oğlu; yaḥ—o kişi ki; prakāśaṁ cha—(iyiliğin etkisi) aydınlanma; pravṛttim cha—(tutkunun etkisi) etkinleşme; moham eva cha—ve (cehaletin etkisi) yanılığ; sampravṛttāni—ortaya çıktığında; na dveṣṭi—ne küser; nivṛttāni—onlar kaybolunca; na kāṅkṣati—ne onlara özlem duyar; yaḥ—o kişi ki; udāsīna-vat—kayıtsız; āsīnaḥ (san)—kalarak; guṇaiḥ—hâllerden; na vichālyate—rahatsız olmaz; na iṅgate—sarsılmadan; avatiṣṭhati—dengede kalır; iti evam (jñātvā)—bilerek; guṇāḥ—hâllerin; vartante—kendii işlevleriyle uğraştıklarını; (yaḥ)—o kişi ki; sama-duḥkha-sukhaḥ—mutluluk ve mutsuzlukta dengededir; sva-sthaḥ—özbenlikte yer alır; sama-loṣṭra-aśma-kāṅchanaḥ—toprağa, taşa ya da altına eşit gözle bakarak; tulya-priya-apriyaḥ—hoşa giden, gitmeyen koşullarda dengededir; dhīraḥ—akıllıdır; tulya-nindā-ātma-saṁstutiḥ—övgüde ya da yergide dengede kalır; tulyaḥ māna-apamānayoḥ—onur ve onursuzlukta dengede kalır; mitra-ari-pakṣayoḥ—dosta ve düşmana karşı; tulyaḥ—dengede kalır; sarva-ārambha-parityāgī—ve bütün maddesel çabalardan vazgeçendir; saḥ—o kişi; guṇa-atītaḥ—maddesel yapının hâllerine aşkın olarak; uchyate—tanımlanır.

22 – 25 Śrī Bhagavān şöyle cevap verdi: Ey Pāṇḍava, maddesel yapının üç hâlini aşmış olan kişinin, aydınlanma, etkinleşme ve yanılığ ortaya çıktığı zaman ne onlara sırt

मां च योऽव्यभिचारेण भक्तियोगेन सेवते ।
 स गुणान् समतीत्यैतान् ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥२६॥
 ब्रह्मणो हि प्रतिष्ठाहममृतस्याव्ययस्य च ।
 शाश्वतस्य च धर्मस्य सुखस्यैकान्तिकस्य च ॥२७॥

mām cha yo 'vyabhichāreṇa, bhakti-yogena sevate
 sa guṇān samatītyaitān, brahma-bhūyāya kalpate [26]

brahmaṇo hi pratiṣṭhāham, amṛtasyāvyayasya cha
 śāśvatasya cha dharmasya, sukhasyaikāntikasya cha [27]

yaḥ—O kişi ki; **bhakti-yogena**—adanmışlık *yogasıyla*; **avyabhichāreṇa**—yolundan şaşmadan; **mām cha**—Bana, (Yüce Tanrı Śyāmasundara'ya); **sevate**—hizmet sunar; **saḥ**—o kişi; **etān**—bu; **guṇān**—hâlleri; **samatītya**—aşarak; **brahma-bhūyāya**—kendi içsel ilahî kimliğini tanımak için (*chit-svarūpa-siddhi*); **kalpate**—nitelikli hâle gelir.

hi—Çünkü; **aham pratiṣṭhā**—Ben temeliyim; **brahmaṇaḥ**—Mutlak Gerçeğin; **avyayasya cha**—ve tükenmez; **amṛtasya**—nektarın; **śāśvatasya cha**—ve ebedî; **dharmasya**—ilahî oyunların; **aikāntikasya sukhasya cha**—ve ilahî aşkın en büyük vecdinin.

çevirdiği ne de geri çekildikleri zaman onlara özlem duyduğu söylenir. Hâllerin meşguliyet içinde olduklarını iyi bildiği için, onların etkisinde kalmaz, rahatsızlık duymaz, kayıtsız kalır. Özbenlikte doyum içinde olduğundan, sevinci ve kederi eşit görür; toprağa, taşa ya da altına eşit gözle bakar; akıllıdır, hoşça giden ya da hoşça gitmeyen koşullarda, yergide ve övgüde, saygıda ve saygısızlıkta dengede kalır; dosta ve düşmana eşit şekilde tarafsız davranır ve bütün maddesel çabaları terk eder.

26 Yolundan şaşmadan, Bana kalpten gelen bağlılıkla hizmet eden kişi, maddesel yapının üç hâlini aşar ve kendi içsel ilahî kimliğini bilecek niteliğe sahip olur.

27 Ben Mutlak Gerçeğin, tükenmez nektarın, sonsuz oyunların ve ilahî aşkın en üstün vecdinin temeliyim.

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे गुणत्रयविभागयोगो नाम चतुर्दशोऽध्यायः ॥१४॥

iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryāṁ saṁhitāyāṁ vaiyāsikyāṁ
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyāṁ yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde guṇatraya-
vibhāga-yogo nāma caturdaśo 'dhyāyaḥ [14]

On Dördüncü Bölümün Sonu

Maddesel Yapının Üç Yönü

Śrīla Vyāsadeva tarafından
yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin
Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,
Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,
Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

पञ्चदशोऽध्यायः

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

Puruşottama-yoga

Yüce Kişi

श्रीभगवानुवाच ।

ऊर्ध्वमूलमधःशाखमश्वत्थं प्राहुरव्ययम् ।

छन्दांसि यस्य पर्णानि यस्तं वेद स वेदवित् ॥१॥

śrī-bhagavān uvācha

ūrdhva-mūlam adhaḥ-śākham, aśvattham prāhur avyayam
chhandāmsi yasya parṇāni, yas taṁ veda sa veda-vit [1]

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **prāhuḥ**—Kutsal metinlerde (bu maddesel dünyayı anlatırken) denir ki; **ūrdhva-mūlam**—“En üstün ilkeye, Yüce Tanrı’ya karşı kök saldıği için kökler en yukarıdadır; **adhaḥ-śākham**—Yüce Brahmā’dan en alt türlere kadar olan bütün varlıkları temsil eden dallar aşağıya bakar; **avyayam**—ve (eylemlerinin meyvelerinden yararlanmak amacıyla bağımsız olmayı arzu edenler için) sonsuzdur; **aśvattham**—ancak geçicidir; (Yüce Tanrı’ya aşkla bağlı kişi için) ‘yarın geçip gitmiş’ olacaktır. **chhandāmsi**—*Vedalar*’ın ritüelle ilgili *şlokaları*; **yasya**—bu maddesel dünya ağacı Aśvattha ya da Peepul’un; **parṇāni**—koruyucu yapraklarıyla temsil edilir.” **yaḥ**—O kişi ki; **taṁ**—o ağacı; **veda**—bilir; **saḥ**—o; **veda-vit**—*Vedalar*’ı bilendir.

¶ Śrī Bhagavān dedi ki: Kutsal metinlerde, bu maddesel dünyanın, kökleri yukarıda, dalları aşağıda, sonsuz ama geçici Peepul ağacına benzediği söylenir. Onun yaprakları *Vedalar*’ın besleyici *şloklarını* temsil eder. Bu ağacı bilen kişi *Vedalar*’ı bilendir.

Yorum

Bu dünya ağacının köklerinin yukarıya baktığı söylenir— ağacın ana nedeni en üstün boyuttur. Yüce Tanrı’nın kudretiyle tezahür etmiştir. Buna rağmen, Tanrı’ya karşı kök salmıştır. Ağacın dallarının aşağıya baktığı söylenir çünkü *karma* yasasına göre bütün yaşam türleri en üstün olandan en aşağı olana kadar bu ağaçtan dalbudak salarlar. Ağaç, Aśvattha ağacı diye bilinir. *Aśvattha* sözcüğü ‘gelip geçici’ yani ‘bir gün bile aynı durumda kalmayan’ demektir. Yine de, devamlı olarak doğal neden sonuç akışı içinde görünmesi

अधश्चोर्ध्वं प्रसृतास्तस्य शाखा गुणप्रवृद्धा विषयप्रवालाः ।
अधश्च मूलान्यनुसन्ततानि कर्मानुबन्धीनि मनुष्यलोके ॥२॥

adhaś chordhvaṁ prasṛtās tasya śākhā
guṇa-pravṛddhā viṣaya-pravālāḥ
adhaś cha mūlāṇy anusantātāni
karmānubandhīni manuṣya-loke [2]

tasya śākhāḥ—Canlı varlıkları temsil eden dalları; **guṇa-pravṛddhāḥ**—maddesel yapının üç hâli ile beslenen; **viṣaya-pravālāḥ**—duyu nesnelere simgeleyen sürgünlerle birlikte; **adhaḥ prasṛtāḥ**—insan, hayvan ve daha alt türlerin boyutları olarak aşağıya uzanır; **ūrdhvaṁ cha**—ve daha üst göksel varlıkların boyutları olarak yukarıya. **karma-anubandhīni**—Dinsel ve din dışı eylemlere göre; **mūlāni**—bazı kökler, gökyüzündeki kökler olarak; **anusantātāni**—ikinci bir nedensel unsur hâlinde, eylemlerin meyvelerinden zevk alma arayışı şeklinde uzanmışlardır; **adhaḥ cha**—aşağıya da; **manuṣya-loke**—insan boyutunda.

bakımından sonsuzdur*. Ağacın yaprakları *Vedalar*'ın meyve veren *ślokalarnı* (*karma-kāṇḍa*) temsil eder. Bir ağacın yaprakları onu nasıl besler ve güzelleştirirse, bu *ślokalarn* da benzer şekilde dünyayı kalkındırır ve aydınlatırlar.

Tanrı'nın dıŖsal kudreti, Māyā, ebedîdir ve bu dünyayı görünür kılar. Ancak dünyanın kendisi, tekrar görünmez olması bakımından ölümlüdür. *Vedalar*'ın meyvesel *ślokalarnı* dünyanın beslenmesini sağladığı halde, esas amaçları daha çok, şartlanmış ruhlarnı maddeye aşkın olan Yüce Tanrı'ya sığınmaları konusunda aydınlatmaktır. Bu bakımdan, bu temel ilkeleri bilen kişi *Vedalar*'ın gerçek özünü bilendir.

② Ağacın bazı dalları (yarı tanrıların ve göksel varlıkların boyutları olarak) yukarıya uzanır, dallardan bazıları (insan, hayvan ve daha alt türlerin boyutları olarak) aşağıya uzanır, üç yapısal hâl tarafından beslenen sürgünleri ise duyu nesnelere. Bazı göksel kökler, insan boyutunda, *karma* ülkesinde köklenmek için aşağıya da uzanır.

* Peepul ağacı uzun ömürlü oluşuyla tanır.

न रूपमस्येह तथोपलभ्यते नान्तो न चादिर्न च संप्रतिष्ठा ।
 अश्वत्थमेन सुविरूढमूलमसङ्गशस्त्रेण दृढेन छित्त्वा ॥३॥
 ततः पदं तत्परिमार्गितव्यं यस्मिन् गता न निवर्तन्ति भूयः ।
 तमेव चाद्यं पुरुषं प्रपद्ये यतः प्रवृत्तिः प्रसृता पुराणी ॥४॥

na rūpam asyeha tathopalabhyate
 nānto na chādir na cha sampratiṣṭhā
 aśvattham enam suvirūḍha-mūlam
 asaṅga-śastreṇa dṛḍhena chhittvā [3]
 tataḥ padam tat parimārgitavyam
 yasmin gatā na nivartanti bhūyaḥ
 tam eva chādyam puruṣam prapadye
 yataḥ pravṛtṭiḥ prasṛtā purāṇī [4]

iha—Bu dünyada; **asya**—bu dünyayı temsil eden Aśvattha ağacının; **tathā rūpam**—o ters dönmüş formu; **na upalabhyate**—(Vedik bilgi dışında hiçbir yöntem aracılığıyla) idrak edilemez; (**asya**) **antaḥ na**—ne sonu; **ādiḥ cha na**—ne kaynağı; **sampratiṣṭhā cha na**—ne de süresi. **enam suvirūḍha-mūlam**—(Yüce Tanrı'ya karşı) inatla kök salmış bu; **aśvattham**—maddesel dünyanın geçici ağacını; **asaṅga-śastreṇa**—*sādhu-saṅga* ile, azizlerle beraberlikten doğan kayıtsızlık baltası; **dṛḍhena**—ile keskin; **chhittvā**—keserek; **tataḥ**—ve ondan sonra; **yasmin gatāḥ** (**santaḥ**)—o boyuta ulaşıncı ki oradan; (**kechid api**)—kişi; **bhūyaḥ**—bir daha; **na nivartanti**—dönmez; **parimārgitavyam**—kişi sığınmak için yaklaşmalı; (**ekānta bhaktyā**)—müstesna adanmışlıkla; **tat padam**—Yüce Tanrı Viṣṇu'nun kutsal ayaklarına; (**iti evam**)—bu şekilde; **prapadye**—“Ben teslim oluyorum; **tam eva cha**—sadece Ona; **ādyam**—özgün; **puruṣam**—Yüce Kişi'ye; **yataḥ**—ki Onun yanılıcı enerjisinden; (**eṣā**)—bu; **purāṇī**—daimî; **pravṛtṭiḥ**—tezahür; **prasṛtā**—ortaya çıkmıştır.”

Yorum

Bu ‘dağılıp yok olabilen ancak sonsuz’ dünyanın yaygın tezahürü içerisinde, canlı varlıklardan bazıları iyilik hâliyle beslenirler ve tanrılarla göksel varlıkların egosu içinde, üst boyutlarda dolaşıp dururlar. Diğerleri, tutku ve cehalet hâllerinin etkisinde kalıp, insanlar, hayvanlar, ağaçlar ve diğer daha alt türlerin boyutlarında, bu türlerin kimliklerine

निर्मानमोहा जितसङ्गदोषा अध्यात्मनित्या विनिवृत्तकामाः ।
द्वन्द्वैर्विमुक्ताः सुखदुःखसंज्ञैर्गच्छन्त्यमूढाः पदमव्ययं तत् ॥५॥

nirmāna-mohā jita-saṅga-doṣā
adhyātma-nityā vinivṛtta-kāmāḥ
dvandvair vimuktāḥ sukha-duḥkha-samjñair
gachchhanti amūḍhāḥ padam avyayaṁ tat [5]

nirmāna-mohāḥ (santaḥ)—Kibirden ve yanılığdan özgür olunca; jita-saṅga-doṣāḥ—kutsal olmayan beraberliklerin olumsuzluğundan özgür; adhyātma-nityāḥ—özbenliği idrake adanmış; vinivṛtta-kāmāḥ—arzudan tam anlamıyla özgür; sukha-duḥkha samjñaiḥ—mutluluk ve mutsuzluk olarak bilinen; dvandvaiḥ—ikiliklerden; vimuktāḥ—tamamen kurtulmuş; amūḍhāḥ—dolayısıyla yanılmaz; (te)—o teslim olmuş ruhlar; tat—o; avyayaṁ—ebedî; padam—hedefe; gachchhanti—ulaşırlar.

bürünerek dolaşırlar. Bu dünya ağacının sürgünleri, canlı varlıkların egosundan ortaya çıkan beş temel latif elemanın (*pañcha-tanmātra*) dönüşümünden oluşan ses, koku, dokunma, tat ve form şeklindeki duyu nesnelere temsil ederler.

Ana kökler, Yüce Tanrı'ya karşı oluşun göstergesi olarak, zıt yöne, yukarıya bakarlar. Ayrıca, gökyüzündeki bazı kökler, insan boyutundaki *karma* ülkesine girerek aşağıya bakarlar. Bunlar insanların, eylemlerinin meyvelerinden zevk alma girişimini temsil ederler ve gökyüzünden gelen bu kökler, ağacı ayrı, ikincil bir neden olarak besleyip dururlar.

3, 4 İnsan boyutunda, bu maddesel dünya ağacı Peepul'un ters dönmüş formu (Vedik bilgi olmadan) idrak edilemez—ne başı, ne ortası, ne de sonu algılanabilir. Adanmış kullarla ilişki sayesinde kişi, maddeden bağımsız olmanın keskin baltasını elde eder. Yüce Tanrı'ya karşı inatla kök salmış olan kendi dünyasal varoluşunun o yanılıcı ağacını kesmek için bu silahı kullanarak, dönüşü olmayan boyuta, yani Yüce

न तद्भासयते सूर्यो न शशाङ्को न पावकः ।
यद्गत्वा न निवर्तन्ते तद्धाम परमं मम ॥६॥
ममैवांशो जीवलोके जीवभूतः सनातनः ।
मनः षष्ठानीन्द्रियाणि प्रकृतिस्थानि कर्षति ॥७॥

na tad bhāsayate sūryo, na śaśāṅko na pāvakaḥ
yad gatvā na nivartante, tad dhāma paramam mama [6]
mamaivāṁśo jīva-loke, jīva-bhūtaḥ sanātanaḥ
manaḥ ṣaṣṭhānīndriyāṇi, prakṛti-sthāni karṣati [7]

tat-mama—Odur Benim; **paramam**—her şeyi aydınlatan; **dhāma**—kutsal mekânım; **gatvā**—bir kez ulaştınca; **yat**—oraya; (**prapannāḥ**)—teslim olmuş ruhlar; **na nivartante (tataḥ)**—oradan asla dönmezler. **sūryaḥ**—Güneş; **na bhāsayate**—aydınlatabamaz; **tat**—onu; **na śaśāṅkaḥ**—ne ay; **na pāvakaḥ**—ne ateş.

eva—Kuşkusuz; **mama**—Benim; **sanātanaḥ**—ebedî; **aṁśaḥ**—zerrem, enerjim; **jīva-bhūtaḥ**—ruh can canlı varlıktır. **jīva-loke**—Bu dünyada; **karṣati**—o cezbeder, benimser; **prakṛti-sthāni**—maddesel; **manaḥ ṣaṣṭhāni indriyāṇi**—zihin dahil altı algılama duyusunu.

Tanrı'nın lotus ayaklarına ulaşır. Kişi, Yüce Tanrı Vişṇu'nun kutsal lotus ayaklarına sığınmak için kalpten gelen saf bağlılıkla yaklaşmalı ve şöyle yakarmalıdır, “Ben, yanılıcı kudretinden (Māyā), şu daimî maddesel dünya ağacının tezahür ettiği o Özgün Kişi'ye, her şeyin Yüce Tanrı'sına teslim oluyorum.”

⑤ Kibir ve yanılıcıdan özgür, ruhanî olmayan beraberliklere ilgisiz, özbenliği idrake adanmış, arzusuz, sevinç ve keder ikiliğinden kurtulmuş o teslim olmuş ruhlar, yanılıcıya düşmeden, ebedî hedefe ulaşırlar.

⑥ Teslim olmuş ruhlar, bu dünyaya bir daha dönmek üzere, Benim ebedî mekânıma ulaşırlar. Bütün her şeyi aydınlatan o yüce mekânı ne güneş, ne ay, ne ateş — hiçbir şey aydınlatabamaz.

शरीरं यदवाप्नोति यच्चाप्युत्क्रामतीश्वरः ।
 गृहीत्वैतानि संयाति वायुर्गन्धानिवाशयात् ॥८॥
 श्रोत्रं चक्षुः स्पर्शनं च रसनं घ्राणमेव च ।
 अधिष्ठाय मनश्चायं विषयानुपसेवते ॥९॥
 उत्क्रामन्तं स्थितं वापि भुञ्जानं वा गुणान्वितम् ।
 विमूढा नानुपश्यन्ति पश्यन्ति ज्ञानचक्षुषः ॥१०॥

śarīraṁ yad avāpnoti, yach chāpy utkrāmatisvārah
 gr̥hītvaitāni samyāti, vāyur gandhān ivāśayāt [8]
 śrotraṁ chakṣuḥ sparśanaṁ cha, rasanāṁ ghrāṇam eva cha
 adhiṣṭhāya manaś chāyam, viṣayān upasevate [9]
 utkrāmantaṁ sthitaṁ vāpi, bhujñānaṁ vā guṇānvitam
 vimūḍhā nānupaśyanti, paśyanti jñāna-chakṣuṣaḥ [10]

īsvārah—Ruh, bedenin efendisi olarak; yat śarīram—ne türlü beden; avāpnoti—elde ederse; yat cha api—ve hangisinden; utkrāmāti—ayrılırsa; (tadā)—o zaman; etāni—bu altı duyuyu; gr̥hītvā—alarak; vāyuh iva—nasıl ki rüzgar; gandhān—koku taşı; āśayāt—kaynağından, örneğin çiçek gibi; (śarīrāntaram) samyāti—başka bir bedene girmeye gider.

adhiṣṭhāya—Hükmederek; śrotraṁ—kulak; chakṣuḥ—göz; sparśanaṁ—deri; rasanam cha—dil; ghrāṇam eva cha—ve burun; manaḥ cha—ve hem de zihne; ayam—bu ruh; viṣayān—duyu nesnelere—ses, vb.nden; upasevate—zevk alır.

vimūḍhāh—Böyle yanılgıda olanlar; (jīvam)—ruhu; na anupaśyanti—göremezler; utkrāmantaṁ—bedenden ayrılırken; sthitaṁ vā api—veya bedende kalırken; bhujñānaṁ vā—veya zevk alırken; guṇa-anvitam—duyular ve nesnelere ile bağlantılı olarak. jñāna-chakṣuṣaḥ—Bilgelik gözlerine sahip insanlar; paśyanti—görürler.

7 Ruh Benim bir (enerji) zerremdir. Ebedî olmasına rağmen, dünyasal varoluş için beş maddesel duyuyu ve altıncısı olan zihni üstlenir.

8 Ruh bedeninin efendisidir. Bedenden ayrıldığı zaman, bu (latif) duyuları, kaynağından hoş koku taşıyan rüzgar gibi yanında taşıyarak, bir başka bedene girmeye gider.

9 Canlı varlık, kulağa, göze, deriye, dile ve burna ve hem de zihne hükmederek, duyuların nesnelere olan ses, form, dokunma, tat ve kokudan zevk alır.

यतन्तो योगिनश्चैनं पश्यन्त्यात्मन्यवस्थितम् ।
 यतन्तोऽप्यकृतात्मानो नैनं पश्यन्त्यचेतसः ॥११॥
 यदादित्यगतं तेजो जगद्भासयतेऽखिलम् ।
 यच्चन्द्रमसि यच्चाग्नौ तत्तेजो विद्धि मामकम् ॥१२॥
 गामाविश्य च भूतानि धारयाम्यहमोजसा ।
 पुष्णामि चौषधीः सर्वाः सोमो भूत्वा रसात्मकः ॥१३॥

yatanto yoginaś chainam, paśyanty ātmany avasthitam
 yatanto 'py akṛtātmāno, nainam paśyanty achetasah [11]

yad āditya-gataṁ tejo, jagad bhāsayate 'khilam
 yach chandramasi yach chāgnau, tat tejo viddhi māmakam [12]
 gām āviśya cha bhūtāni, dhārayāmy aham ojasā
 puṣṇāmi chauṣadhiḥ sarvāḥ, somo bhūtvā rasātmakaḥ [13]

cha—Ve; yatantaḥ—azimli, samimi; yoginaḥ—yogiler—arayışçılar; enam—bu ruhun; ātmani—içte; avasthitam—bulunduğunu; paśyanti—görürler. yatantaḥ api—Ama çaba göstermelerine rağmen; achetasah—anlayışı sığ olanlar; akṛtātmānaḥ—öz kontrolden yoksun olduklarından; enam—bu ruhu; na paśyanti—göremezler.

yat tejaḥ—O ışık ki; āditya-gataṁ—güneşten yayılır; bhāsayate—ve aydınlatır; akhilam jagat—bütün evreni; yat chandramasi cha—ve aydadır; yat agnau (cha)—ve ateştedir; viddhi—bil; tat tejaḥ—o ışığı; māmakam—Bana ait olarak.

aham—Ben; gām—toprağa; āviśya cha—girerek; ojasā—enerjimle; bhūtāni—canlı varlıkları; dhārayāmi—muhafaza ederim. bhūtvā cha—Ve olarak; rasa-ātmakaḥ—gerekli; somaḥ—ay; sarvāḥ—bütün; auṣadhiḥ—tahılları; (aham) puṣṇāmi—Ben beslerim.

10 Böyle yanılığ içinde olanlar ruh bedenden ayrılırken, bedende kalırken ya da bedende duyular aracılığıyla zevk alırken ruhu göremezler. Bilgelik gözlerine sahip olanlar görebilirler.

11 Ve samimi arayışçılar ruhun içteki mevcudiyetini görürler. Oysa anlayışları sığ ve kendini kontrolden yoksun kişiler, çabalarına rağmen ruhu göremezler.

12 Evrenin tamamını aydınlatan güneşin ışığı, ayın ışığı ve ateşin aydınlığı— bil ki Bana aittir.

अहं वैश्वानरो भूत्वा प्राणिनां देहमाश्रितः ।
 प्राणापानसमायुक्तः पचाम्यन्नं चतुर्विधम् ॥१४॥
 सर्वस्य चाहं हृदि संनिविष्टो मत्तः स्मृतिर्ज्ञानमपोहनं च ।
 वेदैश्च सर्वैरहमेव वेद्यो वेदान्तकृद्वेदविदेव चाहम् ॥१५॥

aham vaiśvānaro bhūtvā, prāṇinām deham āśritaḥ
 prāṇāpāna-samāyuktaḥ, pachāmy annaṁ chatur-vidham [14]
 sarvasya chāham hṛdi sanniviṣṭho
 mattaḥ smṛtir jñānam apohanaṁ cha
 vedaiś cha sarvair aham eva vedyo
 vedānta-kṛd veda-vid eva-chāham [15]

aham—Ben; **vaiśvānaraḥ**—sindirim gücü; **bhūtvā**—olarak; **prāṇinām deham**—her canlı varlığın bedeninin; **āśritaḥ**—içine girer; **prāṇa-apāna-samāyuktaḥ**—çıkan ve giren yaşamsal havalar aracılığıyla; **chatur-vidham annam**—dört tür besini; **pachāmi**—sindiririm.

aham cha sanniviṣṭaḥ—Ben içte yaşayan rehber, Yüce Ruh olarak bulunurum; **sarvasya**—bütün varlıkların; **hṛdi**—kalbinde. (**jīvasya**)—Canlı varlığın; **smṛtiḥ**—hatırlaması; **jñānam**—bilgisi; **apohanaṁ cha**—ve her ikisinin birden kaybolması; **mattaḥ**—Benden kaynaklanır; **aham eva cha vedyaḥ**—ve sadece Benim bilinmesi gereken hedef; **sarvaiḥ vedaiḥ**—bütün *Vedalar* aracılığıyla. **aham eva vedānta-kṛt**—Benim, Vedavyāsa formunda *Vedānta*'yı ifşa eden; **veda-vit cha**—ve *Vedalar*'ın anlamını bilen.

13 Toprağa girerek, enerjimle bütün varlıkları Ben ayakta tutarım; ve yaşam veren ay formunda, tahılları Ben beslerim.

14 Canlı varlıkların bedenlerine sindirim gücü olarak girer, giren ve çıkan yaşamsal havalar aracılığıyla, (çiğnenen, emilen, yalanan ve içilen) dört tür besini Ben indiririm.

15 Ben bütün ruhların kalplerinde (Yüce Ruh olarak) bulunurum ve ruhun (eylemleri doğrultusundaki) hafızası, bilgisi ve unutkanlığı Benden kaynaklanır. *Vedalar*'ın tamamı aracılığıyla bilinmesi gereken Güzel Mutlak sadece Benim. Vedavyāsa—*Vedānta*'yı ifşa eden Benim ve Ben *Vedalar*'ı bilenim.

द्वाविमौ पुरुषौ लोके क्षरश्चाक्षर एव च ।
 क्षरः सर्वाणि भूतानि कूटस्थोऽक्षर उच्यते ॥१६॥
 उत्तमः पुरुषस्त्वन्यः परमात्मेत्युदाहृतः ।
 यो लोकत्रयमाविश्य बिभर्त्यव्यय ईश्वरः ॥१७॥
 यस्मात्क्षरमतीतोऽहमक्षरादपि चोत्तमः ।
 अतोऽस्मि लोके वेदे च प्रथितः पुरुषोत्तमः ॥१८॥

dvāv imau puruṣau loke, kṣaraś chākṣara eva cha
 kṣaraḥ sarvāṇi bhūtāni, kūṭastho 'kṣara uchyate [16]
 uttamaḥ puruṣas tv anyaḥ, paramātmety udāhṛtaḥ
 yo loka-trayam āviśya, bibharty avyaya īśvaraḥ [17]
 yasmāt kṣaram atīto 'ham, akṣarād api chottamaḥ
 ato 'smi loke vede cha, prathitaḥ puruṣottamaḥ [18]

loke—On dört dünyada; **imau dvau eva**—sadece bu iki tür; **puruṣau**—bilinçli varlık; (**sthaḥ**)—vardır; **kṣaraḥ cha**—ölümlü; **akṣaraḥ cha**—ve ölümsüz. (**taḥ**)—İkisi içinden; **sarvāṇi bhūtāni**—Yüce Brahmā'dan en alttaki durağan varlıklara kadar olan bütün varlıklar; (**vidvadbhiḥ**)—bilgi sahibi kişilerce; **kṣaraḥ**—gerçek yapılarından düştükleri için ölümlü olarak; **uchyate**—tanımlanırlar; **kūṭa-sthaḥ**—ve Yüce Tanrı'nın kişisel refakatçileri, ebedî mükemmel yapılarıyla; **akṣaraḥ**—ölümsüz olarak; (**uchyate**)—tanımlanırlar.

anyaḥ tu—Ancak öte yandan; **uttamaḥ**—Yüce; **puruṣaḥ**—Kişi; **paramātmā**—Yüce Ruh, **akṣara-puruṣa** ya da Yüce Ölümsüz Şahsiyet; **īśvaraḥ**—Yüce Tanrı; **iti**—olarak; **udāhṛtaḥ**—tanımlanır; **yaḥ**—ki o; **avyayaḥ**—ebedî formunda; **loka-trayam**—üç dünyaya; **āviśya**—girerek; **bibharti**—her şeyi muhafaza ediyor.

kṣaram—Ölümlü ruhlara; **aham atītaḥ**—aşkın olduğum; **cha**—ve; **akṣarāt api**—özgür ruhlardan da; (**aham**) **uttamaḥ**—üstün olduğum; **yasmāt**—için; **ataḥ**—bu nedenle; **loke**—dünyada; **vede cha**—ve *Vedalar*'da; **puruṣottamaḥ**—Puruṣottama, Yüce Kişi olarak; **prathitaḥ asmi**—yüceltilirim.

16 Bu dünyada iki tür varlık vardır: ölümlü ve ölümsüz. Yüce Brahmā'dan aşağıya, hareketsiz yaşam formlarına kadar olan bütün varlıklar (gerçek yapılarından düştükleri için) ölümlü diye bilinirler. Ama ebedî, ruhanî yapıları içinde yerlerini almış olan şahsiyetler (Yüce Tanrı'nın ebedî refakatçileri) ölümsüz diye bilinirler.

17 Ama Paramātman, Yüce Ruh diye bilinen Yüce Kişi, bu iki tür varlıktan tamamen farklı olandır. O Yüce Tanrı'dır.

यो मामेवमसंमूढो जानाति पुरुषोत्तमम् ।
 स सर्वविद्भजति मां सर्वभावेन भारत ॥१९॥
 इति गह्वतमं शास्त्रमिदमुक्तं मयानघ ।
 एतद्बुद्ध्वा बुद्धिमान्स्यात्कृतकृत्यश्च भारत ॥२०॥

yo mām evam asaṁmūḍho, jānāti puruṣottamam
 sa sarva-vid bhajati mām, sarva-bhāvena bhārata [19]
 iti guhyatamam śāstram, idam uktam mayānagha
 etad buddhvā buddhimān syāt, kṛta-kṛtyaś cha bhārata [20]

(he) bhārata—Ey Bharata soyundan gelen; yaḥ—o kişi ki; asaṁmūḍhah (san)—yanılığdan özgür olarak; mām—Beni; evam puruṣottamam—Yüce Kişi diye; jānāti—bilir; saḥ sarva-vid—yaşamsal gerçeğin tamamını bilen o kişi; sarva-bhāvena—bütün yollarla (bütün ruhanî ilişkilerle); mām—Bana; bhajati—ibadet eder.

(he) anagha—Ey günahsız olan; idam—bu; guhyatamam—en saklı; śāstram—anlamı bütün kutsal metinlerin; mayā—Benim tarafımdan; iti—bu şekilde; uktam—açıklanmıştır. (he) bhārata—Ey Bhārata; buddhimān—ince tinsel mizaca sahip akıllı insanlar; etad buddhvā—bunu özümseyerek; kṛta-kṛtyaḥ cha syāt—hedeflerine ulaşırlar.

Ebedî formu içinde üç dünyaya girerek, evrendeki bütün varlıkları muhafaza eder.

18 Ben ölümlü varlıklardan aşkın ve ölümsüz ebedî refakatçilerimden üstün olduğum için, Benim yüceliklerim, dünyada ve kutsal metinlerde, Puruṣottama, Yüce Kişi olarak övülür.

19 Ey Bhārata, yanılığdan özgür olan ve Beni ebedî, tam bilinçli ve vecd dolu forma sahip Yüce Kişi olarak bilen, gerçek tanrı anlayışının mükemmel bilenidir ve Bana (sükûnet, hizmetkârlık, dostluk, ebeveyn ve eş ilişkisi şeklindeki ruhanî ilişkiler aracılığıyla) her yönden ibadet eder.

20 Ey temiz kalpli Arjuna, sana bütün kutsal metinlerin bu en gizli hazinesini böylece açıklamış oldum. Ey Bhārata, ince tinsel zekâyâ sahip insanlar, bunu bütün kalpleriyle benimseyerek, çabalarında mükemmeliyete ulaşırlar.

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे पुरुषोत्तमयोगो नाम पञ्चदशोऽध्यायः ॥१५॥

iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde puruṣottama-
yogo nāma pañcadaśo 'dhyāyaḥ [15]

On Beşinci Bölümün Sonu

Yüce Kişi

Śrīla Vyāsadeva tarafından
yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin
Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,
Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,
Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

षोडशोऽध्यायः

ON ALTINCI BÖLÜM

Daivāsura-sampad-vibhāga-yoga

**Ruhanî Olan ve
Ruhanî Olmayan Yapılar**

श्रीभगवानुवाच ।

अभयं सत्त्वसंशुद्धिर्ज्ञानयोगव्यवस्थितिः ।
दानं दमश्च यज्ञश्च स्वाध्यायस्तप आर्जवम् ॥१॥
अहिंसा सत्यमक्रोधस्त्यागः शान्तिरपैशुनम् ।
दया भूतेष्वलोलुप्त्वं मार्दवं ह्रीरचापलम् ॥२॥
तेजः क्षमा धृतिः शौचमद्रोहो नातिमानिता ।
भवन्ति संपदं दैवीमभिजातस्य भारत ॥३॥

śrī-bhagavān uvācha

abhayaṁ sattva-saṁsuddhir, jñāna-yoga-vyavasthitiḥ
dānaṁ damaś cha yajñaś cha, svādhyāyas tapa ārjavam [1]
ahiṁsā satyam akrodhas, tyāgaḥ śāntir apaiśunam
dayā bhūteṣv aloluptvaṁ, mārđavaṁ hrīr achāpalam [2]
tejaḥ kṣamā dhṛtiḥ śaucham, adroho nātimānitā
bhavanti sampadaṁ daivīm, abhijātasya bhārata [3]

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: (he) bhārata—Ey Arjuna; daivīm sampadam—ruhaniyetle kutsanmışlık; abhijātasya—kaderine doğan bir insandaki; (ete guṇāḥ) bhavanti—nitelikler bunlardır: abhayaṁ—korkusuzluk; sattva-saṁsuddhiḥ—iyi kalplilik; jñāna-yoga-vyavasthitiḥ—bilgi yogasına yoğunlaşma (13.8-12); dānaṁ—cömertlik; damaś cha—duyu kontrolü; yajñaḥ cha—adak; svādhyāyaḥ—Vedalar'ın incelenmesi; tapaḥ—riyazet; ārjavam—mertlik; ahiṁsā—şiddetsizlik; satyam—doğruluk; akrodhaḥ—öfkeden özgür olma; tyāgaḥ—dünyasal olana bağlı olmama; śāntiḥ—zihinsel kontrol, sükûnet; apaiśunam—başkalarında kusur aramaktan özgür olma; bhūteṣu—bütün varlıklara karşı; dayā—şefkatli olma; aloluptvam—açgözlülüğün bulunmaması; mārđavam—nazik olma; hrīḥ—alçak gönüllülük; achāpalam—sebatkârlık; tejaḥ—güçlü olma; kṣamā—bağışlayıcılık; dhṛtiḥ—sabır; śaucham—dışsal ve içsel saflık; adrohaḥ—kötü niyetten özgür olma; na ati-mānitā—ve kendini beğenmişlikten özgür olma.

1 – 3 Śrī Bhagavān dedi ki: Ey Bhārata, ruhanî yapıyla doğan kişinin nitelikleri bunlardır: korkusuzluk, iyi kalplilik, özbenlik bilgisine yoğunlaşma, cömertlik, duyu kontrolü, adak, Vedalar'ı inceleme, riyazet, samimiyet, şiddet kullanmama, doğruluk, öfkeden özgür olma, maddeden bağımsız olma, sükûnet, başkalarının kusurlarını görme eğiliminde olmama, merhamet, açgözlülüğten özgür olma, nezaket, alçak gönüllülük, sebatkârlık, gayretli olma, bağışlayıcılık, sabır, saflık, kötü niyetten ve bencillikten özgür olma.

दम्भो दर्पोऽभिमानश्च क्रोधः पारुष्यमेव च ।
 अज्ञानं चाभिजातस्य पार्थ संपदमासुरीम् ॥४॥
 दैवी संपद्विमोक्षाय निबन्धायासुरी मता ।
 मा शुचः संपदं दैवीमभिजातोऽसि पाण्डव ॥५॥
 द्वौ भूतसर्गौ लोकेऽस्मिन् दैव आसुर एव च ।
 दैवो विस्तरशः प्रोक्त आसुरं पार्थ मे शृणु ॥६॥

dambho darpo 'bhimānaś cha, krodhaḥ pāruṣyam eva cha
 ajñānaṁ chābhijātasya, pārtha sampadam āsurīm [4]
 daivī sampad vimokṣāya, nibandhāyāsūrī matā
 mā śuchaḥ sampadamā daivīm, abhijāto 'si pāṇḍava [5]
 dvau bhūta-sargau loke 'smin, daiva āsura eva cha
 daivo vistaraśaḥ prokta, āsuram pārtha me śṛṇu [6]

(he) pārtha—Ey Kuntî'nin oğlu; āsurīm sampadam—ruhanî olmayan yapının; abhijātasya—kaderine doğan bir insandaki; (ete) guṇāḥ bhavanti)—(saf olmayan) özellikler bunlardır: dambhaḥ—(dindarlıkla vb. ile) gururlanma; darpaḥ—(bilgi, servet ya da asaletle) kibirlenme; abhimānaḥ cha—kendisinin tapılması olduğunu düşünme; krodhaḥ—öfke; pāruṣyam eva cha—merhametsizlik; ajñānam cha—ve cehalet.

daivī sampat—Ruhanî nitelikler; vimokṣāya—esaretten kurtulma nedeni olarak; matā—tanımlanmıştır; āsurī (cha)—şeytanî nitelikler ise; nibandhāya—esaret nedeni olarak. (he) pāṇḍava—Ey Pāṇḍu'nun oğlu; (tvam)—sen; daivīm sampadam—ruhanî ve erdemli niteliklerin; abhijātaḥ asi—kaderine doğdun; mā śuchaḥ—bu yüzden korkma.

(he) pārtha—Ey Arjuna; asmin loke—bu maddesel dünyada; dvau eva bhūta-sargau—varlıklarda bu iki yapı; (dṛśyate)—görünür: daivaḥ—ruhanî yapı; āsuraḥ cha—ve ruhanî olmayan. daivaḥ—Ruhanî yapı; vistaraśaḥ—etraflica; proktaḥ—tanımlanmış bulunuyor. śṛṇu—Şimdi duy; me—Benden; āsuram—ruhanî olmayan yapıyı.

④ Ey Pārtha, ruhanî olmayan yapıyla doğan kişilerin nitelikleri şunlardır: gurur, kendini beğenme, bencillik, öfke, acımasızlık ve cehalet.

⑤ Ruhânî nitelikler özgürlük nedeni olarak tanımlanmıştır, ruhanî olmayan nitelikler ise esaret nedeni olarak tanımlanmıştır. Ey Pāṇḍava, korkma, çünkü sen ruhanî yapıyla doğdun.

⑥ Ey Pārtha, bu dünyadaki canlı varlıklar iki yapıya sahiptirler—ruhanî olan ve ruhanî olmayan. Sana ruhanî yapıyı etraflica açıkladım, şimdi de Benden ruhanî olmayan yapıyı duy:

प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च जना न विदुरासुराः ।
 न शौचं नापि चाचारो न सत्यं तेषु विद्यते ॥७॥
 असत्यमप्रतिष्ठं ते जगदाहुरनीश्वरम् ।
 अपरस्परसंभूतं किमन्यत्कामहेतुकम् ॥८॥
 एतां दृष्टिमवष्टभ्य नष्टात्मानोऽल्पबुद्धयः ।
 प्रभवन्त्युग्रकर्माणः क्षयाय जगतोऽहिताः ॥९॥

pravṛttim̐ cha nivṛttim̐ cha, janā na vidur āsurāḥ
 na śaucaḥ nāpi chāchāro, na satyaḥ teṣu vidyate [7]
 asatyam apratiṣṭhaḥ te, jagad āhur anīśvaram
 aparaspara-sambhūtaḥ, kim anyat kāma-hetukam [8]
 etāḥ dṛṣṭim avaṣṭabhya, naṣṭātmāno 'lpa-buddhayaḥ
 prabhavanty ugra-karmāṇaḥ, kṣayāya jagato 'hitāḥ [9]

āsurāḥ janāḥ—Şeytanî yapıya sahip kişiler; pravṛttim̐ cha—doğru eylemi; nivṛttim̐ cha—ve yanlış eylemi; na viduḥ—bilmezler. na vidyate—Ne bulunur; śaucam—saflık; na—ne; āchārah api—iyi uygulamalar; na satyam cha—hatta ne doğruluk; teṣu—onlarda.

te—Onlar, şeytanî yapıdaki kişiler; āhuḥ—derler ki: jagat asatyam—“Dünya gerçekten yoksundur; apratiṣṭham—temelsiz; anīśvaram—tanrısız; aparaspara-sambhūtam—ve her şey erkek ve dişinin birleşmesinden doğmuştur. kāma-hetukam—Varoluşun nedeni sadece şehvettir. kim anyat—Bunun ötesinde ne vardır ki?”

etām—Böylesine; dṛṣṭim—bir görüşü; avaṣṭabhya—benimseyerek; naṣṭātmānaḥ—ahlaktan yoksun; alpa-buddayaḥ—sığ zekâya sahip; ugra-karmāṇaḥ—zalim eylemlere sahip; ahitāḥ—hayırsız yapıya sahip; (asurāḥ)—şeytanlar; jagataḥ—dünyayı; kṣayāya—yok etmek için; prabhavanti—güçlenirler.

7 Ruhânî yapıya sahip olmayanlar doğru ve yanlış eylemi ayırt edemezler. Onlarda saflık, iyi uygulamalar ve doğruluk bulmak mümkün değildir.

8 Ruhânî yapıda olmayan insanlar, dünya gerçekten yoksundur, temelsizdir, tanrısızdır ve her şey erkek ve dişinin birleşmesinden doğar derler. Onlar yaşamın şehvetten başka amacı olmadığını söylerler.

काममाश्रित्य दुष्पूरं दम्भमानमदान्विताः ।
मोहाद्गृहीत्वासद्ग्राहान्प्रवर्तन्तेऽशुचिब्रताः ॥१०॥
चिन्तामपरिमेयां च प्रलयान्तामुपाश्रिताः ।
कामोपभोगपरमा एतावदिति निश्चिताः ॥११॥
आशापाशशतैर्बद्धाः कामक्रोधपरायणाः ।
ईहन्ते कामभोगार्थमन्यायेनार्थसञ्चयान् ॥१२॥

kāmam āsṛitya duṣpūraṁ, dambha-māna-madānvitāḥ
mohād grhītvāsad-grāhān, pravartante 'śuchi-vratāḥ [10]
chintām aparimeyāṁ cha, pralayāntām upāśritāḥ
kāmapabhoga-paramā, etāvad iti niśchitāḥ [11]
āśā-pāśa-śatair baddhāḥ, kāma-krodha-parāyaṇāḥ
ihante kāma-bhogārtham, anyāyenaṛtha-sañchayān [12]

āṣṛitya—Kendilerini vererek; duṣpūram—doymak bilmez; kāmam—arzuya; dambha-māna-mada-anvitāḥ—gösteriş, kibir ve kendini beğenmişlikle dolu olan; asat-grāhān grhītvā—maddesel zevkin hevesine; mohāt—kanmış; (te)—böylesi şeytanlar; aśuchi-vratāḥ—vahim yolsuzlukları; pravartante—uğraş edinirler.

pralaya-antām—Ölüme kadar; aparimeyām cha—sınırsız; chintām—uğraşlar; upāśritāḥ—ile çılgına dönen; (te)—onlar; etāvat—sadece; kāma-upabhoga-paramāḥ—arzulardan zevk almanın üstün olduğunu; niśchitāḥ iti—düşünürler. āśā-pāśa-śataih—Yüzlerce dileğin ağıyla; baddhāḥ—bağlanarak; kāma-krodha-parāyaṇāḥ—arzu ve öfkeye yenik düşerek; kāma-bhoga-artham—arzularının gerçekleşmesi için; anyāyena—yasa dışı yollardan; artha-sañchayān—servet biriktirmeye; (te) ihante—çalışırlar.

⑨ Ahlâktan yoksun ve sığ zekâyâ sahip şeytanlar, bu görüşü savunarak güçlenirler ve dünyayı yok etmek için zalim, hayırsız işlerle uğraşırlar.

⑩ Gösteriş, gurur ve kendini beğenmişlikle dolu böylesi şeytanlar, maddesel zevk için doymak bilmez arzular besleme yanılığısına kapılarak, vahim yolsuzlukları uğraş edinirler.

⑪, ⑫ Onlar ölünceye kadar sonu gelmez uğraşları sırtlarında taşırlar. Maddesel zevkin yaşamın hedefi olduğunu düşünürler. Yüzlerce dilekle kısıkvrak bağlanarak ve şehvet ile öfkeye yenik düşerek, arzularını gerçekleştirmek için yasadışı yollardan servet biriktirmeye çalışırlar.

इदमद्य मया लब्धमिदं प्राप्स्ये मनोरथम् ।
 इदमस्तीदमपि मे भविष्यति पुनर्धनम् ॥१३॥
 असौ मया हतः शत्रुर्हनिष्ये चापरानपि ।
 ईश्वरोऽहमहं भोगी सिद्धोऽहं बलवान्सुखी ॥१४॥
 आढ्योऽभिजनवानस्मि कोऽन्योऽस्ति सदृशो मया ।
 यक्ष्ये दास्यामि मोदिष्य इत्यज्ञानविमोहिताः ॥१५॥

idam adya mayā labdham, idam prāpsyē manoratham
 idam astīdam api me, bhaviṣyati punar dhanam [13]
 asau mayā hataḥ śatrur, haniṣyē chāparān api
 īśvaro 'ham aham bhogī, siddho 'ham balavān sukhi [14]
 ādhyo 'bhijanavān asmi, ko 'nyo 'sti sadṛśo mayā
 yakṣyē dāsyāmi modiṣya, ity ajñāna-vimohitāḥ [15]

adya—“Bugün; **idam**—bu; **mayā**—benim tarafımdan; **labdham**—kazanıldı; (**punah**)—ve tekrar; **prāpsyē**—alacağım; **idam manoratham**—bu diğer arzulanan nesneyi. **idam**—Bu servet; **astī me**—benimdir; **punah**—ve tekrar; **idam api dhanam**—daha fazla servet; (**me**)—benim; **bhaviṣyati**—olacak.”

asau—“Bu; **śatruḥ**—düşman; **mayā**—benim tarafımdan; **hataḥ**—yok edilmiştir; **api cha**—ve dahası; **haniṣyē**—yok edeceğim; **aparān**—diğerlerini. **aham īśvaraḥ**—Ben efendiyim; **aham bhogī**—zevk alanım; **aham siddhaḥ**—başarılıyım; **balavān**—güçlü; **sukhi**—ve mutlu.”

(**aham**) **asmi**—“Benim; **ādhyah**—zengin; **abhijanavān**—ve soylu. **kaḥ asti**—Kimdir; **anyaḥ**—başka; **mayā sadṛśaḥ**—benim gibi? (**aham**)—Ben; **yakṣyē**—adakta bulunacağım; **dāsyāmi**—bağış vereceğim; **modiṣyē**—ve zevk alacağım.” **iti**—Böylece; **ajñāna-vimohitāḥ**—onlar cahilce kanıların yanılığısına düşerler.

13 Ruhanî olmayan insanlar derler ki, “Bugün ne istediysen elde ettim, yarın da istediğimi elde edeceğim. Bunun hepsi benim servetim ve gelecekte çok daha fazlası benim olacak.”

14 “Bir düşmanı yok ettim, diğerlerini de yok edeceğim. Ben başarılıyım, güçlüyüm ve mutluyum.”

15 “Ben zenginim ve soyluyum. Kim benimle boy ölçüşebilir? Adakta bulunacağım, bağış vereceğim ve keyfime bakacağım.” Böylece onlar cehaletin yanılığısına düşerler.

अनेकचित्तविभ्रान्ता मोहजालसमावृताः ।
 प्रसक्ताः कामभोगेषु पतन्ति नरकेऽशुचौ ॥१६॥
 आत्मसंभाविताः स्तब्धा धनमानमदान्विताः ।
 यजन्ते नामयज्ञैस्ते दम्भेनाविधिपूर्वकम् ॥१७॥
 अहङ्कारं बलं दर्पं कामं क्रोधं च संश्रिताः ।
 मामात्मपरदेहेषु प्रद्विषन्तोऽभ्यसूयकाः ॥१८॥

aneka-chitta-vibhrântā, moha-jāla-samāvṛtāḥ
 prasaktāḥ kāma-bhogeṣu, patanti narake 'śuchau [16]
 ātma-sambhāvitāḥ stabdhā, dhana-māna-madānvitāḥ
 yajante nāma-yajñais te, dambhenāvidhi-pūrvakam [17]
 ahaṅkāraṁ balaṁ darpaṁ, kāmaṁ krodhaṁ cha saṁśritāḥ
 mām ātma-para-deheṣu, pradviṣanto 'bhyasūyakāḥ [18]

aneka-chitta-vibhrântāḥ—Zihinleri birçok boş düşünce ile dolu; **moha-jāla-samāvṛtāḥ**—yanılgı ağına yakalanmış; **kāma-bhogeṣu**—maddesel zevke; **prasaktāḥ**—kapılmış olarak; **patanti**—düşerler; **aśuchau**—iğrenç bir; **narake**—cehenneme, Vaitaraṇi gibi.

ātma-sambhāvitāḥ—Kendini beğenmiş; **stabdhāḥ**—inatçı; **dhana-māna-mada-anvitāḥ**—servetle ve gururla sarhoş olmuş; **te**—o şeytanlar; **avidhi-pūrvakam**—kutsal metinlerin yönergelerini görmezden gelerek; **dambhena**—ikiyüzlülükle; **nama-yajñaiḥ**—sadece dış görünüşte (sözde adaklar); **yajante**—adıklar yerine getirirler.

ahaṅkāraṁ—Bencilliğe; **balam**—güce; **darpaṁ**—gurura; **kāmaṁ**—şehvete; **krodham cha**—ve öfkeye; **saṁśritāḥ**—kapılarak; **mām**—Bana; **pradviṣantaḥ**—karşı; (**te bhavanti**)—olurlar; (**sthitam**)—ki Ben bulunurum; **ātma-para-deheṣu**—onların ve başkalarının bedenlerinde; **abhyasūyakāḥ**—ve kutsal kişilerin iyi niteliklerinde kusur bulurlar.

16 Zihinleri boş düşüncelerle dolu, yanılgı ağına yakalanmış ve maddesel zevke dalmış, ruhaniyetten uzak bu gibi insanlar iğrenç bir cehenneme düşerler.

17 Kendini beğenmiş, inatçı, servetle ve debdebeyle sarhoş olmuş bu şeytanlar, kutsal metinleri görmezden gelerek, ikiyüzlülükle adak gösterisi yaparlar.

18 Onlar bencilliğe, gösteriş ve güce, şehvet ve öfkeye kapılarak, kendilerinin ve başkalarının bedenlerinde Yüce Ruh olarak bulunan Bana sırt çevirirler ve kutsal kişilerin iyi niteliklerinde kusur bulurlar.

तानहं द्विषतः क्रूरान्संसारेषु नराधमान् ।
 क्षिपाम्यजस्रमशुभानासुरीष्वेव योनिषु ॥१९॥
 आसुरीं योनिमापन्ना मूढा जन्मनि जन्मनि ।
 मामप्राप्यैव कौन्तेय ततो यान्त्यधमां गतिम् ॥२०॥
 त्रिविधं नरकस्येदं द्वारं नाशनमात्मनः ।
 कामः क्रोधस्तथा लोभस्तस्मादेतत्त्रयं त्यजेत् ॥२१॥
 एतैर्विमुक्तः कौन्तेय तमोद्वारैस्त्रिभिर्नरः ।
 आचरत्यात्मनः श्रेयस्ततो याति परां गतिम् ॥२२॥

tān ahaṁ dviṣataḥ krūrān, saṁsāreṣu narādhamān
 kṣipāmy ajasram aśubhān, āsuriṣv eva yoniṣu [19]
 āsurīm yonim āpannā, mūḍhā janmani janmani
 mām aprāpyaiva kaunteya, tato yānty adhamām gatim [20]
 tri-vidhaṁ narakasyedaṁ, dvāraṁ nāśanam ātmanaḥ
 kāmaḥ krodhas tathā lobhas, tasmād etat trayam tyajet [21]
 etair vimuktaḥ kaunteya, tamo-dvārais tribhir naraḥ
 ācharaty ātmanaḥ śreyas, tato yāti parām gatim [22]

aham—Ben; ajasram—devamlı; tān—bu; dviṣataḥ—sırt çeviren; krūrān—zalim; aśubhān—hayırsız; narādhamān—aşağılık insanları; saṁsāreṣu—doğum ölüm çemberine; āsuriṣu yoniṣu eva—şeytanî olanların rahimlerine; kṣipāmi—fırlatırım.

(he) kaunteya—Ey Kuntî'nin oğlu; mūḍhāḥ—bu yanılmış insanlar; janmani janmani—tekrar tekrar doğum; āpannāḥ—alarak; āsurīm—içinde şeytanî; yonim—türlerin; mām—Bana; aprāpya eva—ulaşmadıkları için; tataḥ adhamām—ondan da kötü; yānti gatim—bir akibete maruz kalırlar.

narakasya—Cehennem; idam tri-vidham—bu üç tür; dvāram—kapısı; ātmanaḥ nāśanam—kendî mahvına götürür; kāmaḥ—şehvet; krodhaḥ—öfke; tathā lobhaḥ—ve açgözlülük; tasmāt—bu nedenle; etat trayam—bu üçü; tyajet—terk edilmelidir.

(he) kaunteya—Ey Kaunteya; etaiḥ—bunlardan; tribhiḥ tamaḥ-dvāraiḥ—karanlığın üç kapısından; vimuktaḥ—kurtulmuş; naraḥ—bir kişi; ātmanaḥ—ruhun; śreyah—yararı için; ācharati—hareket eder. tataḥ—Onunla; parām—yüce; gatim—amaca; yāti—ulaşır.

19 Bana sırt çeviren bu acımasız, hayırsız ve aşağılık insanları, devamlı olarak doğum ölüm çemberinde şeytanî türlerin içine fırlatırım.

20 Ey Kaunteya, yanılığ içindeki bu insanlar tekrar tekrar şeytanî türler arasında doğum alarak Bana gelemeyenler ve gitgide daha aşağı boyutlara inerler.

यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य वर्तते कामचारतः ।
 न स सिद्धिमवाप्नोति न सुखं न परां गतिम् ॥२३॥
 तस्माच्छास्त्रं प्रमाणं ते कार्याकार्यव्यवस्थितौ ।
 ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तं कर्म कर्तुमिहार्हसि ॥२४॥

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
 श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
 संवादे दैवासुरसंपद्धिभागयोगो नाम षोडशोऽध्यायः ॥१६॥

yaḥ śāstra-vidhim utsrjya, vartate kāma-chārataḥ
 na sa siddhim avāpnoti, na sukhaṁ na parāṁ gatim [23]
 tasmāch chhāstram pramāṇam te, kāryākārya-vyavasthitau
 jñātvā śāstra-vidhānoktam, karma kartum ihārhasi [24]
 iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
 bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
 vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde daivāsura-
 sampad-vibhāga-yogo nāma ṣoḍaśo 'dhyāyaḥ [16]

saḥ yaḥ—O kişi ki; śāstra-vidhim—kutsal metinlerin uyarılarını; utsrjya—umursamayarak; vartate kāma-chārataḥ—kendi keyfince davranır; na siddhim—ne mükemmeliyet, arınma; na sukham—ne mutluluk; na parām-gatim—ne de yüce hedefi; avāpnoti—elde eder.

tasmāt—Bu nedenle; kāryākārya-vyavasthitau—görev ve görev olmayanla ilgili; śāstram—kutsal metinlerin uyarıları; te pramāṇam—senin rehberindir. iha—Bu eylem dünyasında; śāstra-vidhāna-uktam—kutsal metinlerde önerilen; karma—görevi; jñātvā—bilerek; (tat) kartum—ona göre hareket etmek; (tvam) arhasi—zorundasın.

21 Şehvet, öfke ve açgözlülük kişiyi mahva götüren üç cehennem kapısıdır, dolayısıyla onlardan vazgeçmek şarttır.

22 Ey Kaunteya, bu üç karanlık kapıdan kurtulan kişi, ruhun yararı için çaba gösterir ve bu yolla en yüce hedefe ulaşır.

23 Kutsal metinlerin uyarılarını umursamadan, kendi arzuları doğrultusunda hareket eden kişi, mükemmeliyete, mutluluğa ya da yüce hedefe ulaşamaz.

24 Bu nedenle, kutsal metinlerin görev ve görev olmayanla ilgili uyarıları senin rehberindir. Bu dünyada (sadece Tanrı'nın hoşnutluğu için hareket etmek olan) kutsal metinler doğrultusundaki görevini bilerek, ona göre davranmalısın.

On Altıncı Bölümün Sonu

Ruhanî Olan ve Ruhânî Olmayan Yapılar

Śrīla Vyāsadeva tarafından
yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin
Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,
Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,
Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

सप्तदशोऽध्यायः

ON YEDİNCİ BÖLÜM

Śraddhātraya-vibhāga-yoga

Üç Türlü İnanç

अर्जुन उवाच ।

ये शास्त्रविधिमुत्सृज्य यजन्ते श्रद्धयान्विताः ।
तेषां निष्ठा तु का कृष्ण सत्त्वमाहो रजस्तमः ॥१॥

श्रीभगवानुवाच ।

त्रिविधा भवति श्रद्धा देहिनां सा स्वभावजा ।
सात्त्विकी राजसी चैव तामसी चेति तां शृणु ॥२॥
सत्त्वानुरूपा सर्वस्य श्रद्धा भवति भारत ।
श्रद्धामयोऽयं पुरुषो यो यच्छ्रद्धः स एव सः ॥३॥

arjuna uvācha

ye śāstra-vidhim utsrjya, yajante śraddhayānvitāḥ
teṣāṃ niṣṭhā tu kā kṛṣṇa, sattvam āho rajas tamaḥ [1]

śrī-bhagavān uvācha

tri-vidhā bhavati śraddhā, dehinām sā svabhāva-jā
sāttvikī rājasī chaiva, tāmasī cheti tām śṛṇu [2]

sattvānurūpā sarvasya, śraddhā bhavati bhārata

śraddhāmāyo 'yaṃ puruṣo, yo yach chhraddhaḥ sa eva saḥ [3]

arjuna uvācha—Arjuna dedi ki: **(he) kṛṣṇa**—Ey Kṛṣṇa; **kā**—ne; **niṣṭhā**—durumdadır; **teṣāṃ**—o insanlar; **ye**—ki onlar; **śāstra-vidhim**—kutsal metinlerin uyarılarını; **utsrjya**—dikkate almazlar; **tu**—yine de; **śraddhayā-anvitāḥ (santaḥ)**—sadakatle; **yajante**—ibadet ederler? **(sa kim)**—O mu olur; **sattvam**—iyilikte; **aho rajah**—veya tutkuda; **(uta) tamaḥ**—veya cehalette?

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **dehinām**—Canlı varlıkların; **śraddhā eva**—inancı; **tri-vidhā iti**—bu üç türden; **bhavati**—olur; **sāttvikī**—iyi; **rājasī cha**—tutkulu; **tāmasī cha**—ve cahil. **sā**—O inanç; **sva-bhāva-jā**—geçmiş yaşamların izlenimlerinden edinilmiş olan kendi yapılarından kaynaklanır. **tām śṛṇu**—Şimdi onu duy.

(he) bhārata—Ey Bharata soyu; **sarvasya**—bütün canlı varlıkların; **śraddhā**—inancı; **sattva-anurūpā**—kendi bilinçlerine göre; **bhavati**—sonuç verir. **ayam puruṣaḥ**—Canlı varlık; **śraddhā-mayaḥ**—yapısal olarak inanca sahiptir. **saḥ**—O; **yaḥ yat śraddhaḥ**—inancı neyse; **saḥ eva**—odur.

① Arjuna sordu: Ey Kṛṣṇa, ibadeti inançla yerine getiren, ancak kutsal metinlerin uyarılarını görmezden gelen kişilerin durumu nedir? Onların inançları, iyilik mi, tutku mu, yoksa cehalet hâlinde midir?

② Śrī Bhagavān dedi ki: Beden almış ruhun edinmiş olduğu yapıdan kaynaklanan inanç ister iyi, tutkulu, ister cahil olsun, üç türdür. Şimdi bunu duy:

यजन्ते सात्त्विका देवान् यक्षरक्षांसि राजसाः ।
 प्रेतान् भूतगणांश्चान्ये यजन्ते तामसा जनाः ॥४॥
 अशास्त्रविहितं घोरं तप्यन्ते ये तपो जनाः ।
 दम्भाहङ्कारसंयुक्ताः कामरागबलान्विताः ॥५॥
 कर्षयन्तः शरीरस्थं भूतग्राममचेतसः ।
 मां चैवान्तः शरीरस्थं तान्विद्ध्यासुरनिश्चयान् ॥६॥

yajante sātṭvikā devān, yakṣa-rakṣāmsi rājasāḥ
 pretān bhūta-gaṇānś chānye, yajante tāmasā janāḥ [4]
 aśāstra-vihitam ghoram, tapyante ye tapo janāḥ
 dambhāhaṅkāra-saṁyuktāḥ, kāma-rāga-balānvitāḥ [5]
 karṣayantaḥ śarīra-stham, bhūta-grāmam achetasāḥ
 mām chaivāntaḥ śarīra-stham, tān viddhy āsura-niśchayān [6]

sātṭvikāḥ—İyilik yapısında inanca sahip olanlar; devān—iyilik yapısında olan yarı tanrılara; yajante—ibadet ederler. rājasāḥ—Tutkulu inanca sahip olanlar; yakṣa-rakṣāmsi—tutkulu yapıda olan Yakşa yarı tanrılarına ve Rākṣasa iblislerine; yajante—ibadet ederler. anye—Diğerleri; tāmasāḥ janāḥ—cahil inanca sahip olanlar; pretān bhūta-gaṇān cha—cehalet yapısındaki hayaletlere ve cinlere; (yajante)—ibadet ederler.

achetasāḥ—Cahil; janāḥ—insanlar; ye—ki onlar; dambha-ahaṅkāra-saṁyuktāḥ—gurur ve bencillikle dolu olarak; aśāstra-vihitam—kutsal metinlerin onaylamadığı; ghoram—katı; tapaḥ—riyazetler; tapyante—uygularlar; kāma-rāga-bala-anvitāḥ—ve arzu, bağlılık ve güç tarafından zorlanarak; śarīra-stham—bedendeki; bhūta-grāmam—beş temel maddesel elemana; karṣayantaḥ—işkence ederler; (karṣayantaḥ) mām cha eva—ve Bana, Benim zerrem formundaki ruh cana, jīvātmana da işkence ederler; antaḥ śarīra-stham—bedende bulunan. tān—Onları; āsura-niśchayān—şeytanî inanışa sahip olarak; viddhi—bil.

③ Ey Bhārata, bütün canlı varlıkların inancı, bilinçleri tarafından yönetilir. Canlı varlık yapısal olarak inanca sahiptir. İnanıcı neyse odur.

④ İnançları iyilik yapısında olan insanlar yarı tanrılara taparlar, inançları tutkulu yapıya sahip olanlar Yakşa yarı tanrılarına ve Rākṣasa iblislerine taparlar, inançları cehalet yapısında olanlar hayaletlere ve cinlere taparlar.

⑤, ⑥ Kibir ve bencillikle dolu olan, ihtiras, bağlılık ve güç tarafından güdülen cahil insanlar, kutsal metinler tarafından onaylanmayan katı riyazetler uygularlar ve bedeninin doğal elemanlarına ve içteki ruha işkence ederler. Bil ki onlar şeytanî inanca sahiptirler.

आहारस्त्वपि सर्वस्य त्रिविधो भवति प्रियः ।
यज्ञस्तपस्तथा दानं तेषां भेदमिमं शृणु ॥७॥
आयुःसत्त्वबलारोग्यसुखप्रीतिविवर्धनाः ।
रस्याः स्निग्धाः स्थिरा हृद्या आहाराः सात्त्विकप्रियाः ॥८॥
कट्वम्ललवणात्युष्णतीक्ष्णरुक्षविदाहिनः ।
आहारा राजसस्येष्टा दुःखशोकामयप्रदाः ॥९॥

āhāras tv api sarvasya, tri-vidho bhavati priyaḥ
yajñas tapas tathā dānam, teṣāṁ bhedam imam śṛṇu [7]
āyuh-sattva-balārogya-sukha-prīti-vivardhanāḥ
rasyāḥ snigdhaḥ sthirā hṛdyā, āhārāḥ sāttvika-priyāḥ [8]
kaṭv-amla-lavaṇāty-uṣṇa-tīkṣṇa-rukṣa-vidāhinaḥ
āhārā rājasasyeṣṭā, duḥkha-śokāmaya-pradāḥ [9]

(guṇa bhedāt)—Maddesel yapının üç hâline göre; sarvasya—herkesin; priyaḥ—hoşuna giden; tri-vidhaḥ āhārāḥ—üç tür yiyecek; bhavati tu api—vardır ayrıca. tathā—Benzer şekilde vardır; (tri vidham)—üç tür; yajñāḥ—adak; tapaḥ—riyazet; dānam—ve bağış. śṛṇu—Şimdi dinle; teṣām—onlarla ilgili; imam—bu; bhedam—sınıflandırmayı.

āhārāḥ—Besinler; āyuh-sattva-bala-ārogya-sukha-prīti-vivardhanāḥ—ki yaşam süresini, canlılığı, gücü, sağlığı, mutluluğu ve sevecenliği artırır; rasyāḥ—lezzetli; snigdhaḥ—sulu; sthirāḥ—sağlıklı; hṛdyāḥ—ve hoş giden; sāttvika-priyāḥ—iyilik yapısında olan insanların sevdikleri; (bhavanti)—olurlar.

āhārāḥ—Besin; kaṭu-amla-lavaṇa-ati-uṣṇa-tīkṣṇa-rukṣa-vidāhinaḥ—ki çok acı, çok ekşi, çok tuzlu, çok acılı, çok keskin, çok kuru ve çok ısı veren; duḥkha-śoka-āmaya-pradāḥ—ve acı, keder ve hastalık yaratan; rājasasya—tutkulular için; iṣṭāḥ—sevilen; (bhavati)—olurlar.

7 Maddesel yapının üç hâline göre üç tür de yiyecek tercihi vardır. Benzer şekilde, üç tür adak, üç tür riyazet, üç tür bağış bulunur. Şimdi bunları duy:

8 Yaşam süresini, canlılığı, gücü, sağlığı, mutluluğu ve sevecenliği artıran, lezzetli, sulu, sağlıklı ve güzel olan besinler, iyilik yapısında olan insanların sevdikleri yiyeceklerdir.

9 Tutkulu yapıya sahip kişilerin sevdikleri yiyecekler çok acı (nimba vb.), çok ekşi, çok tuzlu, çok sıcak, çok acılı

यातयामं गतरसं पूति पर्युषितं च यत् ।
 उच्छिष्टमपि चामेध्यं भोजनं तामसप्रियम् ॥१०॥
 अफलाकाङ्क्षिभिर्यज्ञो विधिदिष्टो य इज्यते ।
 यष्टव्यमेवेति मनः समाधाय स सात्त्विकः ॥११॥
 अभिसंधाय तु फलं दम्भार्थमपि चैव यत् ।
 इज्यते भरतश्रेष्ठ तं यज्ञं विद्धि राजसम् ॥१२॥

yāta-yāmaṁ gata-rasaṁ, pūti paryuṣitaṁ cha yat
 uchchhiṣṭam api chāmedhyaṁ, bhojanaṁ tāmasa-priyam [10]
 aphalākāṅkṣibhir yajño, vidhi-diṣṭo ya ijyate
 yaṣṭavyam eveti manaḥ, samādhāya sa sāttvikaḥ [11]
 abhisandhāya tu phalaṁ, dambhārtham api chaiva yat
 ijyate bhārata-śreṣṭha, taṁ yajñaṁ viddhi rājasam [12]

yat bhojanam—O yiyecek ki; yāta-yāmam—pişirilmiş, ancak soğumaya terk edilmiş; gata-rasam—tatsız; pūti—kötü kokan; paryuṣitam cha—bozuk; uchchhiṣṭam api—(kutsal kişiler dışında) başkalarının artıkları; amedhyam cha—ve adakta sunulamayan saf olmayan besinler (et, şarap ve soğan gibi); (tat bhavati)—böyle besin olur; tāmasa-priyam—cahillerin sevdikleri.

saḥ yajñah—O adak; yah ijyate—ki yerine getirilir; vidhi-diṣṭah—kutsal metinlerin uyarılarına göre; aphala-ākāṅkṣibhiḥ—meyvesi için özlem duymayan kişi tarafından; manaḥ samādhāya—sarsılmaz inançla; yaṣṭavyam eva iti—ve vazifeshinaslıkla; sāttvikaḥ—iyilik yapısında adaktır.

tu—Fakat; (he) bhārata-śreṣṭha—Ey Bhārata; yat—o ki; phalam—ödüllendirilme; abhisandhāya—dürtüsüyle; ijyate—yerine getirilir; dambha-artham api cha eva—ve debdebe ve ihtişam gösterisidir; viddhi—bil; tam yajñam—o adak; rājasam—tutkulu yapıda adaktır.

(kırmızıbiber vb.), çok kuru (kavrulmuş leblebi vb.) ve çok hararet vericidir (hardal tohumu vb.). Bu tür yiyecekler ağrıya, kedere ve hastalığa neden olurlar.

10 Cahillerin sevdikleri yiyecekler, bayat, yavan, kötü kokan veya bir gün önce pişirilmiş yiyecekler, (kutsal kişilerin artıkları dışındaki) artıklar ve (et, şarap ve soğan gibi) saf olmayan besinlerdir.

11 Kutsal metinlerin uyarıları doğrultusunda olan ve meyvesel arzudan özgür olmuş kişi tarafından sadakatle yerine getirilen o adak, iyilik yapısında adaktır.

विधिहीनमसृष्टान्नं मन्त्रहीनमदक्षिणम् ।
 श्रद्धाविरहितं यज्ञं तामसं परिचक्षते ॥१३॥
 देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनं शौचमार्जवम् ।
 ब्रह्मचर्यमहिंसा च शारीरं तप उच्यते ॥१४॥
 अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत् ।
 स्वाध्यायाभ्यसनं चैव वाङ्मयं तप उच्यते ॥१५॥

vidhi-hīnam asṛṣṭānnaṁ, mantra-hīnam adakṣiṇam
 śraddhā-virahitaṁ yajñaṁ, tāmasaṁ parichakṣate [13]
 deva-dvija-guru-prājña-, pūjanaṁ śaucham ārjavam
 brahmacharyam ahimsā cha, śārīraṁ tapa uchyate [14]
 anudvega-karaṁ vākyaṁ, satyaṁ priya-hitam cha yat
 svādhyāyābhyasanaṁ chaiva, vāṅmayam tapa uchyate [15]

asṛṣṭa-annaṁ—Yiyecek, vb. dağıtmadan; mantra-hīnam—mantra olmadan; adakṣiṇam—rahiplere uygun sunularda bulunulmadan; śraddhā-virahitaṁ—ve inanç olmadan; vidhi-hīnam—kutsal metin dışı; yagyam—adak; tāmasam—cahil; parichakṣate—olarak adlandırılır.

deva-dvija-guru-prājña-pūjanam—Deitynin, brāhmaṇanın, gurunun ve aydınlanmış ruhun ibadeti; śaucham—iç ve dış saflık; ārjavam—sadelik; brahmacharyam—bekâret; ahimsā cha—ve şiddetsizlik; śārīram—bedensel; tapaḥ—riyazet; uchyate—olarak adlandırılırlar.

satyam—Doğru; vākyaṁ—söz; yat—ki; anudvega-karam—rahatsız etmez; priya-hitam cha—ve hoş gider ancak yararlıdır; svādhyāya-abhyasanaṁ cha eva—ve düzenli olarak Vedalar'ın okunması; vāk-mayam—sözel; tapaḥ—riyazet; uchyate—olarak adlandırılır.

12 Fakat, Ey Bhārata, bil ki meyve beklentisi ile, sırf gösteriş ve üstünlük sergilemek için yapılan adak, tutku yapısının adağıdır.

13 Ve kutsal metinlerin uyarılarına aldırmaksızın, yiyecek dağıtımını yapmadan, doğru mantraları söylemeden, rahiplere sunularda bulunmadan ve inanç olmadan yerine getirilen adak, cehalette adak diye bilinir.

14 Deitynin, brāhmaṇaların, manevî öğretmenin ve aydınlanmış ruhun ibadeti, saflık, sadelik, bekâret ve şiddetsizlik—bunların hepsi bedensel riyazeti oluşturur.

15 Başkalarına rahatsızlık vermeyen, gerçeğe dayanan, hoş giden ve bir o kadar da yararlı olan konuşma, ayrıca

मनः प्रसादः सौम्यत्वं मौनमात्मविनिग्रहः ।
 भावसंशुद्धिरित्येतत्तपो मानसमुच्यते ॥१६॥
 श्रद्धया परया तप्तं तपस्तत्रिविधं नरैः ।
 अफलाकाङ्क्षिभिर्युक्तैः सात्त्विकं परिचक्षते ॥१७॥
 सत्कारमानपूजार्थं तपो दम्भेन चैव यत् ।
 क्रियते तदिह प्रोक्तं राजसं चलमध्रुवं ॥१८॥

manaḥ prasādaḥ saumyatvaṁ, maunam ātma-vinigrahaḥ
 bhāva-saṁśuddhir ity etat, tapo mānasam uchyate [16]
 śraddhayā parayā taptaṁ, tapas tat tri-vidhaṁ naraiḥ
 aphaḷākāṅkṣibhir yuktaih, sāttvikam parichakṣate [17]
 satkāra-māna-pūjārthaṁ, tapo dambhena chaiva yat
 kriyate tad iha proktaṁ, rājasam chalam adhruvam [18]

iti etat—Tüm bunlar; mānasam—zihinsel; tapaḥ—riyazet; uchyate—diye adlandırılır: manaḥ-prasādaḥ—öz doyum; saumyatvam—yardımseverlik; maunam—kararlılık; ātma-vinigrahaḥ—zihinsel kontrol; bhāva-saṁśuddhiḥ—ve temiz kalplilik.

aphala-ākāṅkṣibhiḥ—Arzusuz; yuktaih—kalpten bağlı olan; naraiḥ—kişi tarafından; parayā—derin; śraddhayā—inançla; taptaṁ—uyulandığı zaman; tat—o; tri-vidham tapaḥ—(bedensel, sözel ve zihinsel) üç tür riyazet; sāttvikam—iyilik yapısında olan; parichakṣate—diye adlandırılır.

tat—O; chalam—sürekliliği olmayan; adhruvam—geçici; tapaḥ—riyazet; yat—ki; satkāra-māna-pūja-artham—kazanç, ibadet ve şöhret adına; kriyate—gerçekleştirilir; dambhena cha eva—ve büyük kibirle yerine getirilir; rājasam—tutkulu riyazet; iha proktaṁ—olarak adlandırılır bu dünyada.

düzenli olarak *Vedalar*'ın okunması—bunların hepsi sözle ilgili riyazet olarak bilinir.

16 Öz doyum, cömertlik, kararlılık, zihinsel kontrol ve temiz kalplilik, hepsi zihinsel riyazet olarak bilinir.

17 Düşünce, söz ve eylemle ilgili bu üç tür riyazet, arzusuz, kalpten bağlı bir ruh tarafından Yüce Tanrı'ya derin inançla yerine getirildiği zaman, iyilik yapısındadır.

18 Yalnızca kazanç, ibadet, şan ve şöhret uğruna, kibirle yerine getirilen, sürekliliği olmayan geçici riyazet, tutku yapısında riyazet diye bilinir.

मूढग्राहेणात्मनो यत् पीडया क्रियते तपः ।
 परस्योत्सादनार्थं वा तत्तामसमुदाहृतम् ॥१९॥
 दातव्यमिति यद्दानं दीयतेऽनुपकारिणे ।
 देशे काले च पात्रे च तद्दानं सात्त्विकं स्मृतम् ॥२०॥
 यत् प्रत्युपकारार्थं फलमुद्दिश्य वा पुनः ।
 दीयते च परिक्लिष्टं तद्दानं राजसं स्मृतम् ॥२१॥

mūḍha-grāheṇātmano yat, pīḍayā kriyate tapaḥ
 parasyotsādanārthaṁ vā, tat tāmasam udāhṛtam [19]
 dātavyam iti yad dānaṁ, diyate 'nupakāriṇe
 deśe kāle cha pātre cha, tad dānaṁ sāttvikam smṛtam [20]
 yat tu praty-upakārārthaṁ, phalam uddiśya vā punaḥ
 diyate cha parikliṣṭam, tad dānaṁ rājasam smṛtam [21]

tat tapaḥ—O riyazet; yat—ki; mūḍha-grāheṇa—kuşkulu niyetle; ātmanaḥ—kendisine; pīḍayā—acı vererek; vā—veya; parasya—başkalarına; utsādana-ārtham—zarar vermek üzere; kriyate—gerçekleştirilir; tāmasam—cahil; udāhṛtam—olarak tanımlanır.

dānam—Armağan; yat—ki; anupakāriṇe iti—karşılık beklentisi olmadan; deśe—hayırlı veya kutsal bir yerde; kāle cha—astrolojik bakımdan iyi bir zamanda; dātavyam cha—ve verilmesi gerekir inancıyla; pātre—nitelikli bir alıcıya; diyate—verilir; tat dānam—o armağan; sāttvikam—iyilik yapısında; smṛtam—kabul edilir.

yat tu—Ve o ki; diyate—verilir; prati-upakāra-artham—karşılık beklentisiyle; vā—veya; phalam uddiśya—bir ödül amacıyla; punaḥ cha—ve dahası; parikliṣṭam—çok görerek (verilir); tat dānam—o armağan; rājasam—tutku yapısında; smṛtam—kabul edilir.

19 Kuşkulu niyetle yerine getirilen, nefse eziyete neden olan, ya da başkalarına zarar verme niyetiyle uygulanan riyazet, cehalet yapısında riyazet olarak bilinir.

20 Karşılık beklentisi olmadan, verilmesi gerektiğine inanarak, uygun yer ve zamanda ve uygun alıcıya verilen armağan, iyilik yapısında kabul edilir.

21 Aksine, karşılığında bir şey elde etme beklentisiyle, çok görerek, veya (cennete ulaşmak gibi) bir ödül arzusuyla verilen armağan, tutku yapısında kabul edilir.

अदेशकाले यद्दानमपात्रेभ्यश्च दीयते ।
 असत्कृतमवज्ञातं तत्तामसमुदाहृतम् ॥२२॥
 ॐ तत्सदिति निर्देशो ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः ।
 ब्राह्मणास्तेन वेदाश्च यज्ञाश्च विहिताः पुरा ॥२३॥
 तस्मादोमित्युदाहृत्य यज्ञदानतपःक्रियाः ।
 प्रवर्तन्ते विधानोक्ताः सततं ब्रह्मवादिनाम् ॥२४॥

adeśa-kāle yad dānam, apātrebhyas cha diyate
 asatkṛtam avajñātaṁ, tat tāmasam udāhṛtam [22]
 om-tat-sad iti nirdeśo, brahmaṇas tri-vidhaḥ smṛtaḥ
 brāhmaṇās tena vedās cha, yajñās cha vihitāḥ purā [23]
 tasmād om ity udāhṛtya, yajña-dāna-tapaḥ-kriyāḥ
 pravartante vidhānoktāḥ, satataṁ brahma-vādinām [24]

yat dānam—O armağan ki; **asat-kṛtam**—saygısızca; **avajñātam cha**—ve küçük görerek; **adeśa kāle**—uygun olmayan bir mekân ve zamanda; **apātrebhyas**—hak etmeyen bir alıcıya; **diyate**—verilir; **tāmasam**—cehalet yapısında olarak; **udāhṛtam**—tanımlanır.

iti—Bu; **tri-vidhaḥ**—üç sözcük; **om-tat-sat**—*Om Tat Sat*; **brahmaṇas**—Brahman'a, Yüce Ruha; **nirdeśaḥ**—işaret eden; **smṛtaḥ**—olarak bilinir, kutsal metinlerde. **purā**—Kadim çağlarda, evrensel tezahürde; **brāhmaṇas**—*brāhmaṇalar*; **vedās cha**—*Vedalar*; **yajñās cha**—ve adaklar; **tena**—bu üç sözle; **vihitāḥ**—tayin edildiler.

tasmāt—Bu nedenle; **brahma-vādinām**—*Vedalar*'ın izdeşçilerinin; **vidhānoktāḥ**—kutsal metinlerce önerilen; **yajña-dāna-tapaḥ-kriyāḥ**—adak, bağış ve riyazete dayalı görevleri; **om iti**—Brahman'ı, Mutlak'ı temsil eden *Om* sözcüğü; **udāhṛtya**—telaffuz edilerek; **satatam pravartante**—başlatılır her zaman.

22 Hak etmeyen bir kimseye uygun olmayan bir yerde ve zamanda, saygısızca ve küçük görerek verilen armağan, cehalet yapısında kabul edilir.

23 Kutsal metinler *Om Tat Sat* sözcüklerinin Brahman'ı, Yüce Ruhu belirttiğini söylerler. Evrensel tezahür sırasında *brāhmaṇalar*, *Vedalar* ve adaklar bu üç sözcükle tayin edildiler.

24 Nitekim, *Vedalar*'ın izdeşçileri, adak, bağış ve riyazete dayalı belirlenmiş görevlerini başlatmak için, her zaman Brahman'ı, Mutlak'ı temsil eden *Om* hecesini söylerler.

तदित्यनभिसंधाय फलं यज्ञतपःक्रियाः ।
दानक्रियाश्च विविधाः क्रियन्ते मोक्षकाङ्क्षिभिः ॥ २५॥
सद्भावे साधुभावे च सदित्येतत्प्रयुज्यते ।
प्रशस्ते कर्मणि तथा सच्छब्दः पार्थ युज्यते ॥ २६॥
यज्ञे तपसि दाने च स्थितिः सदिति चोच्यते ।
कर्म चैव तदर्थीयं सदित्येवाभिधीयते ॥ २७॥

tad ity anabhisandhāya, phalaṁ yajña-tapaḥ-kriyāḥ
dāna-kriyāś cha vividhāḥ, kriyante mokṣa-kāṅkṣibhiḥ [25]
sad-bhāve sādhu-bhāve cha, sad ity etat prayujyate
praśaste karmaṇi tathā, sach chhabdaḥ pārtha yujyate [26]
yajñe tapasi dāne cha, sthitiḥ sad iti chochyate
karma chaiva tad-arthīyaṁ, sad ity evābhidhīyate [27]

mokṣa-kāṅkṣibhiḥ—Özgürlük özlemi içinde olan kişiler; **tat iti**—Brahman'ı, Mutlak'ı temsil eden *Tat* sözcüğünü; (**udāhṛtya**)—söyleyerek; **phalam**—meyvelerine; **anabhisandhāya**—bel bağlamadan; **vividhāḥ yajña-tapaḥ-kriyāḥ**—değişik tür adak ve riyazet faaliyetleri; **dāna-kriyāḥ cha**—ve bağış faaliyetleri; **kriyante**—yerine getirirler.

(**he**) **pārtha**—Ey Kuntī'nin oğlu; **sat iti**—Brahman'ı, Mutlak'ı temsil eden *Sat* sözcüğü; **sat-bhāve**—gerçeği, Brahman'ın yapısını belirtmek için; **prayujyate**—kullanılır; **sādhu-bhāve cha**—ve gerçeğe adanmış olan, Brahman'ı bilen kişileri. **tathā**—Dolayısıyla; **etat sat-śabdaḥ**—bu *Sat* sözcüğü; **praśaste karmaṇi**—hayırlı faaliyetler sırasında; **yujyate**—söylenir.

yajñe—Adakta; **tapasi**—riyazette; **dāne cha**—ve bağıştaki; **sthitiḥ**—sonsuzluk; **sat iti cha**—bu *Sat* sözcüğü aracılığıyla; **uchyate**—tanımlanır. **tat-arthīyam**—Yüce Tanrı'yı hoşnut etmek için olan; **karma cha eva**—eylem ise; **sat iti eva**—*Sat* sözcüğü ile; **abhidhīyate**—belirtilir.

25 Özgürlük özlemi içinde olan kişiler, adak, bağış ve riyazetle ilgili çeşitli faaliyetlerin yerine getirilmesi için niyet ederken, sonuçlara bel bağlamadan, Brahman'ı, Mutlak'ı temsil eden *Tat* sözcüğünü söylerler.

26 Ey Pārtha, Brahman'ı, Mutlak'ı temsil eden *Sat* sözcüğü, gerçeği ve gerçeğe adanmış kişileri belirtir. Bu nedenle, *Sat* sözcüğü hayırlı faaliyetlerin yerine getirilmesi için niyet ederken söylenir.

27 *Sat* sözcüğü adağın, riyazetin ve bağışın sonsuzluğunu göstermek için söylenir. Ve Yüce Tanrı'yı hoşnut etmek amacıyla gerçekleştirilen eyleme *Sat*—gerçek denir.

अश्रद्धया हुतं दत्तं तपस्तप्तं कृतं च यत् ।

असदित्युच्यते पार्थ न च तत्रेत्य नो इह ॥२८॥

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे श्रद्धात्रयविभागयोगो नाम सप्तदशोऽध्यायः ॥१७॥

aśraddhayā hutam dattam, tapas taptam kṛtam cha yat
asad ity uchyate pārtha, na cha tat pretya no iha [28]
iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyām yoga-sāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde śraddhā-
traya-vibhāga-yogo nāma sapta-daśo 'dhyāyaḥ [17]

(he) pārtha—Ey Arjuna; aśraddhayā—inanç olmadan; yat—her ne tür; hutam—
adak sunulursa; dattam—bağış verilirse; taptam—riyazete katlanılırsa; cha—ve; kṛtam—eylem yerine getirilirse; tat—o; asat iti—asat, gerçek olmayan;
uchyate—olarak tanımlanır; (yataḥ tat)—çünkü o; na u iha—ne bu dünyada; na cha
pretya—ne de bir sonrakinde; (phalati)—meyve verir.

28 Ey Pārtha, Yüce Tanrı'ya inanç olmadan gerçekleştirilen adak, bağış ve riyazet, ya da herhangi bir eylem *asat*, yani gerçek olmayan diye bilinir. Bu türlü işler, ne bu dünyada ne de bir sonrakinde hayırlı sonuç getirebilir.

On Yedinci Bölümün Sonu

Üç Türlü İnanç

Śrīla Vyāsadeva tarafından

yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin

Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,

Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,

Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

एकादशोऽध्यायः

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

Mokṣa-yoga

Özgürlük Yolu

अर्जुन उवाच ।

संन्यासस्य महाबाहो तत्त्वमिच्छामि वेदितुम् ।
त्यागस्य च हृषीकेश पृथक्केशिनिसूदन ॥१॥

श्रीभगवानुवाच ।

काम्यानां कर्मणां न्यासं संन्यासं कवयो विदुः ।
सर्वकर्मफलत्यागं प्राहुस्त्यागं विचक्षणाः ॥२॥
त्याज्यं दोषवदित्येके कर्म प्राहुर्मनीषिणः ।
यज्ञदानतपःकर्म न त्याज्यमिति चापरे ॥३॥

arjuna uvācha

sannyāsasya mahā-bāho, tattvam ichchhāmi veditum
tyāgasya cha hṛṣīkeśa, pṛthak keśinisūdana [1]

śrī-bhagavān uvācha

kāmyānām karmaṇām nyāsaṁ, sannyāsaṁ kavayo viduḥ
sarva-karma-phala-tyāgaṁ, prāhus tyāgaṁ vichakṣaṇāḥ [2]
tyājyaṁ doṣavad ity eke, karma prāhur maṇiṣiṇaḥ
yajña-dāna-tapaḥ-karma, na tyājyaṁ iti chāpare [3]

arjunaḥ uvācha—Arjuna dedi ki: **(he) mahā-bāho**—Ey şanlı kahraman; **(he) hṛṣīkeśa**—Ey bütün duyuların Efendisi; **(he) keśinisūdana**—Ey Keşi iblisini öldüren; **sannyāsasya**—vazgeçme; **tyāgasya cha**—ve bağlanmama; **tattvam**—konusunu; **pṛthak**—ayrı ayrı; **veditum**—anlamak; **ichchhāmi**—istiyorum.

śrī bhagavān uvācha—Śrī Bhagavān dedi ki: **kavayaḥ**—bilgi sahibi; **vichakṣaṇāḥ**—aydınlanmış şahsiyetler; **kāmyānām**—meyvesel arzuların güdümündeki; **karmaṇām**—eylemlerden; **nyāsaṁ**—vazgeçmeyi; **sannyāsaṁ**—*sannyāsa*, vazgeçme olarak; **viduḥ**—bilirler; **prāhuḥ**—ve derler ki; **sarva-karma-phala-tyāgaṁ**—ister günlük, sıradan veya meyve getiren olsun, tüm eylemlerin meyvelerinden vazgeçmek; **tyāgaṁ**—bağlanmamadır.

eke maṇiṣiṇaḥ—Bazı bilgi adamları (genellikle *Sāṅkhyalar*); **prāhuḥ**—bildirirler ki; **karma**—eylem; **doṣavat iti**—(şiddet, vb. yüzünden) mükemmel olmadığı için; **tyājyaṁ**—terk edilmelidir; **apare cha**—ve diğerleri, (genellikle *Mīmāṃsakalar*); **iti (prāhuḥ)**—derler ki; **yajña-dāna-tapaḥ-karma**—(kutsal metinlerin buyurduğu) adak, bağış ve riyazet yapısındaki eylemler; **na tyājyaṁ**—terk edilmemelidir.

① Arjuna şöyle dedi: Ey Keşi iblisini öldüren, her şeye gücü yeten Tanrı, vazgeçme (*sannyāsa*) ve bağlanmama (*tyāga*) konusunu ayrı ayrı anlamak istiyorum.

② Śrī Bhagavān dedi ki: Bilgi sahibi, aydınlanmış kişiler, meyvesel eylemi terk etmeyi vazgeçme, her türlü eylemin meyvelerini terk etmeyi ise bağlanmama olarak bilirler.

निश्चयं शृणु मे तत्र त्यागे भरतसत्तम ।
 त्यागो हि पुरुषव्याघ्र त्रिविधः संप्रकीर्तितः ॥४॥
 यज्ञदानतपःकर्म न त्याज्यं कार्यमेव तत् ।
 यज्ञो दानं तपश्चैव पावनानि मनीषिणाम् ॥५॥
 एतान्यपि तु कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा फलानि च ।
 कर्तव्यानीति मे पार्थ निश्चितं मतमुत्तमम् ॥६॥

niśchayaṁ śṛṇu me tatra, tyāge bharata-sattama
 tyāgo hi puruṣa-vyāghra, tri-vidhaḥ samprakīrtitaḥ [4]
 yajña-dāna-tapaḥ-karma, na tyājyaṁ kāryam eva tat
 yajño dānaṁ tapaś chaiva, pāvanāni maṇiṣiṇām [5]
 etāny api tu karmāṇi, saṅgaṁ tyaktvā phalāni cha
 kartavyānīti me pārtha, niśchitaṁ matam uttamam [6]

(he) bharata-sattama—Ey Bhārataların en iyisi; śṛṇu—duy; me—Benim; tatra tyāge—tyāga, bağlanmama veya vazgeçme niteliği ile ilgili; niśchayaṁ—mükemmel hükümümü; hi—çünkü; (he) puruṣa-vyāghra—Ey erkeklerin en iyisi; tyāgaḥ—vazgeçme niteliğinin; tri-vidhaḥ—üç türlü olduğu; samprakīrtitaḥ—(kutsal metinlerde) açıkça anlatılmıştır.

yajña-dāna-tapaḥ-karma—Adak, bağış ve riyazet gibi görevler; na tyājyam—bırakılmamalıdır. tat—Onlar; eva—kuşkusuz; kāryam—yerine getirilmelidir; (yataḥ)—çünkü; yajñaḥ—adak; dānam—bağış; tapaḥ cha—ve riyazet; maṇiṣiṇām—akıllıların; pāvanāni eva—arındırıcıları; (bhavanti)—olurlar.

(he) pārtha—Ey Kuntî'nin oğlu; etāni—bu; karmāṇi—eylemler; api tu—bile; saṅgam—bağlılıktan; phalāni cha—ve sonuçları arzulamaktan; tyaktvā—vazgeçecek; kartavyāni—yapılmalıdır. me—Bana ait; niśchitam—kesin; uttamam—yüce; matam—mükemmel hüküm (siddhānta); iti—budur.

③ Bazı felsefeciler, mükemmel olmadığı için eylemden vazgeçilmesini savunurlar. Diğerleri ise adak, bağış ve riyazet yapısındaki eylemlerin asla terk edilmemesi gerektiğini savunurlar.

④ Ey Bhārataların en üstünü, şimdi Benim bağlanmama, vazgeçme niteliği hakkındaki mükemmel hükümümü duy. Ey erkekler içinde en başta gelen, vazgeçme niteliğinin üç türlü olduğu açıkça belirtilmiştir.

⑤ Adağa, bağışa ve riyazete dayanan görevler asla terk edilmemelidir. Bu türlü görevleri yerine getirmek gerekir çünkü bunlar bilgelerin arındırıcılarıdır.

नियतस्य तु संन्यासः कर्मणोः नोपपद्यते ।
मोहात्तस्य परित्यागस्तामसः परिकीर्तितः ॥७॥
दुःखमित्येव यत्कर्म कायक्लेशभयात्त्यजेत् ।
स कृत्वा राजसं त्यागं नैव त्यागफलं लभेत् ॥८॥
कार्यमित्येव यत्कर्म नियतं क्रियतेऽर्जुन ।
सङ्गं त्यक्त्वा फलं चैव स त्यागः सात्त्विको मतः ॥९॥

niyatasya tu sannyāsaḥ, karmaṇo nopapadyate
mohāt tasya parityāgas, tāmasaḥ parikīrtitaḥ [7]
duḥkham ity eva yat karma, kāya-kleśa-bhayāt tyajet
sa kṛtvā rājasam tyāgam, naiva tyāga-phalam labhet [8]
kāryam ity eva yat karma, niyatam kriyate 'rjuna
saṅgam tyaktvā phalam chaiva, sa tyāgaḥ sāttviko mataḥ [9]

tu—Fakat; niyatasya—zorunlu; karmaṇaḥ—görevlerden; sannyāsaḥ—vazgeçme; na upapadyate—haklı çıkarılamaz. mohāt—Yanılığ nedeniyle; tasya—o görevlerin; parityāgaḥ—terk edilmesi; tāmasaḥ—cehalet yapısında vazgeçme; parikīrtitaḥ—olarak adlandırılır.

(yah)—O kişi ki; yat karma—böyle zorunlu görevlerin; duḥkham eva—zahmetli olduğunu; iti (matvā)—düşünür; tyajet—ve onlardan vazgeçer; kāya-kleśa-bhayāt—fiziksel rahatsızlık korkusuyla; saḥ—o kişi; rājasam—tutku yapısında; tyāgam—vazgeçme; kṛtvā—gerçekleştirerek; tyāga-phalam—vazgeçmenin meyvesine—aydınlanmaya; na labhet eva—ulaşamaz.

(he) arjuna—Ey Arjuna; niyatam—zorunlu; karma—görevler; yat—ki; saṅgam—bağlılığı; phalam eva cha—ve meyvesel arzuyu; tyaktvā—terk ederek; kāryam iti eva—görev amacıyla; kriyate—gerçekleştirilir; saḥ tyāgaḥ sāttvikaḥ—iyilik yapısında vazgeçmişliği oluşturur; (me) mataḥ—Bana göre.

⑥ Ama bu eylemler bile bağlılık ve meyvesel arzu terk edilerek yerine getirilmelidir. Ey Pārtha, bil ki bu Benim mükemmel, üstün hükmümdür.

⑦ Kişinin zorunlu görevlerinden vazgeçmesi yanlıştır. Bu görevlerin, yanılığ sonucu terk edilmesi sahte vazgeçme, ya da cehalet yapısında vazgeçmedir.

⑧ Zorunlu görevlerinin zahmetli olduğunu düşünüp, fiziksel rahatı kaçacak korkusuyla onları terk eden kişi, tutku yapısında vazgeçme uygulamış olur. Böylece, gerçek bağlanmamanın meyvesine ulaşmaz.

न द्वेष्ट्यकुशलं कर्म कुशले नानुषज्जते ।
 त्यागी सत्त्वसमाविष्टो मेधावी छिन्नसंशयः ॥१०॥
 न हि देहभृता शक्यं त्यक्तुं कर्माण्यशेषतः ।
 यस्तु कर्मफलत्यागी स त्यागीत्यभिधीयते ॥११॥
 अनिष्टमिष्टं मिश्रं च त्रिविधं कर्मणः फलम् ।
 भवत्यत्यागिनां प्रेत्य न तु संन्यासिनां क्वचित् ॥१२॥

na dveṣṭy akuśalaṁ karma, kuśale nānuṣajjate
 tyāgī sattva-samāviṣṭo, medhāvī chhinna-saṁśayaḥ [10]
 na hi deha-bhṛtā śakyaṁ, tyaktuṁ karmāṅy aśeṣataḥ
 yas tu karma-phala-tyāgī, sa tyāgīty abhidhiyate [11]
 aṇiṣṭam iṣṭaṁ miśraṁ cha, tri-vidhaṁ karmaṇaḥ phalam
 bhavaty atyāginām pretya, na tu sannyāsinām kvachit [12]

sattva-samāviṣṭaḥ—İyilik yapısına yoğunlaşmış; **medhāvī**—akıllı; **tyāgī**—vazgeçmiş; **chhinna-saṁśayaḥ**—bütün kuşkuları yerle bir ettikten sonra; **na dveṣṭi**—ne sırt çevirir; **akuśalam**—zahmetli; **karma**—görevlere; **na anuṣajjate**—ne de bağlanır; **kuśale**—mutluluk bahşeden görevlere.

deha-bhṛtā—Beden almış ruh; **karmāṅi**—eylemlerden; **aśeṣataḥ**—tamamen; **tyaktum**—vazgeçmeyi; **na śakyaṁ hi**—asla başaramaz; **tu**—bununla beraber; **abhidhiyate**—denir; **iti**—ki; **yaḥ saḥ karma-phala-tyāgī**—eylemin meyvelerinden vazgeçen kişi; **tyāgī**—bir vazgeçmiştir.

atyāginām—Maddesel zevk arzulayan o kişiler için; **pretya**—ölümden sonra; **karmaṇaḥ**—eylemin; **tri-vidham phalam (iti)**—bu üç tür meyvesi; **bhavati**—kalır; **aṇiṣṭam**—arzulanmayan (aşağı veya cehennemî doğum); **iṣṭam**—arzulanan (üstün veya ruhanî doğum); **miśraṁ cha**—ve ikisinin karışımı (insan doğumu); **tu**—fakat; **sannyāsinām**—*sannyāsi*, vazgeçmiş olanlar için; **kvachit**—hiç bir zaman; **na (bhavati)**—bu meyveler oluşmaz.

9 Ey Arjuna, bağlılığı ve meyyesel arzuyu terk ederek zorunlu işleri görev anlayışıyla yerine getirmek, iyilik yapısında vazgeçmedir. Benim görüşüm budur.

10 İyilik yapısına yoğunlaşmış ve bütün kuşkuları kesip atmış olan akıllı vazgeçmiş, ne zorlu görevlere sırt çevirir ne de hoş giden işlere bağlanır.

11 Beden almış ruhun eylemlerden tamamen vazgeçmesi mümkün değildir. Bununla beraber, eylemlerinin meyvelerinden vazgeçen kişi gerçek bir vazgeçmiştir.

पञ्चैतानि महाबाहो कारणानि निबोध मे ।
 सांख्ये कृतान्ते प्रोक्तानि सिद्धये सर्वकर्मणाम् ॥१३॥
 अधिष्ठानं तथा कर्ता करणं च पृथग्विधम् ।
 विविधाश्च पृथक् चेष्टा दैवं चैवात्र पञ्चमम् ॥१४॥
 शरीरवाङ्मनोभिर्यत्कर्म प्रारभते नरः ।
 न्यायं वा विपरीतं वा पञ्चैते तस्य हेतवः ॥१५॥

pañchaitāni mahā-bāho, kāraṇāni nibodha me
 sāṅkhye kṛtānte proktāni, siddhaye sarva-karmaṇām [13]
 adhiṣṭhānaṁ tathā kartā, karaṇaṁ cha pṛthag-vidham
 vividhās cha pṛthak cheṣṭā, daivaṁ chaivātra pañchamam [14]
 śarīra-vānmanobhir yat, karma prārabhate naraḥ
 nyāyaṁ vā viparītaṁ vā, pañchaite tasya hetavaḥ [15]

(he) mahā-bāho—Ey şanlı kahraman; sāṅkhye—kutsal *Vedānta* metninde; kṛtānte—eylemin nihai bilgisinde; proktāni—anlatılan; sarva-karmaṇām—bütün eylemlerin; siddhaye—başarılmasının; etāni—bu; pañcha—beş; kāraṇāni—nedenini; nibodha—öğren; me—Benden.

adhiṣṭhānam—(1) Ana ilke, beden; tathā—ve; kartā—(2) ‘yapan’, ruh ile madde düğümünden oluşan ego; pṛthak-vidhim—(3) ayrı, çeşitli; karaṇam cha—duyular—araç olarak, gözler, kulaklar, vb.; vividhāḥ—(4) çeşitli; pṛthak cha—ama farklı; cheṣṭā—yaşamsal havalaraın çabaları ve işlevleri; atra pañchamam—ve beşinci unsur; daiva eva cha—(5) Tanrı, Yüce Ruh.

naraḥ—Bir insan; śarīra-vāk-manobhiḥ—bedeniyle, sözüyle ve zihniyle; nyāyam vā—ister yasal; viparītaṁ vā—ister yasa dışı; yat karma—hangi tür eylem; prārabhate—gerçekleştirirse; ete pañcha—bu beşi; tasya—onun; hetavaḥ—nedenleridir.

12 Dünyasal arzulara sahip olanlar, ölümden sonra, eylemlerin üç tür meyvesinden—iyi, kötü ve ikisinin karışımından—pay alırlar, ama vazgeçmiş olanlar asla.

13 Ey şanlı kahraman, *Sāṅkhya* ya da *Vedānta* diye bilinen kutsal metnin nihai öğretilerinde anlatıldığı şekliyle, Benden bütün eylemlerin başarılmasını sağlayan beş nedeni öğren:

14 (Bütün eylemler bu beş neden aracılığıyla başarılı:) Beden, yapan (ruh-can ile maddenin düğümü olan ego), araç (duyular), çeşitli çabalar ve Tanrı (Yüce Ruh).

तत्रैवं सति कर्तारमात्मानं केवलं तु यः ।
 पश्यत्यकृतबुद्धित्वान्न स पश्यति दुर्मतिः ॥१६॥
 यस्य नाहङ्कृतो भावो बुद्धिर्यस्य न लिप्यते ।
 हत्वापि स इमाँल्लोकान्न हन्ति न निबध्यते ॥१७॥
 ज्ञानं ज्ञेयं परिज्ञाता त्रिविधा कर्मचोदना ।
 करणं कर्म कर्तेति त्रिविधः कर्मसंग्रहः ॥१८॥

tatraivaṁ sati kartāram, ātmānaṁ kevalaṁ tu yaḥ
 paśyaty akṛta-buddhitvān, na sa paśyati durmatih [16]
 yasya nāhaṅkṛto bhāvo, buddhir yasya na lipyate
 hatvāpi sa imāḷ lokān, na hanti na nibadhyate [17]
 jñānaṁ jñeyaṁ pariñātā, tri-vidhā karma-chodanā
 karaṇaṁ karma karteti, tri-vidhaḥ karma-saṅgrahaḥ [18]

tatra—Bu bakımdan; **yaḥ**—her kim; **evam sati tu**—buna rağmen; **ātmānaṁ**—canlı varlığı; **kevalam**—sadece; **kartāram**—yapan olarak; **paśyati**—görür; **saḥ durmatih**—o cahil kişi; **akṛta-buddhitvāt**—saf olmayan akıl nedeniyle; **na paśyati**—görmez.

yasya—O ki içinde; **ahaṅkṛtaḥ**—kendisini yapan olarak görme; **bhāvaḥ**—zihniyeti; **na**—bulunmaz; **yasya**—ve o ki; **buddhiḥ**—aklı; **na lipyate**—eylemlerin meyvelerine bağlı değildir; **saḥ**—böyle biri; **imān lokān**—dünyanın tamamını; **hatvā api**—öldürse bile; **na hanti**—ne kimseyi öldürür; **na nibadhyate**—ne de eyleme tutsak olur.

tri-vidhā iti—Bu üçüdür; **karma-chodanā**—eylemin itici gücü; **jñānaṁ**—bilgi; **jñeyam**—bilinebilen; **pariñātā**—bilen. **tri-vidhaḥ (iti)**—Bu üçüdür; **karma saṅgrahaḥ**—eylemin temeli; **karaṇam**—araç, duyular; yani hedefe ulaşmak için olan uygulama (*sādhana*); **karma**—eylem; **kartā**—yapan.

15 Bir insan bedeni, aklı ya da sözüyle, yasal veya yasa dışı ne tür eylem yaparsa yapsın, nedeni bu beş elemandır.

16 Oysa yapan olarak sadece kendisini gören cahil bir kişi, saf olmayan aklı yüzünden, aslında görmez.

17 Bencillikten (Mutlak'a karşı olmaktan) özgür olan ve aklı dünyevî faaliyetlere bulaşmayan kişi—bütün dünyayı öldürse bile, ne öldürür ne de eyleme tutsak olur.

ज्ञानं कर्म च कर्ता च त्रिधैव गुणभेदतः ।
 प्रोच्यते गुणसंख्याने यथावच्छृणु तान्यपि ॥१९॥
 सर्वभूतेषु येनैकं भावमव्ययमीक्षते ।
 अविभक्तं विभक्तेषु तज्ज्ञानं विद्धि सात्त्विकम् ॥२०॥
 पृथक्त्वेन तु यज्ज्ञानं नानाभावान्पृथग्विधान् ।
 वेत्ति सर्वेषु भूतेषु तज्ज्ञानं विद्धि राजसम् ॥२१॥

jñānam karma cha kartā cha, tridhaiva guṇa-bhedataḥ
 prochyate guṇa-saṅkhyāne, yathāvach cchṛṇu tāny api [19]
 sarva-bhūteṣu yenaikam, bhāvam avyayam iṅṣate
 avibhaktam vibhakteṣu, taj jñānam viddhi sāttvikam [20]
 pṛthaktvena tu yaj jñānam, nānā-bhāvān-pṛthag-vidhān
 vetti sarveṣu bhūteṣu, taj jñānam viddhi rājasam [21]

guṇa-saṅkhyāne—*Sāṅkhya* metninde; jñānam—bilgi; karma cha—eylem; kartā cha—ve yapan; guṇa-bhedataḥ—maddesel yapının üç hâline göre; tri-dhā eva—üç grupta; (ete) prochyate—anılır. śṛṇu—Şimdi duy; tāni api—bunları da; yathāvat—olduğu gibi.

viddhi—Bilmelisin; tat jñānam—o bilgiyi; yena—ki onunla; ekam—tek; avibhaktam—bölünmez; avyayam—yok edilemez; bhāvam—yapı; vibhakteṣu sarva-bhūteṣu—çeşitli canlı varlıkların hepsinin içinde; sāttvikam—iyilik yapısının bilgisi olarak; iṅṣate—görülür.

yat jñānam—O bilgi ki onunla; bhūteṣu—canlı varlıkların; sarveṣu—tümünün içinde; pṛthak-vidhān—sayısız uğraşlarla meşgul olan; pṛthaktvena—ayrı ayrı; nānā-bhāvān—pek çok yapı; vetti—deneyimler kişi; tat jñānam tu—o bilgiyi; rājasam—tutku yapısının bilgisi olarak; viddhi—bil.

18 Bu üçü eylemin itici gücüdür: bilgi, bilinebilen ve bilen. Bu üçü eylemin temelidir—araç, eylem ve yapan.

19 *Sāṅkhya* metninde, bilgi, eylem ve yapan maddesel yapının üç hâline göre sınıflandırılmıştır. Şimdi Benden bunları duy:

20 Tek, yok edilemez ve bölünmez ilkenin (Benim üstün ilahî enerjimin), birbirinden farklı canlı varlıkların hepsinde mevcut olduğunu gösteren bilgi, iyilik yapısında bilgi olarak bilinmelidir.

यत्तु कृत्स्नवदेकस्मिन्कार्ये सक्तमहैतुकम् ।
 अतत्त्वार्थवदल्पं च तत्तामसमुदाहृतम् ॥२२॥
 नियतं सङ्गरहितमरागद्वेषतः कृतम् ।
 अफलप्रेप्सुना कर्म यत्तत्सात्त्विकमुच्यते ॥२३॥
 यत्तु कामेप्सुना कर्म साहङ्कारेण वा पुनः ।
 क्रियते बहुलायासं तद्राजसमुदाहृतम् ॥२४॥

yat tu kṛtsnavad ekasmin, kārye saktam ahaitukam
 atattvārthavad alpam̐ cha, tat tāmasam udāhṛtam [22]
 niyataṁ saṅga-rahitam, arāga-dveṣataḥ kṛtam
 aphala-prepsunā karma, yat tat sāttvikam uchyate [23]
 yat tu kāmeṣunā karma, sāhankāreṇa vā punaḥ
 kriyate bahulāyāsaṁ, tad rājasam udāhṛtam [24]

tat—O; **yat tu**—ki; **saktam**—bağlıdır; **ekasmin kārye**—beden gibi, yalnızca dıştakine; **kṛtsnavat**—her şey oymuş gibi; **ahaitukam**—(ve o ki durumdadır) akıl dışı; **atattva-arthavat**—gerçeği aramayan—ruhaniyetle ya da kutsal metinlerle ilgili anlayıştan yoksun; **alpam̐ cha**—ve sıradan; **tāmasam**—cehalet yapısında bilgi; **udāhṛtam**—olarak adlandırılır.

tat karma yat—O eylem ki; **aphala-prepsunā**—meyve arzusu olmayan kişi tarafından; **saṅga-rahitam**—bağlılık olmaksızın; **arāga-dveṣataḥ**—hoşa giden ve gitmeyen şeylere tarafsız kalarak; **niyatam**—süreklili; **kṛtam**—yerine getirilir; **sāttvikam**—iyilik yapısında eylem; **uchyate**—olarak adlandırılır.

punaḥ—Yine; **tat karma yat tu**—o eylem odur ki; **kāma-īpsunā**—sonuç arzu eden kişi tarafından; **vā**—ya da; **bahula-āyāsam**—büyük çabayla; **sa-ahankāreṇa**—bencil bir kişi tarafından; **kriyate**—gerçekleştirilir; **rājasam**—tutku yapısında eylem; **udāhṛtam**—olduğu söylenir.

21 Kişinin, canlı varlıklar boyutunda, pek çok ayrı (çatışan) uğraş içinde olan pek çok ayrı (bağımsız) varlığı deneyimlemesine yol açan bilgi, tutku yapısında bilgi olarak bilinir.

22 Ve yüzeysel olanı her şeyden üstün tutarak inatla sadece ona bağlanan, ruhanî anlayıştan ve kutsal metinlerle ilgili kavramdan yoksun olan, gerçeği aramayan ve sadece ipe sapa gelmez şeylere dayanan düşünce yapısının (hayvanî) cehalet yapısında bilgi olduğu söylenir.

23 Bir insanın sonuç beklentisi olmadan, hoşa giden ve hoşa gitmeyen şeylere kayıtsız kalarak, bağlanmadan sadakatle

अनुबन्धं क्षयं हिंसामनपेक्ष्य च पौरुषम् ।
 मोहादारभ्यते कर्म यत्तत्तामसमुच्यते ॥२५॥
 मुक्तसङ्गोऽनहंवादी धृत्युत्साहसमन्वितः ।
 सिद्धयसिद्धयोर्निर्विकारः कर्ता सात्त्विक उच्यते ॥२६॥
 रागी कर्मफलप्रेप्सुर्लुब्धो हिंसात्मकोऽशुचिः ।
 हर्षशोकान्वितः कर्ता राजसः परिकीर्तितः ॥२७॥

anubandham kṣayam hiṁsām, anapekṣya cha pauruṣam
 mohād ārabhyate karma, yat tat tāmasam uchyate [25]
 mukta-saṅgo 'nahaṁvādī, dhṛty-utsāha-samanvitaḥ
 siddhy-asiddhyor nirvikāraḥ, kartā sāttvika uchyate [26]
 rāgī karma-phala-prepsur, lubdho hiṁsātmako 'śuchiḥ
 harṣa-śokānvitaḥ kartā, rājasaḥ parikīrtitaḥ [27]

tat karma yat—O eylem ki; mohāt—yanılıya bağlı olarak; anubandham—sonucu; kṣayam—kayı; hiṁsām—başkalarına olan zararı; pauruṣam cha—ve kişinin onu gerçekleştirecek kapasitesini; anapekṣya—dikkate almadan; ārabhyate—üstlenilir; tāmasam—cehalet yapısında eylem; uchyate—diye adlandırılır.

mukta-saṅgaḥ—Bağlanmayan; anahaṁ-vādī—egosu olmayan; dhṛti-utsāha-samanvitaḥ—sabırlı, coşkulu; kartā—işçi; nirvikāraḥ—ki o etkilenmez; siddhi-asiddhyoḥ—başarıda veya başarısızlıkta; sāttvikaḥ—iyilik yapısına sahip bir işçi; uchyate—diye adlandırılır.

rāgī—Saplantılı; karma-phala-prepsuḥ—meyve peşinde olan; lubdhaḥ—açgözlü; hiṁsā-ātmakaḥ—zalim yapılı; aśuchiḥ—kutsal metinlere aykırı ve nefret uyandıran işlerle uğraşan; harṣa-śoka-anvitaḥ—ve keyif ve kederin güdümünde olan; kartā—işçi; rājasaḥ—tutku yapısının işçisi; parikīrtitaḥ—diye adlandırılır.

yerine getirdiği zorunlu eylemin iyilik yapısında eylem olduğu söylenir.

24 Ve eylemin meyvelerine arzu duyan bencil bir insan tarafından büyük çabayla yerine getirilen o eylemin, tutku yapısında eylem olduğu söylenir.

25 Ve sonuçlarını, getireceği kaybı, başkalarına vereceği zararı ve kişinin onu yerine getirme kapasitesi dikkate alınmadan, yanılıyla üstlenilen iş cehalet yapısında eylem diye adlandırılır.

26 Bağlı olmayan, egosuz, sabırlı, coşkulu ve başarı ya da yenilgiden etkilenmeyen işçi, iyilik yapısında işçi diye bilinir.

अयुक्तः प्राकृतः स्तब्धः शठो नैष्कृतिकोऽलसः ।
 विषादी दीर्घसूत्री च कर्ता तामस उच्यते ॥२८॥
 बुद्धेर्भेदं धृतेश्चैव गुणतस्त्रिविधं शृणु ।
 प्रोच्यमानमशेषेण पृथक्त्वेन धनञ्जय ॥२९॥
 प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च कार्याकार्ये भयाभये ।
 बन्धं मोक्षं च या वेत्ति बुद्धिः सा पार्थ सात्त्विकी ॥३०॥

ayuktaḥ prākṛtaḥ stabdhaḥ, śaṭho naiṣkṛtiko 'lasaḥ
 viṣādī dīrgha-sūtrī cha, kartā tāmasa uchyate [28]
 buddher bhedaṁ dhrteś chaiva, guṇatas tri-vidhaṁ śṛṇu
 prochyamānam aśeṣeṇa, pṛthaktvena dhanañjaya [29]
 pravṛttim cha nivṛttim cha, kāryākārye bhayābhaye
 bandhaṁ mokṣaṁ cha yā vetti, buddhiḥ sā pārtha sāttvikī [30]

ayuktaḥ—Kontrolsüz; prākṛtaḥ—bayağı; stabdhaḥ—inatla kendini üstün gören; śaṭhaḥ—sahtekâr; naiṣkṛtikaḥ—kırıcı; alasaḥ—tembel; viṣādī—karamsar; dīrgha-sūtrī cha—sürekli erteleyen; kartā—işçiye; tāmasaḥ—cehalet yapısında işçi; uchyate—denir.

(he) dhanañjaya—Ey Arjuna; guṇataḥ—maddesel yapının üç hâline göre; buddheḥ—akıl; dhrteḥ cha eva—ve kararlılığın; tri-vidhaṁ bhedaṁ—üç türünü; aśeṣeṇa—tam olarak; pṛthaktvena—ve farklı farklı; prochyamānam—anlatırken Ben; śṛṇu—duy.

(he) pārtha—Ey Kuntî'nin oğlu; sāttvikī buddhiḥ—iyilik yapısındaki akıl; sâ yâ—odur ki; pravṛttim cha—erdemli uğraş; nivṛttim cha—ve erdemsizlikten uzak durmayı; kārya-akārye—görevi ve görev olmayanı; bhaya abhaye—tehlikeyi ve güvenliği; bandhaṁ mokṣaṁ cha—ve esaret ve özgürlüğü; vetti—ayırt eder.

27 Bağlı olan, eylemin meyvelerini arzulayan, açgözlü, zalim, kutsal metinlerin onaylamadığı, nefret uyandıran uygulamalarla uğraşan ve devamlı sevinç ve kedere tabi olan işçi, tutku yapısında işçi olarak bilinir.

28 Kontrolsüz, bayağı, kendini üstün gören, sahtekâr, kırıcı, tembel, karamsar ve sürekli erteleyen işçi, cehalet yapısında işçi olarak bilinir.

29 Ey Dhanañjaya, şimdi iyi dinle. Yapısal hâllere göre, üç tür akıl ve kararlılığı net olarak anlatacağım.

30 Ey Pārtha, iyilik yapısındaki akıl (erdemli) uğraş ile (erdemsizlikten) uzak durmayı, görev ile görev olmayanı,

यया धर्ममधर्मं च कार्यं चाकार्यमेव च ।
 अयथावत्प्रजानाति बुद्धिः सा पार्थ राजसी ॥३१॥
 अधर्मं धर्ममिति या मन्यते तमसावृता ।
 सर्वार्थान्विपरीतांश्च बुद्धिः सा पार्थ तामसी ॥३२॥
 धृत्या यया धारयते मनःप्राणेन्द्रियक्रियाः ।
 योगेनाव्यभिचारिण्या धृतिः सा पार्थ सात्त्विकी ॥३३॥

yayā dharmam adharmaṁ cha, kāryaṁ chākāryam eva cha
 ayathāvat prajānāti, buddhiḥ sā pārtha rājasī [31]
 adharmaṁ dharmam iti yā, manyate tamaśāvṛtā
 sarvārthān viparītāṁś cha, buddhiḥ sā pārtha tāmasī [32]
 dhṛtyā yayā dhārayate, manaḥ-prāṇendriya-kriyāḥ
 yogenāvvyabhichāriṇyā, dhṛtiḥ sā pārtha sāttvikī [33]

(he) pārtha—Ey Pārtha; rājasī buddhiḥ—tutku yapısındaki akıl; sā yayā—odur ki onunla; dharmam—din; adharmaṁ cha—ile din dışı olan; kāryam cha—ve görev; akāryam eva cha—ile görev dışı olan; prajānāti ayathāvat—yanlış anlaşılır.

(he) pārtha—Ey Pārtha; tamaśā—cehalet hâliyle; āvṛtā—örtülü; tāmasī buddhiḥ—cehalet yapısında akıl; sā yā—odur ki; adharmaṁ—erdemsizliği; dharmam—erdem; sarva-arthān cha—ve tüm bilinebilen nesnelere; viparītān iti—olduklarının tersi; manyate—olarak görür.

(he) pārtha—Ey Pārtha; yayā avyabhichāriṇyā dhṛtyā—o azimli kararlılık ki; yogena—tek hedefli konsantrasyon ile; manaḥ-prāṇa-indriya-kriyāḥ—zihnin, yaşam güçlerinin ve duyuların işlevlerini; dhārayate—kontrol eder; sā dhṛtiḥ sāttvikī—iyilik yapısında kararlılıktır.

tehlike ile cesareti ve esaret ile özgürlüğü ayırt edebilen akıldır.

31 Ey Pārtha, tutku yapısındaki akıl din ile din dışı olanın, görev ile görev dışı olanın yanlış algılanmasına neden olan akıldır.

32 Cehalet yapısındaki akıl yanlışlıkla örtülüdür, onunla erdemsizlik erdem sayılır ve gerçeğin zıddı kabul görür.

33 Ey Pārtha, iyilik yapısındaki kararlılık, zihnin işlevlerini, yaşamsal havaları ve duyuları şaşmadan ve tek hedefli zihinsel konsantrasyonla denetim altında tutan kararlılıktır.

यया तु धर्मकामार्थान्धृत्या धारयतेऽर्जुन ।
 प्रसङ्गेन फलाकाङ्क्षी धृतिः सा पार्थ राजसी ॥३४॥
 यया स्वप्नं भयं शोकं विषादं मदमेव च ।
 न विमुञ्चति दुर्मेधा धृतिः सा तामसी मता ॥३५॥
 सुखं त्विदानीं त्रिविधं शृणु मे भरतर्षभ ।
 अभ्यासाद्रमते यत्र दुःखान्तं च निगच्छति ॥३६॥
 यत्तदग्रे विषमिव परिणामेऽमृतोपमम् ।
 तत्सुखं सात्त्विकं प्रोक्तमात्मबुद्धिप्रसादजम् ॥३७॥

yayā tu dharma-kāmārthān, dhṛtyā dhārayate 'rjuna
 prasaṅgena phalākāṅkṣī, dhṛtiḥ sā pārtha rājasī [34]
 yayā svapnaṁ bhayaṁ śokaṁ, viṣādaṁ madam eva cha
 na vimuñchati durmedhā, dhṛtiḥ sā tāmasī matā [35]
 sukhaṁ tv idānīm tri-vidhaṁ, śṛṇu me bharatarṣabha
 abhyāsād ramate yatra, duḥkhāntaṁ cha nigachchhati [36]
 yat tad agre viṣam iva, pariṇāme 'mṛtopamam
 tat sukhaṁ sāttvikaṁ proktam, ātma-buddhi-prasāda-jam [37]

tu—Ama; (he) pārtha arjuna—Ey Pārtha, Arjuna; yayā dhṛtyā—kararlılık ki onunla; dharma-kāma-arthān—din, arzu ve servet; (prādhānyena)—en önde gelen; dhārayate—kabul edilir; prasaṅgena—ki onlarla temasa geçince; (bhavati)—kişi olur; phala-ākāṅkṣī—onların meyvelerinin isteklisi; sā dhṛtiḥ—o kararlılık; rājasī—tutku yapısındadır.

sā dhṛtiḥ—O kararlılık; yayā—ki onunla; durmedhā—akılsız bir kişi; svapnam—uykuyu; bhayam—korkuyu; śokam—üzüntüyü; viṣādam—karamsarlığı; madam eva cha—kibiri, kendini beğenmişliği; na vimuñchati—asla bırakmaz; tāmasī—cehalet yapısında kararlılık olarak; matā—kabul edilir.

(he) bharatarṣabha—Ey Bhārataların en iyisi; idānīm tu—şimdi; śṛṇu—duy; me—Benden; tri-vidham sukham—üç tür mutluluğu; yatra—ki onda; abhyāsāt—uygulamaları aracılığıyla; ramate—kişi hoşnut olur; nigachchhati cha—ve elde eder; duḥkha-antam—mutsuzlukların sona ermesini; yat tat—ve o ki; agre—başlangıçta; viṣam iva—zehir gibidir; pariṇāme—ve sonradan; ātma-buddhi-prasāda-jam—özbenlik idrakinin saflığından doğan; amṛta upamam—nektar gibidir; tat sukham—böyle mutluluk; sāttvikam—iyilik yapısının mutluluğu; proktam—olarak adlandırılır.

34 Ey Pārtha, Ey Arjuna, tutku yapısındaki kararlılık, maddesel arzuları gerçekleştirmek için servet istiflemek amacıyla dinselikten medet uman beklentili, bağımlı kararlılıktır.

विषयेन्द्रियसंयोगाद्यत्तदग्रेऽमृतोपमम् ।
 परिणामे विषमिव तत्सुखं राजसं स्मृतम् ॥३८॥
 यदग्रे चानुबन्धे च सुखं मोहनमात्मनः ।
 निद्रालस्यप्रमादोत्थं तत्तामसमुदाहृतम् ॥३९॥

viṣayendriya-saṁyogād, yat tad agre 'mṛtopamam
 pariṇāme viṣam iva, tat sukhaṁ rājasam smṛtam [38]

yad agre chānubandhe cha, sukhaṁ mohanam ātmanaḥ
 nidrālasya-pramādottham, tat tāmasam udāhṛtam [39]

tat yat—O mutluluk ki; **viṣaya-indriya-saṁyogāt**—duyuların nesneleriyle temasından; (**jāyate**)—doğar; **agre**—ve başlangıçta; **amṛta-upamam**—nektar gibidir; **pariṇāme**—ve sonunda; **viṣam iva**—zehir gibidir; **tat sukham**—o mutluluğa; **rājasam**—tutku yapısında mutluluk; **smṛtam**—denir.

nidrā-ālasya-pramāda-uttham—Uykudan, tembellikten ve aptallıktan kaynaklanan; **yat sukham**—o mutluluk ki; **agre cha**—başlangıçta; **anubandhe cha**—ve sonunda; **ātmanaḥ mohanam**—kendini kandırmadır; **tat**—böyle mutluluk; **tāmasam**—cehalet yapısında mutluluk; **udāhṛtam**—diye adlandırılır.

35 Cehalet yapısında kararlılık, akılsız kişinin, uykudan, korkudan, üzüntüden, karamsarlıktan ve kendini beğenmişlikten vazgeçmemesine yol açar.

36, 37 Ey Bharatarşabha, şimdi Benden üç tür mutluluğu duy: Bütün mutsuzlukları son bulurken kişinin uygulamalarıyla sevinç dolduğu ve başlangıçta zehir gibi gelen ama sonunda nektar gibi olan ve özbenlik idrakinin saflığından kaynaklanan o durumun—o mutluluğun iyilik yapısında olduğu söylenir.

38 Duyuların duyuyu nesneleriyle temasından doğan ve başlangıçta nektar gibi gelen ama sonunda zehir gibi olan o mutluluk, tutku yapısında mutluluktur.

39 Baştan sona kendini kandırma olan ve uykudan, tembellikten ve yanılığdan kaynaklanan o mutluluk cehalet yapısında mutluluktur.

न तदस्ति पृथिव्यां वा दिवि देवेषु वा पुनः ।
 सत्त्वं प्रकृतिजैर्मुक्तं यदेभिः स्यात्त्रिभिर्गुणैः ॥४०॥
 ब्राह्मणक्षत्रियविशां शूद्राणां च परन्तप ।
 कर्माणि प्रविभक्तानि स्वभावप्रभवैर्गुणैः ॥४१॥
 शमो दमस्तपः शौचं क्षान्तिरार्जवमेव च ।
 ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्यं ब्रह्मकर्म स्वभावजम् ॥४२॥

na tad asti pṛthivyām vā, divi deveṣu vā punaḥ
 sattvaṁ prakṛti-jair muktaṁ, yad ebhiḥ syāt tribhir guṇaiḥ [40]
 brāhmaṇa-kṣatriya-viśām, sūdrāṇām cha parantapa
 karmāṇi pravibhaktāni, svabhāva-prabhavair gunaiḥ [41]
 śamo damas tapaḥ śaucham, kṣāntir ārjavam eva cha
 jñānaṁ vijñānam āstikyam, brahma-karma svabhāva-jam [42]

pṛthivyām vā—Ne yeryüzünde; (manuṣyādiṣu)—insanlar, vb. arasında; vā
 punaḥ—ve yine; divi—ilahî boyutta deveṣu—yarı tanrılar arasında; tat sattvam—
 böyle varlık; na asti—yoktur; yat—ki; prakṛti-jaiḥ—maddesel yapıdan kaynaklanan;
 ebhiḥ tribhiḥ guṇaiḥ—bu üç hâlden; muktaṁ syāt—özgür olabilsin.

(he) parantapa—Ey düşmanı yenen; brāhmaṇa-kṣatriya-viśām—brāhmaṇa,
 kṣatriya ve vaiśyanın; sūdrāṇām cha—ve sūdra sınıflarının; karmāṇi—görevleri;
 svabhāva-prabhavaiḥ—kendi yapılarından doğan; guṇaiḥ—iyilik, tutku ve cehalet
 niteliklerine göre; pravibhaktāni—uygun şekilde sınıflandırılır.

(etāni)—Bütün bunlar; svabhāva-jam—doğal; brahma-karma—görevleri
 brāhmaṇaların; (bhavati)—olur; śamaḥ—içsel duyu kontrolü; damaḥ—dışsal duyu
 kontrolü; tapaḥ—riyazet; śaucham—dış ve iç saflık; kṣāntiḥ—sabır; ārjavam
 eva cha—açık sözlülük; jñānam—kutsal metinlerin bilgisi; vijñānam—en önemli
 gerçeğin idraki; āstikyam—kutsal metinlerin öğretileri karşısında tinsel zihniyet ya
 da sarsılmaz inanç.

40 Yeryüzünde, insanlar dahil, bütün türler arasında ya da
 ilahî boyuttaki göksel tanrılar arasında, maddesel yapıdan
 kaynaklanan bu üç hâlden kurtulabilmiş hiçbir varlık
 yoktur.

41 Ey Parantapa, brāhmaṇa, kṣatriya, vaiśya ve sūdraların
 görevleri, yapılarına göre, uygun şekilde sınıflandırılmıştır.

42 İçsel ve dışsal duyu kontrolü, riyazet, saflık, sabır,
 açık sözlülük, bilgi, farkındalık ve tinsel zihniyet—bunlar
 brāhmaṇaların doğal görevleridir.

शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यं युद्धे चाप्यपलायनम् ।
दानमीश्वरभावश्च क्षात्रं कर्म स्वभावजम् ॥४३॥
कृषिगोरक्ष्यवाणिज्यं वैश्यकर्म स्वभावजम् ।
परिचर्यात्मकं कर्म शूद्रस्यापि स्वभावजम् ॥४४॥
स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभते नरः ।
स्वकर्मनिरतः सिद्धिं यथा विन्दति तच्छृणु ॥४५॥

śauryam tejo dhṛtir dākṣyam, yuddhe chāpy apalāyanam
dānam īśvara-bhāvaś cha, kṣātram karma svabhāva-jam [43]
kṛṣi-gorakṣya-vāṇijyam, vaiśya-karma svabhāva-jam
paricharyātmakam karma, sūdrasyāpi svabhāva-jam [44]
sve sve karmaṇy abhirataḥ, saṁsiddhim labhate naraḥ
svakarma-nirataḥ siddhim, yathā vindati tach chhṛṇu [45]

(etāni)—Bütün bunlar; (bhavati)—olurlar; svabhāva-jam—doğal; kṣātram karma—görevleri kṣatriya sınıfının: śauryam—Üstün yetenek; tejaḥ—cesaret; dhṛtiḥ—azim; dākṣyam—hüner; yuddhe cha api—savaşta; apalāyanam—asla geri çekilmemek; dānam—cömertlik; īśvara-bhāvaḥ cha—ve hükümranlık.

(etāni)—Tüm bunlar; (bhavati)—olurlar; svabhāva-jam—doğal; vaiśya-karma—işlevleri vaiśya sınıfının: kṛṣi-go-rakṣya-vāṇijyam—tarım, inek bakımı ve ticaret. paricharyā-ātmakam—Brāhmaṇa, kṣatriya ve vaiśyalara hizmet; karma-api—görevi; sūdrasya—śūdra sınıfı için; svabhāva-jam—doğaldır.

sve-sve karmaṇi—Kendi uygun görevine; abhirataḥ—bağlı olan; naraḥ—adam; saṁsiddhim—özbenlik bilgisinde mükemmeliyete; labhate—ulaşır. sva-karma-nirataḥ—Belirlenmiş görevini yapmaya bağlı olan; siddhim—mükemmeliyete; yathā—nasıl; vindati—ulaşır; śṛṇu tat—şimdi dinle.

43 Üstün yetenek, cesaret, azim, hüner, savaşta asla geri çekilmemek, cömertlik ve hükümranlık—bunlar kṣatriyaların kendilerine özgü görevleridir.

44 Tarım, inek bakımı ve ticaret vaiśyaların doğal işidir; sūdralar için doğal olan ise (çeşitli işlerinde onlara destek olarak) brāhmaṇa, kṣatriya ve vaiśyalara hizmettir.

45 Kendisini kendi görevine adayan özbenlik bilgisinde mükemmeliyete ulaşır. Şimdi Benden bir insanın kendisini işine adayarak nasıl mükemmeliyete ulaştığını duy:

यतः प्रवृत्तिर्भूतानां येन सर्वमिदं ततम् ।
 स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य सिद्धिं विन्दति मानवः ॥४६॥
 श्रेयान्स्वधर्मो विगुणः परधर्मात्स्वनुष्ठितात् ।
 स्वभावनिवृत्तं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषम् ॥४७॥
 सहजं कर्म कौन्तेय सदोषमपि न त्यजेत् ।
 सर्वारम्भा हि दोषेण धूमोऽग्निरिवावृताः ॥४८॥

yataḥ pravṛttir bhūtānām, yena sarvam idaṁ tatam
 svakarmanā tam abhyarchya, siddhiṁ vindati mānavaḥ [46]
 śreyān sva-dharmo viguṇaḥ, para-dharmāt svanuṣṭhitāt
 svabhāva-niyataṁ karma, kurvan nāpnoti kilbiṣam [47]
 saha-jam karma kaunteya, sa-doṣam api na tyajet
 sarvārambhā hi doṣeṇa, dhūmenāgnir ivāvṛtāḥ [48]

mānavaḥ—Bir insan; **tam**—o Yüce Tanrı'ya; **sva-karmanā**—uygun, belirlenmiş görevi aracılığıyla; **abhyarchya**—ibadet ederek; **siddhim**—mükemmeliyete; **vindati**—ulaşır; **yataḥ**—ki ondan meydana gelir; **bhūtānām**—bütün varlıkların; **pravṛttiḥ**—tezahürü ya da itici gücü; **yena**—ve onun tarafından, tek tek ve toplu olarak; **idam**—bu; **sarvam**—evrenin tamamına; **tatam**—nüfuz edilmiştir.

sva-dharmaḥ—Kişinin kendi belirlenmiş görevi; **viguṇaḥ**—kusurlu olsa bile; **para-dharmāt**—başkasının görevlerinin; **su-anuṣṭhitāt**—iyi yapılmasından; **śreyān**—daha iyidir. (**mānavaḥ**)—Bir insan; **svabhāva-niyatam**—kendi yapısına göre belirlenmiş; **karma**—görevi; **kurvan**—yerine getirerek; **kilbiṣam na āpnoti**—günaha maruz kalmaz.

(he) **kaunteya**—Ey Kuntî'nin oğlu; **sa-doṣam api**—kusurlu yapılsa bile; **saha-jam**—kişinin yapısına göre belirlenmiş; **karma**—eylem; **na tyajet**—terk edilmemelidir; **hi**—çünkü; **sarva-ārambhāḥ**—tüm girişimler; **doṣeṇa**—kusurlarla; **āvṛtāḥ**—örtülüdür; **agniḥ iva**—ateşin örtülü olduğu gibi; **dhūmena**—dumanla.

46 Bir insan, bütün varlıkların kaynağı olan, bütün varlıkların devinimlerini sağlayan, (tek tek ve topluca) evrenin tamamına nüfuz etmiş olan Yüce Tanrı'ya, belirlenmiş görevleri aracılığıyla ibadet ederek mükemmeliyete ulaşır.

47 Kusurlu olsa bile, kişinin kendi görevi, başkasınınkini iyi yapmaktan üstündür. Kendi yapısına göre belirlenmiş görevi yerine getiren kişi asla günaha maruz kalmaz.

असक्तबुद्धिः सर्वत्र जितात्मा विगतस्पृहः ।
 नैष्कर्म्यसिद्धिं परमां संन्यासेनाधिगच्छति ॥४९॥
 सिद्धिं प्राप्तो यथा ब्रह्म तथाप्नोति निबोध मे ।
 समासेनैव कौन्तेय निष्ठा ज्ञानस्य या परा ॥५०॥

asakta-buddhiḥ sarvatra, jitātmā vigata-spr̥haḥ
 naiṣkarmya-siddhiṁ paramām, sannyāsenādhigachchhati [49]
 siddhiṁ prāpto yathā brahma, tathāpnoti nibodha me
 samāsenaiḥ kaunteya, niṣṭhā jñānasya yā parā [50]

sarvatra—Bütün dünyasal nesnelerden; **asakta-buddhiḥ**—bağımsız olma bilgeliliğine sahip kişi; **jita-ātmā**—öz denetime sahip; **vigata-spr̥haḥ**—arzuları kalmamış insan; **sannyāseṇa**—eylemlerinin meyvelerini terk edip; **paramām naiṣkarmya-siddhiṁ**—bütün görevleri aşmanın üstün mertebesine; **adhigachchhati**—ulaşır.

(he) **kaunteya**—Ey Kuntî'nin oğlu; **siddhiṁ praptah**—bütün görevleri aşma mertebesine ulaşmış insan; **brahma**—Brahman'a, Mutlak'a; **jñānasya**—bilginin; **yā parā niṣṭhā**—en üst mertebesine; **yathā**—nasıl; **āpnoti**—ulaşır; **tathā nibodha**—şimdi anla onu; **samāseṇa eva**—kısaca; **me**—Benden.

48 Ey Kaunteya, kusurlu yapılsa bile, kişi kendi yapısına göre belirlenmiş görevden vazgeçmemelidir. Aslında, ateşin dumanla örtülü oluşu gibi, her türlü eylem de (*karma*) (genelde) kusurla örtülüdür.

49 Bütün dünyasal nesnelerden bağımsız olmanın bilgeliliğine sahip olan, öz denetim sahibi ve arzuları kalmamış insan—böyle biri eylemlerinin meyvelerinden vazgeçerek dünyadaki bütün görevleri aşmanın mükemmeliyetine ulaşır.

50 Ey Kaunteya, şimdi de Benden kısaca, bütün görevleri aşma mertebesine ulaşmış kişinin Mutlakın aşkın boyutuna, bilginin en üst mertebesine (ruhanî uyanışa) nasıl ulaştığını öğren:

बुद्ध्या विशुद्धया युक्तो धृत्यात्मानं नियम्य च ।
 शब्दादीन्विषयांस्त्यक्त्वा रागद्वेषौ व्युदस्य च ॥५१॥
 विविक्तसेवी लघ्वाशी यतवाक्कायमानसः ।
 ध्यानयोगपरो नित्यं वैराग्यं समुपाश्रितः ॥५२॥
 अहङ्कारं बलं दर्पं कामं क्रोधं परिग्रहम् ।
 विमुच्य निर्ममः शान्तो ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥५३॥

buddhyā viśuddhayā yukto, dhṛtyātmānaṁ niyamya cha
 śabdādīn viṣayāṁs tyaktvā, rāga-dveṣau vyudasya cha [51]
 vivikta-sevī laghv-āśī, yata-vāk-kāya-mānasaḥ
 dhyāna-yoga-paro nityaṁ, vairāgyaṁ samupāśritaḥ [52]
 ahaṅkāraṁ balaṁ darpaṁ, kāmaṁ krodhaṁ parigrahaṁ
 vimuchya nirmamaḥ śānto, brahma-bhūyāya kalpate [53]

viśuddhayā buddhyā—İyilik yapısında akılı; yuktaḥ (san)—sahibi olan kişi; niyamya cha—ve kontrol ederek; ātmānaṁ—zihni; dhṛtyā—iyilik yapısının kararlılığıyla; śabdādīn—ses, dokunma vb. ile ilgili; viṣayān—duyu nesnelерini; tyaktvā—reddederek; rāga-dveṣau—bağlanma ve nefreti—hoşa giden ve hoşa gitmeyenleri; vyudasya cha—terk ederek; vivikta-sevī—maddeci insanların beraberliğinden özgür kalarak; laghu-āśī—ölçülü beslenen; yata-vāk-kāya-mānasaḥ—bedeni, zihni ve sözü disiplin altına alarak; nityaṁ—ve durmadan; dhyāna-yoga-parah—Yüce Tanrı üzerinde meditasyona yoğunlaşan; vairāgyaṁ-samupāśritaḥ—maddeye tamamen kayıtsız kalan; ahaṅkāraṁ—egoyu—kendisini ‘yapan’ olarak görmeyi; balaṁ—gücü; darpaṁ—boş gururu; kāmaṁ—arzu; krodhaṁ—öfkeyi; parigrahaṁ—sahiplenmeyi; vimuchya—bırakarak; śantaḥ—huzur içinde olarak; nirmamaḥ—hiçbir şeyi ‘bana ait’ diye düşünmeyen; brahma-bhūyāya—ruhanî idrak için; kalpate—yetkindir.

51 = 53 İyilik yapısının akılı bahşedilmiş olan, ses, dokunma, form, tat ve kokuya ait duyu nesnelерini reddederek, bağlanma ve nefreti terk ederek, iyilik yapısının kararlılığı sayesinde zihinsel kontrole sahip olan, maddeci insanların beraberliğinden özgür olan, ölçülü yiyen, bedeni, zihni ve sözü disiplin altında tutan, durmadan Yüce Tanrı’nın düşüncesine yoğunlaşmış ve maddesel dünyadan tamamen bağlarını kopartmış olan; egodan, güçten, boş gururdan, arzudan, öfkeden ve sahiplenmeden vazgeçip hiçbir şeyi ‘bana ait’ diye düşünmeyen; huzurlu olan kişi—böyle bir insan, ruhanî idrak için yeterli niteliğe sahiptir.

ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा न शोचति न काङ्क्षति ।
 समः सर्वेषु भूतेषु मद्भक्तिं लभते पराम् ॥५४॥
 भक्त्या मामभिजानाति यावान् यश्चास्मि तत्त्वतः ।
 ततो मां तत्त्वतो ज्ञात्वा विशते तदनन्तरम् ॥५५॥
 सर्वकर्माण्यपि सदा कुर्वाणो मद्द्व्यपाश्रयः ।
 मत्प्रसादादवाप्नोति शाश्वतं पदमव्ययम् ॥५६॥

brahma-bhūtaḥ prasannātmā, na śochati na kāṅkṣati
 samaḥ sarveṣu bhūteṣu, mad-bhaktim labhate parām [54]
 bhaktyā mām abhijānāti, yāvān yaś chāsmi tattvataḥ
 tato mām tattvato jñātvā, viśate tad-anantaram [55]
 sarva-karmāṇy api sadā, kurvāṇo mad-vyapāśrayaḥ
 mat-prasādād avāpnoti, śāśvataṁ padam avyayam [56]

brahma-bhūtaḥ—Kendi ilahî yapısına ulaşmış olan; **prasanna-ātmā**—sevinç dolu, aydınlanmış ruh; **na śochati**—ne kederlenir; **na kāṅkṣati**—ne arzu duyar. **sarveṣu**—Bütün; **bhūteṣu**—canlı varlıkları (Benim üstün enerjimin her şeyde olduğu düşüncesiyle); **samaḥ**—eşit görerek; **parām**—aşkın; **mat-bhaktim**—adanmışlığıma; **labhate**—ulaşır.

bhaktyā—Adanmışlık aracılığıyla; (**saḥ**)—o; **mām**—Beni; **tattvataḥ**—gerçekten; **yāvān**—bütün zenginliklerin Efendisi olarak; **yaḥ cha (aham) asmi**—ve olduğum gibi; **abhijānāti**—çok iyi bilebilir. **jñātvā**—Beni böyle bilerek; **tattvataḥ**—gerçekten; (**saḥ**)—o; **tad-anantaram**—daha sonra; **tataḥ**—o adanmışlığın kudretiyle; **mām**—Benden farklı olmayan Benim ebedî oyunlarıma (*nitya-līlā*); **viśate**—katılır.

sarva-karmāṇi—Bütün görevlerde; **sadā**—hep; **kurvāṇaḥ**—aktif; **api**—olmasına rağmen; **mat-vyapāśrayaḥ**—Benim teslim olmuş ruhlarım; **mat prasādāt**—Benim lütfumla; **śāśvataṁ**—ebedî; **avyayam**—değişmez (gelişen); **padam**—(hizmetin bulunduğu) boyuta; **avāpnoti**—ulaşırlar.

54 Kendi ilahî yapısına ulaşmış olan kalbi sevinç dolu, aydınlanmış ruh ne üzüntü çeker, ne arzu duyar. Bütün varlıkları eşit görerek, zamanla Bana karşı kalpten gelen aşkın adanmışlık kazanır.

55 Adanmışlık aracılığıyla, Benim bütün enerjilerin Efendisi ve Güzel Mutlak olduğumu idrak eder. Sonra, Benimle olan kutsal ilişkisini idrak edince, Kendi Özümden farksız olan en yakın dostlarımla bulunduğu topluluğa girer.

56 Bütün görevlerde sürekli faal oldukları halde, Bana sığınmış olanlar, Benim lütfumla, (hizmetin bulunduğu) ebedî, yok edilmez boyuta ulaşırlar.

चेतसा सर्वकर्माणि मयि संन्यस्य मत्परः ।
 बुद्धियोगमुपाश्रित्य मच्चित्तः सततं भव ॥५७॥
 मच्चित्तः सर्वदुर्गाणि मत्प्रसादात्तरिष्यसि ।
 अथ चेत्त्वमहङ्कारान्न श्रोष्यसि विनङ्क्वचसि ॥५८॥
 यदहङ्कारमाश्रित्य न योत्स्य इति मन्यसे ।
 मिथ्यैव व्यवसायस्ते प्रकृतिस्त्वां नियोक्ष्यति ॥५९॥

chetasā sarva-karmāṇi, mayi sannasya mat-parah
 buddhi-yogam upāśritya, mach-chittaḥ satataṁ bhava [57]
 mach-chittaḥ sarva-durgāṇi, mat-prasādāt tariṣyasi
 atha chet tvam ahaṅkārān, na śroṣyasi vinaṅkṣyasi [58]
 yad ahaṅkāram āśritya, na yotsya iti manyase
 mithyaiva vyavasāyas te, prakṛtis tvām niyoṣyati [59]

sarva-karmāṇi—Bütün eylemleri; chetasā—yürekten; mayi—Bana; sannasya—sunarak; mat-parah—Beni en üstün hedef tutarak; upāśritya—ve sığınarak; buddhi-yogam—aklını Bana adamaya; satataṁ—daima; mat-chittaḥ—sadakatle Bana bağlı; bhava—ol.

mach-chittaḥ—Kalbini Bana vererek; tvam—sen; sarva-durgāṇi—bütün engelleri; mat-prasādāt—Benim lütfomla; tariṣyasi—aşarsın. atha cet—Ancak, eğer; ahaṅkārāt—gurur nedeniyle; na śroṣyasi—(Benim sözlerime) kulak asmazsan; (tarhi)—o zaman; vinaṅkṣyasi—mahvolursun.

ahaṅkāram—Gurura; āśritya—sığınarak; na yotsya—“savaşmayacağım”; yat manyase iti—diye düşünüyorsun; (eṣaḥ)—ama böyle; te—sana ait; vyavasāyaḥ—bir karar; mithyā eva—boşuna; (bhaviṣyati)—olur. prakṛtiḥ—Kṣatriyaya yakışan yapı; tvām—seni; niyoṣyati—zorlayacaktır.

57 Bütün kalbinle her eylemini Bana sunarak, Beni en üstün hedef görek ve (dünyasal eyleme bağlı olmadan) aklını tamamen Bana vakfederek, kendini sadakatle hep Bana ada.

58 Kalbini Bana vererek, bütün engelleri Benim lütfomla aşabilirsin. Ama gurur yüzünden sözlerime kulak asmazsan mahvolursun.

59 Gururun yüzünden, “Savaşmayacağım,” diye düşünüyorsun. Oysa kararın boşuna, çünkü senin yapın (bir kṣatriya olarak) seni savaşmaya zorlayacaktır.

स्वभावजेन कौन्तेय निबद्धः स्वेन कर्मणा ।
 कर्तुं नेच्छसि यन्मोहात्करिष्यस्यवशोऽपि तत् ॥६०॥
 ईश्वरः सर्वभूतानां हृद्देशेऽर्जुन तिष्ठति ।
 भ्रामयन्सर्वभूतानि यन्त्रारूढानि मायया ॥६१॥
 तमेव शरणं गच्छ सर्वभोवन भारत ।
 तत्रसादात्परां शान्तिं स्थानं प्राप्स्यसि शाश्वतम् ॥६२॥

svabhāva-jena kaunteya, nibaddhaḥ svena karmaṇā
 kartuṁ nechchhasi yan mohāt, kariṣyasi avaśo 'pi tat [60]
 īśvaraḥ sarva-bhūtānām, hṛd-deśe 'rjuna tiṣṭhati
 bhrāmayan sarva-bhūtāni, yantrārūḍhāni māyayā [61]
 tam eva śaraṇaṁ gachchha, sarva-bhāvena bhārata
 tat prasādāt parām śāntim, sthānaṁ prāpsyasi śāśvatam [62]

(he) kaunteya—Ey Kuntī'nin oğlu; svena—senin; **sva-bhāva-jena**—yapından kaynaklanan; **karmaṇā**—görevinin; **nibaddhaḥ (san)**—tutsağı olarak; **tat api**—o aynı eylemi; **yat**—ki; **mohāt**—yanılgı nedeniyle; (**tvam**)—sen; **kartum**—gerçekleştirmek; **na ichchhasi**—istemiyorsun; **avaśaḥ (san)**—kaçınılmaz olarak; **kariṣyasi**—yapacaksın.

(he) **arjuna**—Ey Arjuna; **īśvaraḥ**—Yüce Tanrı, Yüce Ruh olarak; **sarva-bhūtānām**—bütün varlıkların; **hṛd-deśe**—kalp bölgesinde; **tiṣṭhati**—bulunur. **māyayā**—Yanılıcı enerjisiyle; **sarva-bhūtāni bhrāmayan**—bütün canlıların (pek çok varoluştan geçerek) dönüp durmalarına neden olur; **yantra-ārūḍhāni (iva)**—atlıkarıncaya binmişçesine.

(he) **bhārata**—Ey Bhārata; (**ataḥ**)—bu nedenle; **sarva-bhāvena**—bütün kalbinle; **tam eva**—sadece Ona; **śaraṇam gachchha**—teslim ol. **tat-prasādāt**—Onun lütfuyla; **prāpsyasi**—ulaşırın; **parām**—yüce; **śāntim**—huzura; **śāśvatam**—ebedî; **sthānam**—mekâna.

60 Ey Kaunteya, yapından kaynaklanan görevle bağlı olduğun için, yanılgı nedeniyle geri durduğun o belli eylem, kaçınılmaz olarak senin tarafından yerine getirilecektir.

61 Ey Arjuna, Yüce Tanrı bütün varlıkların kalplerinde yer alır ve yanılıcı enerjisi ile onların atlıkarıncaya binmiş kuklalar gibi (pek çok varoluştan geçerek) dönüp durmalarına neden olur.

62 Ey Bhārata, bütün kalbinle Ona teslim ol. Onun lütfuyla, en yüce huzura ve ebedî mekâna ulaşacaksın.

इति ते ज्ञानमाख्यातं गुह्याद्गुह्यतरं मया ।
 विमृश्यैतदशेषेण यथेच्छसि तथा कुरु ॥६३॥
 सर्वगुह्यतमं भूयः शृणु मे परमं वचः ।
 इष्टोऽसि मे दृढमिति ततो वक्ष्यामि ते हितम् ॥६४॥

iti te jñānam ākhyātam, guhyād guhyataram mayā
 vimṛśyaitad aśeṣeṇa, yathecchhasi tathā kuru [63]
 sarva-guhyatamam bhūyaḥ, śṛṇu me paramam vachah
 iṣṭo 'si me dṛḍham iti, tato vakṣyāmi te hitam [64]

iti—Bu noktaya kadar; mayā—Benim tarafımdan; te—sana; guhyāt—derinden; guhyataram jñānam—daha derin bilgi; ākhyātam—açıktandı. etat—Onu; aśeṣeṇa—bütünüyle; vimṛśya—dikkate alarak; yathā—nasıl; ichchhasi—istersen; tathā—öyle; kuru—yap.

bhūyah—Tekrar; śṛṇu—duy; me—Benim; sarva-guhyatamam—her şeyden derin; paramam—yüce; vachah—öğretimi. (tvam)—Sen; me—Benim için; dṛḍham—çok fazla; iṣṭah—değerli; asi—olursun; iti tataḥ—bu nedenle; hitam—iyiliğin için; te—sana; vakṣyāmi—söylüyorum.

63 Şimdi sana çok daha gizli öğretileri açıklamış oldum. Bunu layıkıyla göz önünde bulundur ve sonra ne istersen onu yap.

64 Benim yüce öğretimi, tüm hazinelerin en gizlisini şimdi bir kez daha duy. Sen Benim gözümde çok değerli olduğundan bunu senin iyiliğin için anlatıyorum.

Yorum

Śrīla Bhaktivinoda Ṭhākura'ya göre (*Vidvad-rañjan* Yorum 9.1), *Śrī Gītā*'nın ikinci ve üçüncü bölümlerinde aktarılan özbenliği idrak etmenin bilgeliği, Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa'nın derin (*guhyam*) öğretisidir. Tanrı'nın En Yüce olarak Kendisini anlattığı yedinci ve sekizinci bölümler çok daha derindir (*guhyataram*), çünkü bu türlü bilgi adanmışlığın doğmasına yol açar. Dokuzuncu bölümde, Yüce Tanrı, müstesna adanmışlığın göstergelerini anlatırken (*kevalābhakti*) en derin (*guhyatamam*) öğretiler başlar.

मन्मना भव मद्भक्तो मद्याजी मां नमस्कुरु ।
 मामेवैष्यसि सत्यं ते प्रतिजाने प्रियोऽसि मे ॥६५॥
 सर्वधर्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज ।
 अहं त्वां सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः ॥६६॥

man-manā bhava mad-bhakto, mad-yāji mām namaskuru
 mam evaiṣyasi satyaṁ te, pratijāne priyo 'si me [65]

sarva-dharmān parityajya, mām ekaṁ śaraṇaṁ vraja
 ahaṁ tvāṁ sarva-pāpebhyo, mokṣayiṣyāmi mā śucaḥ [66]

mat-manāḥ—Bana bağlı akla sahip; **mat-bhaktaḥ**—Bana adanmış; **bhava**—ol; **mat-yāji**—Benim ibadetçim ol; **namaskuru**—ve itaatkâr saygılarını sun—kendini sun; **mām**—Bana; (**tarhi**)—O zaman; **eva**—kuşkusuz; **eṣyasi**—gelirsin; **mām**—Bana. **satyaṁ**—Gerçekten; **te**—sana; **pratijāne**—bu sözü veriyorum; (**yataḥ tvam**)—çünkü sen; **me**—Benim için; **priyaḥ**—değerli; **asi**—olursun.

parityajya—Tamamen reddederek; **sarva-dharmān**—her türlü dini; **ekam**—yalnızca; **mām**—Bana; **śaraṇam vraja**—sığın. **ahaṁ**—Ben; **tvām**—seni; **sarva-pāpebhyah**—her türlü günahtan; **mokṣayiṣyāmi**—özgür kılarım; **mā śucaḥ**—umutsuzluğa kapılma.

Adanmış kulu Arjuna Onun gözünde çok değerli olduğundan, Arjuna'nın iyiliği için Yüce Tanrı şimdi gizli öğretisini tekrar anlatır. Ancak bu kez, gizli hazinelerin en gizlisini (*sarva-guhyatamam*), en merhametli öğüdünü açıklar: “Arjuna, sen Benim için çok değerlisin, bu nedenle şimdi sana bütün gerçeği ifşa edeceğim.”

65 Hep Beni düşün, kendini Bana ada, Bana ibadet et ve Bana boyun eğ, o zaman kesinlikle Bana gelirsin. Sana bu sözü veriyorum, çünkü Benim için değerlisin.

66 Her türlü dini terk et ve sadece Bana teslim ol. Ben seni bütün günahlardan özgür kılarım, ümitsizliğe kapılma.

Yorum

Burada, *Bhāgavad-gītā*'nın gizli amacının yüceliği zikredilmektedir (*gītā-gūḍārtha-gauravam*): “Bütün bağlantılarını bir yana bırak ve Bana gel. Pişmanlık duyman

gerekmeyecek, Arjuna, çünkü Ben senin her şeyinim, sen de Benim her şeyimsin. Bu, gizli gerçeklerin en gizlisidir. Daha başka ne söyleyebilirim? Ve bunu Vraja’da bulacaksın.”

Sanskrit dilinde *dhvani*, yankı diye adlandırılan edebî bir süsleme sanatı vardır ki onunla sözcük ‘yankı’ yapar, ilave bir anlam çağırıştırır. Burada, böyle bir ipucu verilmiş. *Mām ekam śaraṇam vraja**: “‘Vraja’ya ‘gidebilirsin’ ve orada bütün gizli gerçeklerin en gizlisini (*sarva-guhyatamam*) bulursun. İçteki sevgi dolu kalbin en derin sırrı orada tam olarak açıklanmıştır: Ben bütün din kavramlarının, toplumun, dostların—her şeyin ötesindeyim. Benim konumum her şeyin üzerinde ve her şeyin kalbinin en derin yerindedir. Ebedî Vraja ülkesinde, güzellik kavramının tamamını deneyimleyeceksin. Diğer bütün bağlantıları ve beklentileri bırak ve sadece Bana gel. İçsel özlemin, beklentilerinin ötesinde doyum bulacaktır. Bende öyle bir saygınlık bulacaksın ki tepkinin ve pişmanlığın ötesinde olacaksın.” En üstün yüceliğin en derin anlamı budur.

Eğer bir kişi bu anlayışa ulaşırsa, bunun dışındaki her şey günah olarak görünecektir (*aham tvām sarva-pāpebhyo, mokṣayiṣyāmi*). Bu maddesel dünyada görev veya saflık olarak kabul edilen her şey günah olarak görünecektir ve dinle ilgili tutucu kavramların hepsi günah düzeyine indirgenecektir. Mutlak boyutta, her şey ve herkes topyekûn Kṛṣṇa’ya aittir ve bu idealden en küçük bir sapma günah işlemekle eşdeğerdir. Salt kendini unutma, gayrişahsîliğe götürür ve derin uykuda son bulur. Oysa Kṛṣṇa’nın hizmetinde (*mām ekam śaraṇam vraja*) kendini unutma (*sarva-dharmān parityajya*) pozitifdir ve canlıdır. Yaşamın eksiksiz, mutlak boyutudur.

* *Ślokada*, *vraja* ‘git’ anlamına gelir, Vraja aynı zamanda Vṛndāvana’nın bir adıdır.

इदं ते नातपस्काय नाभक्ताय कदाचन ।
 न चाशुश्रूषवे वाच्यं न च मां योऽभ्यसूयति ॥६७॥
 य इमं परमं गुह्यं मद्भक्तेष्वभिधास्यति ।
 भक्तिं मयि परां कृत्वा मामेवैष्यत्यसंशयः ॥६८॥

idam te nātapaskāya, nābhaktāya kadāchana
 na chāśuśrūṣave vāchyaṁ, na cha mām yo 'bhyasūyati [67]
 ya imam paramam guhyam, mad-bhakteṣv abhidhāsyati
 bhaktim mayi parāṁ kṛtvā, mām evaiṣyaty asaṁśayaḥ [68]

te—Sen; idam—bunu; kadāchana na vāchyaṁ—asla açıklamamalısn; atapaskāya—özveriden yoksun birine; na abhaktāya—ne de adanmış kul olmaya; aśuśrūṣave na cha—ne de Benim hizmetime karşı olan kişiye; yaḥ na cha—ne de o kişiye ki; mām—Bana; abhyasūyati—sırt çevirmiştir.

yaḥ—O kişi ki; mat bhakteṣu—Benim kullarıma; imam—bu; paramam—en üstün; guhyam—gizin; abhidhāsyati—yüceliklerini zikreder; (saḥ)—böyle bir insan; mayi—Benim; parām—yüce; bhaktim—adanmışlığımı; kṛtvā—elde ederek; asaṁśayaḥ—kuşkusuz; mām eva—Bana; eṣyati—ulaşır.

Gizli hazine kalplerimizi cezbeder. Bizler kalplerimizin en derin ilgisinden yoksun bırakıldık. Üzerinde doğal hakkımız olduğu halde, bizlerden saklandı (*śrutibhir vimṛgyām*). *Śrī Gītā*, eşsiz bir şekilde, bu yönlerin hepsini irdeler ve bizleri bütün *Upaniṣadlar*'da mevcut olan doğru anlama ve sonuca yöneltir. Bu noktadan itibaren, *Śrīmad Bhāgavatam* başlar.

67 Bu gizli bilgiyi özveriden yoksun, adanmış kul olmayan, inançsız, Benim hizmetime ya da Bana karşı olan kişiye asla açıklamamalısn.

68 Bu en üstün sırrın yüceliklerini Benim adanmış kullarıma açıklayan kişi Bana karşı aşkın adanmışlık elde eder ve kuşkusuz Bana ulaşır.

न च तस्मान्मनुष्येषु कश्चिन्मे प्रियकृत्तमः ।
 भविता न च मे तस्मादन्यः प्रियतरो भुवि ॥६९॥
 अध्येष्यते च य इमं धर्म्यं संवादमावयोः ।
 ज्ञानयज्ञेन तेनाहमिष्टः स्यामिति मे मतिः ॥७०॥
 श्रद्धावाननसूयश्च शृणुयादपि यो नरः ।
 सोऽपि मुक्तः शुभाँल्लोकान्प्राप्नुयात्पुण्यकर्मणाम् ॥७१॥

na cha tasmān manuṣyeṣu, kaśchin me priya-kṛttamaḥ
 bhavitā na cha me tasmād, anyaḥ priyataro bhuvi [69]
 adhyeṣyate cha ya imam, dharmyam saṁvādam āvayoḥ
 jñāna-yajñena tenāham, iṣṭaḥ syām iti me matiḥ [70]
 śraddhāvān anasūyaś cha, śṛṇuyād api yo naraḥ
 so 'pi muktaḥ śubhāḥ lokān, prāpnuyāt puṇya-karmaṇām [71]

manuṣyeṣu—İnsan toplumunda; tasmāt—ondan (*Bhagavad-gītā*'nın vaizinden) başka; na cha kaśchit—kimse; me priya-kṛttamaḥ—Beni eylemleri aracılığıyla daha fazla hoşnut edemez; cha—ve; bhuvi—dünyada; tasmāt—ondan başka; anyaḥ—kimse; me—Bana; priyatarah—daha değerli; na bhavitā—olmayacaktır.

yaḥ cha—Ve o kişi için ki o; āvayoḥ—bizim aramızdaki; imam—bu; dharmyam—kutsal; saṁvādam—konuşmayı; adhyeṣyate—inceler; aham—Ben; tena—onun tarafından (o kişi tarafından); jñāna-yajñena—'bilgi adağı' ile; iṣṭaḥ—ibadet edilen; syām—olurum. iti—O; me matiḥ—Benim görüşümdür.

saḥ naraḥ api—Hatta o kişi; yaḥ—ki; śraddhāvān—inanca sahip olarak; anasūyaś cha—ve sırt çevirmeden; śṛṇuyāt api—sadece duyar; (pāpāt)—günahtan; muktaḥ (san)—özgür olur; prāpnuyāt—ve ulaşır; puṇya-karmaṇām—erdemli işler yapanlar tarafından; (prāpya)—elde edilebilen; śubhān—yüce; lokān—mekânlara.

69 Bütün insan topluluğu içinde Beni eylemleriyle (*Bhagavad-gītā*'nın yüceliklerini vaaz eden) bu kişiden daha fazla hoşnut eden kimse yoktur ve Benim için dünyada hiç kimse ondan daha değerli olmayacaktır.

70 Ve aramızda geçen bu kutsal konuşmayı kendini adayarak inceleyen kişi 'bilgi adağı' ile Bana ibadet eder. Benim hükmüm budur.

71 Sadık bir insan, açık kalple yalnızca bunu duyarak özgürlüğe kavuşur ve erdemli ruhların kutsal mekânlarına ulaşır.

कच्चिदेतच्छ्रुतं पार्थ त्वयैकाग्रेण चेतसा ।
कच्चिदज्ञानसंमोहः प्रणष्टस्ते धनञ्जय ॥७२॥

अर्जुन उवाच ।

नष्टो मोहः स्मृतिर्लब्धा त्वत्प्रसादान्मयाच्युत ।
स्थितोऽस्मि गतसन्देहः करिष्ये वचनं तव ॥७३॥

संजय उवाच ।

इत्थं वासुदेवस्य पार्थस्य च महात्मनः ।
संवादमिममश्रौषमद्भुतं रोमहर्षणम् ॥७४॥

kachchid etach chhrutaṁ pārtha, tvayaikāgreṇa chetasā
kachchid ajñāna-saṁmohaḥ, praṇaṣṭas te dhanañjaya [72]

arjuna uvācha

naṣṭo mohaḥ smṛtir labdhā, tvat prasādān mayāchyuta
sthito 'smi gata-sandehaḥ, kariṣye vachanaṁ tava [73]

sañjaya uvācha

ity ahaṁ vāsudevasya, pārthasya cha mahātmanaḥ
saṁvādam imam aśrauṣam, adbhutaṁ roma-harṣaṇam [74]

(he) pārtha—Ey Kuntī'nin oğlu; etat—bu *Gītā*; chetasā—dikkat; ekāgreṇa—ile, tek hedefli; tvayā—senin tarafından; śrutam—duyulmuş; kachchit—oldu mu? (he) dhanañjaya—Ey Arjuna; ajñāna-saṁmohaḥ—cehalet ve yanılgin; praṇaṣṭaḥ—giderilmiş; kachchit te—oldu mu?

arjuna uvācha—Arjuna dedi ki; (he) achyuta—Ey Śrī Kṛṣṇa; tvat prasādāt—Senin lütfunla; (me)—benim; mohaḥ—yanılgin; naṣṭaḥ—giderilmiş oldu. smṛtiḥ—Özbenliği hatırlama; mayā—tarafımdan; labdhā—yeniden kazanıldı. sthitaḥ asmi—Kararlıyım. gata-sandehaḥ—Kuşkularım yok oldu. tava—Senin; vachanam—talimatını; kariṣye—izleyeceğim.

sañjayaḥ uvācha—Sañjaya dedi ki: iti—böylece; aham—Ben; mahā-ātmanaḥ vāsudevasya—Yüce Ruh Vāsudeva'nın; pārthasya cha—ve Arjuna'nın; imam—bu; adbhutam—harikulâde; roma-harṣaṇam—heyecan veren; saṁvādam—konusmasını; aśrauṣam—duydum.

72 Ey Pārtha, bunu can kulağıyla dinledin mi? Ey Dhanañjaya, şimdi yanılginın karanlığından kurtuldun mu?

73 Arjuna şöyle dedi: Ey hatasız olan, Senin lütfunla şimdi yanılginı kayboldu, artık kim olduğumu hatırlayabiliyorum, kuşkularım yok oldu ve niyetimde azimliyim. Senin talimatını yerine getireceğim.

व्यासप्रसादाच्छ्रुतवानिमं गुह्यमहं परम् ।
योगं योगेश्वरात्कृष्णात्साक्षात्कथयतः स्वयम् ॥७५॥
राजन् संस्मृत्य संस्मृत्य संवादमिममद्भुतम् ।
केशवार्जुनयोः पुण्यं हृष्यामि च मुहुर्मुहुः ॥७६॥
तच्च संस्मृत्य संस्मृत्य रूपमत्यद्भुतं हरेः ।
विस्मयो मे महान् राजन् हृष्यामि च पुनः पुनः ॥७७॥

vyāsa-prasādāc chhṛutavān, imam̄ guhyam aham̄ param
yogaṁ yogeśvarāt kṛṣṇāt, sāksāt-kathayataḥ svayam [75]
rājan saṁsmṛtya saṁsmṛtya, saṁvādam imam̄ adbhutam
keśavārjunayoḥ puṇyam, hṛṣyāmi cha muhur muhuḥ [76]
tach cha saṁsmṛtya saṁsmṛtya, rūpam atyadbhutaṁ hareḥ
vismayo me mahān rājan, hṛṣyāmi cha punaḥ punaḥ [77]

vyāsa-prasādāt—Śrīla Vyāsadeva'nın lütfuyla; aham—ben; kṛṣṇāt svayam—Kṛṣṇa'nın Kendisi; yogeśvarāt—yoga Tanrı'sı tarafından; sāksāt-kathayataḥ—doğrudan sözü edilen; imam—bu; param—yüce; guhyam—gizli; yogam—yogayı (eylem, bilgi ve adanmışlık *yogasmi*); śrutavān—duydum.

(he) rājan—Ey Kral Dhṛtarāṣṭra; keśava-arjunayoḥ—Śrī Kṛṣṇa ve Arjuna'nın; imam adbhutam—bu mucizevî; puṇyam—kutsal; saṁvādam—konuşmasını; saṁsmṛtya saṁsmṛtya—hep hatırlayarak; muhuḥ muhuḥ cha—tekrar tekrar; hṛṣyāmi—kalbim ürperiyor.

(he) rājan—Ey Kral; hareḥ—Yüce Tanrı'nın, Śrī Hari'nin; tat—o; ati-adbhutam—en mucizevî; rūpam—evrensel formunu; saṁsmṛtya saṁsmṛtya cha—tekrar tekrar hatırlayarak; me—bende; mahān—büyük; vismayaḥ—hayranlık; (bhavati)—oluşur; cha—ve; punaḥ punaḥ—tekrar ve tekrar; hṛṣyāmi—vecdle ürperirim.

74 Sañjaya şöyle dedi: Böylece, Yüce Ruh Vāsudeva ile Pṛthā'nın oğlu Arjuna arasında geçen, bütün kalplerde vecd uyandıran bu olağanüstü konuşmayı duydum.

75 Śrī Vyāsadeva'nın merhametiyle, Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa'nın, *yoganın* Yüce Efendisi'nin doğrudan Kendisi tarafından zikredilen bu üstün gizli *yoga* öğretisini duydum.

76 Ey Kral, Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna'nın bu mucizevî, kutsal konuşmasını hatırladıkça, kalbim büyük heyecanla tekrar tekrar ürperiyor.

77 Ve aklıma gelince, Ey Kral, Yüce Tanrı Hari'nin o şaşırtıcı, her şeye kadir evrensel formu beni hayrete düşürüyor ve bütün varlığım vecdle ürperiyor.

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।

तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥७८॥

इति श्रीमहाभारते शतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां भीष्मपर्वणि
श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुन-
संवादे मोक्षयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः ॥१८॥

yatra yogeśvaraḥ kṛṣṇo, yatra pārho dhanur-dharaḥ
tatra śrīr vijayo bhūtir, dhruvā nītir matir mama [78]

iti śrī-mahābhārate śata-sāhasryām saṁhitāyām vaiyāsikyām
bhīṣma-parvaṇi śrīmad-bhagavad-gītāsūpaniṣatsu brahma-
vidyāyām yoga-śāstre śrī-kṛṣṇārjuna-saṁvāde mokṣa-
yogo nāmāṣṭādaśo 'dhyāyaḥ [18]

yatra—Nerede varsa; **yoga-işvaraḥ**—*yoganın* Yüce Efendisi, *yoganın* amacı; **kṛṣṇaḥ**—Yüce Tanrı Kṛṣṇa; **yatra**—nerede varsa; **dhanuḥ-dharaḥ-pārthaḥ**—elde yayla Arjuna, servet kazanan; **tatra**—orada; **śrīḥ**—şans; **vijayaḥ**—zafer, Jayaśrī; **bhūtīḥ**—refah; **nītiḥ**—ve erdem; **dhruvā**—hüküm sürer. **mama**—Benim; **matīḥ**—görüşüm; **(iti)**—budur.

78 Yogeśvara Kṛṣṇa neredeyse ve elde yay ile servet kazanan Arjuna neredeyse, orada şans, zafer, zenginlik ve erdem hüküm sürer. Benim görüşüm budur.

On Sekizinci Bölümün Sonu

Özgürlük Yolu

Śrīla Vyāsadeva tarafından

yüz bin ślokada ifşa olunan Kutsal Metin

Śrī Mahābhārata'nın Bhīṣma Parva bölümü içindeki,

Aşkın Bilginin Yoga Metni Śrīmad Bhagavad-Gītā Upaniṣad'da,

Śrī Kṛṣṇa ile Arjuna arasında geçen konuşmadan.

श्रीगीतामाहात्म्यम् ।

गीताशास्त्रमिदं पुण्यं यः पठेत् प्रयतः पुमान् ।
विष्णोः पदमवाप्नोति भयशोकादिवर्जितः ॥१॥
गीताध्ययनशीलस्य प्राणायामपरस्य च ।
नैव सन्ति हि पापानि पूर्वजन्मकृतानि च ॥२॥
मलनिर्मोचनं पुंसां जलस्नानं दिने दिने ।
सकृद्गीताम्भसि स्नानं संसारमलनाशनम् ॥३॥
गीता सुगीता कर्तव्या किमन्यैः शास्त्रविस्तरैः ।
या स्वयं पद्मनाभस्य मुखपद्माद्भिनिःसृता ॥४॥

gītā-śāstram idaṁ puṇyaṁ, yaḥ paṭhet prayataḥ pumān
viṣṇoḥ padam avāpnoti, bhaya-śokādi-varjitaḥ [1]

gītādhyayana-śilasya, prāṇāyāma-parasya cha
naiva santi hi pāpāni, pūrva-janma-kṛtāni cha [2]

malanir mochanam puṁsām, jala-snānam dine dine
sakṛd-gītāmbhasi snānam, saṁsāra-mala-nāśanam [3]

gītā sugītā kartavyā, kim anyaiḥ śāstra-vistaraiḥ
yā svayaṁ padma-nābhasya, mukha-padmād viniḥṣṛtā [4]

Gītā'nın Yücelikleri

1 Bu *Bhagavad-gītā* metni bütün iyilikleri bahşedendir. Kim kendisini adayarak onun üzerinde düzenli olarak çalışırsa Tanrı Vişnu'nun kutsal mekânına, her türlü acıdan, korkudan ve kederden özgür olan boyuta ulaşır.

2 *Bhagavad-gītā* metnini ciddiyetle inceleyen öz denetime sahip kişide, şu yaşamına ait, hatta geçmiş yaşamına ait günahın izi bile kalmaz, çünkü böyle bir insanın bütün günahları yanıp kül olur.

3 İnsan, bedeni temizlemek için her gün nasıl yıkanırsa, aynı şekilde, *Bhagavad-gītā*'nın sularında sadece bir kez yıkanmakla (*Gītā*'yı bağlılıkla bir kez okumakla) acı dolu maddesel varoluşun pisliği temizlenmiş olur.

भारतामृतसर्वस्वं विष्णोर्वक्राद्विनिःसृतम् ।
 गीतागङ्गोदकं पीत्वा पुनर्जन्म न विद्यते ॥५॥
 सर्वोपनिषदो गावो दोग्धा गोपालनन्दनः ।
 पार्थो वत्सः सुधीर्भोक्ता दुग्धं गीतामृतं महत् ॥६॥
 एकं शास्त्रं देवकीपुत्रगीत-
 मेको देवो देवकीपुत्र एव ।
 एको मन्त्रस्तस्य नामानि यानि
 कर्माप्येकं तस्य देवस्य सेवा ॥७॥

bhāratāmṛta-sarvasvaṁ, viṣṇor vaktrād viniṣṛtam
 gītā-gaṅgodakam pītvā, punar janma na vidyate [5]
 sarvopanīśado gāvo, dogdhā gopāla-nandanah
 pārtho vatsah sudhīr bhoktā, dugdham gītāmṛtam mahat [6]
 ekaṁ śāstram devakī-putra-gītam
 eko devo devakī-putra eva
 eko mantras tasya nāmāni yāni
 karmāpy ekaṁ tasya devasya sevā [7]

4 *Gītā*, daima adanmış kalple okunmalıdır. Bu ilahî şarkı, Yüce Tanrı'nın, Tanrı Śrī Kṛṣṇa'nın Kendi kutsal lotus ağzından yayıldı. Diğer kutsal metinler daha fazla ne verebilir?

5 Kişi, Tanrı Viṣṇu'nun lotus ağzından yayılan *Mahābhārata*'nın nektarı *Gītā*'nın Ganj sularından içerek (*Gītā*'yı adanmış kalple zikrederek) maddesel dünyada bir daha asla doğum almaz.

6 *Upaniṣadlar* inek gibidir, ineğin sütünü sağan ise Nanda'nın oğlu Śrī Kṛṣṇa'dır. Arjuna buzağıdır, *Gītā*'nın nektarı süttür ve sütün tadına varanlar, süttten yararlananlar şanslı adanmışlardır.

7 Yalnızca bir tek kutsal metne gerek vardır—Śrī Kṛṣṇa tarafından okunan kutsal şarkı *Gītā*; bir tek tapılası Tanrı vardır—Śrī Kṛṣṇa; bir tek *mantra* vardır—Onun kutsal adları; ve bir tek iş vardır—Yüce Tanrı, Śrī Kṛṣṇa'nın adanmış hizmeti.

श्रीवैष्णवीय तन्त्रसारोक्त
श्रीमद्भगवद्गीतामाहात्म्यम्

ऋषिरुवाच ।

गीतायाश्चैव माहात्म्यं यथावत् सूत मे वद ।
पुरा नारायण-क्षेत्रे व्यासेन मुनिनोदितम् ॥१॥

सूत उवाच ।

भद्रं भगवता पृष्टं यद्धि गुप्ततमं परम् ।
शक्यते केन तद्रक्तुं गीतामाहात्म्यमुत्तमम् ॥२॥
कृष्णो जानाति वै सम्यक् किञ्चित् कुन्तीसुतः फलम् ।
व्यासो वा व्यासपुत्रो वा याज्ञवल्क्योऽथ मैथिलः ॥३॥

r̥ṣir uvācha

gītāyāś chaiva māhātmyam, yathāvat sūta me vada
purā nārāyaṇa-kṣetre, vyāseṇa muninoditam [1]

sūta uvācha

bhadraṁ bhagavatā pṛṣṭaṁ, yaddhi guptatamaṁ param
śakyate kena tad vaktuṁ, gītā-māhātmyam uttamam [2]
kṛṣṇo jānāti vai samyak, kiñchit kuntī-sutaḥ phalam
vyāso vā vyāsa-putro vā, yājñavalkyo 'tha maithilaḥ [3]

Śrīmad Bhagavad-Gītā'nın Yücelikleri
Śrī Vaiṣṇavīya-tantra-sāra'dan

① Bilge kişi dedi ki: Ey Sūta, lütfen bizlere, yüce bilge Śrīla Vyāsadeva tarafından çok zaman önce Nārāyaṇa Kṣetra'da dile getirilen Śrīmad Bhagavad-Gītā'nın yüceliklerini anlat.

② Sūta Goswāmi şöyle dedi: Ey saygıdeğer kişi, dileğin son derece hayırlıdır. Gerçekten de, Śrī Gītā'nın, bütün hazinelerin en gizlisininin aşkın yüceliklerini kim anlatabilir?

③ Kuşkusuz Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa o yüceliklerin tam bilgisine sahiptir; ve dolayısıyla Kuntī'nin oğlu Arjuna da onları bilir; Vyāsadeva, Śukadeva, Yājñavalkya ve aziz mertebesindeki Kral Janaka da bilirler.

अन्ये श्रवणतः श्रुत्वा लेशं संकीर्तयन्ति च ।
 तस्मात् किञ्चिद्दाम्यत्र व्यासस्य स्यान्मया श्रुतम् ॥४॥
 सर्वोपनिषदो गावो दोग्धा गोपालनन्दनः ।
 पार्थो वत्सः सुधीर्भोक्ता दुग्धं गीतामृतं महत् ॥५॥
 सारथ्यमर्जुनस्यादौ कुर्वन् गीतामृतं ददौ ।
 लोकत्रयोपकाराय तस्मै कृष्णात्मने नमः ॥६॥
 संसारसागरं घोरं तर्तुमिच्छति यो नरः ।
 गीतानावं समासाद्य पारं याति सुखेन सः ॥७॥

anye śravaṇataḥ śrutvā, leśam saṅkīrtayanti cha
 tasmāt kiñchid vadāmy atra, vyāsasya syān mayā śrutam [4]
 sarvopaniṣado gāvo, dogdhā gopāla-nandanah
 pārtho vatsaḥ sudhīr bhoktā, dugdham gītāmṛtaṁ mahat [5]
 sārathyam arjunasyādaḥ, kurvan gītāmṛtaṁ dadau
 loka-trayopakārāya, tasmai kṛṣṇātmane namaḥ [6]
 saṁsāra-sāgaram ghoram, tartum ichchhati yo narah
 gītā-nāvaṁ samāsādyā, pārāṁ yāti sukheṇ saḥ [7]

4 Śrī Gītā'nın yüceliklerini yalnızca bir parça duymuş olan diğerleri de onları över dururlar. Ve bu nedenle ben şimdi Vyāsadeva'dan duyduğum kadarıyla Śrī Gītā'nın yüceliklerinden söz edeceğim.

5 Bütün Upaniṣadlar inekle temsil edilir, Śrī Kṛṣṇa ineği sağandır, Arjuna buzağıdır, Gītā'nın nektarı süttür, şanslı adanmışlar ise süttten yararlananlardır.

6 Sırf üç dünya yararlısın diye Gītā'nın bu nektarını dağıtmak için Arjuna'nın arabacısı olma konumunu kabul eden Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa'ya öncelikle itaatkâr saygılarımı sunarım.

7 Maddesel acının tehlike dolu okyanusunu aşmak isteyen kişi Bhagavad-gītā gemisine sığınarak bunu çok kolay bir şekilde başarabilir.

गीताज्ञानं श्रुतं नैव सदैवाभ्यासयोगतः ।
मोक्षमिच्छति मूढात्मा याति बालकहास्यताम् ॥८॥
ये शृण्वन्ति पठन्त्येव गीताशास्त्रमहर्निशम् ।
न ते वै मानुषा ज्ञेया देवरूपा न संशयः ॥९॥
गीताज्ञानेन संबोधं कृष्णः प्राहार्जुनाय वै ।
भक्तितत्त्वं परं तत्र सगुणं वाथ निर्गुणम् ॥१०॥
सोपानाष्टादशैरेवं भुक्तिमुक्तिसमुच्छ्रितैः ।
क्रमशश्चित्तशद्धिः स्यात् प्रेमभक्त्यादिकर्मसु ॥११॥

gītā-jñānaṁ śrutam naiva, sadaivābhyāsa-yogataḥ
mokṣam ichchhati mūḍhātmā, yāti bālaka-hāsyatām [8]
ye śṛṅvanti paṭhanty eva, gītā-śāstram ahar niśam
na te vai mānuṣā jñeyā, deva-rūpā na saṁśayaḥ [9]
gītā-jñānena sambodham, kṛṣṇaḥ prāhārjunāya vai
bhakti-tattvaṁ paraṁ tatra, sa-guṇaṁ vātha nirguṇam [10]
sopānāṣṭādaśair evaṁ, bhukti-mukti-samuchchhritaiḥ
kramaśāś chitta-śuddhiḥ syāt, prema-bhakti ādi karmasu [11]

⑧ *Gītā*'nın bilgeliğini duymadan, sürekli *yoga* uygulaması ile özgürlüğe ulaşmak isteyen akılsız kişinin çocukça olduğunu düşünmek gerekir.

⑨ Gece gündüz *Gītā*'yı dinleyen ve tekrarlayan kişiler asla sıradan insanlar yerine konamaz. Hiç kuşku yok ki, onlar bu dünyadaki tanrılar gibidirler.

⑩ Arjuna'yı *Gītā*'nın bilgeliği ile aydınlatmak için, Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇachandra, hem bu dünyadaki hem de aşkın boyuttaki adanmışlığın üstünlüğünü ifşa etti.

⑪ Bu bakımdan, *Gītā*'nın bilgeliği on sekiz bölümden oluşan bir merdivendir ki ona tırmanan duyusal zevkin ve özgürlüğün (*bhukti-mukti*) üzerine çıkar ve zamanla kalbin saflaşmasını ve Yüce Tanrı'ya aşkla adanmış hizmette bulunmak için gerekli olan niteliği elde eder.

साधोर्गीताम्भसि स्नानं संसारमलनाशनम् ।
 श्रद्धाहीनस्य तत् कार्यं हस्तिस्नानं वृथैव तत् ॥१२॥
 गीतायाश्च न जानाति पठनं नैव पाठनम् ।
 स एव मानुषे लोके मोघकर्मकरो भवेत् ॥१३॥
 तस्माद्गीतां न जानाति नाधमस्तत्परो जनः ।
 धिक् तस्य मानुषं देहं विज्ञानं कुलशीलताम् ॥१४॥
 गीतार्थं न विजानाति नाधमस्तत्परो जनः ।
 धिक् शरीरं शुभं शीलं विभवन्तद्रूहाश्रमम् ॥१५॥
 गीताशास्त्रं न जानाति नाधमस्तत्परो जनः ।
 धिक् प्रारब्धं प्रतिष्ठां च पूजां दानं महत्तमम् ॥१६॥

sādhor gītāmbhasi snānam, saṁsāra-mala-nāśanam
 śraddhā-hīnasya tat kāryam, hasti-snānam vr̥thaiva tat [12]
 gītāyās cha na jānāti, paṭhanam naiva pāṭhanam
 sa eva mānuṣe loke, mogha-karma-karo bhavet [13]
 tasmād gītām na jānāti, nādhamas tat paro janaḥ
 dhik tasya mānuṣam deham, vijñānam kula-śīlatām [14]
 gītārtham na vijānāti, nādhamas tat paro janaḥ
 dhik śarīram śubham śīlam, vibhavantad ṛghāśramam [15]
 gītā-śāstram na jānāti, nādhamas tat paro janaḥ
 dhik prārabdham pratiṣṭhām cha, pūjām dānam mahattamam [16]

12 Adanmışlar, *Gītā*'nın saf sularında yıkanarak maddesel dünyanın kirliliğinden arınırlar. Oysa, Tanrı inancından yoksun insanlar buna kalkıştırlarsa, filin yıkanması misali, boş yere uğraşmış olurlar. (Fil yıkanır yıkanmaz tozda yuvarlanır).

13 *Gītā*'yı öğrenmek ve öğretmek konusunda bir şey bilmeyen kişi insan olarak görevini yerine getirmemiş sayılır.

14 Dolayısıyla, *Gītā*'nın öğretilerini bilmeyen kişiden daha düşkününü yoktur. Onun insan formundaki doğumuna, bilgisine, saygınlığına ve ailesinin tümüne yazıklar olsun.

15 *Gītā*'nın anlamı konusunda cahil olan kişiden daha günahkârı yoktur. Onun bedensel güzelliğine, karakterine, servetine ve evine yazıklar olsun.

गीताशास्त्रे मतिर्नास्ति सर्वं तन्निष्फलं जगुः ।
 धिक् तस्य ज्ञानदातारं व्रतं निष्ठां तपो यशः ॥१७॥
 गीतार्थपठनं नास्ति नाधमस्तत्परो जनः ।
 गीतागीतं न यज्ज्ञानं तद्विद्भ्यासुरसम्मतम् ।
 तन्मोघं धर्मरहितं वेदवेदान्तगर्हितम् ॥१८॥
 तस्माद्धर्ममयी गीता सर्वज्ञानप्रयोजिका ।
 सर्वशास्त्रसारभूता विशुद्धा सा विशिष्यते ॥१९॥
 योऽधीते विष्णुपर्वाहे गीतां श्रीहरिवासरे ।
 स्वप्न जाग्रत् चलन् तिष्ठन् शत्रुभिर्न स हीयते ॥२०॥

gītā-śāstre matir nāsti, sarvaṁ tan niṣphalaṁ jaguḥ
 dhik tasya jñāna-dātāraṁ, vratam niṣṭhām tapo yaśaḥ [17]
 gītārtha-paṭhanam nāsti, nādhamas tat paro janaḥ
 gītā-gītaṁ na yaj jñānaṁ, tad viddhy āsura-sammatam
 tan moghaṁ dharma-rahitaṁ, veda-vedānta-garhitam [18]
 tasmād dharma-mayī gītā, sarva-jñāna-prayojikā
 sarva-śāstra-sāra-bhūtā, viśuddhā sā viśiṣyate [19]
 yo 'dhīte viṣṇu-parvāhe, gītām śrī-hari-vāsare
 svapan jāgrat chalan tiṣṭhan, śatrubhir na sa hīyate [20]

16 Kutsal metin *Bhagavad-gītā*'yı bilmeyen kişiden daha düşkünü yoktur. Üstlendiği işlere, itibarına, ibadetine, bağışına ve onuruna yazıklar olsun.

17 Kutsal *Gītā* metnine aldırmayan kişi her bakımdan başarısız kabul edilmelidir. Öğretmenine, ettiği yeminlere, inancına, riyazetine ve edindiği üne yazıklar olsun.

18 *Gītā*'nın anlamını incelemeyen kişiden daha düşkünü yoktur; *Gītā*'da yüceltilmeyen bilginin ise şeytanî, boş, erdemsiz olduğu ve *Vedalar* ve *Upaniṣadlar* tarafından kabul görmediği bilinmelidir.

19 Dolayısıyla, bütün kutsal metinlerin özünün derlemesi ve bilgelik kaynağı olarak kutsal *Gītā*'ya evrensel olarak saygı gösterilir.

20 Yüce Tanrı'nın zuhur günleri olan kutsal festival günlerinde ve kutsal oruç günlerinde, özellikle de Ekādaśī'de *Gītā*'yı inceleyen

शालग्राम-शिलायां वा देवागारे शिवालये ।
 तीर्थे नद्यां पठेद्गीतां सौभाग्यं लभते ध्रुवम् ॥ २१॥
 देवकीनन्दनः कृष्णो गीतापाठेन तुष्यति ।
 यथा न वेदैर्दानेन यज्ञतीर्थव्रतादिभिः ॥ २२॥
 गीताधीता च येनापि भक्तिभावेन चेतसा ।
 वेदशास्त्रपुराणानि तेनाधीतानि सर्वशः ॥ २३॥
 योगस्थाने सिद्धपीठे शिलाग्रे सत्सभासु च ।
 यज्ञे च विष्णुभक्ताग्रे पठन् सिद्धिं परां लभेत् ॥ २४॥

śālagrāma-śilāyām vā, devāgāre śivālaye
 tīrthe nadyām paṭhed gītām, saubhāgyam labhate dhruvam [21]
 devakī-nandanah kṛṣṇo, gītā-pāṭhena tuṣyati
 yathā na vedair dānena, yajña-tīrtha-vratādibhiḥ [22]
 gītādhitā cha yenāpi, bhakti-bhāvena chetasā
 veda-śāstra-purāṇāni, tenādhitāni sarvaśaḥ [23]
 yoga-sthāne siddha-pīṭhe, śilāgre sat-sabhāsu cha
 yajñe cha viṣṇu-bhaktāgre, paṭhan siddhiṁ parām labhet [24]

kiṣi—böyle bir insan, ister uyanık ister uykuda, ister hareket hâlinde ister durağan olsun, düşmanlar tarafından asla yenilmez.

21 *Gītā*'yı Śālagrām-śilā deitysi huzurunda, ya da Yüce Tanrı'nın tapınağında, ya da Yüce Śiva'nın tapınağında, kutsal hac yerlerinden birinde, ya da kutsal bir nehir kıyısında okuyan kiṣi—böyle bir insan kuşkusuz her türlü iyi şansa ulaşır.

22 Ne *Vedalar*'ın zikredilmesi, ne de bağış, adak, hac ve edilen yeminler, Devakī'nin oğlu Kṛṣṇa'yı, *Gītā*'nın okunması kadar hoşnut edemez.

23 *Vedalar*'ın ve *Purāṇalar*'ın, aslında bütün kutsal metinlerin her yönüyle incelenmesi, *Gītā*'yı adanmışlıkla inceleyen kiṣi tarafından yerine getirilmiş olur.

24 *Yoga* meditasyonu yapılan bir yerde, bir ibadet yerinde, Śālagrām-śilā karşısında, aziz mertebesindeki kişilerin yanında,

गीतापाठं च श्रवणं यः करोति दिने दिने ।
 ऋतवो वाजिमेधाद्याः कृतास्तेन सदक्षिणाः ॥२५॥
 यः शृणोति च गीतार्थं कीर्तयत्येव यः परम् ।
 श्रावयेच्च परार्थं वै स प्रयाति परं पदम् ॥२६॥
 गीतायाः पुस्तकं शुद्धं योऽर्पयत्येव सादरात् ।
 विधिना भक्तिभावेन तस्य भार्या प्रिया भवेत् ॥२७॥
 यशः सौभाग्यमारोग्यं लभते नात्र संशयः ।
 दयितानां प्रियो भूत्वा परमं सुखमश्नुते ॥२८॥

gītā-pāṭhaṁ cha śravaṇaṁ, yaḥ karoti dine dine
 kratavo vājimedhādyaḥ, kṛtās tena sa-dakṣiṇāḥ [25]
 yaḥ śṛṇoti cha gītārthaṁ kīrtayaty eva yaḥ param
 śrāvayech cha parārthaṁ vai, sa prayāti paraṁ padam [26]
 gītāyāḥ pustakaṁ śuddhaṁ, yo 'rpayaty eva sādaraṭ
 vidhinā bhakti-bhāvena, tasya bhāryā priyā bhavet [27]
 yaśaḥ saubhāgyam ārogyaṁ, labhate nātra saṁśayaḥ
 dayitānāṁ priyo bhūtvā, paramaṁ sukham aśnute [28]

bir adak sırasında ve Vişṇu'ya adanmış bir kulun önünde *Gītā*'yı okuyan bir kişi yaşamın en üstün mükemmeliyetine erer.

25 Her gün *Gītā*'yı duyan ve zikreden kişi, Aśvamedha ve diğer bütün adakları, adakla ilgili ödüllerin alınması da dahil, başarıyla gerçekleştirmiş sayılmalıdır.

26 *Gītā*'nın açıklamasının övgülerini kendisini vererek duyan ve söyleyen, ya da onu başkalarına aktaran kişi, en yüce hedefe ulaşır.

27 Bir kişi, saygı ve adanmışlıkla ve kutsal metinlerin yönergelerine göre bu kutsal kitabı, *Gītā*'yı armağan ederse—böyle bir kişi bağlı bir eşe sahip olur.

28 Ve kuşkusuz, o kişi ün, servet ve iyi sağlığa sahip olur. Değer verdiklerinin sevgisini kazanır, en üstün mutluluğu tanır.

अभिचारोद्भवं दुःखं वरशापागतं च यत् ।
 नोपसर्पति तत्रैव यत्र गीतार्चनं गृहे ॥२९॥
 तापत्रयोद्भवा पीडा नैव व्याधिर्भवेत् क्वचित् ।
 न शापो नैव पापं च दुर्गतिर्नरकं न च ॥३०॥
 विस्फोटकादयो देहे न बाधन्ते कदाचन ।
 लभेत् कृष्णपदे दास्यां भक्तिं चाव्यभिचारिणीम् ॥३१॥
 जायते सततं सख्यं सर्वजीवगणैः सह ।
 प्रारब्धं भुञ्जतो वापि गीताभ्यासरतस्य च ॥३२॥
 स मुक्तः स सुखी लोके कर्मणा नोपलिप्यते ।
 महापापातिपापानि गीताध्यायी करोति चेत् ।
 न किञ्चित् स्पृश्यते तस्य नलिनीदलमम्भसा ॥३३॥

abhichārodbhavaṁ duḥkhaṁ, vara-śāpāgataṁ cha yat
 nopasarpati tatraiva, yatra gītārchanam grhe [29]
 tāpa-trayodbhavā piḍā, naiva vyādhir bhavet kvachit
 na śāpo naiva pāpaṁ cha, durgatir narakaṁ na cha [30]
 visphoṭakādayo dehe, na bādhante kadāchana
 labhet kṛṣṇa-pade dāsyāṁ, bhaktim chāvyabhichāriṇim [31]
 jāyate satataṁ sakhyaṁ, sarva-jīva-gaṇaiḥ saha
 prārabdham bhuñjato vāpi, gītābhyāsa-ratasya cha [32]
 sa muktaḥ sa sukhī loke, karmaṇā nopalipyate
 mahā-pāpāti-pāpāni, gītādhyāyī karoti chet
 na kiñchit spr̥śyate tasya, nalinī-dalam-ambhasā [33]

29 *Gītā*'nın ibadet edildiği eve, korkunç bir lanetin yarattığı keder veya kara ayinler asla giremez.

30 O evde asla üç tür dertten acı çekilmez, ne herhangi bir hastalıktan, lanetten, günahtan, şanssızlıktan ne de cehennemlik olmaktan korkulur.

31 O evde, kimse bulaşıcı hastalık çekmez ve oranın sakinleri Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa'nın lotus ayaklarına hizmet etmek için kalpten gelen kararlı bağlılığa ulaşırlar.

32 *Gītā*'yı okumaya adanmış olan kişi geçmiş eylemlerinin hoşça giden ya da hoşça gitmeyen tepkilerine rağmen bütün canlı varlıklara karşı dostça bir yaklaşıma kavuşur.

अनाचारोद्धवं पापमवाच्यादिकृतं च यत्
 अभक्ष्यभक्षजं दोषमस्पृश्यस्पर्शजं तथा ॥३४॥
 ज्ञानाज्ञानकृतं नित्यमिन्द्रियैर्जनितं च यत् ।
 तत् सर्वं नाशमायाति गीतापाठेन तत्क्षणात् ॥३५॥
 सर्वत्र प्रतिभोक्ता च प्रतिगृह्य च सर्वशः ।
 गीतापाठं प्रकुर्वाणो न लिप्येत कदाचन ॥३६॥
 रत्नपूर्णा महीं सर्वा प्रतिगृह्याविधानतः ।
 गीतापाठेन चैकेन शुद्धस्फटिकवत् सदा ॥३७॥

anāchāroddhavaṁ pāpam, avāchyādi-kṛtaṁ cha yat
 abhakṣya-bhakṣajam doṣam, aspr̥śya-sparśajam tathā [34]
 jñānājñāna-kṛtaṁ nityam, indriyair janitaṁ cha yat
 tat sarvaṁ nāsam āyāti, gītā-pāṭhena tat-kṣaṇāt [35]
 sarvatra pratibhoktā cha, pratigṛhya cha sarvaśaḥ
 gītā-pāṭham prakurvāṇo, na lipyeta kadāchana [36]
 ratna-pūrṇām mahīm sarvām, pratigṛhyāvidhānataḥ
 gītā-pāṭhena chaikena, śuddha-sphaṭikavat sadā [37]

33 O kişi özgürdür, o kişi mutludur. Asla eylemlerinin tutsağı olmaz. Eğer *Gītā*'yı inceleyen kişi, tesadüfen çok kötü bir günah işlese, üzerinde bir damla bile su tutmayan lotus yaprağı gibi o da etkilenmez.

34, 35 İster yanlış eylemin ya da kötü konuşmanın, kabul görmeyen yiyecekleri yemenin, dokunulmaması gerekene dokunmanın olumsuzluğu olsun, ister günlük faaliyetler sırasında, duyuların yol açtığı bilerek ya da bilmeden işlenen günah—bütün kötülükler *Gītā*'nın adanmışlıkla okunması sonucu bir anda yok olur.

36 İster her yerde yiyecek, ister her türlü koşulda ödül kabul etsin, içtenlikle *Gītā* okumaya adanmış kişi bunlardan asla etkilenmez.

37 Bir kişi, yasalara aykırı olarak yeryüzü dolusu mücevhre sahip olsa—o da masum sayılır; adanmışlık içinde sadece bir kere *Gītā*'yı okuyarak, kalbi kristal kadar lekesiz hâle gelir.

यस्यान्तःकरणं नित्यं गीतायां रमते सदा ।
 स साग्निकः सदा जापी क्रियावान् स च पण्डितः ॥३८॥
 दर्शनीयः स धनवान् स योगी ज्ञानवानपि ।
 स एव याज्ञिको याजी सर्ववेदार्थदर्शकः ॥३९॥
 गीतायाः पुस्तकं यत्र नित्यपाठश्च वर्तते ।
 तत्र सर्वाणि तीर्थानि प्रयागादीनि भूतले ॥४०॥
 निवसन्ति सदा देहे देहशेषेऽपि सर्वदा ।
 सर्वे देवाश्च ऋषयो योगिनो देहरक्षकाः ॥४१॥
 गोपालो बालकृष्णोऽपि नारदध्रुवपार्षदैः ।
 सहायो जायते शीघ्रं यत्र गीता प्रवर्तते ॥४२॥

yasyāntaḥkaraṇaṁ nityaṁ, gītāyāṁ ramate sadā
 sa sāgnikaḥ sadā jāpi, kriyāvān sa cha paṇḍitaḥ [38]
 darśaniyaḥ sa dhanavān, sa yogī jñānavān api
 sa eva yājñiko yāji, sarva-vedārtha-darśakaḥ [39]
 gītāyāḥ pustakaṁ yatra, nitya-pāṭhaś cha vartate
 tatra sarvaṇi tīrthāni, prayāgādīni bhūtale [40]
 nivasanti sadā dehe, deha-śeṣe 'pi sarvadā
 sarve devāś cha ṛṣayo, yogino deha-rakṣakāḥ [41]
 gopālo bāla-kṛṣṇo 'pi, nārada-dhruva-pārsadaiḥ
 sahāyo jāyate śīghraṁ, yatra gītā pravartate [42]

38 Kalbi her an sevinçle *Gītā*'ya yoğunlaşmış olan kişi, adaklarda tam beceri sahibi, her an dua hâlinde, eylemlerinde mükemmel ve gerçekten bilgi sahibi olarak kabul edilir.

39 Sırf o kişiyi görmekten herkes yarar sağlar. O muhteşemdir, *yogidir* ve bilgedir. O adağı bilendir, adağı uğraş edindir ve bütün *Vedalar*'ın anlamını bilendir.

40 Bu dünyadaki bütün kutsal yerler, örneğin Prayāg ve diğerleri, kutsal kitap *Gītā* nerede bulunuyorsa ve nerede sürekli zikrediliyorsa, orada olurlar.

41 Durmadan *Gītā* üzerinde çalışan kişinin bedeninde, ölüm sırasında bile, yarı tanrılar, pirlar ve *yogiler*, hep birden koruyucu olarak bulunurlar.

यत्र गीता-विचारश्च पठनं पाठनं तथा ।
मोदते तत्र श्रीकृष्णो भगवान् राधया सह ॥४३॥

श्रीभगवानुवाच ।

गीता मे हृदयं पार्थ गीता मो सारमुत्तमम् ।
गीता मे ज्ञानमत्युग्रं गीता मे ज्ञानमव्ययम् ॥४४॥
गीता मे चोत्तमं स्थानं गीता मे परमं पदम् ।
गीता मे परमं गुह्यं गीता मे परमो गुरुः ॥४५॥
गीताश्रयेऽहं तिष्ठामि गीता मे परमं गृहम् ।
गीताज्ञानं समाश्रित्य त्रिलोकीं पालयाम्यहम् ॥४६॥

yatra gītā-vichāraś cha, paṭhanam pāṭhanam tathā
modate tatra śrī-kṛṣṇo, bhagavān rādhayā saha [43]

śrī-bhagavān uvācha

gītā me hṛdayam pārtha, gītā me sāram uttamam
gītā me jñānam aty ugram, gītā me jñānam avyayam [44]
gītā me chottamam sthānam, gītā me paramam padam
gītā me paramam guhyam, gītā me paramo guruḥ [45]
gītāśraye 'ham tiṣṭhāmi, gītā me paramam gṛham
gītā-jñānam samāśritya, trilokim pālayāmy aham [46]

42 *Gītā* nerede zikredilirse, Nārada, Dhruva ve diğer refakatçileri eşliğinde iyiliksever çoban çocuk Śrī Kṛṣṇa, bir arkadaş gibi hemen ortaya çıkar.

43 *Gītā* metni nerede konuşulur, incelenir ve öğretilirse, Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa, Śrīmatī Rādhārānī eşliğinde büyük sevinçle oraya gelir.

44 Śrī Bhagavān dedi ki, Ey Pārtha, *Gītā* Benim kalbidir, *Gītā* Benim yüce özümdür ve *Gītā* Benimle ilgili en güçlü, ölümsüz bilgidir.

45 *Gītā* Benim yüce yerimdir, *Gītā* Benim yüce boyutumdur, *Gītā* Benim en gizli hazinemdir, *Gītā* Benim yüce öğretmenimdir.

46 Ben *Gītā*'nın içindeyim, *Gītā* Benim yüce mekânımdır. Ben üç dünyayı da *Gītā*'nın ebedî bilgeliği ile ayakta tutarım.

गीता मे परमा विद्या ब्रह्मरूपा न संशयः ।
 अर्धमात्राहरा नित्यमनिर्वाच्यपदात्मिका ॥४७॥
 गीतानामानि वक्ष्यामि गुह्यानि शृणु पाण्डव ।
 कीर्तनात् सर्वपापानि विलयं यान्ति तत्क्षणात् ॥४८॥
 गङ्गा गीता च सावित्री सीता सत्या पतिव्रता ।
 ब्रह्मावलिर्ब्रह्मविद्या त्रिसंध्या मुक्तगेहिनी ॥४९॥
 अर्धमात्रा चिदानन्दा भवघ्नी भ्रान्तिनाशिनी ।
 वेदत्रयी परानन्दा तत्त्वार्थज्ञानमञ्जरी ॥५०॥
 इत्येतानि जपेन्नित्यं नरो निश्चलमानसः ।
 ज्ञानसिद्धिं लभेन्नित्यं तथान्ते परमं पदम् ॥५१॥

gītā me paramā-vidyā, brahma-rūpā na saṁśayaḥ
 ardha-mātrā-harā nityam, anirvāchya-padātmikā [47]
 gītā-nāmāni vakṣyāmi, guhyāni śṛṇu pāṇḍava
 kīrtanāt sarva-pāpāni, vilayaṁ yānti tat-kṣaṇāt [48]
 gaṅgā gītā cha sāvitrī, sitā satyā pativratā
 brahmāvalir brahma-vidyā, tri-sandhyā mukta-gehinī [49]
 ardha-mātrā chidānandā, bhava-ghnī bhrānti-nāśinī
 veda-trayī parānandā, tattvārtha-jñāna-mañjarī [50]
 ity etāni japen nityaṁ, naro niśchala-mānasah
 jñāna-siddhiṁ labhen nityaṁ, tathānte paramaṁ padam [51]

47 *Gītā*, Benim aşkın bilgeliğimdir, Benim kendi Özümdür, her harfi bunu aktarır ve ebediyen tarifi imkânsız *şlokalardan* oluşur.

48 Ey Pāṇḍava, şimdi sana *Gītā*'nın kutsal adlarını söyleyeceğim. Kişi bu adları zikredip tüm günahlardan bir anda aklanır. Şimdi Benden o gizli adları dinle.

49, 50 Gaṅgā, Gītā, Sāvitrī, Sītā, Satyā, Pativratā, Brahmāvalī, Brahmavidyā, Trisandhyā, Mukta-gehinī, Ardhamātrā, Chidānandā, Bhavaghñī, Bhrānti-nāśinī, Vedatrayī, Parānandā ve Tattvārtha-jñāna-mañjarī.

51 Bir kişi kıpırtısız zihinle düzenli olarak bu gizli kutsal adları söylerse, ilahî bilgide kusursuzluğa erer ve sonunda yüce hedefe ulaşır.

पाठेऽसमर्थः संपूर्णे तदर्धं पाठमाचरेत् ।
 तदा गो-दानजं पुण्यं लभते नात्र संशयः ॥५२॥
 त्रिभागं पठमानस्तु सोमयागफलं लभेत् ।
 षडंशं जपमानस्तु गङ्गास्नानफलं लभेत् ॥५३॥
 तथाध्यायद्वयं नित्यं पठमानो निरन्तरम् ।
 इन्द्रलोकमवाप्नोति कल्पमेकं वसेद्भुवम् ॥५४॥
 एकमध्यायकं नित्यं पठते भक्तिसंयुतः ।
 रुद्रलोकमवाप्नोति गणो भूत्वा वसेच्चिरम् ॥५५॥
 अध्यायार्धं च पादं वा नित्यं यः पठते जनः ।
 प्राप्नोति रविलोकं स मन्वन्तरसमाः शतम् ॥५६॥

pāṭhe 'samarthaḥ sampūrṇe tad ardhaṁ pāṭham ācharet
 tadā go-dāna-jam puṇyam, labhate nātra saṁśayaḥ [52]
 tri-bhāgam paṭhamānas tu, soma-yāga-phalam labhet
 ṣaḍ-aṁśam japamānas tu, gaṅgā-snāna-phalam labhet [53]
 tathādhyāya-dvayaṁ nityaṁ, paṭhamāno nirantaram
 indra-lokam avāpnoti, kalpam ekaṁ vased dhruvam [54]
 ekam adhyāyakaṁ nityaṁ, paṭhate bhakti-saṁyutaḥ
 rudra-lokam avāpnoti, gaṇo bhūtvā vasech chiram [55]
 adhyāyārdhaṁ cha pādaṁ vā, nityaṁ yaḥ paṭhate janaḥ
 prāpnoti ravi-lokaṁ sa, manvantara-samāḥ śatam [56]

52 Eğer bir kişi tek seferde *Gītā*'nın tamamını okuyamıyorsa, yarısı okunmalı. O zaman, hiç kuşku yok ki, ineklerin armağan olarak verilmesinden kazanılan sevap elde edilir.

53 *Gītā*'nın üçte birini söyleyen kişi Soma adağının meyvesini elde eder, altıda birini söyleyerek ise kişi, kutsal nehir Ganj'da yıkanmanın sonucuna ulaşır.

54 Her gün şaşmadan onun bölümlerinden iki tanesini okuyan kişinin yeri, hiç kuşkusuz, bin yıl boyunca Yüce İndra'nın mekânı olur.

55 Kalpten gelen bağlılıkla günde bir bölüm okuyan kişi, Yüce Śiva'nın yakını kabul edilir ve süresiz olarak Yüce Śiva'nın mekânında yer edinir.

गीतायाः श्लोकदशकं सप्त पञ्च चतुष्टयम् ।
 त्रिद्वयेकमर्धमथवा श्लोकानां यः पठेन्नरः ।
 चन्द्रलोकमवाप्नोति वर्षाणामयुतं तथा ॥५७॥
 गीतार्धमेकपादं च श्लोकमध्यायमेव च ।
 स्मरंस्त्यक्त्वा जनो देहं प्रयाति परमं पदम् ॥५८॥
 गीतार्थमपि पाठं वा शृणुयादन्तकालतः ।
 महापातकयुक्तोऽपि मुक्तिभागी भवेज्जनः ॥५९॥
 गीतापुस्तकसंयुक्तः प्राणांस्त्यक्त्वा प्रयाति यः ।
 स वैकुण्ठमवाप्नोति विष्णुना सह मोदते ॥६०॥

gītāyāḥ śloka-daśakam, sapta pañcha chatuṣṭayam
 tri-dvy-ekam-ardham athavā, ślokānām yaḥ paṭhen naraḥ
 chandra-lokam avāpnoti, varṣāṇām ayutaṁ tathā [57]
 gītārdham eka pādām cha, ślokaṁ adhyāyam eva cha
 smaraṁs tyaktvā jano dehaṁ prayāti paramaṁ padam [58]
 gītārtham api pāṭhaṁ vā, śṛṇuyād anta-kālataḥ
 mahā-pātaka-yukto 'pi, mukti-bhāgī bhavej janaḥ [59]
 gītā-pustaka-saṁyuktaḥ, prāṇāṁs tyaktvā prayāti yaḥ
 sa vaikuṇṭham avāpnoti, viṣṇunā saha modate [60]

56 Her gün bir bölümün yarısını ya da sadece dörtte birini okuyan kişi yüz Manu boyunca güneşin mekânında yer edinir.

57 Bir kişi sadakatle *Gītā*'dan on, yedi, beş, dört, üç, iki, bir veya sadece yarım *śloka* söylerse, on bin yıl boyunca mekânı ay olur.

58 Bir kişi, bedeni terk ederken, *Gītā*'nın yarısını hatırlarsa, *Gītā*'nın dörtte birini hatırlarsa, *Gītā*'nın bir bölümünü hatırlarsa veya *Gītā*'nın sadece bir *śloka*sını hatırlarsa—en yüce hedefe ulaşır.

59 Büyük bir günahkâr bile ölüm anında *Gītā*'nın açıklamasını zikrederek ya da dinleyerek özgürlüğe hak kazanır.

60 Bedenini terk ederken *Gītā* kitabına dokunan bir kişi ölüm anında Vaikuṇṭha'ya ulaşır ve sevinçle Yüce Tanrı Viṣṇu'nun yanında kalır.

गीताध्यायसमायुक्तो मृतो मानुषतां व्रजेत् ।
 गीताध्यासं पुनः कृत्वा लभते मुक्तिमुत्तमाम् ॥६१॥
 गीतेत्युच्चार-संयुक्तो म्रियमाणो गतिं लभेत् ॥६२॥
 यद्यत् कर्म च सर्वत्र गीतापाठप्रकीर्तिमत् ।
 तत्तत् कर्म च निर्दोषं भूत्वा पूर्णत्वमाप्नुयात् ॥६३॥
 पितृनुद्दिश्य यः श्राद्धे गीतापाठं करोति हि ।
 सन्तुष्टाः पितरस्तस्य निरयाद्यान्ति स्वर्गतिम् ॥६४॥
 गीतापाठेन सन्तुष्टाः पितरः श्राद्धतर्पिताः ।
 पितृलोकं प्रयान्त्येव पुत्राशीर्वादतत्पराः ॥६५॥

gītādhyāya-samāyukto, mṛto mānuṣatāṁ vrajet
 gītābhyāsaṁ punaḥ kṛtvā, labhate muktim uttamām [61]
 gītety-uchchāra-samyukto, mriyamāṇo gatim labhet [62]
 yad yat karma cha sarvatra, gītā-pāṭha-prakīrtimat
 tat tat karma cha nirdosaṁ, bhūtvā pūrṇatvam āpnuyāt [63]
 piṭṛn-uddiśya yaḥ śrāddhe, gītā-pāṭhaṁ karoti hi
 santuṣṭāḥ pitaras tasya, nirayād yānti svargatim [64]
 gītā-pāṭhena santuṣṭāḥ, pitarāḥ śrāddha-tarpitāḥ
 piṭṛ-lokaṁ prayānty eva, putrāśīrvāda tat parāḥ [65]

61 Konsantrasyonu *Gītā*'nın yalnızca bir bölümüne yoğunlaşmış kişi ölümden sonra insan doğumu elde eder. Sonra, *Gītā*'yı tekrar inceleyerek, nihai özgürlüğe ulaşır.

62 Ölüm anında bir kez '*Gītā*' sözcüğünü zikreden kişi yaşamının doyumuna ulaşır.

63 *Gītā*'yı zikretmenin yanısıra gerçekleştirilen bütün eylemler saflaşır ve başarıya ulaşır.

64 Anma törenlerinin gerçekleştirilişi sırasında *Gītā*'yı zikreden kişi atalarını hoşnut eder, onlar cehennemî durumdan kurtulup cennete yükselirler.

65 Atalar, *Gītā*'nın zikri eşliğinde yapılan sunulardan hoşnut kalarak, oğula hayır dualarını sunarlar ve Piṭṛ-loka diye bilinen cennet katına yükselirler.

गीतापुस्तकदानं च धेनुपुच्छसमन्वितम् ।
 कृत्वा च तद्दिने सम्यक् कृतार्थो जायते जनः ॥६६॥
 पुस्तकं हेमसंयुक्तं गीतायाः प्रकरोति यः ।
 दत्त्वा विप्राय विदुषे जायते न पुनर्भवम् ॥६७॥
 शतपुस्तकदानं च गीतायाः प्रकरोति यः ।
 स याति ब्रह्मसदनं पुनरावृत्तिदुर्लभम् ॥६८॥
 गीतादानप्रभावेन सप्तकल्पमिताः समाः ।
 विष्णुलोकमवाप्यन्ते विष्णुना सह मोदते ॥६९॥
 सम्यक् श्रुत्वा च गीतार्थं पुस्तकं यः प्रदापयेत् ।
 तस्मै प्रीतः श्रीभगवान् ददाति मानसेप्सितम् ॥७०॥

gītā-pustaka-dānaṁ cha, dhenu-puchchha-samanvitam
 kṛtvā cha tad dine samyak, kṛtārtho jāyate janah [66]
 pustakaṁ hema-samyuktaṁ, gītāyāḥ prakaroti yaḥ
 dattvā viprāya viduṣe, jāyate na punar bhavam [67]
 śata-pustaka-dānaṁ cha, gītāyāḥ prakaroti yaḥ
 sa yāti brahma-sadanaṁ, punar-āvṛtti-durlabham [68]
 gītā-dāna-prabhāvena, sapta-kalpa-mitāḥ samāḥ
 viṣṇu-lokam avāpyante, viṣṇunā saha modate [69]
 samyak śrutvā cha gītārthaṁ, pustakaṁ yaḥ pradāpayet
 tasmai prītaḥ śrī-bhagavān, dadāti mānasepsitam [70]

66 *Gītā* kitabını beraberinde yak kuyruğundan yelpaze ile armağan olarak sunan kişi, o gün bütün çabalarında tam başarı elde eder.

67 Bilgi sahibi bir *brāhmaṇaya* altın sunusu yanısıra *Gītā* kitabını armağan olarak veren kişi, bir daha asla maddesel dünyada doğum almaz.

68 *Gītā*'nın yüz kopyasını armağan olarak veren kişi Mutlak'ın boyutuna ulaşır ki oradan tekrar doğum almak hemen hemen asla söz konusu olmaz.

69 Kişi *Gītā*'yı armağan olarak vermenin enerjisi ile, Yüce Tanrı Viṣṇu'nun mekânında yedi bin yıl boyunca yer elde eder ve Yüce Tanrı Viṣṇu ile sevinç içinde bağlantı kurar.

न शृणोति न पठति गीताममृतरूपिणीम् ।
 हस्तात्त्यक्त्वामृतं प्राप्तं स नरो विषमश्रुते ॥७१॥
 जनः संसारदुःखार्तो गीताज्ञानं समालभेत् ।
 पीत्वा गीतामृतं लोके लब्ध्वा भक्तिं सुखी भवेत् ॥७२॥
 गीतामाश्रित्य बहवो भूभुजो जनकादयः ।
 निर्धूतकल्मषा लोके गतास्ते परमं पदम् ॥७३॥
 गीतासु न निशेषोऽस्ति जनेषूच्चावचेषु च ।
 ज्ञानेष्वेव समग्रेषु समा ब्रह्मस्वरूपिणी ॥७४॥

na śṛṇoti na paṭhati gītām-amṛta-rūpiṇīm
 hastāt tyaktvāmṛtaṁ prāptaṁ, sa naro viṣam aśnute [71]
 janaḥ saṁsāra-duḥkhārto, gītā-jñānaṁ samālabhet
 pītvā gītāmṛtaṁ loke, labdhvā bhaktiṁ sukhī bhavet [72]
 gītām āśritya bahavo, bhū-bhujo janakādayaḥ
 nirdhūta-kalmaṣā loke, gatās te paramaṁ padam [73]
 gītāsu na viśeṣo 'sti, janeṣūchchāvacheṣu cha
 jñāneṣv eva samagreṣu, samā brahma-svarūpiṇī [74]

70 *Gītā*'nın açıklamasını dikkatle duyan ve o kitabı armağan olarak bir *brāhmaṇaya* sunan kişi—Yüce Tanrı'yı hoşnut eder, Yüce Tanrı ise bütün beklentilerini gerçekleştirerek onu kutsar.

71 *Gītā* nektarını ne zikreden ne de duyan kişi, elinde nektar olan ama zehir içmek için onu bir kenara bırakan kişiye benzer.

72 Bu ölüm dünyasında acı çeken insanlar *Gītā*'nın bilgeliğini keşfedince ve onun nektarını içince, Tanrı'nın adanmışlığına sığınır ve gerçek mutluluğa ererler.

73 Kral Janaka gibi aziz mertebesinde olan çok sayıda kral ve diğerleri *Gītā*'nın bilgeliğine sığındılar ve bütün günahlardan arınarak yüce hedefe ulaştılar.

74 Sadık bir insanın *Gītā*'yı okumasında ne üst ne de alt doğum almış olmak onu yeterli ya da yetersiz kılmaz, çünkü bütün bilgiler içinde *Gītā* Brahman'ın sembolüdür ve herkese karşı eşittir.

योऽभिमानेन गर्वेण गीतानिन्दां करोति च ।
 स याति नरकं घोरं यावदाहृतसंप्लवम् ॥७५॥
 अहंकारेण मूढात्मा गीतार्थं नैव मन्यते ।
 कुम्भीपाकेषु पच्येत यावत् कल्पक्षयो भवेत् ॥७६॥
 गीतार्थं वाच्यमानं यो न शृणोति समासतः ।
 स शूकरभवां योनिमनेकामधिगच्छति ॥७७॥
 चौर्यं कृत्वा च गीतायां पुस्तकं यः समानयेत् ।
 न तस्य सफलं किञ्चित् पठनं च वृथा भवेत् ॥७८॥

yo 'bhimānena garveṇa gītā-nindāṁ karoti cha
 sa yāti narakam̐ ghoram̐, yāvad āhūta-samplavam [75]
 ahaṅkāreṇa mūḍhatmā, gītārtham̐ naiva manyate
 kumbhī-pākeṣu pachyeta, yāvat kalpa-kṣayo bhavet [76]
 gītārtham̐ vāchyamānam̐ yo, na śṛṇoti samāsataḥ
 sa śūkara-bhavām̐ yonim, anekām̐ adhigachchhati [77]
 chauryam̐ kṛtvā cha gītāyam̐, pustakam̐ yaḥ samānayet
 na tasya saphalam̐ kiñchit, paṭhanam̐ cha vṛthā bhavet [78]

75 Bencillik ya da kibir nedeniyle *Gītā*'yı yeren kişi evrensel yok oluşa kadar korkunç cehennemde kalmak zorundadır.

76 *Gītā*'nın anlamına aldırmayan bencilliğin yanılttığı o budala kişinin, bin yılın sonundaki yok oluşa kadar, Kumbhipāka diye bilinen cehennem in yağında kaynaması gerekir.

77 *Gītā*'nın anlamından söz etmeyi gereğinden fazla vurgulayan ancak onu asla gerektiği gibi duymayan kişi, tekrar tekrar domuz olarak doğum alır.

78 *Gītā* kitabını hırsızlıkla elde eden kişi bütün çabalarında başarısız olur ve *Gītā*'yı zikretmesi bile boşunadır.

79 *Gītā*'yı duyduğunda ilahî vecd deneyimlemeyen kişinin yaşamı meyvesizdir — aynı yanılgıdaki kişinin emeği gibi.

यः श्रुत्वा नैव गीतां च मोदते परमार्थतः ।
 नैव तस्य फलं लोके प्रमत्तस्य यथा श्रमः ॥७९॥
 गीतां श्रुत्वा हिरण्यं च भोज्यं पट्टाम्बरं तथा ।
 निवेदयेत् प्रदानार्थं प्रीतये परमात्मनः ॥८०॥
 वाचकं पूजयेद्भक्त्या द्रव्य-वस्त्राद्युपस्करैः ।
 अनेकैर्बहुधा प्रीत्या तुष्यतां भगवान् हरिः ॥८१॥

सूत उवाच ।

माहात्म्यमेतद्गीतायाः कृष्णप्रोक्तं पुरातनम् ।
 गीतान्ते पठते यस्तु यथोक्तफलभाग्भवेत् ॥८२॥

yaḥ śrutvā naiva gītām cha, modate paramārthataḥ
 naiva tasya phalaṁ loke, pramattasya yathā śramaḥ [79]
 gītām śrutvā hiraṇyaṁ cha, bhojyaṁ paṭṭāmbaraṁ tathā
 nivedayet pradānārthaṁ, prītaye paramātmanaḥ [80]
 vāchakaṁ pūjayed bhaktyā, dravya-vastrādy upaskariḥ
 anekair bahudhā prītyā, tuṣyatām bhagavān hariḥ [81]
 sūta uvācha
 mähātmyam etad gītāyāḥ, kṛṣṇa-proktaṁ purātanam
 gītānte pathate yas tu, yathokta-phala-bhāg bhavet [82]

80 Yüce Tanrı'yı hoşnut etmek için, *Gītā*'yı duyduktan sonra, bir Vaiṣṇava *brāhmaṇaya* altın, yiyecek ve ipek kumaş sunulmalıdır.

81 Yüce Tanrı Hari'yi tatmin için, *Gītā*'nın aktarıcısına kumaş ve çok sayıda kutsal armağanlar sunarak adanmışlıkla ibadet edilmelidir.

82 Sūta Goswāmī şöyle dedi: *Gītā*'nın bu ebedî yücelikleri, Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa'nın Kendisi tarafından zikredilir. *Gītā*'yı okuyup bitirdikten sonra *Gītā*'nın yüceliklerini öven kişi burada söz edildiği şekilde, *Gītā*'nın meyvelerinden pay alabilir.

83 Sonunda *Gītā*'nın yüceliklerini överek bitirmeyi ihmal ederek *Gītā*'yı okumaya kalkışmak meyvesiz çabadan ibarettir.

गीतायाः पठनं कृत्वा माहात्म्यं नैव यः पठेत् ।
 वृथा पाठफलं तस्य श्रम एव उदाहृतः ॥८३॥
 एतन्माहात्म्यसंयुक्तं गीतापाठं करोति यः ।
 श्रद्धया यः श्रणोत्येव परमां गतिमाप्नुयात् ॥८४॥
 श्रुत्वा गीतामर्थयुक्तां माहात्म्यं यः शृणोति च ।
 तस्य पुण्यफलं लोके भवेत् सर्वसुखावहम् ॥८५॥
 इति श्रीवैष्णवीय-तन्त्रसारे श्रीमद्भगवद्गीतामाहात्म्यं संपूर्णम् ।
 संपूर्णोज्यं ग्रन्थः । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।

gītāyāḥ paṭhanam kṛtvā, māhātmyam naiva yaḥ paṭhet
 vṛthā pāṭha-phalam tasya, śrama eva udāhṛtaḥ [83]
 etan māhātmya-samyuktam, gītā-pāṭham karoti yaḥ
 śraddhayā yaḥ śṛṇoty eva, paramām gatim āpnuyāt [84]
 śrutvā gītām artha-yuktām, māhātmyam yaḥ śṛṇoti cha
 tasya puṇya-phalam loke, bhavet sarva-sukhāvaham [85]
 iti śrī-vaiṣṇavīya-tantra-sāre śrīmad-bhagavad-
 gītā-māhātmyam sampūrṇam.
 sampūrṇo 'yam granthaḥ.
 śrī kṛṣṇārpaṇam astu.

84 *Gītā*'yı, *Gītā*'nın yücelikleri ile birlikte, kalpten gelen inançla duyan ya da okuyan kişi, en yüce hedefe ulaşır.

85 Bu anlam dolu *Gītā*'yı—İlahî Şarkı'yı inançla duyan ve nihayetinde *Gītā*'nın yüceliklerini duyan kişi, bu dünyada erdemin meyvelerini biçer ve yaşamı sevinç dolar.

Śrī-Vaiṣṇavīya-tantra-sāra'dan

☪ *Śrī Gītā*'nın Yücelikleri böylece son bulur. ☪

Śrīmad-Bhagavad-gītā,

Güzel Tanrı'nın Gizli Hazinesi böylece son bulur.

Śrī Kṛṣṇa merhametiyle bu sunuyu kabul etsin.

Sanskrit Śloka Dizini

(Śrī Gītā'daki her ślokanın birinci ve üçüncü satırı ile bölüm ve śloka numaraları)

A			
<i>abhayaṁ sattva-saṁsuddhiḥ</i>	16.1	<i>aham ātmā guḍākeṣa</i>	10.20
<i>abhisandhāya tu phalam</i>	17.12	<i>aham evākṣayaḥ kālāḥ</i>	10.33
<i>abhīto brahma-nirvāṇam</i>	5.26	<i>aham hi sarva-yajñānām</i>	9.24
<i>abhyāsād ramate yatra</i>	18.36	<i>aham kratur ahaṁ yajñāḥ</i>	9.16
<i>abhyāsa-yoga-yuktena</i>	8.8	<i>aham kṛtsnasya jagataḥ</i>	7.6
<i>abhyāsa-yogena tataḥ</i>	12.9	<i>aham sarvasya prabhavaḥ</i>	10.8
<i>abhyāseṇa tu kaunteya</i>	6.35	<i>aham tvām sarva-pāpēbhyaḥ</i>	18.66
<i>abhyāse 'py asamartho 'si</i>	12.10	<i>aham vaiśvānaro bhūtvā</i>	15.14
<i>abhyutthānam adharmasya</i>	4.7	<i>ahaṅkāra itīyam me</i>	7.4
<i>ābrahma-bhuvanāl lokāḥ</i>	8.16	<i>ahaṅkāraṁ balaṁ darpam</i>	16.18
<i>ācharaty ātmanaḥ śreyaḥ</i>	16.22	<i>ahaṅkāraṁ balaṁ darpam</i>	18.53
<i>āchāryāḥ pitarāḥ putrāḥ</i>	1.33	<i>ahaṅkāra-vimūdhātmā</i>	3.27
<i>āchāryam upasaṅgamyā</i>	1.2	<i>āhārā rajasasyeṣṭāḥ</i>	17.9
<i>āchāryān mātulān bhrātṛn</i>	1.26	<i>āhārās tv api sarvasya</i>	17.7
<i>āchāryopāsanam saucham</i>	13.8	<i>ahiṁsā samatā tuṣṭiḥ</i>	10.5
<i>achchedyo 'yam adāhyo 'yam</i>	2.24	<i>ahiṁsā satyam akrodhaḥ</i>	16.2
<i>adeśa-kāle yad dānam</i>	17.22	<i>aho bata mahat pāpam</i>	1.44
<i>adharmābhībhavāt kṛṣṇa</i>	1.40	<i>āhus tvām ṛṣayaḥ sarve</i>	10.13
<i>adharmaṁ dharmam iti yā</i>	18.32	<i>airāvataṁ gajendrāṇām</i>	10.27
<i>adhaś cha mūlāny anusantatāni</i>	15.2	<i>ajānatā mahimānam</i>	11.41
<i>adhaś chordhvaṁ prasṛtāḥ</i>	15.2	<i>ajñānam chābhijātasya</i>	16.4
<i>adhibhūtaṁ cha kiṁ proktam</i>	8.1	<i>ajñānenāvṛtam jñānam</i>	5.15
<i>adhibhūtaṁ kṣaro bhāvaḥ</i>	8.4	<i>ajñāś chāśraddadhānaś cha</i>	4.40
<i>adhiṣṭhānam tathā kartā</i>	18.14	<i>ajo nityaḥ śāśvato 'yam</i>	2.20
<i>adhiṣṭhāya manaś chāyam</i>	15.9	<i>ajo 'pi sann avyayātmā</i>	4.6
<i>adhiyajñāḥ katham ko 'tra</i>	8.2	<i>akarmaṇaś cha boddhavyam</i>	4.17
<i>adhiyajño 'ham evātra</i>	8.4	<i>ākhyāhi me ko bhavān</i>	11.31
<i>adhyātma-jñāna-nityatvam</i>	13.12	<i>akīrtiṁ chāpi bhūtāni</i>	2.34
<i>adhyātma-vidyā vidyānām</i>	10.32	<i>aḥṣaram paramaṁ brahma</i>	8.3
<i>adhyeṣyate cha ya imam</i>	18.70	<i>aḥṣarāṇām akāro 'smi</i>	10.33
<i>ādhyo 'bhijanavān asmi</i>	16.15	<i>amānitvam adambhitvam</i>	13.8
<i>ādityānām ahaṁ viṣṇuḥ</i>	10.21	<i>amī cha tvām dhṛtarāṣṭrasya</i>	11.26
<i>adrṣṭa-pūrvam hrṣito 'smi</i>	11.45	<i>amī hi tvām sura-saṅghāḥ</i>	11.21
<i>adveṣṭā sarva-bhūtānām</i>	12.13	<i>amṛtaṁ chaiva mṛtyuś cha</i>	9.19
<i>ādya-antavantaḥ kaunteya</i>	5.22	<i>anādi-madhyaṅtam ananta</i>	11.19
<i>āgamāpāyino 'nityāḥ</i>	2.14	<i>anādi mat-param brahma</i>	13.13
<i>aghāyur indriyārāmaḥ</i>	3.16	<i>anāditvān nirguṇatvāt</i>	13.32
<i>agnir jyotir ahaḥ śuklaḥ</i>	8.24	<i>ananta deveśa jagan-nivāsa</i>	11.37
<i>aham ādir hi devānām</i>	10.2	<i>anantaś chāsmi nāgānām</i>	10.29
<i>aham adīś cha madhyaṁ cha</i>	10.20	<i>anantavijayam rājā</i>	1.16
		<i>ananta-vīryāmīta-vikramaḥ</i>	11.40
		<i>ananya-chetāḥ satatam</i>	8.14

<i>ananyāś chintayanto mām</i>	9.22	<i>āpūryamāṇam achala-</i>	2.70
<i>ananyenaiva yogena</i>	12.6	<i>ārto jijñāsur arthārthī</i>	7.16
<i>anapekṣaḥ śuchir dakṣaḥ</i>	12.16	<i>āruruḥṣor muner yogam</i>	6.3
<i>anārya-juṣṭam asvargyam</i>	2.2	<i>asad ity uchyate pārtha</i>	17.28
<i>anāśino 'prameyasya</i>	2.18	<i>asakta-buddhiḥ sarvatra</i>	18.49
<i>anāśritaḥ karma-phalam</i>	6.1	<i>asaktaṁ sarva-bhṛch chaiva</i>	13.15
<i>anātmanas tu śatrutve</i>	6.6	<i>asaktir anabhiṣv-aṅgaḥ</i>	13.10
<i>aneka-bāhūdara-vaktra-</i>	11.16	<i>asakto hy ācharan karma</i>	3.19
<i>aneka-citta-vibhrāntāḥ</i>	16.16	<i>asammūḍhaḥ sa martyeṣu</i>	10.3
<i>aneka-divyābharaṇam</i>	11.10	<i>asamśayaṁ mahā-bāho</i>	6.35
<i>aneka-janma-samsiddhaḥ</i>	6.45	<i>asamśayaṁ samagraṁ mām</i>	7.1
<i>aneka-vaktra-nayanam</i>	11.10	<i>asamīyatātmanā yogaḥ</i>	6.36
<i>anena prasaviṣyadhvam</i>	3.10	<i>āśā-pāśa-satair baddhāḥ</i>	16.12
<i>anichchhann api vārṣṇeya</i>	3.36	<i>aśāstra-vihitāḥ ghoram</i>	17.5
<i>aniketāḥ śhira-matiḥ</i>	12.19	<i>asat-kṛtam avajñātam</i>	17.22
<i>anīṣṭam iṣṭam mīśram cha</i>	18.12	<i>asatyam apratiṣṭham te</i>	16.8
<i>anīyam asukham lokam</i>	9.33	<i>asau mayā hataḥ śatruḥ</i>	16.14
<i>annād bhavanti bhūtāni</i>	3.14	<i>āścharya-vach chainam anyaḥ</i>	2.29
<i>anta-kāle cha mām eva</i>	8.5	<i>āścharya-vat paśyati kaśchit</i>	2.29
<i>antavanta ime dehāḥ</i>	2.18	<i>asito devalo vyāsaḥ</i>	10.13
<i>antavat tu phalam teṣām</i>	7.23	<i>asmākam tu viśiṣṭā ye</i>	1.7
<i>anubandham kṣayam himsām</i>	18.25	<i>aśochyān anvaśochas tvam</i>	2.11
<i>anudvega-karam vākyam</i>	17.15	<i>aśraddadhānāḥ puruṣāḥ</i>	9.3
<i>anye cha bahavaḥ sūrāḥ</i>	1.9	<i>aśraddhayā hutam dattam</i>	17.28
<i>anye sānkhyena yogena</i>	13.25	<i>āsthitaḥ sa hi yuktātmā</i>	7.18
<i>anye tv evam ajānantaḥ</i>	13.26	<i>āsurim yonim āpannāḥ</i>	16.20
<i>apāne juhvati prāṇam</i>	4.29	<i>āśvāsayāmāsa cha bhūtam</i>	11.50
<i>aparam bhavato janma</i>	4.4	<i>aśvatthaḥ sarva virkṣāṇām</i>	10.26
<i>aparaspara-sambhūtam</i>	16.8	<i>aśvatthāmā vikarṇaś cha</i>	1.8
<i>apare niyatāhārāḥ</i>	4.29	<i>aśvattham enaṁ su-virūḍha</i>	15.3
<i>apareyam itas tv anyām</i>	7.5	<i>atattvārtha-vad alpam cha</i>	18.22
<i>aparyāptam tad asmākam</i>	1.10	<i>atha chainam nitya-jātam</i>	2.26
<i>apaśyad deva-devasya</i>	11.13	<i>atha chet tvam ahankārāt</i>	18.58
<i>aphalākāṅkṣibhir yajñāḥ</i>	17.11	<i>atha chet tvam imam</i>	2.33
<i>aphalākāṅkṣibhir yuktaiḥ</i>	17.17	<i>atha chittam samādhātum</i>	12.9
<i>aphala-prepsunā karma</i>	18.23	<i>athaitad apy aśakto 'si</i>	12.11
<i>api ched asi pāpebhyaḥ</i>	4.36	<i>atha kena prayukto 'yam</i>	3.36
<i>api chet sudurāchārah</i>	9.30	<i>atha vā bahunaitena</i>	10.42
<i>api trailokya-rājyasya</i>	1.35	<i>atha vā yoginām eva</i>	6.42
<i>aprakāśo 'pravṛttiś cha</i>	14.13	<i>atha vyavasthitān dṛṣṭvā</i>	1.20
<i>aprāpya mām nivartante</i>	9.3	<i>ātmaiva hy ātmano bandhuḥ</i>	6.5
<i>aprāpya yoga-samsiddhim</i>	6.37	<i>ātmany eva cha santuṣṭaḥ</i>	3.17
<i>apratīṣṭho mahā-bāho</i>	6.38	<i>ātmany evātmanā tuṣṭaḥ</i>	2.55

<i>ātmasambhāvitāḥ stabdhāḥ</i>	16.17	<i>bhajanty ananya-manasaḥ</i>	9.13
<i>ātma-saṁsthaṁ manaḥ kṛtvā</i>	6.25	<i>bhaktiṁ mayi parāṁ kṛtvā</i>	18.68
<i>ātma-saṁyama-yogāgnau</i>	4.27	<i>bhakto 'si me sakhā cheti</i>	4.3
<i>ātmaupamyena sarvatra</i>	6.32	<i>bhaktyā mām abhijānāti</i>	18.55
<i>ātmavantaṁ na karmāni</i>	4.41	<i>bhaktyā tv ananyayā śakyaḥ</i>	11.54
<i>ātma-vaśyair vidheyātmā</i>	2.64	<i>bhavāmi na chirāt pārtha</i>	12.7
<i>ato 'smi loke vede cha</i>	15.18	<i>bhavān bhīṣmās cha karṇaś cha</i>	1.8
<i>atra śūrā maheṣvāsā</i>	1.4	<i>bhavanti bhāvā bhūtānām</i>	10.5
<i>atyeti tat sarvam idaṁ viditvā</i>	8.28	<i>bhavanti sampadaṁ daivīm</i>	16.3
<i>avāchya-vādāmś cha bahūn</i>	2.36	<i>bhavāpyayau hi bhūtānām</i>	11.2
<i>avajānanti mām mūḍhāḥ</i>	9.11	<i>bhāva-saṁsuddhir ity etat</i>	17.16
<i>avāpya bhūmāv asapatnam</i>	2.8	<i>bhavaty atyāginām pretya</i>	18.12
<i>avibhaktaṁ cha bhūteṣu</i>	13.17	<i>bhaviṣyāni cha bhūtāni</i>	7.26
<i>avibhaktaṁ vibhakteṣu</i>	18.20	<i>bhavitā na cha me tasmāt</i>	18.69
<i>avināśi tu tad viddhi</i>	2.17	<i>bhayād raṇād uparatam</i>	2.35
<i>āvṛtam jñānam etena</i>	3.39	<i>bhīṣma-droṇa-pramukhataḥ</i>	1.25
<i>avyaktādini bhūtāni</i>	2.28	<i>bhīṣmam evābhirakṣantu</i>	1.11
<i>avyaktād vyaktayaḥ sarvāḥ</i>	8.18	<i>bhīṣmo droṇaḥ sūta-putraḥ</i>	11.26
<i>avyaktā hi gatir duḥkham</i>	12.5	<i>bhogaiśvarya-prasaktānām</i>	2.44
<i>avyaktaṁ vyaktim āpannam</i>	7.24	<i>bhoktāraṁ yajña-tapasām</i>	5.29
<i>avyakta-nidhanāny eva</i>	2.28	<i>bhrāmāyan sarva-bhūtāni</i>	18.61
<i>avyakto 'kṣara ity uktaḥ</i>	8.21	<i>bhruvor madhye prāṇam</i>	8.10
<i>avyakto 'yam achintyo 'yam</i>	2.25	<i>bhūmir āpo 'nalo vāyuḥ</i>	7.4
<i>ayaneṣu cha sarveṣu</i>	1.11	<i>bhuñjate te tv aghaṁ pāpāḥ</i>	3.13
<i>ayathāvat prajānāti</i>	18.31	<i>bhūta-bhartṛ cha taj jñeyam</i>	13.17
<i>ayatīḥ śraddhayopetaḥ</i>	6.37	<i>bhūta-bhāvāna bhūteṣa</i>	10.15
<i>āyudhānām aham vajram</i>	10.28	<i>bhūta-bhāvodbhava-karaḥ</i>	8.3
<i>āyuh-sattva-balārogya</i>	17.8	<i>bhūta-grāmaḥ sa evāyam</i>	8.19
<i>ayuktaḥ kāma-kāreṇa</i>	5.12	<i>bhūta-grāmam imaṁ kṛtsnam</i>	9.8
<i>ayuktaḥ prākṛtaḥ stabdhāḥ</i>	18.28	<i>bhūta bhṛn na cha bhūta-sthaḥ</i>	9.5

B

<i>bahavo jñāna-tapasā</i>	4.10	<i>bhūta-prakṛti-mokṣaṁ cha</i>	13.35
<i>bahir antaś cha bhūtānām</i>	13.16	<i>bhūtāni yānti bhūtejyāḥ</i>	9.25
<i>bahūdaram bahu-damṣṭrā</i>	11.23	<i>bhūya eva mahā-bāho</i>	10.1
<i>bahūnām janmanām ante</i>	7.19	<i>bhūyaḥ kathaya tṛptir hi</i>	10.18
<i>bahūni me vyatītāni</i>	4.5	<i>bijaṁ mām sarva-bhūtānām</i>	7.10
<i>bahūny adṛṣṭa-pūrvāni</i>	11.6	<i>brahma-bhūtaḥ prasannātmā</i>	18.54
<i>bahu-śākhā hy anantāś cha</i>	2.41	<i>brahmacharyam ahimsā cha</i>	17.14
<i>balaṁ balavatām chāham</i>	7.11	<i>brahmāṅgāv apare yajñam</i>	4.25
<i>bandhaṁ mokṣaṁ cha yā vetti</i>	18.30	<i>brahmaiva tena gantavyam</i>	4.24
<i>bandhur ātmāmanas tasya</i>	6.6	<i>brāhmaṇa-kṣatriya-viśām</i>	18.41
<i>bāhya-sparśeṣv asaktātmā</i>	5.21	<i>brahmāṇam iśaṁ kamala-</i>	11.15
		<i>brāhmaṇās tena vedāś cha</i>	17.23
		<i>brahmaṇo hi pratiṣṭhāham</i>	14.27

<i>brahmaṇy ādhāya karmāṇi</i>	5.10	<i>deva-dvija-guru-prājña</i>	17.14
<i>brahmārpaṇaṁ brahma haviḥ</i>	4.24	<i>devān bhāvayatānena</i>	3.11
<i>brahma-sūtra-padais chaiva</i>	13.5	<i>devān deva-yajo yānti</i>	7.23
<i>bṛhat-sāma tathā sāmnam</i>	10.35	<i>dharma-kṣetre kuru-kṣetre</i>	1.1
<i>buddhau śaraṇam anvichchha</i>	2.49	<i>dharma-saṁsthāpanārthāya</i>	4.8
<i>buddher bhedaṁ dhṛteś chaiva</i>	18.29	<i>dharmāvīruddho bhūteṣu</i>	7.11
<i>buddhir buddhimatām asmi</i>	7.10	<i>dharme naṣṭe kulaṁ kṛtsnam</i>	1.39
<i>buddhir jñānam asaṁmohaḥ</i>	10.4	<i>dharmyāddhi yuddhāch chhreyah</i>	2.31
<i>buddhi-yogam upāśritya</i>	18.57	<i>dhārtarāṣṭrā raṇe hanyuḥ</i>	1.45
<i>buddhi-yukto jahātīha</i>	2.50	<i>dhārtarāṣṭrasya durbuddheḥ</i>	1.23
<i>buddhyā viśuddhayā yuktah</i>	18.51	<i>dhṛṣṭadyumno virāṭas cha</i>	1.17
<i>buddhyā yukto yayā pārtha</i>	2.39	<i>dhṛṣṭaketuś chekitānah</i>	1.5
		<i>dhṛtyā yayā dhārayate</i>	18.33
		<i>dhūmenāvriyate vahniḥ</i>	3.38
		<i>dhūmo rātris tathā kṛṣṇah</i>	8.25
		<i>dhyānāt karma-phala-tyāgaḥ</i>	12.12
		<i>dhyāna-yoga-paro nityam</i>	18.52
		<i>dhyānenātmani paśyanti</i>	13.25
		<i>dhyāyato viṣayān puṁsaḥ</i>	2.62
		<i>diśo na jāne na labhe cha</i>	11.25
		<i>divi sūrya-sahasrasya</i>	11.12
		<i>divya-mālyāmbara-dharam</i>	11.11
		<i>divyaṁ dadāmi te chakṣuḥ</i>	11.8
		<i>dīyate cha parikliṣṭam</i>	17.21
		<i>doṣair etaḥ kula-ghnānām</i>	1.42
		<i>draṣṭum ichchhāmi te rūpam</i>	11.3
		<i>dravya-yajñās tapo-yajñāḥ</i>	4.28
		<i>droṇaṁ cha bhīṣmaṁ cha</i>	11.34
		<i>dr̥ṣṭvādbhutaṁ rūpam idam</i>	11.20
		<i>dr̥ṣṭvā hi tvāṁ pravayathita-</i>	11.24
		<i>dr̥ṣṭvā tu pāṇḍavānikam</i>	1.2
		<i>dr̥ṣṭvedaṁ mānuṣaṁ rūpam</i>	11.51
		<i>dr̥ṣṭvemān svajanān kṛṣṇa</i>	1.28
		<i>drupado draupadeyās cha</i>	1.18
		<i>duḥham ity eva yat karma</i>	18.8
		<i>duḥkheṣv anudvigna-manāḥ</i>	2.56
		<i>dūreṇa hy avaraṁ karma</i>	2.49
		<i>dvandvair vimuktāḥ sukha-</i>	15.5
		<i>dvau bhūta-sargau loke 'smin</i>	16.6
		<i>dvāv imau puruṣau loke</i>	15.16
		<i>dyāv āpṛthivyor idam</i>	11.20
		<i>dyūtaṁ chhlayatām asmi</i>	10.36

C

<i>chañchalaṁ hi manaḥ kṛṣṇa</i>	6.34
<i>chātur-varṇyaṁ mayā sṛṣṭam</i>	4.13
<i>chatur-vidhā bhajante mām</i>	7.16
<i>chetasā sarva-karmāṇi</i>	18.57
<i>chhandāmsi yasya parṇāni</i>	15.1
<i>chhinna-dvaidhā yatātmānaḥ</i>	5.25
<i>chhittvainam saṁśayam yogam</i>	4.42
<i>chintām aparimeyāṁ cha</i>	16.11

D

<i>dadāmi buddhi-yogaṁ tam</i>	10.10
<i>daivam evāpare yajñam</i>	4.25
<i>daivī hy eṣā guṇa-mayī</i>	7.14
<i>daivī sampad vimokṣāya</i>	16.5
<i>daivo vistaraśaḥ proktaḥ</i>	16.6
<i>dambhāhaṅkāra-saṁyuktāḥ</i>	17.5
<i>dambho darpo 'bhimānaś cha</i>	16.4
<i>daṁṣṭrā-karālāni cha te</i>	11.25
<i>dāna-kriyās cha vividhāḥ</i>	17.25
<i>dānaṁ damaś cha yajñas cha</i>	16.1
<i>dānam īśvara-bhāvaś cha</i>	18.43
<i>daṇḍo damayatām asmi</i>	10.38
<i>darśayāmāsa pārthāya</i>	11.9
<i>dātavyam iti yad dānam</i>	17.20
<i>dayā bhūteṣv aloluptvam</i>	16.2
<i>dehī nityam avadhyo 'yam</i>	2.30
<i>dehino 'smin yathā dehe</i>	2.13
<i>deśe kāle cha pātre cha</i>	17.20
<i>devā apy asya rūpasya</i>	11.52

<i>E</i>			
<i>ekāki yata-chittātmā</i>	6.10	<i>gandharvāṇām chitrarathaḥ</i>	10.26
<i>ekam apy āsthitaḥ samyak</i>	5.4	<i>gandharva-yakṣāsura-siddha-</i>	11.22
<i>ekam sāṅkhyam cha yogam cha</i>	5.5	<i>gāṇḍivam sramsate hastāt</i>	1.29
<i>ekatvena pṛthaktvena</i>	9.15	<i>gata-saṅgasya muktasya</i>	4.23
<i>ekayā yāy anāvṛttim</i>	8.26	<i>gatāsūn agatāsūnś cha</i>	2.11
<i>eko 'tha vāpy achyuta tat</i>	11.42	<i>gatih bhartā prabhuḥ sākṣī</i>	9.18
<i>eṣā brāhmī sthitiḥ pārtha</i>	2.72	<i>grhītvaitāni saṁyāti</i>	15.8
<i>eṣā te 'bhūtā sāṅkhye</i>	2.39	<i>guṇā guṇeṣu vartante</i>	3.28
<i>eṣa tūddeśataḥ proktaḥ</i>	10.40	<i>guṇān etān atītya trīn</i>	14.20
<i>etach chhṛutvā vachanam keśavasya</i>	11.35	<i>guṇā vartanta ity evam</i>	14.23
<i>etad buddhvā buddhimān syāt</i>	15.20	<i>guṇebhyaś cha param vetti</i>	14.19
<i>etaddhi durlabhataram</i>	6.42	<i>gurūn ahatvā hi mahānubhāvān</i>	2.5
<i>etad vedītam ichchhāmi</i>	13.1		
<i>etad-yonini bhūtāni</i>	7.6	<i>H</i>	
<i>etad yo vetti tam prāhuḥ</i>	13.2	<i>hanta te kathayiṣyāmi</i>	10.19
<i>etair vimohayaty eṣaḥ</i>	3.40	<i>harṣāmarṣa-bhayodvegaiḥ</i>	12.15
<i>etair vimuktaḥ kaunteya</i>	16.22	<i>harṣa-śokānvitah kartā</i>	18.27
<i>etaj jñānam iti proktam</i>	13.12	<i>hato vā prāpsyasi svargam</i>	2.37
<i>etām dṛṣṭim avaśṭabhya</i>	16.9	<i>hatvāpi sa imāl lokān</i>	18.17
<i>etām vibhūtiṁ yogam cha</i>	10.7	<i>hatvārtha-kāmānś tu gurūn</i>	2.5
<i>etan me saṁśayam kṛṣṇa</i>	6.39	<i>hetunānena kaunteya</i>	9.10
<i>etan na hantum ichchhāmi</i>	1.34	<i>hṛṣīkeśam tadā vākyam</i>	1.20
<i>etāny api tu karmāṇi</i>	18.6		
<i>etasyāhaṇa na paśyāmi</i>	6.33	<i>I</i>	
<i>etat kṣetram samāseṇa</i>	13.7	<i>ichchhā dveṣaḥ sukham duḥkham</i>	13.7
<i>evam bahu-vidhā yajñāḥ</i>	4.32	<i>ichchhā-dveṣa-samutthana</i>	7.27
<i>evam buddheḥ param buddhvā</i>	3.43	<i>idam adya mayā labdham</i>	16.13
<i>evam etad yathāttha tvam</i>	11.3	<i>idam astīdam api me</i>	16.13
<i>evam jñātvā kṛtam karma</i>	4.15	<i>idam jñānam upāśrītya</i>	14.2
<i>evam paramparā-prāptam</i>	4.2	<i>idam śarīram kaunteya</i>	13.2
<i>evam pravartitam chakram</i>	3.16	<i>idam te nātapaskāya</i>	18.67
<i>evam-rūpaḥ śakya ahaṇ nṛloke</i>	11.48	<i>idam tu te guhyatamam</i>	9.1
<i>evam satata-yuktā ye</i>	12.1	<i>idānim asmi saṁvṛttaḥ</i>	11.51
<i>evam trayī-dharmam</i>	9.21	<i>ihaika-stham jagat kṛtsnam</i>	11.7
<i>evam ukto hṛṣīkeśaḥ</i>	1.24	<i>ihaiva tair jitaḥ sargaḥ</i>	5.19
<i>evam uktvā hṛṣīkeśam</i>	2.9	<i>ihante kāma-bhogārtham</i>	16.12
<i>evam uktvārjunaḥ saṅkhye</i>	1.46	<i>ijyate bhārata-śreṣṭha</i>	17.12
<i>evam uktvā tato rājan</i>	11.9	<i>ikṣate yoga-yuktātmā</i>	6.29
		<i>imam vivasvate yogam</i>	4.1
		<i>indriyāṇām hi charatām</i>	2.67
		<i>indriyāṇām manaś chāsmi</i>	10.22
		<i>indriyāṇi daśaikam cha</i>	13.6
		<i>indriyāṇi mano buddhiḥ</i>	3.40
<i>G</i>			
<i>gachchhanty apunar-āvṛttim</i>	5.17		
<i>gām āviśya cha bhūtāni</i>	15.13		

<i>karmāṇi pravibhaktāni</i>	18.41	<i>krodhād bhavati saṁmohaḥ</i>	2.63
<i>karmaṇo hy api bodbhavyam</i>	4.17	<i>kṛpayā parayāvīṣṭaḥ</i>	1.27
<i>karmaṇy abhīpravṛtto 'pi</i>	4.20	<i>kṛṣi-go-rakṣya-vāṇijyam</i>	18.44
<i>karmaṇy akarma yaḥ paśyēt</i>	4.18	<i>kṣaraḥ sarvāṇi bhūtāni</i>	15.16
<i>karmaṇy evādhikāras te</i>	2.47	<i>kṣetra-jñān chāpi mān viddhi</i>	13.3
<i>karmendriyāiḥ karma-yogam</i>	3.7	<i>kṣetra-kṣetrañña-samiyogāt</i>	13.27
<i>karmendriyāṇi saṁyamya</i>	3.6	<i>kṣetra-kṣetraññayor evam</i>	13.35
<i>karmibhyaś chādhiko yogī</i>	6.46	<i>kṣetra-kṣetraññayor jñānam</i>	13.3
<i>kārpaṇya-doṣopahata-svabhāvaḥ</i>	2.7	<i>kṣetram kṣetrī tathā kṛtsnam</i>	13.34
<i>karṣayantaḥ śārīra-stham</i>	17.6	<i>kṣiprām ajasram aśubhān</i>	16.19
<i>kartavyānīti me pārtha</i>	18.6	<i>kṣipram bhavati dharmātmā</i>	9.31
<i>kartuṁ nechchhasi yan mohāt</i>	18.60	<i>kṣipram hi mānuṣe loke</i>	4.12
<i>kārya-kāraṇa-kartṛtve</i>	13.21	<i>kṣudram hṛdaya-daurbalyam</i>	2.3
<i>kāryam ity eva yat karma</i>	18.9	<i>kula-kṣaya-kṛtam doṣam</i>	1.37
<i>kāryate hy avāśaḥ karma</i>	3.5	<i>kula-kṣaya-kṛtam doṣam</i>	1.38
<i>kasmāch cha te na nameran</i>	11.37	<i>kula-kṣaye praṇaśyanti</i>	1.39
<i>kāśyaś cha parameśvāśaḥ</i>	1.17	<i>kuru karmaiva tasmāt tvam</i>	4.15
<i>katham bhīṣmam ahaṁ saṅkhye</i>	2.4	<i>kuryād vidvāns tathāsaktaḥ</i>	3.25
<i>katham etad vijānīyām</i>	4.4	<i>kutas tvā kaśmalam idam</i>	2.2
<i>katham na jñeyam asmābhiḥ</i>	1.38		
<i>katham sa puruṣaḥ pārtha</i>	2.21	L	
<i>katham vidyām ahaṁ yogin</i>	10.17	<i>labhante brahma-nirvāṇam</i>	5.25
<i>kathayantaś cha mān nityam</i>	10.9	<i>labhate cha tataḥ kāmān</i>	7.22
<i>kaṭv-amlā-lavaṅṭy-uṣṇa</i>	17.9	<i>lelihyase grasamānaḥ</i>	11.30
<i>kaunteya pratijānīhi</i>	9.31	<i>lipyate na sa pāpena</i>	5.10
<i>kaviṁ purāṇam anuśāsītāram</i>	8.9	<i>lobhaḥ pravṛttir ārambhaḥ</i>	14.12
<i>kāyena manasā buddhyā</i>	5.11	<i>loka-saṅgraham evāpi</i>	3.20
<i>kechid vilagnā daśanāntareṣu</i>	11.27	<i>loke 'smiṁ dvi-vidhā niṣṭhā</i>	3.3
<i>keśavārjunayor puṇyam</i>	18.76		
<i>keṣu keṣu cha bhāveṣu</i>	10.17	M	
<i>kim āchāraḥ katham chaitān</i>	14.21	<i>mach-chittaḥ sarva-durgāṇi</i>	18.58
<i>kim karma kim akarmeti</i>	4.16	<i>mach-chittā mad-gata-prāṇāḥ</i>	10.9
<i>kim no rājyena govinda</i>	1.32	<i>mad-anugrahāya paramam</i>	11.1
<i>kim punar brāhmaṇāḥ puṇyāḥ</i>	9.33	<i>mad-artham api karmāṇi</i>	12.10
<i>kim tad brahma kim adhyātmam</i>	8.1	<i>mad-bhakta etad vijñāya</i>	13.19
<i>kīrtiḥ śrīr vāk cha nārīṇām</i>	10.34	<i>mad-bhāvā mānasā jātāḥ</i>	10.6
<i>kīrīṭnam gadinaṁ chakra-hastam</i>	11.46	<i>mādhavaḥ pāṇḍavaś chaiva</i>	1.14
<i>kīrīṭnam gadinaṁ chakriṇam cha</i>	11.17	<i>mahā-bhūtāny ahaṅkāraḥ</i>	13.6
<i>klaibyaṁ mā sma gamaḥ pārtha</i>	2.3	<i>maharṣayah sapta pūrve</i>	10.6
<i>kleśo 'dhikataras teṣām</i>	12.5	<i>maharṣīṇām bhṛgur aham</i>	10.25
<i>kriyate bahulāyāsam</i>	18.24	<i>mahāsano mahā-pāpmā</i>	3.37
<i>kriyate tad iha proktam</i>	17.18	<i>mahātmāmas tu mān pārtha</i>	9.13
<i>kriyā-viśeṣa-bahulām</i>	2.43	<i>mā karma-phala-hetur bhūḥ</i>	2.47

<i>mama dehe guḍākeśa</i>	11.7	<i>mayā tatam idaṁ sarvam</i>	9.4
<i>mamaivāṁśo jīva-loke</i>	15.7	<i>māyayāpahṛta-jñānā</i>	7.15
<i>māmakāḥ pāṇḍavās chaiva</i>	1.1	<i>mayi chānanya-yogena</i>	13.11
<i>mām aprāpyaiva kaunteya</i>	16.20	<i>mayi sarvam idaṁ protam</i>	7.7
<i>mām ātma-para-deheṣu</i>	16.18	<i>mayi sarvāṇi karmāṇi</i>	3.30
<i>mama vartmānuvartante</i>	3.23	<i>mayy-arpita-mano-buddhiḥ</i>	8.7
<i>mama vartmānuvartante</i>	4.11	<i>mayy-arpita-mano-buddhiḥ</i>	12.14
<i>mama yonir mahad brahma</i>	14.3	<i>mayy-āsakta-manāḥ pārtha</i>	7.1
<i>mām chaivāntaḥ-śarīra-stham</i>	17.6	<i>mayy-āveśya mano ye mām</i>	12.2
<i>mām cha yo 'vyabhichāreṇa</i>	14.26	<i>mayy eva mana ādhatsva</i>	12.8
<i>mām evaiśyasi satyaṁ te</i>	18.65	<i>mīthyaiva vyavasāyas te</i>	18.59
<i>mām evaiśyasi yuktvaivam</i>	9.34	<i>moghāsā mogha-karmāṇaḥ</i>	9.12
<i>mām eva ye prapadyante</i>	7.14	<i>mohād ārabhyate karma</i>	18.25
<i>mām hi pārtha vyapāśritya</i>	9.32	<i>mohād gṛhītvāsad-grāhān</i>	16.10
<i>mām upetya punar janma</i>	8.15	<i>mohāt tasya parityāgaḥ</i>	18.7
<i>mām upetya tu kaunteya</i>	8.16	<i>mohitaṁ nābhijānāti</i>	7.13
<i>manaḥ-prasādaḥ saumyatvam</i>	17.16	<i>mṛgāṇāṁ cha mṛgendro 'ham</i>	10.30
<i>manaḥ saṁyamya mach-chittaḥ</i>	6.14	<i>mṛtyuḥ sarva-haraś chāham</i>	10.34
<i>manaḥ-ṣaṣṭhānindriyāṇi</i>	15.7	<i>mūḍha-grāheṇātmano yat</i>	17.19
<i>mānāpamānayoḥ tulyaḥ</i>	14.25	<i>mūḍho yaṁ nābhijānāti</i>	7.25
<i>manasaivendriya-grāmam</i>	6.24	<i>mukta-saṅgo 'nahaṁ-vādī</i>	18.26
<i>manasas tu parā buddhiḥ</i>	3.42	<i>muninām apy ahaṁ vyāsaḥ</i>	10.37
<i>man-manā bhava mad-bhaktaḥ</i>	9.34	<i>mūrdhny ādhāyātmanaḥ prāṇam</i>	8.12
<i>man-manā bhava mad-bhaktaḥ</i>	18.65		
<i>mantra 'ham aham evājyam</i>	9.16	N	
<i>manuṣyāṇāṁ sahasreṣu</i>	7.3	<i>nabhaḥ-sprśaṁ dīptam aneka</i>	11.24
<i>manyase yadi tach chhakyam</i>	11.4	<i>nabhaś cha pṛthivīm chaiva</i>	1.19
<i>marīchir marutām asmi</i>	10.21	<i>nābhinandati na dveṣṭi</i>	2.57
<i>māsānām mārga-śīrṣo 'ham</i>	10.35	<i>na buddhi-bhedaṁ janayet</i>	3.26
<i>mā śuchaḥ sampadam daivim</i>	16.5	<i>na chābhāvayataḥ śāntiḥ</i>	2.66
<i>mā te vyathā mā cha vimūḍha-</i>	11.49	<i>na chainaṁ kledayanty āpaḥ</i>	2.23
<i>mat-karma-kṛṇ mat-paramaḥ</i>	11.55	<i>na chaitad vidmaḥ kataran naḥ</i>	2.6
<i>mat-prasādād avāptoti</i>	18.56	<i>na chaiva na bhaviṣyāmaḥ</i>	2.12
<i>mātrā-sparśās tu kaunteya</i>	2.14	<i>na cha mām tāni karmāṇi</i>	9.9
<i>mat-sthāni sarva-bhūtāni</i>	9.4	<i>na cha mat-sthāni bhūtāni</i>	9.5
<i>matta eveti tāt viddhi</i>	7.12	<i>na cha śaknomy avasthātum</i>	1.30
<i>mattaḥ parataraṁ nānyat</i>	7.7	<i>na cha sannyasanād eva</i>	3.4
<i>mātulāḥ śvaśurāḥ pautrāḥ</i>	1.34	<i>na cha śreyo 'nupaśyāmi</i>	1.31
<i>maunaṁ chaivāsmi guhyānām</i>	10.38	<i>na chāśuśrūṣave vāchyam</i>	18.67
<i>mayādhyakṣeṇa prakṛtiḥ</i>	9.10	<i>na chāsya sarva-bhūteṣu</i>	3.18
<i>mayā hatāṁs tvaṁ jahi mā</i>	11.34	<i>na cha tasmān manuṣyeṣu</i>	18.69
<i>mayaivaite nihataḥ pūrvam</i>	11.33	<i>na chāti-svapna-śilasya</i>	6.16
<i>mayā prasanna tavaṛjunedam</i>	11.47	<i>nādatte kasyachit pāpam</i>	5.15

<i>na dveṣṭi sampravṛttāni</i>	14.22	<i>na śaucaṃ nāpi chāchāraḥ</i>	16.7
<i>na dveṣṭy akuśalaṃ karma</i>	18.10	<i>nāśayāmy ātma-bhāva-sthaḥ</i>	10.11
<i>nāhaṃ prakāśaḥ sarvasya</i>	7.25	<i>nāsti buddhir ayuktasya</i>	2.66
<i>nāhaṃ vedair na tapasā</i>	11.53	<i>naṣṭo mohaḥ smṛtir labdhā</i>	18.73
<i>na he deha-bhṛtā śakyam</i>	18.11	<i>na tad asti pṛthivyām vā</i>	18.40
<i>na hi jñānena sadṛśam</i>	4.38	<i>na tad asti vinā yat syān</i>	10.39
<i>na hi kalyāṇa-kṛt kaśchit</i>	6.40	<i>na tad bhāsayate sūryaḥ</i>	15.6
<i>na hi kaśchit kṣaṇam api</i>	3.5	<i>na tu mām abhijānanti</i>	9.24
<i>na hinasty ātmanātmānam</i>	13.29	<i>na tu mām śakyase draṣṭum</i>	11.8
<i>na hi prapaśyāmi mamāpanudyāt</i>	2.8	<i>na tvat-samo 'sty abhyadhikaḥ</i>	11.43
<i>na hi te bhagavan vyaktim</i>	10.14	<i>na tv evāhaṃ jātu nāsam</i>	2.12
<i>na hy asannyasta-saṅkalpaḥ</i>	6.2	<i>nāty-aśnatas tu yogo 'sti</i>	6.16
<i>naināṃ chhindanti sastrāṇi</i>	2.23	<i>nāty-uchchhritāṃ nāti-nichāṃ</i>	6.11
<i>naiṣkarmya-siddhiṃ paramām</i>	18.49	<i>nava-dvāre pure dehi</i>	5.13
<i>naite sṛti pārtha jānan</i>	8.27	<i>na veda-yajñādhyayanaiḥ</i>	11.48
<i>naiva kiñchit karomīti</i>	5.8	<i>na vimuñchati durmedhāḥ</i>	18.35
<i>naiva tasya kṛtenārthaḥ</i>	3.18	<i>nāyakaḥ mama saṃnyasya</i>	1.7
<i>na jāyate mriyate vā kadāchit</i>	2.20	<i>nāyaṃ loko 'sti na paraḥ</i>	4.40
<i>na kāñkṣe vijayaṃ kṛṣṇa</i>	1.31	<i>nāyaṃ loko 'sty ayañāsya</i>	4.31
<i>na karmaṇām anārambhāt</i>	3.4	<i>na yotsya iti govindam</i>	2.9
<i>na karma-phala-saṃyogam</i>	5.14	<i>nehābhikrama-nāšo 'sti</i>	2.40
<i>na kartṛtvam na karmāṇi</i>	5.14	<i>nibadhnanti mahā-bāho</i>	14.5
<i>nakulah sahadēvaś cha</i>	1.16	<i>nidrāśasya-pramādotam</i>	18.39
<i>namaḥ purastād atha pṛṣṭhataś te</i>	11.40	<i>nihatya dhārtarāṣṭrān naḥ</i>	1.35
<i>na mām duṣkṛtino mūdhāḥ</i>	7.15	<i>nimittāni cha paśyāmi</i>	1.30
<i>na mām karmāṇi limpanti</i>	4.14	<i>nindantas tava sāmraṥyam</i>	2.36
<i>namaskṛtvā bhūya evāha kṛṣṇam</i>	11.35	<i>nirāśir nirmamo bhūtvā</i>	3.30
<i>namasyantaś cha mām bhaktyā</i>	9.14	<i>nirāśir yata-chittātmā</i>	4.21
<i>na me pārthāsti kartavyam</i>	3.22	<i>nirdoṣam hi samam brahma</i>	5.19
<i>na me viduḥ sura-gaṇāḥ</i>	10.2	<i>nirdvandvo hi mahā-bāho</i>	5.3
<i>namo namas te 'stuahasra-</i>	11.39	<i>nirdvandvo nitya-sattva-sthaḥ</i>	2.45
<i>nānā-śastra-praharaṇāḥ</i>	1.9	<i>nirmamo nirahaṅkāraḥ</i>	2.71
<i>nānavāptam avāptavyam</i>	3.22	<i>nirmamo nirahaṅkāraḥ</i>	12.13
<i>nānāvīdhāni divyāni</i>	11.5	<i>nirmāna-mohā jitasāṅgadoṣāḥ</i>	15.5
<i>nāntam na madhyam na</i>	11.16	<i>nirvairāḥ sarva-bhūteṣu</i>	11.55
<i>nānto 'sti mama divyānām</i>	10.40	<i>niśchayaṃ śṛṇu me tatra</i>	18.4
<i>nānyam guṇebhyaḥ kartāram</i>	14.19	<i>nispṛhaḥ sarva-kāmebhyaḥ</i>	6.18
<i>nāpnvanti mahātmānaḥ</i>	8.15	<i>nityaḥ sarva-gataḥ sthānuḥ</i>	2.24
<i>na prahṛṣyēt priyam prāpya</i>	5.20	<i>nityam cha sama-chittatvam</i>	13.10
<i>narake niyataṃ vāsaḥ</i>	1.43	<i>nivasiṣyasi mayy eva</i>	12.8
<i>na rūpam asyeha tathopalabhyate</i>	15.3	<i>niyataṃ kuru karma tvam</i>	3.8
<i>na sa siddhim avāpnoti</i>	16.23	<i>niyataṃ saṅga-rahitam</i>	18.23
<i>nāsato vidyate bhāvaḥ</i>	2.16	<i>niyatasya tu saṃnyāsaḥ</i>	18.7
		<i>nyāyām vā viparitam vā</i>	18.15

<i>O</i>			
<i>om ity ekākṣaram brahma</i>	8.13	<i>prajahāti yadā kāmān</i>	2.55
<i>om tat sad iti nirdeśaḥ</i>	17.23	<i>prajanaś chāsmi kandarpaḥ</i>	10.28
		<i>prakāśam cha pravṛttim cha</i>	14.22
		<i>prakṛteḥ kriyamāṇāni</i>	3.27
		<i>prakṛter guṇa-saṁmūḍhāḥ</i>	3.29
		<i>prakṛtim puruṣam chaiva</i>	13.1
		<i>prakṛtim puruṣam chaiva</i>	13.20
		<i>prakṛtim svām adhiṣṭhāya</i>	4.6
		<i>prakṛtim svām avasṭhabhya</i>	9.8
		<i>prakṛtim yānti bhūtāni</i>	3.33
		<i>prakṛtyaiva cha karmāṇi</i>	13.30
		<i>pralapan viśṛjan gr̥hṇan</i>	5.9
		<i>pramādālasya-nidrābhiḥ</i>	14.8
		<i>pramāda-mohau tamasah</i>	14.17
		<i>praṇamya śirasā devam</i>	11.14
		<i>prāṇāpāna-gatī ruddhvā</i>	4.29
		<i>prāṇāpāna-samāyuktaḥ</i>	15.14
		<i>prāṇāpānau samau kṛtvā</i>	5.27
		<i>praṇavaḥ sarva-vedeṣu</i>	7.8
		<i>prāpya puṇya-kṛtām lokān</i>	6.41
		<i>prasāde sarva-duḥkhānām</i>	2.65
		<i>prasaktāḥ kāma-bhogeṣu</i>	16.16
		<i>prasaṅgena phalākāṅkṣi</i>	18.34
		<i>prasanna-chetaso hy āśu</i>	2.65
		<i>praśānta-manasaṁ hy enam</i>	6.27
		<i>praśāntātmā vigata-bhīḥ</i>	6.14
		<i>praśaste karmaṇi tathā</i>	17.26
		<i>pratyaḥśāvagamaṁ dharmyam</i>	9.2
		<i>pravartante vidhānoktāḥ</i>	17.24
		<i>pravṛtte śāstra-sampāte</i>	1.20
		<i>pravṛttim cha nivṛttim cha</i>	16.7
		<i>pravṛttim cha nivṛttim cha</i>	18.30
		<i>prayāṇa-kāle cha katham</i>	8.2
		<i>prayāṇa-kale manasāchalena</i>	8.10
		<i>prayāṇa-kāle 'pi cha mām</i>	7.30
		<i>prayātā yānti tam kālam</i>	8.23
		<i>prayatnād yatamānas tu</i>	6.45
		<i>pretān bhūta-gaṇāṁś chānye</i>	17.4
		<i>priyo hi jñānino 'ty-artham</i>	7.17
		<i>prochyamānam aśeṣeṇa</i>	18.29
		<i>prochyate guṇa-saṅkhyāne</i>	18.19
		<i>pṛthaktvena tu yaj jñānam</i>	18.21
		<i>puṇyo gandhaḥ pṛthivyām cha</i>	7.9
<i>P</i>			
<i>pañchaitāni mahā-bāho</i>	18.13		
<i>pañchajanyam ḥṣīkeśaḥ</i>	1.15		
<i>pāpam evāśrayed asmān</i>	1.36		
<i>pāpmānam prajahi hy enam</i>	3.41		
<i>paramaṁ puruṣam divyam</i>	8.8		
<i>paramātmēti chāpy uktaḥ</i>	13.23		
<i>paraṁ bhāvam ajānantaḥ</i>	9.11		
<i>paraṁ bhāvam ajānantaḥ</i>	7.24		
<i>paraṁ bhūyaḥ pravakṣyāmi</i>	14.1		
<i>paraṁ brahma paraṁ dhāma</i>	10.12		
<i>parasparaṁ bhāvayantaḥ</i>	3.11		
<i>paras tasmāt tu bhāvo 'nyaḥ</i>	8.20		
<i>parasyotsādanārthaṁ vā</i>	17.19		
<i>paricharyātmakaṁ karma</i>	18.44		
<i>pariṇāme viṣam iva</i>	18.38		
<i>paritrāṇāya sādḥūnām</i>	4.8		
<i>pārtha naiveha nāmutra</i>	6.40		
<i>paryāptam tv idam eteṣāṁ</i>	1.10		
<i>paśyādityān vasūn rudrān</i>	11.6		
<i>paśyaitān pāṇḍu-putrāṇām</i>	1.3		
<i>paśya me pārtha rūpāṇi</i>	11.5		
<i>paśyāmi devāṁś tava deva dehe</i>	11.15		
<i>paśyāmi tvām dīpta-hutāśa-</i>	11.19		
<i>paśyāmi tvām durnirīkṣyam</i>	11.17		
<i>paśyaṁ śṛṇvan spr̥śaṁ jighran</i>	5.8		
<i>paśyaty akṛta-buddhitvāt</i>	18.16		
<i>patanti pitaro hy eṣāṁ</i>	1.41		
<i>patraṁ puṣpaṁ phalaṁ toyam</i>	9.26		
<i>pauṇḍram dadhmau mahā-</i>	1.15		
<i>pavanaḥ pavatām asmi</i>	10.31		
<i>pitāham asya jagataḥ</i>	9.17		
<i>pitāsi lokasya charācharsya</i>	11.43		
<i>piteva putrasya sakheva</i>	11.44		
<i>pitṛṇām aryamā chāsmi</i>	10.29		
<i>prabhavaḥ pralayaḥ sthānam</i>	9.18		
<i>prabhavanty ugra-karmāṇaḥ</i>	16.9		
<i>prādhānyataḥ kuru-śreṣṭha</i>	10.19		
<i>prahlādaś chāsmi daityānām</i>	10.30		

<i>purodhasām cha mukhyam mām</i>	10.24	<i>sādhuṣv api cha pāpeṣu</i>	6.9
<i>puruḥit kuntibhojaṣ cha</i>	1.5	<i>saḍṣām cheṣṭate svasyāḥ</i>	3.33
<i>puruṣaḥ prakṛti-stho hi</i>	13.22	<i>sa evāyam mayā te 'dya</i>	4.3
<i>puruṣaḥ sa paraḥ pārtha</i>	8.22	<i>sa ghoṣo dhārtaraṣṭrāṇām</i>	1.19
<i>puruṣaḥ sukha-duḥkhānām</i>	13.21	<i>sa guṇān samatīyaitān</i>	14.26
<i>puruṣam śāsvataṁ divyam</i>	10.12	<i>saha-jam karma kaunteya</i>	18.48
<i>pūrvābhyāseṇa tenaiva</i>	6.44	<i>sahasāvābhyahanyanta</i>	1.13
<i>puṣṇāmi chauṣadhīḥ sarvāḥ</i>	15.13	<i>sahasra-yuga-paryantam</i>	8.17
		<i>saha-yajñāḥ prajāḥ sṛṣṭvā</i>	3.10
		<i>sa kāleneha mahatā</i>	4.2

R

<i>rāga-dveṣa-viyuktais tu</i>	2.64	<i>sakheti matvā prasabham</i>	11.41
<i>rāgī karma-phala-prepsuḥ</i>	18.27	<i>śaknotīhaiva yaḥ soḍhum</i>	5.23
<i>rājaḥ sattvaṁ tamaṣ chaiva</i>	14.10	<i>śa kṛtvā rājasam tyāgam</i>	18.8
<i>rājan saṁsmṛtya saṁsmṛtya</i>	18.76	<i>saktāḥ karmaṇy avidvāmsaḥ</i>	3.25
<i>rajasaṣ tu phalaṁ duḥkham</i>	14.16	<i>śakya evaṁ-vidho draṣṭum</i>	11.53
<i>rajasi pralayaṁ gatvā</i>	14.15	<i>samādhāv achalā buddhiḥ</i>	2.53
<i>rajas tamaṣ chābhibhūya</i>	14.10	<i>sama-duḥkha-sukhaḥ svasthaḥ</i>	14.24
<i>rajasy etāni jāyante</i>	14.12	<i>sama-duḥkha-sukham dhīram</i>	2.15
<i>rāja-vidyā rāja-guhyam</i>	9.2	<i>samaḥ sarveṣu bhūteṣu</i>	18.54
<i>rajo rāgātmakam viddhi</i>	14.7	<i>samaḥ śatrau cha mitre cha</i>	12.18
<i>rakṣāṁsi bhītāni diṣo dravanti</i>	11.36	<i>samaḥ siddhāv asiddhau cha</i>	4.22
<i>rakṣāṁ āsurīm chaiva</i>	9.12	<i>samaṁ kāya-śiro-grīvam</i>	6.13
<i>rasa-varjam raso 'py asya</i>	2.59	<i>samaṁ paśyan hi sarvatra</i>	13.29
<i>raso 'ham apsu kaunteya</i>	7.8	<i>samaṁ sarveṣu bhūteṣu</i>	13.28
<i>rasyāḥ snigdhaḥ sthirā hr̥dyāḥ</i>	17.8	<i>samāseṇaiva kaunteya</i>	18.50
<i>rātrīm yuga-sahasrāntām</i>	8.17	<i>sambhavaḥ sarva-bhūtānām</i>	14.3
<i>rātry-āgame praliyante</i>	8.18	<i>sambhāvitasya chākīrtiḥ</i>	2.34
<i>rātry-āgame 'vaṣaḥ pārtha</i>	8.19	<i>śamo damaṣ tapaḥ śaucham</i>	18.42
<i>ṛṣibhir bahudhā gitam</i>	13.5	<i>samo 'ham sarva-bhūteṣu</i>	9.29
<i>ṛte 'pi tvām na bhaviṣyanti</i>	11.32	<i>sampreṣya nāsikāgraṁ svam</i>	6.13
<i>rudrādityā vasavo ye cha</i>	11.22	<i>saṁvādam imam aśrauṣam</i>	18.74
<i>rudrāṇām śaṅkaraṣ chāsmi</i>	10.23	<i>śanaīḥ śanair uparamet</i>	6.25
<i>rūpaṁ mahat te bahu-vakra-</i>	11.23	<i>saṅgam tyaktvā phalaṁ chaiva</i>	18.9
		<i>saṅgāt saṅjāyate kāmaḥ</i>	2.62
		<i>sa niśchayena yuktavyaḥ</i>	6.23

S

<i>śabdādīn viṣayāms tyaktvā</i>	18.51	<i>saṅkalpa-prabhavān kāmān</i>	6.24
<i>śabdādīn viṣayān anye</i>	4.26	<i>saṅkarasya cha kartā syām</i>	3.24
<i>sa brahma-yoga-yuktātmā</i>	5.21	<i>saṅkaro narakāyaiva</i>	1.41
<i>sa buddhimān manuṣeṣu</i>	4.18	<i>sāṅkhyā-yogau pṛthag bālāḥ</i>	5.4
<i>sa cha yo yat-prabhāvaṣ cha</i>	13.4	<i>sāṅkhye kṛtānte proktāni</i>	18.13
<i>sad-bhāve sādhu-bhāve cha</i>	17.26	<i>sanniyamyendriya-grāmam</i>	12.4
<i>sādhibhūtādhidaivam mām</i>	7.30	<i>sannyāsaḥ karma-yogaṣ cha</i>	5.2
<i>sādhuṣ eva sa mantavyaḥ</i>	9.30	<i>sanyāsam karmaṇām kṛṣṇa</i>	5.1

<i>sannyāsas tu mahā-bāho</i>	5.6	<i>sarvatra-gam achintyaṁ cha</i>	12.3
<i>sannyāsaya mahā-bāho</i>	18.1	<i>sarvatrāvasthito dehe</i>	13.33
<i>sannyāsa-yoga-yuktātmā</i>	9.28	<i>sarva-yoniṣu kaunteya</i>	14.4
<i>śāntiṁ nirvāṇa-paramām</i>	6.15	<i>sarvendriya-guṇābhāsam</i>	13.15
<i>santuṣṭaḥ satataṁ yogī</i>	12.14	<i>sarva 'py ete yajña-vidaḥ</i>	4.30
<i>sargāṇaṁ ādir antaś cha</i>	10.32	<i>sa sannyāsī cha yogī cha</i>	6.1
<i>sarge 'pi nopajāyante</i>	14.2	<i>sa sarva-vid bhajati mām</i>	15.19
<i>śārīraṁ kevalaṁ karma</i>	4.21	<i>śāśvatasya cha dharmasya</i>	14.27
<i>śārīraṁ yad avāpnoti</i>	15.8	<i>satataṁ kīrtayanto mām</i>	9.14
<i>śārīra-stho 'pi kaunteya</i>	13.32	<i>sa tayā śraddhayā yuktaḥ</i>	7.22
<i>śārīra-vān-manobhir yat</i>	18.15	<i>satkāra-māna-pūjārtham</i>	17.18
<i>śārīra-yātrāpi cha te</i>	3.8	<i>sattvaṁ prakṛti-jair muktam</i>	18.40
<i>sarva-bhūtāni kaunteya</i>	9.7	<i>sattvaṁ rajasa tama iti</i>	14.5
<i>sarva-bhūtāni saṁmoham</i>	7.27	<i>sattvaṁ sukhe sañjayati</i>	14.9
<i>sarva-bhūta-stham ātmānam</i>	6.29	<i>sattvānurūpā sarvasya</i>	17.3
<i>sarva-bhūta-sthitaṁ yo mām</i>	6.31	<i>sattvāt sañjāyate jñānam</i>	14.17
<i>sarva-bhūtātma-bhūtātmā</i>	5.7	<i>sātviki rājasī chaiva</i>	17.2
<i>sarva-bhūteṣu yenaikam</i>	18.20	<i>saubhadraś cha mahā-bāhuḥ</i>	1.18
<i>sarva-dharmān parityajya</i>	18.66	<i>saubhadro draupadeyāś cha</i>	1.6
<i>sarva-dvārāṇi saṁyamya</i>	8.12	<i>śauryaṁ tejo dhṛtir dākṣyam</i>	18.43
<i>sarva-dvāreṣu dehe 'smiṁ</i>	14.11	<i>sa yat pramāṇaṁ kurute</i>	3.21
<i>sarva-guhyatamaṁ bhūyaḥ</i>	18.64	<i>sa yogī brahma-nirvāṇam</i>	5.24
<i>sarva-jñāna-vimūḍhāṁs tān</i>	3.32	<i>senānīnam ahaṁ skandaḥ</i>	10.24
<i>sarva-karmāṇi manasā</i>	5.13	<i>senayor ubhayor madhye</i>	1.21
<i>sarva-karmāṇy api sadā</i>	18.56	<i>senayor ubhayor madhye</i>	1.24
<i>sarva-karma-phala-tyāgam</i>	18.2	<i>senayor ubhayor madhye</i>	2.10
<i>sarva-karma-phala-tyāgam</i>	12.11	<i>sīdanti mama gātrāṇi</i>	1.28
<i>sarvam etad ṛtaṁ manye</i>	10.14	<i>siddhiṁ prāpto yathā brahma</i>	18.50
<i>sarvam jñāna-plavenaiva</i>	4.36	<i>siddhy-asiddhyor nirvikāraḥ</i>	18.26
<i>sarvaṁ karmākhilam pārtha</i>	4.33	<i>siddhy-asiddhyoḥ samo bhūtva</i>	2.48
<i>sarvāṇīndriya-karmāṇi</i>	4.27	<i>simha-nādaṁ vinadyochchaiḥ</i>	1.12
<i>sarvārambhā hi doṣeṇa</i>	18.48	<i>śītoṣṇa-sukha-duḥkheṣu</i>	6.7
<i>sarvārambha-parityāgī yaḥ</i>	12.16	<i>śītoṣṇa-sukha-duḥkheṣu</i>	12.18
<i>sarvārambha-parityāgī guṇātītaḥ</i>	14.25	<i>smṛti-bhraṁśād buddhi nāśaḥ</i>	2.63
<i>sarvārthān viparītāṁś cha</i>	18.32	<i>so 'pi muktaḥ śubhāḥ lokān</i>	18.71
<i>sarva-saṅkalpa-sannyāsī</i>	6.4	<i>so 'vikalpena yogena</i>	10.7
<i>sarvāścharya-mayaṁ devam</i>	11.11	<i>sparsān kṛtvā bahir bāhyān</i>	5.27
<i>sarvasya chāham ḥṛdi</i>	15.15	<i>sraddadhānā mat-paramāḥ</i>	12.20
<i>sarvasya dhātāram achintya-</i>	8.9	<i>śraddhā-mayo 'yaṁ puruṣaḥ</i>	17.3
<i>sarvataḥ pāṇi-pādaṁ tat</i>	13.14	<i>śraddhāvan anasūyaś cha</i>	18.71
<i>sarvataḥ śruti-mal loka</i>	13.14	<i>śraddhāvān bhajate yo mām</i>	6.47
<i>sarvathā vartamāno 'pi sa yogī</i>	6.31	<i>śraddhāvān labhate jñānam</i>	4.39
<i>sarvathā vartamāno pi</i>	13.24	<i>śraddhāvanto 'nasūyantaḥ</i>	3.31

<i>śraddhā-virahitaṃ yajñam</i>	17.13
<i>śraddhayā parayā taptam</i>	17.17
<i>śraddhayā parayopetāḥ</i>	12.2
<i>śreyān dravya-mayād yajñāt</i>	4.33
<i>śreyān sva-dharmo viguṇaḥ</i>	18.47
<i>śreyān sva-dharmo viguṇaḥ</i>	3.35
<i>śreyo hi jñānam abhyāsāt</i>	12.12
<i>śrotrādīnīndriyāny anye</i>	4.26
<i>śrotram chakṣuḥ sparśanam cha</i>	15.9
<i>śruti-vipratipannā te</i>	2.53
<i>sthāne hṛṣikeṣa tava prakīrtyā</i>	11.36
<i>sthira-buddhir asaṃmūḍhaḥ</i>	5.20
<i>sthira-dhīḥ kiṃ prabhāṣeta</i>	2.54
<i>sthita-prajñāsa kā bhāṣā</i>	2.54
<i>sthito 'smi gata-sandehaḥ</i>	18.73
<i>sthitvāsyaṃ anta-kāle 'pi</i>	2.72
<i>striṣu duṣṭāsu vārṣṇeya</i>	1.40
<i>striyo vaiśyās tathā śūdrāḥ</i>	9.32
<i>śubhāśubha-parityāgī</i>	12.17
<i>śubhāśubha-phalair evam</i>	9.28
<i>śuchau deṣe pratiṣṭhāpya</i>	6.11
<i>śuchīnām śrīmatām gehe</i>	6.41
<i>su-durdarśam idaṃ rūpam</i>	11.52
<i>suhṛdaṃ sarva-bhūtānām</i>	5.29
<i>suhṛn-mitrāry-udāsīna-madhya-</i>	6.9
<i>sukha-duḥkhe same kṛtvā</i>	2.38
<i>sukham ātyantikam yat tat</i>	6.21
<i>sukham duḥkham bhavo 'bhāvaḥ</i>	10.4
<i>sukham tv idānīm tri-vidham</i>	18.36
<i>sukham vā yadi vā duḥkham</i>	6.32
<i>sukha-saṅgena badhnāti</i>	14.6
<i>sukhena brahma saṃsparśam</i>	6.28
<i>sukhīnaḥ kṣatriyāḥ pārtha</i>	2.32
<i>śukla-kṛṣṇe gatī hy ete</i>	8.26
<i>sūkṣmatvāt tad avijñeyam</i>	13.16
<i>śuni chaiva śvapāke cha</i>	5.18
<i>svabhāva-jena kaunteya</i>	18.60
<i>svabhāva-niyataṃ karma</i>	18.47
<i>sva-dharmam api chāvekṣya</i>	2.31
<i>sva-dharme nidhanam śreyāḥ</i>	3.35
<i>svādhyāyābhyasanam chaiva</i>	17.15
<i>svādhyāya-jñāna-yajñās cha</i>	4.28
<i>svajanam hi katham hatvā</i>	1.36

<i>sva-karmaṇā tam abhyarchya</i>	18.46
<i>sva-karma-nirataḥ siddhim</i>	18.45
<i>svalpam apy asya dharmasya</i>	2.40
<i>svastīty uktvā maharṣi-siddha-</i>	11.21
<i>śvaśuraṃ suhṛdaś chaiva</i>	1.26
<i>svayam evātmanātmānam</i>	10.15
<i>sve sve karmaṇy abhirataḥ</i>	18.45

T

<i>tach cha saṃsmṛtya saṃsmṛtya</i>	18.77
<i>tadā gantāsi nirvedam</i>	2.52
<i>tad aham bhakty-upahṛtam</i>	9.26
<i>tad-arthaṃ karma kaunteya</i>	3.9
<i>tad asya harati prajñām</i>	2.67
<i>tad-buddhayaś tad-ātmānaḥ</i>	5.17
<i>tad ekaṃ vada niśchitya</i>	3.2
<i>tad eva me darśaya deva rūpam</i>	11.45
<i>tad ity anabhisandhāya</i>	17.25
<i>tadottama-vidāṃ lokān</i>	14.14
<i>tadvat kāmā yaṃ praviśanti</i>	2.70
<i>tad viddhi praṇipātena</i>	4.34
<i>ta ime 'vasthitā yuddhe</i>	1.33
<i>tair dattān apradāyaibhyaḥ</i>	3.12
<i>tamas tv ajñāna-jaṃ viddhi</i>	14.8
<i>tamasy etāni jāyante</i>	14.13
<i>tam eva chādyam puruṣam</i>	15.4
<i>tam eva śaraṇam gachchha</i>	18.62
<i>taṃ tam evaiti kaunteya</i>	8.6
<i>taṃ taṃ niyamam āsthāya</i>	7.20
<i>taṃ tathā kṛpayāviṣṭam</i>	2.1
<i>tam uvācha hṛṣikeśaḥ</i>	2.10
<i>taṃ vidyād duḥkha-saṃyoga-</i>	6.23
<i>tān ahaṃ divīṣataḥ krūrān</i>	16.19
<i>tān akṛtsna-vido mandān</i>	3.29
<i>tāni sarvāni saṃyamya</i>	2.61
<i>tan nibadhnāti kaunteya</i>	14.7
<i>tān samikṣya sa kaunteyaḥ</i>	1.27
<i>tāny ahaṃ veda sarvāni</i>	4.5
<i>tapāmy aham ahaṃ varṣam</i>	9.19
<i>tapasvibhyo 'dhiko yogī</i>	6.46
<i>tāsām brahma mahad yoniḥ</i>	14.4
<i>tasmāch chhāstraṃ pramāṇam te</i>	16.24
<i>tasmād ajñāna-sambhūtam</i>	4.42

<i>tasmād aparihārye 'rthe</i>	2.27	<i>tatraivam sati kartāram</i>	18.16
<i>tasmād asaktaḥ satatam</i>	3.19	<i>tatrāpaśyat sthitān pārthaḥ</i>	1.26
<i>tasmād evaṁ viditvainam</i>	2.25	<i>tatra prayātā gachchhanti</i>	8.24
<i>tasmād om ity udāhrtya</i>	17.24	<i>tatra sattvaṁ nirmalatvāt</i>	14.6
<i>tasmād uttiṣṭha kaunteya</i>	2.37	<i>tatra śrīr vijayo bhūtiḥ</i>	18.78
<i>tasmād yasya mahā-bāho</i>	2.68	<i>tatra taṁ buddhi-saṁyogam</i>	6.43
<i>tasmād yogāya yujyasva</i>	2.50	<i>tat sukhaṁ sāttvikam proktam</i>	18.37
<i>tasmān nārhā vyaṁ hantum</i>	1.36	<i>tat svayaṁ yoga-saṁsiddhaḥ</i>	4.38
<i>tasmāt praṇamya praṇidhāya</i>	11.44	<i>tat tad evāvagachchha tvam</i>	10.41
<i>tasmāt sarva-gataṁ brahma</i>	3.15	<i>tat te karma pravakṣyāmi</i>	4.16
<i>tasmāt sarvāṇi bhūtāni</i>	2.30	<i>tattva-vit tu mahā-bāho</i>	3.28
<i>tasmāt sarveṣu kāleṣu</i>	8.7	<i>tāvān sarveṣu vedeṣu</i>	2.46
<i>tasmāt sarveṣu kāleṣu</i>	8.27	<i>tayor na vaṣam āgachchhet</i>	3.34
<i>tasmāt tvam indriyāṇy ādau</i>	3.41	<i>tayos tu karma-sannyāsāt</i>	5.2
<i>tasmāt tvam uttiṣṭha yaśaḥ</i>	11.33	<i>te brahma tad viduḥ kṛtsnam</i>	7.29
<i>tasyāhaṁ na praṇaśyāmi</i>	6.30	<i>te dvandva-moha-nirmuktāḥ</i>	7.28
<i>tasyāhaṁ nigrahaṁ manye</i>	6.34	<i>tejaḥ kṣamā dhṛtiḥ śaucham</i>	16.3
<i>tasyāhaṁ sulabhaḥ pārtha</i>	8.14	<i>tejobhir āpūrya jagat samagram</i>	11.30
<i>tasya kartāram api mām</i>	4.13	<i>tejomayaṁ viśvam anantam</i>	11.47
<i>tasya sañjanayan harṣam</i>	1.12	<i>tenaiva rūpeṇa chaturbhujena</i>	11.46
<i>tasya tasyāchalām śraddhām</i>	7.21	<i>te 'pi chātitaranty eva</i>	13.26
<i>tata eva cha vistāram</i>	13.31	<i>te pi mām eva kaunteya</i>	9.23
<i>tataḥ padaṁ tat parimārgitavyam</i>	15.4	<i>te prāpnuvanti mām eva</i>	12.4
<i>tataḥ saṅkhās cha bheryaś cha</i>	1.13	<i>te puṇyam āsādya surendra-</i>	9.20
<i>tataḥ sa vismayāviṣṭaḥ</i>	11.14	<i>teṣāṁ ādityavaj jñānam</i>	5.16
<i>tataḥ sva-dharmaṁ kīrtim cha</i>	2.33	<i>teṣāṁ ahaṁ samuddhartā</i>	12.7
<i>tataḥ śvetair hayair yukte</i>	1.14	<i>teṣāṁ evānukampārtham</i>	10.11
<i>tatas tato niyamaitat</i>	6.26	<i>teṣāṁ jñāni nitya-yuktaḥ</i>	7.17
<i>tathā dehāntara-prāptiḥ</i>	2.13	<i>teṣāṁ niṣṭhā tu kā kṣṇa</i>	17.1
<i>tathaiva nāśāya viśanti lokāḥ</i>	11.29	<i>teṣāṁ nityābhiyuktānām</i>	9.22
<i>tathāpi tvam mahā-bāho</i>	2.26	<i>teṣāṁ satata-yuktānām</i>	10.10
<i>tathā pralīnas tamasi</i>	14.15	<i>te taṁ bhuktvā svarga-lokam</i>	9.21
<i>tathā śarīrāṇi vihāya jīrṇāni</i>	2.22	<i>traī-guṇya-viṣayā vedāḥ</i>	2.45
<i>tatha sarvāṇi bhūtāni</i>	9.6	<i>traī-vidyā mām soma-pāḥ</i>	9.20
<i>tathā tavāmi naraloka-vīrāḥ</i>	11.28	<i>tribhir guṇa-mayair bhāvaiḥ</i>	7.13
<i>tat kim karmaṇi ghore mām</i>	3.1	<i>tri-vidhā bhavati śraddhā</i>	17.2
<i>tat kṣetraṁ yach cha yādṛk cha</i>	13.4	<i>tri-vidhaṁ narakasyedam</i>	16.21
<i>tato maṁ tattvato jñātvā</i>	18.55	<i>tulya-nindā-stutir maunī</i>	12.19
<i>tato yuddhāya yujyasva</i>	2.38	<i>tulya-priyāpriyo dhīraḥ</i>	14.24
<i>tat prasādāt parām śāntim</i>	18.62	<i>tvad-anyaḥ saṁśayasyāsya</i>	6.39
<i>tatra chāndramasaṁ jyotiḥ</i>	8.25	<i>tvam ādi-devaḥ puruṣaḥ</i>	11.38
<i>tatraikāgram manaḥ kṛtvā</i>	6.12	<i>tvam akṣaraṁ paramam</i>	11.18
<i>tatraika-sthaṁ jagat kṛtsnam</i>	11.13	<i>tvam avyayaḥ śāśvata-dharma-</i>	11.18

<i>yach chāpi sarva-bhūtānām</i>	10.39	<i>yajñānām japa-yajño 'smi</i>	10.25
<i>yach chāvahāsārtham asat-kṛtaḥ</i>	11.42	<i>yajñārthāt karmaṇo 'nyatra</i>	3.9
<i>yach chhreya etayor ekam</i>	5.1	<i>yajña-śiṣṭāmṛta-bhujah</i>	4.30
<i>yach chhreyaḥ syān niśchitam</i>	2.7	<i>yajña-śiṣṭāśīnaḥ santaḥ</i>	3.13
<i>yadā bhūta-pṛthag-bhāvam</i>	13.31	<i>yajñas tapas tathā dānam</i>	17.7
<i>yad āditya-gataḥ tejaḥ</i>	15.12	<i>yajñāyācharataḥ karma</i>	4.23
<i>tad agre chānubandhe cha</i>	18.39	<i>yajñe tapasi dāne cha</i>	17.27
<i>yad ahaṅkāram āśṛitya</i>	18.59	<i>yajño dānam tapaś chaiva</i>	18.5
<i>yadā hi nendriyārtheṣu</i>	6.4	<i>yakṣye dāsyāmi modīṣye</i>	16.15
<i>yad akṣaram veda-vido vadanti</i>	8.11	<i>yañ hi na vyathayanty ete</i>	2.15
<i>yadā saṁharate chāyam</i>	2.58	<i>yām imāñ puṣpitaṁ vācham</i>	2.42
<i>yadā sattve pravṛddhe tu</i>	14.14	<i>yañ labdhvā chāparam lābham</i>	6.22
<i>yadā te moha-kalilam</i>	2.52	<i>yañ prāpya na nivartante</i>	8.21
<i>yadā viniyatañ chittam</i>	6.18	<i>yañ saṁnyāsam iti prāhuḥ</i>	6.2
<i>yadā yadā hi dharmasya</i>	4.7	<i>yañ yañ vāpi smaran bhāvam</i>	8.6
<i>yad gatvā na nivartante</i>	15.6	<i>yān eva hatvā na jijīviṣāmaḥ</i>	2.6
<i>yadī bhāḥ sadṛśī sā syāt</i>	11.12	<i>yā niśā sarva-bhūtānām</i>	2.69
<i>yad ichchhanto brahmacharyam</i>	8.11	<i>yānti deva-vratā devān</i>	9.25
<i>yadī hy ahañ na varteyam</i>	3.23	<i>yasmān nodvijate lokaḥ</i>	12.15
<i>yadī mām apratīkāram</i>	1.45	<i>yasmāt kṣaram atīto 'ham</i>	15.18
<i>yad rājya-sukha-lobhena</i>	1.44	<i>yasmīn sthīto na duḥkhena</i>	6.22
<i>yadṛchchhā-lābha-santuṣṭaḥ</i>	4.22	<i>yaṣṭavyam eveti manaḥ</i>	17.11
<i>yadṛchchhayā chopapannam</i>	2.32	<i>yas tu karma-phala-tyāgī</i>	18.11
<i>yad yad ācharatī śreṣṭhaḥ</i>	3.21	<i>yas tv ātma-ratir eva syāt</i>	3.17
<i>yad yad vibhūtimat sattvam</i>	10.41	<i>yas tv indriyāṇi manasā</i>	3.7
<i>yadyapy ete na paśyanti</i>	1.37	<i>yasyām jāgrati bhūtāni</i>	2.69
<i>ya enam veti hantāram</i>	2.19	<i>yasya nāhaṅkṛto bhāvaḥ</i>	18.17
<i>ya evam veti puruṣam</i>	13.24	<i>yasyāntaḥsthāni bhūtāni</i>	8.22
<i>yaḥ paśyati tathātmānam</i>	13.30	<i>yasya sarve samārambhāḥ</i>	4.19
<i>yaḥ prayāti sa mad-bhāvam</i>	8.5	<i>yataḥ pravṛttir bhūtānām</i>	18.46
<i>yaḥ prayāti tyajan deham</i>	8.13	<i>yatanto 'py akṛtātmānaḥ</i>	15.11
<i>yaḥ sarvatrānabhisnehaḥ</i>	2.57	<i>yatanto yogīnaś chainam</i>	15.11
<i>yaḥ sa sarveṣu bhūteṣu</i>	8.20	<i>yatatām api siddhānām</i>	7.3
<i>yaḥ śāstra-vidhim utṛjya</i>	16.23	<i>yatate cha tato bhūyāḥ</i>	6.43
<i>ya imāñ paramāñ guhyam</i>	18.68	<i>yatato hy api kaunteya</i>	2.60
<i>yajante nāma-yajñais te</i>	16.17	<i>yāta-yāmañ gata-rasam</i>	17.10
<i>yajante sātīvikā devān</i>	17.4	<i>yatendriya-mano-buddhiḥ</i>	5.28
<i>yaj jñātvā munayaḥ sarve</i>	14.1	<i>yathā dīpo nivāta-sthaḥ</i>	6.19
<i>yaj jñātvā na punar moham</i>	4.35	<i>yathaidhāmsi samiddho 'gniḥ</i>	4.37
<i>yaj jñātvā neha bhūya 'nyat</i>	7.2	<i>yathākāśa-sthīto nityam</i>	9.6
<i>yajña-dāna-tapaḥ-karma</i>	18.3	<i>yathā nadīnām bahavo 'mbu-</i>	11.28
<i>yajña-dāna-tapaḥ-karma</i>	18.5	<i>yathā pradīptañ jvalanam</i>	11.29
<i>yajñād bhavati parjanyaḥ</i>	3.14	<i>yathā prakāśayaty ekaḥ</i>	13.34

<i>yathā sarva-gataṁ saukṣmyāt</i>	13.33	<i>ye tu sarvāṇi karmāṇi</i>	12.6
<i>yatholbenāvṛto garbhaḥ</i>	3.38	<i>ye tv akṣaram anirdeśyam</i>	12.3
<i>yat karoṣi yad aśnāsi</i>	9.27	<i>ye tv etad abhyasūyantaḥ</i>	3.32
<i>yato yato niśchalati manaḥ</i>	6.26	<i>ye yathā mām prapadyante</i>	4.11
<i>yatra chaivātmanātmānam</i>	6.20	<i>yogaṁ yogeśvarāt kṛṣṇāt</i>	18.75
<i>yatra kāle tv anāvṛttim</i>	8.23	<i>yogārūḍhasya tasyaiva</i>	6.3
<i>yatra yogeśvaraḥ kṛṣṇaḥ</i>	18.78	<i>yoga-sannyasta-karmāṇam</i>	4.41
<i>yatroparamate chīttam</i>	6.20	<i>yoga-sthaḥ kuru karmāṇi</i>	2.48
<i>yat sāṅkhyaiḥ prāpyate sthānam</i>	5.5	<i>yoga-yukto munir brahma</i>	5.6
<i>yat tad agre viṣam iva</i>	18.37	<i>yoga-yukto viśuddhātmā</i>	5.7
<i>yat pāsyasi kaunteya</i>	9.27	<i>yogenāvabhichāriṇyā</i>	18.33
<i>yat te 'ham priyamāñya</i>	10.1	<i>yogeśvara tato me tvam</i>	11.4
<i>yat tu kāmepsunā karma</i>	18.24	<i>yoginaḥ karma kurvanti</i>	5.11
<i>yat tu kṛtsna-vad ekasmin</i>	18.22	<i>yoginām api sarveṣām</i>	6.47
<i>yat tu praty-upakārātham</i>	17.21	<i>yogino yata-chittasya</i>	6.19
<i>yat tvayoktaṁ vachas tena</i>	11.1	<i>yogi yuñjita satatam</i>	6.10
<i>yāvad etān nirīkṣe 'ham</i>	1.22	<i>yojayet sarva-karmāṇi</i>	3.26
<i>yāvān artha udapāne</i>	2.46	<i>yo loka-trayam āviśya</i>	15.17
<i>yāvāt sañjāyate kiñchit</i>	13.27	<i>yo mām ajam anādim cha</i>	10.3
<i>yayā dharmam adharmaṁ cha</i>	18.31	<i>yo mām evam asanmūḍhaḥ</i>	15.19
<i>yayā svapnaṁ bhayaṁ śokam</i>	18.35	<i>yo mām paśyati sarvatra</i>	6.30
<i>yayā tu dharmā-kāmārthān</i>	18.34	<i>yo na hṛṣyati na dveṣṭi</i>	12.17
<i>ye bhajanti tu mām bhaktyā</i>	9.29	<i>yo 'ntaḥ-sukho 'antar-ārāmaḥ</i>	5.24
<i>ye chaiva sāttikā bhāvāḥ</i>	7.12	<i>yotsyamānān avekṣe 'ham</i>	1.23
<i>ye chāpy akṣaram avyaktam</i>	12.1	<i>yo 'yaṁ yogas tvayā proktaḥ</i>	6.33
<i>ye hi saṁsparśa-jā bhogāḥ</i>	5.22	<i>yo yo yān yān tanuṁ bhaktaḥ</i>	7.21
<i>ye me matam idaṁ nityam</i>	3.31	<i>yudhāmanyuś cha vikrāntaḥ</i>	1.6
<i>yena bhūtāny aśeṣāṇi</i>	4.35	<i>yuktāhāra-vihārasya</i>	6.17
<i>ye 'py anya-devatā-bhaktāḥ</i>	9.23	<i>yuktaḥ karma-phalaṁ tyaktvā</i>	5.12
<i>yeṣām arthe kāṅkṣitaṁ naḥ</i>	1.32	<i>yukta ity uchyate yogī</i>	6.8
<i>yeṣām cha tvaṁ bahu-mataḥ</i>	2.35	<i>yukta-svapnāvabodhasya</i>	6.17
<i>yeṣām tv anta-gataṁ pāpam</i>	7.28	<i>yuñjann evaṁ sadātmānam</i>	6.15
<i>ye śāstra-vidhim utsṛjya</i>	17.1	<i>yuñjann evaṁ sadātmānam</i>	6.28
<i>ye tu dharmāmṛtam idam</i>	12.20	<i>yuyudhāno virāṭaś cha</i>	1.4

Sözlük

(Bu baskıda kullanılan Sanskrit terimler ve kısaltmalar)

abhidheya—sonuca götüren yollar.

āchārya—kendi örneğiyle öğreten bilgi sahibi, saygın önder.

achintya-bhedābheda-tattva—idrak edilmesi imkânsız teklik ve farklılık ilkesi.

Adhokşaja—Yüce Tanrı'nın adlarından biri; duyuşsal algılamamanın ötesinde bulunan.

ādhyātmika, ādhibhautika, ādhidaivika—psiko-fizyolojik durumla ya da özbenlikle ilgili olan; başka varlıklarla ya da unsurlarla ilgili olan; doğaî olgularla ya da yarı tanrıların işlevleri ile ilgili olan.

Aditi—Ādityalar'ın ve diğere yarı tanrıların annesi, Dakş'a'nın kızı ve Kaşyapa'nın karısı ve Vāmanadeva'nın yani Yüce Tanrı Vişnu'nun cüce enkarnasyonunun annesi.

Āditya(lar)—Vāmanadeva; güneş tanrıları.

Agni—ateş tanrısı.

ananya-bhakti—has adanmışlık.

Āryan—Āryāvarta'nın yerleşik insanı; soylu kişi/ insan.

aşṭāṅga-yoga—sekiz basamakta uygulanan meditasyon *yogası*: *yama, niyama, āsana, prāṇāyāma, pratyāhāra, dhāraṇā, dhyāna* ve *samādhi*; sırasıyla öz kontrol, zihni geri çekme, duruş, nefes kontrolü, duyuşların geri çekilmesi, dengeli zihinsel kontrol, meditasyon ve Yüce Tanrı Vişnu'ya odaklanmış meditasyon transı. Genelde şimdiki çağ için uygulanabilir değildir.

Aśvinī-kumāralar—güneş tanrısının eşi Aśvinī'nin ikiz oğulları.

Bhāg., ॥ — *Śrīmad Bhāgavatam*.

Bhagavān—Mutlak'ın şahsî ve en üstün yönü.

bhājana—içşel adanmışlık; hizmet.

bhakti-yoga—Yüce Tanrı ile adanmışlık bağı.

Bhīşma—Santanu'nun Gaṅgā'dan olan oğlu. Yaşam boyu bekâret yemini etmiş, hem Kauravaların hem de Pāṇḍavaların koruyucusu olmuştu. Kurukşetra savaşında, Kauravaların ordusuna önderlik eden büyük komutan oydu.

Bhīşma-parva—*Mahābhārata* destanının altıncı kitabı.

Brahmā—evrenin yaratıcısı yarı tanrı ve tutku hâlinin tanrısı. Başka bir kapasiteyle *āchārya* rolü üstlenir.

brahmachārī—bekâret yolundaki ruhanî öğrenci.

Brahmaloka—(i) Brahmā'nın mekânı, Satyaloka; (ii) Brahman, maddesel boyutun üzerinde, ancak Yüce Tanrı'ya adanmış hizmetin başladığı boyutun yani Vaikuṇṭha'nın altında.

Brahman—Mutlak; Mutlak'ın gayrişahsî yönü; Yüce Ruh Can; Yüce Tanrı'nın ruhanî ışığı, ruh can.

brāhmaṇa—Brahman'ı bilen; rahip sınıfına ait kişi.

buddhi-yoga—Tanrı inancına dayalı bilgelik.

Chaitanya-charitāmṛta (Śrī)—Śrīla Kṛṣṇadāsa Kavirāj Goswāmī tarafından derlenen, Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun oyunları ve öğretisi.

Chandra—ay yarı tanrısı; ay.

Chāndrāyaṇa—dolunay günü sadece on beş lokma yiyecek yiyerek ve ayın küçülme dönemi her gün bir lokma azaltarak yeni ayın doğduğu gün oruç tutma; ardından ayın büyüme döneminde bir sonraki dolunaya kadar her gün bir lokma artırma şeklinde uygulanan bir tür riyazet.

chatur-yuga—bkz. *yuga*.

dāsya (rasa)—Yüce Tanrı'ya hizmetkârlık şeklindeki ilahî ilişki.

deity—tapınakta tanrı ya da yarı tanrının mevcudiyetini barındıran kutsanmış ibadet odağı anlamındaki İngilizce sözcük.

Devakī—Kṛṣṇa'nın Mathurā'daki annesi.

dhāma—mekân.

dharma—yapı, doğa; din; görev.

Dhṛṣṭadyumna—Drupada'nın oğullarından biri ve Draupadī'nin erkek kardeşi; Pāṇḍava kuvvetlerinin başkomutanı rolündeydi.

Dhṛtarāṣṭra, Kral—Pāṇḍu'nun erkek kardeşi. Kör olduğundan tahta geçmesi uygun değildi, büyük oğlu Duryodhana'yı imparator yapmaya çalıştı. 100 oğul (Kauravalar) babasıydı.

dhyāna—meditasyon.

Draupadī—Drupada'nın kızı, Pāṇḍavaların eşi.

Droṇāchārya, Droṇa—pir Bharadvāja'nın oğlu ve hem Kauravaların hem de Pāṇḍavaların askerî lideri.

Drupada—Pāṇchālas adlı ülkenin kralı ve Dhṛṣṭadyumna ile Draupadī'nin babası.

Duryodhana—Dhṛtarāṣṭra'nın büyük oğlu.

Ekādāśī—ay takvimine göre iki haftalık sürenin oruç tutulan on birinci günü.

Gāndhārī—Dhṛtarāṣṭra'nın eşi.

Gandharva—göksel şarkıcı veya müzisyen.

Gauḍīya Sampradāya—Śrī Chaitanya Mahāprabhu'yu izleyen ilahî öğreti zinciri.

Gaurāṅga (Śrī)—altın Tanrı, Śrī Chaitanya Mahāprabhu.

Gāyatrī—*brāhmaṇalar* tarafından zikredilen kutsal *mantra*: Vedik dizin ölçüsü.

Goswāmī—duyularını kontrol altına almış münzevi.

Gopī (ler)—sığır çobanı kız; sığır çobanının karısı; Yüce Tanrı Kṛṣṇa'nın *madhura-rasadaki* en yakın sevgili dostları.

Govinda—Yüce Tanrı Kṛṣṇa: *Vedalar*'ın hedefi ve ineklerin, yeryüzünün, *Vedalar*'ın ve duyuların Tanrı'sı; sığır çobanı.

grhastha—evli kişi

guhya-guhyatara-guhyatama—gizli, daha gizli ve en gizli.

guṇa— (maddesel yapıya ait) nitelik, hâl; ip, bağ.

guru, Gurudeva—manevî öğretmen.

Hanumān—Rāmachandra'nın en adanmış, en sadık hizmetkârı, o *dāsya-rasa*'nın idealidir.

Hiraṇyagarbha—Brahmā.

hlādinī-śakti—Yüce Tanrı'nın ilahî vecd enerjisi, Śrīmatī Rādhārāṇī.

Īkṣvāku—güneş hanedanının bir kralı, Vaivasvata Manu'nun oğlu.

Īndra—göksel katın kralı olan yarı tanrı.

Jagannātha Purī—Hindistan'ın Orissa bölgesinde Yüce Tanrı Kṛṣṇa'ya, evrenin Tanrı'sı, Yüce Tanrı Jagannātha olarak ibadet edilen kutsal kent.

Janaka (Kral)—Rāmachandra'nın eşi olan Sītādevī'nin babası.

Jīva Goswāmī (Śrīla)—Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun altı havarisinden biri. Yazılarında vahyolunmuş kutsal metinlerin otoritesine dayanarak, Kṛṣṇa kavramının üstünlüğünü örnekledi.

jīva, jīvātmān—ruh, özbenlik.

jñāna—bilgi; Brahman ile ilgili bilgi; Yüce Tanrı'nın üstünlüğü ile ilgili bilgi; kişinin Tanrı'yla olan ilahî ilişkisini (*sambandha*) bilmesi; Yüce Tanrı için beslenen saf adanmışlığın bilgisi.

jñāna-śūnya bhakti—içten gelen yakınlık duygusu ile Yüce Tanrı'ya ve Onun hizmetine koşulsuz adanma veya cezbolma.

jñāna-yoga—bilgi yolu.

jñānī—bilgi sahibi kişi.

Kali-yuga—kavga çağı, şimdiki çağ. Şimdiki Kali-yuga Vaivasvata Manu'nun 28inci *catur-yugasında* (yaklaşık 5000 yıl önce) başladı. Kurukṣetra meydan savaşı bu dönemde yapıldı.

Kāraṇārṇavaśāyī Viṣṇu—Kāraṇodakaśāyī Viṣṇu, Mahā-Viṣṇu. Gözeneklerinden sayısız evrenlerin yayıldığı, Yüce Tanrı Kṛṣṇa'nın dört kollu ilk uzantısı.

karma—eylem; dünyasal eylem; iyi ya da kötü eylemler; meyvesel eylem; ahlâkî görev.

Karma-kāṇḍa—*Vedalar*'da, kişiyi dindarlık ve cennete ulaşma ile ödüllendiren, görünüşte ritüelleri ve adak törenlerini destekleyen bölüm.

karma-yoga—göreve bağlılık yolu, eylem yolu.

karmī—meyve için çalışan; meyve beklentisi olan dindar kişi; faal kişi.

Karṇa—Kuntī'nin Güneş tanrısından olan oğlu. Duryodhana'nın en yakın dostu oldu.

Kaunteya—Arjuna, Kuntī'nin oğlu.

Kauravalar—Dhṛtarāṣṭra'nın oğulları; Kuru soyundan gelenler.

kevalā-bhakti—*ananya-bhakti*.

kīrtana—Yüce Tanrı'nın yüceliklerini zikretmek veya anlatmak.

Kṛṣṇa—her şeyi cezbeden Yüce Tanrı, aşk Tanrı'sı; Tanrı Katı'nın eril yönü.

Kṛṣṇa-kathā—Kṛṣṇa hakkındaki aşkın anlatılar.

kṣatriya—savaşçı, savaşçı sınıfına ait kişi.

kṣetra—alan; şartlanmış ruhun doğal eylem alanı.

kṣetrajñā—eylem alanını bilen; ruh; Yüce Ruh.

Kubera—servet tanrısı, kuzey bölgesine egemen olan ve Rāvana'nın üvey erkek kardeşi olan tanrı, Yakşaların ve Kinnaraların kralı ve Rudra'nın arkadaşı. Kailāsa'da oturur.

Kuntī—Pṛthā, Pāṇḍu'nun ilk eşi ve Yama'dan olma Yudhiṣṭhira'nın, Vāyu'dan olma Bhīma'nın ve Indra'dan olma Arjuna'nın annesi. Sūrya'dan olma Karṇa'nın annesi.

Kuru(lar)—modern Delhi'nin olduğu bölgede bir yer; bu ülke krallarına verilen ad.

Kurukṣetra—Delhi yakınında kutsal bir ova, Kauravalar ve Pandavalar arasındaki büyük savaşın gerçekleştiği sahne.

līlā—ilahî oyunlar.

loka—yaşam boyutu; dünya; insanlar.

madhura (rasa)—Yüce Tanrı'yla olan ilahî ilişkilerin en üstünü, eş ilişkisi.

Madhusūdāna—Kṛṣṇa, Madhu şeytanını öldüren.

Mahābhārata—Śrīla Vyāsadeva tarafından on sekiz *parvada* yani kitapta toplanan, Kauravaların ve Pāṇḍavaların destansı tarihini anlatan büyük kutsal metin.

mantra—üzerinde meditasyon yapılarak kişiyi azat eden kutsal söz.

Manular—her biri sırasıyla yarı tanrı Brahmā'nın bir gününde ortaya çıkan insanlığın on dört atası. Şimdiki Manu, Vaivasvata Manu'dur.

Māyāpur—Batı Bengal'de, Navadvīp'in merkezindeki kutsal toprak, Yüce Tanrı Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun zuhur yeri.

Nanda Mahārāj—Vṛndāvana-*līlā*'da Kṛṣṇa'nın babası.

Nārāyaṇa—Viṣṇu, Kṛṣṇa'nın dört kollu mutlak uzantısı.

Navadvīpa, (günlük dilde) **Nadvīp**, (**Dhāma**, [günlük dilde] **Dhām**)—Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun, bu dünyada Batı Bengal'de zuhur eden kutsal mekânı.

Nimāi—Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun adlarından biri, Nimba ağacı altında zuhur ettiği için bu ad verildi.

nişkāma — arzusuz.

nişkāma karma-yoga — karşılıksız eylem veya görev yapma *yogası* ya da yolu.

Oṃ, Oṃkāra — kutsal tek hece, Mutlak Gerçeğin ses temsilcisi.

pañcha-mahā-yajña — kutsal metin *Manu-saṃhitā*'da sözü edilen, *brahmanalar* tarafından yerine getirilen günlük beş çeşit adak: (i) *Brahma-yajña*: Vedaların incelenmesi; (ii) *Pṛ-yajña*: ataların anısına törenle adaklar sunulması; (iii) *Deva-yajña*: Vedik ateş adağı aracılığıyla tanrılara arıtılmış tereyağ sunma; (iv) *Bhūta-yajña*: diğer varlıklara yiyecek sunma ve (v) *Nṛ-yajña*: konukları onurlandırma.

pañcha-sūnā — ev ortamında (i) pişirerek; (ii) (baharatları v.s.) öğüterek; (iii) süpürerek; (iv) tahılı kabuklarından ayırarak ve (v) yıkama süreci sırasında istemeden canlı varlıkları öldürerek beş tür günah işlemek.

Pāṇḍavalār — Pāṇḍu'nun beş oğlu: Yudhiṣṭhira, Bhīma, Arjuna, Nakula ve Sahadeva.

Parabrahman — Yüce Brahman; Yüce Tanrı.

Paramātman, Paramātmā — Yüce Ruh, Kṣīrodakaśāyī Viṣṇu, Yüce Tanrı'nın tüm canlı varlıkların kalplerindeki mevcudiyeti yönü.

Paraśurāma — Yüce Tanrı'nın, Kendi baltasıyla *kṣatriya* soyunu uyaran enkarnasyonu.

Pātañjala (-yoga) — Patañjali tarafından öğretilen *yoga* sistemi.

prāṇa — bedendeki hava, on tür: *prāṇa* — dışarı çıkan; *apāna* — aşağıya inen; *vyāna* — daralan ve genişleyen (soluma ile ilgili); *samāna* — sindiren; *udāna* — yükselen; *nāga* — geğirten; *kūrma* — gözlerin açılması, uyandıran; *kṛkara* — aksırtan; *devadatta* — esneten; ve *dhanañjaya* — ister ölü ister diri olsun her zaman bedene yayılmış hâlde olan. (Śrī Śrīdhar Swāmīpād.)

prajojana — amaç, hedef.

prema, Kṛṣṇa-prema — Kṛṣṇa'ya duyulan ilahî aşk.

prema-bhakti — ilahî aşkla sunulan adanmış hizmet.

Pṛthā — Kuntî.

Rādhārāṇī (Śrīmatī) — Tanrı Katının'nın dişil yönü.

rāga-mārga — ilahî aşk yolu.

rajo-guṇa — maddesel tutku hâli.

rasa — ilahî vecd; Yüce Tanrı'yla ilahî ilişki, önde gelen beş ilişki olarak sükûnet, hizmetkârlık, arkadaşlık, ebeveyn ve eş ilişkisi.

rāsa-līlā — Yüce Tanrı Kṛṣṇa ve Vṛndāvana'daki *gopiler* tarafından yönetilen ilahî aşk dansı.

rṣi — gören, pir.

Rūpa Goswāmī (Śrīla)—*Gauḍīya Sampradāya*'da Śrī Chaitanya'nın öğretilerinin en önde gelen otoritesi olarak tanınan Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun ebedî refakatçisi.

Sachidevī (Śrīmatī)—Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun kutsal annesi.

sādhana—dinsel veya ruhanî uygulama.

sādhu-saṅga—azizlerle yani Yüce Tanrı'nın adanmış kullarıyla birliktelik.

sakhya (rasa)—Yüce Tanrı'yla ilahî arkadaşlık ilişkisi.

sambandha—ilişki.

Sañjaya—Dhṛtarāṣṭra'nın arabacısı.

sāṅkhya—ruhun bilgisi; kutsal *Vedānta* metinleri.

saṅkīrtana—Yüce Tanrı'nın kutsal adlarının toplulukla birlikte zikredilmesi.

sannyāsa—el çekme, vazgeçme; vazgeçmişlik düzeni.

sannyāsī—vazgeçmişlik düzeninden olan kişi.

sānta (rasa)—ilahî sükûnet ilişkisi.

sattva-guṇa—iyilik hâli, maddesel yapının üç hâlinden en başta geleni.

Satyaloḥa—Yüce Brahmā'nın mekânı.

Śiva—cehalet hâlinin ve evrensel yok oluşun yarı tanrısı.

śloka—Sanskrit dilinde, her bir dizesi sekiz heceden oluşan dörtlük için kullanılan sözcük.

smaraṇam—Yüce Tanrı'nın kalpten gelen bağlılıkla hatırlanması.

Smṛti—hatırlanan şey; kaynak olan şey; *Manu-smṛti* ya da *Manu-saṁhitā* gibi toplumsal veya dinsel yasaların kitabı.

śraddhā—adanmışlığa inanç.

śravaṇam—Tanrı'nın yüceliklerini adanmışlık ruhuyla duyma uygulaması.

Śrīmad Bhāgavatam (Mahā-purāṇa)—on sekiz Purāṇalar'dan biri, başlıbaşına Yüce Tanrı Kṛṣṇa konusunu içeren kutsal bir metin, Śrīla Vyāsadeva'nın *Vedānta* üzerine kendi yorumu.

śrutī—vahiy yoluyla duyulan ya da bilinen; *Vedalar*.

śūdra—işçi.

Sūrya—güneş yarı tanrısı, güneş tanrısı, Vivasvān; güneş.

Śyāmasundara—bedeni, hafif bir yağmur bulutu gibi siyahımsı renge sahip, güzel, çekici, insana benzer yapısıyla Yüce Tanrı Kṛṣṇa.

tamo-guṇa—maddesel cehalet hâli.

Upaniṣadlar—*Vedalar*'ın Yüce Ruh Can hakkında bilgi veren çıkarımları; *Vedānta*.

Vaikuṅṭha—(cennet gezegenleri ve Virajā ile Brahmaloḥa'nın üzerinde olan) ruhanî dünya boyutu. Vaikuṅṭha'da Yüce Tanrı'ya, Onun Nārāyaṇa ya da Viṣṇu uzantılarıyla ibadet edilir. Vaikuṅṭha'nın üzerinde Goloka vardır.

Vaiṣṇava—Yüce Tanrı Viṣṇu'nun adanmış kulu.

vaiśya—çiftçi, tüccar.

Vaitaraṇī—cehennem nehri , ölüm nehri.

vānaprastha—yaşamın emeklilik düzeni.

varnāśrama, Daiva-varnāśrama—dört toplumsal düzenden yani *varṇadan* (*brāhmaṇa, kṣatriya, vaiśya ve śūdra*) oluşan Tanrı-merkezli sosyo-dinsel düzen veya dört *āśrama* (*brahmachārya, gārhaṣṭha, vānaprastha ve sannyāsa*). Sistem ateist eğilimlerle yozlaşınca *āsura-varnāśrama* olarak bilinir.

Varuṇa—okyanusun ve Batı yönünün yarı tanrısı.

Vasudeva—Yüce Tanrı Kṛṣṇa'nın Mathurā'da görüldüğü zamanki babası.

Vāsudeva—Kṛṣṇa, Vasudeva'nın oğlu.

vātsalya (rasa)—Yüce Tanrı'nın ilahî ebeveynliği.

Veda—(i) bilgi; (ii) kutsal metinler *Ṛg, Yajur, Sāma* ve *Atharva Vedalar*.

Vedānta—*Vedalar*'ın ulaştığı sonuç; bir *Upaniṣad*.

Vedānta-sūtra—*Brahma-sūtra*, Śrīla Vyāsadeva tarafından derlenmiş olan *Vedānta* felsefesine ait özdeyişler.

vijñāna—bilim; idrak edilmiş bilgi; ruhanî bilgi.

Virajā (nehir)—pasif boyut, maddesel boyutun üzerinde ancak Brahman'ın altında.

Viṣṇu—her yere yayılmış olan Yüce Tanrı—(i) ruhanî gökte, gayrişahsî Brahman'ın yukarısındaki sayısız Vaikuṅṭha gezegenlerinin her birinde var olan Yüce Tanrı Kṛṣṇa'nın dört kollu mutlak yayılımları; (ii) Kāraṇārṇavaśāyī Viṣṇu veya Mahā-Viṣṇu; (iii) Garbhodakaśāyī Viṣṇu: Maha-Viṣṇu'dan yayılır ve her evrene girer; (iv) Kṣīrodakaśāyī Viṣṇu: Garbhodakaśāyī Viṣṇu'dan yayılır ve Yüce Ruh olarak tüm canlı varlıkların kalplerine girerek evreni iyilik niteliğiyle ayakta tutar.

Vraja, Vṛndāvana (Dhāma)—Yüce Tanrı Śrī Kṛṣṇa'nın Yüce Mekânı. İlahî ülkede, Vaikuṅṭha gezegenlerinin üzerinde bulunan en üst mekân, Goloka Vṛndāvana; bu dünyada, Kuzey Hindistan'daki Uttar Pradesh eyaletinin Mathurā bölgesinde (Gokula) Vṛndāvana olarak görünür (konuşma dilinde: Vrindaban).

Vyāsadeva—Vedavyāsa; *Vedaları* derlemesi için ve *Purāṇaları, Mahābhārata*'yı, *Vedānta sūtra*'yı, *Śrīmad Bhāgavatam*'ı, vb.ni ifşa etmesi için Yüce Tanrı tarafından yetkili kılınan büyük ebedî pir.

vibhūti—kudret, güç; yayılım; nimetler, zenginlikler.

Yaśodā—Vṛndāvana-*lilā* 'da Yüce Tanrı Kṛṣṇa'nın annesi.

yoga—(i) boyunduruk vurmak, birleştirmek, bağlantı kurmak; (ii) yol, yöntem, güzergah, vasita, hâl;

Yudhiṣṭhira—Pāṇḍavaların en büyüğü ve Hastināpura tahtının meşru varisi; Kauravalar Kurukṣetra meydan savaşında yenildikten sonra imparator olarak taç giydi.

yuga—dünya çağı. Dört çağ şunlardır: Kṛta veya Satya, Tretā, Dvāpara ve Kali, her birinin süresi sırasıyla 1.728.000, 1.296.000, 864.000 ve 432.000 yıldır. Aynı zamanda Altın, Gümüş, Bakır ve Demir Çağlar olarak da bilinir. Birbirini izleyen her çağ ile birlikte ahlâkî ve dinsel nitelikler giderek yozlaşır. Dört çağ hep birlikte bir *chatur-yugay* oluşturur.

yukta-vairāgya—her şeyi Yüce Tanrı'nın hizmetine sunan adanmış kul tarafından ulaşılan dünyasal olandan bağımsızlaşma hâli.

Yüce Ruh—bkz. Paramātman.

Uluslararası Merkezler

en son liste ve daha fazla bilgi için www.scsmath.com

Hindistan

Nabadwip: Genel Merkez

Sri Chaitanya Saraswat Math
Sri Chaitanya Saraswat Math Road,
Kolerganj, P.O. Nabadwip, Dist. Nadia,
Pin 741302, West Bengal, India
☎: (03472) 240086, 240752
www.scsmath.com
math@scsmath.com

Kolkata (Kalküta)

Sree Chaitanya Saraswata
Krishnanushilana Sangha
Opp. Tank 3, 487 Dum Dum Park
Kolkata, Pin 700055, West Bengal, India
☎: (033) 2590 9175 and 2590 6508
calcutta@scsmath.org

Sree Chaitanya Saraswata
Krishnanushilana Sangha
Kaikhali, Chiriamore,
P.O. Airport, Kolkata,
Pin 700052, West Bengal, India
☎: (033) 2573-5428

Burdwan

Kutsal Lütüfları Srila Bhakti Raksak
Sridhar Dev-Goswami Maharaj'ın kutsal
zuhur yeri: Sri Chaitanya Saraswat
Ashram, P.O. & Village Hapaniya
District of Burdwan, West Bengal, India
☎: (03453) 249505

Kutsal Lütüfları Srila Bhakti Sundar
Govinda Dev-Goswami Maharaj'ın
kutsal zuhur yeri: Sri Chaitanya Sridhar
Govinda Seva Ashram,
Village of Bamunpara, P.O. Khanpur,
District of Burdwan, West Bengal, India

Orissa

Sri Chaitanya Saraswat Math
Bidhava Ashram Road, Gaur Batsahi
Puri, Pin 752001, Orissa, India
☎: (06752) 231413

Mathura

Srila Sridhar Swami Seva Ashram
(Murari Prabhu)
Dasbisa, P.O. Govardhan,
Dist. Mathura, Pin 281502,
Uttar Pradesh, India
☎: (0565) 281 5495

Sri Chaitanya Saraswat Math & Mission
96 Seva Kunja, Vrindavan
Dist. Mathura, Pin 281121,
Uttar Pradesh, India
☎: (0565) 245 6778

Sri Chaitanya Saraswat Math
Hayder Para,
New Pal Para, 155 Netaji Sarani
Siliguri - 6, India

A.B.D.

Sri Chaitanya Saraswat Seva Ashram
2900 North Rodeo Gulch Road
Soquel, CA 95073, U.S.A.
☎: (831) 462-4712,
Faks: (831) 462-9472
<http://california.scsmath.org>
soquel@scsmath.com

Jumping Monkey (Vejetaryen yemek)
418 Front St. Santa Cruz, CA 95060
☎: (831) 466-0168

Sri Chaitanya Saraswat Seva Ashram
269 E. Saint James Street
San Jose, CA 95112, U.S.A.
☎: (408) 288 6360 & 287-6360

Sri Chaitanya Saraswat Mission
989 E. 900 S. Room B2
Salt Lake City, UT 84105
☎: 1-877-Guru108 (1-877-487-8108)
<http://www.scsmission.com>
info@scsmission.com

'The Golden Road'
741 Lincoln St. Eugene, OR 97401
☎: (541) 434-1008

Sri Chaitanya Saraswat Ashram
25 E. 32nd Ave. Eugene, OR 97405
<http://scsashram.org>
soul2soul108@yahoo.com

Sri Chaitanya Sanctuary
1405 South K Street, #31
Hugo, Oklahoma 74743
☎: 580-326-4976
too.org@sbcllobal.net

Sri Chaitanya Saraswat Math
P.O. Box 311, Oaklyn NJ, U.S.A.
☎: (856) 962-0894
bkgiri@scsmath.com

Hawaii

Sri Chaitanya Sridhar Govinda Mission
16251 Haleakala Hwy.,
Kula, Maui, HI 96790, U.S.A.
A.B.D. içinden ücretsiz: (888) 556-0227,
☎: (808) 878-6821
<http://www.krsna.cc>
mdasa@krsna.cc

Sri Chaitanya Saraswat Ashram
P.O. Box 1292,
Honokaa, HI 96727, U.S.A.
☎: 808-775-9443
nineislands@hawaiiintel.net

Kanada

Sri Chaitanya Saraswat Sridhar Asan,
10671, 132A Street,
Surrey, BC, V3T 3Y1, Canada.
☎: 604.953.0280
<http://canada.scsmath.org>
byoga@shaw.cat

Meksika

Merida

Sri Chaitanya Saraswati Sridhar
Govinda Sevashram de Mexico, A.R.
Calle 69-B, No. 537, Fracc. Santa Isabel
Kanasin, Yucatan c.p. 97370, Mexico
☎: (52-999) 982-8444
merida@scsmath.org

Guadalajara

Sri Chaitanya Saraswati Sridhar
Govinda Sevashram de Mexico, A.R.
Reforma No. 864, Sector Hidalgo
Guadalajara, Jalisco, c.p. 44280, Mexico
☎: (52-33) 3826-9613
guadalajara@scsmath.org

Monterrey

Sri Chaitanya Saraswati Sridhar
Govinda Sevashram de Mexico, A.R.
Diego de Montemayor # 629,
Centro, entre Isaac Garca y J. Trevino,
c.p. 66000, Monterrey, N.L., Mexico
☎: (52-81) 8356-4945 & 8383-0377
luiza_muzquiz@hotmail.com
redilberto@gmail.com

Tijuana

Sri Chaitanya Govinda Sevashram, A. R.
Ave. de las Rosas 9
Fracc. del Prado c.p. 22440 Tijuana
☎: (52-664) 608-9154
[tijuana@scsmath.org](http://www.tijuana@scsmath.org)

Celaya

Sri Chaitanya Govinda Sevashram, A. R.
Potasio No. 224, col. Zona de Oro 2,
Celaya (Guanajuato).
☎: (461) 614-9001
vraja_vasi@asia.com

Veracruz

Sri Chaitanya Saraswat Math,
Iro. de Mayo No.1057,
(entre Iturbide y Azueta)
Veracruz, Ver., c.p. 91700, Mexico
☎: (52-229) 931-3024
madhuchanda@ver.megared.net.mx

Orizaba

Sri Chaitanya Saraswati Sridhar
Govinda Sevashram de Mexico, A.R.
Oriente 2, # 259, Zona Centro,
c.p. 94300, Orizaba, Ver., Mexico
☎: (52-272) 725-6828

Meksika D.F.

Sri Chaitanya Saraswati Sridhar
Govinda Sevashram de Mexico, A.R.
2 Privada de Sinaloa, # 158-D,
Colonia Roma Norte, c.p. 06700,
Mexico Distrito Federal, Mexico
☎: (52-55) 5211-7349 & 5097-0533
aradia53@hotmail.com

Morelia

Sri Chaitanya Saraswati Sridhar
Govinda Sevashram de Mexico, A.R.
Loma Florida No 258, Sector
Independencia, Col. Lomas Del Valle
Morelia, Michoacan, c.p. 58170, Mexico
☎: (52-443) 327-5349
bhagavan@unimedia.net.mx

Ticul

Sri Chaitanya Saraswati Sridhar
Govinda Sevashram de Mexico, A.R.
Carretera Ticul - Chapab, Km 1.4,
Ticul, Yucatan, Mexico.
ramahari@sureste.com

Avrupa

İngiltere

Sri Chaitanya Saraswat Math
466 Green Street
London E13 9DB, U.K.
☎: (0208) 552-3551
<http://scsmathlondon.org>
londonmath@scsmath.org

İrlanda Cumhuriyeti

Sri Caitanya Saraswat Sangha
(Vraja & Ananda)
Aughabehy, Arigna Co. Roscommon
Eire (Republic of Ireland)

Sri Chaitanya Saraswat Sangha
(Brian Timoney)
Willowfield Road, Ballinamore
Co. Leitrim, Republic of Ireland
☎: 071 9645661
ireland@scsmath.org

Sri Chaitanya Saraswat Sangha
Flat A, 2, St Michaels Villas
Inchicore, Dublin 10
Republic of Ireland
☎: 087 784 3302 (mobil)

İtalya

Villa Govinda Ashram
Via Regondino, 5
23887 Olgiate Molgora (LC)
Fraz. Regondino Rosso, Italy
<http://www.villagovinda.org>
☎: [+39] 039 9274445
villagovinda_ashram@virgilio.it

Sri Chaitanya Saraswat Sangha
(Mohita Krishna das)
Zona Corlo 40
06014 Montone (PG)
☎: +39 0759306496
mohita.k@virgilio.it
<http://italiano.scsmath.org>
italiano@scsmath.org

Sri Chaitanya Saraswat Sangha
(Atula Krishna das)
Via del Vescovado 42, 05100 Terni
☎: +39 074458806
tulasi@inwind.it

Malta

'The Lotus Room'
30, Triq il-Qamh, Zebbug,
ZBG 1755, Malta
☎: [+356] 9986 7015 (mobil)
malta@scsmath.org

Hollanda

Sri Chaitanya Saraswati Sridhar Ashram
Azorenweg 80
1339 VP Almere, Netherlands
☎: 036 53 28150
gandiva@chello.nl

Portekiz

Sri Chaitanya Saraswat Math,
Rua do Sobreiro 5, Cidreira,
3020-143 Coimbra, Portugal
ananda.m@clix.pt

Macaristan

Sri Chaitanya Saraswat Math
Andras Novak, Nagybanyai ut 52.
H-1025 Budapest, Hungary
☎: (361) 3980295
Faks: (361) 3980296
sweetwater@scsmath.org

Sri Chaitanya Saraswat Sangha
(Attila Bakos - Aninda Sundar Das)
(Judit Eszter Szucs Ph.D – Jayakishori
D.D.) H-1118 Budapest
Elopatak utca 33. Hungary
☎ & Faks: +36 1 319 1022
attila@danvantara.hu

Sri Chaitanya Saraswat Seva Ashram
(Endre Szepesi – Ananda Vardhan d.)
H-1223 Budapest
Muvelodes utca 17/B Hungary
anandavd@gmail.com

Çek Cumhuriyeti

Sri Sridhar-Govinda Sangha
Libecina 14, 566 01 Libecina,
Posta Vysoke Myto, Czech Republic
czech@scsmath.org

Türkiye

Sri Govinda Math Yoga Centre
Abdullah Cevdet sokak, No 33/8,
Cankaya 06690 Ankara, Turkey
☎: +90 (312) 441 58 57 & 440 88 82
<http://www.govindamath.com>
govindamath@yogamerkezi.org

Sri Chaitanya Saraswat Asan & Mission
Tahrn Cad. Billur Sok. No:19/10
06700 Kavaklıdere, Ankara, Turkey
☎: +90 (312) 428 05 14

Sri Chaitanya Saraswat Sridhar Govinda
Bhakti Yoga Center Konutkent 2 Sitesi
Finike Sok. FII/4 Cayyolu,
Ankara, Turkey
☎: +90 (312) 240 1309
Faks +90 (312) 240 0389
murali_mohandas@yahoo.com

Asya

Tayland

Sri Chaitanya Sridhar Govinda Ashram
79/23 Mooban Worabordin
Soi Watsadet Pattum Thani Rangsit Road
Bangkok, Thailand
bangkok@scsmath.org

Malezya

Sri Chaitanya Saraswat Sadhu Sangam
Bukit Beruntung Seva Ashram,
No 19 & 21, JalanTertai 10,
Bukit Beruntung,
48000 Rawang, Selangor, Malaysia
(Balendrananth Prabhu)
☎: +60 3 - 6028 1264
☎: +60 012-685 5932

Sri Chaitanya Sridhar Govinda
Seva Ashram, 7 Taman Thye Kim,
Jalan Haji Mohammed Ali
32000 Sitiawan, Perak, Malaysia
(Rama Ratan Prabhu)
☎: (05) 691 5686
☎: 017-5862817&012-5012804 (mobil)
harekrishna.com.my
sitiawan@scsmath.org

Sri Chaitanya Saraswat Sadhu Sangam
Klang, No 14, Lorong Bendahara 46A,
Taman Mewah Baru,
41200 Klang, Selangor, Malaysia.
☎: 60 3 - 51616721 (Lalita Krishna Das)

Sri Chaitanya Sridhar Govinda Seva
Ashram, Petaling Jaya Service Centre
No: 7 Jalan 18/16,
Taman Kanagapuram,
46000 Petaling Jaya, Selangor,
Malaysia.
☎: 016 - 3386130

Filipinler

Srila Sridhar Swami Seva Ashram,
(Gokulananda Prabhu)
23 Ruby St., Casimiro Townhouse,
Talon Uno, Las Pinas City,
Metro Manila, Zip code 1747,
Philippines
☎: 800-1340
dannyl1ramos@yahoo.com

Sri Chaitanya Saraswat Math
No. 13 General Evangelista St.
Bagong Barrio, Caloocan City 1400,
Manila, Philippines.
☎: +63 92031 63750
☎: +63 92877 12568
scsmath-philippines@mail.com

Singapur

Sri Chaitanya Saraswat Math
(Singapore), Blk 7, #02-107, Tanjong
Pagar Plaza Singapore 081007
☎: +65 9062 6733
http://scsmathsg.com
jayatah@hotmail.com

Güney Pasifik

Avustralya

Sri Govinda Dham
P.O. Box 72, Uki, via Murwillumbah
N.S.W. 2484, Australia.
☎: (0266) 795541
http://www.mandala.com.au/dham/
uki@scsmath.org

Sri Bhakti Siddhanta Sravan Sadan,
of Sri Chaitanya Saraswat Sridhar
Mission, 1 Gladstone Street,
North Parramatta, NSW 2151, Australia.
☎: (61 2) 9890 4985
http://www.mandala.com.au
sydney@scsmath.org

Sri Chaitanya Saraswat Asan
627 Myocum Rd., Byron Bay,
NSW 2481, Australia
☎: +61 0266 847943
http://gauravani.net

Yeni Zelanda

1030 Coatesville Riverhead Highway,
Riverhead, Auckland, New Zealand.
☎: (09) 4125466
auckland@scsmath.org

27b Achilles Street
Shirley, Christchurch, New Zealand.
☎: 385 6165.
tsnryan@clear.net.nz

Fiji

Sri Chaitanya Saraswat Sridhar Asan
P.O. Box 4507, Lautoka, Fiji
fiji@scsmath.org

Rusya, Ukrayna & Abhazya

Rusya

Sri Chaitanya Saraswat Cultural Centre,
Pin 107031, Moscow,
Bolshoy Kiselnyy side-street 7/2, Russia
☎: +7 (495) 628-8855, 628-7404
russia@scsmath.org

Sri Chaitanya Saraswat Math,
St. Petersburg, Pin 197229 St.
Petersburg, p.Lahta
St. Morskaya b.13, Russia
☎: +7 (812) 498-2555, 498-2949
scsmath@mail.ru

Smolensk
Normandia-Neman st. 19/1, apt.36.
(Prithu Prabhu)
☎: +7 (4812) 66-19-48
smolensk@harekrishna.ru

Izhevsk, Udmurtia
Krasnoarmeyskaya st. 175-48
(Lila Shakti dd.)
☎: +7 (3412) 78-60-79
izhevsk@harekrishna.ru

Tomsk
Akademgorodok, Vavilova st. 16-90
(Subhada dd.)
☎: +7 (3822) 49-09-94
tomsk@harekrishna.ru

Krasnoyarsk
(Isha Krishna Prabhu)
☎: +7 (903) 924-46-94

Sosnovoborsk kasabası
Krasnoyarsk yakınları
(Phulanana dd.)
☎: +7 (39131) 2-13-49
krasnoyarsk@harekrishna.ru

Khabarovsk
Prospekt 60-ya, Octyabrya, 161
(Gandharvika dd.)
☎: +7 (4212) 23-43-91
☎: +7 (4212) 52-44-70
khabarovsk@harekrishna.ru

Yaroslavl
(Nana Ratna dd.)
☎: +7 (4852) 31-15-30
yaroslavl@harekrishna.ru

Ekaterinburg
(Anandasundar Prabhu)
ekaterinburg@harekrishna.ru

Velikiy Novgorod
(Arunalochan Prabhu)
vnovgorod@harekrishna.ru

Ukrayna

Kiev
Harmatnaya st. 26/2,
“Rostok” Palace of Culture
☎: +38 (044) 496-18-91
(Krishna Bhakta Prabhu)
☎: +38 (067) 464-18-94 (mobil)
kiev@harekrishna.ru

Zaporozhye
Ukraine, 69041
Kremlevskaya st. 27-40
☎: +38 (0612) 52-78-95
(Swarup Prabhu)
☎: +38 (066) 286-94-14 (mobil)
zaporozhye@harekrishna.ru

Sri Chaitanya Saraswat Seva Ashram
11/4 Panfilovsev Street
Zaporozhya, 69000 Ukraine
☎: (0612) 33-42-14
zaporozhya@scsmath.org

Donetsk
(Sakshi Gopal Prabhu)
☎: +38 (050) 602-82-21 (mobil)
donetsk@harekrishna.ru

Odessa
(Navanalini dd.)
☎: +38 (066) 902-48-33 (mobil)
odessa@harekrishna.ru

Abhazya

Sukhumi, Abkhazia:
4go Marta st. 87, apt.70
(Rasikananda Prabhu)
☎: +995 (442) 6-88-23
sukhumi@harekrishna.ru

Güney Amerika

Brezilya

Sri Chaitanya Sridhar Govinda Seva
Ashram, Krishna Sakti Ashram, P.O.
Box 386 Campos do Jordao,
Sao Paulo, Brazil
☎: (012) 3663 3168
contato@ashram.com.br

Srila Govinda Maharaj Seva Sangha
Estrada Chapeu do Sol, 620 –
Belem Novo, Porto Alegre, Brazil
☎: 55 51 3264-3242
sevasangha@hotmail.com

Prema Restaurant &
Sri Chaitanya Saraswat Math
Rua Diogo Moreira 312,
Sao Paulo, Brazil
(Bhuvana Mohan Prabhu)
☎: (011) 3815-1448 & 3032-3322
bhuvana@casaprema.com

Ekvador

Srila Sridhar Swami Seva Ashram
P.O. Box 17-01-576
Quito, Ecuador
☎: 342-471 Faks: 408-439
ssswamisevaashram@yahoo.com

Venezuela

Sri Chaitanya Sridhar Govinda
Seva Ashram, Avenida Tuy con
Avenida Chama Quinta Parama Karuna,
Caracas, Venezuela
☎: [+58] 212-754 1257
contacto@paramakaruna.org.ve

Maracaibo: Avenida 16 entre 70 y 71,
(Ananta Das)
☎: 04146349203

Margarita: Avenida 31 de Julio,
Quinta Guanipa, Isla de Margarita,
Estado Nueva Esparta.
(Anu Krishna)
☎: (0058) 0295 115 8616
(Madhu Mita)
☎: (0058) 0295 416 4720

Cantaura
Calle Nuevo Mundo con segundo de
Pueblo Nuevo, Cantaura,
Estado Anzoategui
(Ananta Govinda)
☎: (0058) 0282 455 1082
ananta2006@cantv.net

Cumana
Parcelamiento Miranda
Sector D, Calle Tejero con Guanta,
Cumana, Estado Sucre
(Tarmoyee dd.)
☎: (0058) 0414 777 5938
haribol5000@hotmail.com

Güney Afrika & Mauritius

Güney Afrika

Sri Chaitanya Saraswat Ashram,
4464 Mount Reiner Crescent,
Lenasia South, Extension 4,
Johannesburg 1820
Republic of South Africa
☎: (011) 852-2781 & 211 0973

Sri Chaitanya Saraswat Math
P.O. Box 60183, Phoenix 4068
Durban, Kwa-Zulu Natal, South Africa
☎: (031) 500-1576

Sri Chaitanya Saraswat Math
57 Silver Road, Newholmes, Northdale
Pietermaritzburg 3201
Kwa-Zulu Natal, South Africa
☎: (0331) 912026
Fax: (0331) 947938

Mauritius

Sri Chaitanya Saraswat Math
International, Nabadwip Dham Street,
Long Mountain, Republic of Mauritius
☎: (230) 256 3466 and 724 9352
gaurendu@intnet.mu

Vaishnava Seva Society:
Ashram & Temple:
Royal Road, Khoyratty,
Republic of Mauritius
vssmauritiuss@myt.mu

Vaisnava Seva Society
(Dipta Krishna Prabhu)
Ruisseau-Rose, Long Mountain
Republic of Mauritius.
☎: (230) 245-0424

Sri Sri Nitai Gauranga Mandir
Walton Road, Long Mountain
Near Social Welfare Centre
Republic of Mauritius
☎: (230) 245-0212

Sri Chaitanya Saraswat Math
International (Southern Branch)
Royal Road La Flora
Republic of Mauritius
☎: (230) 617-8164 & 5726

